॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀ-ਟੀਕਾ (ਤਤਿਯੋ ਭਾਗੋ)

੫. ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਂ

੧. ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਮੁਸਾਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਨ੍ਤਿ** ਏਤ੍ਥ **"ਖੁਦ੍ਦਕ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁ-ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ । ਬਹੁਭਾਵਤੋ ਇਮਾਨਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਨਾਮ ਜਾਤਾਨੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾਤਿ** ਤੇਸੁ ਨਵਸੁ ਵਗ੍ਗੇਸੁ, ਤੇਸੁ ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕੇਸੁ। ਕਾਰਣੇਨ ਕਾਰਣਨ੍ਤਰਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਮੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤੋ **"ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ"**ਤਿ ਆਹ। ''ਯਦਿ ਏਵਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਪਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਪਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਂ ਪੁਨ **"ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਤੋ"**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਰਣਂ ਵਦਤਿ।

''ਸਮ੍ਪਜਾਨਂ ਮੁਸਾ ਭਾਸਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ **ਸਮ੍ਪਜਾਨ ਮੁਸਾ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਮੁਸਾ ਭਾਸਤੀ"**ਤਿ।

੨. **ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਮੁਸਾ ਭਣਨੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਪਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਚਨਕ੍ਖਣੇਪਿ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਸਾ ਭਣਨੇ। ਭਣਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਇਧ ਅਭੂਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭੂਤਤਂ ਭੂਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਭੂਤਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਪਯੋਗੋ। **ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ**ਤਿ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨ ਮੁਸਾ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਤਂਹੇਤੁ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਈਦਿਸੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩. ਵਿਸਂਵਾਦੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਸਂਵਾਦਨਂ,** ਵਞ੍ਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਸਂਵਾਦਨਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। ਵਦਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਵਾਚਾ,** ਵਚਨਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ…ਪੇ॰… ਚੇਤਨਾ"**ਤਿ। **ਪਭੇਦਗਤਾ** ਵਾਚਾਤਿ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ। **ਏਵਂ ਪਠਮਪਦੇਨ ਸੁਦ੍ਧਚੇਤਨਾ…ਪੇ॰… ਕਥਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਦੀਪੇਤਿ – ਸੁਦ੍ਧਚੇਤਨਾ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਾ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਦੇਨ ਚ ਸਹਿਤਾ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ ਮੁਸਾਵਾਦੋਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ** ਚਕ੍ਖੁਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤਮਾਰਮ੍ਮਣਂ। ਘਾਨਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਸਯਗ੍ਗਾਹਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤੀਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ''ਧਨੁਨਾ ਵਿਜ੍ਝਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ''ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਵੋਹਾਰੋ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋਤਿ ਆਹ **"ਓਲ਼ਾਰਿਕੇਨੇਵ ਨਯੇਨਾ"**ਤਿ।

੧੧. **ਅਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ। **ਜਲ਼ਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣਤਾਯ। **ਦਾਰੁਸਕਟਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ**ਤਿ ਦਾਰੁਸਕਟਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਗਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਥੇਵ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਜਾਤੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਕੇਲ਼ਿਂ ਕੁਰੁਮਾਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ । ਜਾਤਿਆਦੀਹਿਯੇਵ ਹਿ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਦਵਕਮ੍ਯਤਾਯ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

‘‘ਹੀਨੁਕ੍ਕਟ੍ਠੇਹਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ, ਹੀਨਂ ਵਾ ਜਾਤਿਆਦਿਹਿ।
ਉਜੁਂ ਵਾਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ, ਵਦੇ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਦਵਾ’’ਤਿ॥

ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਥੋਕਤਰਭਾਵਂਯੇਵ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹੁਭਾਵਂਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਗਾਮੇ ਏਕਤੇਲੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਜਾਤੋ। **ਚਾਰੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਨੇਸੁਂ। ਵਿਸਂਵਾਦਨਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾ, ਵਿਸਂਵਾਦਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਯਮਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਪਯੋਗੋ ਚਾਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ । ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਰੋਚਨਤ੍ਥਂ ਮੁਸਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਅਮੂਲਕੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਨਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਨਤ੍ਥਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ‘‘ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਰੋਚਨਤ੍ਥਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਸਾ ਭਣਿਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਕੇਵਲਂ ਮੁਸਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਧ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਮੁਸਾਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨. ਦੁਤਿਯੇ ਕਣ੍ਣਕਟ੍ਟਕਤਾਯ ਅਮਨਾਪਂ ਵਦਨ੍ਤਾ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **“ਓਮਸਨ੍ਤੀਤਿ ਓਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀ”**ਤਿ। **ਪਧਂਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਿ।

੧੩. ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਨਨ੍ਦਿਵਿਸਾਲੋ ਨਾਮ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤੀਤਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਂ, ਕਿਰਿਯਾਕਾਲਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ਵਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਪ੍ਪਯੋਗੋ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇਨ ਭੂਤਤਾਵਗਮੋ ਸਿਯਾਤਿ। **ਪਚ੍ਚੇਸੀ**ਤਿ ‘‘ਅਮਨਾਪਂ ਇਦ’’ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। **ਹੇਟ੍ਠਾਰੁਕ੍ਖੇ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕੇ ਦਤ੍ਵਾ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਰਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪੁਨ ਅਰੇ ਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਜੁਕਂ ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਅਰਸ੍ਸ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪੁਨ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਰੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਪਠਮਂ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨੇਮਿਪ੍ਪਦੇਸੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਿਥਿਲਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਥਿਲਕਿਰਿਯਾ।

੧੫. ਪੁਬ੍ਬੇਤਿ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ। **ਤਚ੍ਛਕਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਕੀਕਮ੍ਮਂ। **ਕੋਟ੍ਟਕਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਸਾਣਕੋਟ੍ਟਕਕਮ੍ਮਂ । **ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਗਣਨਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਸਙ੍ਕੋਚੇਨੇਵ ਗਣਨਾ। ਪਾਦਸਿਕਮਿਲਕ੍ਖਕਾਦਯੋ ਵਿਯ ਨਵਨ੍ਤਵਸੇਨ ਗਣਨਾ **ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕਗਣਨਾ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਕਲਨਪਟੁਪ੍ਪਾਦਨਵੋਕ੍ਲਨਭਾਗਹਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਿਣ੍ਡਗਣਨਾ ਗਹਿਤਾ। ਯਸ੍ਸ ਸਾ ਪਗੁਣਾ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਰੁਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਪਣ੍ਣਾਨੀ’’ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਯਭ ਮੇਥੁਨੇਤਿ ਵਚਨਤੋ **ਯ**-ਕਾਰ **ਭ**-ਕਾਰੇ ਏਕਤੋ ਯੋਜਿਤੇ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਚਨਂ ਹੋਤਿ।

੧੬-੨੬. ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਉਪਸਗ੍ਗਾਦਿਮਤ੍ਤਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤਿਚਣ੍ਡਾਲਾਦਿਪਦਾਨਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤੇਸੁਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਚੋਰੋਸੀ**ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਿਵਰਣਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਅਨਞ੍ਞਭਾਵਤੋ ਯਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਤਥਾ ਦਵਕਮਜਤਾਯ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨਪਕਤਿਕਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

੩੫. ਅਨੁਸਾਸਨਿਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾ ਕੋਪੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਂ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਅਨਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨਂ, ‘‘ਮਂ ਅਕ੍ਕੋਸਤੀ’’ਤਿ ਜਾਨਨਾ, ਅਤ੍ਥਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤਾਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪੇਸੁਞ੍ਞਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਤਤਿਯੇ ਭਣ੍ਡਨਂ ਜਾਤਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ**। **ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਹੋ ਸਂਸਨ੍ਦਨਂ। ਹਤ੍ਥਪਰਾਮਾਸਾਦਿਵਸੇਨ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ ਕਲਹੋ ਜਾਤੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਲਹਜਾਤਾ**। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਗਾਮਿਕਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਵਾਦਭੂਤਂ ਵਿਵਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ **ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ**। ਵਿਗ੍ਗਹਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾ ਕਥਾ **ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਾ**। ਪਿਸਤੀਤਿ ਪਿਸੁਣਾ, ਵਾਚਾ, ਸਮਗ੍ਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਅਵਯਵਭੂਤੇ ਵਗ੍ਗੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਿਸੁਣਾ ਏਵ **ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ**। ਤਾਯ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਿਸੁਣੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ **ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ। ਪਿਯਭਾਵਸ੍ਸ ਸੁਞ੍ਞਕਰਣਵਾਚ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ''ਪਿਯਸੁਞ੍ਞਕਰਣਤੋ ਪਿਸੁਣਾ''ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ।

ਇਧਾਪਿ ''ਦਸਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ ਉਪਸਂਹਰਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਦਸਵਿਧਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨੇਵ ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਪਾਲਿਮੁਤ੍ਤਕਾਨਂ ਚੋਰੋਤਿਆਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ । ''ਅਨਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੁਭੂਤਂ ਪਨ ਪੇਸੁਞ੍ਞਕਰਂ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਂ ਵਚਨਂ ਵਾ ਪਿਯਕਮਜਤਾਯ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨੇਤ੍ਥ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਨਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਉਪਸਂਹਰਣਂ, ਪਿਯਕਮਜਤਾਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਨਾਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪੇਸੁਞ੍ਞਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। **ਪੁਰਿਮਬਜਞ੍ਜਨੇਨ ਸਦਿਸਂ ਪਚ੍ਛਾਬਜਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਚ੍ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦਿਸਂ ''ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਚ੍ਚ-ਸਦ੍ਦਂ ਵਦਤਿ। **ਅਕ੍ਖਰਸਮੂਹੋ**ਤਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕੋ ਅਕ੍ਖਰਸਮੂਹੋ। **ਅਕ੍ਖਰਾਨੁਬਜਞ੍ਜਨਸਮੂਹੋ ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਂ ਪਦਮਾਹ। ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਮੇਵ ਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ "**ਪਠਮਪਦਂ ਪਦਮੇਵ, ਦੁਤਿਯਂ ਅਨੁਪਦ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਕਂ ਪਦਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਪਦਗਣਨਾਯਾ**ਤਿ ਗਾਥਾਪਦਗਣਨਾਯ। **ਅਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ। **ਰੁਨ੍ਤਿ ਓਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਨਾਸਿਕੋ ਆਗਮਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸਂਯੋਗਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਰੂ-ਕਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵਾ**"ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਭਣ ਸਾਮਣੇਰਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਸਚੇ ਰੂ-ਕਾਰਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਰੁ-ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਭਣਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ''ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨਿਚ੍ਚ-ਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ਏਕਮੇਵਕ੍ਖਰਂ ਵਤ੍ਵਾ ਠਾਨਂ। ''ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਹਿ ਮ-ਕਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਸੁਤ੍ਤਂ ਭਣਾਪਿਯਮਾਨੋ ਏ-ਕਾਰਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਚੇ, ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਦਂ ਵਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨੇਨ। ਪਦੇਸੁ ਏਕਂ ਪਠਮਪਦਂ ਵਿਰਜ੍ਝਤਿ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਨੁਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

ਅਨਙ੍ਗਣਸੁਤ੍ਤਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੭ ਆਦਯੋ) **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਂ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੯ ਆਦਯੋ) **ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲਞ੍ਚ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੯ ਆਦਯੋ) ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਭਾਸਿਤਂ, **ਅਨੁਮਾਨਸੁਤ੍ਤਂ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੧ ਆਦਯੋ) ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੇਨ, **ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਂ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੬੦ ਆਦਯੋ) ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਭਾਸਿਤਂ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਗਧਭਾਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹਾਰੁਲ਼੍ਹਂ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਇਦਾਨਿਪਿ ''ਯਥਾਪਿ ਦੀਪਿਕੋ ਨਾਮ, ਨਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੇ ਮਿਗੇ''ਤਿ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੬.੧.੫) ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਸਙ੍ਗਹਾਰੁਲ਼੍ਹਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਾਲ਼ਿਨਿਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ''ਮਕ੍ਕਟੀ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਾ ਚਾ''ਤਿਏਵਮਾਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੬੬) ਪਾਲ਼ਿਯਂਯੇਵ ਆਗਤੋ। **ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੂਪਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। ਵਿਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਪਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਥੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ। **ਮਗ੍ਗਕਥਾ**ਦੀਨਿ ਪਕਰਣਾਨਿ। ''ਅਕ੍ਖਰੇਨ ਵਾਚੇਤਿ, ਅਕ੍ਖਰਕ੍ਖਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ "**ਅਕ੍ਖਰਾਯ ਵਾਚੇਤਿ, ਅਕ੍ਖਰਕ੍ਖਰਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੮. ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਹ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ...ਪੇ॰... ਭਣਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਠਿਤੇਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਣਾਮੀਤਿ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। **ਉਪਚਾਰਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ। ''ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਵਾਚੇਮੀ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਉਪਚਾਰਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਾਚੇਮੀਤਿ ਵਿਸੁਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਭਣਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। **ਏਕੋ ਪਾਦੋ ਨ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਗੁਣੋਯੇਵ ਪਚ੍ਛਾ ਅਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ''ਏਵਂ ਭਣਾਹੀ''ਤਿ ਏਕਤੋ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਓਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਧਮ੍ਮਂ ਪਦਸੋ ਵਾਚਨਤਾ, ਏਕਤੋ ਭਣਨਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯-੫੦. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਵਿਕੂਜਮਾਨਾ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤਾ। **ਕਾਕਚ੍ਛਮਾਨਾ**ਤਿ ਰੋਦਨ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਵਾ। **ਤੇਨ ਨੁ ਖੋ ਪਾਤਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ ਮੁਸਾਵਾਦੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਨ੍ਦੇਹਵਸੇਨ ਵਚਨਂ ਮੁਸਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਯਂ ਏਤੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ।

੫੧. **ਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਮਤ੍ਤੇਨ **ਦਿਰਤ੍ਤ**-ਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਿਰਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਹਵਾਸੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਦਿਰਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਿਰਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਸੁਂ ਨ ਯੋਜੇਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਉਤ੍ਤਰਿਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਤਿਰਤ੍ਤਪਰਿਹਾਰਂ ਅਦਾਸੀ**"ਤਿ। ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਤਿਰਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਦਿਰਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਤਿਰਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਾਸੇਨ ਅਨ੍ਤਰਿਕਮ੍ਪਿ ਤਿਰਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਦਿਰਤ੍ਤਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਪਨ ਤਿਰਤ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਤੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਿਕਮੇਵ ਤਿਰਤ੍ਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਸਯਨਂ **ਸੇਯ੍ਯਾ**, ਸਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿਪਿ **ਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਪਞ੍ਚਹਿ ਛਦਨੇਹੀ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਕਸਿਲਾਸੁਧਾਤਿਣਪਣ੍ਣਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਛਦਨੇਹਿ। **ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਗੁਣਵਸੇਨ। **ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧੋ** ਵਡ੍ਢਕੀਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਏਕੂਪਚਾਰੋ**ਤਿ ਵਲਞ੍ਜਨਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਏਕਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਤਗਬ੍ਭਂ ਵਾ ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਂ ਏਕੂਪਚਾਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਉਪਰਿਮਤਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਿਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਇਦਂ ਤੁਲਾਯ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੇਨੇਵ ਸੁਸਿਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਿਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਰੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਯੋਗ੍ਗੇਪਿ ਉਪਰਿਮਤਲੇਨ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਿਤ੍ਤਿਕੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਤਥਾ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੇ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਿਤ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਿਤ੍ਤਿਕੇ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ ਸਯਿਤਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਸਯਿਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਕਾ ਸਿਯਾਤਿ ਤਂਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਉਪਰਿਮਤਲੇ ਸਯਿਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਨਾਨੂਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਬਹਿ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਮਤਲਂ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਰਿਮਤਲੇਪਿ ਆਕਾਸਙ੍ਗਣੇ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ "**ਛਦਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਭਾਸਙ੍ਖੇਪੇਨਾਤਿ ਸਭਾਕਾਰੇਨ। **ਅਡ੍ਢਕੁਟ੍ਟਕੇ ਸੇਨਾਸਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਡ੍ਢਕੁਟ੍ਟਕੰ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਏਕੰ ਪਸ੍ਸੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਭਿਤ੍ਤਿਯੋ ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਸ੍ਸੇ ਭਿਤ੍ਤਿੰ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਉਪਡ੍ਢੰ ਉਪਡ੍ਢੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਤ੍ਤਿਯੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਸੇਨਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਅਡ੍ਢਕੁਟ੍ਟਕੇਤਿ ਛਦਨੰ ਅਡ੍ਢੇਨ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਕੁਟ੍ਟਕੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਨੇ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ। **"ਵਾਲ਼ਸਙ੍ਘਾਟੋ** ਨਾਮ ਥਮ੍ਭਾਨੰ ਉਪਰਿ ਵਾਲਰੂਪੇਹਿ ਕਤਸਙ੍ਘਾਟੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਬਹਿਗਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਸ੍ਸੇ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਬਹਿਗਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਬ੍ਭੂਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਵਟਙ੍ਗਣਵਨ੍ਤਾਸੁ ਪਮੁਖਮਹਾਚਤੁਸ੍ਸਾਲਾਸੁ ਯਥਾ ਆਕਾਸਙ੍ਗਣੰ ਅਨੋਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਮੁਖੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਗਬ੍ਭੇ ਪਵਿਸਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਏਕੇਕਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਕੁਟ੍ਟੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤੰ **ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਬ੍ਭੂਪਚਾਰੰ** ਨਾਮ, ਇਦੰ ਪਨ ਤਾਦਿਸੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ''ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਬ੍ਭੂਪਚਾਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਬ੍ਬਗਬ੍ਭੇ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਬ੍ਭੂਪਚਾਰਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਆਕਾਸਙ੍ਗਣੰ ਅਨੋਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਮੁਖੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੰ ਤੰ ਗਬ੍ਭੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਕੁਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਯੇਵ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਗਬ੍ਭਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਯੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ"**ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਮਨ੍ਤਾ ਗਬ੍ਭਭਿਤ੍ਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਗਬ੍ਭਪਮੁਖੰ ਵਿਸੁੰ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਠਿਤਗਬ੍ਭਭਿਤ੍ਤੀਨੰ ਵਸੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

''ਨਨੁ ਚ 'ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਮੁਖੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਿਸੁੰ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਮੁਖੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਵਾਦਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਯੰ ਪਨ…ਪੇ॰… ਪਾਟੇਕ੍ਕਸਨ੍ਨਿਵੇਸਾ ਏਕਚ੍ਛਦਨਾ ਗਬ੍ਭਪਾਲ਼ਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ''ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਮੁਖੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਨ ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਗਬ੍ਭਪਾਲ਼ਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਿਞ੍ਚਰਹਿ ਵਿਸੁੰ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠੰ ਏਕਮੇਵ ਗਬ੍ਭਪਾਲ਼ਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਤਾਦਿਸਾਯ ਹਿ ਗਬ੍ਭਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਮੁਖੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ। ਏਕਾਯ ਚ ਗਬ੍ਭਪਾਲ਼ਿਯਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮਸੋ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਖੁਦ੍ਦਕਭਿਤ੍ਤੀਨੰ ਉਟ੍ਠਾਪਨਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਪਮੁਖੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਾਸੁ ਪਨ ਗਬ੍ਭਪਾਲ਼ੀਸੁ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਗਬ੍ਭਭਿਤ੍ਤੀਨੰ ਵਸੇਨਪਿ ਪਮੁਖੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਪਮੁਖੰ, ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਇਤਰਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ।

ਇਦਾਨਿ ''ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਮੁਖੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਭੂਮਿਯੰ ਵਿਨਾ ਜਗਤਿਯਾ ਪਮੁਖੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਤਾਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥੰ **"ਯਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। **ਭੂਮਿਯੰ ਵਿਨਾ ਜਗਤਿਯਾ ਪਮੁਖੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ''ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਮੁਖੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਵਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁੰ ਭੂਮਿਯੰ ਕਤਗੇਹਸ੍ਸ ਪਮੁਖੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਥਿਤੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕੰ ਪਮੁਖੰ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਦਸਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧਾਪਿ ਹਿ ਜਗਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ"**ਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਇਦਮੇਵ ਮਨਸਿ ਸਨ੍ਨਿਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕੰ ਚੇਪਿ ਹੋਤਿ, ਪਮੁਖੇ ਸਯਿਤੋ ਗਬ੍ਭੇ ਸਯਿਤਾਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਨ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ। **ਜਗਤਿਯਾ ਪਮਾਣੰ ਵਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਸਚੇ ਜਗਤਿਯਾ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯੰ ਸਯਿਤੋ, ਜਗਤਿਯਾ ਉਪਰਿ ਸਯਿਤੰ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਜਗਤਿਯਾ ਉਬ੍ਬੇਧੇਨ ਪਮਾਣੰ ਵਤ੍ਵਾ। ਏਕਸਾਲਾਦੀਸੁ ਉਜੁਕਮੇਵ ਦੀਘੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸਿਤੋ ਪਾਸਾਦੋ **ਏਕਸਾਲਸਨ੍ਨਿਵੇਸੋ**। ਦ੍ਵਿਸਾਲਸਨ੍ਨਿਵੇਸਾਦਯੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾਲਪ੍ਪਭੇਦਦੀਪਨਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤੋ ਵਿਸੇਸੋ।

ਮਜ੍ਝੇਪਾਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧਤ੍ਤਾ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੰ ਚੇਪਿ ਮਜ੍ਝੇ ਪਾਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨਾਨੂਪਚਾਰਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਨ ਹਿ ਛਿਦ੍ਦੇਨ ਗੇਹੰ ਏਕੂਪਚਾਰੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਉਬ੍ਬੇਧੇਨ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਸਞ੍ਚਾਰਪ੍ਪਹੋਨਕੰ ਛਿਦ੍ਦੰ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਾਰਮੇਵਾਤਿ ਏਕੂਪਚਾਰੰ ਹੋਤਿ। **ਕਿੰ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰਯੇਵ ਛਦਨਾਨੰ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵਦਤਿ **"ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਛਦਨੇਨ ਛਨ੍ਨਾ"**ਤਿ।

੫੩. ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਸੇਯਜਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸੇਨਾਸਨਂ ਪਾਚਿਤ੍ତਿਯਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ‘‘ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਚ ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸੇਨਾਸਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਉਭਿਨ੍ਨਮਨ੍ਤਰਾ ਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ, ਉਦਾਹੁ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨਾਤਿ? ਲੋਕਵਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸੇਵ ਅਨਵਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਪਨਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਤ੍ਤਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨਿਵਾਰਿਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਚ ਗਰੁਕੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਸਤ੍ਤ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਸੁਂ ਪਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ‘‘ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਸੇਨਮ੍ਬਮਣ੍ਡਪਵਣ੍ਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਕਿਰ ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕੋ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਸਬ੍ਬਅਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਮਣ੍ਡਪੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਜਗਤਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ ਮਣ੍ਡਪਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਅਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ **“ਇਮਿਨਾਪੇਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਦੀਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ – ਯਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਏਕੋ ਛਨ੍ਨੋ, ਸੇਸਾ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਇਦਂ **ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨਂ**। ਯਸ੍ਸ ਤੀਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਛਨ੍ਨਾ, ਏਕੋ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨੋ, ਇਦਂ **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨਂ**। ਯਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਏਕੋ ਛਨ੍ਨੋ, ਏਕੋ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨੋ, ਇਦਂ **ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨਂ** ਨਾਮ ਸੇਨਾਸਨਂ। **ਚੂਲ਼ਕਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਦੀਨਿਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਕਸੇਨਾਸਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਹ ਨਿਪਜ੍ਜਨਂ, ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਦੁਤਿਯਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ਛਟ੍ਠੇ ‘‘ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ‘ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘ਮਾਤੁਗਾਮੋਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤੋਯੇਵਾ’ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ ਤੀਸੁਪਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ‘ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮਾ’ਤਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਦੇਵ ਚ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ।

ਯਞ੍ਚ ਇਧ **“ਪਠਮਦਿਵਸੇਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਾਰਣਂ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋਯੇਵਾਤਿ ਨਿਯਮਾਭਾਵਤੋ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ ਵਾ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਇਧ ਪਠਮਦਿਵਸੇਪਿ ਤਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਦੁਤਿਯਾਦਿਦਿਵਸੇ ਕਿਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੇਪਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਇਮਿਨਾਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸੇ ਆਪਜ੍ਜਨਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਨ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਕਾਰਣਮੇਵ ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਮਤਿਤ੍ਥੀ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਪਿ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਨੇਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਮਾਤੁਗਾਮੇ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਦਿਵਾ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਕਸੇਨਾਸਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਹ ਨਿਪਜ੍ਜਨਂ, ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਦੁਤਿਯਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦-੬੪. ਸਤ੍ਤਮੇ ਘਰਂ ਨਯਤੀਤਿ **ਘਰਣੀ,** ਘਰਨਾਯਿਕਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਘਰਸਾਮਿਨੀ”**ਤਿ। **ਸੁਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਸੁਣਿਸਾ। **ਨ ਯਕ੍ਖੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਨਂ ‘‘ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਯਕ੍ਖੇਨ ਵਾ ਪੇਤੇਨ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਠਿਤਾਯਪਿ ਦੇਸੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਕ੍ਖਰਾਯ ਦੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ‘ਇਮਂ ਪਦਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਅਕ੍ਖਰਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੬੬. **“ਏਕੋ ਗਾਥਾਪਾਦੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਪਦਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **“ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਜਾਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਂ** ਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਪੋਰਾਣਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਆਰੁਲ੍ਹਮੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਦਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਦਿਪਾਠਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਮਿਲ਼ਾਦਿਭਾਸਨ੍ਤਰੇਨ ਯਥਾਰੁਚਿ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਵਤ੍ਤਨਨਯੇਨ ਨਾਨਾਇਰਿਯਾਪਥੇਨਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਂ ਚੇਪਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯਂ ਕਥੇਤੀ**ਤਿ ਯਾਵ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਾਵ ਪੁਨਦਿਵਸੇਪਿ ਕਥੇਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞੂਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਣਂ **ਅਕਿਰਿਯਾ**। ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਞ੍ਞੂਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚ ਉਪਚਾਰੋ ਅਨਿਯਤੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਛਨ੍ਨਂ ਵਾਚਾਨਂ ਉਪਰਿ ਦੇਸਨਾ, ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ, ਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾਭਾਵੋ, ਵਿਞ੍ਞੂਪੁਰਿਸਾਭਾਵੋ, ਅਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੭. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਅਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮਯਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। **ਅਤਿਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਵਦਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਧਿਗਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੇਨ। ਅਨਤਿਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨੇਨਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਵਾ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਵਾ ਤਥਾਰੂਪੇ ਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਤੇਨੇਵ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਵਦਿਤੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਥੇਰੋ ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਵਾਯਾਮਂ ਮਾ ਅਕਾਸਿ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਤਯਾ ਉਪਵਦਿਤੋ’’ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੇਨ ਚ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁ ‘‘ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਹ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚ। ‘‘ਕਾਰਕੋ ਅਯ’’ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਮੋਘਭਾਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਨਾਯ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਾਯ ਚ ਅਰਿਯਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਸੁਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸੀਲਗੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤਗੁਣਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਗੁਣਂ ਸੀਲਗੁਣਞ੍ਚ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਇਧ ਅਵਚਨੇ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਵੇਦਨਟ੍ਟਾਨਮ੍ਪਿ ਅਵਚਨੇ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਆਦਿਅਤ੍ਥੇਨ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਵੇਦਨਟ੍ਟੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵਦਤਿ **“ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਵਾ ਅਭਾਵਾ”**ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਨਂ। ਅਰਿਯਾਨਮੇਵ ਹਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦਿਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਝਾਨਲਾਭਿਨੋ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਝਾਨਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਅਭੂਤਾਰੋਚਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਭੂਤਾਰੋਚਨਪਚ੍ਚਯਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਭੂਤਾਰੋਚਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ”**ਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵੁਤ੍ਤੇਹੀਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕੇ ਅਵੁਤ੍ਤੇਹਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਅਜਾਨਨਵਸੇਨ ਅਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਅਰਿਯਾ ਚੇਤ੍ਥ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਪਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚੇਤਨਾਯ ਬਲਵਅਕੁਸਲਭਾਵਤੋ ਝਾਨਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇ ਏਵ ਸਨ੍ਧਾਯ **“ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਦ੍ਵਿਚਿਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪਨ ਝਾਨਲਾਭੀ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਲੋਭਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਨ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਧ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ‘‘ਦ੍ਵਿਵੇਦਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਦ੍ਵਿਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਭੂਤਤਾ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨਂ, ਤਙ੍ਖਣਵਿਜਾਨਨਾ, ਅਨਞ੍ਞਪ੍ਪਦੇਸੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੮. ਨਵਮੇ **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਦ੍ਦੁਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਅਤ੍ਥੇ ਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਸਦ੍ਦੋਪਿ ''ਅਯਂ ਏਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ''ਯਂ ਯਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਦ੍ਦੇਨ ਅਭਿਧੀਯਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਅਯਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ, ਤਤ੍ਰ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵਾ ਅਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ। **ਤਤ੍ਥ ਭਵੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਿਮਤਿ ਏਵਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨੇ ਵਿਯ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿ। **ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਓਮਸਵਾਦੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵਚਨੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪਨਤ੍ਥਂ **"ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਵ ਏਤ੍ਥ ਪਮਾਣ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਨਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮੇਵ ਉਪਪਤ੍ਤਿਤੋ ਦਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ **"ਇਮਿਨਾਪਿ ਚੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੮੦. ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ **"ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਯੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ।

੮੨. **ਆਦਿਤੋ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ। **"ਸੇਸਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀਤਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਹਿ ਦਸੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਅਥ ਖੋ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ 'ਕਤਿ ਨੁ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ, ਕਤ੍ਥ ਚ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ? ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਚ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁਂ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣੀ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਵੇਰਮਣੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੬)।

ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁਯੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਚ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਵਿਸੁਂ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਿਂ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ…ਪੇ॰… ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਚੇਤਂ ਸਿਦ੍ਧਂ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਹਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਿ ਕੇਵਲਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲੋ ਨਾਮ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਰੂਪਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁਪਕ੍ਖਂ ਭਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਚ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣਕਾਮਤਾਯ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਾਮਣੇਰਸਾਮਣੇਰੀਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਨਂ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਂ ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਵਤ੍ਥੁਕੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਪਥਵੀਖਣਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪-੮੬. ਦਸਮੇ **ਏਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਾਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਾ**ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਨਾ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਮਾਣਾ। ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯਪਂਸੁਂ ਅਪ੍ਪਪਂਸੁਞ੍ਚ ਪਥਵਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਪਂਸੁਕਾ ਪਥਵੀ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਾਵਸੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਉਪਡ੍ਢਪਂਸੁਕਾਯਪਿ ਪਥਵਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦੀਸੁ

ਉਪਡ੍ਢੇ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਕਞ੍ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਕਞ੍ਚ ਦੁਵਿਧੰ ਪਥਵਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਤਤਿਯਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਹਿ ਪਥਵਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ ''ਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ ਅਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਗਰੁਕੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਵਿਤੁੰ। ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਪਨ ਉਪਡ੍ਢੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਯੁਤ੍ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਨੋ ਸਬ੍ਭਾਵਾ।

"ਪੋਕ੍ਖਰਣਿੰ ਖਣਾ"ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਓਕਾਸੇ''ਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **"ਇਮੰ ਵਲ੍ਲਿੰ ਖਣਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਥਵੀਖਣਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਵਤ੍ਤਵੋਹਾਰਤ੍ਤਾ ਇਮਿਨਾਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬਜਤਾਯ। **ਕੁਟੇਹੀ**ਤਿ ਘਟੇਹਿ। **ਤਨੁਕਕਦ੍ਦਮੋ**ਤਿ ਉਦਕਮਿਸ੍ਸਕਕਦ੍ਦਮੋ। ਸੋ ਚ ਉਦਕਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਓਮਕਚਾਤੁਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਊਨਚਾਤੁਮਾਸੰ। **ਓਵਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵੇਨ ਓਵਟ੍ਠੰ। **ਅਕਤਪਬ੍ਭਾਰੇ**ਤਿ ਅਵਲਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਾਦਿਸੇ ਹਿ ਵਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਭਾਵੋਤਿ। **ਮੂਸਿਕੁਕ੍ਕੁਰੰ** ਨਾਮ ਮੂਸਿਕਾਹਿ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਕਤਪੰਸੁਰਾਸਿ। **ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ਓਮਕਚਾਤੁਮਾਸਓਵਟ੍ਠੋਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਓਵਟ੍ਠਏਕਦਿਵਸਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਪਿ ਵਿਕੋਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਪਿ ਚ ਗੋਕਣ੍ਟਕੇ ਭੂਮਿਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧੰ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤਮਤ੍ਥਕਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਕਟ੍ਠਾਨੇ ਅਤਿਟ੍ਠਮਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਹਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਲੋਲਿਤਕਦ੍ਦਮਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਪੁਰਾਣਸੇਨਾਸਨਤੋ। **ਇਟ੍ਠਕੰ ਗਣ੍ਹਾਮੀ**ਤਿਆਦਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਉਜੁਕੰ ਆਕਾਸਤੋਯੇਵ ਪਤਨਕਉਦਕੇਨ। ''ਸਚੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤੇਨ ਉਦਕੇਨ ਤੇਮਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਚ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਤੇਨ ਅਪਦੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਲੇਸੇਨ।

੮੭-੮੮. **ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਪਠਮੰ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਦਹਤੂ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਓਵਟ੍ਠੰ ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮੰ ਓਵਟ੍ਠੰ ਪਚ੍ਛਾ ਛਨ੍ਨੰ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਜਾਤਪਥਵੀ, ਪਥਵੀਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਖਣਨਖਣਾਪਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਥਵੀਖਣਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

੨. ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯. ਸੇਨਾਸਨਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਨਿਗ੍ਗਹੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਵਚਨੇਨ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਉਪਨੀਤਭਾਵੋ ਤੇਨ ਚ ਦਿਟ੍ਠਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੰ ਰੁਕ੍ਖੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੇ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਏਕਾ ਤਰੁਣਪੁਤ੍ਤਾ ਦੇਵਧੀਤਾ ਪੁਤ੍ਤੰ ਅਙ੍ਕੇਨਾਦਾਯ ਠਿਤਾ ਤੰ ਯਾਚਿ ''ਮਾ ਮੇ ਸਾਮਿ ਵਿਮਾਨੰ ਛਿਨ੍ਦਿ, ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ ਪੁਤ੍ਤਕੰ ਆਦਾਯ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਿਚਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਅਹੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਈਦਿਸੰ ਰੁਕ੍ਖੰ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨੰ ਨਾਦਿਯਿ। ਸਾ ''ਇਮਮ੍ਪਿ ਤਾਵ ਦਾਰਕੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਓਰਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੰ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯ ਠਪੇਸਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਫਰਸੁੰ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਬਾਹੰ ਛਿਨ੍ਦਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਯਿਤੋ ਵਿਮਾਨੇ ਸਯਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਰੁਕ੍ਖਟ੍ਠਕਦਿਬ੍ਬਵਿਮਾਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ"**ਤਿ।

ਰੁਕ੍ਖਟ੍ਠਕਦਿਬ੍ਬਵਿਮਾਨੇਤਿ ਚ ਸਾਖਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਮਾਨੰ ਰੁਕ੍ਖਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **"ਰੁਕ੍ਖਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਾਖਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸਾਖਾਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੰ

ਰੁਕ੍ਖਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਯਾਵ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਨਸ੍ਸਤਿ। ਸਾਖਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨਂ ਪਨ ਸਾਖਾਸੁ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਾਖਾਸੁ ਭਿਨ੍ਨਾਸੁ ਸਬ੍ਬਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਚ ਵਿਮਾਨਂ ਸਾਖਟ੍ਠਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਰੁਕ੍ਖੇ ਛਿਨ੍ਨੇ ਤਂ ਵਿਮਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਨਟ੍ਠਂ, ਤੇਨੇਵ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਦ੍ਧੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮਾਨੇ ਵਸਿ। **ਬਾਹੁਂ ਥਨਮੂਲੇਯੇਵ ਛਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਅਂਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਬਾਹਂ ਛਿਨ੍ਨਾ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾਨਂ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਅਚ੍ਛੇਜ੍ਜਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਪਕਤਿਯਂ, ਰੁਕ੍ਖਸਭਾਵੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਵਿਯ ਛੇਦਨਾਦੀਸੁ ਅਕੁਪ੍ਪਨਞ੍ਹਿ ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ।

ਉਪ੍ਪਤਿਤਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਭਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਧਾਵਨ੍ਤਂ। **ਵਾਰਯੇ**ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਨਾਮ ਛੇਕੋ ਸਾਰਥਿ ਅਤਿਵੇਗੇਨ ਧਾਵਨ੍ਤਂ ਰਥਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਥਿਚ੍ਛਕਂ ਪੇਸੇਤਿ, ਏਵਂ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕੋਧਂ ਵਾਰਯੇ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਮਹਂ ਸਾਰਥਿਂ ਬ੍ਰੂਮਿ। ਇਤਰੋ ਪਨ ਰਾਜਉਪਰਾਜਾਦੀਨਂ ਰਥਸਾਰਥਿਜਨੋ ਰਸ੍ਮਿਗ੍ਗਾਹੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਉਤ੍ਤਮਸਾਰਥੀਤਿ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਪਨ ਅਯਮਤ੍ਥੋ – **ਯੋ**ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧) ਯੋ ਯਾਦਿਸੋ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਵੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਵਾ ਥੇਰੋ ਵਾ। **ਉਪ੍ਪਤਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਮੁਦ੍ਧਂ ਪਤਿਤਂ, ਗਤਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕੋਧ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਨਤ੍ਥਂ ਮੇ ਚਰਤੀਤਿ ਆਘਾਤੋ ਜਾਯਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੨੯) ਨਯੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨਵਨ੍ਨਂ, ‘‘ਅਤ੍ਥਂ ਮੇ ਨ ਚਰਤੀ’’ਤਿਆਦੀਨਞ੍ਚ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਸਿਦ੍ਧਾਨਂ ਨਵਨ੍ਨਮੇਵਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂ ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾਦਿਨਾ ਅਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਾ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾਘਾਤਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਭਵਂ ਆਘਾਤਂ। **ਵਿਸਟ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਤਂ। **ਸਪ੍ਪਵਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ ਵਿਸਂ। **ਇਵਾ**ਤਿ ਓਪਮ੍ਮਵਚਨਂ। **ਇ**-ਕਾਰਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵ-ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਓਸਧੇਹੀ**ਤਿ ਅਗਦੇਹਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਵਿਸਤਿਕਿਚ੍ਛਕੋ ਵੇਜ੍ਜੋ ਸਪ੍ਪੇਨ ਦਟ੍ਠੋ ਸਬ੍ਬਂ ਕਾਯਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਵਿਸਟਂ ਸਪ੍ਪਵਿਸਂ ਮੂਲਖਨ੍ਧਤਚਪਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਹਿ, ਨਾਨਾਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਤੇਹਿ ਵਾ ਓਸਧੇਹਿ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵਿਨੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਯੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁਨਾ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਬਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਕੋਧਂ ਵਿਨਯਨੁਪਾਯੇਸੁ ਤਦਙ੍ਗਵਿਨਯਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ ਵਿਨੇਤਿ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬਜਨ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਂ। ਸੋ ਏਵਂ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਸ੍ਮਾ ਕੋਧੋ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਓਰਪਾਰਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਜਹਾਤੀਤਿ। ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਹਿ **ਪਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਓਰਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਸਂਸਾਰਸਾਗਰਸ੍ਸ ਪਾਰਭੂਤਾਨਿ ਚਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਓਰਪਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਯੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਵਿਨੇਤਿ ਕੋਧਂ ਵਿਸਟਂ ਸਪ੍ਪਵਿਸਂਵ ਓਸਧੇਹਿ, ਸੋ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਂ। ਤਤ੍ਥ **ਓਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਤ੍ਤਭਾਵੋ। **ਪਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਓਰਂ ਵਾ ਛ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਆਯਤਨਾਨਿ, ਪਾਰਂ ਛ ਬਾਹਿਰਾਯਤਨਾਨਿ। ਤਥਾ ਓਰਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੋ, ਪਾਰਂ ਦੇਵਲੋਕੋ। ਓਰਂ ਕਾਮਧਾਤੁ, ਪਾਰਂ ਰੂਪਾਰੂਪਧਾਤੁ। ਓਰਂ ਕਾਮਰੂਪਭਵੋ, ਪਾਰਂ ਅਰੂਪਭਵੋ। ਓਰਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਪਾਰਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸੁਖੁਪਕਰਣਾਨਿ। ਏਵਮੇਤਸ੍ਮਿਂ ਓਰਪਾਰੇ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ‘‘ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਇਧਤ੍ਤਭਾਵਾਦੀਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਓਰਪਾਰਭੇਦਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ‘‘ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਮਂ ਆਹ **“ਉਰਗੋ ਜਿਣ੍ਣਮਿਵਤ੍ਤਚਂ ਪੁਰਾਣ”**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਉਰਗੋ,** ਸਪ੍ਪਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸੋ ਦੁਵਿਧੋ ਕਾਮਰੂਪੀ ਚ ਅਕਾਮਰੂਪੀ ਚ। ਕਾਮਰੂਪੀਪਿ ਦੁਵਿਧੋ ਜਲਜੋ ਥਲਜੋ ਚ। ਜਲਜੋ ਜਲੇ ਏਵ ਕਾਮਰੂਪਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਥਲੇ **ਸਙ੍ਖਪਾਲਜਾਤਕੇ** (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੧੪੩ ਆਦਯੋ) ਸਙ੍ਖਪਾਲਨਾਗਰਾਜਾ ਵਿਯ। ਥਲਜੋ ਥਲੇ ਏਵ, ਨ ਜਲੇ। ਸੋ ਜਜ੍ਜਰਭਾਵੇਨ ਜਿਣ੍ਣਂ, ਚਿਰਕਾਲਤਾਯ ਪੁਰਾਣਞ੍ਚਾਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ਤਚਂ ਜਹਨ੍ਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਜਹਤਿ ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਥਾਮੇਨਾਤਿ। ਸਜਾਤਿ ਨਾਮ ਸਪ੍ਪਜਾਤਿ ਦੀਘਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਉਰਗਾ ਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਜਾਤਿਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਂ ਚੁਤਿਯਂ

ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੋਕ੍ਕਮਨੇ ਸਜਾਤਿਯਾ ਮੇਥੁਨਪਟਿਸੇਵਨੇ ਜਿਣ੍ਣਤਚਾਪਨਯਨੇ ਚਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਾ ਤਚਂ ਜਹਤਿ, ਤਦਾ ਸਜਾਤਿਯਂਯੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਜਹਤਿ। ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋਪਿ ਚ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਜਹਤਿ। ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਯਦਾ ਉਪਡ੍ਢਟ੍ਠਾਨੇ ਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਡ੍ਢਟ੍ਠਾਨੇ ਅਮੁਤ੍ਤੋ ਓਲਮ੍ਬਤਿ, ਤਦਾ ਨਂ ਅਟ੍ਟੀਯਨ੍ਤੋ ਜਹਤਿ, ਏਵਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਦਣ੍ਡਨ੍ਤਰਂ ਵਾ ਮੂਲਨ੍ਤਰਂ ਵਾ ਪਾਸਾਣਨ੍ਤਰਂ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜਹਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜਹਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਥਾਮਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯੇਨ ਵਙ੍ਕਂ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋਵ ਫਣਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਜਹਤਿ। ਏਵਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨਕਾਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ।

ਏਵਮੇਵ ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਓਰਪਾਰਂ ਜਹਿਤੁਕਾਮੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਜਹਤਿ ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਥਾਮੇਨਾਤਿ। ਸਜਾਤਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ''ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੧) ਵਚਨਤੋ ਸੀਲਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਨਰੋ ਸਪਞ੍ਞੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩, ੧੯੨)। ਏਵਮੇਤਿਸ੍ਸਂ ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਸਕਤ੍ਤਭਾਵਾਦਿਭੇਦਂ ਓਰਪਾਰਂ ਜਿਣ੍ਣਪੁਰਾਣਤ੍ਤਚਮਿਵ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਜਨੇਨ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਧਿਮਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਥਾਮਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ''ਦਿਵਸਂ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਵਰਣੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਸੋਧੇਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੬; ੪.੩੭) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਛਧਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਉਰਗੋ ਵਿਯ ਵਙ੍ਕਂ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਰਗੋ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਸਿਥਿਲਪਰਕ੍ਕਮਤਾਯ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਉਰਗੋਵ ਫਣਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਞਾਣਵਿਪ੍ਫਾਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਉਰਗੋਵ ਤਚਂ ਓਰਪਾਰਂ ਜਹਤਿ, ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਉਰਗੋ ਵਿਯ ਓਹਿਤਤਚੋ ਯੇਨਕਾਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਓਹਿਤਭਾਰੋ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਦਿਸਂ ਪਕ੍ਕਮਤੀਤਿ।

੯੦. **ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਲ੍ਹਮੂਲੇ ਨੀਲਭਾਵਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਮਾਨਕੇ ਤਰੁਣਗਚ੍ਛੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਹੁਵੁਨ੍ਤਿ** ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਮਹਨ੍ਤੇ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦਿਕੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਵਰਣਂ **''ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ''**ਤਿ, **ਅਹੁਵੁਨ੍ਤਿ** ਇਮਸ੍ਸ **''ਜਾਤਾ ਵਡ੍ਢਿਤਾ''**ਤਿ। **ਰਾਸੀ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠਕਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋ। **ਭੂਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਲਦ੍ਧਸਮਞ੍ਞਾਨਂ ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਨਂ। ''ਭੂਤਾਨਂ ਗਾਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਵਯਵਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਦਾਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਭੂਤਸਞ੍ਞਿਤਾ ਤੇਯੇਵ ਤਿਣਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦਯੋ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ''ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਹਰਿਤਭਾਵਮਾਪਨ੍ਨਾ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦਯੋ ਦੇਵਤਾਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭੂਤਾਨਂ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਭੂਤਾਨਂ ਗਾਮੋ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਓਸਧਿਗਚ੍ਛਲਤਾਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਨਨੁ ਚ ਰੁਕ੍ਖਾਦਯੋ ਚਿਤ੍ਤਰਹਿਤਤਾਯ ਨ ਜੀਵਾ, ਚਿਤ੍ਤਰਹਿਤਤਾ ਚ ਪਰਿਪ੍ਫਨ੍ਦਾਭਾਵਤੋ ਛਿਨ੍ਨੇਪਿ ਰੁਹਨਤੋ ਵਿਸਦਿਸਜਾਤਿਕਭਾਵਤੋ ਚਤੁਯੋਨਿਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਵੁਡ੍ਢਿ ਪਨ ਪਵਾਲਸਿਲਾਲਵਣਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਤੇਸਂ ਜੀਵਭਾਵੇ ਕਾਰਣਂ, ਵਿਸਯਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾਮਤ੍ਤਂ ਸੁਪਨਂ ਵਿਯ ਚਿਞ੍ਚਾਦੀਨਂ, ਤਥਾ ਦੋਹਲ਼ਾਦਯੋ, ਤਤ੍ਥ ਕਸ੍ਮਾ ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਛੇਦਨਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਤੋ ਤਂਨਿਵਾਸਸਤ੍ਤਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤੋ ਚ। ਤੇਨੇਵਾਹ **''ਜੀਵਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹਿ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

੯੧. ''ਮੂਲੇ ਜਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸੀਹਲ਼ਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ... ਪੇ॰... ਨ ਸਮੇਨ੍ਤੀ''**ਤਿ। **ਵਿਜਾਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਧ ਵਿ-ਸਦ੍ਦਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਆਹ **''ਵਿਜਾਤਾਨੀ''**ਤਿ। **ਵਿਜਾਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚ ''ਵਿਜਾਤਾ ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਪਸੂਤਵਚਨੋਤਿ ਆਹ **''ਪਸੂਤਾਨੀ''**ਤਿ। ਪਸੂਤਿ ਚ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਣ੍ਣਮੂਲਤਾਤਿ ਆਹ **''ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਣ੍ਣਮੂਲਾਨੀ''**ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਦੀਪੇਤਿ ''ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਣ੍ਣਮੂਲਾਨਿ ਬੀਜਾਨਿ ਭੂਤਗਾਮਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਚ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਬੀਜਜਾਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਰੁਲ਼੍ਹੀਵਸੇਨ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁਪਿ ਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ। ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਨ ਬੀਜੇਹਿ ਜਾਤਾਨਂ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦੀਨਂਯੇਵ ਭੂਤਗਾਮਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋਤਿ ਤਾਨਿ ਬੀਜਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ। **ਮੂਲਬੀਜ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਮੂਲਮੇਵ ਬੀਜਂ ਮੂਲਬੀਜਂ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਫਲੁਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਬੀਜਂ। ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵਾਯੇ ਸਦਿਸਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਵਿਰੁਹਨਸਮਤ੍ਥੇ ਸਾਰਫਲੇ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋ **ਬੀਜ**-ਸਦ੍ਦੋ। ਤਦਤ੍ਥਸਂਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਮੂਲਾਦੀਸੁਪਿ ਕੇਸੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਮੂਲਾਦਿਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਏਕੇਨ ਬੀਜਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਬੀਜਬੀਜ"**ਨ੍ਤਿ ''ਰੂਪਰੂਪਂ, ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਯਥਾ। **ਬੀਜਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਬੀਜਂ ਦਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਿਯੋਪਚਾਰੇਨ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੯੨. ਬੀਜੇ ਬੀਜਸਞ੍ਞੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ ਕਾਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਭੂਤਗਾਮਪਰਿਮੋਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਂ ਬੀਜਂ ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਬੀਜਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯਂ ਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਣ੍ਣਮੂਲਂ ਬੀਜਂ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਬੀਜੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭੂਤਗਾਮਸਞ੍ਞਿਤੇ ਬੀਜੇ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਬੀਜਜਾਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਰੁਲ੍ਹੀਵਸੇਨ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਬੀਜ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਯਥਾਰੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਪਾਲ਼ਿ।

ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚੀਤਿ ਮੂਲੇ ਅਗ੍ਗੇ ਮਜ੍ਝੇ ਵਾ। **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਸਰੀਰੇ ਲਗ੍ਗਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ਉਦਕਤੋ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ''ਤਂ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਟਾਨਿ। **ਬੀਜਗਾਮੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਤੋ ਪਰਿਮੋਚਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨਨ੍ਤਕ**-ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਿਕਾ ਗਹਿਤਾ। ਨਾਮਞ੍ਹੇਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਸੇਵਾਲਜਾਤਿਯਾ । ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਨਂ ਅਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ **"ਅਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਭੂਤਗਾਮਮੂਲਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੂਤਗਾਮੋ ਮੂਲਂ ਕਾਰਣਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਭੂਤਗਾਮਮੂਲੋ, ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਵਾ ਮੂਲਂ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਮੂਲਂ। ਬੀਜਗਾਮੋ ਹਿ ਨਾਮ ਭੂਤਗਾਮਤੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ''ਅਭੂਤਗਾਮਮੂਲਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸੋ ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ"**ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ''ਅਭੂਤਗਾਮਮੂਲਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਨਂ ਖਾਣੁ ਉਦ੍ਧਂ ਅਵਡ੍ਢਨਤੋ ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਭੂਤਗਾਮਸਙ੍ਖ੍ਯੁਪਗਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਣ੍ਣਮੂਲਬੀਜਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ ਭੂਤਗਾਮਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ।

"ਅਙ੍ਕੁਰੇ ਹਰਿਤੇ"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਨੀਲਪਣ੍ਣਵਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇ"**ਤਿ, ਨੀਲਪਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਸਦਿਸੇ ਵਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਨੀਲਵਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਮੂਲਕਭੂਤਗਾਮੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਸ੍ਸ ਆਵੇਣਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। ''ਪਾਨੀਯਘਟਾਦੀਨਂ ਬਹਿ ਸੇਵਾਲੋ ਉਦਕੇ ਅਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਬੀਜਗਾਮਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਣ੍ਣਕਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਮੇਵਾ**ਤਿ ਨੀਲਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਮੇਵ। **ਸੇਲੇਯ੍ਯਕਂ** ਨਾਮ ਸਿਲਾਯ ਸਮ੍ਭੂਤਾ ਏਕਾ ਸੁਗਨ੍ਧਜਾਤਿ। **"ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚਂ ਵਿਕੋਪੇਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਰੁਕ੍ਖੇ ਜਾਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਛਤ੍ਤਕਂ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚਂ ਅਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਦਿਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿਮਤ੍ਤਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਲ੍ਲੀਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਗਯ੍ਹਮਾਨੋ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖਚ੍ਛਵਿਂ ਨ ਵਿਕੋਪੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਲ੍ਲਰੁਕ੍ਖਤੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚਂ ਅਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਾਨਂ ਅਸਂਯਤਭਾਵੇਨ, ਹਤ੍ਥਚਾਪਲ੍ਲੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਾਨੀਯਂ ਨ ਵਾਸੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨਾਮਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਵਲਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨਾਮਿਤੇ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਤਤੋ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨ ਵਾਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। **"ਯੇਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਸਾਖਾ ਰੁਹਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੇਸਂ ਸਾਖਾ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੯੩. ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹੀਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਵੋਹਾਰੇਹਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਬੀਜਾਨਂ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਨ ਨਖਾਦੀਹਿ ਵਿਲਿਖਨਮਤ੍ਤੇਨ ਚ ਅਵਿਰੁਲ੍ਹੀਧਮ੍ਮਤਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਏਵਂ ਕਤੇਯੇਵ ਸਮਣਾਨਂ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਾਦਯੋ ਸਮਣਵੋਹਾਰਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਹਿ ਸਮਣਵੋਹਾਰੇਹਿ ਕਰਣਭੂਤੇਹਿ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਬੀਜਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਾਨਿਪਿ ਸਮਣਾਨਂ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਸਮਣਵੋਹਾਰਾਇਚ੍ਚੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਾਨਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਤੋਯੇਵ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ

ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਪਰਿਚਿਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਅਬੀਜਂ** ਨਾਮ ਤਰੁਣਮ੍ਬਫਲਾਦਿ। **ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਂ** ਨਾਮ ਅਮ੍ਬਪਨਸਾਦਿ, ਯਂ ਬੀਜਂ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ। **"ਕਪ੍ਪਿਯ"ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਨ ''ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਾਪਨਸ੍ਸ ਪਠਮਮੇਵ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ''ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਾਦਿ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਠਮਂ ''ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਗ੍ਗਿਆਦਿਨਾ ਫੁਸਨਾਦਿ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਪਠਮਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਖਾਦਿਨਾ ਵਾ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਵ 'ਕਪ੍ਪਿਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਬੀਜੇ ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ''ਏਕਂਯੇਵ ਕਾਰੇਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਸਤਿਪਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਂ ਕਤਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦਾਰੁਂ ਵਿਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਿਜ੍ਝਤਿ ਵਾ ਵਿਜ੍ਝਾਪੇਤਿ ਵਾ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭਤ੍ਤਸਿਤ੍ਥੇ ਵਿਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **"ਤਂ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਆਦੀਨਂ ਭਾਜਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਰਿਚਪਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਤ੍ਤਸਿਤ੍ਥਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਫਲਾਨਂਯੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ। **ਭਿਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਜਤੋ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਟਾਹਸ੍ਸ ਭਾਜਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤੁਨ੍ਤਿ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤੁਂ। ''ਸਚੇ ਏਤਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਮ੍ਪਿ ਪਟਗ੍ਗਿਦਾਨਾਦਿਂ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਇਦਮ੍ਪਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਨ੍ਤਿ ਏਵਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਯਾ। ਪਟਗ੍ਗਿਦਾਨਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤਂ ਅਨੁਲੋਮਂ ਸਿਯਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ...ਪੇ॰... ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁ**"ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਭੂਤਗਾਮੋ, ਭੂਤਗਾਮਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਵਿਕੋਪਨਂ ਵਾ ਵਿਕੋਪਾਪਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪-੯੮. ਦੁਤਿਯੇ **ਅਞ੍ਞਂ ਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਚੋਦਕੇਨ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਦੋਸਵਿਭਾਵਨਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨੇਵ ਵਚਨੇਨ ਪਟਿਚਰਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਰਣਂ ਪਟਿਚਰਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਯਂ ਚੋਦਕੇਨ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਦੋਸਵਿਭਾਵਨਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਚੋਦਨਾਯ ਅਮੂਲਕਭਾਵਦੀਪਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਟਿਚਰਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਟਿਚਰਤੀ**ਤਿ ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਵਸੇਨ ਚਰਤਿ, ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥੋ ਏਵ ਵਾ **ਚਰਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਧਾਤੂਨਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੀ**"ਤਿ। **ਕੋ ਆਪਨ੍ਨੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲਿਯਂ ਚੋਦਨਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖੇਪਾਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਪਨ ਚੋਦਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥਾਅਪਨਾਮਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਾਲਿਮੁਤ੍ਤਕਂ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਂ ਗਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਨ ਤਵ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਗਮਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤਤੋ ਰਾਜਗਹਂ ਗਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਰਾਜਗਹਂ ਵਾ ਯਾਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਂ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਸੂਕਰਮਂਸਂ ਲਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾਵ ਕਥਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ''ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਤਿ''ਚ੍ਚੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਯਦੇਤਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਵਚਨਂ, ਤਦੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਦਤੀਤਿ **ਅਞ੍ਞਵਾਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਣਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮ**"ਨ੍ਤਿ। **ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ।

ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਂ ਆਰੋਪੇਤੂਤਿ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਕਮ੍ਮਂ ਆਰੋਪੇਤੁ, ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਤ੍ਤਂ ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਰਿਯਮਾਨੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਆਰੋਪੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਹੇਸਕਂ ਆਰੋਪੇਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਹੇਸਕਕਮ੍ਮਂ ਵਿਹੇਸਕਭਾਵਂ ਵਾ ਆਰੋਪੇਤੂਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਨਾਰੋਪਿਤੇ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂਪਟਿਚਰਣਵਸੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ । ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤੇਨ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂਪਟਿਚਰਣਵਸੇਨ ਅਨਾਰੋਪਿਤੇ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਆਰੋਪਿਤੇ ਇਮਿਨਾਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਆਰੋਪਿਤੇ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਇਮਿਨਾ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਾ ਸਾ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂਪਟਿਚਰਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵਾ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇਨ ਆਰੋਪਿਤਤਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵਾ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਤਾ, ਛਾਦੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਣਂ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩. ਤਤਿਯੇ ਧਾਤੁਪਾਠੇ **ਝੇ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ ਪਠਿਤੋਤਿ ਆਹ **“ਲਾਮਕਤੋ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਾਪੇਨ੍ਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਅਯਮੇਵ ਚ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਧਾਤੂਨਂ ਓਲੋਕਨਤ੍ਥੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਅਕ੍ਖਰਾਯ ਵਾਚੇਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੪੬) ਵਿਯ ‘‘ਛਨ੍ਦਾਯਾ’’ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਛਨ੍ਦੇਨਾ”**ਤਿ।

੧੦੫. ਯੇਨ ਵਚਨੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ‘‘ਛਨ੍ਦਾਯ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ। **ਯੇਨ ਚ ਖਿਯਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇਨ ‘‘ਛਨ੍ਦਾਯ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਵਨੂਪਚਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਵਣ੍ਣਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ।

੧੦੬. ਅਞ੍ਞਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਉਜ੍ਝਾਪੇਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਤਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਖਿਯਜਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਖਿਯਜਤਿ, ਅਵਣ੍ਣਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਵਾ ਪਕਾਸੇਤਿ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਤਪੁਬ੍ਬੋ ਸਮ੍ਮਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਉਜ੍ਝਾਪਨਂ ਖਿਯਜਨਞ੍ਚ ਮੁਸਾਵਾਦਵਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਇਮਿਨਾਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਉਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਿਯਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਈਦਿਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਮੁਸਾਵਾਦਤੋ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮ੍ਮਤਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਅਗਤਿਗਮਨਾਭਾਵੋ , ਤਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣਕਾਮਤਾ, ਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਉਜ੍ਝਾਪਨਂ ਵਾ ਖਿਯਜਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਛ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮-੧੧੦. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਹਿਮਵਸ੍ਸੇਨਾ**ਤਿ ਹਿਮਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪਞ੍ਞਾਤੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਤੀਤੇ, ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਵਟਙ੍ਗਣੇਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗੋਚਰਪ੍ਪਸੁਤਾ**ਤਿ ਗੋਚਰਟ੍ਠਾਨਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ। ‘‘ਅਟ੍ਠ ਮਾਸੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਚੇਪਿ ਦੇਵੋ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **“ਅਟ੍ਠ ਮਾਸੇਤਿ ਵਚਨਤੋ…ਪੇ॰… ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ। **ਅਵਸ੍ਸਿਕਸਙ੍ਕੇਤੇ**ਤਿ

ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਪਿ ਅਟ੍ਠ ਮਾਸੇ ਯਤ੍ਥ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਪਰੇਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਅਵਸ੍ਸਿਕਸਙ੍ਕੇਤੇਤਿ ਵਚਨਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਦੀਪੇਤਿ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠ ਮਾਸੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਵਸ੍ਸਾਨੇਯੇਵ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਮਾਸਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ''ਤਿ।

ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪਦੇਸੇ ਯਤ੍ਥ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਹਿਮਵਸ੍ਸਂ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਟ੍ਠੇਵ ਮਾਸਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਾਨਕਾਲੇ ਪਕਤਿਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਓਵਸ੍ਸਕਮਣ੍ਡਪੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਚ ਸਨ੍ਥਰਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਹੇਮਨ੍ਤਕਾਲੇ ਪਕਤਿਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਓਵਸ੍ਸਕਮਣ੍ਡਪਾਦੀਸੁਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਯਤ੍ਥ ਹਿਮਵਸ੍ਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਂ ਨ ਤੇਮਤਿ, ਗਿਮ੍ਹਕਾਲੇਪਿ ਪਕਤਿਅਜ੍ਝੋਕਾਸਾਦੀਸੁ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਕਾਲਮੇਘਾਦਸ੍ਸਨੇ, ਕਾਕਾਦੀਨਂ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਨ ਕਦਾਚਿਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਮਞ੍ਚ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਪਠਮਮੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਤਿ ਯਤ੍ਥ ਚ ਯਦਾ ਚ ਸਨ੍ਥਰਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮਿਧ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਸਨ੍ਥਰਣਸਨ੍ਥਰਾਪਨਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਈਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ਈਦਿਸੇ ਚ ਪਦੇਸੇ ਠਪੇਥਾ''ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਲਨ੍ਤਿ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਟਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਰਿਵਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੬੫-੬੭) ਪਨ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਏਕਾ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਵਵਾਯਿਮੋ ਸੀਘਂ ਨ ਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨਵਵਾਯਿਮੋ** ਵਾ"ਤਿ। **ਓਨਦ੍ਧਕੋ**ਤਿ ਚਮ੍ਮੇਨ ਓਨਦ੍ਧੋ। **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਚੀਵਰਕੁਟਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਕਾਯਾਨੁਗਤਿਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਾਲੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਚੀਵਰਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ''ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਬਲਂ 'ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ'ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਤਥੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਇਮਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਸੇਨਾਸਨਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇਪਿ ਯਥਾਸੁਖਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ'ਤਿ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੇ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਾਲੇ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਂ ਠਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਂ।

ਵ**ਲਾਹਕਾਨਂ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਗਿਮ੍ਹਾਨੇਪਿ ਮੇਘੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸੇਨਾਸਨਂ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **"ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਾ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਾਨਂ ਪਾਦਪਤਨਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ''ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। ''ਬਹਿ ਵਾਲੁਕਾਯ ਅਗਮਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਾ ਵਾਲਿਕਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੇ । **ਕਚਵਰਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਛਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਚਵਰਂ ਛਡ੍ਡੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾਲਿਕਾ ਨ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੧੧੧. ਅਨ੍ਤੋ ਸਂਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਏਰਕਪਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਵੇਣਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਵੇਣਿਯਾ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਵਿਤ੍ਥਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਬਹੁਂ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਾਵ ਅਨ੍ਤੋ ਆਕਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਿਰਿਯਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ। **ਕਪ੍ਪਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੇਨ ਕਪ੍ਪਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ''ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੁਪਚਾਰਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **"ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਕਤਿਕਂ ਅਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ।

ਆਵਾਸਿਕਾਨਂਯੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਪਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂਯੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਾਦੇ** ਪਨ ''ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੂ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਮ੍ਹਾਕਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੇ** ''ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਪਨ ਸਨ੍ਥਰਣਸਨ੍ਥਰਾਪਨੇ ਸਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਦਂ ਉਸ੍ਸਾਰਕਸ੍ਸ, ਇਦਂ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਹਿ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

੧੧੨. ਭੂਮਿਯਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਚਿਮਿਲਿਕਾਯ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਰਿ, ਅਸਤਿ ਸੁਦ੍ਧਭੂਮਿਯਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੀਹਚਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ –

> ''ਨ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਚਮ੍ਮਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸੀਹਚਮ੍ਮਂ ਬ੍ਯਗ੍ਘਚਮ੍ਮਂ ਦੀਪਿਚਮ੍ਮਂ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੫) –

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਯ **ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ''ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਮਞ੍ਚੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬਹਿਪਿ ਮਞ੍ਚੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ ਪਨ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਯਥਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਸਾਦਪਰਿਭੋਗ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੨੦) ਵਚਨਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਨਿਯਮਿਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਘਟਾਦਿਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਮਿਦਂ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਾਰੁਮਯਪੀਠ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਕਮਯਮੇਵ ਪੀਠਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਾਦਕਥਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਧੋਤਪਾਦਟ੍ਠਪਨਕਂ। **ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਰਜਨਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਥੇਵੇ ਅਸਤਿ ਰਜਨਕਮ੍ਮੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੧੩. "ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ ਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਲਜ੍ਜਿਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਓਤਾਪੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ 'ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੂਰਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਨਾਤਿਦੂਰਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਘਿਕਤਾ, ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਦੇਸੇ ਸਨ੍ਥਰਣਂ ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪਨਂ ਵਾ, ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਤਾ, ਆਪਦਾਯ ਅਭਾਵੋ, ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਪਨ **ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ ਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਲਿਬੋਧਂ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਏਕੇਨ ਪਾਦੇਨ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਪਾਦਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੇਸੁਪਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਛ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ''ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਓਤਾਪੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਚ

ਓਤਾਪਨਵਿਸਯੇ ਏਵ ਸਾਪੇਕ੍ਖਗਮਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਸਾਪੇਕ੍ਖਗਮਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬. ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਦਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਤਥਾਵੁਤ੍ਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮੇਵਾ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਨਾਮ ਪਾਵਾਰੋ ਕੋਜਵੋਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਮਿਨਾ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸੇਨਾਸਨਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਸੇਨਾਸਨਤੋ। **ਯੋ ਕੋਚੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਞਾਤਕੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਵਾ ਯੋ ਕੋਚਿ।

੧੧੭. **ਪਰਿਵੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ। **ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਵਿਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ''ਅਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਮਣ੍ਡਪੇ''ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਅਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵਾਪਿ ਬਹੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਭੂਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਮ੍ਪਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ। **ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ। **ਪਲੁਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। **ਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਵਿਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯ।

੧੧੮. ਯੇਨ ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ ਪੀਠਂ ਵਾ ਵਿਨਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਮਞ੍ਚਪੀਠਕਵਾਨਂ। ਸਿਲੁਚ੍ਚਯਲੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਲੁਚ੍ਚਯੇ ਲੇਣਂ, ਪਬ੍ਬਤਗੁਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸੇਨਾਸਨਂ ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਖਾਯਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁਅਨੁਰੂਪਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਉਪਚਿਕਾਸਙ੍ਕਾਯ ਅਭਾਵੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਗਮਿਕਵਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੇਨ ''ਸੇਨਾਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਵਲਂ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **"ਆਪੁਚ੍ਛਨਂ ਪਨ ਵਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤੇਨੇਵ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸੇਨਾਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਂ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਵਾ ਪਾਸਾਣਤ੍ਥਮ੍ਭੇਸੁ ਵਾ ਕਤਸੇਨਾਸਨਂ ਯਤ੍ਥ ਉਪਚਿਕਾ ਨਾਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਤਾਦਿਸੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਗਮਿਕਵਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਨ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਆਭੋਗੇਨ ਮੁਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਂ ਵਾ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਮਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਦੁਤਿਯਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ ਪੀਠਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਧ ਵਿਸੁਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਅਕਾਲੇ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਇਮਿਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਯੇਵਾਤਿ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸੇਯ੍ਯਂ ਪਨ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਭਯੇਨਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ''ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਿਕਂਯੇਵ ਸੇਯ੍ਯਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਉਭੋਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੇਯ੍ਯਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਙ੍ਘਿਕਤਾ, ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਥਰਣਂ ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪਨਂ ਵਾ, ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਤਾ, ਆਪਦਾਯ ਅਭਾਵੋ, ਅਨਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਮਨਂ, ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯-੧੨੧. ਛਟ੍ਠੇ **ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮੀਪੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਦੀਨੰ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ। **ਸਮਨ੍ਤਾ ਦਿਯਡ੍ਢੋ ਹਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੧੨੨. ਉਪਚਾਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੰ ਉਪਚਾਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਏਕਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸੇਨਾਸਨੇ। **ਏਕਪਰਿਵੇਣੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ। ''ਗਿਲਾਨੋ ਪਵਿਸਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਗਿਲਾਨਾਦਿਤਾਯ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਪਚਾਰੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤਿਪਿ ਸਮ੍ਬਾਧੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵਾ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਅਗਿਲਾਨਾਦਿਭਾਵੋਪਿ ਵਿਸੁੰ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਪਨ ''ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਤਾ, ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਭਾਵਜਾਨਨੰ, ਸਮ੍ਬਾਧੇਤੁਕਾਮਤਾ, ਉਪਚਾਰੇ ਨਿਸੀਦਨੰ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨੰ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੬. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਕੋਟ੍ਠਕਾਨੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾਨਿ। ''ਨਿਕ੍ਖਮਾਤਿ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੨੮. ਅਲਜ੍ਜਿੰ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਪਠਮੰ ਅਲਜ੍ਜੀਆਦਿਭਾਵੇਨ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਕੋਪੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਭਾਵਾਦਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਤਾ, ਕੋਪੇਨ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨੰ ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪਨੰ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੯-੧੩੧. ਅਟ੍ਠਮੇ ਉਪਰਿਮਤਲੇ ਪਦਰਾਨੰ ਅਸਨ੍ਥਰਿਤਤ੍ਤਾ "**ਉਪਰਿਅਚ੍ਛਨ੍ਨਤਲਾਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਵਿਹਾਰੋ , ਅਸੀਸਘਟ੍ਟਾ ਵੇਹਾਸਕੁਟਿ , ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਪਰਿਭੋਗਤਾ, ਅਪਟਾਣਿਦਿਨ੍ਨੇ ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੇ ਨਿਸੀਦਨੰ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨੰ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੫. ਨਵਮੇ ''ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੋ ਸਸਾਮਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਾਯ ਕੁਟਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ''ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤੀਤਿ ਆਹ "**ਤੰ ਸੁਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ''ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਓਕਾਸਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਕਵਾਟੰ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਊਨਕੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਧਿਕੰ ਵਾ, ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੰਯੇਵ ਓਕਾਸੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਯਸ੍ਸ ਵੇਮਜ੍ਝੇਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵੇਮਜ੍ਝੇ। **ਸਾ ਅਪਰਿਪੂਰਉਪਚਾਰਾਪਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਿਵਰਿਯਮਾਨਂ ਕਵਾਟਂ ਯਂ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਆਹਨਤਿ, ਸਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਕਵਾਟਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣਉਪਚਾਰਰਹਿਤਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਲੋਕਂ ਸਨ੍ਧੇਤਿ ਪਿਧੇਤੀਤਿ **ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿ**। ‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਛਾਦਾਪੇਸਿ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲਿਮ੍ਪਾਪੇਸੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੋਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲੇਪਂ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਚ ਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੇਯੇਵ ਪਦੇਸੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲੇਪਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲਿਮ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਲਿਮ੍ਪਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਤ੍ਤਿਯਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਤੁਤ੍ਥਲੇਪੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ ਤੀਸੁਪਿ ‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲੇਪਦਾਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਅਨੁਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਂਵਿਧਾਤਬ੍ਬਂ। **ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਅਹਰਿਤੇ**”ਤਿ। **ਪਤਨੋਕਾਸੋ**ਤਿ ਪਤਨੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਰ ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪਰਿ ਪਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਚੇ ਹਰਿਤੇ ਠਿਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ – ਸਚੇ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੇ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ।

੧੩੯. ਏਕੇਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਉਜੁਕਮੇਵ ਉਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਛਾਦਨਂ ਮਗ੍ਗੇਨ ਛਾਦਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਮਗ੍ਗੇਨ ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕਵਾਰਂ ਛਾਦਿਤੇ ਤਂ ਛਦਨਂ ਏਕਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ “**ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਛਾਦਨੇਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਛਾਦਾਪੇਸੀ’’ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ‘‘ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਛਦਨਂ ਛਦਨੂਪਰਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਚ ਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਛਦਨਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਂ ਛਦਨਂ ‘‘ਏਵਂ ਛਾਦੇਹੀ’’ਤਿ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਏਕਵਾਰਂ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਛਦਨਦਣ੍ਡਕੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਵਾਰਂ ਤਥੇਵ ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਤਿਯਵਾਰਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ‘‘ਪਠਮਵਾਰੇਯੇਵ ਤਯੋਪਿ ਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਚਤੁਤ੍ਥਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਨ ਸਮੇਤਿ। **ਤਤਿਯਾਯ ਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਤਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ, ਤਤਿਯਂ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਛਾਦਿਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਛਦਨਾਨਂ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਰਿਯਾਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਪਰਿਯਾਯੇ** ਵਾਤਿ ਚ ਤਥਾ ਛਾਦੇਨ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਛਾਦਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਸਾਗਾਰਤਾ, ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੦. ਦਸਮੇ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ‘‘ਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ’’ਤਿ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਉਦਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਹਾਨਪਾਨਾਦਿਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ‘‘ਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਾਣਕਾ ਮਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਸਿਞ੍ਚਨਸਿਞ੍ਚਾਪਨਂ ‘‘ਪਦੀਪੇ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਟਙ੍ਗਾਦਿਪਾਣਕਾ ਮਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਦੀਪੁਜ੍ਜਲਨਂ ਵਿਯ ਵਿਨਾਪਿ ਵਧਕਚੇਤਨਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ

“**ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜ**”ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ । ਉਦਕਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਣਕਤਾ, ‘‘ਸਿਞ੍ਚਨੇਨ ਪਾਣਕਾ ਮਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਜਾਨਨੰ, ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਚ ਉਦਕੰ, ਵਿਨਾ ਵਧਕਚੇਤਨਾਯ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਤਿਣਾਦੀਨੰ ਸਿਞ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਸੇਨਾਸਨਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੋਤਿਪਿ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮੰ।

੩. ਓਵਾਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਓਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੪. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਕਥਾਨੁਸਾਰੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਸੋ ਥੇਰੋ ਕਿੰਸੀਲੋ ਕਿੰਸਮਾਚਾਰੋ ਕਤਰਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਾਕਥਾਨੁਸਾਰੇਨ। **ਕਥੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਰਾਮਿਸੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਥੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤ੍ਤਾ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗਾਨੰ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤਾ ਕਥਾ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾ**ਤਿ ਆਹ “**ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗਗਮਨੇਪੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਗੇਵ ਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗਗਮਨੇਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਰੋਕਰਣਭੂਤੰ, ਬਾਧਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਾ ਹਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਾਨੰ ਬਾਧਿਕਾਵ ਹੋਤਿ। **ਸਮਿਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ। **ਸਹਿਤਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰਤਾਦਿਯੋਗਤੋ **ਗਮ੍ਭੀਰੋ। ਬਹੁਰਸੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਰਸਾਦਿਬਹੁਰਸੋ। **ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਸੰਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਰਸਆਵਹਨਤੋ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਸੰਯੁਤ੍ਤੋ।

੧੪੫-੧੪੭. **ਪਰਤੋ**ਤਿ ਪਰਤ੍ਥ, ਉਤ੍ਤਰਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਰੋਨ੍ਤੇਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੇ ਕਰੋਨ੍ਤੇਯੇਵ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਾਰਿਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸੀਲੰ । ਤਞ੍ਹਿ ਯੋ ਨੰ ਪਾਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤੰ ਮੋਕ੍ਖੇਤਿ ਮੋਚੇਤਿ ਆਪਾਯਿਕਾਦੀਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੰਵਰਣੰ **ਸੰਵਰੋ,** ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰਾਨੰ ਪਿਦਹਨੰ। ਯੇਨ ਹਿ ਤੇ ਸੰਵੁਤਾ ਪਿਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਸੰਵਰੋ, ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਸ੍ਸ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸੇਤੰ ਨਾਮੰ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰੇਨ ਸੰਵੁਤੋ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰੇਨ ਪਿਹਿਤਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੋ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਸਮਙ੍ਗੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**”ਤਿ । **ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਾਲਿਯਾ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ “**ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ**ਤਿ ਝਾਨਵਿਭਙ੍ਗੇ। **ਸੀਲੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੧੧) ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਕਾਮਞ੍ਚੇਤੰ ਸਹ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇਨ ਇਜ੍ਝਨਕਸ੍ਸ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਧਮ੍ਮਤੋ ਏਤੰ ਸੀਲੰ ਨਾਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਹਿ ਵਾ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚੇਤਨਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਸਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ‘‘ਪਤਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਤਿਟ੍ਠਹਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾ ਏਵ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਤਿਟ੍ਠਾ**। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ‘‘ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਨਰੋ ਸਪਞ੍ਞੋ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩, ੧੯੨) ਚ ‘‘ਪਤਿਟ੍ਠਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੀਲੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੨.੧.੯) ਚ ‘‘ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਬ੍ਬੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਚ ਆਦਿਸੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਦੇਤੰ ਪੁਬ੍ਬੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੇਨ **ਆਦਿ**। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ –

> ‘‘ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤ੍ਵੰ, ਉਤ੍ਤਿਯ, ਆਦਿਮੇਵ ਵਿਸੋਧੇਹਿ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਕੋ ਚਾਦਿ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ? ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੰ ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਉਜੁਕਾ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੮੨)।

ਯਥਾ ਹਿ ਨਗਰਵਡ੍ਢਕੀ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਪਠਮਂ ਨਗਰਟ੍ਠਾਨਂ ਸੋਧੇਤਿ, ਤਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਵੀਥਿਚਤੁਕ੍ਕਸਿਙ੍ਘਾਟਕਾਦਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸੀਲਂ ਸੋਧੇਤਿ, ਤਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਮਾਧਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਪਨ ਰਜਕੋ ਪਠਮਂ ਤੀਹਿ ਖਾਰੇਹਿ ਵਤ੍ਥਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਵਤ੍ਥੇ ਯਦਿਚ੍ਛਕਂ ਰਙ੍ਗਜਾਤਂ ਉਪਨੇਤਿ, ਯਥਾ ਵਾ ਪਨ ਛੇਕੋ ਚਿਤ੍ਤਕਾਰੋ ਰੂਪਂ ਲਿਖਿਤੁਕਾਮੋ ਆਦਿਤੋ ਭਿਤ੍ਤਿਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਆਦਿਤੋਵ ਸੀਲਂ ਵਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮੇ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਲਂ ‘‘ਆਦੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਦੇਤਂ ਚਰਣਸਰਿਕ੍ਖਤਾਯ **ਚਰਣਂ**। ‘‘ਚਰਣਾ’’ਤਿ ਪਾਦਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਛਿਨ੍ਨਚਰਣਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦਿਸਂਗਮਨਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨ ਜਾਯਤਿ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਾਦਸ੍ਸੇਵ ਜਾਯਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਯਸ੍ਸ ਸੀਲਂ ਭਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਖਣ੍ਡਂ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਾਯ ਞਾਣਗਮਨਂ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਤਂ ਅਭਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਅਖਣ੍ਡਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਾਯ ਞਾਣਗਮਨਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਲਂ ‘‘ਚਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਦੇਤਂ ਸਂਯਮਨਵਸੇਨ **ਸਂਯਮੋ,** ਸਂਵਰਣਵਸੇਨ **ਸਂਵਰੋ**ਤਿ ਉਭਯੇਨਪਿ ਸੀਲਸਂਯਮੋ ਚੇਵ ਸੀਲਸਂਵਰੋ ਚ ਕਥਿਤੋ। ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਂਯਮੇਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਂ, ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਾ ਸਂਯਮੇਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤੀਤਿ **ਸਂਯਮੋ,** ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਪਵੇਸਨਦ੍ਵਾਰਂ ਸਂਵਰਤਿ ਪਿਦਹਤੀਤਿ **ਸਂਵਰੋ। ਮੋਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਮੁਖਭੂਤਂ ਵਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਆਹਾਰੋ ਮੁਖੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨਿ ਫਰਤਿ, ਏਵਂ ਯੋਗਿਨੋਪਿ ਚਤੁਭੂਮਕਕੁਸਲਂ ਸੀਲਮੁਖੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਮੋਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ। ਪਮੁਖੇ ਸਾਧੂਤਿ **ਪਮੋਕ੍ਖਂ,** ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਭੂਮਕਕੁਸਲਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਪਮੋਕ੍ਖਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਕਾਯਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਤਿਵਿਧਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ। **ਵਾਚਸਿਕੋ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ। **ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੋ**ਤਿ ਤਦੁਭਯਂ। ਇਮਿਨਾ ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲਂ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਂਵੁਤੋ**ਤਿ ਪਿਹਿਤੋ, ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਪਿਹਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਸਂਵੁਤਦ੍ਵਾਰਂ ਗੇਹਂ ‘‘ਸਂਵੁਤਗੇਹਂ ਪਿਹਿਤਗੇਹ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਮਿਧ ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ‘‘ਸਂਵੁਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਂਵਰੇਨ। **ਉਪੇਤੋ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੇਵਚਨਾਨਿ।

ਇਰਿਯਤੀਤਿਆਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੋ ਕਥਿਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਇਰਿਯਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਇਰਿਯਾਪਥਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸਮਙ੍ਗਿਭਾਵਤੋ ਇਰਿਯਤਿ। ਤੇਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥਚਤੁਕ੍ਕੇਹਿ ਕਾਯਸਕਟਵਤ੍ਤਨੇਨ **ਵਤ੍ਤਤਿ**। ਏਕਂ ਇਰਿਯਾਪਥਦੁਕ੍ਖਂ ਅਪਰੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਭਾਵੇਨ ਸਰੀਰਰਕ੍ਖਣਤੋ **ਪਾਲੇਤਿ**। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਅਸਣ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਇਰਿਯਾਪਥੇ ਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਯਪੇਤਿ**। ਤੇਨ ਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਯਾਪਨਤੋ **ਯਾਪੇਤਿ**। ਚਿਰਕਾਲਵਤ੍ਤਾਪਨਤੋ **ਚਰਤਿ**। ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਹਰਣਤੋ **ਵਿਹਰਤਿ**।

ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਪਟਿਸੇਧਕੇਨਾਤਿ –

> ‘‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਵੇਲੁਦਾਨੇਨ ਵਾ ਪਤ੍ਤਦਾਨੇਨ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫ ਫਲ ਸਿਨਾਨਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਦਾਨੇਨ ਵਾ ਚਾਟੁਕਮਜਤਾਯ ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਸੂਪਜਤਾਯ ਵਾ ਪਾਰਿਭਟਯਤਾਯ ਵਾ ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਕੁਟ੍ਠੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਆਜੀਵੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਨਾਚਾਰੋ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੧੩) –

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਅਨਾਚਾਰਸਙ੍ਖਾਤਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ।

ਨ ਵੇਲੁਦਾਨਾਦਿਨਾ ਆਚਾਰੇਨਾਤਿ –

> ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਨ ਵੇਲੁਦਾਨੇਨ ਨ ਪਤ੍ਤ ਨ ਪੁਪ੍ਫ ਨ ਫਲ ਨ ਸਿਨਾਨ ਨ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠ ਨ ਚਾਟੁਕਮ੍ਯਤਾਯ ਨ ਮੁਗ੍ਗਸੂਪ੍ਯਤਾਯ ਨ ਪਾਰਿਭਟ੍ਯਤਾਯ ਨ ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕੇਨ ਨ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਕੁਟ੍ਠੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਆਜੀਵੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਚਾਰੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੧੩) –

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਨ ਵੇਲੁਦਾਨਾਦਿਨਾ ਆਚਾਰੇਨ।

ਵੇਸਿਯਾਦਿਅਗੋਚਰਂ ਪਹਾਯਾਤਿ –

> ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਵੇਸਿਯਗੋਚਰੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਵਿਧਵ ਥੁਲ੍ਲਕੁਮਾਰਿ ਪਣ੍ਡਕ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿ ਪਾਨਾਗਾਰਗੋਚਰੋ ਵਾ, ਸਂਸਟ੍ਠੋ ਵਿਹਰਤਿ ਰਾਜੂਹਿ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕੇਹਿ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੇਨ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨ, ਯਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਨਿ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਅਨੋਪਾਨਭੂਤਾਨਿ ਅਕ੍ਕੋਸਕਪਰਿਭਾਸਕਾਨਿ ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਾਨਿ ਅਹਿਤਕਾਮਾਨਿ ਅਫਾਸੁਕਕਾਮਾਨਿ ਅਯੋਗਕ੍ਖੇਮਕਾਮਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਉਪਾਸਿਕਾਨਂ, ਤਥਾਰੂਪਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਸੇਵਤਿ ਭਜਤਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਗੋਚਰੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੧੪) –

ਏਵਮਾਗਤਂ ਵੇਸਿਯਾਦਿਅਗੋਚਰਂ ਪਹਾਯ।

ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਲਾਦਿਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਗੋਚਰਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਿਵਿਧੋ ਹਿ ਗੋਚਰੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਗੋਚਰੋ ਆਰਕ੍ਖਗੋਚਰੋ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਗੋਚਰੋਤਿ। ਕਤਮੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਗੋਚਰੋ? ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ, ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਸੁਤਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਸੁਤਂ ਪਰਿਯੋਦਪੇਤਿ, ਕਙ੍ਖਂ ਵਿਤਰਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਜੁਂ ਕਰੋਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਨ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਮਾਨੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਸੀਲੇਨ ਸੁਤੇਨ ਚਾਗੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਅਯਂ **ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਗੋਚਰੋ**। ਕਤਮੋ ਆਰਕ੍ਖਗੋਚਰੋ? ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਵੀਥਿਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁ ਯੁਗਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਾਵੀ ਸਂਵੁਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਹਤ੍ਥਿਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਅਸ੍ਸਂ, ਨ ਰਥਂ, ਨ ਪਤ੍ਤਿਂ, ਨ ਇਤ੍ਥਿਂ, ਨ ਪੁਰਿਸਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਉਦ੍ਧਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਅਧੋ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਦਿਸਾਵਿਦਿਸਂ ਵਿਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ **ਆਰਕ੍ਖਗੋਚਰੋ**। ਕਤਮੋ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਗੋਚਰੋ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਯਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਕੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗੋਚਰੋ ਸਕੋ ਪੇਤ੍ਤਿਕੋ ਵਿਸਯੋ? ਯਦਿਦਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੭੨), ਅਯਂ **ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਗੋਚਰੋ**। ਇਤਿ ਅਯਂ ਤਿਵਿਧੋ ਗੋਚਰੋ ਇਧ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੂਤਿ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਨ੍ਨਸੇਖਿਯਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ। **ਭਯਤੋ ਦਸ੍ਸਨਸੀਲੋ**ਤਿ ਪਰਮਾਣੁਮਤ੍ਤਂ ਵਜ੍ਜਂ ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਸਭਾਵੋ, ਸਬ੍ਬਲਹੁਕਂ ਵਾ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਮਤ੍ਤਂ ਪਾਰਾਜਿਕਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਸਭਾਵੋ। **ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਾ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ।

ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਰਣਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਸੋਤਬ੍ਬਤੋ **ਸੁਤਂ,** ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ। ਤਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਸੁਤਧਰੋ,** ਸੁਤਸ੍ਸ ਆਧਾਰਭੂਤੋ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਇਤੋ ਗਹਿਤਂ ਏਤ੍ਤੋ ਪਲਾਯਤਿ, ਛਿਦ੍ਦਘਟੇ ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਏਕਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਜਾਤਕਂ ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਵਾ ਵਾਚੇਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਯਂ ਨ ਸੁਤਧਰੋ ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਾਲਸਦਿਸਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਦਸਪਿ ਵੀਸਤਿਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਂ ਸੁਤਧਰੋ ਨਾਮ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਯਦਸ੍ਸ ਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਏਕਪਦਮ੍ਪਿ ਏਕਕ੍ਖਰਮ੍ਪਿ ਅਵਿਨਟ੍ਠਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਚਿਯਤੀਤਿ ਸਨ੍ਨਿਚਯੋ, ਸੁਤਂ ਸਨ੍ਨਿਚਯੋ ਏਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਸੁਤਂ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤਂ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ**

ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ”ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਸੁਤਂ ਹਦਯਮਞ੍ਜੁਸਾਯਂ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤਂ ਸਿਲਾਯ ਲੇਖਾ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਘਟੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤ ਸੀਹਵਸਾ ਵਿਯ ਚ ਸਾਧੁ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਯਂ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ “**ਏਤੇਨ…ਪੇ॰… ਅਵਿਨਾਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**”ਤਿ।

ਧਾਤਾਤਿ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ। ਏਕਸ੍ਸ ਹਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਿਕਂ ਨ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਸੁਕਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਜਾਤਕਂ ਵਾ ਕਥੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਸਜ੍ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਓਗਾਹਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਪਗੁਣਂ ਪਬਨ੍ਧਵਿਚ੍ਛੇਦਾਭਾਵਤੋ ਗਙ੍ਗਾਸੋਤਸਦਿਸਂ ਭਵਙ੍ਗਸੋਤਸਦਿਸਞ੍ਚ ਅਕਿਤ੍ਤਿਮਂ ਸੁਖਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਸੁਕਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਜਾਤਕਂ ਵਾ ਕਥੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਕਥੇਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਧਾਤਾ**”ਤਿ। **ਵਾਚਾਯ ਪਗੁਣਾ ਕਤਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਦਸਕਵਗ੍ਗਦਸਕਪਣ੍ਣਾਸਦਸਕਵਸੇਨ ਵਾਚਾਯ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਾ, ਦਸ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਗਤਾਨਿ, ਦਸ ਵਗ੍ਗਾਨਿ ਗਤਾਨੀਤਿਆਦਿਨਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਤ੍ਤੇਕਦੇਸਸ੍ਸ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਯੋ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਵਗ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨੇਵ। **ਮਨਸਾ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਮਨਸਾ ਅਨੁ ਅਨੁ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾ, ਭਾਗਸੋ ਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਾ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਮਨਸਾ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਨਿਜ੍ਜਟਂ ਨਿਗ੍ਗੁਮ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ।

ਦ੍ਵੇ ਮਾਤਿਕਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਮਾਤਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਮਾਤਿਕਾ ਚ। **ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਅਨੁਮੋਦਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤੇ ਦਾਨਾਨਿਸਂਸਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਅਨੁਮੋਦਨਾ, ਵਿਹਾਰਾਦਿਮਙ੍ਗਲੇ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਅਨੁਮੋਦਨਾ, ਮਤਕਭਤ੍ਤਾਦਿਅਵਮਙ੍ਗਲੇ ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਾਦਿਅਨੁਮੋਦਨਾਤਿ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਅਨੁਮੋਦਨਾ । **ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਾਵਸਾਨੇ ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ‘‘ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਮੁਖੇਨ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਤ੍ਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚਤੁਦ੍ਦਿਸੋ, ਚਤੁਦ੍ਦਿਸੋਯੇਵ **ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ,** ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਾ ਦਿਸਾ ਅਰਹਤਿ, ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਦਿਸਾਸੁ ਸਾਧੂਤਿ **ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ**।

ਅਭਿਵਿਨਯੇਤਿ ਸਕਲੇ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ। **ਵਿਨੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੁਂ। “**ਦ੍ਵੇ ਵਿਭਙ੍ਗਾ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਉਗ੍ਗਹਣਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਪਮੁਟ੍ਠਂ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਗੁਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਤੀਹਿ ਜਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਕ੍ਖਮਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ। **ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਵਾ ਤਯੋ ਵਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਮਹਾਵਗ੍ਗਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਗਾਥਕਵਗ੍ਗੋ ਨਿਦਾਨਵਗ੍ਗੋ ਖਨ੍ਧਕਵਗ੍ਗੋਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਵਗ੍ਗਾ। ‘‘ਧਮ੍ਮਪਦਮ੍ਪਿ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਜਾਤਕਭਾਣਕੇਨ ਸਾਟ੍ਠਕਥਂ ਜਾਤਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਧਮ੍ਮਪਦਮ੍ਪਿ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ।

ਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ ਵਾਚਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਚੋ**। ਤੇਨਾਹ “**ਸਿਥਿਲਧਨਿਤਾਦੀਨਂ…ਪੇ॰… ਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯਾ**ਤਿ ਠਾਨਕਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਅਨੂਨਤਾਯ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਾਨਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ, ਪਦਮੇਵ ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ **ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ,** ਤਂ ਅਕ੍ਖਰਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਥਿਲਧਨਿਤਾਦਿਦਸਵਿਧਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਂ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਕ੍ਖਰਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਹਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਸਿਥਿਲਧਨਿਤਾਦੀਨਂ ਯਥਾਵਿਧਾਨਵਚਨੇਨਾ**”ਤਿ, ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ**। ਅਥ ਵਾ ਪਜ੍ਜਤਿ ਞਾਯਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਦਂ, ਨਾਮਾਦਿ। ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜੇਤੀਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਵਾਕ੍ਯਂ। ਤੇਸਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ**।

ਅਪਿਚ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਸਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਜਾਤਕਂ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਾਰਮ੍ਭਕਰਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਮਂ ਕਥੇਤਿ, ਤਦਤ੍ਥਂ ਓਤਾਰੇਤਿ, ਏਵਂ ਇਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਏਕਪਸ੍ਸੇਨੇਵ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਕਾਲਂ ਞਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਤਿ,

ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੰ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਾ ਅਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵਤੋ। ਯੋ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਜਾਤਕੰ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਏਕਪਦਮ੍ਪਿ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸੰਵਣ੍ਣਨਾਵਸੇਨੇਵ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਆਨੇਨ੍ਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਞ੍ਚ ਅਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਨਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤੁਲਿਕਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਤੰ ਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਸੁਵਵਤ੍ਥਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰਮਾਤਿਕਾਯ ਉਦਕੰ ਪੇਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਗਮ੍ਭੀਰਮਤ੍ਥੰ ਗਮੇਨ੍ਤੋ ਵਗ੍ਗਿਹਾਰਿਗਤਿਯਾ ਪਦੇ ਪਦੰ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਸਿਨ੍ਧਵਾਜਾਨੀਯੋ ਵਿਯ ਏਕੰਯੇਵ ਪਦੰ ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਸੰਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਤੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵਤੋ। ਏਵਰੂਪਮ੍ਪਿ ਕਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਗੁਣਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਪੁਰੇ ਭਵਾਤਿ **ਪੋਰੀ,** ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤੇਨੇਤੰ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗੁਣਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਪੁਰੇ ਪੁਣ੍ਣਭਾਵੇ ਭਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਰੇ ਵਾ ਭਵਤ੍ਤਾ ਪੋਰਿਯਾ ਨਾਗਰਿਕਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸੁਖੁਮਾਲਤ੍ਤਨੇਨ ਸਦਿਸਾਤਿ **ਪੋਰੀ,** ਪੁਰੇ ਸੰਵਡ੍ਢਨਾਰੀ ਵਿਯ ਸੁਕੁਮਾਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਰਸ੍ਸ ਏਸਾਤਿਪਿ **ਪੋਰੀ, ਪੁਰਸ੍ਸ ਏਸਾ**ਤਿ ਨਗਰਵਾਸੀਨੰ ਕਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ਹਿ ਯੁਤ੍ਤਕਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਿਤਿਮਤ੍ਤੰ ''ਪਿਤਾ''ਤਿ, ਭਾਤਿਮਤ੍ਤੰ ''ਭਾਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪੀ ਹਿ ਕਥਾ ਬਹੁਨੋ ਜਨਸ੍ਸ ਕਨ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪਾ, ਤਾਯ ਪੋਰਿਯਾ।

ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦੀਹਿ ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾਯ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਵਿਲਮ੍ਬਿਤਾਦਿਦੋਸਰਹਿਤਾਯ। ਅਥ ਵਾ ਨਾਤਿਸੀਘੰ ਨਾਤਿਸਣਿਕੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਏਕਰਸਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਾਯ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਨਾਮ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਜਾਤਕੰ ਵਾ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਆਰਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੁਰਿਤਤੁਰਿਤੋ ਅਰਣਿੰ ਮਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਉਣ੍ਹਖਾਦਨੀਯੰ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਪੁਬ੍ਬਾਪਰੇਸੁ ਗਹਿਤੰ ਗਹਿਤਮੇਵ, ਅਗ੍ਗਹਿਤੰ ਅਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਨ੍ਤਰੇਸੁ ਚਰਮਾਨੰ ਗੋਧੰ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਹਰਨ੍ਤੋ ਓਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ । ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਨ੍ਤਰੇਸੁ ਹਿ ਪਰਿਪਾਤਿਯਮਾਨਾ ਗੋਧਾ ਕਦਾਚਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਕਦਾਚਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯੋਪਿ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਕਾਲੇਨ ਸੀਘੰ, ਕਾਲੇਨ ਸਣਿਕੰ, ਕਾਲੇਨ ਮਨ੍ਦੰ, ਕਾਲੇਨ ਮਹਾਸਦ੍ਦੰ, ਕਾਲੇਨ ਖੁਦ੍ਦਕਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਤਿ, ਯਥਾ ਨਿਜ੍ਝਾਮਤਣ੍ਹਿਕਪੇਤਸ੍ਸ ਮੁਖਤੋ ਨਿਚ੍ਛਰਣਕਅਗ੍ਗਿ ਕਾਲੇਨ ਜਲਤਿ ਕਾਲੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਏਵੰ ਪੇਤਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਸਾਯ ਉਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮਾਯ ਪੁਨ ਆਰਭਤਿ। ਯੋਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਯਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਕੇਨਚਿ ਰੋਗੇਨ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਕਥੇਤਿ, ਇਮੇਸੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਥਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ ਸੁਖੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਯੋ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਨਯੇ ਠਿਤੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੰ ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਚ ਆਚਰਿਯਾ ਤੰ ਤੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਸੰਵਣ੍ਣੇਸੁੰ, ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਸੰਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ ਨਾਤਿਸੀਘੰ ਨਾਤਿਸਣਿਕਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਥਾਪਬਨ੍ਧੰ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਦੀਸੋਤੋ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਾਤੋ ਭਸ੍ਸਮਾਨਉਦਕੰ ਵਿਯ ਨਿਰਨ੍ਤਰਕਥੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ।

ਅਨੇਲਗਲ਼ਾਯਾਤਿ ਏਲਗਲ਼ਵਿਰਹਿਤਾਯ। ਕਸ੍ਸਚਿ ਹਿ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਲੰ ਗਲ਼ਤਿ, ਲਾਲਾ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਖੇਲ਼ਫੁਸਿਤਾਨਿ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਾ ਏਲਗਲ਼ਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯਾ**ਤਿ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਪਾਕਟੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਅਤ੍ਥਞ੍ਞਾਪਨੇ ਸਾਧਨਾਯ।

ਵਾਚਾਵ ਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵਾਕ੍ਕਰਣੰ, ਉਦਾਹਾਰਘੋਸੋ। ਕਲ੍ਯਾਣੰ ਮਧੁਰੰ ਵਾਕ੍ਕਰਣੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣੋ**। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੋ**"ਤਿ। **ਹੀਲ਼ੇਤੀ**ਤਿ ਅਵਜਾਨਾਤਿ। ਮਾਤੁਗਾਮੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮਨੰ ਅਪਾਯਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ **ਮਨਾਪੋ**। ਤੇਨਾਹ "**ਮਨਵਡ੍ਢਨਕੋ**"ਤਿ। **ਵਟ੍ਟਭਯੇਨ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨਮਦਾਦਿਮਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਸੰਸਾਰਭਯੇਨ ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ। **ਗਿਹਿਕਾਲੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਿਹਿਕਾਲੇ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਮੇਥੁਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਮੇਵ ਵਦਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਸਾਮਣੇਰੀਸੁ ਪਨ ਮੇਥੁਨੇਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਸਾਮਣੇਰੀਸੁ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿ। ''ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥਵਸਨਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ

ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਸਾਮਣੇਰੀਸੁ ਗਰੁਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਭਾਵੇਪਿ ਯਾ ਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨਂ ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ, ਤਾ ਤਾ ਤਥੇਵ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਇਦਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਏਤ੍ਤ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਅਟ੍ਠਹਙ੍ਗੇਹਿ ਅਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਨ ਸਮ੍ਮਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ।

੧੪੮. ਗਰੁਕੇਹੀਤਿ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੇਹਿ। **ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। ''ਓਵਦਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਇਮਸ੍ਸ ''ਵਦਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਮ੍ਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਪਰਿਵਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾ ਵਾ ਪਞ੍ਚਸਤਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋ ਵਾ।

੧੪੯. ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਚੇ ਭੂਮਿ ਮਨਾਪਾ ਹੋਤਿ, ਆਸਨਂ ਅਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਆਹ **"ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਤ੍ਤਿਮੋਚਨਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪਾਟਿਪਦੇ ਓਵਾਦਤ੍ਥਾਯ ਸਬ੍ਬਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ''ਸਮਗ੍ਗਾਤ੍ਥ ਭਗਿਨਿਯੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਆਗਮਨਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਬ੍ਬਾ ਆਗਤਾਤ੍ਥਾ"**ਤਿ। ਗਿਲਾਨਾਸੁ ਅਨਾਗਤਾਸੁਪਿ ਗਿਲਾਨਾਨਂ ਅਨਾਗਮਨਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਹਿ ਚ ਸਬ੍ਬਾਹਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ''ਸਮਗ੍ਗਾਮ੍ਹਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾਯ ਏਵ ਕਾਯਂ ਪੁਰਤੋ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ''ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਗਨ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਘਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਬਹਿਇਨ੍ਦਖੀਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਘਰੁਮ੍ਮਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹਂ। ਇਧ ਪਨ ''ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਾ''ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਵਾ''ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ।

ਵ**ਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ''ਵਸਥ ਅਯ੍ਯੇ, ਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੀਹਿ ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਯਤੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਤੋ। **ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਆਨੀਤਓਵਾਦੇਨੇਵ ਮਯਮ੍ਪਿ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ। **ਆਗਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਓਵਾਦੇਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਭਿਕ੍ਖੁਕਾਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਚੋਦਨਾਮੁਖੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਂ ਵਦਤਿ, ਨ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। **ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨੁਪਗਮਮੂਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਵਦਤਿ। ਇਤਰਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਸਬ੍ਭਾਵਤੋ **"ਸਾ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਾ ਵਸ੍ਸਾਨੁਪਗਮਮੂਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇਪਿ ਆਵਾਸੇ ਈਦਿਸਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਪਦਾਸੁ ਹਿ…ਪੇ॰… ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। ਇਤਰਾਯ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਕਾਰਣੇ ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯਪਿ ਵਸ੍ਸਂ ਨ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਸ੍ਸਂ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪਵਾਰੇਨ੍ਤੀਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਸਚੇ ਦੂਰੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਕ੍ਕਾ ਚ ਹੋਤਿ ਨਵਮਿਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤੁਂ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਨਵਮਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਨਂ ਉਪੋਸਥਪੁਚ੍ਛਾ, ਸਾਯੇਵ **ਕ**-ਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ **ਉਪੋਸਥਪੁਚ੍ਛਕ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਉਪੋਸਥਪੁਚ੍ਛਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਉਪੋਸਥੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ''ਕਦਾ, ਅਯ੍ਯ, ਉਪੋਸਥੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਪਿ ''ਸ੍ਵੇ, ਭਗਿਨਿ, ਉਪੋਸਥੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਦਾਚਿ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕਂ ਵਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਉਪੋਸਥਂ, ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਂ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸੀਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਦਿਵਸੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਉਪੋਸਥੋ ਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿਪਿ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **"ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤੇਰਸਿਯਂਯੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਚੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ''ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਭਗਿਨੀ''ਤਿ

ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ‘‘ਪਨ੍ਨਰਸਿਕੋ ਭਗਿਨੀ’’ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। **ਓਵ◌ਾਦਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਓਵ◌ਾਦਯਾਚਨਤ੍ਥਾਯ। **ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਨ ਪਟ੍ਠਾਯ ਧਮ੍ਮਸਵਨਤ੍ਥਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਓਵ◌ਾਦਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਧਮ੍ਮਸਵਨਤ੍ਥਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਓਵ◌ਾਦਗ੍ਗਹਣਮ੍ਪਿ ਹਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਸਵਨਮੇਵ◌ਾ’’ਤਿ ਅਭੇਦੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵ◌ਿਹਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਪਾਲ਼ਿ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਓਵ◌ਾਦਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਓਵ◌ਾਦਂ ਯਾਚਿਤੁਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਦ੍ਵ◌ੇਤਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਤੀਹਿ। ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ।

ਪਾਸਾਦਿਕੇਨਾਤਿ ਪਸਾਦਜਨਕੇਨ ਨਿਦ੍ਦੋਸੇਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਨਾ। **ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੂ**ਤਿ ਤਿਵ◌ਿਧਂ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁ। ਸਚੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਂਯੇਵ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਤਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਓਵ◌ਾਦੋ ਯਾਚਿਤੋ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਉਪੋਸਥਗ੍ਗੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਕਾਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵ◌ਾਦਂ ਯਾਚਮਾਨਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੇ ‘‘ਏਵ◌ਂ ਵਦੇਹੀ’’ਤਿ ਓਵ◌ਾਦਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਸਯਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। **ਏਤਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਤਾਹੀ’’ਤਿ ਏਤਂ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਏਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵ◌ਾਤਿ ਇਦਂ ਬਹੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇਹਿ ਏਕਾਯ ਏਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਾਸਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਅਭਾਵ◌ਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਬਹੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇਹੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵ◌ਾ ਗਾਮੇ ਬਹੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇਹਿ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਾਨਾਉਪਸ੍ਸਯੇਹਿ ਸਾਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਆਗਤਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਏਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਮੁਖਮਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਮਾਣਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਦਨੁਰੂਪੇਨ ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਯ੍ਯਾਨਂ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨਪੀਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਵਸੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਵ◌ਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਞਤ੍ਤਿਠਪਨਕੇਨ ਇਤਰੇਨ ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੇਨਪਿ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਓਵ◌ਾਦਯਾਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਟਿਪਦੇ ਆਗਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚੀ’’ਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਸਚੇ ਸਯਮੇਵ, ‘‘ਸਮ੍ਮਤੋ ਅਹ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਂ ਵ◌ਿਧਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਇਧ ਬਾਲੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

੧੫੦. ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਵਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਪਿ ਵਗ੍ਗਾਦਿਭਾਵਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੇਸੁ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਮੂਲਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਨਵਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ**”ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਸਮ੍ਮਤਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਓਵ◌ਾਦਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਭਣਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਓਵ◌ਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. ਦੁਤਿਯੇ **ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਮੁਨਾਤੀ**ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। **ਤੇਨ ਞਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਞਾਣੇਨ। **ਪਥੇਸੂ**ਤਿ ਉਪਾਯਮਗ੍ਗੇਸੁ। ਅਰਹਤੋ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਆਹ **“ਇਦਞ੍ਚ... ਪੇ॰... ਵ◌ੁਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵ◌ਾ ‘‘ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤੋ ਸਿਕ੍ਖਤੋ’’ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨਹੇਤੁ

ਸਿਕ੍ਖਨਹੇਤੁ ਚ ਅਧਿਚੇਤਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋਕਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਧਿਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ, **ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ, **ਮੁਨਿਨੋ ਮੋਨਪਥੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ, **ਮੁਨਿਨੋ**ਤਿ ਵਾ ਏਤੇਨ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ, **ਮੋਨਪਥੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਾਸਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਦਾ, **ਸੋਕਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਆਨਿਸਂਸਾ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਕੋਕਨੁਦਨ੍ਤਿ ਪਦੁਮਵਿਸੇਸਨਂ ਯਥਾ ''ਕੋਕਾਸਯ''ਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਕਿਰ ਬਹੁਪਤ੍ਤਂ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਤਿਵਿਯ ਸੁਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ''ਕੋਕਨੁਦਂ ਨਾਮ ਸੇਤਪਦੁਮ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਾਤੋ**ਤਿ ਪਗੇਵ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਕੋਕਨੁਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਦੁਮਂ ਪਾਤੋ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਵੇਲਾਯਂ ਫੁਲ੍ਲਂ ਵਿਕਸਿਤਂ ਅਵੀਤਗਨ੍ਧਂ ਸਿਯਾ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ, ਏਵਂ ਸਰੀਰਗਨ੍ਧੇਨ ਗੁਣਗਨ੍ਧੇਨ ਚ ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਸਰਦਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਆਦਿਚ੍ਚਮਿਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤੇਜਸਾ ਤਪਨ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਨਿਚ੍ਛਰਣਜੁਤਿਤਾਯ ਅਙ੍ਗੀਰਸਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਾਤਿ।

ਅਭਬ੍ਬੋਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਰਮਿਦਂ ਸਾਸਨਂ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮੂਲਿਕਾ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੁਦ੍ਧਂ ਪਿਲੋਤਿਕਖਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਚੋਲਖਣ੍ਡਂ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਭਗਵਾ ''ਨ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਅਭਬ੍ਬੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਮਾ ਸੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਤਂ ਬਾਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਿਲੋਤਿਕਖਣ੍ਡਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ''ਹਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਇਮਂ ਪਰਿਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ 'ਰਜੋਹਰਣਂ ਰਜੋਹਰਣ'ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ।

ਸੋ ਕਿਰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਲਾਟਤੋ ਸੇਦੇ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਸਾਟਕੇਨ ਨਲਾਟਂ ਪੁਞ੍ਛਿ, ਸਾਟਕੋ ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਅਹੋਸਿ । ਸੋ ''ਇਮਂ ਸਰੀਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਏਵਰੂਪੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸਾਟਕੋ ਪਕਤਿਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਜਾਤੋ, ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਵਤ ਸਙ੍ਖਾਰਾ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਟਿਲਭਤਿ, ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨਸ੍ਸ ਰਜੋਹਰਣਮੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਜਾਤੋ। ਰਜਂ ਹਰਤੀਤਿ **ਰਜੋਹਰਣਂ। ਸਂਵੇਗਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਂ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਸਂਵੇਗਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ। ਸੋ ਹਿ ਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਵਤ੍ਥਂ, ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਦੋਸੋ, ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਪਨਾਯਂ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਂ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹਾਦਿਨਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਲਾਪਸਮ੍ਮਸਨਾਦਿਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣਾਦਿਪਅਪਾਟਿਯਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਅਨੁਲੋਮਗੋਤ੍ਰਭੁਸਮੀਪਂ ਪਾਪੇਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭੀ**"ਤਿ। **ਓਭਾਸਗਾਥਂ ਅਭਾਸੀ**ਤਿ ਓਭਾਸਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਪੁਬ੍ਬਕਭਾਸਿਤਗਾਥਾ ਓਭਾਸਗਾਥਾ, ਤਂ ਅਭਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਧਿਚੇਤਸੋਤਿ ਇਮਂ ਓਭਾਸਗਾਥਂ ਅਭਾਸੀ''ਤਿ ਇਧੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੩੯੬) ਪਨ **ਧਮ੍ਮਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ) **ਥੇਰਗਾਥਾਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ** (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੬੬) –

''ਰਾਗੋ ਰਜੋ ਨ ਚ ਪਨ ਰੇਣੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।
ਰਾਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਰਜੋਤਿ।
ਏਤਂ ਰਜਂ ਵਿਪ੍ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ।
ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਤੇ ਵਿਗਤਰਜਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

''ਦੋਸੋ...ਪੇ॰... ਸਾਸਨੇ॥

''ਮੋਹੋ ਰਜੋ ਨ ਚ ਪਨ ਰੇਣੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।
ਮੋਹਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਰਜੋਤਿ।
ਏਤਂ ਰਜਂ ਵਿਪ੍ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ।

ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਤੇ ਵਿਗਤਰਜਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਓਭਾਸਗਾਥਾ ਅਭਾਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਧਿਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਚ ਅਯਂ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਦਾਨਗਾਥਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਆਗਤਂ। ਥੇਰਗਾਥਾਯਂ ਪਨ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਦਾਨਗਾਥਾਸੁ ਅਯਂ ਅਨਾਰੂਲ਼੍ਹਾ, ''ਏਕੁਦਾਨਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਅਯਂ ਉਦਾਨਗਾਥਾ''ਤਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਏਕੁਦਾਨਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਏਵਮਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਪਿ ਅਯਂ ਉਦਾਨਗਾਥਾ ਓਭਾਸਗਾਥਾਵਸੇਨ ਚ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣੀ**ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿਵਾਰਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। **ਅਭਬ੍ਬੋ ਤ੍**ਵਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਵਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਿਂ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਭਬ੍ਬੋ ਹਿ ਥੇਰੋ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਤਂ ਕਾਤੁਂ, ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਾ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਥੇਰੇਨ ਏਵਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੫੬. **ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸੂਰਿਯਤਾ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਓਵਦਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੨. ਤਤਿਯਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਉਪਸ੍ਸਯੂਪਗਮਨਂ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਸਮਯਾਭਾਵੋ, ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਓਵਦਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਆਮਿਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ...ਪੇ॰... ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ''ਮਙ੍ਕੁਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਅਵਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਯਸਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਵਸੇਨ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **''ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਚੀਵਰਹੇਤੁ ਓਵਦਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਤੋ ''ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਭਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਚ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿਤੁਕਾਮੇਨ ''ਯਾਵਾਹਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਾਵ ਤੇ ਭਾਰੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਤਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਤਥੇਵ ਭਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਓਵਦਿਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਯੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਗੇਵ ਭਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਪਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੬੮. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਚੀਵਰਹੇਤੁ...ਪੇ॰... ਓਵਦਨ੍ਤਂ ਭਣਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਮਿਸਹੇਤੁ ਓਵਦਨ੍ਤਂ ''ਆਮਿਸਹੇਤੁ ਓਵਦਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਏਵਂ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ''ਨ ਆਮਿਸਹੇਤੁ ਓਵਦਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਨ ਆਮਿਸਹੇਤੁ ਓਵਦਨ੍ਤਂ ਪਨ ''ਆਮਿਸਹੇਤੁ ਓਵਦਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਤਾ, ਅਨਾਮਿਸਨ੍ਤਰਤਾ, ਅਵਣ੍ਣਕਾਮਤਾਯ ਏਵਂ ਭਣਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਆਮਿਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬੯. ਪਞ੍ਚਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੬. ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੫. ਛਟ੍ਠੇ ਸਚੇ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਆਦਿਤੋਵ ਪਾਰੁਪੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਜ੍ਝਾਪੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਤੋ ਮਹਾਜਨੋ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ **"ਯਥਾਸਂਹਟਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੧੭੬. **ਨੀਹਰਤੀ**ਤਿ ਸਕਿਂ ਨੀਹਰਤਿ। ਯੇਪਿ ਤੇਸਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਕਥਿਨਵਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਇਤਿਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਾਵਸੇਨ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਕਰਣਂ। **ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਤਵ ਞਾਤਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ। ''ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞਿਨੋ ਭਵੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਨਿਯੋਜਿਤਤ੍ਤਾ"**ਤਿ । ''ਇਦਂ ਤੇ ਮਾਤੁ ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਵਤ੍ਵਾਪਿ ''ਇਦਂ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬੇਹੀ''ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੧੭੯. **ਉਪਾਹਨਤ੍ਥਵਿਕਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯਂ ਚੀਵਰਂ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਨ੍ਤਕਤਾ, ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨੂਪਗਤਾ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਂ ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਾਪਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਂਵਿਦਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੧. ਸਤ੍ਤਮੇ ''ਪਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ ਚੋਰਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਂਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਪਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ"**ਨ੍ਤਿ। **ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ। ''ਪਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇਨੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਗਚ੍ਛਾਮ ਭਗਿਨਿ, ਗਚ੍ਛਾਮ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਪੁਬ੍ਬਕਂ ਸਂਵਿਧਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਗਚ੍ਛਾਮ ਅਯ੍ਯ, ਗਚ੍ਛਾਮ ਭਗਿਨੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪੁਬ੍ਬਕਂ। **ਏਕਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਅਦ੍ਧਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਏਕਤੋ ਵਾ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ। **ਹਿਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਸੁਵੇ। **ਪਰੇ**ਤਿ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ।

੧੮੨-੧੮੩. **ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ**ਤਿ ਪਾਦਗਮਨਵਸੇਨ ਪਕ੍ਖਗਮਨਵਸੇਨ ਵਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੋ । ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂ **ਚਤੁਕ੍ਕਂ,** ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂ **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਂ**। ''ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੋ ਗਾਮੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨਿਕ੍ਖਮਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ"**ਨ੍ਤਿ। ''ਸਂਵਿਧਾਯਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਸਂਵਿਦਹਿਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਨ ਸੇਸਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਮੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਤਿ ਗਾਮੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਞ੍ਞੋ ਗਾਮੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਇਧ ਅਗਾਮਕਂ ਅਰਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਨ ਗਾਮੇ ਸਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਣਨਾਯ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿ।

੧੮੫. **ਰਟ੍ਠਭੇਦੇ**ਤਿ ਰਟ੍ਠਵਿਲੋਪੇ। **ਚਕ੍ਕਸਮਾਰੁਲ਼੍ਹਾ**ਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕਂ ਸਕਟਚਕ੍ਕਂ ਵਾ ਸਮਾਰੁਲ਼੍ਹਾ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ , ਅਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ, ਸਮਯਾਭਾਵੋ, ਅਨਾਪਦਾ, ਗਾਮਨ੍ਤਰੋਕ੍ਕਮਨਂ ਵਾ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਮਾਤੁਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ।

ਸੰਵਿਦਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਕੀਲ਼ਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾ ਸੰਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ''ਏਵਮਿਮੇ...ਪੇ॰... ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਾਵਾਯ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਉਦ੍ਧਂਗਾਮਿਨਿਂ ਵਾ ਅਧੋਗਾਮਿਨਿਂ ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਸਿਦ੍ਧੋ।

੧੮੯. ਨਦਿਯਾ ਕੁਤੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਆਹ **''ਯਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ''**ਤਿਆਦਿ। **''ਤਸ੍ਸਾ ਸਗਾਮਕਤੀਰਪਸ੍ਸੇਨ...ਪੇ॰... ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਗਣਨਾਯਾ**ਤਿ ਏਕੇਕਪਸ੍ਸੇਨੇਵ ਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਾਦਿਸਿਕਾਯ ਨਦਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਣਨਾਯ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਗਣਨਾਯ ਚ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੂ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਮਤ੍ਥੇਤਿ। ''ਕੀਲ਼ਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੰਵਿਧਾਯ ਨਾਵਂ ਅਭਿਰੁਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਦਿਯਂਯੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਾਪਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਕੀਲ਼ਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ, ਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਕੀਲ਼ਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾ ਸੰਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕੇਚਿ ''ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੀਲ਼ਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਯ ਹਿ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰੋਕ੍ਕਮਨੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਵਾ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗੀਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ । ਯਦਿ ਹਿ ਸੋ ਸੰਵੇਗਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯ, ਨਿਦ੍ਦਂ ਵਾ ਓਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਕੁਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਤਾ, ਯੇਨਿਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ ਤਿਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਰਿਪਾਚਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੪. ਨਵਮੇ **ਪਟਿਯਾਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤਂ। **ਞਾਤਕਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਵਾਰਿਤਾ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾ ਚ ਸਿਯੁਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਞਾਤਕਾ ਪਵਾਰਿਤਾ ਚੇ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

੧੯੭. ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਕ੍ਖੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਇਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਭੋਜਨੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਪਾਚਿਤਭਾਵੋ, ਜਾਨਨਂ, ਗਿਹਿਸਮਾਰਮ੍ਭਾਭਾਵੋ, ਓਦਨਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਰਿਪਾਚਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੮. ਦਸਮੇ **ਉਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਂ ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਹੋਤਿ, ਉਪਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਵਤੋ ''ਉਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਕੇਵਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਵ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ, ਉਪਰਿ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

੪. ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੬. ਭੋਜਨਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੰ ਵਾ ਯੋਜਨੰ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਤ੍ਤਕੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਤਾਵਤਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਲਦ੍ਧਭਿਕ੍ਖਸ੍ਸ ਇਤੋ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਇਮੇਸੰਯੇਵਾ**ਤਿ ਇਮੇਸੰ ਪਾਸਣ੍ਡਾਨੰਯੇਵ। **ਏਤ੍ਤਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਾਸਣ੍ਡੇ ਏਤ੍ਤਕਾਨੰ। **ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਕਿਂਯੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਪੁਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਠਮੰ ਭੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਪੁਨ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਠਾਨੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੦੮. **‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਇਦੰ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੁੰ। **‘‘ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ’’**ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵੁੱਤੁਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਆਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਪੁਨ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਗਮਨੇ ਆਗਮਨੇ ਚ ਪਠਮੰ ਭੋਜਨੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕਦਿਵਸੰ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਏਕਦਿਵਸਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭੋਜਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤੰ, ਗਮਨਦਿਵਸੇ ਪਨ ਆਗਮਨਦਿਵਸੇ ਚ ‘‘ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭੋਜਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੁੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗਹੇਤੁਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ **‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨੰਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯਾ’’**ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡਤਾ, ਅਗਿਲਾਨਤਾ, ਅਨੁਵਸਿਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੯. ਦੁਤਿਯੇ **ਅਭਿਮਾਰੇ**ਤਿ ਅਭਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਮਾਰਣਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯੋਜਿਤੇ ਧਨੁਦ੍ਧਰੇ। **ਗੁਲ਼੍ਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਅਪਾਕਟੋ। **ਪਵਿਜ੍ਝੀ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਨਨੁ **ਰਾਜਾਨਮ੍ਪਿ ਮਾਰਾਪੇਸੀ**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨੋ ਕਾਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਪਰਤੋ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੰ –

> ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਮਾਗਧਸ੍ਸ ਸੇਨਿਯਸ੍ਸ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸ੍ਸ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤੋ ਆਜੀਵਕੇਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਆਜੀਵਕੋ ਯੇਨ ਰਾਜਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨੰ ਮਾਗਧੰ ਸੇਨਿਯੰ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੰ ਏਤਦਵੋਚ…ਪੇ॰… ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਨਾਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ –

ਇਦੰ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ? ਸੋ ਕਿਰ ਆਜੀਵਕੋ ਤੰ ਦਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਦਾਸਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਕਾਲੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਤੰ ਦਾਨੰ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿੰਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਆਜੀਵਕੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੂਤੰ ਪਾਹੇਸੀ’’ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸੋ ਆਜੀਵਕੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤੋ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਕਾਲੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਯੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੂਤੰ ਪਾਹੇਸਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੁੰ।

੨੧੫. ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਵਿਸਦਿਸਂ ਰਜ੍ਜਂ ਵਿਰਜ੍ਜਂ, ਤਤੋ ਆਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਜਾਤਾ, ਭਵਾਤਿ ਵਾ ਵੇਰਜ੍ਜਾ, ਤੇ ਏਵ **ਵੇਰਜ੍ਜਕਾ**। ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਗੋਤ੍ਤਚਰਣਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕੇ"**ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ **ਨਾਨਾਵਿਧੇਹਿ ਅਞ੍ਞਰਜ੍ਜੇਹਿ ਆਗਤੇ**ਤਿ ਰਜ੍ਜਾਨਂਯੇਵ ਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

੨੧੭-੨੧੮. ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵਿਵਟ੍ਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਵਟ੍ਟਿਤੋ ਗਣਭੋਜਨਂ ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨੇਵ ਪਾਕਟਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਗਣਭੋਜਨਂ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨੇਵ ਪਦਭਾਜਨੇ ਗਣਭੋਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵਤ੍ਥੁਅਨਨੁਰੂਪਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨੇਵ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਆਸਙ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਂਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ **"ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਗਣਭੋਜਨਂ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪਸਵਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭੋਜਨਂ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਞ੍ਚ 'ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭੁਞ੍ਜਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯਸ੍ਮਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਭੁਞ੍ਜਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਗਣਭੋਜਨਂ ਨ ਹੋਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ''ਓਦਨਂ ਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਵਾ ਭੋਜਨਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਵੁਤ੍ਤੇ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ''ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਓਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾਵ ਤੇ ਏਵਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸੁਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਗਣਵਸੇਨ ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਂਸੂਤਿ ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਂ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀਤਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ''ਤ੍ਵਂ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹਿ, ਤ੍ਵਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਸਵਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਹਣੇ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਵਿਸੁਂ ਗਹਣੇ ਪਣੀਤਭੋਜਨਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵਿਚਾਰੇਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਖਣ੍ਡਾਦਿਵਸੇਨ ਸਂਵਿਦਹਤਿ। **ਘਟ੍ਟੇਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਵਾਤਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਵਾ ਘਟ੍ਟੇਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟੇਤਿ। **ਵਲੇਤੀ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਕੇ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਆਵਟ੍ਟੇਤਿ। ''ਅਭਿਨਵਸ੍ਸੇਵ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਰਣਂ ਇਧ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ, ਪੁਰਾਣਚੀਵਰੇ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਆਗਤੇ ਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੋਯੇਵ ਚ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਯਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੨੨੦. ਗਣਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿਜਨਕਨਿਮਨ੍ਤਨਭਾਵਤੋ **"ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮ੍ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਗਣੋ ਭਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਗਣੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਯਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ...ਪੇ॰... ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ **"ਇਤਰੇਸਂ ਪਨ ਗਣਪੂਰਕੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ''ਗਿਲਾਨੋ ਵਾ ਚੀਵਰਕਾਰਕੋ ਵਾ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਵਚਨੇਨ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ। **ਭੁਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗਤੇਸੁਪਿ ਭੋਜਨਕਿਚ੍ਚੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ । **ਤਾਨਿ ਚ ਤੇਹਿ ਏਕਤੋ ਨ ਗਹਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਭੋਜਨੇਹਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਨਿ ਭੋਜਨਾਨਿ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਕਤੋ ਨ ਗਹਿਤਾਨਿ ਏਕੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਮਹਾਥੇਰੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੂਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਪਟਿਪਥਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਚਨਭਯੇਨ **"ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਆਦੀਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨਿਵਤ੍ਤਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਦੇ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ''ਨਿਵਤ੍ਤਥਾ''ਤਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਗਣਭੋਜਨਤਾ, ਸਮਯਾਭਾਵੋ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੧. ਤਤਿਯੇ ਕੁਲਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ''ਭਤ੍ਤਪਟਿਪਾਟਿ ਅਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁੱਤੁੰ, ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁੱਤੁੰ ਹੋਤਿ। **ਉਪਚਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਵੋਹਾਰਵਸੇਨ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਬਦਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦੇਤਿ, ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਪਨ ਏਵੰ ਵਦਤਿ। ਬਦਰਚੁਣ੍ਣਸਕ੍ਖਰਾਦੀਹਿ ਪਯੋਜਿਤੰ ''ਬਦਰਸਾਲ਼ਵ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ।

੨੨੬. ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨੇਵ ਤੰ ਭਤ੍ਤੰ ਅਸਨ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨੰ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮੇਵ ਠਪਿਤੰ। **ਪਰਿਵਾਰੇ** ਪਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਅਨੁਜਾਨਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮਾਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਆਦੀਸੁ** ਵੁੱਤਨਯੰ ਪਚ੍ਛਾ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸੰਸਨ੍ਦਨਤੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਮੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤਦਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਥੇਰੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨੰ ਨਾਕਾਸਿ, ਭਗਵਤਾ ਚ ਵਿਸੁੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਨ ਵੁੱਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾ**ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ 'ਮਯ੍ਹੰ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਪਠਮਨਿਮਨ੍ਤਨੰ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਕੁਲੇ ਲਦ੍ਧਭਿਕ੍ਖਤੋ ਏਕਸਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ।

੨੨੯. ਪਞ੍ਚਹਿ ਭੋਜਨੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਯੇਨ ਯੇਨ ਪਠਮੰ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭੋਜਨਤੋ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਪਰਸ੍ਸ ਭੋਜਨੰ **ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਚੇ ਪਨ ਮੂਲਨਿਮਨ੍ਤਨੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਉਪਰਿ, ਤੰ ਉਪਰਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਹਤ੍ਥੰ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਹੇਟ੍ਠਿਮੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਹਤ੍ਥਗਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਹਤ੍ਥੰ ਪਨ…ਪੇ॰… ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਖੀਰਸ੍ਸ ਰਸਸ੍ਸ ਚ ਭਤ੍ਤੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **"ਖੀਰੰ ਵਾ ਰਸੰ ਵਾ ਪਿਵਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ।

ਮਹਾਉਪਾਸਕੋਤਿ ਗੇਹਸਾਮਿਕੋ। **"ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** 'ਆਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਚਨੇਨ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯੰ** 'ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਵਚਨੰ ਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ** ਵਿਭਾਵਿਤੋ''ਤਿ **ਮਹਾਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁੱਤੁੰ। **ਸਬ੍ਬੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ''ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੰ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਭੋਜਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਏਤੰ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੱਤਾ ਸਤਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਯ ਪਠਮੰ ਲਦ੍ਧਭਾਵੇ ''ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਅਵਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ **"ਵਚੀਕਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਤਾ, ਸਮਯਾਭਾਵੋ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਕਾਣਮਾਤਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੦-੨੩੧. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਕਾਣਾਯ ਮਾਤਾ**ਤਿ ਕਾਣਾਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਯ ਦਾਰਿਕਾਯ ਮਾਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸਾ ਕਾਣਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾਤਿ ਆਹ **"ਸਾ ਕਿਰਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦਹਰਕਾਲੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਸਿਨੇਹਵਸੇਨ ''ਅਮ੍ਮ ਕਾਣੇ, ਅਮ੍ਮ ਕਾਣੇ''ਤਿ ਵੋਹਰਿੰਸੁ, ਸਾ

ਤਦੁਪਾਦਾਯ ਕਾਣਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਮਾਤਾ ‘‘ਕਾਣਮਾਤਾ’’ਤਿ ਪਾਕਟਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਏਵ◌ਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਯਾਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਦਿਸਂ, ਪਚ੍ਛਾਦਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੩੩. **ਪੂਵ◌ਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਵ◌ਟ੍ਟਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਲੇਖਤੋ ਉਪਰਿਟ੍ਠਿਤਪੂਵ◌ਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ‘‘ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਮੁਖਵ◌ਟ੍ਟਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਲੇਖਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਦ੍ਵ◌ੇ ਵ◌ਾ ਤਯੋ ਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤਪੂਰੇ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੩੫. **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨ...ਪੇ॰... ਵ◌ੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਤਥਾ ਆਗਤਭਾਵ◌ਮਤ੍ਤਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾਦਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਗਹਣੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ‘‘ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵ◌ਾਰਿਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ‘‘ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵ◌ਾਰਿਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸੁਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਏਵ◌ਂ ‘‘ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤੀ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੨੬) ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨ ਞਾਤਕਪਵ◌ਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਕਤਿਯਾਵ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਰਣਾ ਪਮਾਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਅਪਾਥੇਯ੍ਯਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਯਾਦਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਗਹਣਤ੍ਥਂ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨਪਿ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ **“ਵਚੀਕਮ੍ਮ”**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ । ਵ◌ੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਪੂਵ◌ਮਨ੍ਨਤਾ, ਅਸੇਸਕਤਾ, ਅਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਗਮਨਤਾ, ਨ ਞਾਤਕਾਦਿਤਾ, ਅਤਿਰੇਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਕਾਣਮਾਤਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ◌ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਠਮਪਵ◌ਾਰਣਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੨੩੬. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਭੁਤ੍ਤਾਵ◌ੀ**ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਾਵ◌ਿਨੋ ਭੁਤ੍ਤਵਨ੍ਤੋ, ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਵ◌ਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁ ਪਵ◌ਾਰਣਾਸੁ ਯਾਵ◌ਦਤ੍ਥਪਵ◌ਾਰਣਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵ◌ਾਰਣਾ ਚ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ **“ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ...ਪੇ॰... ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਪਵ◌ਾਰਿਤਾ”**ਤਿ। ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਹਿ ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਵਸ੍ਸਂਵ◌ੁਤ੍ਥਪਵ◌ਾਰਣਾ, ਪਚ੍ਚਯਪਵ◌ਾਰਣਾ , ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵ◌ਾਰਣਾ, ਯਾਵ◌ਦਤ੍ਥਪਵ◌ਾਰਣਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਵਸ੍ਸਂਵ◌ੁਤ੍ਥਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਪਵ◌ਾਰੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੯) ਅਯਂ **ਵਸ੍ਸਂਵ◌ੁਤ੍ਥਪਵ◌ਾਰਣਾ**। ਪਕਾਰੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਵ◌ਾਰੇਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਕੇ ਭਜਾਪੇਤਿ ਭਤ੍ਤੇ ਕਰੋਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਪਵ◌ਾਰਣਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਵ◌ਿਸੋਧਨਾਯ ਅਤ੍ਤਵ◌ੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋਕਾਸਦਾਨਂ। ਸਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਸ੍ਸਂਵ◌ੁਤ੍ਥੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਵਸ੍ਸਂਵ◌ੁਤ੍ਥਪਵ◌ਾਰਣਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਂ ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਪਵ◌ਾਰੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੩) ਚ, ‘‘ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪੁਨ ਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਿਚ੍ਚਪਵ◌ਾਰਣਾਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੬) ਚ ਅਯਂ **ਪਚ੍ਚਯਪਵ◌ਾਰਣਾ** ਪਵ◌ਾਰੇਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਇਚ੍ਛਾਪੇਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ, ਚੀਵਰਾਦੀਹਿ ਉਪਨਿਮਨ੍ਤਨਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ‘‘ਪਵ◌ਾਰਿਤੋ ਨਾਮ ਅਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਭੋਜਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਅਭਿਹਰਤਿ, ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਸੋ ਪਵ◌ਾਰਿਤੋ ਨਾਮਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੯) ਅਯਂ **ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵ◌ਾਰਣਾ**। ਵ◌ਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਤਾਦਿਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਹਿਤੋ ਭੋਜਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋਯੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਪਕਾਰਯੁਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾਰਣਾਤਿ ਪਵ◌ਾਰਣਾ। ‘‘ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵ◌ਾਰੇਸੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੬੩) ਅਯਂ **ਯਾਵ◌ਦਤ੍ਥਪਵ◌ਾਰਣਾ**। ਯਾਵ◌ਦਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨਸ੍ਸ ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਯਾਵ◌ਦਤ੍ਥਪਵ◌ਾਰਣਾ।

੨੩੭. **ਤਿ-ਕਾਰਂ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ...ਪੇ॰... ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਤਿ-ਕਾਰੇ ਪਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਕਤਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੨੩੮-੨੩੯. ਪਵਾਰਿਤੋਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਿਤੋ। ਯੋ ਹਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਰਿਵੇਸਕੇਨ ਉਪਨੀਤੰ ਭੋਜਨੰ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਸੋ ਤੇਨ ਪਵਾਰਿਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਪਨ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਕਤਪਵਾਰਣੋ ਕਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਅਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਪਦੇਨ ''ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਯੋਜਨੰ ਵਿਸੁੰ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਉਪਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯ, ਪਵਾਰਣਾ ਛਲਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤੁਂਯੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲਿਂ ਆਹਰਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਅਭਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਏਕਮੇਵ ਅਙ੍ਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪਵਾਰਣਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਅਮ੍ਬਿਲਪਾਯਾਸਾਦੀਸੂਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਖੀਰਪਾਯਾਸਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਮ੍ਬਿਲਪਾਯਾਸਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਕ੍ਕਾਦਿਅਮ੍ਬਿਲਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਘਨਯਾਗੁ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਖੀਰਪਾਯਾਸਗ੍ਗਹਣੇਨ ਖੀਰਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਯਾਗੁ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਪਵਾਰਣੰ ਨ ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿਨਿਬਨ੍ਧਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ ਨ ਸਾਧੇਤਿ। ਕਤੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿਨਿਬਨ੍ਧਨੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਵਾਰਣੰ ਨ ਜਨੇਤੀ**"ਤਿ। "**ਯਾਗੁ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਜਨਕਯਾਗੁਯਾਪਿ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ 'ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਂ ਪਰਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ''ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਯਾਗੁਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਯਾਗੁਕੇ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਉਦਕਕਞ੍ਜਿਕਖੀਰਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਦ੍ਦਿਤਂ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ, 'ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਯਾਗੁਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਸੁਂ ਯਾਗੁਯਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਖੀਰਾਦੀਹਿ ਸੰਮਦ੍ਦਿਤਂ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਾਗੁਯਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਪਰਤੋ ''ਯੇਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨਪਿ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁਯੇਵ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਚ ਨ ਸਮੇਤਿ। **ਸਚੇ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛਮਂਸਖਣ੍ਡਸ੍ਸ ਨਹਾਰੁਨੋ ਵਾ ਸਬ੍ਭਾਵਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਾਹੀ**ਤਿ ਪੁਥੁਕਾਹਿ।

ਸਾਲਿਵੀਹਿਯਵੇਹਿ ਕਤਸਤ੍ਤੂਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿ ਪਨ ਭਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋਪਿ ਸਤ੍ਤੁਯੇਵ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਕਙ੍ਗੁਵਰਕ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤੁਸਙ੍ਗਹਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ। **ਸਤ੍ਤੁਮੋਦਕੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੁਯੋ ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਅਪਕ੍ਕੋ ਸਤ੍ਤੁਗੁਲ਼ੋ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਭਾਵਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ "**ਮੁਖੇ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ...ਪੇ॰... ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ**"ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਚੇ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਾਪੁਣਨ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਲਜ੍ਜਿਸਨ੍ਤਕਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। **ਅਵਤ੍ਥੁਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਸਾਧਿਕਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ। ਏਤੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ । ਯਞ੍ਹਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਆਪਤ੍ਤਿਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਤਂ ''ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਵਤ੍ਥੁ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਉਪਨਾਮੇਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਯਾਭਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਤਿਪਿ ਦਾਤੁਕਾਮਾਭਿਹਾਰੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੂਰਭਾਵੇਨੇਵ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਥੇਰਸ੍ਸਪਿ ਦੂਰਭਾਵਮਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੂਰਭਾਵਤੋ**"ਤਿ ਆਹ, ਨ ਪਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਭਿਹਾਰਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਸਚੇਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ਆਧਾਰਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ "**ਦੂਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਭਿਹਰਣਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਨ 'ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ '**ਸਚੇ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ**'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਤ੍ਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ 'ਇਮਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾਚਾਭਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ।

ਪਰਿਵੇਸਨਾਯਾਤਿ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ। **ਅਭਿਹਟਾਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਵੇਸਕੇਨੇਵ ਅਭਿਹਟਾ ਹੋਤਿ। **ਤਤੋ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ। ‘‘ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਅਭਿਹਟਾਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨੇਵ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ‘‘ਦਾਤੁਕਾਮਾਭਿਹਾਰੇ ਸਤਿ ਕੇਵਲੰ ‘ਦਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਗਹਣਮੇਵ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ‘ਦਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਪਿ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਪਿ ਦਾਤੁਕਾਮਾਭਿਹਾਰੋਵ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਹਣਸਮਯੇ ਵਾ ਅਗ੍ਗਹਣਸਮਯੇ ਵਾ ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਦਾਨਿ ਅਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮਾਭਿਹਾਰੇ ਗਹਣਸਮਯੇਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਸਚੇ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

“ਰਸੰ ਗਣ੍ਹਥਾ”ਤਿ ਅਪਵਾਰਣਜਨਕਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **“ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਮਚ੍ਛਰਸੰ ਮੰਸਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਨ ਕੇਵਲੰ ਮਚ੍ਛਸ੍ਸ ਰਸੰ ਮਚ੍ਛਰਸਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਮਚ੍ਛੋ ਚ ਮਚ੍ਛਰਸਞ੍ਚ ਮਚ੍ਛਰਸਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਾਰਣਜਨਕਸਾਧਾਰਣਨਾਮਵਸੇਨਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾਵ ਹੋਤਿ। ਪਰਤੋ **ਮਚ੍ਛਸੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **“ਇਦੰ ਗਣ੍ਹਥਾ”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵੰ ਅਵਤ੍ਵਾਪਿ ਪਵਾਰਣਪਹੋਨਕੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਹਟੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਕਰਮ੍ਬਕੋ**ਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਾਧਿਵਚਨਮੇਤੰ। ਯਞ੍ਹਿ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੇਨ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ‘‘ਕਰਮ੍ਬਕੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਸਚੇਪਿ ਮੰਸੇਨ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋਵ ਹੋਤਿ, ‘‘ਕਰਮ੍ਬਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਅਪਵਾਰਣਾਰਹਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤਿ। ‘‘ਮੰਸਕਰਮ੍ਬਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਮੰਸਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰਣਾਵ ਹੋਤਿ।

“ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤ”ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋਪਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਯਾਗੁਕੇ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਉਦਕਕਞ੍ਜਿਕਖੀਰਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਦ੍ਦਿਤੰ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘ਯਾਗੁੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ, ‘ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੰ ਯਾਗੁੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਸੁੰ ਯਾਗੁਯਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ‘‘ਯੇਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਕਾਰਣੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦੁਦ੍ਦਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕੇ ਤਾਵ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਯਾਗੁਮਿਸ੍ਸਕੰ ਨਾਮ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਹੋਤਿ, ਖੀਰਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਰਮ੍ਬਕੇ ਵਿਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਯਾਗੁ ਬਹੁਤਰਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਸਮਸਮਾ ਵਾ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ‘ਯਾਗੁ ਮਨ੍ਦਾ, ਭਤ੍ਤੰ ਬਹੁਤਰੰ, ਪਵਾਰੇਤੀ’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ ਦੁਦ੍ਦਸ’’ਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਾਗੁਮਿਸ੍ਸਕੰ ਨਾਮ ਭਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾਯ ਏਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ‘ਇਧ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ ਨ ਹੋਤੀ’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ ਦੁਦ੍ਦਸ’’ਨ੍ਤਿ।

ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ ਦੁਦ੍ਦਸੰ, ਏਵੰ ਪਰਤੋ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਰਣੰ ਦੁਦ੍ਦਸਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਪਵਾਰਣਪ੍ਪਹੋਨਕਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਬਹੁਭਾਵੋ ਪਵਾਰਣਾਯ ਭਾਵਾਭਾਵਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਕਿਞ੍ਚਰਹਿ ਪਵਾਰਣਜਨਕਸ੍ਸ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਮੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਇਦਞ੍ਚ ਕਰਮ੍ਬਕੇਨ ਨ ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਸੰਸਨ੍ਦਿਯਮਾਨੰ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇਯੇਵ ਰੁਲ੍ਹੰ ਸਿਯਾ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤੰ ਬਹੁਤਰੰ ਵਾ ਸਮੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤਰੰ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿਯੇਵ, ਏਵੰ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਪ੍ਪਤਰੇਪਿ ਭਤ੍ਤੇ ਪਵਾਰਣਾਯ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ **ਮਿਸ੍ਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇਯੇਵ ਰੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇਯੇਵ ਰੁਲ੍ਹਵੋਹਾਰਤ੍ਤਾ ਇਦੰ ਪਨ ‘ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਮੇਵਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਥ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇ ਰੁਲ੍ਹੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਮਿਸ੍ਸਕਭਤ੍ਤੰ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਯਥਾ ਅਯਾਗੁਕੇ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਖੀਰਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਦ੍ਦਿਤੰ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਯਾਗੁੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਮਿਸ੍ਸਕਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਬਹੁ ਵਾ, ਪਵਾਰਣਾ ਏਵ ਸਿਯਾ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇ ਰੁਲ੍ਹੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਸਨ੍ਧਾਯਭਾਸਿਤੰ ਵਾ, ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਚਿਨ੍ਤਾਯ, ਈਦਿਸੇਸੁ ਪਨ ਠਾਨੇਸੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਖਨ੍ਤਿ।

“**ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਠਿਤਂ ਰਸਾਦਿਂ ਵਿਸੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕੇਨਚਿ** ਪਨ ‘‘ਯਥਾ ਭਤ੍ਤਸਿਤ੍ਥਂ ਨ ਪਤਤਿ, ਤਥਾ ਗਾਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾਪਿ ਕਾਰਣਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਯਾਗੁਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਮਿਸ੍ਸਕਂ ਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੇਨ੍ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਬਹੁਖੀਰਰਸਾਦੀਸੁ ਭਤ੍ਤੇਸੁ ‘‘ਖੀਰਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਖੀਰਾਦੀਨਿ ਵਾ ਦੇਤੁ ਖੀਰਾਦਿਮਿਸ੍ਸਕਭਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਉਭਯਥਾਪਿ ਪਵਾਰਣਾਯ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਦੇਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਪਨ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘‘ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਨ ਕਾਰਣਨ੍ਤਰਂ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਚੇ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਾਦੇ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾਪਿ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾਸਨਂ ਅਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾਵ ਸੁਖੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ “**ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ…ਪੇ॰… ਨਿਸੀਦਨਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। “**ਆਸਨਂ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਪੀਠੇ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਤੋ ਆਨਿਸਦਮਂਸਂ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਵਿਯ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੂਲਫਲਾਦਿਯੇਵ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਂ ਪਨ ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਮੂਲਫਲਾਦਿਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੇਨ ਤਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸੋ ਪੁਨ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਭਾਜਨੇ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਪਠਮਂ ਕਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਪੁਨ ਸੋਯੇਵ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਲਭਤਿ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਭਾਜਨੇ ਤੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਯੇਨ ਅਕਤਂ, ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਞ੍ਚ ਅਕਤਂ, ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। **ਤੇਨਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਏਵਂ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਕਤਂ। **ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ। ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਭਾਵਤੋ “**ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਿਤਂ ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਚੇ ਪਨ ਆਮਿਸਸਂਸਟ੍ਠਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਮੁਖਗਤੇਨਪਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੇਨ ਆਮਿਸੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਭੋਜਨਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨਪਿ ਯਥਾ ਅਕਤੇਨ ਮਿਸ੍ਸਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਮੁਖਞ੍ਚ ਹਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਸ੍ਸ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਵਾਰਿਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਵਾਰਣਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ‘‘ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ…ਪੇ॰… ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੪੧. ਕਾਯੇਨ ਭੁਞ੍ਜਨਤੋ ਵਾਚਾਯ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਅਕਾਰਾਪਨਤੋ ਚ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ “**ਕਾਯਵਾਚਤੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਵਾਰਿਤਭਾਵੋ, ਆਮਿਸਸ੍ਸ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਤਾ, ਕਾਲੇ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਠਮਪਵਾਰਣਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਦੁਤਿਯਪਵਾਰਣਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੩. ਛਟ੍ਠੇ **ਸਾਧਾਰਣਮੇਵਾ**ਤਿ ''ਹਨ੍ਦ ਭਿਕ੍ਖੁ ਖਾਦ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪਵਾਰਣਾਯ ਸਾਧਾਰਣਂ। ''ਭੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ। **ਅਭਿਹਟ੍ਠੁਂ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਵਾਰਿਤਤਾ, ਪਵਾਰਿਤਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਆਸਾਦਨਾਪੇਕ੍ਖਤਾ, ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਹਟ੍ਠੁਂ ਪਵਾਰਣਾ, ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਦੁਤਿਯਪਵਾਰਣਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਅਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਨਚ੍ਚਂ। ਤਂ ਕਿਰ ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਦੇਵਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਨਟਾਨਂ ਨਾਟਕਾਨਿ **ਨਟਨਾਟਕਾਨਿ,** ਸੀਤਾਹਰਣਾਦੀਨਿ। **ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ**ਤਿ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ। **ਅਦਂਸੂ**ਤਿ ''ਵਿਹਾਰਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਅਦਂਸੁ।

੨੪੮-੨੪੯. ਮੂਲਕਮੂਲਾਦੀਨਿ ਉਪਦੇਸਤੋਯੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਨਿਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਪਿ ਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਤਂ ਤਂ ਨਾਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮੋਹੋਯੇਵ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਕ੍ਖਾਮ। **ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ। **ਨੇਵ ਫਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤਿ। **ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਂ ਸੇਸਜਨਪਦੇਸੁਪਿ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਰੁਕ੍ਖਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨ੍ਤੋਪਥਵੀਗਤੋ**ਤਿ ਸਾਲਕਲ੍ਯਾਣੀਖਨ੍ਧਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਮੂਲਖਨ੍ਧਤਚਪਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਪ੍ਪਿਯਾਨਿ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਨਾਮਵਸੇਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਚ੍ਛਿਵਾਦੀਨਂ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਨੇਵ ਫਲਾਨਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਨੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਹਰੀਤਕਾਦੀਨਂ ਅਟ੍ਠੀਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਿਞ੍ਜਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕਪਾਲਾਨਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨੀਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਮਿਞ੍ਜਮ੍ਪਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। **ਹਿਙ੍ਗੂ**ਤਿ ਹਿਙ੍ਗੁਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪਗ੍ਘਰਿਤਨਿਯ੍ਯਾਸੋ। ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁਆਦਯੋਪਿ ਹਿਙ੍ਗੁਵਿਕਤਿਯੋ ਏਵ। ਤਤ੍ਥ **ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁ** ਨਾਮ ਹਿਙ੍ਗੁਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤਨਿਯ੍ਯਾਸੋ, **ਹਿਙ੍ਗੁਸਿਪਾਟਿਕਂ** ਨਾਮ ਹਿਙ੍ਗੁਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤਨਿਯ੍ਯਾਸੋ। ''ਅਞ੍ਞੇਨ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਕੋਟਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸਿਲੇਸੋ। **ਤਕਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸਿਲੇਸੋ। **ਤਕਪਣ੍ਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਲਾਸੇ ਭਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਸਿਲੇਸੋ। ''ਦਣ੍ਡਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸਿਲੇਸੋ ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਵਿਕਾਲਤਾ, ਯਾਵਕਾਲਿਕਤਾ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੨-੩. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਤਾਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੂਪਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ। **ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਵਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਾਮਕਾਲਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕੇ ਏਵ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਥ ਖੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ, ਨ ਭੋਜਨੀਯੇਸੁ। ਤੇਨੇਵ ਪਦਭਾਜਨੀਯੇ ''ਖਾਦਨੀਯਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਨਾਮ। ਭੋਜਨੀਯਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਖਾਦੇਯ੍ਯ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਪਦਭਾਜਨੇ **ਖਾਦਨੀਯ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ

ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਚ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ ਪਾਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯੇਹਿ ਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਯਾਮੇ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਾਮਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਯਾਮੇ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਯਾਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੫) ਇਮਿਨਾਪਿ ਚਾਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਤੇਨੇਵ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੂਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਤਿ ਗਹਣਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹਿ ਤਂ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨੇਵ "**ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਪਨ ''ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਨ੍ਤਿ** ਯਂ ਪਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯਾਗੁਯਾ ਉਪਰਿ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਲਵਣ੍ਣੇ ਪਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਨਿਸ੍ਨੇਹਭਾਵੇ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਘਂਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਵਸੇਨੇਵ ਲੇਖਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ "**ਸਾ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਦਾਨੇਨ ਵਾ ਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ''ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਭਯਥਾਪਿ ਅਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਪਰਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਅਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਪਤ੍ਤੋ ਦੁਦ੍ਧੋਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਸ੍ਮਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ''ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ ਸਯਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਤੁਚ੍ਛਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤੇ ਪਤ੍ਤੇ ਲਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਅਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਕਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ 'ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਰਾਲਯਭਾਵੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਵਿਜਹਿਤੇਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਜਹਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਸਨ੍ਨਿਧਿਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ ਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਦਿਸਤ੍ਤਾ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦਹਿਤੇਯੇਵ ਚ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਰਤ੍ਤਂ ਵੀਤਿਨਾਮਿਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਾਲਿਯਂ ''ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕੇਸੁ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਪਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੇ ਵਿਸੁਂ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨਪਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਕਤਿਆਮਿਸੇ**ਤਿ ਓਦਨਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਾਮਿਸੇ। **ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਹਿਯ੍ਯੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਅਜ੍ਜ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਯਾਮਕਾਲਿਕਪਚ੍ਚਯਾ ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਆਮਿਸਪਚ੍ਚਯਾ ਏਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। **ਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇਪੀ**ਤਿ ਸਾਮਿਸੇਨ ਨਿਰਾਮਿਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਨਦ੍ਵਯੇ। **ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਡ੍ਢਤਿ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਸੇਸਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਡ੍ਢਤਿ।

੨੫੫. ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਚ੍ਚਯਾ ਤਾਵ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਯਾਵਕਾਲਿਕਯਾਮਕਾਲਿਕਤਾ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਣੀਤਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੭-੨੫੯. ਨਵਮੇ ਪਣੀਤਸਂਸਟ੍ਠਾਨਿ ਭੋਜਨਾਨਿ **ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਿ**। ਯਥਾ ਹਿ ਆਜਞ੍ਞਯੁਤ੍ਤੋ ਰਥੋ ''ਆਜਞ੍ਞਰਥੋ''ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਪਣੀਤਸਂਸਟ੍ਠਾਨਿ ਸਤ੍ਤਧਞ੍ਞਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ ਭੋਜਨਾਨਿ ''ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਾਨਿ। ਯੇਹਿ ਪਨ ਪਣੀਤੇਹਿ ਸਂਸਟ੍ਠਾਨਿ, ਤਾਨਿ ''ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨੀ''ਤਿ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਭੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਸਪ੍ਪਿ ਨਵਨੀਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁੱਤਂ। ''ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁੱਤਂ, ਨ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਨ ਹਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ ਨ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ। ਏਕਞ੍ਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਵਸਾਤੇਲਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਖੀਰਸਪ੍ਪਿਨਵਨੀਤਵਸਾਤੇਲੇਸੁ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਪ੍ਪਿਸਂਸਟ੍ਠਂ ਭਤ੍ਤਂ ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤਂ, ਸਪ੍ਪਿ ਚ ਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨ ''ਸਾਲਿਭਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵ ਦਲ਼੍ਹਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਏਵ ਹਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਮਾਣਂ।

ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਂ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਹਿਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁੱਤਾ, ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਨ ਹੋਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਨਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਨਾ**ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸਪ੍ਪਿਨਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸਪ੍ਪਿਨਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਨੀ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਨਵਨੀਤਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤਂ।

੨੬੧. ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਤ੍ਥ –

> ''ਅਗਿਲਾਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਚਤੁਮਾਸਪਚ੍ਚਯਪਵਾਰਣਾ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪੁਨਪਵਾਰਣਾਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਿਚ੍ਚਪਵਾਰਣਾਯ, ਤਤੋ ਚੇ ਉੱਤਰਿ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੬) –

ਇਦਂ ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਾਮ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤੀਹਿ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਾਯੇਵ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ। ਅਥ ਤਤੋ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਉੱਤਰਿ ਨ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣੀਯੇਨ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਅਞ੍ਞਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣੀਯੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁੱਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਗਿਲਾਨੋ ਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਨ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣੀਯੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ''ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ। **ਏਤਾਨਿ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਾਨਿ ਪਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉੱਤਾਨਮੇਵ। ਪਣੀਤਭੋਜਨਤਾ, ਅਗਿਲਾਨਤਾ, ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਲਾਭੋ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਣੀਤਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦਨ੍ਤਪੋਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੩. ਦਸਮੇ **ਅਯ੍ਯਵੋਸਾਟਿਤਕਾਨੀ**ਤਿ ਪਿਤੁਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਉਮ੍ਮਾਰੇ**ਤਿ ਸੁਸਾਨੇ ਕਤਗੇਹਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹਸ੍ਸ ਵਾ ਉਮ੍ਮਾਰੇ। **ਘਨਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਘਨਮਂਸੇਨ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧੋ, ਕਥਿਨਸਂਹਤਸਰੀਰੋਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੬੪. **ਮੁਖਦ੍ਵ◌ਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਗਲਨਾਲਿਕੰ। **ਆਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਬ੍ਬੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਾਦਿੰ। **ਆਹਰੇਯਜਾ**ਤਿ ਮੁਖਦ੍ਵ◌ਾਰੰ ਪਵ◌ੇਸੇਯਜ। ਮੁਖੇਨ ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠੰ ਹੋਤੁ ਨਾਸਿਕਾਯ ਵ◌ਾ, ਗਲੇਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤੰ ਮੁਖਦ੍ਵ◌ਾਰੰ ਪਵ◌ੇਸਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨਾਹਾਰੇਪਿ ਉਦਕੇ ਆਹਾਰਸਞ੍ਞਾਯ ਦਨ੍ਤਪੋਨੇ ਚ ਮੁਖਦ੍ਵ◌ਾਰੰ ਆਹਟੰ ਇਦਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਿੰਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ **“ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਦਿਨ੍ਨੰ…ਪੇ॰… ਸਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੰ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਿੰਸੂ**”ਤਿ। ਉਦਕਞ੍ਚ ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਾਤੁੰ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਦਨ੍ਤਪੋਨਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਰਸੰ ਗਿਲਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਰਸੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵ◌ਿਸਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਅਨਜ੍ਝੋਹਰਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੰ ਵ◌ਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞੰ ਵ◌ਾ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੬੫. **ਅਕਲ੍ਲਕੋ**ਤਿ ਗਿਲਾਨੋ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮੁਖੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਉਚ੍ਚਾਰਣਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਨਮਤ੍ਤੰ। **ਏਕਦੇਸੇਨਪੀ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾਪਿ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਨ। **ਤੰ ਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ**◌ਾਤਿ ਵ◌ੇਣੁਕੋਟਿਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਸਚੇਪਿ ਭੂਮਿਯੰ ਠਿਤਮੇਵ ਘਟੰ ਦਾਯਕੇਨ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਘਟੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦਿਨ੍ਨਵ◌ੇਣੁਕੋਟਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਉਭਯਕੋਟਿਬਦ੍ਧੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕਤਿਯਾ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ **“ਅਭਿਹਾਰੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨਾ ਉਚ੍ਛੁਤੋ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੰ ਰਸੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦੋਣਿਕਾਯ ਸਯੰ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੰ ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਮਜ੍ਝੇ ਆਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਕਤ੍ਥਚਿ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ।

ਅਸੰਹਾਰਿਮੇਤਿ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਅਸੰਹਾਰਿਯੇ। **“ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾਦਿਪਣ੍ਣੇਸੂ**”ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਾਖਾਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਞ੍ਛਿਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਿਤਰਜਨਚੁਣ੍ਣਞ੍ਚ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਅਪਰਿਹਟਭਾਵਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪੇਨ **“ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵ◌ਾ…ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੰ ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਪਰਸਨ੍ਤਕੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਦਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੇਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। **ਕਞ੍ਜਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਖੀਰਰਸਾਦਿੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਦ੍ਰਵ◌ੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਹਤ੍ਥਤੋ ਅਮੋਚੇਨ੍ਤੇਨੇਵ**◌ਾ”ਤਿ। **ਆਲੁਲੇਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਲੋਲ਼ੇਨ੍ਤਾਨੰ, ਅਯਮੇਵ ਵ◌ਾ ਪਾਠੋ। ਆਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭੂਮਿਯੰ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **“ਪਤ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ। **ਪਠਮਤਰੰ ਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕਤੋ ਥੇਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯਥਾ ਪਠਮਤਰੰ ਪਤਿਤਥੇਵ◌ੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਪਨੇਨ੍ਤਾਨੰ ਪਚ੍ਛਾ ਪਤਿਤਥੇਵ◌ੇਪਿ ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਚਰੁਕੇਨਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਭਾਜਨੇਨ। **ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾਪਿ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਹਤ੍ਥੇ ਫੁਸਾਪਿਤੇ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਕੇਚੀ**ਤਿ ਅਭਯਗਿਰਿਵ◌ਾਸਿਨੋ। **ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਪਟਿਬਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਮੇਵ◌ਾਤਿ ਅਯੰ ਨਯੋ। ਤਥਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਤੰਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ।

ਤੇਨਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਤੰ, ਤੇਨ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਭੋਗੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ। ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵ**◌ਾ”ਤਿ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **“ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨਮੁਖਦ੍ਵ◌ਾਰਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। **“ਤੰ ਦਿਵਸੰ…ਪੇ॰… ਨ ਤਤੋ ਪਰ**”ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਠਪਿਤੰ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨਮੁਖਦ੍ਵ◌ਾਰਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪਿਤੰ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪਿਤੰ। **“ਸਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ**”ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸੇਵ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ ਪਰਿਭੋਗੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ

ਵੁੱਤੰ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ "ਤੰ ਦਿਯਜਮਾਨੰ ਪਤਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਗਣਭੋਜਨਾਦੀਸੁ ਗਿਲਾਨਾਦੀਨੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾਨੰ ਗਣਭੋਜਨੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਤੰ ਦਿਯਜਮਾਨੰ ਪਤਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁੱਤੱਤਾ ਚਤੂਸੁਪਿ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਅਯੰ ਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਤ੍ਥਕੇਨਾਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਤ੍ਥਕੇਨ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਚ੍ਚਯਾ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਵਾ ਦੋਸੋ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਨ ਹਿ ਤੰ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਇਮਿਨਾਵ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੰ ਸਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਤ੍ਤਸਮ੍ਮਕ੍ਖਨਾਦਿਅਤ੍ਥੰ ਸਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਟਤੇਲਾਦਿੰ ਸਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੰ ਪਨ ਸਾਮੰ ਗਹਿਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮੇਵ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਙ੍ਗੀਲੋਣਕਪ੍ਪੋ ਵਿਯ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਾਰਣਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁੱਤਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਰੁਹਨਤੋ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸਤਿ ਇਧ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੰ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ, ''ਨ ਹਿ ਤੰ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੰ ਗਹਿਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਙ੍ਗੇਸੁ ''ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਹਿ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ''ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਤਞ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁੱਤੰ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਸਤਿਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ 'ਨ ਹਿ ਤੰ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਇਧ ਅਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਣੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁੱਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਦੁਕ੍ਖਲਮੁਸਲਾਨਿ ਖਿਯਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਦੁਕ੍ਖਲਮੁਸਲਾਨੰ ਖਯੇਨ ਪਿਸਿਤਕੋਟ੍ਟਿਤਭੇਸਜ੍ਜੇਸੁ ਸਚੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਣ੍ਣੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਸੁਦ੍ਧੰ ਉਦਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਦੀਹਿ ਗਲਿਤ੍ਵਾ ਪਤਨਉਦਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। **ਪਤ੍ਤੇ ਵਾਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਤ੍ਤਗਤੰ ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਲਗ੍ਗੇਨ ਆਮਿਸੇਨ ਦੋਸਾਭਾਵਤ੍ਥੰ ਪਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਯੰ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਤਿ...ਪੇ॰... ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਨ ਵਿਜਹਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਕਰਣਤੋ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਣਸਮਯੇਯੇਵ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਕਤੱਤਾ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵਿਜਹਤਿ। **ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਓਦਨੰ ਪਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਪਿ ''ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪਨਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨੇਵ ਠਪਿਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵਿਜਹਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ **"ਸਾਮਣੇਰ...ਪੇ॰... ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੱਤਾ"**ਤਿ।

ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੂਪਗੰ ਭਾਰੰ ਨਾਮ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖੇਪਾਰਹੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵਿਸ੍ਸਜਜੇਤ੍ਵਾਵ ਅਞ੍ਞੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਿਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਨ ਪਿਦਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਮਚ੍ਛਿਕਵਾਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਚੇਪਿ ਸਾਖਾਯ ਲਗ੍ਗਰਜੰ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਤਿ, ਸੁਖੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਸਾਖਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੱਤਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮੇਵਿਧ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਮੂਲਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਮਚ੍ਛਿਕਵਾਰਣਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਮਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੰ ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤੀ**ਤਿ ਚਾਟਿਯਾ ਵਾ ਕੁਣ੍ਡਕੇ ਵਾ ਅਸਤਿ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੰਯੇਵ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਭਣ੍ਡੰ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਅਨੁਥੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਥੇਰਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। **ਤੁਯ੍ਹੰ ਯਾਗੁੰ ਮਯ੍ਹੰ ਦੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਪਤ੍ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। **ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਸਾਮਣੇਰੋਤਿਆਦਿਪਤ੍ਤਪਰਿਵੱਤਨਕਥਾਯ। **ਕਾਰਣੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਮਾਤੁਆਦੀਨੰ ਤੇਲਾਦੀਨਿ ਹਰਨ੍ਤੋ ਤਥਾਰੂਪੇ

ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਅਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਏਵਮਿਧ ਪਤ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਗਹਿਤਤਣ੍ਡੁਲੇਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇਸੁ ਅਵਸ੍ਸੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਾਮਣੇਰਾ ਸਙ੍ਗਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ। ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਛਾਯਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਗਹਣੇ ਪਰਿਭੋਗਾਸਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਕਾਰਣੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ **ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ**ਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ –

> ''ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮਤ੍ਥਾਯ, ਤੇਲਾਦਿਹਰਤੋਪਿ ਚ।
> ਸਾਖੰ ਛਾਯਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ, ਇਮੇਸੰ ਨ ਵਿਸੇਸਤਿ॥

> ''ਤਸ੍ਮਾ ਹਿਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ, ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ ਤੁ ਕਾਰਣੰ।
> ਤਸ੍ਸ ਸਾਲਯਭਾਵੰ ਤੁ, ਵਿਸੇਸੰ ਤਕ੍ਕਯਾਮ ਤ''ਨ੍ਤਿ॥

ਇਦਮੇਵੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਤਰੰ ਅਵਸ੍ਸੰ ਤਥਾਵਿਧਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸੋਧੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਮਾਤਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਰਣੇ ਪਨ ਨਾਵਸ੍ਸੰ ਤਥਾਵਿਧਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸੋਧੇਤੁੰ। ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸੋਧੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਤ੍ਥ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸਚੇ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸੋਧੇਤੁੰ, ਤਤੋ ਲਦ੍ਧੰ ਖਾਦਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ।

ਨਿਚ੍ਚਾਲੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਨਿਚ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਖਰਾ ਅਪਨੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਆਧਾਰਕੇ ਪਤ੍ਤੋ ਠਪਿਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਪਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਚਾਲੇਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਾ ਕਾਰਣੰ ਚਾਲੇਤਿ। ਸਤਿਪਿ ਕਾਰਣੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਰਿਭੋਗਾਰਹੰ ਚਾਲੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਕਾਬਾਧੇ ਆਮਕਮੰਸੰ ਆਮਕਲੋਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੪) ਤਾਦਿਸੇ ਆਬਾਧੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਆਮਕਮੰਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ''ਆਮਕਮੰਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **"ਸੀਹਵਿਘਾਸਾਦਿੰ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸੋਧੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਦੇਤੀਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਮਯਾ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਮੂਲੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਦਦੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੋਟ੍ਟਾਸੇ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਾਮਣੇਰਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਰੁਚਿਤੰ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਮਕੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਰੋਤਿ। **ਗਹਿਤਾਵਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਗਹਿਤਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਅਵਸੇਸੰ। **ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਮਯ੍ਹੰ ਇਦੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਇਧ ਗਹਿਤਾਵਸੇਸੰ ਨਾਮ ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਠਪਿਤੰ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਦਹੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਤੇਨੇਵ **"ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ ਯਾਵਜੀਵਿਕਸੰਸਗ੍ਗੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਪੁਰਿਮਦਿਵਸੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਵਟ੍ਟਿਯਾ ਧੂਮੰ ਪਿਵਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਕਤਕਟ੍ਠਿ ਉਦਕੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਲਗ੍ਗਤੀ**ਤਿ ਮੁਖੇ ਹਤ੍ਥੇ ਚ ਉਦਕੇ ਸੁਕ੍ਖੇ ਸੇਤਵਣ੍ਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੰ ਲਗ੍ਗਤਿ। **ਪਾਨੀਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਪੀਤਾਵਸੇਸੰ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਕਿਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਯੂਹਿਤ੍ਵਾ, ਅਪਨੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਹਾਭੂਤੇਸੂਤਿ ਸਰੀਰਨਿਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਮਹਾਭੂਤੇਸੁ। **ਪਤਤੀ**ਤਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਤਤਿ। ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤਮੇਵ ਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਇਤਰੰ। **ਅਲ੍ਲਦਾਰੁੰ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਤ੍ਤਿਕਤ੍ਥਾਯ ਪਥਵਿੰ ਖਣਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਸਪ੍ਪਦਟ੍ਠਕ੍ਖਣੇਯੇ**ਵ **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਸਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇ ਸਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਾ

ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤਾ, ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤਾ, ਧੂਮਾਦਿਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾਭਾਵੋ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਦਨ੍ਤਪੋਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ।

੫. ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੩. ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਭਾਜਨੇ। **ਇਤੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਤੋ। **ਸਚੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਵਦਤੀ**ਤਿ ''ਪਠਮਮੇਵ ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਆਕਿਰਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਤਾ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਤਾ , ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਤ੍ਥਾਯ ਸਹਤ੍ਥਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਜਨੇ ਦਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਯ੍ਯੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੪. ਦੁਤਿਯਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਅਨਾਚਾਰਂ ਆਚਰਿਤੁਕਾਮਤਾ, ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯੋਜਨਾ, ਏਵਂ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਉਯ੍ਯੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੦. ਤਤਿਯੇ **ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਬਾਹਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਨਾਮ ਸਯਨਿਘਰਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਞ੍ਚਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਤੋ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸੇ ਸਯਨਿਘਰੇ ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਿਟ੍ਠਿਵਂਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਚ ਮਜ੍ਝਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਇਮਿਨਾ ਮਜ੍ਝਾਤਿਕ੍ਕਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**"ਤਿ। **ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਕਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਵਂਸਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨਾਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਤਸ੍ਸ। **ਸਚਿਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਰਾਗਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਤਾ, ਸਯਨਿਘਰਤਾ, ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਭਾਵੋ, ਅਨੁਪਖਜ੍ਜ ਨਿਸੀਦਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਸਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੮੪-੨੮੯. ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

੬. ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੮. ਛਟ੍ਠੇ **ਪਕਤਿਵਚਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤੇਨ ਸੋਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਪਕਤਿਵਚਨਂ ਨਾਮ। **ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਘਰਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ਈਦਿਸੇਨ ਵਚਨੇਨ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਸਾਦਿਯਨਂ, ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਾ, ਭਤ੍ਤਿਯਘਰਤੋ ਅਞ੍ਞਘਰਪ੍ਪਵੇਸਨਂ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾਨਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਸਮਯਸ੍ਸ ਵਾ ਆਪਦਾਨਂ ਵਾ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੩. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਮਹਾਨਾਮੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਾਤਾ ਭਗਵਤੋ ਚੂਲ਼ਪਿਤੁ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੋ ਸਕ੍ਕੋਦਨੋ ਸੁਕ੍ਕੋਦਨੋ ਧੋਤੋਦਨੋ ਅਮਿਤੋਦਨੋਤਿ ਇਮੇ ਹਿ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਭਾਤਰੋ। ਅਮਿਤਾ ਨਾਮ ਦੇਵੀ ਤੇਸਂ ਭਗਿਨੀ, ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾਗਤੋ ਚ ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਮਹਾਨਾਮੋ ਚ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਸੁਕ੍ਕੋਦਨਸ੍ਸ, ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਅਮਿਤੋਦਨਸ੍ਸ। ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਕਨਿਟ੍ਠੋ, ਮਹਾਨਾਮੋ ਮਹਲ੍ਲਕਤਰੋ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਮਹਾਨਾਮੋ ਨਾਮ...ਪੇ॰... ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ"**ਤਿ।

੩੦੫-੩੦੬. ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਅਜ੍ਜਣ੍ਹੋ**ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਏਕਦਿਵਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਅਜ੍ਜਨੋ''ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, **ਨੋ** ਅਮ੍ਹਾਕਂ। **ਕਾਲ਼ਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਸ੍ਵੇ ਹਰਿਸ੍ਸਥ। **ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤੀਹਿ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਾਯੇਵ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ, ਤਤੋ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯ। ''ਇਮੇਹਿ ਤਯਾ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਵਾਰਿਤਮ੍ਹ, ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਇਮਿਨਾਵ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਗਿਲਾਨੋਵ ਲਭਤਿ।

੩੧੦. ਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਪਵਾਰਣਾਯਮੇਵਾਯਂ ਵਿਧਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਙ੍ਘਪਵਾਰਣਤਾ , ਭੇਸਜ੍ਜਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਅਗਿਲਾਨਤਾ, ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੧. ਅਟ੍ਠਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਸੇਨਾ, ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਗਮਨਂ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਕਾਸਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਆਪਦਾਯ ਵਾ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸੇਨਾਵਾਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੭. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਿਰਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਸੇਨਾਯ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ, ਗਿਲਾਨਤਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਸੇਨਾਵਾਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਉਯ੍ਯੋਧਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੨. ਦਸਮੇ **ਕਤਿ ਤੇ ਲਕ੍ਖਾਨਿ ਲਦ੍ਧਾਨੀ**ਤਿ ਤਵ ਸਰਪ੍ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਭੂਤਾ ਕਿਤ੍ਤਕਾ ਜਨਾ ਤਯਾ ਲਦ੍ਧਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਿਤ੍ਤਕਾ ਤਯਾ ਵਿਦ੍ਧਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਯ੍ਯੋਧਿਕਾਦਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਗਮਨਂ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਕਾਸਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਆਪਦਾਯ ਵਾ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਉਯ੍ਯੋਧਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੋ ਪਞ੍ਚਮੋ।

੬. ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸੁਰਾਪਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੬-੩੨੮. ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਵਤਿਯਾ**ਤਿ ਗਾਮਪਰਿਕ੍ਖੇਪਵਤਿਯਾ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਿਟ੍ਠਸੁਰਾਦੀਸੁ ਪਿਟ੍ਠਂ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜਂ ਉਦਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਪਿਟ੍ਠਸੁਰਾ**। ਏਵਂ ਪੂਵੇ ਓਦਨੇ ਚ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜਂ ਉਦਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਪੂਵਸੁਰਾ ਓਦਨਸੁਰਾ**ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਕਿਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਸੁਰਾਯ ਬੀਜਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੇ ਸੁਰਾਮੋਦਕਾਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ**। ਹਰੀਤਕੀਸਾਸਪਾਦਿਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਸਂਯੋਜਿਤਾ **ਸਮ੍ਭਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤਾ**।

ਮਧੁਕਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਪੁਪ੍ਫਰਸੋ ਚਿਰਪਰਿਵਾਸਿਤੋ **ਪੁਪ੍ਫਾਸਵੋ**। ਪਨਸਾਦਿਫਲਰਸੋ **ਫਲਾਸਵੋ**। ਮੁਦ੍ਦਿਕਾਰਸੋ **ਮਧ੍ਵਾਸਵੋ**। ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ **ਗੁਲ਼ਾਸਵੋ**। ਹਰੀਤਕਾਮਲਕਕਟੁਕਭਣ੍ਡਾਦਿਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰਾਨਂ ਰਸੋ ਚਿਰਪਰਿਵਾਸਿਤੋ **ਸਮ੍ਭਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਰੇ ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਚਾਟਿਯਂ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਲਤੋ, ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਨਂ ਪੁਪ੍ਫਰਸਸ੍ਸ ਗਹਿਤਅਭਿਨਵਕਾਲਤੋਯੇਵ ਚ ਪਟ੍ਠਾਯ।

੩੨੯. **ਲੋਣਸੋਵੀਰਕਂ ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ** ਅਨੇਕੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੋ ਅਮਜ੍ਜਭੂਤੋ ਆਸਵਵਿਸੇਸੋ। **ਵਾਸਗ੍ਗਾਹਾਪਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਗਨ੍ਧਿਭਾਵਗ੍ਗਾਹਾਪਨਤ੍ਥਂ। **ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਮਜ੍ਜਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਸੁਰਾਪਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੦. ਦੁਤਿਯੇ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਾਮਸਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਹਸਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੫. ਤਤਿਯਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਉਪਰਿਗੋਪ੍ਫਕਤਾ, ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕੀਲ਼ਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਹਸਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਨਾਦਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਗਾਰਯ੍ਹੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਸਟੋ ਯਾਵਜੀਵਿਕੋ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰਯੇਵ ਸਮਵਾਯੋ ਉਚ੍ਛੁਯਟ੍ਠਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਕਾਲੇ ਉਚ੍ਛੁਯਟ੍ਠਿੰ ਖਾਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਗੁਲ਼ਹਰੀਤਕੰ ਵਿਯਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੋ ਗਾਰਯ੍ਹਾਚਰਿਯਵਾਦੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਲੋਕਵਜ੍ਜੇ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਯੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ, ਸੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੰ** ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਕਥਾ। **ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤਸਮੋਧਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ''ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵਚਨੰ, ਅਨਾਦਰਿਯਕਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਅਨਾਦਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਭਿੰਸਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੫. ਪਞ੍ਚਮੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਵਿਸਯੇ ਭਿੰਸਾਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਾਯਮਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਭਿੰਸਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਜੋਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੦. ਛਟ੍ਠੇ ਭਗ੍ਗਾ ਨਾਮ ਜਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸੰ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦੇਨ ''ਭਗ੍ਗਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਭਗ੍ਗੇਸੂਤਿ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਨਾਮ"**ਨ੍ਤਿ। **ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰੇ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਨਗਰਸ੍ਸ ਮਾਪਨਤ੍ਥੰ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਚਰਿਯੇਨ ਨਗਰਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਦਿਵਸੇ ਅਵਿਦੂਰੇ ਸੁਸੁਮਾਰੋ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ ਗਿਰੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਨਗਰੇ ਮਾਪਿਤੇ ਤਮੇਵ ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰਣੰ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰੰਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸੁਸੁਮਾਰਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਸੁਸੁਮਾਰੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਗਿਰਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ 'ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰੀ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਾ, ਨਾਮਮੇਤੰ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ **"ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰਨ੍ਤਿ ਨਗਰਸ੍ਸ ਨਾਮ"**ਨ੍ਤਿ। **ਭੇਸਕਲ਼ਾ**ਤਿ ਘਮ੍ਪਣ੍ਡਨਾਮਕੋ ਗਚ੍ਛਵਿਸੇਸੋ। ਕੇਚਿ ''ਸੇਤਰੁਕ੍ਖੋ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਬਹੁਲਤਾਯ ਪਨ ਤੰ ਵਨੰ ਭੇਸਕਲ਼ਾਵਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ''ਭੇਸਗਲ਼ਾਵਨੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ''ਭੇਸੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਯਕ੍ਖੋ ਅਯੁਤ੍ਤਕਾਰੀ, ਤਸ੍ਸ ਤਤੋ ਗਲ਼ਿਤਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਤੰ ਵਨੰ ਭੇਸਗਲ਼ਾਵਨੰ ਨਾਮ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਕੇਚਿ।

੩੫੨. **ਜੋਤਿਕਰਣੇ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੇ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਗਿਲਾਨਤਾ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਰਣਾਭਾਵੋ, ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਤੁਕਾਮਤਾ, ਸਮਾਦਹਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਜੋਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਨਹਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਮਕ੍ਖਿਤੇਨ, ਅਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਰੇਨਦ੍ਧਮਾਸਂ ਨਹਾਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਨਹਾਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਦ੍ਧਮਾਸੇ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਨਹਾਯੇਯ੍ਯ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੋ, ਊਨਕਦ੍ਧਮਾਸੇ ਨਹਾਨਂ, ਸਮਯਾਨਂ ਵਾ ਨਦੀਪਾਰਗਮਨਸ੍ਸ ਵਾ ਆਪਦਾਨਂ ਵਾ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਨਹਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੮. ਅਟ੍ਠਮੇ “**ਚਮ੍ਮਕਾਰਨੀਲਂ** ਨਾਮ ਪਕਤਿਨੀਲ''ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਚਮ੍ਮਕਾਰਾ ਉਦਕੇ ਤਿਪੁਮਲਂ ਅਯਗੂਥਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਮ੍ਮਂ ਕਾਲ਼ਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਚਮ੍ਮਕਾਰਨੀਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਕਤਕਪ੍ਪਤਾ, ਅਨਟ੍ਠਚੀਵਰਾਦਿਤਾ, ਨਿਵਾਸਨਂ ਵਾ ਪਾਰੁਪਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਵਿਕਪ੍ਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੪. ਨਵਮੇ **ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਹਿ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਕਤਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਂ। **ਯੇਨ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ। **ਤਿਂਸਕਵਣ੍ਣਨਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਣ੍ਣਨਾਯਂ। ਪਰਿਭੋਗੇਨ **ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ,** ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਾਪਨੇਨ **ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ**। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਾਮਂ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ, ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਚੀਵਰਤਾ, ਪਰਿਭੋਗੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਵਿਕਪ੍ਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਚੀਵਰਅਪਨਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੭. ਦਸਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਾਨਂ ਪਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਅਪਨਿਧਾਨਂ, ਵਿਹੇਸੇਤੁਕਾਮਤਾ ਵਾ ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤਾ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਚੀਵਰਅਪਨਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗੋ ਛਟ੍ਠੋ।

੭. ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੨. ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਉਸੁਂ ਸਰਂ ਅਸ੍ਸਤਿ ਖਿਪਤੀਤਿ **ਇਸ੍ਸਾਸੋ,** ਧਨੁਸਿਪ੍ਪਕੁਸਲੋਤਿ ਆਹ “**ਧਨੁਗ੍ਗਹਾਚਰਿਯੋ**”ਤਿ। ਪਟਿਸਤ੍ਤੁਵਿਧਮਨਤ੍ਥਂ ਧਨੁਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਧਨੁਗ੍ਗਹਾ, ਤੇਸਂ ਆਚਰਿਯੋ **ਧਨੁਗ੍ਗਹਾਚਰਿਯੋ**। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੇ ਪਾਣਾ ਨ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਨਾ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਙ੍ਗਾਨਿਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ।

ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੭. ਦੁਤਿਯੇ **ਉਦਕਸਣ੍ਠਾਨਕਪ੍ਪਦੇਸੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਉਦਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨ ਸਹਸਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਪਦੇਸੇ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਸਿਞ੍ਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੇਵ।

ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਉਕ੍ਕੋਟਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੨. ਤਤਿਯੇ **ਯਥਾਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਧਿਕਰਣਂ ਨਿਹਤਂ, ਤਂ ਸੁਨਿਹਤਮੇਵ। ਸਚੇ ਵਿਪ੍ਪਕਤੇ ਕਮ੍ਮੇ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਤਿ, ਤਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਰਥਾ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਕਾਰਕਾਨਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਨਿਹਤਭਾਵੋ, ਜਾਨਨਾ, ਉਕ੍ਕੋਟਨਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਉਕ੍ਕੋਟਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੯. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸੇਵ। **ਆਰੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਮੇਵ ਮਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਰੋਚੇਸੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਵਤ੍ਥੁਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਯੇਨਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਸ੍ਸ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤਂ। **ਕੋਟਿ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਵ ਦੁਤਿਯੇਨ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਪੁਨ ਤੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕੋਟਿ ਛਿਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

੪੦੦. **''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਚ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ ਚਾਤਿ ਅਯਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮਾ''**ਤਿ ਇਦਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੨) ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵਾ ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲੋ ਨਾਮ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ, ਸੇਸਾਨਿ ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲੋ, ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਅਤ੍ਤਕਾਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ''ਆਰੋਚਨੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇ ਅਞ੍ਞਥਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਅਵਿਰੋਧਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਪਤ੍ਤਿਜਾਨਨਂ, ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਨਾਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੨. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਰੂਪਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਰਞ੍ਞਿਕਾਨਂ ਸੁਤ੍ਤਂ। **ਦੁਰੁਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਸੇਨ ਦੁਰੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਦੁਰੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਯੇਵ **ਦੁਰਾਗਤਾਨਂ।** **ਵਚਨਪਥਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਮੇਵ ਤਦਤ੍ਥਂ ਞਾਤੁਕਾਮਾਨਂ ਞਾਪੇਤੁਕਾਮਾਨਞ੍ਚ ਪਥੋਤਿ ਵਚਨਪਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਖਮਿਤਬ੍ਬਾਨਂ।

੪੦੪. ਗਬ੍ਭੇ ਸਯਿਤਕਾਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੀਸਤਿਮਂ ਵਸ੍ਸਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਗਬ੍ਭਵੀਸੋ। ਹਾਯਨਵਡ੍ਢਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਬ੍ਭਮਾਸੇਸੁ ਅਧਿਕੇਸੁ ਉਤ੍ਤੁਰਿਹਾਯਨਂ, ਊਨੇਸੁ ਵਡ੍ਢਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਮਾਸੇ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਜਾਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ। **ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਦਿਵਸੇ। ''ਤਿਂਸਰਤ੍ਤਿਦਿਵੋ ਮਾਸੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੧; ੮.੪੩; ਵਿਭ॰ ੧੦੨੩) ਵਚਨਤੋ **“ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਸ੍ਸਂ ਉਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਂ ਉਦ੍ਧਂ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਤਿਯੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਏਕਮਾਸਂ ਅਧਿਕਮਾਸਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਾ ਵਸ੍ਸਂ ਉਦ੍ਧਂ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤਿਯੋ ਸਂਵਚ੍ਛਰੋ ਤੇਰਸਮਾਸਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਸਂਵਚ੍ਛਰਸ੍ਸ ਪਨ ਦ੍ਵਾਦਸਮਾਸਿਕਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਅਧਿਕਮਾਸੇ ਵਿਸੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **“ਛ ਮਾਸਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਛਮਾਸਤੋ। **ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਮਾਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤੀਸੁ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ''ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂਯੇਵ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਧਿਕਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਣਿਤਤ੍ਤਾ ਸੇਸਵਸ੍ਸਦ੍ਵਯਸ੍ਸਪਿ ਅਧਿਕਾਨਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੇਵ, ਤਾਨਿ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾਨਿ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯੇ ਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਅਧਿਕਮਾਸੇ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਤਿਰੇਕਮਾਸਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਅਤਿਰੇਕਦਿਵਸਾਨਿ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ''ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਮ੍ਹਿ ਪੁਨ ਅਪਰਸ੍ਮਿਂ ਵਸ੍ਸੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **“ਏਤ੍ਥ ਪਨ...ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ। ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਨਿਪਾਤਾਨਂ **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ, ਏਤ੍ਥ ਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮਤ੍ਥਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਂ ਦੀਪੇਤਿ ''ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ 'ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਸਾਮਣੇਰਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨੀਯਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਬ੍ਭਮਾਸੇਪਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਧਿਕਮਾਸੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਗਹਿਤੇਸੁ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਗਬ੍ਭਮਾਸਾਪਿ ਗਣਨੂਪਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਏਕਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਜਾਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਸਮਾਨੋ ਗਬ੍ਭਮਾਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ।

੪੦੬. **ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਚਰਿਯੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਤਾ, ਊਨਕਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੭. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਕਭਾਵੋ, ਜਾਨਨਂ, ਸਂਵਿਧਾਨਂ, ਅਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨ ਗਮਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪੧੨. ਸਤ੍ਤਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

੮. ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੭. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਬਾਧਯਿਂਸੂ**ਤਿ ਹਨਿਂਸੁ। ਤਂਤਂਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੇ ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਏਤਿ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਅਨਤ੍ਥੋ। ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਵਾ ਫਲਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਾਯਸ੍ਸ ਵਾ

ਕਰਣਸੀਲਾਤਿ **ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ**। ਤੇਨਾਹ “**ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ**”ਤਿ। **ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਕਸਭਾਵਾ ਚੇਤਨਾਧਮ੍ਮਾ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰਫਲਂ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਂਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਕਰਣਸੀਲਾ, ਅਨਨ੍ਤਰਪ੍ਪਯੋਜਨਾਤਿ ਵਾ ਆਨਨ੍ਤਰਿਕਾ, ਤੇ ਏਵ **ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਏਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾਤਿ **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ। ਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸੇ**ਵ **ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਲਕ੍ਖਣਾਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਪਾਕਤਿਕਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਰਿਯਾਯ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਪਾਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਮੇਵ, ਨਨ੍ਦਮਾਣਵਕੋ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦਤਾਵਸੇਨ ਵਾ ਨ ਸਗ੍ਗਨ੍ਤਰਾਯਿਕਤਾ , ਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਰਾਯਿਕਤਾ ਪਨ ਮੋਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਦੂਸਨਤੋ। ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਸਗ੍ਗਨ੍ਤਰਾਯਿਕਤਾਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨਿਵਾਰੇਤੁਨ੍ਤਿ।

ਅਹੇਤੁਕਦਿਟ੍ਠਿਅਕਿਰਿਯਦਿਟ੍ਠਿਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿਯੋਵ ਨਿਯਤਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਾ **ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮਾ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਾਹ। ਪਣ੍ਡਕਾਦਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਾਯਪਿ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਾਯਿਕਭਾਵਤੋ। ਯਾਹਿ ਅਰਿਯੇ ਉਪਵਦਤਿ, ਤਾ ਚੇਤਨਾ **ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਾ** ਜਾਤਾ। **ਤਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਖਮਾਪਨਤੋ ਉਪਰਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਨ੍ਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦੁਕ੍ਕਟਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ। **ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ** ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, **ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ** ਸੇਸਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, **ਨ ਦੇਸੇਤਿ** ਲਹੁਕਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ।

ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਰਸੇਨ ਰਸਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜੇਨ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਰਸੇਨ ਸਾਵਜ੍ਜਕਾਮਗੁਣਪਰਿਭੋਗਰਸਂ ਸਮਾਨੇਤ੍ਵਾ। ਯੋਨਿਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋਤਿ **ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ,** ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗੋ। **ਉਪਨੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਂ ਉਪਨੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ। ‘‘ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਸਦਿਸਤਂ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਏਕਨ੍ਤਸਾਵਜ੍ਜੇ ਅਨਵਜ੍ਜਭਾਵਪਕ੍ਖੇਪਨਤੋ। **ਪਾਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਮਕਟ੍ਠੇਨ ਦੁਗ੍ਗਤਿਸਮ੍ਪਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਚ ਪਾਪਕਂ। **ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਸੇਤੁਕਰਣਵਸੇਨ ਮਹਾਸਾਗਰਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ। **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਵਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ‘‘ਸਾਵਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਂ ‘‘ਅਨਵਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹਣੇਨ ਤੇਨ ਸਹ ਪਟਿਵਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ। **ਆਣਾਚਕ੍ਕੇ**ਤਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਖਾਤੇ, ‘‘ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਹਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿਦੇਸਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚ ਆਣਾਚਕ੍ਕੇ।

ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਂ ਨਾਮ ਉਰਟ੍ਠਿ ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂ ਵਾ ਸੀਸਟ੍ਠਿ ਵਾ। ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਮ੍ਮਂਸਤ੍ਤਾ ‘‘ਕਙ੍ਕਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਗਤਮਂਸਾਯ ਹਿ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਲਿਕਾਯ ਏਕਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ ਵਾ **ਕਙ੍ਕਲ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋ। **ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ। **ਮਹਾਭਿਤਾਪਨਟ੍ਠੇਨ** ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਸਭਾਵਤਾਯ, **ਇਤ੍ਤਰਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ** ਮੁਹੁਤ੍ਤਕਰਣੀਯਤਾਯ, **ਤਾਵਕਾਲਿਕਟ੍ਠੇਨ** ਪਰੇਹਿ ਅਭਿਭਵਨਤਾਯ, **ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਪਲਿਭਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ** ਭੇਦਨਾਦਿਅਧਿਕਰਣਭਾਵੇਨ, ਉਗ੍ਘਾਟਸਦਿਸਤਾਯ **ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਟ੍ਠੇਨ,** ਅਵਣੇ ਵਣਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਵਿਸਨਭਾਵਤਾਯ **ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ,** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਅਨਤ੍ਥਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਸਾਸਙ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਯਟ੍ਠੇਨ**।

ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਥਾਮਸਾ ਪਰਾਮਾਸਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਥਾਮਸਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਥਾਮੇਨ, ਤਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਥਾਮਗਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਾਮਾਸਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੇਨ, ਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤਪਰਾਮਾਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵ ਹਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਤੋ ਆਮਸਨੇਨ ਪਰਾਮਾਸੋ। **ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਭਿਨਿਵੇਸਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸੇਨ ‘‘ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਵੋਹਰਤੀ**ਤਿ ਕਥੇਤਿ। **ਯਤੋ ਚ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯਦਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ। **ਏਵਂਬ੍ਯਾਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਏਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਂ ਨਿਗੂਹਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਿਰ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਕਥੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਨਾਮ ਤ੍ਵਂ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਤ੍ਵਂ ਮੋਘਪੁਰਿਸ ਕਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਾ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਦੇਵਸ੍ਸ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਮਯਾ

ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਸਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਤਾ, ਸਮਨੁਭਾਸਨਾ, ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਮ੍ਭੋਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੪. ਨਵਮੇ **ਪਯੋਗਗਣਨਾਯਾ**ਤਿ ਦਾਨਗ੍ਗਹਣਪ੍ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ। ਸੰਵਾਸੇ ਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨਵਸੇਨ, ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਯ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਇਤਰਸ੍ਸ ਨਿਪਜ੍ਜਨਪਯੋਗਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਪਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਮ੍ਭੋਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਹ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਪਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਅਰਹਤਾਪਿ ਕਿਰਿਯਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **"ਤਿਚਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ **ਕੇਨਚਿ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਿਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਪਾਕਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਬ੍ਯਾਕਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਅਰਹਤੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਪਥਵੀਖਣਨਾਦੀਸੁ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਤਿਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਕਤਾਨੁਧਮ੍ਮਤਾ, ਜਾਨਨਾ, ਸਮ੍ਭੋਗਾਦਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਮ੍ਭੋਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਕਣ੍ਟਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੮. ਦਸਮੇ **ਪਿਰੇ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਪਦਂ। ਸਮ੍ਬੋਧਨੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਪਰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਰ ਅਮਾਮਕਾ"**ਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਭੂਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਰੇ**ਤਿ ਵਾ ''ਪਰਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਨਿਪਾਤਪਦਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਚਰ ਪਿਰੇ**ਤਿ ਪਰਤੋ ਗਚ੍ਛ, ਮਾ ਇਧ ਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਕਣ੍ਟਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗੋ ਸਤ੍ਤਮੋ।

੮. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੪. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਦਰਿਯਭਯਾ ਲੇਸੇਨ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵਚਨਂ, ਅਸਿਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਏਵਂ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਵਿਲੇਖਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੮. ਦੁਤਿਯੇ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨਂ **ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਹ “**ਵਿਨਯਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੁਗੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਕਰਣ੍ਡਕੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਣਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਨ ਨਸ੍ਸਤਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਏਵਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗੋਪਿਤੋ। **ਸੁਰਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਕਿਲੇਸਚੋਰੇਹਿ ਅਵਿਲੁਮ੍ਪਨੀਯੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸੁਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਤਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਕ੍ਖਿਤੋ। **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇਨ ਅਭਿਭੂਤਾਨਂ। ਸਾਰਜ੍ਜਨਂ ਸਾਰਦੋ, ਬ੍ਯਾਮੋਹਭਯਂ। ਵਿਗਤੋ ਸਾਰਦੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਸਾਰਦੋ। ਸਹਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਸਕਾਰਣੇਨ ਵਚਨੇਨ। **ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਨ ਪੁਨ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਾ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਅਲਜ੍ਜਿਤਾਤਿ ਯ-ਕਾਰਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਅਲਜ੍ਜਿਤਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞਾਣਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਮਨ੍ਦੋ ਮੋਮੂਹੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣਭਾਵੇਨ **ਮਨ੍ਦੋ,** ਅਵਿਸਯਤੋ **ਮੋਮੂਹੋ,** ਮਹਾਮੂਲ੍ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਤ੍ਤੁਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ। **ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ** ਦਸਵਤ੍ਥੁਦੀਪਕਾ।
ਪਰੂਪਹਾਰਅਞ੍ਞਾਣਕਙ੍ਖਾਪਰਵਿਤਾਰਣਾਦਿਵਾਦਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀਨਂ ਅਧਿਮਾਨਿਕਾਨਂ ਕੁਹਕਾਨਂ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਾਰਕਾਯਿਕਾ ਦੇਵਤਾ ‘‘ਅਰਹਤੋ ਅਸੁਚਿਂ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬਸੇਲਿਯਾ ਅਪਰਸੇਲਿਯਾ ਚ, ਤੇ **ਪਰੂਪਹਾਰਵਾਦਾ।** ਯੇਸਂ ਪਨ ਅਰਹਤੋ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦੀਨਂ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਥਿ ਅਰਹਤੋ **ਅਞ੍ਞਾਣਂ,** ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਥਿ ਅਰਹਤੋ **ਕਙ੍ਖਾ,** ਯਸ੍ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰੇ ਵਿਤਾਰੇਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਿ ਅਰਹਤੋ **ਪਰਵਿਤਾਰਣਾ**ਤਿ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਲਦ੍ਧਿਯੋ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਏਤਰਹਿ ਪੁਬ੍ਬਸੇਲਿਯਾਨਂ, ਤੇ ਅਞ੍ਞਾਣਕਙ੍ਖਾਪਰਵਿਤਾਰਣਵਾਦਾ। ਨਿਗ੍ਗਹੋ ਪਨ ਨੇਸਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਪ੍ਪਕਰਣੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਚ ਫਲਾਨਿ ਚਾਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋਯੇਵ। **ਚ**-ਕਾਰੋ ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਕੇਚਿ ਥੇਰਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ। **ਆਹਂਸੂ**ਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ਏਵਂ ਆਹਂਸੁ।

ਕਦਾ ਪਨਾਯਂ ਕਥਾ ਉਦਪਾਦੀਤਿ? ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੩੦) – ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਦੀਪੇ ਚਣ੍ਡਾਲਤਿਸ੍ਸਮਹਾਭਯੇ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਮਹਾਉਲੁਮ੍ਪਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਰੋਚਾਪੇਸਿ ‘‘ਮਹਨ੍ਤਂ ਭਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਿਲਮਨ੍ਤਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਰਤੀਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਯ੍ਯੇਹਿ ਜੀਵਿਤਂ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਮਂ ਮਹਾਉਲੁਮ੍ਪਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਗਚ੍ਛਥ ਭਨ੍ਤੇ, ਯੇਸਂ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਤੇ ਕਟ੍ਠਖਣ੍ਡੇਪਿ ਉਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭਯਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਤਦਾ ਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਤ੍ਥ ਗਮਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਯਂ ਇਧੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇਪਿਟਕਂ ਰਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਮਲਯਜਨਪਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਨ੍ਦਮੂਲਪਣ੍ਣੇਹਿ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਾ ਵਸਿਂਸੁ, ਕਾਯੇ ਵਹਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਵਹਨ੍ਤੇ ਵਾਲਿਕਂ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸੀਸਾਨਿ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਸਾਟ੍ਠਕਥਂ ਤੇਪਿਟਕਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰਯਿਂਸੁ।

ਭਯੇ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਏਕਕ੍ਖਰਮ੍ਪਿ ਏਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਅਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਮਮੇਵ ਦੀਪਮਾਗਮ੍ਮ ਕਲ੍ਲਗਾਮਜਨਪਦੇ ਮਣ੍ਡਲਾਰਾਮਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਂਸੁ। ਥੇਰਾਨਂ ਆਗਤਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦੀਪੇ ਓਹੀਨਾ ਸਟ੍ਠਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਥੇਰੇ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤੇਪਿਟਕਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤਾ ਏਕਕ੍ਖਰਮ੍ਪਿ ਏਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਅਸਮੇਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨ ਪਸ੍ਸਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਥੇਰਾਨਂ ਅਯਂ ਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ ‘‘ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਮੂਲਂ, ਉਦਾਹੁ ਪਟਿਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ।

ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ‘‘ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਮੂਲ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹੰਸੁ, ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ‘‘ਪਰਿਯਤ੍ਤੀ’’ਤਿ । ਅਥ ਨੇ ਥੇਰਾ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਜਨਾਨਂ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਵ੍ਵਾਤੁਂ, ਜਿਨਭਾਸਿਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਹਰਥਾ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਹਰਿਤੁਂ ਨ ਭਾਰੋਤਿ –

‘‘ਇਮੇ ਚ, ਸੁਭਦ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਸੁਞ੍ਞੋ ਲੋਕੋ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੪)। ‘‘ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮੂਲਕਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ , ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਰਕਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੧.੭) –

ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਹਰਿਂਸੁ।

ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦਟ੍ਠਪਨਤ੍ਥਾਯ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਹਰਿਂਸੁ –

‘‘ਯਾਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ, ਵਿਨਯੋ ਯਾਵ ਦਿਪ੍ਪਤਿ।
ਤਾਵ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਆਲੋਕਂ, ਸੂਰਿਯੇ ਅਬ੍ਭੁਟ੍ਠਿਤੇ ਯਥਾ॥

‘‘ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਅਸਨ੍ਤੇਸੁ, ਪਮੁਟ੍ਠੇ ਵਿਨਯਮ੍ਹਿ ਚ।
ਤਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਲੋਕੇ, ਸੂਰਿਯੇ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਯਥਾ॥

‘‘ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਰਕ੍ਖਿਤੇ ਸਨ੍ਤੇ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤਾ।
ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਠਿਤੋ ਧੀਰੋ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਾ ਨ ਧਂਸਤੀ’’ਤਿ॥

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਹਟੇ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁਂ। ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਤ੍ਥੇਰਾਨਂਯੇਵ ਵਚਨਂ ਪੁਰਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਗਵਸਤਸ੍ਸ ਗਵਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰੇ ਪਵੇਣਿਪਾਲਿਕਾਯ ਧੇਨੁਯਾ ਅਸਤਿ ਸੋ ਵਂਸੋ ਸਾ ਪਵੇਣੀ ਨ ਘਟੀਯਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਤੇਪਿ ਸਹਸ੍ਸੇਪਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਟਿਵੇਧੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਜਾਨਨਤ੍ਥਾਯ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠੇ ਅਕ੍ਖਰੇਸੁ ਉਪਨਿਬਦ੍ਧੇਸੁ ਯਾਵ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਧਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭੀ ਨਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਧਰਮਾਨਾਯ ਸਾਸਨਂ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾਧੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਯਤ੍ਤੋ।

੪੩੯. **ਸੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਸੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਗਰਹਿਤੁਕਾਮਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਵਣ੍ਣਨਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਵਿਲੇਖਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮੋਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੩. ਤਤਿਯਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਮੋਹਾਰੋਪਨਂ, ਮੋਹੇਤੁਕਾਮਤਾ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੁਤਭਾਵੋ, ਮੋਹਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਮੋਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੨. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਰਤ੍ਤੋ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਕੁਪਿਤਤਾ, ਨ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਹਾਰਦਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੭. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਨ ਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਹਟੇ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਉਚ੍ਚਾਰੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਕੇਵਲਂ ਉਗ੍ਗਿਰਣਮਤ੍ਤੇ ਕਤੇ ਇਮਿਨਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਹਾਰੋ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਕਿਮਿਦਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ, ਉਦਾਹੁ ਉਗ੍ਗਿਰਣਪਚ੍ਚਯਾਤਿ? ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਤਾਵ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਉਗ੍ਗਿਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਸਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਪੁਰਿਮਞ੍ਹਿ ਉਗ੍ਗਿਰਣਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਪਹਾਰੋ, ਨ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਪਹਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਰਿਮਂ ਉਗ੍ਗਿਰਣਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਕਂ ਭਵਿਤੁਮਰਹਤੀ''ਤਿ।

ਮਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਤਕ੍ਕਯਾਮ ''ਉਗ੍ਗਿਰਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਅਸਣ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਤਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਪਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਵਿਤੁਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। 'ਨ ਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਸਮ੍ਭਵੇ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਸਮ੍ਭਵੇ। ਨ ਹਿ ਅਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਹਾਰੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਵਾ ਭਵਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਦੀਨਂ ਅਸੁਚਿਕਰਣਾਦਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਪਿ ਉਗ੍ਗਿਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਏਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਕੁਪਿਤਤਾ, ਨ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਲਸਤ੍ਤਿਉਗ੍ਗਿਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਮੂਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੯. ਛਟ੍ਠਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਮੂਲਕਤਾ, ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਨਾ, ਤਙ੍ਖਣਵਿਜਾਨਨਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਅਮੂਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੪. ਸਤ੍ਤਮਮ੍ਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਅਫਾਸੁਕਾਮਤਾ, ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੁਪ੍ਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਉਪਸ੍ਸੁਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੧. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਸੁਤਿਸਮੀਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਸਮੀਪਂ। ਸੁਯ੍ਯਤੀਤਿ ਹਿ ਸੁਤਿ, ਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪਂ **ਉਪਸ੍ਸੁਤਿ,** ਸਦ੍ਦਸਮੀਪਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਚ ਸੁਯ੍ਯਤੀਤਿ ਸੁਤੀਤਿ ਸਦ੍ਦੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਠਿਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਸੋਤੁਂ, ਤਤ੍ਥ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਸਮੀਪੇ ਠਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਯਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸੁਣਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸੁਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਸੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ

ਠਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪਂ ਉਪਸ੍ਸੁਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ ਸੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ **ਉਪਸ੍ਸੁਤਿ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਯਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸੋਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ **ਸੁਤਿ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬਨਯੋਵੇਤ੍ਥ ਪਸਤ੍ਥਤਰੋ। ਅਥ ਵਾ ਉਪੇਚ੍ਚ ਸੁਯ੍ਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਉਪਸ੍ਸੁਤਿ,** ਠਾਨਂ। ਯਂ ਠਾਨਂ ਉਪਗਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੋਤੁਂ, ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਮਨ੍ਤਯਮਾਨੇ**"ਤਿ।

੪੭੩. **ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਨੀ**ਤਿ ''ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਂ, ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਨਿ। ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਤੀਣਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਕਦਾਚਿ ਕਿਰਿਯਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਅਕਿਰਿਯਤੋ, ਨ ਏਕਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਚੋਦਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਸਵਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਉਪਸ੍ਸੁਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਕਮ੍ਮਪਟਿਬਾਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੪. ਨਵਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਤਾ, ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾ, ਛਨ੍ਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਖਿਯ੍ਯਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਕਮ੍ਮਪਟਿਬਾਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਛਨ੍ਦਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਗਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੯. ਦਸਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਤਾ, ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਤਾ, ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਸਮਾਨਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤਤਾ, ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਤਾ, ਕੋਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸਵਿਜਹਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਛ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਛਨ੍ਦਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਗਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਦੁਬ੍ਬਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮੪. ਏਕਾਦਸਮਮ੍ਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਤਾ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਚੀਵਰਦਾਨਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਖੀਯਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਖਿਯ੍ਯਨਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਦੁਬ੍ਬਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪੮੯. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗੋ ਅਟ੍ਠਮੋ।

੯. ਰਾਜਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯੭-੪੯੯. ਰਾਜਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਅਯਮਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਤ੍ਥੋ। **ਕਤਂ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਵਾਤਿ ਮੇਥੁਨਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਂ ਕਤਂ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ। **ਇਮੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਭਯਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ''ਇਮੇਹਿ ਕਤਂ ਇਮੇ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। **ਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਣਿਰਤਨਾਦੀਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ। **ਉਭਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਕ੍ਖੇਹਿ। ''ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਸੁਜਾਤਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ, **ਸੁਜਾਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚ ''ਸੁਜਾਤੋ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਆਰੋਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਜਾਤਿਵਸੇਨੇਵ ਸੁਜਾਤਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **''ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨੋਰਸਪੁਤ੍ਤਵਸੇਨਪਿ ਲੋਕੇ ਮਾਤੁਪਿਤੁਸਮਞ੍ਞਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਸਾ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **''ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਗਹਣੀ, ਗਬ੍ਭਾਸਯਸਞ੍ਞਿਤੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਪ੍ਪਦੇਸੋ। ਸਂਸੁਦ੍ਧਾ ਗਹਣੀ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ,** ਸਂਸੁਦ੍ਧਾ ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਯਾ ਗਹਣਿਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਥਾਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਵਿਪਾਚਨਵਸੇਨ ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਅਛਡ੍ਡਨਤੋ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋਧਾਤੁ ''ਗਹਣੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਿਤੁ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਹੋ, ਪਿਤਾਮਹਸ੍ਸ ਯੁਗਂ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਂ। ''ਯੁਗ''ਨ੍ਤਿ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਭਿਲਾਪਮਤ੍ਤਮੇਵ ਚੇਤਂ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਪਿਤਾਮਹੋਯੇਵ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਂ। ਪਿਤਾ ਚ ਮਾਤਾ ਚ ਪਿਤਰੋ, ਪਿਤੂਨਂ ਪਿਤਰੋ ਪਿਤਾਮਹਾ, ਤੇਸਂ ਯੁਗੋ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ, ਪਿਤਾਮਹਦ੍ਵਨ੍ਦ੍ਵਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਪਿਤਾਮਹਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਮਾਤਾਮਹੋਪਿ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਯੁਗ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਏਕਸੇਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਯੁਗੋ ਚ ਯੁਗੋ ਚ ਯੁਗੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਨ੍ਦ੍ਵਂ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਾ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮੋ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗੋ, ਤਾਵ ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ।

ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ''ਅਪਨੇਥ ਏਤਂ, ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਨਵਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। **ਅਨੁਪਕੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਨ ਉਪਕੁਟ੍ਠੋ, ਨ ਅਕ੍ਕੋਸਂ ਵਾ ਨਿਨ੍ਦਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬੋ। ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਆਹ **''ਜਾਤਿਵਾਦੇਨਾ''**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਉਭਤੋ...ਪੇ॰... ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਯੋਨਿਦੋਸਾਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕਭਾਵਕਿਤ੍ਤਨਤੋ, ''ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਧਾਭਾਵੋ। ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਧੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਖੇਪਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ''ਅਨੁਪਕੁਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਯੁਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗਾਭਾਵੋ। ਅਯੁਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗਞ੍ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਅਕ੍ਕੋਸਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਖਤ੍ਤਿਯਤਾ, ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਤਾ, ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਯਨਿਘਰਤੋ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤਾ, ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਤਾ, ਇਨ੍ਦਖੀਲਾਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਮਹਾਲਤਂ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਪਤਿਕੁਲਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਕਿਰ ਤਸ੍ਸਾ ਪਿਤਾ ਮਹਾਲਤਾਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਨਾਮ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਜਿਰਨਾਲ਼ਿਯੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਅਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਵਿਨਿਯੋਗਂ ਅਗਮਂਸੁ, ਮੁਤ੍ਤਾਨਂ ਏਕਾਦਸ ਨਾਲ਼ਿਯੋ, ਪਵਾਲ਼ਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਨਾਲ਼ਿਯੋ, ਮਣੀਨਂ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸ ਨਾਲ਼ਿਯੋ। ਇਤਿ ਏਤੇਹਿ ਚ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯਲੋਹਿਤਙ੍ਕਮਸਾਰਗਲ੍ਲਾਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਵਣ੍ਣੇਹਿ ਚ ਰਤਨੇਹਿ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ । ਤਂ ਸੀਸੇ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਂ ਯਾਵ ਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਭਸ੍ਸਤਿ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਬਲਂ ਧਾਰਯਮਾਨਾਵ ਇਤ੍ਥੀ ਨਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੫੦੬. ਆਵਸਥਸ੍ਸ ਪਨ ਸੁਪ੍ਪਪਾਤੋ ਵਾ ਮੁਸਲਪਾਤੋ ਵਾ ਉਪਚਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਆਵਸਥੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਆਰਾਮੇ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਛਨ੍ਦੇਨਪਿ ਭਯੇਨਪੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਕੀਆਦੀਸੁ ਛਨ੍ਦੇਨ, ਰਾਜਵਲ੍ਲਭੇਸੁ ਭਯੇਨ। **ਤਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾਭਾਵਾ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ। **ਪਤਿਰੂਪਂ** ਨਾਮ ਰਤਨਸਮ੍ਮਤੇ ਪਂਸੁਕੂਲਗ੍ਗਹਣਂ ਵਾ ਰਤਨੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਗਮਨਂ ਵਾ। ਯਦਿ ਹਿ ਤਂ ਰਤਨਸਮ੍ਮਤਂ ਆਮਾਸਂ ਚੇ, ''ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ

ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਗਹੇਸ੍ਸਤਿ। ਅਨਾਮਾਸਂ ਚੇ, ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਛਿਨ੍ਨਪਲਿਬੋਧੋ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਰਿਯਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਸਾ ਅਰਿਯਾਨਯਾਚਨਾ’’ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੭.੫੯) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂ, ਪਰਸਨ੍ਤਕਤਾ, ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਪਂਸੁਕੂਲਸਞ੍ਞਾਨਂ ਅਭਾਵੋ, ਉਗ੍ਗਹਣਂ ਵਾ ਉਗ੍ਗਹਾਪਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੮. ਤਤਿਯੇ **ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤ੍ਤਾ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗਾਨਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤਾ ਹਿ ਕਥਾ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਰੋਕਰਣਭੂਤਂ ਵਿਬਨ੍ਧਨਭੂਤਂ। **ਰਾਜਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਕਥ**ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੨੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੫.੧੦੮੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੦.੬੯-੭੦) ਰਾਜਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ‘‘ਮਹਾਸਮ੍ਮਤੋ ਮਨ੍ਧਾਤਾ ਧਮ੍ਮਾਸੋਕੋ ਏਵਂਮਹਾਨੁਭਾਵੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਕਥਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਅਸੁਕੋ ਰਾਜਾ ਅਭਿਰੂਪੋ ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਕਥਾਵ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾ ਹੋਤਿ। ‘‘ਸੋਪਿ ਨਾਮ ਏਵਂਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਖਯਂ ਗਤੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਚੋਰੇਸੁਪਿ** ‘‘ਮੂਲਦੇਵੋ ਏਵਂਮਹਾਨੁਭਾਵੋ, ਮੇਘਮਾਲੋ ਏਵਂਮਹਾਨੁਭਾਵੋ’’ਤਿ ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ‘‘ਅਹੋ ਸੂਰਾ’’ਤਿ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਕਥਾਵ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾ। **ਯੁਦ੍ਧੇਪਿ** ਭਰਤਯੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ‘‘ਅਸੁਕੇਨ ਅਸੁਕੋ ਏਵਂ ਮਾਰਿਤੋ ਏਵਂ ਵਿਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਕਾਮਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨੇਵ ਕਥਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾ। ‘‘ਤੇਪਿ ਨਾਮ ਖਯਂ ਗਤਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਅਪਿਚ **ਅਨ੍ਨਾ**ਦੀਸੁ ‘‘ਏਵਂ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤਂ ਗਨ੍ਧਵਨ੍ਤਂ ਰਸਵਨ੍ਤਂ ਫਸ੍ਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਖਾਦਿਮ੍ਹ ਭੁਞ੍ਜਿਮ੍ਹ ਪਿਵਿਮ੍ਹ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਕਾਮਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਾਤ੍ਥਕਂ ਪਨ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵਂ ਵਣ੍ਣਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਨਂ ਪਾਨਂ ਵਤ੍ਥਂ ਸਯਨਂ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਂ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨਂ ਅਦਮ੍ਹ, ਚੇਤਿਯਪੂਜਂ ਅਕਰਿਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਞਾਤਿਕਥਾ**ਦੀਸੁਪਿ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਞਾਤਕਾ ਸੂਰਾ ਸਮਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਯਂ ਏਵਂ ਵਿਚਿਤ੍ਰੇਹਿ ਯਾਨੇਹਿ ਵਿਚਰਿਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਾਤ੍ਥਕਂ ਪਨ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੇਪਿ ਨੋ ਞਾਤਕਾ ਖਯਂ ਗਤਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਯਂ ਏਵਰੂਪਾ ਉਪਾਹਨਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਦਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। **ਗਾਮਕਥਾਪਿ** ਸੁਨਿਵਿਟ੍ਠਦੁਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਸੁਭਿਕ੍ਖਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ‘‘ਅਸੁਕਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਸੂਰਾ ਸਮਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਾਤ੍ਥਕਂ ਪਨ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਖਯਵਯਂ ਗਤਾ’’ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਨਿਗਮਨਗਰਜਨਪਦਕਥਾਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਇਤ੍ਥਿਕਥਾਪਿ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ‘‘ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ, ਖਯਂ ਗਤਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸੂਰਕਥਾਪਿ** ‘‘ਨਨ੍ਦਿਮਿਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਯੋਧੋ ਸੂਰੋ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ‘‘ਸਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ, ਖਯਂ ਗਤੋ’’ਤਿ ਏਵਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਵਿਸਿਖਾਕਥਾਪਿ** ‘‘ਅਸੁਕਾ ਵਿਸਿਖਾ ਸੁਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਦੁਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਸੂਰਾ ਸਮਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ‘‘ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ, ਖਯਂ ਗਤਾ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਕੁਮ੍ਭਟ੍ਠਾਨਕਥਾਤਿ ਕੁਟਟ੍ਠਾਨਕਥਾ ਉਦਕਤਿਤ੍ਥਕਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕੁਮ੍ਭਦਾਸੀਕਥਾ ਵਾ। ਸਾਪਿ ‘‘ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਨਚ੍ਚਿਤੁਂ ਗਾਯਿਤੁਂ ਛੇਕਾ’’ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ‘‘ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਕਥਾ**ਤਿ ਅਤੀਤਞਾਤਿਕਥਾ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਮਾਨਞਾਤਿਕਥਾਸਦਿਸੋਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਨਾਨਤ੍ਤਕਥਾਤਿ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਕਥਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਅਵਸੇਸਾ ਨਾਨਾਸਭਾਵਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਥਾ। **ਲੋਕਕ੍ਖਾਯਿਕਾ**ਤਿ ‘‘ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਕੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ, ਅਸੁਕੇਨ ਪਜਾਪਤਿਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਇਸ੍ਸਰੇਨ ਵਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ, ਕਾਕੋ ਸੇਤੋ ਅਟ੍ਠੀਨਂ ਸੇਤਤ੍ਤਾ, ਬਕਾ ਰਤ੍ਤਾ ਲੋਹਿਤਸ੍ਸ

ਰਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ ਲੋਕਾਯਤਵਿਤਣ੍ਡਸਲ੍ਲਾਪਕਥਾ। ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਠਿਤਿਸਂਹਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਲੋਕਂ ਅਕ੍ਖਾਯਤੀਤਿ **ਲੋਕਕ੍ਖਾਯਿਕਾ**। **ਸਮੁਦ੍ਦਕ੍ਖਾਯਿਕਾ** ਨਾਮ ਕਸ੍ਮਾ ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਸਾਗਰੋ, ਸਾਗਰਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਖਤਤ੍ਤਾ ਸਾਗਰੋ। ਖਤੋ ਅਮ੍ਹੇਹੀਤਿ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯ ਨਿਵੇਦਿਤਤ੍ਤਾ ਸਮੁਦ੍ਦੋਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ ਸਮੁਦ੍ਦਕ੍ਖਾਯਿਕਕਥਾ।

ਇਤਿ ਭਵੋ ਇਤਿ ਅਭਵੋਤਿ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਕਥਾ **ਇਤਿਭਵਾਭਵਕਥਾ**। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਭਵੋ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਂ, **ਅਭਵੋ**ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਂ। **ਭਵੋ**ਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿ, **ਅਭਵੋ**ਤਿ ਹਾਨਿ । **ਭਵੋ**ਤਿ ਕਾਮਸੁਖਂ, **ਅਭਵੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥੋ। ਇਤਿ ਇਮਾਯ ਛਬ੍ਬਿਧਾਯ ਇਤਿਭਵਾਭਵਕਥਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਰੂਪਤੋ ਅਨਾਗਤਾਪਿ ਅਰਞ੍ਞਪਬ੍ਬਤਨਦੀਦੀਪਕਥਾ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਤਿ ਵਾ**ਤਿ ਹਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਕਾਰਤ੍ਥੇ, **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ‘‘ਏਵਂਪਕਾਰਂ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਆਦਿਅਤ੍ਥੇ ਵਾ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਇਤਿ ਵਾ ਇਤਿ ਏਵਰੂਪਾ ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦, ੧੯੪) ਵਿਯ, ਏਵਮਾਦਿਂ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਂ ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੧੨. **ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਤਿਯਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋ ਇਧ ਉਪਚਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਾ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾਭਾਵੋ, ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੂਚਿਘਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧੭. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਤਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਂ ਭੇਦਨਕਂ ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਭੇਦਨਕਂ,** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਿਅਤ੍ਥੇ ਅ-ਕਾਰਪਚ੍ਚਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਵਾਸਿਜਟੇ**ਤਿ ਵਾਸਿਦਣ੍ਡਕੇ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸੂਚਿਘਰਤਾ, ਅਟ੍ਠਿਮਯਾਦਿਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਰਣਂ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਸੂਚਿਘਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਞ੍ਚਪੀਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨੨. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਛੇਦਨਕਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾ**ਤਿ ਛੇਦਨਮੇਵ ਛੇਦਨਕਂ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਛੇਦਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਅਤਿਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਞ੍ਚਪੀਠਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਰਣਂ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਮਞ੍ਚਪੀਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਤੂਲਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਿਮਿਲਿਕਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਤੂਲਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੋਟਕਿਤੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਰਕਤੂਲਾਦਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਣਜਾਤੀਨਂ ਤੂਲਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਮਞ੍ਚਪੀਠਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਰਣਂ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਰਾਪਿਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪਟਿਲਾਭਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਤੇਨੇਵ

ਪਦਭਾਜਨੇ ‘‘ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਉਦ੍ਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕੇਨਚਿ** ਪਨ ‘‘ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਉਦ੍ਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਟਿਲਾਭਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਰਿਭੋਗੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ‘ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤੰ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਵਚਨੰ ਏਤ੍ਥ ਸਾਧਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਮਤਿਮਤ੍ਤੰ। ਨ ਹਿ ‘‘ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤੰ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਰਾਪਿਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਰਣਕਾਰਾਪਨਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ। ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੂਲੋਨਦ੍ਧੰ ਮਞ੍ਚੰ ਵਾ ਪੀਠੰ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਹਿ ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਕਤੰ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ, ਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ।

ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਨਿਸੀਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩੧. ਸਤ੍ਤਮੇ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਨਿਸੀਦਨਸ੍ਸ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਰਣੰ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਨਿਸੀਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫੩੨-੫੪੨. ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਅਙ੍ਗਾਨਿਪਿ ਸਤ੍ਤਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਰਾਜਵਗ੍ਗੋ ਨਵਮੋ।

ਇਤਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ

ਖੁਦ੍ਦਕਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ।

੬. ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡਂ

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫੨. ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯੇਸੁ ਪਠਮੇ “**ਗਾਰਯ੍ਹਂ ਆਵੁਸੋਤਿਆਦਿ ਪਟਿਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨ**”ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ। **ਅਸਪ੍ਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਾਨਂ ਅਹਿਤਂ ਅਨਨੁਕੂਲਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਤਾ, ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਠਿਤਾਯ ਹਤ੍ਥਤੋ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਯਾਵਕਾਲਿਕਤਾ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੫੫੭-੫੬੨. ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਪਨ ਦੁਤਿਯੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਪਞ੍ਚਭੋਜਨਤਾ, ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਠਿਤਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵੋਸਾਸਨਾ, ਅਨਿਵਾਰਣਾ, ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਤਤਿਯੇ ਸੇਕ੍ਖਸਮ੍ਮਤਤਾ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤਾ, ਅਗਿਲਾਨਤਾ, ਘਰੂਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਅਞ੍ਞਂ ਆਮਿਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਤਾ, ਯਾਵਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਜਾਤਕਤਾ, ਅਗਿਲਾਨਤਾ, ਅਗਿਲਾਨਾਵਸੇਸਕਤਾ, ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਤਾ, ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੭. ਸੇਖਿਯਕਣ੍ਡਂ

੧. ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੇਖਿਯੇਸੁ **ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ ਤਾਦਿਨਾ।

੫੭੬. **ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਰਣੀਯਾ**ਤਿ ''ਏਵਂ ਨਿਵਾਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਰਾਮੇਪਿ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇਪਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸੇਖਿਯਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਕਤੋ, ਚਾਰਿਤ੍ਤਨਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਓਲਮ੍ਬੇਨ੍ਤੋ ਨਿਵਾਸੇਯ੍ਯ, ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਆਪਤ੍ਤਿਨਾਮੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਪਾਲ਼ਿ ਆਰੋਪਿਤਾ। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨ ''ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਦਰਿਯਕਰਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਮੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭੋਪੇਤੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਾ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾ। **ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਨਿਵਾਸਨਦੋਸਾ।

ਤਂ ਪਨਾਤਿ ਤਂ ਅਨਾਦਰਿਯਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਵਾਦਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ''ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ, ਤਥਾਪਿ ਨਿਵਾਸਨਵਤ੍ਤਂ ਸਾਧੁਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਸਿਯਾ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਪਿਚ ਨਿਵਾਸਨਵਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਸਚਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ ''ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿ ਵਿਯ ਨਿਵਾਸਨਦੋਸੋ ਲੋਕਗਰਹਿਤੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ **ਫੁਸ੍ਸਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹ। **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਨ ''ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਾਦਰਿਯਵਸੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਕੇਵਲਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵ, ਤਞ੍ਚ ਪਕਤਿਯਾ ਵਜ੍ਜਂ, ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਨਾਦਰਿਯਂ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਾਭਾਵੋ, ਅਪਰਿਮਣ੍ਡਲਨਿਵਾਸਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਕ੍ਖਕਰਣਞ੍ਚਾਤਿ ਤੀਣਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੫੭੭. ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ **ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ ਗਿਹਿਪਾਰੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਤਪਟਪਾਰੁਤਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਾਰੁਤਂ ਏਕਸਾਟਕਪਾਰੁਤਨ੍ਤਿਆਦਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਭੇਦਂ ਗਿਹਿਪਾਰੁਤਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਖਨ੍ਧਕੇਯੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਵਿਹਾਰੇਪੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੫੭੮. ''ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਤੋ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **''ਨ ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਤੇਨਾ''**ਤਿਆਦਿ।

੫੮੨. **ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਭਾਵਂ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਲਭਤਿਯੇਵ, ਤਥਾ ਗਾਮੇ ਪੂਜ''ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮੬. ਦੁਤਿਯਵੱਗ੍ਗੇ **ਹਸਨੀਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਹਾਸਜਨਕੇ ਕਾਰਣੇ।

ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਵੱਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਖਮ੍ਭਕਤਵੱਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦੩. ਤਤਿਯਵੱਗ੍ਗੇ ਪਤ੍ਤੇ ਸਞ੍ਞਾ ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ, ਸਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ,** ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨੇ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬਜ੍ਞ੍ਜਨਂ ਪਨ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਤ੍ਤੇ ਸਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੬੦੪. **ਓਲੋਣੀ**ਤਿ ਏਕਾ ਬਜ੍ਞ੍ਜਨਵਿਕਤਿ। ''ਯੋ ਕੋਚਿ ਸੁਦ੍ਧੋ ਕਞ੍ਜਿਕਤਕ੍ਕਾਦਿਰਸੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਸਾਕਸੂਪੇਯ੍ਯ**-ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਯਾ ਕਾਚਿ ਸੂਪੇਯ੍ਯਸਾਕੇਹਿ ਕਤਾ ਬਜ੍ਞ੍ਜਨਵਿਕਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਮਂਸਰਸਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਬਜ੍ਞ੍ਜਨਵਿਕਤਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸਮਸੂਪਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸੂਪਂ ਅਵਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸੂਪੇਯ੍ਯਾ ਬਜ੍ਞ੍ਜਨਵਿਕਤਿ ਰਸਰਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

੬੦੫. **ਸਮਪੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਮੁਖਵਟ੍ਟਿਲੇਖਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ ਰਚਿਤਂ। **ਸਮਭਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਫਲਾਫਲਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਓਦਨਾਦਿਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਰੋਹਤੀ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਓਕਾਸਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਚਾਲਿਯਮਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭਸ੍ਸਤਿ। ਮਤ੍ਥਕੇ ਥੂਪੀਕਤਂ ਪੂਵਮੇਵ ਵਟਂਸਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **"ਪੂਵਵਟਂਸਕ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਪ੍ਫਵਟਂਸਕਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ''ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਗਤੇ ਪਤ੍ਤੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੋ ਥੂਪੀਕਤੋਪਿ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਥੂਪੀਕਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਂ ਪਠਮਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਪਤ੍ਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਚ ਥੂਪੀਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਥੂਪੀਕਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਪਯੋਗੋ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪੁਬ੍ਬਦੇਸਾ''ਤਿ **ਕੇਨਚਿ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਨ ਥੂਪੀਕਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਠਮਂ ਥੂਪੀਕਤਸ੍ਸੇਵ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਹਤ੍ਥਗਤੇਪਿ ਪਤ੍ਤੇ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਥੂਪੀਕਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਤੇਨ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। ''ਥੂਪੀਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਪਾਕਟੋਯੇਵਾਤਿ।

ਖਮ੍ਭਕਤਵੱਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਵੱਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦੮. ਚਤੁਤ੍ਥਵੱਗ੍ਗੇ **ਸਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਵਖਣ੍ਡਨਂ, ਅਪੇਤਂ ਦਾਨਤੋ ਅਪਦਾਨਂ, ਅਨਵਖਣ੍ਡਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਹ ਅਪਦਾਨੇਨ ਸਪਦਾਨਂ, ਅਵਖਣ੍ਡਨਵਿਰਹਿਤਂ , ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਓਧਿਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ"**ਤਿ।

੬੧੧. ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ''ਪਾਣੋ ਨ ਹਨ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਰਾਜਾਨੋ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਮਾਘਾਤਸਮਯੋ** ਨਾਮ। ਇਧ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਗਿਲਾਨੋ ਨ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰੁਚਿਯਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇ 'ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਿਤਂ ਸਹਸਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇ 'ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

੬੧੪-੬੧੫. ਉਜ੍ਝਾਨੇ ਸਦ੍ਦਾ ਉਜ੍ਝਾਨਸਦ੍ਦਾ, ਸਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਉਜ੍ਝਾਨਸਦ੍ਦੀ**। ''ਮਯੂਰਣ੍ਡਂ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਮਯੂਰਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣੋ ਕਬਲ਼ੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਮਯੂਰਣ੍ਡਤੋ ਮਹਨ੍ਤੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ''ਨਾਤਿਮਹਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਮਯੂਰਣ੍ਡਂ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ, ਕੁਕ੍ਕੁਟਣ੍ਡਂ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਂ, ਤੇਸਂ ਵੇਮਜ੍ਝਪ੍ਪਮਾਣੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸਾਰੁਪ੍ਪਵਸੇਨ ਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਕਬਲ਼ਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧੮. ਪਞ੍ਚਮਵਗ੍ਗੇ **ਸਬ੍ਬਂ ਹਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਤ੍ਥ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤਦੇਕਦੇਸੇਸੁ ਅਙ੍ਗੁਲੀਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ''ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ, ਸਮੁਦਾਯੇ ਪਵਤ੍ਤਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵਯਵੇਪਿ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਮ੍ਪਿ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਕਬਲ਼ਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸੁਰੁਸੁਰੁਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੨੭. ਛਟ੍ਠਵਗ੍ਗੇ **ਸੀਤੀਕਤੋ**ਤਿ ਸੀਤਟ੍ਟੋ, ਸੀਤਪੀਲ਼ਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਿਲਕਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਪਰਿਹਾਸਵਚਨਮੇਤਂ। ਸਿਲਕਞ੍ਚਿ ਕਞ੍ਚਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ।

੬੩੪. **ਵਿਲੀਵਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਣੁਵਿਲੀਵੇਹਿ ਕਤਂ ਛਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਦਣ੍ਡਕੇਨ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਂ ਸਹ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗੋਪਾਲਕਾਦਯੋ ਵਿਯ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਛਤ੍ਤਪਾਦੁਕਾਯ ਵਾ ਠਿਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਛਤ੍ਤਪਾਦੁਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਛਤ੍ਤਾਧਾਰੋ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਛਤ੍ਤਂ ਅਪਤਮਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਿਕਾਯ ਛਤ੍ਤਪਾਦੁਕਾਯ ਠਿਤਂ ਛਤ੍ਤਂ ''ਛਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਛਤ੍ਤਂ ਛਤ੍ਤਪਾਦੁਕਾਯ ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ।

੬੩੭. **ਚਾਪੋ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਵਙ੍ਕਾ ਕਾਚਦਣ੍ਡਸਦਿਸਾ ਧਨੁਵਿਕਤਿ। **ਕੋਦਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਲਦਣ੍ਡਾ ਧਨੁਵਿਕਤਿ। **ਪਟਿਮੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਵੇਸਿਤਂ ਲਗ੍ਗਿਤਂ।

ਸੁਰੁਸੁਰੁਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਪਾਦੁਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪੭. ਸਤ੍ਤਮਵਗ੍ਗੇ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਬਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਸਾਖਾਯ ਸਾਖਂ ਅਮ੍ਬਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਰਤ੍ਤਿ ਵਿਭਾਯਿ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਸਚੇ ਇਦਾਨਿ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਂ ਚੋਰੋਤਿ ਗਹੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥੇਕਂ ਵਿਟਪਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਲੀਨੋ ਅਚ੍ਛਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਓਤਰਨ੍ਤੋ ਏਕਂ ਓਲਮ੍ਬਿਨਿਸਾਖਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪਤਿਤੋ''**ਤਿ। **ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਜਾਤਕਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਜਾ॰ ੧.੪.੩੩) ਪਨ ਅਯਂ ਗਾਥਾ –

''ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਚਰਿਮਂ ਕਤਂ, ਉਭੋ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਰੇ।

ਉਭੋ ਪਕਤਿਯਾ ਚੁਤਾ, ਯੋ ਚਾਯਂ ਮਨ੍ਤੇਜ੍ਝਾਪੇਤਿ।
ਯੋ ਚ ਮਨ੍ਤਂ ਅਧੀਯਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਏਵਮਾਗਤਾ। ਤਸ੍ਸਾਯਮਤ੍ਥੋ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੪.੩੩) – **ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਚਰਿਮਂ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਤੀਹਿ ਜਨੇਹਿ ਕਤਂ, ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਲਾਮਕਂ ਨਿਮ੍ਮਰਿਯਾਦਂ ਅਧਮ੍ਮਿਕਂ। ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੋਰਭਾਵਂ ਤੇਸਞ੍ਚ ਮਨ੍ਤੇਸੁ ਅਗਾਰਵਂ ਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਗਰਹਨ੍ਤੋ "**ਉਭੋ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਰੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਭੋ**ਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਗਰੁਕਾਰਾਰਹਂ ਪੋਰਾਣਕਧਮ੍ਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤੋਵ ਧਮ੍ਮਪਕਤਿਤੋ ਚੁਤਾ। ਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ **ਪਕਤਿ** ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

‘‘ਧਮ੍ਮੋ ਹਵੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ ਪੁਬ੍ਬੇ,
ਪਚ੍ਛਾ ਅਧਮ੍ਮੋ ਉਦਪਾਦਿ ਲੋਕੇ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੧.੨੮)।

ਯੋ ਚਾਯਨ੍ਤਿ ਯੋ ਚ ਅਯਂ ਨੀਚੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤੇ ਅਜ੍ਝਾਪੇਤਿ, ਯੋ ਚ ਉਚ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਧੀਯਤੀਤਿ।

ਸਾਲੀਨਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਗਾਥਾਪਿ –

‘‘ਸਾਲੀਨਂ ਓਦਨਂ ਭੁਞ੍ਜੇ, ਸੁਚਿਂ ਮਂਸੂਪਸੇਚਨਂ।
ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਂ ਨ ਸੇਵਾਮਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਇਸੀਹਿ ਸੇਵਿਤ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੪.੩੪) –

ਏਵਂ ਜਾਤਕੇ ਆਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਚਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਰਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ। **ਮਂਸੂਪਸੇਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਮਂਸਵਿਕਤਿਯਾ ਸਿਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜੇ, ਭੁਞ੍ਜਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਧਿਰਤ੍ਥੁਤਿ ਧਿ ਅਤ੍ਥੁ, ਨਿਨ੍ਦਾ ਭਵਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਗਰਹਾਮ ਤਂ ਮਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਲਦ੍ਧਲਾਭੋ**ਤਿ ਧਨਲਾਭਂ ਯਸਲਾਭਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਵਿਨਿਪਾਤਨਹੇਤੁਨਾ**ਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤਨਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ। **ਵੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਲਾਭੋ ਅਪਾਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਤਾਯ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਵਿਨਿਪਾਤਨਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਸਮ੍ਪਤਿ ਅਧਮ੍ਮਚਰਣੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਰੂਪਾ ਯਾ ਵੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਾ ਧਨਲਾਭਯਸਲਾਭਸਙ੍ਖਾਤਾ ਯਾ ਵੁਤ੍ਤਿ। **ਅਧਮ੍ਮਚਰਣੇਨ ਵਾ**ਤਿ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ। **ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ, ਤਂ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਅਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਾਸਾਣਾਧਿਵਚਨਮੇਤਂ।

ਪਾਦੁਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਸੇਖਿਯਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਅਧਿਕਰਣਸਮਥੇਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਇਤਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ

ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਂ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

੧. ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫੬. ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ **ਯੋ**ਤਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਿਭਙ੍ਗੋ। **ਮਿਗਾਰਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਪਦਲੋਪੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਪਨ ਨਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ**ਤਿ ਵਿਸਾਖਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਨਵਕਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਕਮ੍ਮਸਂਵਿਧਾਯਿਕਂ। ਬਜਵ੍ਜਨਾਨਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ ਆਕਾਰੋ ਨਾਤਿਗਮ੍ਭੀਰੋ, ਯਥਾਸੁਤਂ ਧਾਰਣਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਬਜਾਪਾਰੋ ਅਧਿਕੋ, ਪਞ੍ਞਾ ਤਤ੍ਥ ਗੁਣੀਭੂਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਤਿਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯਾ"**ਤਿ। ਸਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਤਿਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ**। ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਪਧਾਨਭਾਵੋ ''ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਅਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੇ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਬਜਾਪਾਰੋ ਅਧਿਕੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਸਤਿਯਾ"**ਤਿ। **ਆਲਸਿਯਵਿਰਹਿਤਾ**ਤਿ ਕੋਸਜ੍ਜਰਹਿਤਾ। ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਾ ਕੁਸੀਤਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਵ, ਏਵਂ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ।

ਸਬ੍ਬਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਸਤ੍ਥਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ। ਗਰੁਧਮ੍ਮਪਅਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹਿ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀ ਸਤ੍ਥਸਨ੍ਤਿਕਾਵ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਤਾ **ਸਤ੍ਥਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ** ਨਾਮ। ਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ **ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ**। ਤਾਪਿ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਭਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਤਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋ, ਤਾ **ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਤੋ ਏਵ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਤਾ, ਇਤਰਾ **ਉਭਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ** ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨੀਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਤਾਸਂ ਤਥਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿ ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਦੇਸਨਾਯ ਸੋਤਪਤਿਤਭਾਵਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੋਤਪਤਿਤਤਾ ਨਾਮ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਅਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਮਨੋਧਾਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੬੦-੧੬੧) ਲਬ੍ਭਮਾਨਮ੍ਪਿ ਝਾਨਙ੍ਗਂ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਸੋਤੇ ਪਤਿਤਾਯ ਨ ਉਦ੍ਧਟਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦੇਸਨਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਯਥਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਤ੍ਥੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਧ॰ ਸ॰ ੯੮੪ ਆਦਯੋ) ਹਦਯਵਤ੍ਥੁ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਗਹਣਵਸੇਨ ਯਥਾਠਿਤਕਪ੍ਪੀਨਿਦ੍ਦੇਸੇ। ਯਥਾਹ –

> ''ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਠਿਤਕਪ੍ਪੀ? ਅਯਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਸ੍ਸ, ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਚ ਉਡ੍ਡਯ੍ਹਨਵੇਲਾ ਅਸ੍ਸ, ਨੇਵ ਤਾਵ ਕਪ੍ਪੋ ਉਡ੍ਡਯ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਯਾਵਾਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੭)।

ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਗਹਣਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਰਿਕਪ੍ਪਵਚਨਞ੍ਹੇਤਂ ''ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਭਾਵਯੋਗ੍ਗਂ ਕਞ੍ਚਿ ਮਾਤੁਗਾਮਂ 'ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਭਾਵੋ ਸਿਯਾ''ਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਏਵਂ ਨ ਕਥੇਸੀਤਿ? ਤਥਾ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ। ਯੇ ਪਨ ''ਅਨਾਸਨ੍ਨਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵਤੋ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਆਸਨ੍ਨਚਾਰਿਨੋ ਸਦਾ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਏਵ 'ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਥੁ ਆਸਨ੍ਨਦੂਰਭਾਵਸ੍ਸ ਭਬ੍ਬਾਭਬ੍ਬਭਾਵਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ''ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣੇ ਚੇਪਿ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਪਾਦਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਕਾਮੇਸੁ ਤਿਬ੍ਬਸਾਰਾਗੋ ਬਜਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਦੁਟ੍ਠਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਅਸਮਾਹਿਤੋ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪਾਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ, ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਆਰਕਾਵ ਮਯ੍ਹਂ, ਅਹਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਧਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਯੋਜਨਸਤੇ ਚੇਪਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਚ ਹੋਤਿ

> ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਕਾਮੇਸੁ ਨ ਤਿਬ੍ਬਸਾਰਾਗੋ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਦੁਟ੍ਠਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਮਾਹਿਤੋ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ, ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇਵ ਮਯ੍ਹਂ, ਅਹਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਧਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੨)।

ਤਸ੍ਮਾ ਅਕਾਰਣਂ ਦੇਸਤੋ ਸਙ੍ਘ ਆਸਨ੍ਨਾਨਾਸਨ੍ਨਤਾ। ਅਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨੂਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਯੋਗਜਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ਯਂ ਤਂ ਥੇਰੀਗਾਥਾਸੁ ਭਦ੍ਦਾਯ ਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਨਿਹਚ੍ਚ ਜਾਣੁਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਅਕਂ।
> ਏਹਿ ਭਦ੍ਦੇਤਿ ਮਂ ਅਵਚ, ਸਾ ਮੇ ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ''ਤਿ॥ (ਥੇਰੀਗਾ॰ ੧੦੯)।

ਤਥਾ **ਅਪਦਾਨੇਪਿ** –

> ''ਆਯਾਚਿਤੋ ਤਦਾ ਆਹ, ਏਹਿ ਭਦ੍ਦੇਤਿ ਨਾਯਕੋ।
> ਤਦਾਹਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਤੋਯਮਦ੍ਦਸ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੪੪)।

ਤਂ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਨਯਿਦਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨੀਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਨ ਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ''ਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਮੇ ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਥੇਰੀਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੧) ''ਏਹਿ ਭਦ੍ਦੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਸ੍ਸੂਤਿ ਮਂ ਅਵਚ ਆਣਾਪੇਸਿ, ਸਾ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਾ ਮਯ੍ਹਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਆਸਿ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। **ਅਪਦਾਨਗਾਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ਏਵਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਤ੍ਥੀਯੇਵਾਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਚੇਤਂ ਸੋਤਪਤਿਤਵਸੇਨ ''ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ''ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਸੋਤਪਤਿਤਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਸਰਣਗਮਨੂਪਸਮ੍ਪਦਾਯਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ।

੬੫੯. ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗੇ ''ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਸਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ "**ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਵ ਬਹੁਲਭਾਵਤੋ। ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਹਿ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ ਯਥਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ''ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੇਪਿ ਹਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਰਜਕਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਕੁਲਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ। **ਸਾ**ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ।

੬੬੨. **ਤਥੇ**ਵਾਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਅਵਸ੍ਸੁਤੋਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੬੬. ਦੁਤਿਯੇ ''ਕਿਸ੍ਸ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਅਯ੍ਯੇ ਜਾਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ''ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਅਟ੍ਠ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਛਨ੍ਦਸੋ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਨਪਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਹੋਤਿ ਅਸਂਵਾਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਵਿਸੇਸਮ੍ਪਿ ਅਵਿਸੇਸਮ੍ਪਿ ਮਾਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਦਭਾਜਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਂ ਤਿਕਚ੍ਛੇਦਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਞ੍ਚ ਅਨਵਸੇਸਂ ਵਤ੍ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਸਿ। ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕੇਹਿ ਪਨ ਅਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋਯੇਵ ਇਧ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਥ ਉਪਰਿਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਪਵ੍ਵਤ੍ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨੰ ਅਵ੍ਵਤਰਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਵਚਨੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ "**ਇਦਞ੍ਚ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਪਚ੍ਛਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਓਕਾਸੇ ਕਸ੍ਮਾ ਠਪਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪੁਰਿਮੇਨ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੁਗਲ਼ਤ੍ਤਾ**"ਤਿਆਦਿ, ਪੁਰਿਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਭਾਵਤੋ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕੰ ਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਸਾਪਿ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੰ ਪੇਮਵਸੇਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚਿਤ੍ਤੰ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ "**ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬੬੮. ਤਤਿਯੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭੫. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ "**ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਿਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯੋ ਮੇਥੁਨੰ ਤੰ ਨ ਸੇਵੇਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੧) ਯਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਸੁਪਿ ਯੰ ਤੰ ਮੇਥੁਨੰ ਨਾਮ, ਤੰ ਨ ਸੇਵਤਿ। **ਤਯੋ ਪੁਰਿਸੇ**ਤਿ ਤਯੋ ਪੁਰਿਸੇਪਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮੇਥੁਨੰ ਨ ਸੇਵਤਿ। **ਤਯੋ ਚ ਅਨਰਿਯਪਣ੍ਡਕੇ**ਤਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਤਯੋ ਅਨਰਿਯੇ, ਤਯੋ ਚ ਪਣ੍ਡਕੇਤਿ ਇਮੇਪਿ ਛ ਜਨੇ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮੇਥੁਨੰ ਨ ਸੇਵਤਿ। **ਨ ਚਾਚਰੇ ਮੇਥੁਨੰ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਲੋਮਪਾਰਾਜਿਕਵਸੇਨਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਮੇਥੁਨੰ ਨਾਚਰਤਿ। **ਛੇਜ੍ਜੰ ਸਿਯਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਸਿਯਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਪਞ੍ਹੋ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕੰਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਹਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਵਾਯਮਨ੍ਤਿਯਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ ਛੇਜ੍ਜੰ ਹੋਤਿ। ਛੇਦੋਯੇਵ ਛੇਜ੍ਜੰ।

ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤ੍ਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭੂਤੋ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੋਯੇਵ ਤਤ੍ਥ **ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਦ੍ਵਯੰਦ੍ਵਯਸਮਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਗਮਨੁਪ੍ਪਾਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤੰ। **ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੂ**ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੰ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਰਾਗੋ, ਸਉਸ੍ਸਾਹਤਾ, ਅਟ੍ਠਮਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਪੂਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ।

੨. ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਣ੍ਡਂ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

੧. ਪਠਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭੯. ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਣ੍ਡਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਦ੍ਵੀਸੁ ਜਨੇਸੂ**ਤਿ ਅਡ੍ਡਕਾਰਕੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਜਨੇਸੁ। **ਯੋ ਕੋਚੀ**ਤਿ ਤੇਸੁਯੇਵ ਦ੍ਵੀਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਤੇਹਿ ਆਣਤ੍ਤੋ। **ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਜਨੇਸੁ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਕਥਂ ਯੋ ਕੋਚਿ ਆਰੋਚੇਤੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **"ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ। **ਗਤਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਰਕਾਲਪਵਤ੍ਤਂ।

ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਨਂ। **ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਜ੍ਝਾਚਾਰਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਸਹ। ਸਹਯੋਗੇ ਕਰਣਵਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਇਦਂ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ। **ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਮ੍ਹਾ ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤਿ। ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਚਾਯਂ ਕਤ੍ਤੁਵੋਹਾਰੋ। ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਹੇਤੁਭੂਤੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ **ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਗੀਵਾਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਦਾਸਦਾਸੀਵਾਪੀਆਦੀਨਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਡ੍ਡਕਰਣਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਯਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਅਡ੍ਡੋ ਨਾਮ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਚੇ ਅਧਿਕਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਸੋ ਦਾਸੋ, ਦਾਸੀ, ਵਾਪੀ, ਖੇਤ੍ਤਂ, ਆਰਾਮੋ, ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁ, ਗਾਵੋ, ਅਜਾ, ਕੁਕ੍ਕੁਟਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੋਹਰਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ''ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਰਾਮਿਕੋ, ਅਯਂ ਵਾਪੀ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਧੋਵਨਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਇਤੋ ਖੇਤ੍ਤਤੋ ਆਰਾਮਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਚਤੁਪਚ੍ਚਯਾ ਇਤੋ ਗਾਵਿਤੋ ਮਹਿਂਸਿਤੋ ਅਜਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਗੋਰਸਾ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਵਾ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਨਾਕਙ੍ਖਿਤਾਯ ਅਡ੍ਡਕਰਣਂ, ਅਡ੍ਡਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਠਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮੩. ਦੁਤਿਯੇ **ਮਲ੍ਲਗਣਭਟਿਪੁਤ੍ਤਗਣਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਮਲ੍ਲਗਣੋ** ਨਾਮ ਨਾਰਾਯਨਭਤ੍ਤਿਕੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਨੀਯਟ੍ਠਪਨਪੋਕ੍ਖਰਣੀਖਣਨਾਦਿਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਕਾਰਕੋ ਗਣੋ, **ਭਟਿਪੁਤ੍ਤਗਣੋ** ਨਾਮ ਕੁਮਾਰਭਤ੍ਤਿਕਗਣੋ। **ਧਮ੍ਮਗਣੋ**ਤਿ ਸਾਸਨਭਤ੍ਤਿਗਣੋ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਕਾਰਕਗਣੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਗਨ੍ਧਿਕਸੇਣੀ**ਤਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਸੁਗਨ੍ਧਿਵਿਕਤਿਕਾਰਕੋ ਗਣੋ। **ਦੁਸ੍ਸਿਕਸੇਣੀ**ਤਿ ਪੇਸਕਾਰਕਗਣੋ। **ਕਪ੍ਪਗਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਂ ਗਤਂ।

ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ। ''ਚੋਰਿਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਰਿਯਾਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਵਿਪਾਕਾਬ੍ਯਾਕਤਸਮਙ੍ਗਿਤਾਵਸੇਨ ਵਾ **"ਤਿਚਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਚੋਰਿਤਾ, ਚੋਰਿਸਞ੍ਞਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯੨. ਤਤਿਯੇ **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਸਕਗਾਮਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ। ''ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਸਕਗਾਮਸ੍ਸ। ਅਞ੍ਞੋ ਹਿ ਗਾਮੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ। **ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਪਚਾਰ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਘਰੂਪਚਾਰਤੋ ਪਠਮਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹਿਤਂ, ਨ ਤਤੋ ਦੁਤਿਯਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਪਚਾਰੋਤਿ ਆਹ **"ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਉਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਯਥਾ ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੧੩) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ''ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਪਿਚੇਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਚਤੁਗਾਮਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਵਿਹਾਰਤੋ ਏਕਂ ਗਾਮਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ। ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਚਤੁਗਾਮਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹਿ ਚਤੂਸੁ ਗਾਮੇਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਂ ਗਾਮਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਯਤ੍ਥਾਤਿ ਯਸ੍ਸਂ ਨਦਿਯਂ। ''ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਉਤ੍ਤਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ, ਦੁਤਿਯਂ ਪਾਦਂ ਉਤ੍ਤਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਦਸਾ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸੇਤੁਨਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਤੀਰਮੇਵ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਦਿਂ ਅਨੋਤਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾਨਨਾਵਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਤੀਰਮੇਵ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਉਭਯਤੀਰੇਸੁ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਸਤਿਪਿ ਨਦੀਪਾਰਗਮਨੇ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਫਲਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਓਰਿਮਤੀਰਮੇਵ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਰਤੀਰਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਓਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਮੇਵ ਤੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵ ਓਰਿਮਤੀਰਂ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਰਤੀਰਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਤਾਦਿਸੇ ਅਰਞ੍ਞੇਤਿ ''ਬਹਿਇਨ੍ਦਖੀਲਾ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਅਰਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੨੯) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਅਰਞ੍ਞੇ। ਅਥ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸੇਵ ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗਹਿਤਭਾਵੋ ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ **"ਤੇਨੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਈਦਿਸੇਪਿ ਗਾਮਸਮੀਪੇ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰੇ ਵਿਜਹਿਤੇ ਸਤਿਪਿ ਸਵਨੂਪਚਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਮਗ੍ਗਮੂਲ਼੍ਹਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਮਗ੍ਗਮੂਲ਼੍ਹਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਯਾ"**ਤਿ। **ਸਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ। **ਪੁਰਿਮਾਯੋ**ਤਿ ਪੁਰੇਤਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੋ। **ਅਞ੍ਞਂ ਮਗ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਮੂਲ਼੍ਹਤ੍ਤਾ, ਨ ਓਹਾਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਏਕਭਾਵੋ, ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਮਨਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਤਾਪਜ੍ਜਨਂ, ਆਪਦਾਯ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਤਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਕਾਰਕਗਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਾਰਕਗਣਸ੍ਸ। ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸਪ੍ਪਭੇਦਂ ਵਤ੍ਤਂ ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਨੇਤ੍ਥਾਰਵਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਥਰਣਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤੇ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾ ਓਸਾਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੧. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਏਤੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ “ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ”ਤਿ ਏਤੰ ਨਿਯਮਨੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਅਵਚਨੰ। **ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤੀ**ਤਿ “ਏਕਤੋ ਅਵਸ੍ਸੁਤੇ”ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਯਾ “ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ”ਤਿ ਇਮਾਯ ਚ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ ਨਪ੍ਪਮਾਣੰ, ਕਿੰ “ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀ”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ, “ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਉਭਤੋਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ”ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। **“ਉਭਤੋਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**”ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਸ੍ਸ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। ਉਭੋ ਚੇ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ, ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ ਸਮਾਨਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਮ੍ਪਿ “ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ”ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਸਯੰ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾਪਿ ਅਞ੍ਞੰ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੰ ਵਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤੰ ਵਾ “ਅਵਸ੍ਸੁਤੋ”ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ “ਕਿਸ੍ਸ ਤ੍ਵੰ ਅਯ੍ਯੇ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਸੀਤਿ। ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ ਅਯ੍ਯੇਤਿ। ਤ੍ਵੰ ਪਨ ਅਯ੍ਯੇ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾਤਿ। ਨਾਹੰ ਅਯ੍ਯੇ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ”ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯੰ, ਉਭਤੋਅਵਸ੍ਸੁਤਤਾ, ਸਹਤ੍ਥਾ ਗਹਣੰ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫. ਛਟ੍ਠੇ ਪਰਿਵਾਰਗਾਥਾਯ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। **ਨ ਦੇਤਿ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੧) ਨ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾ ਦੇਤਿ, ਨਾਪਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾ ਤਸ੍ਸਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ । **ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਤੇਨ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ ਹਤ੍ਥਤੋ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। **ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਗਰੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਿਣ੍ਡਗ੍ਗਹਣੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਨ੍ਤੀ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਤਞ੍ਚ ਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਤਸ੍ਸਾ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ ਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਹਿ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਤਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾ ਖਾਦਨੀਯੰ ਭੋਜਨੀਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਾਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਨਾ, ਤੇਨ ਵਚਨੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਛਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਕਿਨ੍ਨੁਮਾਵ ਸਮਣਿਯੋ**ਤਿ ਕਿੰ ਨੁ ਇਮਾ ਏਵ ਸਮਣਿਯੋ। **ਤਾਸਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਸੰ ਅਹੰ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਸਤ੍ਤਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧੫. ਅਟ੍ਠਮੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੯. ਨਵਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧. ਨਵਮੇ **ਵਜ੍ਜਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ। ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਕਾਲੇ ਚੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਏਕਤੋ ਸਮਨੁਭਾਸਿਤਬ੍ਬਾ।

ਨਵਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨੧. ਦਸਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੩. ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਣ੍ਡਂ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

੧੩੩. ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਸੁ ਪਠਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੧੪੦. ਦੁਤਿਯੇ "**ਅਯਜਾਯ ਦਮ੍ਮੀਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਟਿਲਦ੍ਧਂ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ''ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਯਥਾਦਾਨੇਯੇਵ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਥਾਦਾਨੇਯੇਵ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਦਾਯਕੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਥਾ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਕਾਲਚੀਵਰਪਕ੍ਖੇਯੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਭਾਜਾਪਿਤਾਯ ਲਦ੍ਧਚੀਵਰਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨ ਲਭਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਕਾਲਚੀਵਰਤਾ, ਤਥਾਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਕਾਲਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਲੇਸੇਨ ਭਾਜਾਪਨਂ, ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੧੪੩. ਤਤਿਯੇ **ਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੇ ਏਤਂ। ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਥਾ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਤਾ, ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾਪਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੧੪੮-੧੫੨. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਆਹਟਸਪ੍ਪਿਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਤ੍ਵਾ। **ਯਮਕਂ ਪਚਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਞ੍ਚ ਤੇਲਞ੍ਚ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤਬ੍ਬਂ। ਲੇਸੇਨ ਗਹੇਤੁਕਾਮਤਾ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਂ, ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੧੫੩. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਾ**ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਨਨ੍ਦਾ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ। **ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਞ੍ਞਚੇਤਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਪਨ ''ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇਨ ਇਦਂ ਨਾਮ ਆਹਰਾਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਰਿਵਤ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯ**ਜਾਤਿ ''ਏਵਂ ਮੇ ਇਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਆਹਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ''ਨ ਮੇ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਦਂ ਨਾਮ ਮੇ ਆਹਰਾ''ਤਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯ੍ਯ।

੧੫੮. ਛਟ੍ਠੇ **ਧਮ੍ਮਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ। **ਪਾਵਾਰਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਵਾਣਿਜਕਸ੍ਸ। ਯਾਯ ਚੇਤਾਪਿਤਂ, ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਟਿਲਾਭੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਦਾਨੇ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ। **ਅਞ੍ਞੁਦ੍ਦਿਸਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਦੀਪਨਂ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇਨ।

੧੬੪. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਸਯਂ ਯਾਚਿਤਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਯਾਚਿਤਕੇਨਾਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਤੇਨ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਸਯਮ੍ਪਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤੋਯੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨਾਤਿ ਸਯਂ ਯਾਚਿਤਕੇਨਾਪੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੧੬੮-੧੭੩. ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

੧੮੪. ਏਕਾਦਸਮੇ ਯਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨ ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ''ਵਦੇਯ੍ਯਾਸਿ ਯੇਨਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ''ਚਤੁਕ੍ਕਂਸਪਰਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਗਰੁਪਾਵੁਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਚੇਤਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਚ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇ ਚ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਗੁਣੇ ਪਰਿਤੁਟ੍ਠੇਨ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸਿ ਯੇਨਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੮੮. ਦ੍ਵਾਦਸਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੪. ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਂ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

੧. ਲਸੁਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੭੯੩-੭੯੭. ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਸੁ ਲਸੁਣਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਜਾਤਿਂ ਸਰਤੀਤਿ **ਜਾਤਿਸ੍ਸਰੋ। ਸਭਾਵੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਸੂਪਸਮ੍ਪਾਕਾਦਿਂ ਵਿਨਾਵ। **ਬਦਰਸਾਲ਼ਵਂ** ਨਾਮ ਬਦਰਫਲਾਨਿ ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੁਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਖਾਦਨੀਯਵਿਕਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਆਮਕਲਸੁਣਞ੍ਞੇਵ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੭੯੮-੮੦੨. ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

੮੧੨. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਨਂ ਉਪਰੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਸਹ ਪਵੇਸਨੇ ਏਕੇਕਾਯ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਏਕੇਕਂ ਪਬ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਨਂ ਉਪਰਿ। ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਪਵੇਸਨੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਨਂ ਉਪਰਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਮ੍ਪਿ** ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਨ ਸਤਿਪਿ ਫਸ੍ਸਸਾਦਿਯਨੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੮੧੫-੮੧੭. ਛਟ੍ਠੇ **ਆਸੁਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ। **ਦਧਿਮਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਦਧਿਮਣ੍ਡਂ ਦਧਿਮ੍ਹਿ ਪਸਨ੍ਨੋਦਕਂ। ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਾਨਂ, ਪਾਨੀਯਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਧੂਪਨਸ੍ਸ ਵਾ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੮੨੨. ਸਤ੍ਤਮੇ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਯੇਵ ਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਮਾਣਂ। ਇਮੇਹਿਯੇਵ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਨਾਞ੍ਞੇਹਿ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਾਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਹਿ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧੇ ਕਰਣਕਾਰਾਪਨੇਸੁ ਵਿਸੇਸਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਇਧ ਵਿਸੇਸਵਚਨਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧਂ। ਯਦਿ ਚੇਤ੍ਥ ਕਰਣੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਕਾਰਾਪਨੇਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਕਾਰਾਪਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਕਰਣੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਕਰਣੇ ਵਾ ਕਾਰਾਪਨੇ ਵਾ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸਯਂ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣਕਾਰਾਪਨਾਨਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਂ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪਾਪਨਂ ਵਾ, ਪਟਿਲਾਭੋ, ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੮੨੪. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਨਿਬ੍ਬਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ। **ਕੇਣੀ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਦਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਠਾਨਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਜਨਪਦਾਦਿਠਾਨਨ੍ਤਰਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਚ੍ਚਾਰਾਦਿਭਾਵੋ, ਅਨਵਲੋਕਨਂ, ਵਲਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਪਾਕਾਰਤਾ, ਛਡ੍ਡਨਂ ਵਾ ਛਡ੍ਡਾਪਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੮੩੦. ਨਵਮੇ **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ। ਇਧ ਖੇਤ੍ਤਪਾਲਕਾ ਆਰਾਮਾਦਿਗੋਪਕਾ ਚ **ਸਾਮਿਕਾ** ਏਵ।

੮੩੬. ਦਸਮੇ **ਏਕਪਯੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਦਿਸਾਵਲੋਕਨਪਯੋਗੇਨ। **ਤੇਸਂਯੇਵਾ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਨਚ੍ਚਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਯਂ ਨਚ੍ਚਨਾਦੀਸੁ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **"ਆਰਾਮੇ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਠਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਤਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਲਭਤਿ, 'ਆਰਾਮੇ ਠਿਤਾ'ਤਿ ਪਨ

ਆਰਾਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਨ ਲਭੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਤਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾ ਗਮਨਂ, ਦਸ੍ਸਨਂ ਵਾ ਸਵਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਲਸੁਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪੧. ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਦਾਨੇ** ਵਾ **ਪੂਜਾਯ** ਵਾਤਿ ਦਾਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪੂਜਾਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਾ। **ਮਨ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਕਥੇਤਿ। ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਾ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਾਨਂ ਵਾ ਸਲ੍ਲਪਨਂ ਵਾ, ਸਹਾਯਾਭਾਵੋ, ਰਹੋਪੇਕ੍ਖਤਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੮੪੨-੮੪੬. ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

੮੫੬-੮੫੭. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਅਨੋਵਸ੍ਸਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਉਪਚਾਰੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਊਰੁਬਦ੍ਧਾਸਨਸ੍ਸ ਅਨੋਕਾਸੇ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ। ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਤਾ, ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾ, ਆਸਨਸ੍ਸ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋਕਾਸਤਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਂ, ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੮੫੯-੮੬੪. ਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮੩-੮੮੭. ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਦੁਤਿਯਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

੮੯੩. ਤਤਿਯੇ **ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਪੁਨ ਸਿਬ੍ਬਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਵਿਜਟੇਤ੍ਵਾ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਚਤੂਹਪਞ੍ਚਾਹਾ**ਤਿ ਵਿਸਿਬ੍ਬਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਞ੍ਚ ਦਿਵਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। ਨਿਵਾਸਨਪਾਵੁਰਣੂਪਗਚੀਵਰਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਸਨ੍ਤਕਤਾ, ਸਿਬ੍ਬਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਸਿਬ੍ਬਨਂ ਵਾ ਵਿਸਿਬ੍ਬਾਪਨਂ ਵਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾ ਪਞ੍ਚਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੮੯੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਚੀਵਰਂ ਉਦਕਸਾਟਿਕਾ ਸਙ੍ਕਚ੍ਚਿਕਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਤਾ, ਪਞ੍ਚਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾਭਾਵੋ, ਅਪਰਿਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੯੦੨. ਪਞ੍ਚਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੯੦੭. ਛਟ੍ਠੇ **ਚੀਵਰਲਾਭ**ਨ੍ਤਿ ਲਭਿਤਬ੍ਬਚੀਵਰਂ। ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਤਾ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਭਾਵੋ, ਵਿਨਾ ਆਨਿਸਂਸਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੯੧੧. ਸਤ੍ਤਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੯੧੬. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਕੁਮ੍ਭਥੂਣੰ** ਨਾਮ ਕੁਮ੍ਭਸਦ੍ਦੋ, ਤੇਨ ਚਰਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਵਾ ਸਿਪ੍ਪੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕੁਮ੍ਭਥੂਣਿਕਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਘਟਕੇਨ ਕੀਲ਼ਨਕਾ**"ਤਿ। **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੩) ਪਨ ''ਕੁਮ੍ਭਥੂਣੰ ਨਾਮ ਚਤੁਰਸ੍ਸਅਮ੍ਬਣਕਤਾਲ਼''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਚਤੁਰਸ੍ਸਅਮ੍ਬਣਕਤਾਲ਼ੰ** ਨਾਮ ਰੁਕ੍ਖਸਾਰਦਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਅਮ੍ਬਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਚਮ੍ਮੇਨ ਓਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤਵਾਦਿਤਭਣ੍ਡੰ। **ਬਿਮ੍ਬਿਸਕ**ਨ੍ਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ, ਤੰ ਵਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਵਾ ਸਿਪ੍ਪੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕੁਮ੍ਭਥੂਣਿਕਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਬਿਮ੍ਬਿਸਕਵਾਦਕਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਸਮਣਚੀਵਰਤਾ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਚ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਦਾਨੰ, ਅਤਾਵਕਾਲਿਕਤਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੯੨੦. ਨਵਮੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੯੨੧. ਦਸਮੇ **ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਦਾਤੁਕਾਮੇਨ ਉਪਾਸਕੇਨ ਯਤ੍ਤਕੋ ਅਤ੍ਥਾਰਮੂਲਕੋ ਆਨਿਸੰਸੋ, ਤਤੋ ਅਧਿਕੰ ਵਾ ਸਮਕੰ ਵਾ ਦਤ੍ਵਾ ਯਾਚਿਤਕੇਨ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਨ ਯੰ ਕਥਿਨੰ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾ ਉਦ੍ਧਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਉਦ੍ਧਾਰੋ ਧਮ੍ਮਿਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਰੂਪੰ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯੩੨. ਤੁਵਟ੍ਟਵਗ੍ਗੇ ਸਬ੍ਬੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੫. ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੯੭੮. ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਕੀਲ਼ਨਉਪਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਠਿਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, **ਕੀਲ਼ਨੁਯ੍ਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਨਗਰੇ ਠਿਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਪਾਟੇਕ੍ਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਗੀਵਾਯ ਪਰਿਵਟ੍ਟਨਪ੍ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਨ ਉਮ੍ਮੀਲਨਗਣਨਾਯ। "**ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੇ ਰਾਜਾਗਾਰਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ , ਤਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵਚਨਤੋ ''ਅਨ੍ਤੋਆਰਾਮੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਲਭਤੀ''ਤਿਪਿ ਸਿਦ੍ਧੰ।

੯੮੨. ਦੁਤਿਯਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

੧੦੧੫. ਨਵਮੇ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਸੁ **ਸਿਪ੍ਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਥਾ ਆਥਬ੍ਬਣਾਦੀਸੁ **ਮਨ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੋ। ਤਤ੍ਥ **ਆਥਬ੍ਬਣਮਨ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਆਥਬ੍ਬਣਵੇਦਵਿਹਿਤੋ ਪਰੂਪਘਾਤਕਰੋ ਮਨ੍ਤੋ, **ਖੀਲਨਮਨ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਦਾਰੁਸਾਰਖੀਲੰ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਯੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰਣਮਨ੍ਤੋ, **ਅਗਦਪ੍ਪਯੋਗੋ** ਵਿਸਯੋਜਨੰ। **ਨਾਗਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਨੰ ਪਵੇਸਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥੰ ਮਣ੍ਡਲਬਦ੍ਧਮਨ੍ਤੋ।

੧੦੧੮. ਦਸਮੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦੨੧. ਆਰਾਮਵਗ੍ਗੇ ਸਬ੍ਬੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੧੦੬੧. ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗੇਪਿ ਸਬ੍ਬੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

੮. ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧੯. ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਸਬ੍ਬਪਠਮਾ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗੇ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ। **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਇਚ੍ਚੇ**ਵ **ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। **ਗਿਹਿਗਤਾਤਿ ਵਾ ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾਤਿ ਵਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਨਵਮਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੧੧੬੩. ਦਸਮੇ **ਅਪੁਬ੍ਬਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਤੇਰਸਸੁ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਸ੍ਸ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ''ਅਪੁਬ੍ਬਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੬੬. ਏਕਾਦਸਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧੪. ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਏਕਾਦਸਮੇ **ਉਪਚਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੁਪਚਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਨਹਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ,** ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ ਵਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਨਹਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ **ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਚੋਰੀਵੁਟ੍ਠਾਪਨਾਦੀਨਿ **ਚੋਰੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਕਰਣੇ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ **ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ,** ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦੀਨਂ ਏਕਨ੍ਤਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਨਿ**। ''ਇਧ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਚਿਤ੍ਤਕਤਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਜਾਨਨਾਜਾਨਨਤਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਾਜਾਨਨਤਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ਖੁਦ੍ਦਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੫. ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡੰ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੨੮. ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾ ਨਾਮ ਯੇ ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੁਲ੍ਹਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਾਲ਼ਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਕੇਸੂ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤੇਸੁ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਸੁ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਯੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਤਿ ਸੇਖਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ, ਯੇ ਚ ਤੇਸਂ ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਸਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਵ੍ਹਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਸੇਖਿਯਾਨਂ। **ਸਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਵ੍ਹਯਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸਮਥਸਙ੍ਖਾਤਾ। ਤਂ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਤਾਦਿਸਂਯੇਵ ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਦੂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਹਂ ਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸਵਵਿਘਾਤਕਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ **ਪਤ੍ਵਾ** ਸਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣਲੋਚਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਨ੍ਤੁ, ਪਪ੍ਪੋਨ੍ਤੂਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਚਿਤ੍ତਿਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

੧. ਮਹਾਖਨ੍ਧਕਂ

ਬੋਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਦਾਨਿ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸਙ੍ਗਹਮਾਰੋਪਿਤਸ੍ਸ ਮਹਾਵਗ੍ਗਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਆਰਭਿਤੁਕਾਮੋ **"ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਵਿਭਙ੍ਗਾਨਂ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹੇਤ੍ਥ ਤੇਸਂ ਵਿਭਙ੍ਗੋ ਅਭੇਦੇਨ ਗਹਿਤੋ। ਯਂ ਖਨ੍ਧਕਂ ਸਙ੍ਗਾਯਿਂਸੂਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਸਮੂਹੋ **ਖਨ੍ਧਕੋ**, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਵਾ ਪਕਾਸਨਤੋ ਦੀਪਨਤੋ **ਖਨ੍ਧਕੋ**। ''ਖਨ੍ਧਾ''ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਵਿਨਯਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਖਨ੍ਧਸਦ੍ਦੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ''ਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਅਪਿਚ ਭਾਗਰਾਸਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਥ ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ ਤਾਸਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨਂ ਭਾਗਤੋ ਰਾਸਿਤੋ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਖਨ੍ਧਕੋਵਿਦਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਗਰਾਸਟ੍ਠਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਟ੍ਠੇ ਕੋਵਿਦਾ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯੇ ਯੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾ ਯੇਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤੇ ਚੇ ਪੁਨ ਵਦੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਤੇ ਚੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੇ ਪੁਨਪਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਮ। ਅਥ ਵਾ ਪਦਭਾਜਨੀਯੇ ਯੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਯੇ ਅਤ੍ਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਕਾਸਿਤਾ, ਤੇ ਚੇ ਅਤ੍ਥੇ ਪੁਨ ਵਦੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਹਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਦਪੂਰਣੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨਂ। **ਉਤ੍ਤਾਨਾ ਚੇਵ ਯੇ ਅਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯੇ ਅਤ੍ਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪਕਾਸਿਤਾਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨਾ ਅਗਮ੍ਭੀਰਾ।

੧. **ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ''ਯੇਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨਹੇਤੁਭੂਤੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣਂ ਵਿਯ ਇਧ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਯਮਭਿਲਾਪੋ**ਤਿ ''ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ''ਤਿ ਅਯਮਭਿਲਾਪੋ। **ਕਿਂ ਪਨੇਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਪਯੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਕਿਂ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨਿਦਾਨਦਸ੍ਸਨਂ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਮੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਯਾ ਹਿ ਭਗਵਤਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਮਹਾਵੇਲਾ ਵਿਯ **ਮਹਾਵੇਲਾ**, ਵਿਪੁਲਵਾਲੁਕਪੁਞ੍ਜਤਾਯ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵੇਲਾਤਟੋ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਾਲਿਕਰਾਸਿਮ੍ਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਉਰੁ ਮਰੁ ਸਿਕਤਾ ਵਾਲੁਕਾ ਵਣ੍ਣੁ ਵਾਲਿਕਾਤਿ ਇਮੇ ਸਦ੍ਦਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਰੂਤਿ ਵਾਲਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿ।

ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ –

> ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਾਲ਼ੀਨਂ, ਅਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਖੇਪਵਣ੍ਣਿਤੋ।
> ਤਸ੍ਮਾ ਮਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਤਾਸਂ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਨਂ॥

ਨਜ੍ਜਾਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧) ਨਦਤਿ ਸਨ੍ਦਤੀਤਿ ਨਦੀ, ਤਸ੍ਸਾ ਨਜ੍ਜਾ, ਨਦਿਯਾ ਨਿਨ੍ਨਗਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯਾ**ਤਿ ''ਨੇਲਞ੍ਜਲਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਰ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਦ੍ਦਮਸੇਵਾਲਪਣਕਾਦਿਦੋਸਰਹਿਤਸਲਿਲਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ''ਨੀਲਂਜਲਾਯਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨਾਮਮੇਵ ਵਾ ਏਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਯਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੧) ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਬੋਧੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਬੋਧਿਂ ਵਰਭੂਰਿਮੇਧਸੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੧੭) ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਬੋਧਿਂ ਭਗਵਾ ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ''ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਲਭਿ। ਅਥ ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਭਗਵਾ **ਬੋਧਿ**। ਤੇਨ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੇਨ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਸੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ''ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਏਕਦੇਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮੂਲੇ**ਤਿ

ਸਮੀਪੇ। **ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ "**ਪਠਮਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**"ਤਿ। **ਪਠਮ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਨਿਪਾਤਾਨਂ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵ **ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਉਦਾ॰ ੨) ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਥਾ**ਤਿ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਸਤ੍ਤ ਅਹਾਨਿ **ਸਤ੍ਤਾਹਂ**। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਚੇਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਤਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਤ੍ਤਾਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਵਸੇਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਅਨਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇਯੇਵ ਸੂਰਿਯੇ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕਵਸੇਨ ਵਜਿਰਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਕਿਮ੍ਪਿ ਅਨੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਭੁਜਿਤੇਨ ਏਕੇਨੇਵ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਮੁਤ੍ਤੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਭਗਵਤੋ ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ "**ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦਯਮਾਨੋ**"ਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਚ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਤਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਜਾਤਂ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸੁਖਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ। ''ਯਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਨ੍ਤੇ ਸੁਖੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੮੮) ਵਚਨਤੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਖਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ** (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੨) ''ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਪਨ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਖਮਿਚ੍ਚੇਵ ਭਾਸਿਤਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਇਤਰਂ। ਅਥ ਵਾ ''ਤੇਸਂ ਵੂਪਸਮੋ ਸੁਖੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੨੧, ੨੭੨) ਯਥਾ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮੋ ''ਸੁਖੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਸਕਲਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਭਾਵਤੋ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਏਵ ਇਧ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਥਾਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ। ਤੇਸੁ ਅਧਿਕਾਰਤ੍ਥੇਨ ''ਅਥਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਅਧਿਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕੋ ਪਨੇਸੋਤਿ? ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਮਨਸਿਕਾਰੋ। **ਰਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਵਯਵਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਪਠਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ । ਭਗਵਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਪਠਮਂ ਯਾਮਂ ਤੇਨੇਵ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਨ੍ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਂ। **ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਟਿਮੁਖਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਕਾਰਣਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਅਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਟਿਮੁਖਗਮਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਕਾਰਣਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਅਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਫਲਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨਮੇਵ। **ਅਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਨ ਵਿਨਾ ਤਾਯ ਕਾਰਣਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਅਙ੍ਗਭਾਵਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਕਾਰਣਬਹੁਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਏਕੇਕਹੇਤੁਸੀਸੇਨ ਹਿ ਹੇਤੁਸਮੂਹੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। **ਸਹਿਤੇ**ਤਿ ਸਮੁਦਿਤੇ, ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੁਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੋ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮੋ ਸਹਿਤੇਯੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਵੁਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਬਹੁਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਉਭਯੇਨਪਿ ''ਏਕਂ ਨ ਏਕਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਯੋ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੬ ਸਙ੍ਖਾਰਪਦਨਿਦ੍ਦੇਸ; ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੬੧੭) ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਕਤੋ ਹਿ ਕਾਰਣਤੋ ਨ ਇਧ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਂ ਫਲਮਤ੍ਥਿ, ਨ ਅਨੇਕਂ, ਨਾਪਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਏਕਂ, ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਨ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਨੇਕਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਉਤੁਪਥਵੀਬੀਜਸਲਿਲਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਨੇਕਮੇਵ ਰੂਪਗਨ੍ਧਰਸਾਦਿਅਙ੍ਕੁਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਫਲਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤਂ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਹੇਤੁਫਲਦੀਪਨਂ ਕਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਯੋਜਨਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।

ਭਗਵਾ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਸ੍ਸ ਚ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਨਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਰੂਪਤੋ ਏਕਮੇਵ ਹੇਤੁਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾ''ਤਿ ਹਿ ਏਕਮੇਵ ਹੇਤੁਂ ਫਲਞ੍ਚਾਹ। ਫਸ੍ਸੋ ਹਿ ਵੇਦਨਾਯ ਪਧਾਨਹੇਤੁ ਯਥਾਫਸ੍ਸਂ ਵੇਦਨਾਵਵਤ੍ਥਾਨਤੋ। ਵੇਦਨਾ ਚ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਧਾਨਫਲਂ ਯਥਾਵੇਦਨਂ ਫਸ੍ਸਵਵਤ੍ਥਾਨਤੋ। ''ਸੇਮ੍ਹਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਬਾਧਾ''ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੫) ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਏਕਂ ਹੇਤੁਂ ਆਹ। ਪਾਕਟੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਸੇਮ੍ਹੋ, ਨ ਕਮ੍ਮਾਦਯੋ। ''ਯੇ ਕੇਚਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਮੂਲਕਾ''ਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਏਕਂ ਹੇਤੁਂ ਆਹ। ਅਸਾਧਾਰਣੋ ਹਿ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਕੁਸਲਾਨਂ, ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ

ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਨੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਸਹਜਾਤਧਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰਕਾਰਣੇਸੁ ‘‘ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਤਣ੍ਹਾ ਪਵਡ੍ਢਤੀ’’ਤਿ (ਸਂ ਨਿਂ ੨.੫੨) ਚ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਆਸਵਸਮੁਦਯੋ’’ਤਿ (ਮਂ ਨਿਂ ੧.੧੦੪) ਚ ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਹਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਖਾਰਹੇਤੂਨਂ ਹੇਤੂਤਿ ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ, ‘‘ਅਵਿਦ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮ੍ਪਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤੀ’’ਤਿ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਅਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਦੀਪਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕੇਕਹੇਤੁਫਲਦੀਪਨੇ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

‘‘ਏਕਂ ਨ ਏਕਤੋ ਇਧ, ਨਾਨੇਕਮਨੇਕਤੋਪਿ ਨੋ ਏਕਂ।
ਫਲਮਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਏਕ-ਹੇਤੁਫਲਦੀਪਨੇ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ॥

ਪਚ੍ਚੇਤੁਮਰਹਤੀਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਚੋ**। ਯੋ ਹਿ ਨਂ ਪਚ੍ਚੇਤਿ ਅਭਿਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਸਮ੍ਮਾ ਸਹ ਚ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ **ਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ**। ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਮੇਵ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਨ ਵਿਕਲਂ। ਯੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਸਹੇਵ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਨ ਏਕੇਕਂ। ਇਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚੋ ਚ ਸੋ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਚਾਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ**ਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵਿ**ਤ੍ਥਾਰੋ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਪਦਵਣ੍ਣਨਾਪਪਞ੍ਚੋ। ਯਸ੍ਮਿਪਿ ਤਂ ਅਤਿਪਪਞ੍ਚਭਯਾ ਇਧ ਨ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਏਵਂ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਂ। **ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ‘‘ਵਿਸਮਂ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅਂ ਨਿਂ ੪.੭੦) ਵਿਯ। **ਸ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਸੋ ਏਵ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ। **ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਸਂਸਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। **ਮਨਸਿ ਅਕਾਸੀ**ਤਿ ਯੋ ਯੋ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮੋ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯਥਾ ਯਥਾ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਾਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਕਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭਂ ਅਟ੍ਠਂ ੨੨੫; ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ੨.੫੮੬-੫੮੭; ਉਦਾਂ ਅਟ੍ਠਂ ੧) ਅਵਿਨ੍ਦਿਯਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਂ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ,** ਵਿਨ੍ਦਿਯਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਾਦਿਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਅਨ੍ਤਵਿਰਹਿਤੇ ਸਂਸਾਰੇ ਭਵਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤੇ ਜਵਾਪੇਤੀਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਜਵਤਿ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਨ ਜਵਤੀਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਵਿਜ੍ਜਾਪਟਿਪਕ੍ਖਾਤਿ ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਸਾ ‘‘ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਟਿਚ੍ਚ ਨਂ ਨ ਵਿਨਾ ਫਲਂ ਏਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਚਾਤਿ **ਪਚ੍ਚਯੋ,** ਉਪਕਾਰਟ੍ਠੋ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਸਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚਾਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯੋ , ਤਸ੍ਮਾ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ**। ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਖਾਰਾ,** ਲੋਕਿਯਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਚੇਤਨਾ। ਤੇ ਪੁਞ੍ਞਾਪੁਞ੍ਞਾਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ,** ਤਂ ਲੋਕਿਯਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣਵਸੇਨ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਵਿਧਂ। ਨਮਤੀਤਿ **ਨਾਮਂ,** ਵੇਦਨਾਦਿਕ੍ਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਂ। ਰੁਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਰੂਪਂ,** ਭੂਤਰੂਪਂ ਚਕ੍ਖਾਦਿਉਪਾਦਾਰੂਪਞ੍ਚ। ਆਯਤਨ੍ਤਿ, ਆਯਤਞ੍ਚ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਂ ਨਯਤੀਤਿ **ਆਯਤਨਂ** । ਫੁਸਤੀਤਿ **ਫਸ੍ਸੋ**। ਵੇਦਯਤੀਤਿ **ਵੇਦਨਾ**। ਇਦਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਯਂ ਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਂ, ਵਿਪਾਕਵਸੇਨ ਗਹਣੇ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਵਿਧਂ। ਤਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਤਣ੍ਹਾ,** ਸਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਤਿਵਿਧਾ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਟ੍ਠਸਤਵਿਧਾ ਚ। ਉਪਾਦਿਯਤੀਤਿ **ਉਪਾਦਾਨਂ,** ਤਂ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ।

ਭਵਤਿ ਭਾਵਯਤਿ ਚਾਤਿ **ਭਵੋ,** ਸੋ ਕਮ੍ਮੋਪਪਤ੍ਤਿਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧੋ। ਜਨਨਂ **ਜਾਤਿ**। ਜੀਰਣਂ **ਜਰਾ**। ਮਰਨ੍ਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਮਰਣਂ**। ਸੋਚਨਂ **ਸੋਕੋ**। ਪਰਿਦੇਵਨਂ **ਪਰਿਦੇਵੋ**। ਦੁਕ੍ਖਯਤੀਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਂ**। ਉਪ੍ਪਾਦਟ੍ਠਿਤਿਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇਧਾ ਖਨਤੀਤਿ ਵਾ **ਦੁਕ੍ਖਂ**। ਦੁਮ੍ਮਨਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ**। ਭੁਸੋ ਆਯਾਸੋ **ਉਪਾਯਾਸੋ। ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਸੋਕਾਦੀਹੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ‘‘ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ** ਵੇ**ਦਿਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ। **ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ...ਪੇਂ... ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨਯਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਤੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਹੇਵ ਕਾਰਣੇਹਿ, ਨ ਇਸ੍ਸਰਨਿਮ੍ਮਾਨਾਦੀਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਕੇਵਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਸ੍ਸ, ਸਕਲਸ੍ਸ ਵਾ। **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮੂਹਸ੍ਸ, ਨ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਪਿ ਸੁਭਸੁਖਾਦੀਨਂ। **ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ।

ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਰਾਗੋ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਤਿ ਆਹ "**ਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨਾ**"ਤਿ। ਅਸੇਸਂ ਨਿਰੋਧਾ **ਅਸੇਸਨਿਰੋਧਾ,** ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਅਨੁਸਯਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮੁਗ੍ਘਾਤਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿਪਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਹਿਪਿ ਪਹੀਯਮਾਨਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮੁਗ੍ਘਾਤਵਸੇਨੇਵ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਾ ਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਥਾ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਅਨਰਿਯਭੂਮਿਯਂ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਹੀਯਤਿ, ਨ ਇਤਰਾਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਨ ਸਾ ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਹੀਯਤੀਤਿ। **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਨ ਹਿ ਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯੇਨ ਕੇਚਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਾਵਸੇਸਨਿਰੋਧਾ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਪਨਸ੍ਸਾ ਅਨਵਸੇਸਨਿਰੋਧਾ ਨ ਕੇਚਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ। **ਏਵਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੇਨ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਨਂ। **ਕੇਵਲ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰਵਸੇਸਵਾਚਕੋ ਚ ਹੋਤਿ ''ਕੇਵਲਾ ਅਙ੍ਗਮਗਧਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਵਾਚਕੋ ਚ ''ਕੇਵਲਾ ਸਾਲਯੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਯਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ **"ਸਕਲਸ੍ਸ, ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਵਾ"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਕਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਭਵਾਦਿਗਤਸ੍ਸ। **ਸਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਜੀਵਰਹਿਤਸ੍ਸ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਸਕਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਨਿਰੋਧੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਯਥਾ ਅਨੁਲੋਮੇ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਯੋ ਯੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮੋ ਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਏਵਾਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ...ਪੇ॰... ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇ ਸੋ ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮੋ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਇਧ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧਾ ਨਾਮਰੂਪਨਿਰੋਧੋ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਅਨੁਲੋਮੇ ਵਿਯ ਕਾਲਤ੍ਤਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਅਨਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਅਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਨਿਰੋਧੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਦਾ ਹਵੇਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਵੇ**ਤਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਹਵੇਤਿ ਆਹਵੇ ਯੁਦ੍ਧੇ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਯੋਧੇਥ ਮਾਰਂ ਪਞ੍ਞਾਵੁਧੇਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੪੦) ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਕਿਲੇਸਮਾਰੇਨ ਯੁਜ੍ਝਨਸਮਯੇਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਲਕ੍ਖਣੇਨਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਸਭਾਵੇਨ। **ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਲਕ੍ਖਣੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਨਾਮ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਕਸਿਣਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਨਤੋ। ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਨਾਮ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਹਿ ਤੀਣਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ **ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ,** ਮਗ੍ਗੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਤਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ **ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ,** ਫਲਂ ਤਥਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ **ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ। ਨੇ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਹੋ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਹੋ ਏਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਦਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ –

> ''ਫੁਸਤੀਤਿ ਅਹਂ ਨ ਵਦਾਮਿ। ਫੁਸਤੀਤਿ ਚਾਹਂ ਵਦੇਯ੍ਯਂ, ਤਤ੍ਰਸ੍ਸ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋ 'ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਫੁਸਤੀ'ਤਿ? ਏਵਞ੍ਚਾਹਂ ਨ ਵਦਾਮਿ, ਏਵਂ ਮਂ ਅਵਦਨ੍ਤਂ ਯੋ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ 'ਕਿਂਪਚ੍ਚਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਫਸ੍ਸੋ'ਤਿ, ਏਸ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋ। ਤਤ੍ਰ ਕਲ੍ਲਂ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਂ 'ਸਲ਼ਾਯਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਫਸ੍ਸੋ, ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾ'ਤਿ। ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵੇਦਯਤੀਤਿ? ਨੋ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ, ਵੇਦਯਤੀਤਿ ਅਹਂ ਨ ਵਦਾਮਿ, ਵੇਦਯਤੀਤਿ ਚਾਹਂ ਵਦੇਯ੍ਯਂ, ਤਤ੍ਰਸ੍ਸ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋ 'ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵੇਦਯਤੀ'ਤਿ? ਏਵਞ੍ਚਾਹਂ ਨ ਵਦਾਮਿ। ਏਵਂ ਮਂ ਅਵਦਨ੍ਤਂ ਯੋ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ 'ਕਿਂਪਚ੍ਚਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵੇਦਨਾ'ਤਿ, ਏਸ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋ। ਤਤ੍ਰ ਕਲ੍ਲਂ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਂ 'ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾ, ਵੇਦਨਾਪਚ੍ਚਯਾ ਤਣ੍ਹਾ'''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨) –

ਏਵਮਾਦਿਂ ਪਾਲ਼ਿਸੇਸਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਆਦਿਨਾ ਚ ਨਯੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ‘‘ਕਤਮਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਾਤਿ, ਕਸ੍ਸ ਚ ਪਨਾਯਂ ਜਾਤੀਤਿ। ‘ਨੇ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋ’ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਨਨੁ ਚੇਤ੍ਥ ‘‘ਕਤਮਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਰਾਮਰਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫) ਇਦਂ ਸੁਪੁਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ? ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਪੁਚ੍ਛਿਤਂ, ਯਥਾ ਪਨ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੇ ਸੁਵਣ੍ਣਥਾਲਕੇ ਵਡ੍ਢਿਤਸ੍ਸ ਸੁਭੋਜਨਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਆਮਲਕਮਤ੍ਤੇ ਗੂਥਪਿਣ੍ਡੇ ਠਪਿਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਭੋਜਨਂ ਦੁਬ੍ਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਮੇਵ ‘‘ਕਸ੍ਸ ਚ ਪਨਿਦਂ ਜਰਾਮਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਤ੍ਤੂਪਲਦ੍ਧਿਵਾਦਪਦੇਨ ਗੂਥਪਿਣ੍ਡੇਨ ਤਂ ਭੋਜਨਂ ਦੁਬ੍ਭੋਜਨਂ ਵਿਯ ਅਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਹੋ ਜਾਤੋਤਿ।

ਸੋਲ਼ਸ ਕਙ੍ਖਾਤਿ ‘‘ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨਂ, ਨ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਕਿਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨਂ, ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ, ਨ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ, ਅਹਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮਿ, ਨੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮਿ, ਕਥਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮਿ, ਅਯਂ ਨੁ ਖੋ ਸਤ੍ਤੋ ਕੁਤੋ ਆਗਤੋ, ਸੋ ਕੁਹਿਂ ਗਾਮੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮) ਏਵਮਾਗਤਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਸਯਾ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾ ਕਙ੍ਖਾ।

ਤਤ੍ਥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨.੨੦) **ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਕਾਰਞ੍ਚ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤੀਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਕਿਂ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਵਿਯ ਹਿ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਪਿਚ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ। ਏਵਂ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਪਨ ਕਿਂ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ? ਸ੍ਵੇਵ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੋ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸਨਾਦੀਨਿ ਵਾ। ਨਨੁ ਚ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋਪਿ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀਤਿ। ਕੋ ਵਾ ਏਵਮਾਹ ‘‘ਨ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ। ਨ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੋ ਕਾਰਣਂ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਵਨਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਾਨਿ । ਨ ਹਿ ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਯਾ ਸੁਗਨ੍ਧਾਨਿ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਪਨ ਸੁਗਨ੍ਧਾਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਲਿਙ੍ਗੁਪਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ‘‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ’’ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ।

ਕਥਂ ਨੁ ਖੋਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਾਕਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ‘‘ਦੀਘੋ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਰਸ੍ਸਓਦਾਤਕਣ੍ਹਪ੍ਪਮਾਣਿਕਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ’’ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਇਸ੍ਸਰਨਿਮ੍ਮਾਨਾਦਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ‘ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣੇਨ ਅਹੋਸਿ’ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਤੋ ਕਙ੍ਖਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕਿਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ‘‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨੁ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹੋਸਿਂ...ਪੇ॰... ਦੇਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਮ੍ਪਰਂ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਪਨ ਅਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਕਾਲਾਧਿਵਚਨਮੇਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਕਾਰਞ੍ਚ ਉਚ੍ਛੇਦਾਕਾਰਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨਾਗਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਹਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਯੁਤ੍ਤਂ ਪਨੇਤਨ੍ਤਿ? ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਾ ਏਤ੍ਥ ਚਿਨ੍ਤਾ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਇਦਂ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ ਉਦਾਹਰਨ੍ਤਿ, ਚੂਲ਼ਮਾਤਾਯ ਕਿਰ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮੁਣ੍ਡੋ, ਮਹਾਮਾਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਮੁਣ੍ਡੋ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਮੁਣ੍ਡੇਸੁਂ। ਸੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ‘‘ਅਹਂ ਨੁ ਖੋ ਚੂਲ਼ਮਾਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਏਵਂ ‘‘ਅਹਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਕਙ੍ਖਾ ਹੋਤਿ।

ਨੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਇਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਮਚ੍ਛੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਉਦਕੇ ਚਿਰਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸੀਤਿਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਊਰੁਂ ‘‘ਮਚ੍ਛੋ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਹਰਿ। ਅਪਰੋ ਸੁਸਾਨਪਸ੍ਸੇ ਖੇਤ੍ਤਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਭੀਤੋ ਸਙ੍ਕੁਟਿਤੋ ਸਯਿ। ਸੋ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਣ੍ਣੁਕਾਨਿ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਯਕ੍ਖਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਹਰਿ, ਏਵਂ ‘‘ਨੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ।

ਕਿਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋਵ ਸਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯਭਾਵਂ ਕਙ੍ਖਤਿ ਕਣ੍ਣੋ ਵਿਯ ਸੂਤਪੁਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁ। ਦੇਵੋ ਪਨ ਸਮਾਨੋ ਦੇਵਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੋਪਿ ਪਨ ''ਅਹਂ ਰੂਪੀ ਨੁ ਖੋ ਅਰੂਪੀ ਨੁ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾ ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਗਹਟ੍ਠਾਪਿ ਚ ਪਾਤਲਿਕਾਦਯੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਞ੍ਞਿਨੋ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਪਿ ''ਕੁਪ੍ਪਂ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਗਹਟ੍ਠਸਞ੍ਞਿਨੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਚ ਏਕਚ੍ਚੇ ਰਾਜਾਨੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨਿ ਦੇਵਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਕਥਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕੇਵਲਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਜੀਵੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਾਕਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਦੀਘੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮਿ, ਰਸ੍ਸਚਤੁਰਸ੍ਸਛਲਂਸਅਟ੍ਠਂਸਸੋਲ਼ਸਂਸਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਪ੍ਪਕਾਰੋ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਰੀਰਸਣ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਕੁਤੋ ਆਗਤੋ, ਸੋ ਕੁਹਿਂ ਗਾਮੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਆਗਤਿਗਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਙ੍ਖਤਿ।

ਵਪਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਅਪਯਨ੍ਤਿ, ਇਕਾਰਲੋਪੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਬ੍ਯਪਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਪਯਨ੍ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਅਪਗਮਨਞ੍ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਰੋਧਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

੩. ਕਦਾ ਪਨਸ੍ਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ ਵਾ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸਨ੍ਤੀਤਿ? ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਞਾਣੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ** ਤਾਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਤਿਆਦਯੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਞ੍ਚ ਯਥਾਰਹਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇਸੁ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਸੁਭਸਞ੍ਞਾਦਿਕੇ ਪਜਹਨ੍ਤਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ** ਪਨ ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਾਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਪਜਹਨ੍ਤਾ ਚਤੂਸੁਪਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਸਾਧਨਵਸੇਨ ਸਕਿਦੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਨ ਲੋਕਿਯਾਨਂ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨਂ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਵਸੇਨ **ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ** ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਾਕਟਭਾਵਤੋ ਪਕਾਸਨਟ੍ਠੇਨ ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਸਤਿਪਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਾਕਟਭਾਵੇ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਨਿਪੁਣਗਮ੍ਭੀਰਸੁਦ੍ਦਸਤਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸ੍ਸ ਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਭਾਵਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਦਭਿਸਮਯਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕਮੇਵੇਤ੍ਥ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

"ਕਾਮਾ ਤੇ ਪਠਮਾ ਸੇਨਾ"ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਮਾਰਸੇਨਨ੍ਤਿ –

''ਕਾਮਾ ਤੇ ਪਠਮਾ ਸੇਨਾ, ਦੁਤਿਯਾ ਅਰਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।
ਤਤਿਯਾ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾ ਤੇ, ਚਤੁਤ੍ਥੀ ਤਣ੍ਹਾ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

''ਪਞ੍ਚਮੀ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਤੇ, ਛਟ੍ਠਾ ਭੀਰੂ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ।
ਸਤ੍ਤਮੀ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਤੇ, ਮਕ੍ਖੋ ਥਮ੍ਭੋ ਚ ਅਟ੍ਠਮਾ॥

''ਲਾਭੋ ਸਿਲੋਕੋ ਸਕ੍ਕਾਰੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਲਦ੍ਧੋ ਚ ਯੋ ਯਸੋ।
ਯੋ ਚਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮੁਕ੍ਕਂਸੇ, ਪਰੇ ਚ ਅਵਜਾਨਤਿ॥

''ਏਸਾ ਨਮੁਚਿ ਤੇ ਸੇਨਾ, ਕਣ੍ਹਸ੍ਸਾਭਿਪ੍ਪਹਾਰਿਨੀ।
ਨ ਨਂ ਅਸੂਰੋ ਜਿਨਾਤਿ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਚ ਲਭਤੇ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੩੮-੪੪੧; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੮) –

ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਮਾਰਸੇਨਂ।

ਤਤ੍ਥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੯-੪੧; ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮) ਯਸ੍ਮਾ ਆਦਿਤੋਵ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮਾ ਮੋਹਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਅਨਗਾਰਿਯਭਾਵਂ ਉਪਗਤਾਨਂ ਪਨ੍ਤੇਸੁ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਸੁ ਵਾ ਅਧਿਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ **ਅਰਤਿ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਭਿਰਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੩੧)। ਤਤੋ ਤੇ ਪਰਪਟਿਬਦ੍ਧਜੀਵਿਕਤ੍ਤਾ **ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾ** ਬਾਧਤਿ, ਤਾਯ ਬਾਧਿਤਾਨਂ ਪਰਿਯੇਸਨ **ਤਣ੍ਹਾ** ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਿਲਮਯਤਿ, ਅਥ ਨੇਸਂ ਕਿਲਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਂ **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ** ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਮਨਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵੇਸੁ ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਵਿਹਰਤਂ ਉਤ੍ਰਾਸਸਞ੍ਞਿਤਾ **ਭੀਰੁ** ਜਾਯਤਿ, ਤੇਸਂ ਉਸ੍ਸਙ੍ਕਿਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਨਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਵਿਵੇਕਰਸਮਨਸ੍ਸਾਦਯਮਾਨਾਨਂ ਵਿਹਰਤਂ ''ਨ ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੇਨ **ਮਾਨਮਕ੍ਖਥਮ੍ਭਾ** ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਂ ਤਤੋ ਅਧਿਕਤਰਂ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ **ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਾ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਲਾਭਾਦਿਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਧਮ੍ਮਪਤਿਰੂਪਕਾਨਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਾ **ਮਿਚ੍ਛਾਯਸਂ** ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ **ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਕ੍ਕਂਸੇਨ੍ਤਿ ਪਰਂ ਵਮ੍ਭੇਨ੍ਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮਾਦੀਨਂ ਪਠਮਸੇਨਾਦਿਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵਮੇਤਂ ਦਸਵਿਧਂ ਸੇਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾ ਕਣ੍ਹਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਕਣ੍ਹਸ੍ਸ ਨਮੁਚਿਨੋ ਉਪਕਾਰਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਂ ''ਤਵ ਸੇਨਾ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇਨ ''ਏਸਾ ਨਮੁਚਿ ਤੇ ਸੇਨਾ, ਕਣ੍ਹਸ੍ਸਾਭਿਪ੍ਪਹਾਰਿਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਪ੍ਪਹਾਰਿਨੀ**ਤਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਘਾਤਨੀ ਨਿਪ੍ਪੋਥਨੀ, ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਨਂ ਅਸੂਰੋ ਜਿਨਾਤਿ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਚ ਲਭਤੇ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਵ ਸੇਨਂ ਅਸੂਰੋ ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਪੁਰਿਸੋ ਨ ਜਿਨਾਤਿ, ਸੂਰੋ ਪਨ ਜਿਨਾਤਿ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਚ ਮਗ੍ਗਸੁਖਂ ਫਲਸੁਖਞ੍ਚ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਤਿ ਸੋਪਿ ਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।

ਇਦਾਨਿ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮਂ ਯਾਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਅਨੁਲੋਮਂ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਾਕਾਸਿ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਯਾਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਪਟਿਲੋਮਂ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਾਕਾਸਿ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਯਾਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਾਕਾਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯਾ (ਉਦਾ॰ ੧) ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚ ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਵਿਰੋਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਉਦਾਨੇ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਏਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਜਾਨਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਕ੍ਖਯਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ। **ਏਕੇਕਮੇਵ ਕੋਟ੍ਠਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮੇਸੁ ਏਕੇਕਮੇਵ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ। **ਪਾਟਿਪਦਰਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵਂ ਮਨਸਾਕਾਸੀ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਤੀਸੁਪਿ ਯਾਮੇਸੁ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂਯੇਵ ਮਨਸਾਕਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਤਨਘਰਸਤ੍ਤਾਹਂ ਸੇਸੇਸੁ ਛਸੁ ਸਤ੍ਤਾਹੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਧਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਵਿਹਾਸਿ, ਰਤਨਘਰਸਤ੍ਤਾਹੇ ਪਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਵਿਚਯਵਸੇਨੇਵ ਵਿਹਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਮਨਸਿਕਾਰੇਸੁ ਪਾਟਿਪਦਰਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਂ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਯਂ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਬੋਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਜਪਾਲਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪. **ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨਾ**ਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਪਗਮਨੇਨ। **ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਧਿਤੋ ਯਥਾਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ। **ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਕਰਾ**ਤਿ ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਏਵਂ ਨਿਚ੍ਚਸਮਾਹਿਤਭਾਵਹੇਤੁਭੂਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ ਉਪਰਿ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਸਾਧਕਾ। ''ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਵਿਭਾਵਨਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਾ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਨਿਰੋਧਾ ਏਕਪਦੇਸੇਨ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਦਞ੍ਞਾਸਂ ਦੇਵਤਾਨਂ। **ਅਨਿਮਿਸੇਹੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਪੀਤਿਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨ ਪਸਾਦਵਿਭਾਵਨਿਚ੍ਚਲਦਲਤਾਯ ਨਿਮੇਸਰਹਿਤੇਹਿ। **ਰਤਨਚਙ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਮਾਪਿਤੇ ਰਤਨਮਯਚਙ੍ਕਮੇ। ''ਰਤਨਭੂਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਪਕਰਣਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਰਤਨਸ੍ਸ

ਸਮ੍ਮਸਨੇਨ ਤੰ ਠਾਨੰ ਰਤਨਘਰਚੇਤਿਯੰ ਨਾਮ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ **ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯੰ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ) ''ਰਤਨਘਰੰ ਨਾਮ ਨ ਰਤਨਮਯੰ ਗੇਹੰ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਪਨ ਪਕਰਣਾਨੰ ਸਮ੍ਮਸਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਰਤਨਘਰਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯੰ ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋਤਿ ਆਹ **"ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ"**ਤਿਆਦਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੇਦੇ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਮਹਲ੍ਲਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਵਸਿੰਸੁ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ 'ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੋ'ਤਿ ਨਾਮੰ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਨ ਜਪਨ੍ਤੀਤਿ ਅਜਪਾ, ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨਜ੍ਝਾਯਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਜਪਾ ਲਨ੍ਤਿ ਆਦਿਯਨ੍ਤਿ ਨਿਵਾਸੰ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਜਪਾਲੋ**ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਯਸ੍ਮਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਸਮਯੇ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਅਜੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਾਯਾਯ ਪਾਲੇਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਅਜਪਾਲੋ'ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਰੂਲ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਨਾਮਮੇਤੰ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਨ੍ਤੋਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਞ੍ਚ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਨ੍ਤੋ। ''ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਞ੍ਚ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਉਦਾਨਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪) ਹਿ ਅਯਮੇਵ ਪਾਠੋ। ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਚੇਤ੍ਥ ਏਵੰ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਨਯਮਗ੍ਗੰ ਸਮ੍ਮਸਿ ਪਠਮੰ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣੀਪਕਰਣੰ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਵਿਭਙ੍ਗਪ੍ਪਕਰਣੰ, ਧਾਤੁਕਥਾਪਕਰਣੰ, ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪ੍ਪਕਰਣੰ, ਕਥਾਵਤ੍ਥੁੰ ਨਾਮ, ਯਮਕੰ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਮਹਾਪਕਰਣੰ ਪਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮਾਤਿ। ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਟ੍ਠਾਨਮ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਪੀਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਲੋਹਿਤੰ ਪਸੀਦਿ, ਲੋਹਿਤੇ ਪਸਨ੍ਨੇ ਛਵਿ ਪਸੀਦਿ, ਛਵਿਯਾ ਪਸਨ੍ਨਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਕਾਯਤੋ ਕੂਟਾਗਾਰਾਦਿਪ੍ਪਮਾਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੰ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਨਾਗਕੁਲੰ ਵਿਯ ਪਾਚੀਨਦਿਸਾਯ ਅਨਨ੍ਤਾਨਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾਨਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ। ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਯਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯ, ਦਕ੍ਖਿਣੰਸਕੂਟਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਯ, ਵਾਮੰਸਕੂਟਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਯ ਅਨਨ੍ਤਾਨਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾਨਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ। ਪਾਦਤਲੇਹਿ ਪਵਾਲ਼ਙ੍ਕੁਰਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਥਵਿੰ ਵਿਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝ ਉਦਕੰ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਜਟਾਕਾਸੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ। ਸੀਸਤੋ ਸੰਪਰਿਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨੰ ਮਣਿਦਾਮੰ ਵਿਯ ਨੀਲਵਣ੍ਣਰਸ੍ਮਿਵਟ੍ਟਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਛ ਦੇਵਲੋਕੇ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਨਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਜਟਾਕਾਸੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ ਅਪਰਿਮਾਣੇਸੁ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਅਪਰਿਮਾਣਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾਵ ਅਹੇਸੁੰ। ਤੰ ਦਿਵਸਞ੍ਚ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਯਾਵਜ੍ਜਦਿਵਸਾਪਿ ਕਿਰ ਤਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਅਨਨ੍ਤਲੋਕਧਾਤੁਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਤੋ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ, ਅਥ ਖੋ ਰਤਨਘਰਸਤ੍ਤਾਹੇਪਿ ਪਟ੍ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਮੇਵ ਸਰੀਰਤੋ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯੰ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ) –

> ''ਇਮੇਸੁ ਚ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਦਿਵਸੇਸੁ ਏਕਦਿਵਸੇਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਰੀਰਤੋ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਪਚ੍ਛਿਮੁਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਰਤਨਘਰੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣਿੰ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਰੀਰਤੋ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। ਵਿਭਙ੍ਗਪ੍ਪਕਰਣੰ, ਧਾਤੁਕਥੰ, ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ, ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਪ੍ਪਕਰਣੰ, ਯਮਕਪ੍ਪਕਰਣੰ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। ਯਦਾ ਪਨ ਮਹਾਪਕਰਣੰ ਓਰੁਯ੍ਹ 'ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੋ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯੋ...ਪੇ॰... ਅਵਿਗਤਪਚ੍ਚਯੋ'ਤਿ ਸਮ੍ਮਸਨੰ ਆਰਭਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਚਤੁਵੀਸਤਿਸਮਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਮਹਾਪਕਰਣੇ ਓਕਾਸੰ ਲਭਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਤਿਮਿਰਪਿਙ੍ਗਲਮਹਾਮਚ੍ਛੋ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਗਮ੍ਭੀਰੇ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਯੇਵ ਓਕਾਸੰ ਲਭਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਮਹਾਪਕਰਣੇਯੇਵ ਓਕਾਸੰ ਲਭਿ।
>
> ''ਸਤ੍ਥੁ ਏਵੰ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਯਥਾਸੁਖੰ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਧਮ੍ਮੰ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਤੋ ਨੀਲਪੀਤਲੋਹਿਤੋਦਾਤਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਪਭਸ੍ਸਰਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ। ਕੇਸਮਸ੍ਸੂਹਿ ਚੇਵ ਅਕ੍ਖੀਨਞ੍ਚ ਨੀਲਟ੍ਠਾਨੇਹਿ **ਨੀਲਰਸ੍ਮਿਯੋ** ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ, ਯਾਸੰ ਵਸੇਨ ਗਗਨਤਲੰ ਅਞ੍ਜਨਚੁਣ੍ਣਸਮੋਕਿਣ੍ਣੰ ਵਿਯ ਉਮਾਪੁਪ੍ਫਨੀਲੁਪ੍ਪਲਦਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨੰ ਵਿਯ ਵੀਤਿਪਤਨ੍ਤਮਣਿਤਾਲਵਣ੍ਟੰ ਵਿਯ ਸਮ੍ਪਸਾਰਿਤਮੇਚਕਪਟੰ ਵਿਯ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਛਵਿਤੋ ਚੇਵ ਅਕ੍ਖੀਨਞ੍ਚ ਪੀਤਟ੍ਠਾਨੇਹਿ **ਪੀਤਰਸ੍ਮਿਯੋ** ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ, ਯਾਸੰ ਵਸੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਨਿਸਿਞ੍ਚਮਾਨਾ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟਪਸਾਰਿਤਾ ਵਿਯ

ਕੁਙ੍ਕੁਮਚੁਣ੍ਣਕਣਿਕਾਰਪੁਪ੍ਫਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਿੰਸੁ। ਮੰਸਲੋਹਿਤੇਹਿ ਚੇਵ ਅਕ੍ਖੀਨਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਹਿ **ਲੋਹਿਤਰਸ੍ਮਿਯੋ** ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ, ਯਾਸੰ ਵਸੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗਾ ਚੀਨਪਿਟ੍ਠਚੁਣ੍ਣਰਞ੍ਜਿਤਾ ਵਿਯ ਸੁਪਕ੍ਕਲਾਖਾਰਸਨਿਸਿਞ੍ਚਮਾਨਾ ਵਿਯ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਜਯਸੁਮਨਪਾਰਿਬਦ੍ਧਕਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕਕੁਸੁਮਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਿੰਸੁ। ਅਟ੍ਠੀਹਿ ਚੇਵ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਅਕ੍ਖੀਨਞ੍ਚ ਸੇਤਟ੍ਠਾਨੇਹਿ **ਓਦਾਤਰਸ੍ਮਿਯੋ** ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ, ਯਾਸੰ ਵਸੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗਾ ਰਜਤਕੁਟੇਹਿ ਆਸਿਞ੍ਚਮਾਨਖੀਰਧਾਰਾਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯ ਪਸਾਰਿਤਰਜਤਪਟਵਿਤਾਨਾ ਵਿਯ ਵੀਤਿਪਤਨ੍ਤਰਜਤਤਾਲਵਣ੍ਟਾ ਵਿਯ ਕੁਨ੍ਦਕੁਮੁਦਸਿਨ੍ਧੁਵਾਰਸੁਮਨਮਲ੍ਲਿਕਾਦਿਕੁਸੁਮਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਿੰਸੁ। **ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਪਭਸ੍ਸਰਾ** ਪਨ ਤਮ੍ਹਾ ਤਮ੍ਹਾ ਸਰੀਰਪ੍ਪਦੇਸਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ। ਇਤਿ ਤਾ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਘਨਮਹਾਪਥਵਿੰ ਗਣ੍ਹਿੰਸੁ।

''ਚਤੁਨਹੁਤਾਧਿਕਦ੍ਵਿਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸਬਹਲਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਪਿਣ੍ਡਿ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਪਥਵਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਦਕੰ ਗਣ੍ਹਿੰਸੁ। ਪਥਵੀਸਨ੍ਧਾਰਕੰ ਅਟ੍ਠਨਹੁਤਾਧਿਕਚਤੁਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸਬਹਲੰ ਉਦਕੰ ਸੁਵਣ੍ਣਕਲਸੇਹਿ ਆਸਿਞ੍ਚਮਾਨਵਿਲੀਨਸੁਵਣ੍ਣੰ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਉਦਕੰ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਾਤੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁੰ। ਛਨ੍ਨਵੁਤਾਧਿਕਨਵਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸਬਹਲੋ ਵਾਤੋ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਸੁਵਣ੍ਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਵਾਤੰ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਜਟਾਕਾਸੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿੰਸੁ। ਉਪਰਿਭਾਗੇਨ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਚਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇ ਗਣ੍ਹਿੰਸੁ। ਤੇ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਾਵਤਿੰਸੇ, ਤਤੋ ਯਾਮੇ, ਤਤੋ ਤੁਸਿਤੇ, ਤਤੋ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀ, ਤਤੋ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀ, ਤਤੋ ਨਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ, ਤਤੋ ਵੇਹਪ੍ਫਲੇ, ਤਤੋ ਪਞ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪੇ ਗਣ੍ਹਿੰਸੁ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਆਰੁਪ੍ਪੇ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਜਟਾਕਾਸੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿੰਸੁ।

''ਤਿਰਿਯਭਾਗੇਹਿ ਅਨਨ੍ਤਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯੋ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿੰਸੁ, ਏਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਚਨ੍ਦਮ੍ਹਿ ਚਨ੍ਦਪ੍ਪਭਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੂਰਿਯੇ ਸੂਰਿਯਪ੍ਪਭਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਰਕਰੂਪੇਸੁ ਤਾਰਕਰੂਪਪ੍ਪਭਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਦੇਵਤਾਨੰ ਉਯ੍ਯਾਨਵਿਮਾਨਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਸਰੀਰੇ ਆਭਰਣੇਸੂਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਭਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਿਸਹਸ੍ਸਿਮਹਾਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਆਲੋਕਫਰਣਸਮਤ੍ਥੋ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਪਿ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨੇ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ, ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਤਾਰਕਰੂਪਦੇਵਤੁਯ੍ਯਾਨਵਿਮਾਨਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਾਨੰ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮਤ੍ਤਕਮੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਏਤ੍ਤਕੰ ਠਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮੀਹਿਯੇਵ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੰ ਅਹੋਸਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਨੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਿਦ੍ਧਿ, ਨ ਭਾਵਨਾਮਯਿਦ੍ਧਿ। ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਧਮ੍ਮੰ ਪਨ ਸਮ੍ਮਸਤੋ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਲੋਹਿਤੰ ਪਸੀਦਿ, ਵਤ੍ਥੁਰੂਪੰ ਪਸੀਦਿ, ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਪਸੀਦਿ। ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇ ਪਦੇਸੇ ਨਿਚ੍ਚਲਾ ਅਟ੍ਠਾਸੀ''ਤਿ।

ਏਵੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਤਿ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। **ਏਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਅਪਾਕਟੋ ਏਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ। **"ਹੁੰ ਹੁ"ਨ੍ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਅਚੋਕ੍ਖਜਾਤਿਕੰ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਹੁੰ ਹੁ''ਨ੍ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪) ਏਤੰ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਅਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਪਮਾਣੇਨ। **ਨੁ**-ਤਿ ਸੰਸਯਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, **ਖੋ**-ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ। **ਭੋ**-ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਜਾਤਿਸਮੁਦਾਗਤੰ ਆਲਪਨੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਭੋਵਾਦਿ ਨਾਮ ਸੋ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਹੋਤਿ ਸਕਿਞ੍ਚਨੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੯੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੬੨੫)। **ਗੋਤਮਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਆਲਪਤਿ। ਕਥੰ ਪਨਾਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਮ੍ਪਤਿ ਸਮਾਗਤੋ ਭਗਵਤੋ ਗੋਤ੍ਤੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ? ਨਾਯੰ ਸਮ੍ਪਤਿ ਸਮਾਗਤੋ, ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪਧਾਨਕਰਣਕਾਲੇ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਚਰਮਾਨੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਤੰ ਵਤੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯੰ ਸੇਨਨਿਗਮੇ ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋਪਿ ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ ਚੇਵ ਸਲ੍ਲਪਿਤਪੁਬ੍ਬੋ ਚ, ਤੇਨ ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇਹਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੰ ਭਗਵਤੋ ਗੋਤ੍ਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ''ਭੋ ਗੋਤਮਾ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਆਲਪਤਿ। ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਾ ਭਗਵਾ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਨੋਮਾਨਦੀਤੀਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਪਾਕਟੋ ਪਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਤਸ੍ਸ ਗੋਤ੍ਤਜਾਨਨੇ ਕਾਰਣੰ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬੰ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਰਣਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਰਣਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵਕਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਰਿਮਾਣੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **"ਕਤਮੇ"**ਤਿ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਤੇਸੰ ਸਰੂਪੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ ‘‘ਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ, ਨ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਭਾਜਨਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਚ ਇਮਸ੍ਸ, ਏਵਂ ਉਪਕਸ੍ਸ ਆਜੀਵਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਪ੍ਪਕਾਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਂ ਪਰੇਸਂ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤਪੁਸ੍ਸਭਲ੍ਲਿਕਾਨਂ ਸਰਣਦਾਨਂ ਵਿਯ ਵਾਸਨਾਭਾਗਿਯਮੇਵ ਜਾਤਂ, ਨ ਅਸੇਕ੍ਖਭਾਗਿਯਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਂ ਵਾ। ਏਸਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ। **ਵੇਦੇਹਿ ਵਾ ਅਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਇਮੇ ਉਸ੍ਸਦਾ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਇਮੇ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ।

ਅਜਪਾਲਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫. **ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਮੂਲੇ**ਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧) ਏਤ੍ਥ **ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨੀਪਰੁਕ੍ਖੋ, ਯੋ ‘‘ਨਿਚੁਲੋ’’ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਮੁਚਲੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਵਨਜੇਟ੍ਠਕਤਾਯ ਪਨ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਗਬ੍ਭਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਮਹਾਮੇਘੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਕਿਰ ਮੇਘੋ ਦ੍ਵੀਸੁਯੇਵ ਕਾਲੇਸੁ ਵਸ੍ਸਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਵਾ, ਇਧ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਕਾਲੇ ਉਦਪਾਦਿ। **ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਾਗਭਵਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। **ਸਕਭਵਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਗਭਵਨਤੋ। **ਏਵਂ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਵਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਭੋਗੇਹਿ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਉਪਰਿਮੁਦ੍ਧਨਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਫਣਂ ਵਿਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਮੁਦ੍ਧਪ੍ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਫਣਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ। ‘‘ਫਣਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ।

ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ ‘‘ਭਗਵਾ ਚ ਮਯ੍ਹਂ ਭਵਨਸਮੀਪੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਵਾਸਾਗਾਰਮਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯਂ ਪਾਸਾਦਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋਪਿ ‘‘ਏਵਂ ਕਤੇ ਕਾਯਸਾਰੋ ਗਹਿਤੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਾਯਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਫਣਂ ਧਾਰੇਸਿ। ‘‘ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਲੋਹਪਾਸਾਦੇ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਗਬ੍ਭਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੮੪) ਪਨ –

> ‘‘ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਓਕਾਸੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਲੋਹਪਾਸਾਦਪ੍ਪਮਾਣੋ ਅਹੋਸਿ, ‘ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਸਤ੍ਥਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਓਕਾਸਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਰਤਨਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਰਿ ਸੁਵਣ੍ਣਤਾਰਕਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮੋਸਰਿਤਗਨ੍ਧਦਾਮਕੁਸੁਮਚੇਲਵਿਤਾਨਂ ਅਹੋਸਿ, ਚਤੂਸੁ ਕੋਣੇਸੁ ਗਨ੍ਧਤੇਲੇਨ ਦੀਪਾ ਜਲਿਤਾ, ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਚਨ੍ਦਨਕਰਣ੍ਡਕਾ ਠਪਿਤਾ’’ਤਿ –

ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਚ ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ...ਪੇ॰... ਚਿਨ੍ਤੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਉਣ੍ਹਗ੍ਗਹਣਂ ਭੋਗਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਵਿਪੁਲਭਾਵਕਰਣੇ ਕਾਰਣਕਿਤ੍ਤਨਂ। ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸਮ੍ਭੂਤਾ ਉਸ੍ਮਾ ਬਾਧੇਯ੍ਯ, ਵਿਪੁਲਭਾਵਕਰਣੇਨ ਪਨ ਤਾਦਿਸਂ ਮਾ ਉਣ੍ਹਂ ਬਾਧਯਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ। ਸਉਪਸਗ੍ਗਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ **“ਵਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧਾ”**ਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧਤਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਗਮੇਨ ਦੂਰਭਾਵੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਮੇਘਵਿਗਮੇਨ ਦੂਰੀਭੂਤ”**ਨ੍ਤਿ। ਇਨ੍ਦਨੀਲਮਣਿ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਤਿ ਜੋਤਤੀਤਿ **ਦੇਵੋ**, ਆਕਾਸੋ। **ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੋ ਆਕਾਸੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਭਗਵਤੋ ਸੀਤਾਦਿਉਪਦ੍ਦਵੋ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ। **ਵਿਨਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਗਰੂਪਂ। **ਪਟਿਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਮਾਣਵਕਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਮਾਰਕਰੂਪਂ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ''ਵਿਵੇਕਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦਿਨੋ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸੁਖਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਵਿਵੇਕਸੁਖਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। **ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਕਾਸਿਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। **ਅਕੁਪ੍ਪਨਭਾਵੋ**ਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਨਸਭਾਵੋ।

ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰਾਜਾਯਤਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬. **ਓਸਧਹਰੀਤਕਂ ਉਪਨੇਸੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਓਸਧਹਰੀਤਕਮੇਵ, ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਉਪਨੇਸਿ। **ਪਚ੍ਚਗ੍ਘੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਂ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪਂ ਕੇਚਿ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵ **ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਚ੍ਚਗ੍ਘੇਤਿ ਅਭਿਨਵੇ। ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਮਹਗ੍ਘਤਾਯ ਪਚ੍ਚਗ੍ਘੇਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਮਹਗ੍ਘਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਾ''ਤਿ।

ਰਾਜਾਯਤਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੭. **ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਆਚਰਿਤੋ ਚੇਵ ਆਚਰਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਚਰਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਅਯਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਗਮ੍ਭੀਰੋਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨੇਨ ਸੁਪਾਕਟੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਂ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਬਦ੍ਧਂ, ਸਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਧੀਨਾ, ਤਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਸਾਦਾਯਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਲੋਕੇ ਸਮ੍ਭਾਵਨੀਯਸ੍ਸ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਿਪਤ੍ਥਨਾਹੇਤੁਕੋਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਯਾਚਨਾਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਯਾਚਿਤੇ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ, ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਵਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਗਮ੍ਭੀਰੋ**ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਮਕਸਤੁਣ੍ਡਸੂਚਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮੁਪਚਿਤਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਞਾਣੇਨ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪਤਿਟ੍ਠੋ। ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾਵ **ਦੁਦ੍ਦਸੋ** ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਦਟ੍ਠੁਂ। ਯੋ ਹਿ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪਤਿਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਓਗਾਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਸਰੂਪਤੋ ਚ ਵਿਸੇਸਤੋ ਚ ਸੁਖੇਨ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਅਥ ਖੋ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਦਾਚਿਦੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾਵ **ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ** ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਵਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਅਵਬੁਜ੍ਝਿਤੁਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਦਟ੍ਠੁਮੇਵ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਸ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਬੁਜ੍ਝਨੇ ਕਥਾ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ ਅਵਬੋਧਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਤਮਂ ਨੁ ਖੋ ਦੁਕ੍ਕਰਤਰਂ ਵਾ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਤਰਂ ਵਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੧੧੫) **ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ** ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਅਨੁਪਸਨ੍ਤਸਭਾਵਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵਤੋ ਵੂਪਸਨ੍ਤਸਬ੍ਬਪਰਿਲ਼ਾਹਤਾਯ ਸਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਵਾ ਸਨ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚਾਤਿ ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ। ਪਧਾਨਭਾਵਂ ਨੀਤੋਤਿ **ਪਣੀਤੋ**। ਅਥ ਵਾ **ਪਣੀਤੋ**ਤਿ ਅਤਿਤ੍ਤਿਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਅਤਪ੍ਪਕੋ ਸਾਦੁਰਸਭੋਜਨਂ ਵਿਯ। ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਭਾਵੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਅਸੇਚਨਕਤਾਯ ਅਤਪ੍ਪਕਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਦ੍ਵਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਞਾਣਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਤਕ੍ਕੇਨ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬੋ ਓਗਾਹਿਤਬ੍ਬੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਞਾਣੇਨੇਵ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤੋ ਏਵ ਨਿਪੁਣਞਾਣਗੋਚਰਤਾਯ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਚ **ਨਿਪੁਣੋ ਸਣ੍ਹੋ। ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ**ਤਿ ਬਾਲਾਨਂ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਏਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਸੇਵਿਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਲਯਾ**, ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾਤਿ ਆਹ "**ਸਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇ ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਆਲਯਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇ ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇ ਸੇਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇ**ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ। **ਰਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰਤਿਂ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਲਲ਼ਨ੍ਤਿ। ਆਲੀਯਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਮਣਵਸੇਨ ਸੇਵਨ੍ਤੀਤਿ ਆਲਯਾ, ਅਟ੍ਠਸਤਂ ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਆਲਯੇਹਿ ਰਮਨ੍ਤੀਤਿ

ਆਲਯਰਾਮਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਮੇ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਕਾਮਗੁਣੇ, ਏਵਂ ਰਾਗਮ੍ਪਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਸੁਸਜ੍ਜਿਤਪੁਪ੍ਫਫਲਭਰਿਤਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਉਯਜਾਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਰਾਜਾ ਤਾਯ ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰਮਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਦਿਤੋ ਆਮੋਦਿਤਪਮੋਦਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਤਿ, ਸਾਯਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮਿਮੇਹਿ ਕਾਮਾਲਯਤਣ੍ਹਾਲਯੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਰਮਨ੍ਤਿ, ਸਂਸਾਰਵਟ੍ਟੇ ਸਮ੍ਮੋਦਿਤਾ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਾ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਭਗਵਾ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਆਲਯਂ ਉਯਜਾਨਭੂਮਿਂ ਵਿਯ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਆਲਯਰਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਰਤਾ**ਤਿ ਨਿਰਤਾ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਦਿਤਾ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਮੁਦਿਤਾ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਨਤੋ।

ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਠਾਨਸਦ੍ਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ **ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ । ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲਂ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ **ਠਾਨਂ,** ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ। ਇਮੇਸਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋਵ। ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ** ਯਥਾ ਦੇਵੋ ਏਵ ਦੇਵਤਾ। ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਉਪ੍ਪਾਦਨਸਮਤ੍ਥਤਾ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ**। ਤੇਨ ਸਮਤ੍ਥਪਚ੍ਚਯਲਕ੍ਖਣੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਫਲਂ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ**। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ ਏਵ ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾਨਞ੍ਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਭਾਵਹੇਤੁ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਸਙ੍ਖਾਰਵੂਪਸਮਪਰਿਯਾਯੋ ਞਾਯਾਗਤੋਯੇਵਾਤਿ। ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ – ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ**ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਸਬ੍ਬੇ ਉਪਧਯੋ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਟ੍ਠਸਤਪ੍ਪਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ ਖੀਯਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸਰਾਗਾ ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਾ ਪਨੇਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਭਵੇਨ ਭਵਨ੍ਤਰਂ ਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਵਿਨਤਿ ਸਂਸਿਬ੍ਬਤਿ, ਫਲੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਨਤਿ ਸਂਸਿਬ੍ਬਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਵਾਨਤੋਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਕਿਲਮਥੋ**ਤਿ ਕਾਯਕਿਲਮਥੋ। ਵਿਹੇਸਾਪਿ ਕਾਯਵਿਹੇਸਾਯੇਵ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਿਰਨਿਸਜ੍ਜਾਚਿਰਭਾਸਨੇਹਿ ਪਿਟ੍ਠਿਆਗਿਲਾਯਨਤਾਲੁਗਲਸੋਸਾਦਿਵਸੇਨ ਕਾਯਕਿਲਮਥੋ ਚੇਵ ਕਾਯਵਿਹੇਸਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਾ ਚ ਖੋ ਦੇਸਨਾਯ ਅਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ। ਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਕਾਯਪਰਿਸ੍ਸਮੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਅਪਰਿਸ੍ਸਮੋਵ, ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਨ ਚ ਮਂ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਹੇਸੇਤੀ''ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਯਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਦੇਸਨਾ ਨਾਮ, ਸੋ ਮਮ ਕਿਲਮਥੋ ਅਸ੍ਸਾ**"ਤਿ।

ਅਪਿਸ੍ਸੁਤਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ ਨਿਪਾਤੋ। ਸੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਤਦਹੋਸਿ, ਇਮਾਪਿ ਗਾਥਾ ਪਟਿਭਂਸੂਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਭਗਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਭਗਵਤੋ**"ਤਿ। ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਵਾ **ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ**। ਵੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥੋਪਿ ਹਿ ਅ-ਕਾਰੋ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ''ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ। ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਂਵਿਭਾਗਕਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮਧਿਗਤਧਮ੍ਮਰਜ੍ਜਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤ੍ਤਾ ਗਾਥਾਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨੁਅਚ੍ਛਰਿਯਤਾ ਤਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਾਰੇਨ ਹਿ ਗਾਥਾਨਂ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਤਾ। **ਗੋਚਰਾ ਅਹੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਹਂਸੁ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਵਿਤਕ੍ਕਯਿਤਬ੍ਬਤਾਤਿ ਆਹ "**ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਯਿਤਬ੍ਬਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੂ**"ਤਿ।

ਕਿਚ੍ਛੇਨਾਤਿ ਨ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਪਦਾਯ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਗ੍ਗਾ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਪਦਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਾਰਮੀਪੂਰਣਕਾਲੇ ਪਨ ਸਰਾਗਸਦੋਸਸਮੋਹਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਆਗਤਾਗਤਾਨਂ ਯਾਚਕਾਨਂ ਅਲਙ੍ਕਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਸੀਸਂ ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਗਲਲੋਹਿਤਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਅਞ੍ਜਿਤਾਨਿ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ ਕੁਲਵਂਸਪ੍ਪਦੀਪਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮਨਾਪਚਾਰਿਨਿਂ ਭਰਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਖਨ੍ਤਿਵਾਦਿਸਦਿਸੇਸੁ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਸੁ ਛੇਜ੍ਜਭੇਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨੀਯਪਟਿਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਹ**-ਇਤਿ ਵਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਏਕਂਸਤ੍ਥੇਤਿ ਕੇਚਿ। **ਹ** ਬ੍ਯਤ੍ਤਂ ਏਕਂਸੇਨ ਵਾ **ਅਲਂ** ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਏਵਂ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਧਿਗਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹਲ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਲਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਪਦਂ ''ਹਲਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ''ਪਕਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਦੇਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ

ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਧਿਗਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਲਂ ਦੇਸਿਤਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਦੇਸਿਤਂ, ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ ਦੇਸਿਤੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਰਾਗਦੋਸਪਰੇਤੇਹੀ**ਤਿ ਰਾਗਦੋਸਫੁਟ੍ਠੇਹਿ, ਫੁਟ੍ਠਵਿਸੇਨ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪੇਨ ਰਾਗੇਨ ਦੋਸੇਨ ਚ ਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਰਾਗਦੋਸਪਰੇਤੇਹੀ**ਤਿ ਰਾਗਦੋਸਾਨੁਗਤੇਹਿ, ਰਾਗੇਨ ਚ ਦੋਸੇਨ ਚ ਅਨੁਬਨ੍ਧੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਟਿਸੋਤਗਾਮਿਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੮੧; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੭੨) ਨਿਚ੍ਚਗਾਹਾਦੀਨਂ ਪਟਿਸੋਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਮਨਤ੍ਤਾ ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਗਤਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਾਗਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਭਵਰਾਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗੇਨ ਚ ਰਤ੍ਤਾ। **ਨ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਮਨਤ੍ਤਾ ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਭਾਵੇਨ ਨ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਕੋ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਭਾਵੇਨ ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਰਾਗਦੋਸਪਰੇਤਤਾਪਿ ਨੇਸਂ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਭਾਵੇਨੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਤਮੋਖਨ੍ਧੇਨ ਆਵੁਟਾ**"ਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਰਾਸਿਨਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮਤੀਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮਿ, ਨਨੁ ਏਸ ''ਮੁਤ੍ਤੋਹਂ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਿਣ੍ਣੋਹਂ ਤਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ,

> ਕਿਂ ਮੇ ਅਞ੍ਞਾਤਵੇਸੇਨ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤੇਨਿਧ।
> ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ, ਤਾਰਯਿਸ੍ਸਂ ਸਦੇਵਕ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੨.੫੫) –

ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਵ, ਤਦੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਕਿਲੇਸਗਹਨਤਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਗਮ੍ਭੀਰਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਕਿਲੇਸਗਹਨਤਾ ਚ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾ। ਅਥਸ੍ਸ ''ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਕਞ੍ਜਿਯਪੁਣ੍ਣਲਾਬੁ ਵਿਯ ਤਕ੍ਕਭਰਿਤਚਾਟਿ ਵਿਯ ਵਸਾਤੇਲਪੀਤਪਿਲੋਤਿਕਾ ਵਿਯ ਅਞ੍ਜਨਮਕ੍ਖਿਤਹਤ੍ਥੋ ਵਿਯ ਚ ਕਿਲੇਸਭਰਿਤਾ ਅਤਿਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਾ ਰਾਗਰਤ੍ਤਾ ਦੋਸਦੁਟ੍ਠਾ ਮੋਹਮੂਲ੍ਹਾ, ਤੇ ਕਿਂ ਨਾਮ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ ਕਿਲੇਸਗਹਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨੁਭਾਵੇਨਪਿ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮਿ।

''ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਪਥਵੀਸਨ੍ਧਾਰਕਉਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ **ਗਮ੍ਭੀਰੋ,** ਪਬ੍ਬਤੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਸਾਸਪੋ ਵਿਯ **ਦੁੱਦਸੋ,** ਸਤਧਾ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾਲਸ੍ਸ ਕੋਟਿ ਵਿਯ **ਅਣੁ**। ਮਯਾ ਹਿ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਵਾਯਮਨ੍ਤੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਰਕ੍ਖਿਤਂ ਸੀਲਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪਰਿਪੂਰਿਤਾ ਕਾਚਿ ਪਾਰਮੀ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਂ ਵਿਯ ਮਾਰਬਲਂ ਵਿਧਮਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਥਵੀ ਨ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਪਠਮਯਾਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਨ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਵਿਸੋਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਨ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਮੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਇਤਿ ਮਾਦਿਸੇਨਪਿ ਤਿਕ੍ਖਞਾਣੇਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨੇਵਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ, ਤਂ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨਾ ਕਥਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰਤਾਯ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨੁਭਾਵੇਨਪਿ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਿਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਯਾਚਿਤੇ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯਪਿਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮਿ। ਜਾਨਾਤਿ ਹਿ ਭਗਵਾ ''ਮਮ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤੇ ਨਮਮਾਨੇ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਯਾਚਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਮੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਰੁਕਾ, ਤੇ 'ਸਤ੍ਥਾ ਕਿਰ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਥ ਨਂ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸਾਪੇਤਿ, ਸਨ੍ਤੋ ਵਤ ਭੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਣੀਤੋ'ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਸੁਸ੍ਸੂਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮਿ, ਨੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੮. **ਸਹਮ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਸਹਕੋ ਨਾਮ ਥੇਰੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਯਂ ਕਪ੍ਪਾਯੁਕਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਰ ਨਂ ਸਹਮ੍ਪਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਸਹਮ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। **ਨਸ੍ਸਤਿ ਵਤਾ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਇਮਂ ਸਦ੍ਦਂ ਤਥਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤਿ, ਯਥਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ। **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਮਯੇ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਰਜਂ ਏਤੇਸਂ ਏਵਂਸਭਾਵਾਤਿ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ। ਅਪ੍ਪਂ ਰਾਗਾਦਿਰਜਂ ਯੇਸਂ ਤੇ ਸਭਾਵਾ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਅਸ੍ਸਵਨਤਾ**ਤਿ ''ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ

ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ, ਅਸ੍ਸਵਨਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਦਸਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਸੇਨ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਪਰਿਪਾਕਗਤਪਦੁਮਾਨਿ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂਯੇਵ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਗਾਥਾਵਸਾਨੇ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਮਨਾਰਹਾ ਨ ਏਕੋ, ਨ ਦ੍ਵੇ, ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਾਤੁਰਹੋਸੀਤਿ ਪਾਤੁਭਵਿ। **ਸਮਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤੋ**ਤਿ ਸਮਲੇਹਿ ਪੂਰਣਕਸ੍ਸਪਾਦੀਹਿ ਛਹਿ ਸਤ੍ਥਾਰੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤੋ। ਤੇ ਹਿ ਪੁਰੇਤਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਕਣ੍ਟਕੇ ਪਤ੍ਥਰਮਾਨਾ ਵਿਯ ਵਿਸਂ ਸਿਞ੍ਚਮਾਨਾ ਵਿਯ ਚ ਸਮਲਂ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਯਿਂਸੁ। ਤੇ ਕਿਰ ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲਾਨੁਸ੍ਸਵੇਨ ਸਞ੍ਜਾਤਕੁਤੂਹਲਾ ਲੋਕਂ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਕੋਹਞ੍ਞੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਦੀਪੇਸੁਂ। **ਅਪਾਪੁਰੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰ ਏਤਂ। **ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਭੂਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਏਤਂ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਿਹਿਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਸ੍ਸ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਹਤ੍ਥੇਨ ਅਪਾਪੁਰ ਵਿਵਰ ਉਗ੍ਘਾਟੇਹੀਤਿ। **ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਮਲੇਨਾਨੁਬੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਰਾਗਾਦਿਮਲਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਵਿਮਲੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਤਾਵ ਭਗਵਾਤਿ ਯਾਚਤਿ।

ਸੇਲਪਬ੍ਬਤੋ ਉਚ੍ਚੋ ਹੋਤਿ ਥਿਰੋ ਚ, ਨ ਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤੋ ਮਿਸ੍ਸਕਪਬ੍ਬਤੋ ਵਾਤਿ ਆਹ **"ਸੇਲੇ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨਿਟ੍ਠਿਤੋ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ''ਸੇਲਮਯੇ ਏਕਗ੍ਘਨੇ ਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨਿ ਯਥਾਠਿਤੋਵ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਗੀਵੁਕ੍ਖਿਪਨਪਸਾਰਣਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ। **ਤਥੂਪਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ ਸੇਲਪਬ੍ਬਤੂਪਮਂ। **ਧਮ੍ਮਮਯਂ ਪਾਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਮਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਸਾਦਾਵਹੋ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਪਾਸਾਦਸਦਿਸੋ ਚ, ਪਞ੍ਞਾਪਰਿਯਾਯੋ ਵਾ ਇਧ ਧਮ੍ਮ-ਸਦ੍ਦੋ। ਪਞ੍ਞਾ ਹਿ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਪਾਸਾਦੋਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ। ਤਥਾ ਚਾਹ –

> ''ਪਞ੍ਞਾਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ, ਅਸੋਕੋ ਸੋਕਿਨਿਂ ਪਜਂ।
> ਪਬ੍ਬਤਟ੍ਠੋਵ ਭੂਮਟ੍ਠੇ, ਧੀਰੋ ਬਾਲੇ ਅਵੇਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੮)।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਸੇਲਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨਿ ਯਥਾਠਿਤੋਵ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਜਨਤਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਸੁਮੇਧ ਸੁਨ੍ਦਰਪਞ੍ਞ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਮਯਂ ਪਞ੍ਞਾਮਯਂ ਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ ਸਯਂ ਅਪੇਤਸੋਕੋ ਸੋਕਾਵਤਿਣ੍ਣਂ ਜਾਤਿਜਰਾਭਿਭੂਤਂ ਜਨਤਂ ਅਵੇਕ੍ਖਸ੍ਸੁ ਉਪਧਾਰਯ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਾਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਥਾ ਹਿ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕੇਦਾਰਪਾਲ਼ੀਸੁ ਕੁਟਿਕਾਯੋ ਕਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਯ੍ਯੁਂ, ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਞ੍ਚ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਅਸ੍ਸ, ਅਥ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਮਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਭੂਮਿਂ ਓਲੋਕਯਤੋ ਨੇਵ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਨ ਕੇਦਾਰਪਾਲ਼ਿਯੋ, ਨ ਕੁਟਿਯੋ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਸਯਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯੁਂ ਅਨੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ, ਕੁਟਿਕਾਸੁ ਪਨ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ ਉਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ, ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਪਾਸਾਦਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਂ ਓਲੋਕਯਤੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਯੇ ਤੇ ਅਕਤਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਦਕ੍ਖਿਣਜਾਣੁਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਅਨੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ ਅਨੁਲ਼ਾਰਭਾਵਤੋ ਚ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਰਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਕਤਕਲ੍ਯਾਣਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਤੇ ਏਵਸ੍ਸ ਦੂਰੇਪਿ ਠਿਤਾ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਗ੍ਗਿਤਾਯ ਸਮੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ ਉਲ਼ਾਰਸਨ੍ਤਾਨਤਾਯ ਚ, ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਵਿਯ ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਚ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ''ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤੋ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਹਿਮਵਨ੍ਤੋਵ ਪਬ੍ਬਤੋ।
> ਅਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਖਿਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਸਰਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੦੪)।

ਉਟ੍ਠੇਹੀਤਿ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਚਾਰਿਕਚਰਣਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ। **ਉਟ੍ਠੇਹੀ**ਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਸਙ੍ਖਾਤਸਙ੍ਕੋਚਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਕਿਲਾਸੁਭਾਵਤੋ ਉਟ੍ਠਹ। ਵੀਰਾਤਿਆਦੀਸੁ ਭਗਵਾ ਸਾਤਿਸਯਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤਤਾਯ **ਵੀਰੋ,** ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਚ੍ਚੁਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਵਿਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮੋ,** ਜਾਤਿਕਨ੍ਤਾਰਾਦਿਤੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਸਤ੍ਥਂ ਵਾਹਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਖੇਮਪ੍ਪਦੇਸਂ ਸਮ੍ਪਾਪਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ,**

ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਇਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਣਣੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਹਿ ਪਰੇਸੰ ਇਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਸੋ ਤੇਹਿ ''ਇਣੰ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਤਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਫਰੁਸੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਵਮ੍ਭਮਾਨੋਪਿ ਵਧਿਯਮਾਨੋਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਪ੍ਫਹਰਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਤਿਤਿਕ੍ਖਤਿ। ਤਿਤਿਕ੍ਖਕਾਰਣਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਤੰ ਇਣੰ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਯੋ ਯਮ੍ਹਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੇਨ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਗਹਣੇਨ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਤੇਨ ਫਰੁਸੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਵਮ੍ਭਮਾਨੋਪਿ ਵਧਿਯਮਾਨੋਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਪ੍ਫਹਰਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਤਿਤਿਕ੍ਖਤਿ। ਤਿਤਿਕ੍ਖਕਾਰਣਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਸੋ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ਘਰਸਾਮਿਕੇਹਿ ਵਿਹੇਠਿਯਮਾਨਾਨੰ ਇਤ੍ਥੀਨੰ ਵਿਯ। ਕਸ੍ਮਾ? ਇਣਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ।

੯. **ਅਜ੍ਝੇਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨੀਯੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਗਰੁਤਰੰ ਪਯੋਜਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਭਿਪਤ੍ਥਨਾ ਅਜ੍ਝੇਸਨਾ, ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਯਾਚਨਾ ਏਵ। **ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਞਾਣੇਨ ਚ ਆਸਯਾਨੁਸਯਞਾਣੇਨ ਚ। ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਞਾਣਾਨੰ **ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਨਾਮੰ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ **ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ । ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨੰ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਰਾਗਾਦਿਰਜੰ ਅਪ੍ਪੰ, ਤੇ **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ**। ਯੇਸੰ ਤੰ ਮਹਨ੍ਤੰ, ਤੇ **ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾ**। ਯੇਸੰ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਤਿਕ੍ਖਾਨਿ, ਤੇ **ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ**। ਯੇਸੰ ਤਾਨਿ ਮੁਦੂਨਿ, ਤੇ **ਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ**। ਯੇਸੰ ਤੇਯੇਵ ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਆਕਾਰਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾ, ਤੇ **ਸ੍ਵਾਕਾਰਾ**। ਯੇ ਕਥਿਤਕਾਰਣੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤਿ, ਸੁਖੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ, ਤੇ **ਸੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯਾ**। ਯੇ ਪਰਲੋਕਞ੍ਚੇਵ ਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਭਯਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ **ਪਰਲੋਕਵਜ੍ਜਭਯਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ** ਨਾਮ।

ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਉਪ੍ਪਲਿਨੀ, ਗਚ੍ਛੋਪਿ ਜਲਾਸਯੋਪਿ, ਇਧ ਪਨ ਜਲਾਸਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਉਪ੍ਪਲਿਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਲਵਨੇਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਨ੍ਤੋਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨੀ**ਤਿ ਯਾਨਿ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾਨੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨਿ। **ਉਦਕੰ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮ੍ਮ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਦਕੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾਨਿ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮ੍ਮ ਠਿਤਾਨਿ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੰ ਆਗਮਯਮਾਨਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਅਜ੍ਜ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ। ਯਾਨਿ ਸਮੋਦਕੰ ਠਿਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸ੍ਵੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ। ਯਾਨਿ ਉਦਕਾ ਅਨੁਗ੍ਗਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨਿ, ਤਾਨਿ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ। ਉਦਕਾ ਪਨ ਅਨੁਗ੍ਗਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਸਰੋਗਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਾਨਿ ਨੇਵ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਭਕ੍ਖਾਨੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਾਲਿੰ ਨਾਰੁਲ੍ਹਾਨਿ, ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਤਾਨਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ, ਏਵਮੇਵ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ ਨੇਯ੍ਯੋ ਪਦਪਰਮੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ।

ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਹ ਉਦਾਹਟਵੇਲਾਯ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾਤਿਕਾਯ ਠਪਿਯਮਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਣੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਭਜਿਯਮਾਨੇ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ**। ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸਤੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੋ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਤੋ ਭਜਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਨੇਯ੍ਯੋ**। ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਸੁਣਤੋ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਭਣਤੋ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਧਾਰਯਤੋ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਵਾਚਯਤੋ ਨ ਤਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਮਗ੍ਗੰ ਵਾ ਫਲੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਝਾਨੰ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਪਦਪਰਮੋ**। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਉਪ੍ਪਲਵਨਾਦਿਸਦਿਸੰ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਜ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ ਵਿਯ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ, ਸ੍ਵੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ ਵਿਯ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ, ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ ਵਿਯ ਨੇਯ੍ਯੇ, ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਭਕ੍ਖਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਿਯ ਪਦਪਰਮੇ ਚ ਅਦ੍ਦਸ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚ ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਏਤ੍ਤਕਾ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋਵ ਅਦ੍ਦਸ।

ਤਤ੍ਥ ਤਿਣ੍ਣੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਅਤ੍ਥੰ ਸਾਧੇਤਿ। ਪਦਪਰਮਾਨੰ ਅਨਾਗਤਤ੍ਥਾਯ ਵਾਸਨਾ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਇਮੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਵਹੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤੁਕਮ੍ਯਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇ ਭਬ੍ਬਾਭਬ੍ਬਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਕਾਸਿ। ਯੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਿਪਾਕਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਕਿਲੇਸਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕਾ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ ਅਭਬ੍ਬਾ ਨਿਯਾਮੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤੰ,

ਇਮੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਅਭਬ੍ਬਾ। ਕਤਮੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਭਬ੍ਬਾ? ਯੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਨ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨ...ਪੇ॰... ਇਮੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਭਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੨੬-੮੨੭)। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਹਾਯ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇਯੇਵ ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਰਾਗਚਰਿਤਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਦੋਸ, ਮੋਹ, ਵਿਤਕ੍ਕ, ਸਦ੍ਧਾ, ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਾ''ਤਿ ਛ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਕਾਸਿ, ਏਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾਦਿਭਬ੍ਬਾਦਿਵਸੇਨ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਞ੍ਜਪੁਞ੍ਜਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਕੇਕਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਪਚ੍ਚਭਾਸੀਤਿ ਪਤਿਅਭਾਸਿ। **ਅਪਾਰੁਤਾ**ਤਿ ਵਿਵਟਾ। **ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। ਸੋ ਹਿ ਅਮਤਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ, ਸੋ ਮਯਾ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਮਹਾਕਰੁਣੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਅਪਾਰੁਤਂ ਤੇਸਂ ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਪਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੁ ਸਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਂ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੁ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੁ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੁ, ਮਯਾ ਦੇਸਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਮਯਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਦਹਨਾਕਾਰਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਚ੍ਛਿਮਪਦਦ੍ਵਯੇ ਅਯਮਤ੍ਥੋ – ਅਹਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਗੁਣਂ ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਮ੍ਪਿ ਇਮਂ ਪਣੀਤਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕਾਯਵਾਚਾਕਿਲਮਥਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਭਾਸਿਂ, ਨ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬੋ ਜਨੋ ਸਦ੍ਧਾਭਾਜਨਂ ਉਪਨੇਤੁ, ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮਿ ਨੇਸਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਧਾਯੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ, ਸਕਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਤ੍ਥਸਨ੍ਤਿਕਞ੍ਹਿ ਉਪਗਤਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਨਾਮ ਸਕਟ੍ਠਾਨਗਮਨਮੇਵ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦. ਏਤਦਹੋਸੀਤਿ ਏਤਂ ਅਹੋਸਿ, ''ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਲ਼ਾਰੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਦੀਘਪਿਙ੍ਗਲੋ ਕਿਰੇਸ। ਸੋ ਹਿ ਤੁਙ੍ਗਸਰੀਰਤਾਯ ਦੀਘੋ, ਪਿਙ੍ਗਲਚਕ੍ਖੁਤਾਯ ਪਿਙ੍ਗਲੋ, ਤੇਨਸ੍ਸ ''ਆਲਾਰੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। **ਕਾਲਾਮੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। **ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੮੪) ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਸਂਸਿਦ੍ਧੇਨ ਅਧਿਗਮਬਾਹੁਸਚ੍ਚਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਾਰਿਹਾਰਿਕਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਬ੍ਯਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਤਿਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਤਂਤਂਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਚ ਮੇਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਜਾਤਿਕੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਸਤ੍ਤੋ। **ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸ੍ਸਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ।

ਭਗਵਤੋਪਿ ਖੋ ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਭਗਵਤੋਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਦੇਵਤਾਯ ਕਥਿਤੇਨੇਵ ਨਿਟ੍ਠਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਸਤ੍ਤਮਦਿਵਸਮਤ੍ਥਕੇ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਭਗਵਤੋਪਿ ਖੋ ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ। **ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਮਗ੍ਗਫਲਤੋ ਪਰਿਹੀਨਤ੍ਤਾ ਮਹਤੀ ਜਾਨਿ ਪਰਿਹਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ। ਅਕ੍ਖਣੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਮਨਪਾਦਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥਾਹਂ ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਯਮਾਨਂ ਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਸੋਤੁਂ ਸੋਤਪਸਾਦੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ ਜਾਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਞਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ? ਆਮ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਹਿ ਪਰਤੋਘੋਸਮਨ੍ਤਰੇਨ ਸਾਵਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਇਤਰਪਚ੍ਚਯਰਹਿਤਸ੍ਸਪਿ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਚ ਤਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਪਰਤੋ ਚ ਘੋਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੭)।

ਉਦਕੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਰਾਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ। ਅਭਿਦੋਸਕਾਲਕਤੋ**ਤਿ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੇ ਕਾਲਕਤੋ। **ਭਗਵਤੋਪਿ ਖੋ ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਇਧਾਪਿ ਕਿਰ ਭਗਵਾ ਦੇਵਤਾਯ ਕਥਿਤਵਚਨੇਨ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਹਿਯ੍ਯੋ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੇ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਬਹੂਪਕਾਰਾਤਿ ਬਹੁਉਪਕਾਰਾ। **ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਹਿੰਸੂ**ਤਿ ਪਧਾਨਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤਤ੍ਤਭਾਵੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਰਿਵੇਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੇਨ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨੇਨ ਮੁਖੋਦਕਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਦਾਨਾਦਿਨਾ ਚ ਉਪਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਕੇ ਪਨੇਤੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਨਾਮ? ਯੇ ਤੇ –

> ਰਾਮੋ ਧਜੋ ਲਕ੍ਖਣੋ ਚਾਪਿ ਮਨ੍ਤੀ।
> ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਚ ਭੋਜੋ ਸੁਯਾਮੋ ਸੁਦਤ੍ਤੋ।
> ਏਤੇ ਤਦਾ ਅਟ੍ਠ ਅਹੇਸੁੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ।
> ਛਲਙ੍ਗਵਾ ਮਨ੍ਤੰ ਵਿਯਾਕਰਿੰਸੂਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੮੪; ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਨਿਦਾਨਕਥਾ; ਅਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਅਵਿਦੂਰੇਨਿਦਾਨਕਥਾ)।

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਕਾਲੇ ਸੁਪਿਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਚੇਵ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਚ ਅਟ੍ਠ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। ਤੇਸੁ ਤਯੋ ਦ੍ਵੇਧਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿੰਸੁ ‘‘ਇਮੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਗਾਰੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਮਾਨੋ ਰਾਜਾ ਹੋਹਿਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਪਬ੍ਬਜਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ। ਪਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਕੰਸਬ੍ਯਾਕਰਣਾ ਅਹੇਸੁੰ ‘‘ਇਮੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਗਾਰੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਬੁਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਤੇਸੁ ਪੁਰਿਮਾ ਤਯੋ ਯਥਾਮਨ੍ਤਪਦੰ ਗਤਾ। ਏਤੇ ਹਿ ਲਕ੍ਖਣਮਨ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਵੇਦਵਚਨਾਨੁਰੂਪੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਦ੍ਵੇ ਗਤਿਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨ ਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿੰਸੁ, ਨ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਿੰਸੁ। ਇਮੇ ਪਨ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ‘‘ਏਕੰਸਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਜਾਤਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਤਾ ਮਨ੍ਤਪਦੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧੰ ਤੁਟ੍ਠਿਦਾਨੰ ਞਾਤਕਾਨੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯੰ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਅਗਾਰੇ ਨ ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਮਣਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਤੇਸੰ ਪੁਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ। ਏਤੇ ਕਿਰ ਦਹਰਕਾਲੇਵ ਬਹੂ ਮਨ੍ਤੇ ਜਾਨਿੰਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਆਚਰਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਯਿੰਸੁ। ਤੇ ‘‘ਪਚ੍ਛਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਜਟੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਦਹਰਕਾਲੇਯੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਰਮਣੀਯਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਿੰਸੁ। ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਪਨ ‘‘ਕਿੰ ਭੋ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ‘‘ਕੁਹਿੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਥ, ਤੀਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਵਿਵਿਧਨਾਟਕਮਜ੍ਝੇ ਦੇਵੋ ਵਿਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਤਾਵ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਞਾਣੰ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਵਿਹਰਿੰਸੁਯੇਵ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ‘‘ਬਹੁਕਾਰਾ ਖੋ ਮੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਕਿੰ ਉਪਕਾਰਕਾਨੰਯੇਵ ਏਸ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਅਨੁਪਕਾਰਕਾਨੰ ਨ ਦੇਸੇਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਦੇਸੇਤਿ। ਪਰਿਚਯਵਸੇਨ ਹੇਸ ਆਲਾਰਞ੍ਚੇਵ ਕਾਲਾਮੰ ਉਦਕਞ੍ਚ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੰ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੰ ਅਞ੍ਞੋ ਪਠਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਥਾਵਿਧਉਪਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤਾ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਪੁਞ੍ਞਕਰਣਕਾਲੇ ਦ੍ਵੇ ਭਾਤਰੋ ਅਹੇਸੁੰ। ਤੇ ਚ ਏਕਤੋ ਸਸ੍ਸੰ ਅਕੰਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ‘‘ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸਸ੍ਸੇ ਨਵ ਵਾਰੇ ਅਗ੍ਗਸਸ੍ਸਦਾਨੰ ਮਯਾ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਪ੍ਪਕਾਲੇ ਬੀਜਗ੍ਗੰ ਨਾਮ ਦਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਕਾਲੇ ਕਨਿਟ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਗਬ੍ਭਕਾਲੇ ਗਬ੍ਭੰ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਕਨਿਟ੍ਠੋ ‘‘ਤਰੁਣਸਸ੍ਸੰ ਨਾਸੇਤੁਕਾਮੋਸੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਜੇਟ੍ਠੋ ਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨਨੁਵਤ੍ਤਨਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤੰ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਗਬ੍ਭੰ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਖੀਰੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਫਾਣਿਤੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਪੁਥੁਕਕਾਲੇ ਪੁਥੁਕੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ , ਲਾਯਨੇ ਲਾਯਨਗ੍ਗੰ, ਵੇਣਿਕਰਣੇ ਵੇਣਗ੍ਗੰ, ਵੇਣਿਯੋ ਪੁਰਿਸਭਾਰਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਲਾਪਕਰਣੇ ਕਲਾਪਗ੍ਗੰ, ਖਲੇ ਕਲਾਪਾਨੰ ਠਪਨਦਿਵਸੇ ਖਲਗ੍ਗੰ, ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਹੀਨੰ ਰਾਸਿਕਰਣਦਿਵਸੇ ਖਲਭਣ੍ਡਗ੍ਗੰ, ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੇ ਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖਿਪਨਦਿਵਸੇ ਕੋਟ੍ਠਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸਸ੍ਸੇ ਨਵ ਵਾਰੇ ਅਗ੍ਗਦਾਨੰ ਅਦਾਸਿ। ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਪਨ ਖਲਤੋ ਧਞ੍ਞੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਸੁ ਜੇਟ੍ਠੋ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰੋ ਜਾਤੋ, ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਸੁਭਦ੍ਦਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ। ਇਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸਸ੍ਸੇ ਨਵਨ੍ਨੰ ਅਗ੍ਗਦਾਨਾਨੰ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਅਞ੍ਞੋ ਪਠਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਨਵਨ੍ਨੰ ਅਗ੍ਗਦਾਨਾਨੰ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਨੰ ਅਗ੍ਗਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰਾਨੁਰੂਪੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸਾਵਕਪਾਰਮਿਯਾ ਚਿਣ੍ਣਨ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਹਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਤੰਤੰਪਾਰਮਿਯਾ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਅਪੁਞ੍ਞੰ ਵਾ ਗਰੁਤਰਵਿਪਾਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਸਬ੍ਬਪਠਮੰ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਵਿਨਾ ਕਥੰ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਨੰ ਅਗ੍ਗਭਾਵਸਿਦ੍ਧੀਤਿ? ‘‘ਬਹੁਕਾਰਾ ਖੋ ਮੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ’’ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਉਪਕਾਰਾਨੁਸ੍ਸਰਣਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਇਸਿਪਤਨੇ ਮਿਗਦਾਯੇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਪਦੇਸੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਪਬ੍ਬਤੇ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਨਾਗਲਤਾਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹੇ ਮੁਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾ ਗਮਨਕਾਲੇਪਿ ਤਤੋਯੇਵ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਇਸਯੋ ਏਤ੍ਥ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਤਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਤਂ ਠਾਨਂ ''ਇਸਿਪਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ, ਮਿਗਾਨਂ ਪਨ ਅਭਯਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਮਿਗਦਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਸਿਪਤਨੇ ਮਿਗਦਾਯੇ''ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਓਤਰਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਉਪਕਸ੍ਸ ਆਜੀਵਕਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਉਪਕੋ ਇਮਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਲ੍ਲਪਿਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਪੁਨ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਆਗਮ੍ਮ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਯੋਜਨਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਦਸਾਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯੇਨ ਬਾਰਾਣਸੀ, ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮੀ''ਤਿ।

੧੧. ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਗਯਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਬੋਧਿਨ੍ਤਿ ਗਯਾਯ ਚ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਚ ਵਿਵਰੇ ਤਿਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰੇ ਠਾਨੇ। ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਹਿ ਗਯਾ ਤੀਣਿ ਗਾਵੁਤਾਨਿ, ਬਾਰਾਣਸੀ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਯੋਜਨਾਨਿ। ਉਪਕੋ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਗਯਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਨ੍ਤਰਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਕਤਂ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਚ ਠਾਨੇਸੁ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਨਦਿਞ੍ਚ ਯਾਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਏਕਮੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾ-ਸਦ੍ਦਂ ਪਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਦੁਤਿਯਪਦੇਨਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਅਯੋਜਿਯਮਾਨੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਸ੍ਸ ਪਸਙ੍ਗੇ ਅਨ੍ਤਰਾ-ਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਦੀਘਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਸਮਯਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ''ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਪਾਚਿ॰ ੨੧੮) ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ। ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਪਨ ਗਯਾ ਤਿਗਾਵੁਤਂ। **ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸੋ। **ਪਰਿਯੋਦਾਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਯੇਵ ਹਿ ਏਸ ''ਪਰਿਯੋਦਾਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਸੇਤਭਾਵੇਨ। ਏਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਦਾਤਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਤਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਨਯਗ੍ਗਾਹੀਪਞ੍ਞਾ ਕਿਰੇਸਾ ਤਸ੍ਸ ਆਜੀਵਕਸ੍ਸ।

ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਸਬ੍ਬਵਿਦੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮਂ ਅਵੇਦਿਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਞੇਯ੍ਯਾਵਰਣਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। **ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਰਜ੍ਜਨਦੁਸ੍ਸਨਮੁਯ੍ਹਨਾਦਿਨਾ ਕਿਲੇਸਲੇਪੇਨ ਅਲਿਤ੍ਤੋ। **ਸਬ੍ਬਞ੍ਜਹੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ਅਪ੍ਪਹਾਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਂ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਜਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਕਮੁਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਂ ਅਞ੍ਞਂ ''ਅਯਂ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ''ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਂ।

ਨ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਮਯ੍ਹਂ ਆਚਰਿਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਲੋਕਿਯਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਯਾਦਿਸੋ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੋ, ਨ ਤਾਦਿਸੋ ਅਧਿਗਮੋ ਪਰੂਪਦੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਪਨਸ੍ਸ ਲੇਸੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਪਟਿਨਿਧਿਭੂਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਹੇਤੁਨਾ ਨਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ । **ਸੀਤਿਭੂਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਗ੍ਗਿਨਿਬ੍ਬਾਪਨੇਨ ਸੀਤਿਭੂਤੋ, ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤਾ **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**।

ਕਾਸਿਨਂ ਪੁਰਨ੍ਤਿ ਕਾਸਿਰਟ੍ਠੇ ਨਗਰਂ। **ਆਹਞ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਆਹਨਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਅਮਤਦੁਨ੍ਦੁਭਿ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਅਮਤਾਧਿਗਮਾਯ ਉਗ੍ਘੋਸਨਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ''ਅਮਤਦੁਨ੍ਦੁਭੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪਟਿਲਾਭਾਯ ਤਂ ਅਮਤਭੇਰਿਂ ਪਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਰਹਸਿ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋਤਿ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋਪਿ ਭਵਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨਨ੍ਤਞਾਣੋ ਜਿਤਕਿਲੇਸੋਤਿ **ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ। ਹੁਪੇਯ੍ਯਪਾਵੁਸੋ**ਤਿ ਆਵੁਸੋ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਏਵਂਵਿਧੇ ਨਾਮ ਰੂਪਰਤਨੇ ਈਦਿਸੇਨ ਞਾਣੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਯਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਜਾਤੋ। ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਹੇਸ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਤੇਨ ਸਮਾਗਮਨਤ੍ਥਂ ਪਦਸਾਵ ਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। **ਪਕ੍ਕਾਮੀ**ਤਿ ਵਙ੍ਕਹਾਰਜਨਪਦਂ ਨਾਮ ਅਗਮਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥੇਕਂ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਗਾਮਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਜੇਟ੍ਠਕਲੁਦ੍ਦਕੋ ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਜਨਪਦੇ ਚਣ੍ਡਾ ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਏਕਾਯ ਚਾਟਿਯਾ ਵਸਾਪੇਸੁਂ। ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਦੂਰਂ ਮਿਗਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਮਾ ਪਮਜ੍ਜੀ''ਤਿ ਚਾਪਂ ਨਾਮ ਧੀਤਰਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਤ੍ਤਭਾਤੁਕੇਹਿ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਹੋਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਉਪਕੋ ਘਰਂ ਆਗਤੋ ਤਂ ਦਾਰਿਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਚਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਿਸਿਤੁਂ ਉਪਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਗੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਭਾਜਨੇਨ ਭਤ੍ਤਂ ਆਦਾਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਚਾਪਂ ਲਭਾਮਿ, ਜੀਵਾਮਿ। ਨੋ ਚੇ, ਮਰਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਰਾਹਾਰੋ ਸਯਿ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਾਗਵਿਕੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰਂ ਉਪਕਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਾ ''ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਾਗਤਪੁਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਆਹ।

ਮਾਗਵਿਕੋ ਆਗਤਵੇਸੇਨੇਵ ਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤਙ੍ਖਣਂਯੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਫਾਸੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਦੇ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਉਪਕੋ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿਯੇਵ। ਸੋ ''ਵਦ ਭਨ੍ਤੇ, ਯਂ ਮਯਾ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਉਪਕੋ ''ਸਚੇ ਚਾਪਂ ਲਭਾਮਿ, ਜੀਵਾਮਿ, ਨੋ ਚੇ, ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਮਰਣਂ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਆਹ। ਜਾਨਾਸਿ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ? ਨ ਜਾਨਾਮੀਤਿ। ਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਘਰਾਵਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਆਹ ''ਨਾਹਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਪਿਚ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਮਂਸਹਾਰਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਂਸਞ੍ਚ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਮਾਗਵਿਕੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਏਤਦੇਵ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਘਰਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਸਂ ਸਂਵਾਸਮਨ੍ਵਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਜਾਯਿ, ''ਸੁਭਦ੍ਦੋ''ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਚਾਪਾ ਤਸ੍ਸ ਰੋਦਨਕਾਲੇ ''ਮਂਸਹਾਰਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤ ਮਾ ਰੋਦਿ ਮਾ ਰੋਦੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਮਾਨਾ ਪੁਤ੍ਤਤੋਸਨਗੀਤੇਨ ਉਪਕਂ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੇਸਿ। ''ਭਦ੍ਦੇ ਤ੍ਵਂ ਮਂ ਅਨਾਥੋਤਿ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ ਨਾਮ ਸਹਾਯੋ, ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਚਾਪਾ ''ਏਵਮਯਂ ਅਟ੍ਟੀਯਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਾਭਿਮੁਖੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਭਗਵਾ ਚ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ, ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਣਾਪੇਸਿ ''ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋਤਿ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ। ਉਪਕੋਪਿ ਖੋ ''ਕੁਹਿਂ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ ਵਸਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਕੁਹਿਂ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨਯਿਂਸੁ। ਸੋ ਚ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਞ੍ਜਾਨਾਥ ਮਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ਆਮ ਉਪਕ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮਿ, ਕੁਹਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਵਸਿਤ੍ਥਾਤਿ। ਵਙ੍ਕਹਾਰਜਨਪਦੇ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਉਪਕ ਮਹਲ੍ਲਕੋਸਿ ਜਾਤੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਹੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਵਿਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤ ਜਨਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ, ਤੇਸਂ ਸੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

''ਅਵਿਹਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾਸੇ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਭਿਕ੍ਖਵੋ।
ਰਾਗਦੋਸਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਤਿਣ੍ਣਾ ਲੋਕੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਂ॥

''ਉਪਕੋ ਪਲਗਣ੍ਡੋ ਚ, ਪੁਕ੍ਕੁਸਾਤਿ ਚ ਤੇ ਤਯੋ।
ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਖਣ੍ਡਦੇਵੋ ਚ, ਬਾਹੁਰਗ੍ਗਿ ਚ ਸਙ੍ਗਿਯੋ।
ਤੇ ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਦਿਬ੍ਬਯੋਗਂ ਉਪਚ੍ਚਗੁ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੦, ੧੦੫)।

੧੨. ਸਣ੍ਠਪੇਸੁਨ੍ਤਿ ''ਨੇਵ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਤਿਕਂ ਅਕਂਸੁ। **ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ**ਤਿ ਚੀਵਰਬਾਹੁਲ੍ਲਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। **ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਧਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਦੁਕ੍ਕਰਚਰਣਤੋ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਭਟ੍ਠੋ ਪਰਿਹੀਨੋ। **ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦਿਬਹੁਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਆਵਤ੍ਤੋ। **ਅਪਿਚ ਖੋ ਆਸਨਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਸਨਮਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਿਂਸੁ। **ਅਸਣ੍ਠਹਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਬੁਦ੍ਧਤੇਜੇਨ ਅਭਿਭੂਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਿਕਾਯ ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ। **ਨਾਮੇਨ ਚ ਆਵੁਸੋਵਾਦੇਨ ਚ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਗੋਤਮਾ''ਤਿ ਚ ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਮਯਂ ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਪਧਾਨਕਾਲੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿਮ੍ਹ, ਮੁਖੋਦਕਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਅਦਮ੍ਹ, ਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵੇਣਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਮ੍ਹ, ਪਚ੍ਛਾ ਤੇ ਕੋ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਅਕਾਸਿ, ਕਚ੍ਚਿ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਨ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਅਚਿਰੇਨੇਵ। **ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਏਤੇ ਪਨ ਉਭਯਥਾਪਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਯੇਵ। **ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਘਰਾ। ਅਗਾਰਾਯ ਹਿਤੰ ਅਗਾਰਿਯੰ, ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿ ਕੁਟੁਮ੍ਬਪੋਸਨਕਮ੍ਮੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗਾਰਿਯਨ੍ਤਿ **ਅਨਗਾਰਿਯੰ**। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। **ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। **ਤਦਨੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠੇ**ਵ **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍**ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ** **ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਥ।

ਇਰਿਯਾਯਾਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਇਰਿਯਾਯ। **ਪਟਿਪਦਾਯਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਪਸਤਪਸਤਮੁਗ੍ਗਯੂਸਾਦਿਆਹਰਣਾਦਿਨਾ ਦੁਕ੍ਕਰਕਰਣੇਨ। **ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਤੋ ਉਪਰਿ। ਅਲੰ ਅਰਿਯੰ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਅਲਮਰਿਯੋ, ਅਰਿਯਭਾਵਾਯ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ, ਅਲਮਰਿਯੋ ਚ ਸੋ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ ਚਾਤਿ **ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ। ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਮਗ੍ਗੋਪਿ ਫਲਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਆਰਾਧੇਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੧) ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਮ। ''ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨੀਹਰਤਿ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੫) ਏਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੰ। ''ਅਭਬ੍ਬਾ ਤੇ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੯੬) ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ। ''ਅਯਮਞ੍ਞੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ ਅਧਿਗਤੋ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੮) ਏਤ੍ਥ ਫਲੰ। ''ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨੰ ਉਦਪਾਦਿ 'ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਮੇ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਯਮਨ੍ਤਿਮਾ ਜਾਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ'''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੬) ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੰ। ''ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨੰ ਉਦਪਾਦਿ 'ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਕਤੋ ਆਲਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ'''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੪; ੨.੩੪੦; ਮਹਾਵ॰ ੧੦) ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ। ਇਧ ਪਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ।

ਅਭਿਜਾਨਾਥ ਮੇ ਨੋਤਿ ਅਭਿਜਾਨਾਥ ਨੁ ਮੇ। **ਏਵਰੂਪੰ ਪਭਾਵਿਤਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵਰੂਪੰ ਵਾਕ੍ਯਭੇਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਪਿ ਨੁ ਅਹੰ ਉਰੁਵੇਲਾਯੰ ਪਧਾਨੇ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਨਤ੍ਥੰ ਰਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਦਿਵਾ ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਆਵੁਸੋ, ਮਯੰ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਮਾ ਵਿਤਕ੍ਕਯਿਤ੍ਥ, ਮਯ੍ਹੰ ਓਭਾਸੋ ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ ਏਵਰੂਪੰ ਕਞ੍ਚਿ ਵਚਨਭੇਦੰ ਅਕਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇ ਏਕਪਦੇਨੇਵ ਸਤਿੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਗਾਰਵਾ ''ਅਦ੍ਧਾ ਏਸ ਬੁਦ੍ਧੋ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ''ਨੋ ਹੇਤੰ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। **ਅਸਕ੍ਖਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਖਿ। **ਅਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਸੁੰ ਅਭਿਨੀਹਰਿੰਸੁ।

ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. **ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ, ਦ੍ਵੇ ਭਾਗਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਾਗਵਚਨੋ ਹੇਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੇ ਞਾਣੰ ਅਪਰਨ੍ਤੇ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੬੩) ਵਿਯ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪਦਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਾਰਣਸਮਕਾਲੰ ਪਵਤ੍ਤਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਵੀਚਿੰ ਉਪਰਿ ਭਵਗ੍ਗੰ ਪਤ੍ਵਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਸਮਯੇ ਪਰਿਪਕ੍ਕਕੁਸਲਮੂਲਾ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਕੋਟਿਸਙ੍ਖਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਸਮਾਗਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯ ਸੂਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਮੇਤਿ, ਪਾਚੀਨਦਿਸਾਯ ਆਸਾਲ੍ਹਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤੰ ਆਰਭਨ੍ਤੋ ''ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਗਿਹਿਬਨ੍ਧਨੰ ਛੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਗਤੇਨ। **ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਨ ਵਲਞ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ ਨਾਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ। **ਯੋ ਚਾਯੰ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗੋ**ਤਿ ਯੋ ਚ ਅਯੰ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮਸੁਖਸ੍ਸ ਅਨੁਯੋਗੋ, ਕਿਲੇਸਕਾਮਸੰਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਅਨੁਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹੀਨੋ**ਤਿ ਲਾਮਕੋ। **ਗਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਗਾਮਵਾਸੀਨੰ ਸਨ੍ਤਕੋ ਤੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤਾਯ। **ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕੋ**ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਨ ਅਨ੍ਧਬਾਲਜਨੇਨ ਆਚਿਣ੍ਣੋ। **ਅਨਰਿਯੋ**ਤਿ ਨ ਅਰਿਯੋ ਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨ ਉਤ੍ਤਮੋ, ਨ ਵਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਸਨ੍ਤਕੋ। **ਅਨਤ੍ਥਸੰਹਿਤੋ**ਤਿ ਨ

ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤੋ, ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਕਾਰਣਂ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਲਮਥਸ੍ਸ ਅਨੁਯੋਗੋ, ਦੁਕ੍ਖਕਰਣਂ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਕਣ੍ਟਕਾਪਸ੍ਸਯਸੇਯ੍ਯਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਤਬਾਧਨੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖਾਵਹੋ। **ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਅਨ੍ਤੇ ਨ ਉਪੇਤਿ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਏਤੇਹਿ ਅਨ੍ਤੇਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਦਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤੇਸਂ ਮਜ੍ਝੇ ਭਵਤ੍ਤਾ **ਮਜ੍ਝਿਮਾ,** ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਰਣਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਚ **ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ, ਤਥਾ ਲੋਭੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਦੋਸੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ। ਸਸ੍ਸਤਂ ਏਕਂ ਅਨ੍ਤਂ, ਉਚ੍ਛੇਦੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਚਕ੍ਖੁਕਰਣੀਤਿਆਦੀਹਿ ਤਮੇਵ ਪਟਿਪਦਂ ਥੋਮੇਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਚਕ੍ਖੁਕਰਣੀ। ਸਾ ਹਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ‘‘ਚਕ੍ਖੁਕਰਣੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਯਿਦਂ ਸਤਿਪਿ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਨਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਅਵਯਵਵਸੇਨ ਸਿਜ੍ਝਮਾਨੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਮੁਦਾਯੇਨ ਕਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਦੁਤਿਯਪਦਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਉਪਸਮਾਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੁਪਸਮਤ੍ਥਾਯ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਅਭਿਜਾਨਨਤ੍ਥਾਯ। **ਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ। ਅਥ ਵਾ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ। ‘‘ਉਪਸਮਾਯਾ’’ਤਿ ਹਿ ਇਮਿਨਾ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਹਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ‘‘ਕਤਮਾ ਚ ਸਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਮੇਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਯਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਵਚਨਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ। ਸਤ੍ਥਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਹਿ ਇਧ ਪਟਿਸੇਧਨਂ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ। **ਅਰਿਯੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ। ਅਰਿਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿਪਿ **ਅਰਿਯੋ** ਅਰਯੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਯਨ੍ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਅਰਿਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਅਯਨ੍ਤਿਪਿ **ਅਰਿਯੋ,** ਅਰਿਯਭਾਵਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿਪਿ **ਅਰਿਯੋ**। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਰਿਯਕਰੋ ਅਰਿਯੋਤਿਪਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਅਰਿਯ-ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਉਪੇਤਤ੍ਤਾ **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ**। ਮਗ੍ਗਙ੍ਗਸਮੁਦਾਯੇ ਹਿ ਮਗ੍ਗਵੋਹਾਰੋ, ਸਮੁਦਾਯੋ ਚ ਸਮੁਦਾਯੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਯਵਭੂਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋਤਿ। ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਅਙ੍ਗਾਨਿਯੇਵ ਮਗ੍ਗੋ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਤੂਰਿਯਾਦੀਨਿ ਵਿਯ, ਨ ਚ ਅਙ੍ਗਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਛਲਙ੍ਗੋ ਵੇਦੋ ਵਿਯ। ਕਿਲੇਸੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਮਗ੍ਗੋ** ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਮਗ੍ਗਤਿ ਗਵੇਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਗ੍ਗੋ**। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਮਗ੍ਗੀਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਗ੍ਗੋ** ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਪੁਞ੍ਞਕਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਦਤ੍ਥਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਗਮ੍ਮਤਿ ਵਾ ਤੇਹਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜੀਯਤੀਤਿ **ਮਗ੍ਗੋ**। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਆਦਿਅਨ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਤਮੋ ਸੋ ਇਤਿ ਚੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਤਮਾਨਿ ਵਾ ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨੀਤਿ। ਸਬ੍ਬਲਿਙ੍ਗਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਸਾਧਾਰਣੋ ਹਿ ਅਯਂ ਨਿਪਾਤੋ। ਏਕਮੇਕਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗਂ ਮਗ੍ਗੋਯੇਵ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਮਗ੍ਗੋ ਚੇਵ ਹੇਤੁ ਚਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੩੯)। ਪੋਰਾਣਾਪਿ ਭਣਨ੍ਤਿ ‘‘ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਮਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ...ਪੇ॰... ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਮਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ’’ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮੁਦਿਤਾਨਿ ਮਗ੍ਗੋ ਅਨੁਮਸੋ ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਵਿਕਲਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧੇ, ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਯ ਪਨ ਯਥਾਸਕਂ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਮ੍ਪਿ ਤਾਨਿ ਮਗ੍ਗੋਯੇਵ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਮੁਦਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ,** ਸਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਭਿਨਿਰੋਪੇਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ,** ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ,** ਸਮ੍ਮਾ ਕਰੋਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਂ, ਤਦੇਵ **ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ,** ਸਮ੍ਮਾ ਆਜੀਵਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੋ,** ਸਮ੍ਮਾ ਵਾਯਮਤਿ ਉਸ੍ਸਹਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ,** ਸਮ੍ਮਾ ਸਰਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ,** ਸਮ੍ਮਾ ਸਮਾਧਿਯਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਾਨਿ **ਅਯਂ ਖੋ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਪਟਿਪਦਂ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਅਯਂ ਖੋ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ।

੧੪. ਏਵਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪਟਿਪਦਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਦਂ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੩੦) **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦੁ**-ਇਤਿ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਕੁਚ੍ਛਿਤੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਞ੍ਹਿ ਪੁਤ੍ਤਂ ''ਦੁਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, **ਖਂ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਤੁਚ੍ਛੇ। ਤੁਚ੍ਛਞ੍ਹਿ ਆਕਾਸਂ ''ਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਠਮਸਚ੍ਚਂ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਅਨੇਕਉਪਦ੍ਦਵਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤੋ, ਤੁਚ੍ਛਂ ਬਾਲਜਨਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਧੁਵਸੁਭਸੁਖਤ੍ਤਭਾਵਵਿਰਹਿਤਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਤੁਚ੍ਛਤ੍ਤਾ ਚ ''ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਅਰਿਯਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਅਰਿਯਸਚ੍ਚ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਰਿਯਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਂ ਪੁਰਿਮਪਦੇ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ **"ਅਰਿਯਸਚ੍ਚ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿਪਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ। ਤਥਾਗਤੇਨ ਹਿ ਸਯਂ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਪਵੇਦਿਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਏਵ ਚ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਧਿਗਮਨੀਯਤ੍ਤਾ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਅਰਿਯਸਾਧਕਂ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿਪਿ **ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ** ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ । ਅਵਿਤਥਭਾਵੇਨ ਵਾ ਅਰਣੀਯਤ੍ਤਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਂ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿਪਿ **ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ**। ਸਚ੍ਚਤ੍ਥਂ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਪਰਤੋ ਏਕਜ੍ਝਂ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਜਾਤਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ **ਜਾਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨੇਕਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹੇਸ ''ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੮) ਏਤ੍ਥ ਭਵੇ ਆਗਤੋ। ''ਅਤ੍ਥਿ, ਵਿਸਾਖੇ, ਨਿਗਣ੍ਠਾ ਨਾਮ ਸਮਣਜਾਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੧) ਏਤ੍ਥ ਨਿਕਾਯੇ। ''ਜਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ''ਤਿ (ਧਾਤੁ॰ ੭੧) ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਤਲਕ੍ਖਣੇ। ''ਯਂ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਠਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਾਤੁਭੂਤਂ, ਤਦੁਪਾਦਾਯ ਸਾਵਸ੍ਸ ਜਾਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੪) ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ। ''ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੦੭) ਏਤ੍ਥ ਪਸੂਤਿਯਂ। ''ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪਕੁਟ੍ਠੋ ਜਾਤਿਵਾਦੇਨਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੩) ਏਤ੍ਥ ਕੁਲੇ। ਸ੍ਵਾਯਮਿਧ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਕਾਨਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨਂ, ਤਾਵ ਪਵਤ੍ਤੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ, ਇਤਰੇਸਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇਸ੍ਵੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਚ ਪਰਿਯਾਯਕਥਾਵ, ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਯੇ ਖਨ੍ਧਾ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਠਮਪਾਤੁਭਾਵੋ ਜਾਤਿ ਨਾਮ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸਾ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਚੇ? ਅਨੇਕੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ। ਅਨੇਕਾਨਿ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਂ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਦੁਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਯਾਯਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਸਭਾਵਤੋ ਚ ਨਾਮਤੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖਤ੍ਤਾ **ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤੋ **ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਂ**। ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਚੇਵ ਸੇਸਾ ਚ ਤੇਭੂਮਕਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਉਦਯਬ੍ਬਯਪੀਲ਼ਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਂ**। ਕਣ੍ਣਸੂਲਦਨ੍ਤਸੂਲਰਾਗਜਪਰਿਲ਼ਾਹਦੋਸਜਪਰਿਲ਼ਾਹਾਦਿਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਾ ਆਬਾਧਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ ਉਪਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਚ ਅਪਾਕਟਭਾਵਤੋ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਦੁਕ੍ਖਂ**। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾਦਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਆਬਾਧੋ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ ਉਪਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਚ ਪਾਕਟਭਾਵਤੋ **ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਦੁਕ੍ਖਂ**। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਂ ਸੇਸਦੁਕ੍ਖਂ ਸਚ੍ਚਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤਂ ਜਾਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ **ਪਰਿਯਾਯਦੁਕ੍ਖਂ**। ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਂ ਪਨ **ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਜਾਤਿ ਯਂ ਤਂ **ਬਾਲਪਣ੍ਡਿਤਸੁਤ੍ਤਾ**ਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੪੬ ਆਦਯੋ) ਭਗਵਤਾਪਿ ਉਪਮਾਵਸੇਨ ਪਕਾਸਿਤਂ ਆਪਾਯਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਯਞ੍ਚ ਸੁਗਤਿਯਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਮੂਲਕਾਦਿਭੇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ ਦੁਕ੍ਖਾ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਜਾਯੇਥ ਨੋ ਚੇ ਨਰਕੇਸੁ ਸਤ੍ਤੋ।
ਤਤ੍ਥਗ੍ਗਿਦਾਹਾਦਿਕਮਪ੍ਪਸਯ੍ਹਂ।
ਲਭੇਥ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਕੁਹਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਂ।
ਇਚ੍ਚਾਹ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਮੁਨੀਧ ਜਾਤਿਂ॥

''ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਿਰਚ੍ਛੇਸੁ ਕਸਾਪਤੋਦ-
ਦਣ੍ਡਾਭਿਘਾਤਾਦਿਭਵਂ ਅਨੇਕਂ।
ਯਂ ਤਂ ਕਥਂ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇਯ੍ਯ ਜਾਤਿਂ।

ਵਿਨਾ ਤਹਿਂ ਜਾਤਿ ਤਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ॥

''ਪੇਤੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਨ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾ-
ਵਾਤਾਤਪਾਦਿਪ੍ਪਭਵਂ ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ।
ਯਸ੍ਮਾ ਅਜਾਤਸ੍ਸ ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ।
ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਮੁਨਿ ਜਾਤਿਮਾਹ॥

''ਤਿਬ੍ਬਨ੍ਧਕਾਰੇ ਚ ਅਸਯ੍ਹ ਸੀਤੇ।
ਲੋਕਨ੍ਤਰੇ ਯਂ ਅਸੁਰੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖਂ।
ਨ ਤਂ ਭਵੇ ਤਤ੍ਥ ਨ ਚਸ੍ਸ ਜਾਤਿ।
ਯਤੋ ਅਯਂ ਜਾਤਿ ਤਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ॥

''ਯਞ੍ਚਾਪਿ ਗੂਥਨਰਕੇ ਵਿਯ ਮਾਤੁ ਗਬ੍ਭੇ।
ਸਤ੍ਤੋ ਵਸਂ ਚਿਰਮਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਞ੍ਚ।
ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਦੁਕ੍ਖਮਤਿਘੋਰਮਿਦਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ।
ਜਾਤਿਂ ਵਿਨਾ ਇਤਿਪਿ ਜਾਤਿ ਅਯਞ੍ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਾ॥

''ਕਿਂ ਭਾਸਿਤੇਨ ਬਹੁਨਾ ਨਨੁ ਯਂ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ।
ਅਤ੍ਥੀਧ ਕਿਞ੍ਚਿਦਪਿ ਦੁਕ੍ਖਮਿਦਂ ਕਦਾਚਿ।
ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਜਾਤਿਵਿਰਹੇਨ ਯਤੋ ਮਹੇਸਿ।
ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਇਮਮਾਹ ਜਾਤਿ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੪੧; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੧; ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੩੨-੩੩)।

ਜਰਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਦੁਵਿਧਾ ਜਰਾ ਸਙ੍ਖਤਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦਿਸਮ੍ਮਤੋ ਸਨ੍ਤਤਿਯਂ ਏਕਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪੁਰਾਣਭਾਵੋ ਚ, ਸਾ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਜਰਾ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਚੇਵ ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਤੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖਾ। ਯਞ੍ਹਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਸਿਥਿਲਭਾਵਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਕਾਰਵਿਰੂਪਤਾਯੋਬ੍ਬਨਵਿਨਾਸਵੀਰਿਯਾਵਿਸਾਦਸਤਿਮਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਰਪਰਿਭਵਾਦਿਅਨੇਕਪਚ੍ਚਯਂ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਜਰਾ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਸਿਥਿਲੀਭਾਵਾ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਵਿਕਾਰਤੋ।
ਯੋਬ੍ਬਨਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸੇਨ, ਬਲਸ੍ਸ ਉਪਘਾਤਤੋ॥

''ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾ ਸਤਾਦੀਨਂ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ।
ਅਪ੍ਪਸਾਦਨੀਯਤੋ ਚੇਵ, ਭਿਯ੍ਯੋ ਬਾਲਤ੍ਤਪਤ੍ਤਿਯਾ॥

''ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਯਂ ਮਚ੍ਚੋ, ਕਾਯਿਕਂ ਮਾਨਸਂ ਤਥਾ।
ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਜਰਾਹੇਤੁ, ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਜਰਾ ਦੁਖਾ''ਤਿ॥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੪੨; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੨; ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੩੨-੩੩)।

ਬਜਾਧਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿ ਇਦਂ ਪਦਂ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨ ਆਗਤਂ, ਤੇਨੇਵ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇਪਿ** ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਤਂ ਨ ਉਦ੍ਧਟਂ, **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ**ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਾਲ਼ਿਯਂਯੇਵ ਪਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥੇਵਿਮਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਚ ਅਵਚਨੇ ਕਾਰਣਂ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ।

ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਦੁਵਿਧਂ ਮਰਣਂ ਸਙ੍ਖਤਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਜਰਾਮਰਣਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਧਾਤੁ॰ ੭੧)। ਏਕਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪ੍ਪਬਨ੍ਧਵਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨਿਚ੍ਚਂ ਮਰਣਤੋ ਭਯ''ਨ੍ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੮੧; ਜਾ॰ ੧.੧੧.੮੮), ਤਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਮਰਣਂ ਉਪਕ੍ਕਮਮਰਣਂ ਸਰਸਮਰਣਂ ਆਯੁਕ੍ਖਯਮਰਣਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖਯਮਰਣਨ੍ਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਂ। ਤਯਿਦਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਪਾਪਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮਾਦਿ-ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਨੁਪਸ੍ਸਤੋ।
ਭਦ੍ਦਸ੍ਸਾਪਸਹਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਵਿਯੋਗਂ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਕਂ।
ਮੀਯਮਾਨਸ੍ਸ ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਮਾਨਸਂ ਅਵਿਸੇਸਤੋ॥

''ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਚਾਪਿ ਯਂ ਸਨ੍ਧਿ-ਬਨ੍ਧਨਚ੍ਛੇਦਨਾਦਿਕਂ।
ਵਿਤੁਜ੍ਜਮਾਨਮਮ੍ਮਾਨਂ, ਹੋਤਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਰੀਰਜਂ॥

''ਅਸਯ੍ਹਮਪ੍ਪਟਿਕਾਰਂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸੇਤਸ੍ਸਿਦਂ ਯਤੋ।
ਮਰਣਂ ਵਤ੍ਥੁ ਤੇਨੇਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਮਿਚ੍ਚੇਵ ਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੪੩; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੩; ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੩੨-੩੩)।

ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਠਾਨੇ ''ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਆਗਤਂ, ਇਧ ਪਨ ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਰਣਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪ੍ਪਿਯੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਗੋ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਿਯਸਮ੍ਪਯੋਗੋ ਨਾਮ ਅਮਨਾਪੇਹਿ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਸਮੋਧਾਨਂ। ਸੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਤੋ ਦੁਕ੍ਖੋ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਅਪ੍ਪਿਯੇ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਪਠਮਂ ਹੋਤਿ ਚੇਤਸਿ।
ਤਦੁਪਕ੍ਕਮਸਮ੍ਭੂਤ-ਮਥ ਕਾਯੇ ਯਤੋ ਇਧ॥

''ਤਤੋ ਦੁਕ੍ਖਦ੍ਵਯਸ੍ਸਾਪਿ, ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਸੋ ਮਹੇਸਿਨਾ।
ਦੁਕ੍ਖੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਅਪ੍ਪਿਯੇਹਿ ਸਮਾਗਮੋ''ਤਿ॥

ਪਿਯੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਯੋਗੋ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਿਯਵਿਪ੍ਪਯੋਗੋ ਨਾਮ ਮਨਾਪੇਹਿ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਵਿਨਾਭਾਵੋ। ਸੋਪਿ ਸੋਕਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਦੁਕ੍ਖੋ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਞਾਤਿਧਨਾਦਿਵਿਯੋਗਾ।
ਸੋਕਸਰਸਮਪ੍ਪਿਤਾ ਵਿਤੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।
ਬਾਲਾ ਯਤੋ ਤਤੋਯਂ।
ਦੁਕ੍ਖੋਤਿ ਮਤੋ ਪਿਯਵਿਪ੍ਪਯੋਗੋ''ਤਿ॥

ਯਮ੍ਪਿਚ੍ਛਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਹੋ ਵਤ ਮਯਂ ਨ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਇਚ੍ਛਾਵ ''ਯਮ੍ਪਿਚ੍ਛਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਤੋ ਦੁਕ੍ਖਾ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਤਂ ਤਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਲਾਭਤੋ।
ਯਂ ਵਿਘਾਤਮਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਇਧ ਜਾਯਤਿ॥

''ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੂਨਂ, ਪਤ੍ਥਨਾ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ।
ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਜਿਨੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਇਚ੍ਛਿਤਾਲਾਭਮਬ੍ਰਵੀ''ਤਿ॥

ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਇਨ੍ਧਨਮਿਵ ਪਾਵਕੋ, ਲਕ੍ਖਮਿਵ ਪਹਰਣਾਨਿ, ਗੋਰੂਪਂ ਵਿਯ ਡਂਸਮਕਸਾਦਯੋ, ਖੇਤ੍ਤਮਿਵ ਲਾਯਕਾ, ਗਾਮਂ ਵਿਯ ਗਾਮਘਾਤਕਾ, ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਮੇਵ ਜਾਤਿਆਦਯੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਿਬਾਧੇਨ੍ਤਾ ਤਿਣਲਤਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਭੂਮਿਯਂ, ਪੁਪ੍ਫਫਲਪਲ੍ਲਵਾਨਿ ਵਿਯ ਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਆਦਿਦੁਕ੍ਖਂ ਜਾਤਿ, ਮਜ੍ਝੇਦੁਕ੍ਖਂ ਜਰਾ, ਪਰਿਯੋਸਾਨਦੁਕ੍ਖਂ ਮਰਣਂ, ਮਨੋਰਥਵਿਘਾਤਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਾਵਿਘਾਤਦੁਕ੍ਖਂ ਇਚ੍ਛਿਤਾਲਾਭੋਤਿ ਏਵਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨਾ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਵ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਯਦੇਤਂ ਏਕਮੇਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਅਨੇਕੇਹਿਪਿ ਕਪ੍ਪੇਹਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਏਕਜਲਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਹਿ ਸਕਲਸਮੁਦ੍ਦਜਲਰਸਂ ਵਿਯ ਯੇਸੁ ਕੇਸੁਚਿ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਜਾਤਿਪ੍ਪਭੁਤਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮਿਧ ਤਾਦਿਨਾ।
ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਯਞ੍ਚ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਵਿਨਾ ਏਤੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

''ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਾਦਾਨ-ਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਇਮੇ।
ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤ-ਦੇਸਕੇਨ ਮਹੇਸਿਨਾ''ਤਿ॥

ਏਵਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਦਂ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਂ**-ਇਤਿ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ''ਸਮਾਗਮੋ ਸਮੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਂਯੋਗਂ ਦੀਪੇਤਿ, **ਉ**-ਇਤਿ ਅਯਂ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਉਦਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। **ਅਯ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਕਾਰਣਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਇਦਞ੍ਚਾਪਿ ਦੁਤਿਯਸਚ੍ਚਂ ਅਵਸੇਸਪਚ੍ਚਯਸਮਾਯੋਗੇ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਂਯੋਗੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ''ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਯਾਯਂ ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਯਾ ਅਯਂ ਤਣ੍ਹਾ। **ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ**ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਕਰਣਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ ਸੀਲਮੇਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ। ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੇਨ ਸਹਗਤਾਤਿ **ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਸਹਗਤਾ**। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਨਨ੍ਦਨਤੋ ਰਜ੍ਜਨਤੋ ਚ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਭਾਵਂ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਅਵਤ੍ਥਾਸੁ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਸਹਗਤਾ''ਤਿ। **ਤਤ੍ਰਤਤ੍ਰਾਭਿਨਨ੍ਦਿਨੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਰ ਯਤ੍ਰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਤ੍ਰਤਤ੍ਰਾਭਿਨਨ੍ਦਿਨੀ।

ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਕਤਮਾਤਿ ਚੇਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਾਯੇਵ ਤਣ੍ਹਾ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਭੇਦਤੋ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਯੇਵ ਹਿ ਯਦਾ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਾਥਮਾਗਤਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਕਾਮਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਾਦਯਮਾਨਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਦਾ **ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਦਾ ਤਦੇਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਧੁਵਂ ਸਸ੍ਸਤਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਦਾ **ਭਵਤਣ੍ਹਾ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਹਿ ਰਾਗੋ ''ਭਵਤਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਤਦੇਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਦਾ **ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਹਿ ਰਾਗੋ ''ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਦ੍ਦਤਣ੍ਹਾਦੀਸੁਪਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਵ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਵਿਸੇਸਹੇਤੁਭਾਵਤੋ। ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਹਿ ਭਵੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੀ ਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਉਪਾਦਾਨਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਨਿਵਿਸਮਾਨਂ ਤਣ੍ਹਂ ਅਭਿਵਡ੍ਢੇਤਿ, ਦੋਸਾਦਯੋਪਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਣ੍ਹਾ ਪਨ

ਤੰਤੰਭਵਯੋਨਿਗਤਿਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਸਤ੍ਤਾਆਵਾਸਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਕੁਲਭੋਗਿਸ੍ਸਰਿਯਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਤਤੰ ਅਭਿਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੀ ਕਮ੍ਮਵਿਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਤੰ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਸਹਾਯਭਾਵੰ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਭਵਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਤਤੰ ਨਿਯਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਉਪਾਦਾਨਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਚ ਅਵਸੇਸਕਿਲੇਸਾਕੁਸਲਮੂਲਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖਹੇਤੂਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਵ ''ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਇਦਾਨਿ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਇਦੰ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ **ਨਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਾਵੰ, **ਰੋਧ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਾਰਕੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਾਵੋ ਏਤ੍ਥ ਸੰਸਾਰਚਾਰਕਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਰੋਧਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਗਤਿਸੁਞ੍ਞਤ੍ਤਾ, ਸਮਧਿਗਤੇ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸੰਸਾਰਚਾਰਕਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਰੋਧਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਹੋਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ''ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ **ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੰ**। ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਚੇਤ੍ਥ **"ਯੋ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਤਣ੍ਹਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮੁਦਯਨਿਰੋਧੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚੇ? ਸਮੁਦਯਨਿਰੋਧੇਨ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ। ਬ੍ਯਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤਵੂਪਸਮੇਨ ਬ੍ਯਾਧਿਵੂਪਸਮੋ ਵਿਯ ਹਿ ਹੇਤੁਨਿਰੋਧੇਨ ਫਲਨਿਰੋਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮੁਦਯਨਿਰੋਧੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਤੇਨਾਹ –

''ਯਥਾਪਿ ਮੂਲੇ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵੇ ਦਲ੍ਹੇ।
ਛਿਨ੍ਨੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖੋ ਪੁਨਰੇਵ ਰੂਹਤਿ।
ਏਵਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਹਾਨੁਸਯੇ ਅਨੂਹਤੇ।
ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀ ਦੁਕ੍ਖਮਿਦੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੩੮)।

ਇਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਮੁਦਯਨਿਰੋਧੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਮੁਦਯਨਿਰੋਧੇਨ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੀਹਸਮਾਨਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਹਿ ਤਥਾਗਤਾ। ਤੇ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਰੋਧੇਨ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਞ੍ਚ ਦੇਸੇਨ੍ਤਾ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਫਲੇ। ਯਥਾ ਹਿ ਸੀਹੋ ਯੇਨਤ੍ਤਨਿ ਸਰੋ ਖਿਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨ ਸਰੇ, ਤਥਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਕਾਰਣੇ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਫਲੇ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਨ ਸੁਵਾਨਵੁਤ੍ਤਿਨੋ। ਤੇ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਰੋਧੇਨ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਞ੍ਚ ਦੇਸੇਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਦੇਸਨਾਦੀਹਿ ਫਲੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਸੁਨਖਾ ਕੇਨਚਿ ਲੇਡ੍ਡੁਪ੍ਪਹਾਰੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਭੁਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਲੇਡ੍ਡੁੰ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਹਾਰਦਾਯਕੇ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਰੋਧੇਤੁਕਾਮਾ ਕਾਯਖੇਦਮਨੁਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਕਿਲੇਸਨਿਰੋਧਨੰ, ਏਵੰ ਤਾਵ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਨਿਰੋਧਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾਯ ਪਯੋਜਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਤਣ੍ਹਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ''ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾਯ। ਵਿਰਾਗੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਗ੍ਗੋ। ''ਵਿਰਾਗਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੫; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨, ੫੯) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਰਾਗੇਨ ਨਿਰੋਧੋ ਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧੋ, ਅਨੁਸਯਸਮੁਗ੍ਘਾਤਤੋ ਅਸੇਸੋ ਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧੋ **ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧੋ**। ਅਥ ਵਾ ਵਿਰਾਗੋਤਿ ਪਹਾਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਸਯਸਮੁਗ੍ਘਾਤਤੋ ਅਸੇਸੋ ਵਿਰਾਗੋ ਅਸੇਸੋ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਏਤਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੰ ਆਗਮ੍ਮ ਤਣ੍ਹਾ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ ਚੇਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵਿਰਾਗੋ''ਤਿ ਚ ''ਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤਦੇਵ ਆਗਮ੍ਮ ਤਸ੍ਸਾ ਚਾਗਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਾਮਗੁਣਾਲਯਾਦੀਸੁ ਚੇਤ੍ਥ ਏਕੋਪਿ ਆਲਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਚਾਗੋ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਮੁਤ੍ਤਿ ਅਨਾਲਯੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦਾਅਰਿਯਸਚ੍ਚੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਇਦੰ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਤਦਭਿਮੁਖਭੂਤਤ੍ਤਾ, ਪਟਿਪਦਾ ਚ ਹੋਤਿ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕੋ ਪਨ ਨੇਸੰ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਸਚ੍ਚਟ੍ਠੋਤਿ? ਯੋ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨਾਨੰ ਮਾਯਾਵ ਵਿਪਰੀਤੋ, ਮਰੀਚਿਵ ਵਿਸੰਵਾਦਕੋ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਅਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਸਭਾਵੋ ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਬਾਧਨਪ੍ਪਭਵਸਨ੍ਤਿਨਿਯ੍ਯਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਤਚ੍ਛਾਵਿਪਰੀਤਭੂਤਭਾਵੇਨ ਅਰਿਯਞਾਣਸ੍ਸ ਗੋਚਰੋ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਏਸ ਅਗ੍ਗਿਲਕ੍ਖਣੰ ਵਿਯ ਲੋਕਪਕਤਿ ਵਿਯ ਚ ਤਚ੍ਛਾਵਿਪਰੀਤਭੂਤਭਾਵੋ ਸਚ੍ਚਟ੍ਠੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਗ੍ਗਿਲਕ੍ਖਣੰ ਨਾਮ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕਟ੍ਠਾਦਿਉਪਾਦਾਨਭੇਦੇ ਵਿਸੰਵਾਦਕੰ ਵਿਪਰੀਤੰ ਅਭੂਤੰ ਵਾ ਕਦਾਚਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ''ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾ ਜਰਾਧਮ੍ਮਾ, ਅਥੋ ਮਰਣਧਮ੍ਮਿਨੋ''ਤਿ

(ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੫੭) ਏਵਂ ਵਤ੍ਥੁਜਾਤਿਆਦਿਕਾ ਲੋਕਪਕਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨਂ ਤਿਰਿਯਂ ਦੀਘਤਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਉਦ੍ਧਂ ਦੀਘਤਾ, ਵੁਦ੍ਧਿਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਨ ਅਵਡ੍ਢਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ ਚ ਲੋਕਪਕਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਅਪਿਚ –

ਨਾਬਾਧਕਂ ਯਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਬਾਧਕਂ।
ਬਾਧਕਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨ, ਤਤੋ ਸਚ੍ਚਮਿਦਂ ਮਤਂ॥

ਤਂ ਵਿਨਾ ਨਾਞ੍ਞਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਨ ਹੋਤਿ ਨ ਚ ਤਂ ਤਤੋ।
ਦੁਕ੍ਖਹੇਤੁਨਿਯਾਮੇਨ, ਇਤਿ ਸਚ੍ਚਂ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ॥

ਨਾਞ੍ਞਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਸਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਤਂ ਨ ਚ ਨ ਤਂ ਯਤੋ।
ਸਨ੍ਤਭਾਵਨਿਯਾਮੇਨ, ਤਤੋ ਸਚ੍ਚਮਿਦਂ ਮਤਂ॥

ਮਗ੍ਗਾ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ, ਅਨਿਯ੍ਯਾਨੋ ਨ ਚਾਪਿ ਸੋ।
ਤਚ੍ਛਨਿਯ੍ਯਾਨਭਾਵਤ੍ਤਾ, ਇਤਿ ਸੋ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਮਤੋ॥

ਇਤਿ ਤਚ੍ਛਾਵਿਪਲ੍ਲਾਸ-ਭੂਤਭਾਵਂ ਚਤੂਸੁਪਿ।
ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸ੍ਵਵਿਸੇਸੇਨ, ਸਚ੍ਚਟ੍ਠਂ ਆਹੁ ਪਣ੍ਡਿਤਾਤਿ॥ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੯)।

੧੫. ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੂਤਿ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨ ਅਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬੇਸੁ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਞਾਣਵੇਵਚਨਾਨੇਵ। ਞਾਣਮੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਯਾਤਿ **ਚਕ੍ਖੁ,** ਞਾਣਟ੍ਠੇਨ **ਞਾਣਂ,** ਪਕਾਰਤੋ ਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ **ਪਞ੍ਞਾ,** ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ **ਵਿਜ੍ਜਾ,** ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਸ੍ਸ ਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਧਮਨਤੋ ਓਭਾਸਨਟ੍ਠੇਨ **ਆਲੋਕੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੬. ਯਾਵਕੀਵਞ੍ਚਾਤਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ। **ਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਸਚ੍ਚਞਾਣਕਿਚ੍ਚਞਾਣਕਤਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਰਿਵਟ੍ਟਾਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ। ਸਚ੍ਚਞਾਣਾਦਿਵਸੇਨ ਹਿ ਤਯੋ ਪਰਿਵਟ੍ਟਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ, ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਂ **ਸਚ੍ਚਞਾਣਂ** ਨਾਮ। ਤੇਸੁਯੇਵ ''ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਂ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਜਾਨਨਞਾਣਂ **ਕਿਚ੍ਚਞਾਣਂ** ਨਾਮ। ''ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਹੀਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਭਾਵਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਕਤਭਾਵਜਾਨਨਞਾਣਂ **ਕਤਞਾਣਂ** ਨਾਮ। **ਦ੍ਵਾਦਸਾਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਸਚ੍ਚੇ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਆਕਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਾਕਾਰਂ। **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਾਨਂ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਆਕਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਵਿਰਹਿਤਂ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਂ ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਬੋਧਿਂ। ਅਥ ਵਾ ਪਸਤ੍ਥਂ ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਬੋਧਿਂ। **ਬੋਧੀ**ਤਿ ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਬੋਧਿ ਹੋਤਿ, ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸਬ੍ਬਗੁਣਦਾਯਕਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਮੇਵ ਦੇਤਿ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਮੇਵ ਦੇਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਤਿ ਅਭਿਸੇਕੋ ਵਿਯ ਰਞ੍ਞੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਸ੍ਸਰਿਯਭਾਵਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਬੋਧਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। **ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਪਚ੍ਚਞ੍ਞਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹਂ ਪਤ੍ਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਜਾਨਿਂ। **ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਅਧਿਗਤਗੁਣਾਨਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਉਦਪਾਦਿ। **ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਮੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਨ ਕੋਪੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਵਂ ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ

ਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਕਾਰਣਤੋ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ। ਸਾ ਹਿ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪੁਨ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਤਾਯ **ਕਾਰਣਤੋਪਿ** ਅਕੁਪ੍ਪਾ, ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾਯ **ਆਰਮ੍ਮਣਤੋਪਿ** ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਅਨਾਕੁਪ੍ਪਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਲੋਕਿਯਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਤਦਭਾਵਤੋ। **ਅਨ੍ਤਿਮਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਾ। **ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞੋ ਭਵੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਨ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਿਗ੍ਗਾਥਕੇ ਸੁਤ੍ਤੇ। ਨਿਗ੍ਗਾਥਕਞ੍ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸਹਿਤਂ ''ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ**ਤਿ ਭਣਿਯਮਾਨੇ, ਦੇਸਿਯਮਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਰਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਰਾਗਰਜਾਦੀਨਂ ਵਿਗਮੇਨ ਵਿਰਜਂ। **ਵੀਤਮਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਮਲਾਪਗਮੇਨ ਵੀਤਮਲਂ। ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸਰਜਾਭਾਵੇਨ ਵਾ **ਵਿਰਜਂ,** ਪਞ੍ਚਵਿਧਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਮਲਾਪਗਮੇਨ **ਵੀਤਮਲਂ। ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੩ ਆਦਯੋ) ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, **ਚੂਲ਼ਰਾਹੁਲੋਵਾਦੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੧੬ ਆਦਯੋ) ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ, ਇਧ ਪਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਚਤੁਸਚ੍ਚਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤੇਸਂ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਖੂਤਿ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ,** ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਸੁ ਵਾ ਤੀਸੁ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਕ੍ਖੂਤਿ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ,** ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸੀਲਾਦਿਤਿਵਿਧਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਭੂਤਤਾਯ ਵਾ ਧਮ੍ਮਮਯਂ ਚਕ੍ਖੂਤਿਪਿ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ,** ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **"ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਨਨੁ ਚ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਅਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਨ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨਿਰੋਧਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਂ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪ੍ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੭. ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇਤਿ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਞ੍ਚੇਵ ਦੇਸਨਾਞਾਣਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ। ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵਾਦਸਾਕਾਰਂ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਮ੍ਪਿ, ਇਸਿਪਤਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਾਕਾਰਾਯ ਸਚ੍ਚਦੇਸਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਕਂ ਦੇਸਨਾਞਾਣਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਨਾਮ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਹੇਤਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਉਰੇ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣਮੇਵ। ਤਦੁਭਯਂ ਇਮਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਨਾਮ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਯਾਵ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋਟੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਾਵ ਭਗਵਾ **ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ** ਨਾਮ ਪਵਤ੍ਤਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ **ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ** ਨਾਮ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਪਵਤ੍ਤਿਤੇ ਚ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਭੁਮ੍ਮਾ ਦੇਵਾ ਸਦ੍ਦਮਨੁਸ੍ਸਾਵੇਸੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਭੁਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਭੂਮਟ੍ਠਕਦੇਵਤਾ। **ਸਦ੍ਦਮਨੁਸ੍ਸਾਵੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਸਾਧੁਕਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਏਤਂ ਭਗਵਤਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਯਿਂਸੁ। **ਓਭਾਸੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਓਭਾਸੋ। ਸੋ ਹਿ ਤਦਾ ਦੇਵਾਨਂ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। **ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਵਤ ਭੋ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਉਦਾਨਸ੍ਸ ਉਦਾਹਰਣਘੋਸੋ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਭੇ ਵਿਯ ਪਰਿਸਮਾਪਨੇਪਿ ਅਤਿਵਿਯ ਉਲ਼ਾਰਤਮਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਦਪਾਦਿ।

੧੮. ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਂਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ **"ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ **"ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮਤਾ ਏਕਦੇਸਤੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਵਿਦਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਰਿਯੋਗਾਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਂਯੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। ਮਗ੍ਗਞਾਣਞ੍ਹਿ ਏਕਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਂ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਓਗਾਲ਼੍ਹਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਕਨ੍ਤਾਰਸਦਿਸਾ ਸੋਲ਼ਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾ ਚ ਤਿਣ੍ਣਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ**। ਪਵਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਏਵਂ ਨੁ ਖੋ ਨ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ ਵਿਗਤਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਕਥਂਕਥਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਗਤਕਥਂਕਥੋ।** **ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਾਰਜ੍ਜਕਰਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਸੁ ਚ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਗੁਣੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸਾਰਦਭਾਵਂ ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ ਪਤ੍ਤੋ ਅਧਿਗਤੋ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੋ ਕਤ੍ਥਾਤਿ ਆਹ **"ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ"**ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਨ ਪਰਂ ਪਚ੍ਚੇਤਿ, ਪਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਯ ਏਤ੍ਥ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਪਰੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ**।

ਲਭੇਯ੍ਯਾਹਨ੍ਤਿ ਲਭੇਯ੍ਯਂ ਅਹਂ, ਆਯਾਚਨਵਚਨਮੇਤਂ। **ਏਹੀ**ਤਿ ਆਯਾਚਿਤਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਨਂ ਅਨੁਮਤਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਹਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਹਿ ਯਥਾਯਾਚਿਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਵਿਸੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤਸ੍ਸ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਪਸਮ੍ਪਦਾਪਟਿਲਾਭਨਿਮਿਤ੍ਤਵਚਨਪਰਿਯੋਸਾਨਦਸ੍ਸਨੋ। ਤਦਵਸਾਨੇ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੇਨ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ ਸਾਵ ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਅਹੋਸੀ**"ਤਿ। **ਚਰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਮਧਿਗਚ੍ਛ। ਕਿਮਤ੍ਥਂ? **ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ**। ਇਧਾਪਿ ''ਅਵੋਚਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਨਵ ਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੦; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੩੭) ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਸਂਵਰਵਿਨਯਾਨਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਨੇਨ ਉਪਰਿਭੂਤਾ ਅਗ੍ਗਭੂਤਾ ਸਮ੍ਪਦਾਤਿ **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ**।

੧੯. **ਨੀਹਾਰਭਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨੀਹਟਭਤ੍ਤੋ, ਗਾਮਤੋ ਭਿਕ੍ਖਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਦਿਨ੍ਨਭਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਭਗਵਾ ਹਿ ਦਹਰਕੁਮਾਰਕੇ ਵਿਯ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਤ੍ਥਾਯਪਿ ਗਾਮਂ ਅਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਵਸਿ।

ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦. **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਆਸਾਲ੍ਹੀਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਪ੍ਪਮੁਖੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ''ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। **ਅਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਅਸਾਮਿਕਟ੍ਠੇਨ ਸੁਞ੍ਞਤਟ੍ਠੇਨ ਅਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਏਵਂ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਨਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਰੂਪਂ ਠਿਤਿਂ ਮਾ ਪਾਪੁਣਾਤੁ, ਠਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਮਾ ਜੀਰਤੁ, ਜਰਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਮਾ ਭਿਜ੍ਜਤੁ, ਉਦਯਬ੍ਬਯੇਹਿ ਮਾ ਕਿਲਮਯਤੂ''ਤਿ ਨ ਏਤ੍ਥ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਸੀਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸ੍ਵਾਯਮਸ੍ਸ **ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੋ**। ਸਾਮਿਭੂਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਾਵੋ **ਅਸਾਮਿਕਟ੍ਠੋ**। ਨਿਵਾਸੀਕਾਰਕਵੇਦਕਅਧਿਟ੍ਠਾਯਕਵਿਰਹੇਨ ਤਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤਾ **ਸੁਞ੍ਞਤਟ੍ਠੋ**। ਪਰਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਅਤ੍ਤਸਭਾਵਾਭਾਵੋ ਏਵ **ਅਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੋ**। ਇਦਾਨਿ ਅਨਤ੍ਤਤਂਯੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਰੂਪਞ੍ਚ ਹਿਦਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਤਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਰਕੋ ਵੇਦਕੋ ਸਯਂਵਸੀਤਿ ਏਵਂਭੂਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਆਬਾਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨਂ ਅਯੁਜ੍ਜਮਾਨਕਂ ਸਿਯਾ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ''ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੂਪਂ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਰੂਪਂ ਆਬਾਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਤਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਤਾ ਵਿਭਾਵਿਤਾ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ''ਯਸ੍ਮਾ ਰੂਪਂ ਆਬਾਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਾਕਟਾਯ ਸਾਬਾਧਤਾਯ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਸਾਰਾਭਾਵੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਚ ''ਨ ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ ਰੂਪੇ 'ਏਵਂ ਮੇ ਰੂਪਂ ਹੋਤੁ, ਏਵਂ ਮੇ ਰੂਪਂ ਮਾ ਅਹੋਸੀ'ਤਿ'' ਰੂਪੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਨਿਸ੍ਸਰਤਾ ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਵੇਦਨਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੨੧. **ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਦ੍ਧਂ? ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਠਾਨੇਨ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਕਥਿਤਂ, ਨ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿਪਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਦਮਾਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਭਨ੍ਤੇ ਯਸ੍ਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਿਚ੍ਚਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸਨ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਭਙ੍ਗੁਪਗਮਨੇਨ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਅਦ੍ਧੁਵਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਥ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਵਨ੍ਤਤਾਯ ਤਾਵਕਾਲਿਕਤਾਯ ਵਿਪਰਿਣਾਮਕੋਟਿਯਾ ਨਿਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋਤਿ ਇਮੇਹਿਪਿ ਕਾਰਣੇਹਿ **ਅਨਿਚ੍ਚਂ**। ਏਤ੍ਥ ਖਣੇ ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਵਨ੍ਤਤਾ**। ਤਙ੍ਖਣਿਕਤਾਯ **ਤਾਵਕਾਲਿਕਤਾ**। ਵਿਪਰਿਣਾਮਵਨ੍ਤਤਾਯ **ਵਿਪਰਿਣਾਮਕੋਟਿ**। ਰੂਪਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਿਵਿਕਾਰਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਵਿਪਰਿਣਾਮਨ੍ਤਂ ਵਿਨਾਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਨਿਚ੍ਚਸਭਾਵਾਭਾਵੋ ਏਵ **ਨਿਚ੍ਚਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ**। ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਾ, ਤੇਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਿਚ੍ਚਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨਿਚ੍ਚਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ ਨਾਮ।

ਦੁਕ੍ਖਂ ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਭਨ੍ਤੇ ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਾਕਾਰੇਨ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਉਪ੍ਪਾਦਜਰਾਭਙ੍ਗਵਸੇਨ ਹਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਬਾਧਤਿ, ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਾਕਾਰੇਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਤਾ। ਅਥ ਵਾ ਸਨ੍ਤਾਪਟ੍ਠੇਨ ਦੁਕ੍ਖਮਟ੍ਠੇਨ ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਕਟ੍ਠੇਨ ਸੁਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨ ਚਾਤਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਨ੍ਤਾਪੋ** ਨਾਮ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਾਪਨਂ ਪਰਿਦਹਨਂ। ਤਤੋ ਏਵਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸਹਤਾਯ **ਦੁਕ੍ਖਮਤਾ**। ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਖਤਾਨਂ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ

ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ **ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਕਤਾ**। ਸੁਖਸਭਾਵ◌ਾਭਾਵ◌ੋ ਏਵ **ਸੁਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ।** ਵ◌ਿ**ਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਯ ਮਰਣੇਨ ਚ ਵ◌ਿਪਰਿਣਾਮਸਭਾਵ◌ਂ। **ਕਲ੍ਲਂ ਨੁ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਨੁ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵ◌ਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਂ ਰੂਪਂ। **ਏਤਂ ਮਮਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਗਾਹੋ ਮਮਙ੍ਕਾਰਭਾਵਤੋ। **ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਮਾਨਗਾਹੋ ਅਹਙ੍ਕਾਰਭਾਵਤੋ। **ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸਗ੍ਗਾਹਤੋ। **ਤਣ੍ਹਾਗਾਹੋ** ਚੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵ◌ਿਚਰਿਤਵਸੇਨ, **ਮਾਨਗਾਹੋ** ਨਵਵ◌ਿਧਮਾਨਵਸੇਨ, **ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹੋ** ਦ੍ਵ◌ਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹਾਨਂ ਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਨੁ ਤਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤੁਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਤਿ ਭਗਵ◌ਾ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂਯੇਵ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਭਗਵ◌ਾ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਭਯਵਸੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਚਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋਪਿ ਵਯੋਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਉਪ੍ਪਾਦੋਪਿ ਵਯੋਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, 'ਅਤ੍ਤਾ ਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੇਵ ਵ◌ੇਤਿ ਚਾ'ਤਿ ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਮਾਗਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। 'ਚਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਇਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ **ਛਛਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੨੨) ਅਨਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ''ਰੂਪਞ੍ਚ ਹਿਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਤ੍ਤਾ ਅਭਵ◌ਿਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਏਵ◌ਂ ਮੇ ਰੂਪਂ ਮਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ''ਰੂਪਂ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਯਦਨਿਚ੍ਚਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਦਨਤ੍ਤਾ, ਯਦਨਤ੍ਤਾ, ਤਂ 'ਨੇਤਂ ਮਮ, ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਨ ਮੇ ਸੋ ਅਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਅਰਹਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤੇ** (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੬-੭੭) ਉਭਯਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਾਕਟਂ, ਅਨਤ੍ਤਾ ਅਪਾਕਟਂ। ਪਰਿਭੋਗਭਾਜਨਾਦੀਸੁ ਹਿ ਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ''ਅਹੋ ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਅਹੋ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਰੀਰੇ ਗਣ੍ਡਪਿਲਕਾਸੁ ਵ◌ਾ ਉਟ੍ਠਿਤਾਸੁ ਕਣ੍ਟਕੇਨ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਦ੍ਧਾ ''ਅਹੋ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਅਹੋ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਇਦਞ੍ਹਿ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਨਾਮ ਅਵ◌ਿਭੂਤਂ ਦੁਦ੍ਦਸਂ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾਪਨਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਰਭਙ੍ਗਾਦਯੋਪਿ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ਨਾਦ੍ਦਸਂਸੁ, ਕੁਤੋ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾ, ਤੇਨ ਨਂ ਭਗਵ◌ਾ ਅਨਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਉਭਯਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤਯਿਦਂ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਤੇਪਰਿਵਟ੍ਟੇ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਵ◌ੇ**ਦਨਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੨੨. **ਤਸ੍ਮਾਤਿਹਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਤਿ**-ਕਾਰ **ਹ**-ਕਾਰਾ ਨਿਪਾਤਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਮੇਤਂ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਅਨਿਯਮਦਸ੍ਸਨਂ, **ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਪਕਾਰਤੋ ਭੇਦਂ ਆਮਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨਿਯਮਦਸ੍ਸਨਂ। ਉਭਯੇਨਪਿ ਅਤੀਤਂ ਵ◌ਾ...ਪੇ॰... ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵ◌ਾ ਅਪ੍ਪਂ ਵ◌ਾ ਬਹੁਂ ਵ◌ਾ ਯਾਦਿਸਂ ਵ◌ਾ ਤਾਦਿਸਂ ਵ◌ਾ ਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸਾਰਹਂ ਸਬ੍ਬਂ ਬਜਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਮੇਤਂ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸਾਰਹੇਸੁ ਪਸਙ੍ਗਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਂ ਅਧਿਚ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਅਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਨਿਯਮਨਤ੍ਥਂ **"ਰੂਪ"**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਏਵ◌ਂ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਸੇਸਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾਦਿਵ◌ਿਭਾਗਂ ਆਰਭਤਿ **"ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤੀਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਾਗਤਾਦਿਭੇਦਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਵ◌ੇ**ਦਨਾ**ਦੀਸੁਪਿ।

ਤਤ੍ਥ ਰੂਪਂ ਤਾਵ ਅਦ੍ਧਾਸਨ੍ਤਤਿਸਮਯਖਣਵਸੇਨ ਚਤੁਧਾ ਅਤੀਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਅਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਦ੍ਧਾਵਸੇਨ** ਤਾਵ ਏਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਵ◌ੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਂ, ਚੁਤਿਤੋ ਉਦ੍ਧਮਨਾਗਤਂ, ਉਭਿਨ੍ਨਮਨ੍ਤਰੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ** ਸਭਾਗੇਕਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਏਕਾਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ਿਸਭਾਗਉਤੁਆਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤੀਤਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਅਨਾਗਤਂ। ਚਿਤ੍ਤਜਂ ਏਕਵ◌ੀਥਿਏਕਜਵਨਏਕਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਅਨਾਗਤਂ। ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਪਨ ਉਤੁਆਹਾਰਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾਦਿਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਮਯਵਸੇਨ** ਏਕਮੁਹੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਾਯਨ੍ਹਰਤ੍ਤਿਦਿਵ◌ਾਦੀਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਸਨ੍ਤਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਤਂਤਂਸਮਯਵਨ੍ਤਂ ਰੂਪਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਅਨਾਗਤਂ। **ਖਣਵਸੇਨ** ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਿਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਅਨਾਗਤਂ, ਇਦਮੇਵ◌ੇਤ੍ਥ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਂ, ਸੇਸਾ ਪਰਿਯਾਯਕਥਾ।

ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵ◌ਾ **ਬਹਿਦ੍ਧਾ** ਵ◌ਾਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਪਞ੍ਚਵ◌ਿਧਂ ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵ◌ਂ ਅਧਿਕਿਚ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ, ਸੇਸਂ ਤਤੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਤਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ। ਅਪਿਚ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਇਧ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ, ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮ੍ਪਿ ਚ ਬਹਿਦ੍ਧਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ** ਵ◌ਾ **ਸੁਖੁਮਂ** ਵ◌ਾਤਿ

ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਨਵ, ਆਪੋਧਾਤੁਵਜ੍ਜਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਂ ਰੂਪਂ ਘਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ, ਸੇਸਂ ਤਤੋ ਵਿਪਰੀਤਤ੍ਤਾ ਸੁਖੁਮਂ। **ਹੀਨਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹੀਨਪਣੀਤਭਾਵੋ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਕਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਰੂਪਤੋ ਸੁਦਸ੍ਸੀਨਂ ਰੂਪਂ ਹੀਨਂ, ਤਦੇਵ ਸੁਦਸ੍ਸਾਨਂ ਰੂਪਤੋ ਪਣੀਤਂ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਨਰਕਸਤ੍ਤਾਨਂ ਰੂਪਂ, ਤਾਵ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਹੀਨਪਣੀਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਨ ਯਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਹੀਨਂ ਅਨਿਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। ਯਂ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੁਸਲਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਪਣੀਤਂ ਇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕੋ ਸਯਂ ਅਨਿਟ੍ਠੋ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਇਟ੍ਠੇ, ਏਵਂ ਕੁਸਲਵਿਪਾਕੋਪਿ ਸਯਂ ਇਟ੍ਠੋ ਇਟ੍ਠੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਨਿਟ੍ਠੇ। **ਯਂ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ** ਵਾਤਿ ਯਂ ਸੁਖੁਮਂ, ਤਦੇਵ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਦੂਰੇ, ਇਤਰਂ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਓਕਾਸਤੋਪਿ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਯ ਦੂਰਸਨ੍ਤਿਕਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਂ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਤੀਤਾਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਿਸੁਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਸਬ੍ਬਂ ਰੂਪਂ। **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਯਾ ਕਾਚਿ ਵੇਦਨਾਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਚ ਖਣਵਸੇਨ ਚ ਵੇਦਨਾਯ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੪੯੭ ਆਦਯੋ) **ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ** ਏਕਵੀਥਿਏਕਜਵਨਏਕਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਏਕਵਿਧਵਿਸਯਸਮਾਯੋਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਚ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਰੂਪਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਸਦ੍ਧਾਦਿਸਹਿਤਵੇਦਨਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਅਨਾਗਤਾ। **ਖਣਵਸੇਨ** ਖਣਤ੍ਤਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਅਨਾਗਤਾ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਭੇਦੋ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਭੇਦੋ ''ਅਕੁਸਲਾ ਵੇਦਨਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਕੁਸਲਾਬਜਾਕਤਾ ਵੇਦਨਾ ਸੁਖੁਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** (ਵਿਭ॰ ੧੧) ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਜਾਤਿਸਭਾਵਪੁਗ੍ਗਲਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਜਾਤਿਵਸੇਨ** ਤਾਵ ਅਕੁਸਲਵੇਦਨਾ ਸਾਵਜ੍ਜਕਿਰਿਯਹੇਤੁਤੋ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪਸਭਾਵਤੋ ਚ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਵੁਤ੍ਤੀਤਿ ਕੁਸਲਵੇਦਨਾਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਸਬਜਾਪਾਰਤੋ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤੋ ਸਵਿਪਾਕਤੋ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪਸਭਾਵਤੋ ਸਾਵਜ੍ਜਤੋ ਚ ਵਿਪਾਕਾਬਜਾਕਤਾਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਸਵਿਪਾਕਤੋ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪਸਭਾਵਤੋ ਸਬਜਾਪਜ੍ਜਤੋ ਸਾਵਜ੍ਜਤੋ ਚ ਕਿਰਿਯਾਬਜਾਕਤਾਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਕੁਸਲਾਬਜਾਕਤਾ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾਯ ਸੁਖੁਮਾ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵੇਦਨਾ ਸਬਜਾਪਾਰਤੋ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤੋ ਸਵਿਪਾਕਤੋ ਚ ਯਥਾਯੋਗਂ ਦੁਵਿਧਾਯਪਿ ਅਬਜਾਕਤਾਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਦੁਵਿਧਾਪਿ ਅਬਜਾਕਤਾ ਤਾਹਿ ਸੁਖੁਮਾ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸਭਾਵਵਸੇਨ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਤੋ ਸਵਿਪ੍ਫਾਰਤੋ ਉਬ੍ਬੇਜਨੀਯਤੋ ਅਭਿਭਵਨਤੋ ਚ ਇਤਰਾਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਇਤਰਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਸਾਤਤੋ ਸਨ੍ਤਤੋ ਪਣੀਤਤੋ ਮਨਾਪਤੋ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤੋ ਚ ਯਥਾਯੋਗਂ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸੁਖੁਮਾ। ਉਭੋ ਪਨ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ ਸਵਿਪ੍ਫਾਰਤੋ ਖੋਭਕਰਣਤੋ ਪਾਕਟਤੋ ਚ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤਦੁਭਯਤੋ ਸੁਖੁਮਾ। ਏਵਂ ਸਭਾਵਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ** ਪਨ ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਇਤਰਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ** ਪਨ ਸਾਸਵਾ ਵੇਦਨਾ ਲੋਕਿਯਾ। ਸਾ ਆਸਵੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤੋ ਓਘਨਿਯਤੋ ਯੋਗਨਿਯਤੋ ਗਨ੍ਥਨਿਯਤੋ ਨੀਵਰਣਿਯਤੋ ਉਪਾਦਾਨਿਯਤੋ ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਾਧਾਰਣਤੋ ਚ ਅਨਾਸਵਾਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਸਾ ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਾਸਵਾਯ ਸੁਖੁਮਾ। ਏਵਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਭੇਦੋ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਹਿ ਵੇਦਨਾ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਅਬਜਾਕਤਤ੍ਤਾ ਸੁਖੁਮਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਸਭਾਵਾਦਿਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਅਬਜਾਕਤਾ ਵੇਦਨਾ ਸੁਖੁਮਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ। ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਸਾਸਵਾ ਵੇਦਨਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੧੧)। ਯਥਾ ਚ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ, ਏਵਂ ਸੁਖਾਦਯੋਪਿ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਸਭਾਵਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਖੁਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਜਾਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਭੇਦੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਵੇਦਨਾਨਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਯਜਥਿਦਂ – ਅਬਜਾਕਤਾ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਹਿ ਸੁਖੁਮਾ। ਨ ਤਤ੍ਥ ''ਕਤਮਾ ਅਬਜਾਕਤਾ, ਕਿਂ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਕਿਂ ਸੁਖਾ, ਕਿਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਕਿਂ ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਕਿਂ ਸਾਸਵਾ, ਕਿਂ ਅਨਾਸਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਭਾਵਾਦਿਭੇਦੋ ਪਰਾਮਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਅਪਿਚ ‘‘ਤਂ ਤਂ ਵਾ ਪਨ ਵੇਦਨਂ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਯ ਵੇਦਨਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ ਸੁਖੁਮਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਕੁਸਲਾਦੀਸੁਪਿ ਲੋਭਸਹਗਤਾਯ ਦੋਸਸਹਗਤਵੇਦਨਾ ਅਗ੍ਗਿ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਯਦਹਨਤੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਲੋਭਸਹਗਤਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਦੋਸਸਹਗਤਾਪਿ ਨਿਯਤਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਅਨਿਯਤਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਨਿਯਤਾਪਿ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਇਤਰਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਿਕਾਸੁਪਿ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਇਤਰਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਲੋਭਸਹਗਤਾ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਇਤਰਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਸਾਪਿ ਨਿਯਤਾ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਇਤਰਾ ਸੁਖੁਮਾ, ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਅਕੁਸਲਾ ਬਹੁਵਿਪਾਕਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਅਪ੍ਪਵਿਪਾਕਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਕੁਸਲਾ ਪਨ ਅਪ੍ਪਵਿਪਾਕਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਬਹੁਵਿਪਾਕਾ ਸੁਖੁਮਾ।

ਅਪਿਚ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਰੂਪਾਵਚਰਾ ਸੁਖੁਮਾ, ਤਤੋ ਅਰੂਪਾਵਚਰਾ, ਤਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ। ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਚ ਦਾਨਮਯਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਸੀਲਮਯਾ ਸੁਖੁਮਾ, ਤਤੋ ਭਾਵਨਾਮਯਾ। ਭਾਵਨਾਮਯਾਪਿ ਦੁਹੇਤੁਕਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ , ਤਿਹੇਤੁਕਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਤਿਹੇਤੁਕਾਪਿ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਰੂਪਾਵਚਰਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਸੁਖੁਮਾਵ। ਅਰੂਪਾਵਚਰਾ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ...ਪੇ॰... ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸੁਖੁਮਾਵ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਚ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ...ਪੇ॰... ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸੁਖੁਮਾਵ। ਏਸ ਨਯੋ ਤਂਤਂਭੂਮਿਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯਵੇਦਨਾਸੁ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਅਸਮਾਪਨ੍ਨਾਦਿਸਾਸਵਾਦਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵੇਦਨਾਸੁ ਚ।

ਓਕਾਸਵਸੇਨ ਚਾਪਿ ਨਿਰਯੇ ਦੁਕ੍ਖਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਂ ਸੁਖੁਮਾ...ਪੇ॰... ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀ ਸੁਖੁਮਾਵ। ਯਥਾ ਚ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਏਵਂ ਸੁਖਾਪਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ** ਚਾਪਿ ਹੀਨਵਤ੍ਥੁਕਾ ਯਾ ਕਾਚਿ ਵੇਦਨਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਪਣੀਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸੁਖੁਮਾ। ਹੀਨਪ੍ਪਣੀਤਭੇਦੇ ਯਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਸਾ ਹੀਨਾ। ਯਾ ਚ ਸੁਖੁਮਾ, ਸਾ ਪਣੀਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਦੂਰਪਦਂ ਪਨ ਅਕੁਸਲਾ ਵੇਦਨਾ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਦੂਰੇ, ਸਨ੍ਤਿਕਪਦਂ ਅਕੁਸਲਾ ਵੇਦਨਾ ਅਕੁਸਲਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵੇਦਨਾ ਵਿਸਭਾਗਤੋ ਅਸਂਸਟ੍ਠਤੋ ਅਸਰਿਕ੍ਖਤੋ ਚ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਾਹਿ ਦੂਰੇ, ਤਥਾ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਾ ਅਕੁਸਲਾਯ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ। ਅਕੁਸਲਾ ਪਨ ਵੇਦਨਾ ਸਭਾਗਤੋ ਚ ਸਂਸਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸਰਿਕ੍ਖਤੋ ਚ ਅਕੁਸਲਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇਤਿ। ਤਂਤਂਵੇਦਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਸਞ੍ਞਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਏਵਮੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੩. **ਸੁਤਵਾ**ਤਿ ਆਗਮਾਧਿਗਮਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਤਵਾ। **ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਂ ਵਿਰਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਰਾਗਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਕਥਿਤਾ। **ਵਿਰਾਗਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਵਿਰਾਗੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ਕਥਿਤਂ। **ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਤਸ੍ਸ ਭੂਮਿ। ਤੇਨ ਹਿ ਞਾਣੇਨ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ‘‘ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਕਤਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਜਾਤਿ ਖੀਣਾ, ਕਥਞ੍ਚ ਨਂ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ? ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾ ਜਾਤਿ ਖੀਣਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੀਣਤ੍ਤਾ, ਨ ਅਨਾਗਤਾ ਅਨਾਗਤੇ ਵਾਯਾਮਾਭਾਵਤੋ, ਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਯਾ ਪਨ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇਸੁ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਭੇਦਾ ਜਾਤਿ, ਸਾ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨੇਨ ਖੀਣਾ, ਤਂ ਸੋ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਭਾਵੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਆਯਤਿਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਵੁਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਥਂ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਂ, ਕਤਂ ਚਰਿਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤ ਸੇਕ੍ਖਾ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਵੁਤ੍ਥਵਾਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ‘‘ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਕਤਂ ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਾਦਯੋ ਹਿ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਕਤਕਰਣੀਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰਣੀਯਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ‘‘ਕਤਂ ਕਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪੁਨ ਇਤ੍ਥਭਾਵਾਯ ਏਵਂਸੋਲ਼ਸਕਿਚ੍ਚਭਾਵਾਯ, ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਾਯ ਵਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਥ ਵਾ

ਇਦ੍ਧਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਇਦ੍ਧਭਾਵਾ ਇਮਸ੍ਮਾ ਏਵਂਪਕਾਰਾ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਾ ਅਪਰਂ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਂ ਮਯ੍ਹਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਮੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਕਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਵਿਯ। ਤੇ ਚਰਿਮਕਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੇਨ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

੨੪. **ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਕਮਨਾ ਤੁਟ੍ਠਮਨਾ, ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਵਾ ਸਮਤ੍ਤਮਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਰਵੀਕਰੁਤਮਞ੍ਜੁਨਾ ਕਣ੍ਣਸੁਖੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤਜਨਹਦਯਾਨਂ ਅਮਤਾਭਿਸੇਕਸਦਿਸੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨ ਭਾਸਤੋ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਸੁਕਥਿਤਂ ਸੁਲਪਿਤਂ ''ਏਵਮੇਤਂ ਭਗਵਾ, ਏਵਮੇਤਂ ਸੁਗਤਾ''ਤਿ ਮਤ੍ਥਕੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਨੁਮੋਦਿਂਸੁ ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ **ਅਭਿਨਨ੍ਦ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਅਭਿਵਦਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੫; ੪.੧੧੪, ੧੧੮) ਤਣ੍ਹਾਯਪਿ ਆਗਤੋ। ''ਅਨ੍ਨਮੇਵਾਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਉਭਯੇ ਦੇਵਮਾਨੁਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩) ਉਪਗਮਨੇਪਿ।

> ''ਚਿਰਪ੍ਪਵਾਸਿਂ ਪੁਰਿਸਂ, ਦੂਰਤੋ ਸੋਤ੍ਥਿਮਾਗਤਂ।
> ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਾ ਸੁਹਜ੍ਜਾ ਚ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਆਗਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੧੯; ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੬੧) –

ਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਪਿ। ''ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੫) ਅਨੁਮੋਦਨੇਪਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਿਧ ਅਨੁਮੋਦਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਸੁ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਨੁਮੋਦਿਂਸੁ ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ ਚਾ''ਤਿ। **ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੇਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੇਹਿ ਆਸਵੇਹਿ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ''ਅਹਂ ਮਮਾ''ਤਿ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਵ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਂਸੁ। **ਛ ਅਰਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਛ ਜਨਾ ਅਰਹਨ੍ਤੋ। ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਨ ਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਇਦਂ ਮਨੁਸ੍ਸਅਰਹਨ੍ਤੇਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਛ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਯਸਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫. ਇਦਾਨਿ ਯਸਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩.੩੯) ਯਤ੍ਥ ਸੁਖਂ ਹੋਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਕਾਲੇ ਵਸਿਤੁਂ, ਅਯਂ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੋ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਵਾਸੋ ਹੇਮਨ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਹੇਮਨ੍ਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੋ**। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਿਕੋ ਪਾਸਾਦੋ ਨਾਤਿਉਚ੍ਚੋ ਹੋਤਿ ਨਾਤਿਨੀਚੋ, ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਨਿਪਿਸ੍ਸ ਨਾਤਿਬਹੂਨਿ ਨਾਤਿਤਨੂਨਿ, ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਾਨਿਪੇਤ੍ਥ ਮਿਸ੍ਸਕਾਨੇਵ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੇ ਥਮ੍ਭਾਪਿ ਭਿਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਨੀਚਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਨਿ ਤਨੁਕਾਨਿ ਸੁਖੁਮਛਿਦ੍ਦਾਨਿ, ਉਣ੍ਹਪ੍ਪਵੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ਭਿਤ੍ਤਿਨਿਯ੍ਯੂਹਾਨਿ ਹਰਿਯਨ੍ਤਿ, ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਉਣ੍ਹਵਿਕਿਰਿਯਾਨਿ ਕਮ੍ਬਲਾਦੀਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਂ ਸਿਨਿਦ੍ਧਂ ਕਟੁਕਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਞ੍ਚ। ਗਿਮ੍ਹਿਕੇ ਥਮ੍ਭਾਪਿ ਭਿਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਉਚ੍ਚਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਬਹੂਨਿ ਵਿਪੁਲਜਾਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਾਨਿ ਸੀਤਵਿਕਿਰਿਯਾਨਿ ਦੁਕੂਲਮਯਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਾਨਿ ਮਧੁਰਰਸਸੀਤਵਿਕਿਰਿਯਾਨਿ, ਵਾਤਪਾਨਸਮੀਪੇਸੁ ਚੇਤ੍ਥ ਨਵਾ ਚਾਟਿਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਾਦੀਹਿ ਸਞ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਪਦੇਸੇਸੁ ਉਦਕਯਨ੍ਤਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਯੇਹਿ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਵਿਯ ਉਦਕਧਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ।

ਨਿਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹੀਤਿ ਪੁਰਿਸਵਿਰਹਿਤੇਹਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤੂਰਿਯਾਨੇਵ ਨਿਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਾਨਿਪਿ ਨਿਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨੇਵ। ਦੋਵਾਰਿਕਾਪਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋਵ, ਨਹਾਪਨਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮਕਰਾਪਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋਵ। ਪਿਤਾ ਕਿਰ ''ਤਥਾਰੂਪਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸੁਖਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਾ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਇਤ੍ਥਿਯੋਵ ਠਪਾਪੇਸਿ। **ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹੀ**ਤਿ ਰੂਪਸਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ। **ਸਮਪ੍ਪਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਿਤਸ੍ਸ, ਉਪੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ

ਵੇਵਚਨਂ। **ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਤੋ ਚਾਰਯਮਾਨਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਮਗੁਣੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਚਾਰਯਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਲਮ੍ਬਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਣਵੋ। **ਵਿਕੇਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਕੇਸਂ, ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਕੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਕ੍ਖੇਲ਼ਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਮਾਨਲਾਲਂ। **ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਪਲਪਨ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਰੁਦਨ੍ਤਿਯੋ ਵਾ। **ਸੁਸਾਨਂ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਆਮਕਸੁਸਾਨਂ ਵਿਯ ਅਦ੍ਦਸ ਸਕਂ ਪਰਿਜਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ**ਤਿ ਸਂਵੇਗਵਸੇਨ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ, ਸਂਵੇਗਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੬. ਇਦਂ ਖੋ ਯਸਾਤਿ ਭਗਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਦੀਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਟ੍ਠਞ੍ਚ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥ**ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੭੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੯) ਦਾਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸੀਲਂ, ਸੀਲਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸਗ੍ਗਂ, ਸਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਏਵਮਨੁਪਟਿਪਾਟਿਕਥਂ। ਤਤ੍ਥ **ਦਾਨਕਥਾ** ਨਾਮ ''ਇਦਂ ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਸੁਖਾਨਂ ਨਿਦਾਨਂ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਮੂਲਂ, ਭੋਗਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾ, ਵਿਸਮਗਤਸ੍ਸ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਗਤਿ ਪਰਾਯਣਂ, ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕੇਸੁ ਦਾਨਸਦਿਸੋ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਗਤਿ ਪਰਾਯਣਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਅਵਸ੍ਸਯਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਮਯਸੀਹਾਸਨਸਦਿਸਂ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਮਹਾਪਥਵੀਸਦਿਸਂ, ਆਰਮ੍ਮਣਟ੍ਠੇਨ ਆਲਮ੍ਬਨਰਜ੍ਜੁਸਦਿਸਂ, ਇਦਞ੍ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਨਿਤ੍ਥਰਣਟ੍ਠੇਨ ਨਾਵਾ, ਸਮਸ੍ਸਾਸਨਟ੍ਠੇਨ ਸਙ੍ਗਾਮਸੂਰੋ, ਭਯਪਰਿਤ੍ਤਾਣਟ੍ਠੇਨ ਸੁਸਙ੍ਖਤਨਗਰਂ, ਮਚ੍ਛੇਰਮਲਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨ ਪਦੁਮਂ, ਤੇਸਂ ਨਿਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ਅਗ੍ਗਿ, ਦੁਰਾਸਦਟ੍ਠੇਨ ਆਸੀਵਿਸੋ, ਅਸਨ੍ਤਾਸਨਟ੍ਠੇਨ ਸੀਹੋ, ਬਲਵਨ੍ਤਟ੍ਠੇਨ ਹਤ੍ਥੀ, ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤਟ੍ਠੇਨ ਸੇਤਉਸਭੋ, ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਸਮ੍ਪਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਵਲਾਹਕੋ ਅਸ੍ਸਰਾਜਾ। ਦਾਨਂ ਨਾਮੇਤਂ ਮਯਾ ਗਤਮਗ੍ਗੋ, ਮਯ੍ਹੇਵੇਸੋ ਵਂਸੋ, ਮਯਾ ਦਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨ ਵੇਲਾਮਮਹਾਯਞ੍ਞਾ ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਮਹਾਯਞ੍ਞਾ ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਮਹਾਯਞ੍ਞਾ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਮਹਾਯਞ੍ਞਾਤਿ ਅਨੇਕੇ ਮਹਾਯਞ੍ਞਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ, ਸਸਭੂਤੇਨ ਜਲਿਤੇ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਯਾਚਕਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਹਿਤਂ। ਦਾਨਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇ ਸਕ੍ਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਤਿ, ਮਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਞਾਣਂ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਦਾਨਗੁਣਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਾ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦਾਨਂ ਦਦਨ੍ਤੋ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਸੀਲਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। ਦਾਨਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇਸੁ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਪੂਜਨਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਯਕੋ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹਰਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਨਂ ਦਦਨ੍ਤੋ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਦਾਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸੀਲਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਪਿਚ **ਦਾਨਕਥਾ** ਤਾਵ ਪਚੁਰਜਨੇਸੁਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਸੁਕਰਤ੍ਤਾ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯਭਾਵਤੋ ਚ ਆਦਿਤੋ ਕਥਿਤਾ। ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸੀਲੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਸੁ ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗਭਾਵਤੋ ਸੁਖੇਨੇਵ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੀਲੇਨ ਦਾਯਕਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਵਿਸੁਦ੍ਧਿਤੋ ਪਰਾਨੁਗ੍ਗਹਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਪੀਲ਼ਾਨਿਵਤ੍ਤਿਵਚਨਤੋ ਕਿਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਕਿਰਿਯਧਮ੍ਮਵਚਨਤੋ ਭੋਗਯਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਵਚਨਤੋ ਚ ਦਾਨਕਥਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸੀਲਕਥਾ ਕਥਿਤਾ।

ਸੀਲਕਥਾ ਨਾਮ ''ਸੀਲਂ ਨਾਮੇਤਂ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਗਤਿ ਪਰਾਯਣਂ। ਸੀਲਂ ਨਾਮੇਤਂ ਮਮ ਵਂਸੋ, ਅਹਂ ਸਙ੍ਖਪਾਲਨਾਗਰਾਜਕਾਲੇ ਭੂਰਿਦਤ੍ਤਨਾਗਰਾਜਕਾਲੇ ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਨਾਗਰਾਜਕਾਲੇ ਸੀਲਵਰਾਜਕਾਲੇ ਮਾਤੁਪੋਸਕਹਤ੍ਥਿਰਾਜਕਾਲੇ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਹਤ੍ਥਿਰਾਜਕਾਲੇਤਿ ਅਨਨ੍ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਸੁ ਸੀਲਂ ਪਰਿਪੂਰੇਸਿਂ। ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਞ੍ਹਿ ਸੀਲਸਦਿਸੋ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਸੀਲਸਦਿਸਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਗਤਿ ਪਰਾਯਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੀਲਾਲਙ੍ਕਾਰਸਦਿਸੋ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੀਲਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੀਲਗਨ੍ਧਸਦਿਸੋ ਗਨ੍ਧੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੀਲਾਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤਂ ਸੀਲਕੁਸੁਮਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਸੀਲਗਨ੍ਧਾਨੁਲਿਤ੍ਤਂ ਸਦੇਵਕੋਪਿ ਲੋਕੋ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਿਤ੍ਤਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਸੀਲਗੁਣਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਾ।

ਇਦਂ ਪਨ ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਯਂ ਸਗ੍ਗੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸੀਲਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸਗ੍ਗਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। **ਸਗ੍ਗਕਥਾ** ਨਾਮ ''ਅਯਂ ਸਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਇਟ੍ਠੋ ਕਨ੍ਤੋ ਮਨਾਪੋ , ਨਿਚ੍ਚਮੇਤ੍ਥ ਕੀਲ਼ਾ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਦੇਵਾ ਨਵੁਤਿਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਂ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿ, ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚ ਵਸ੍ਸਕੋਟਿਯੋ ਸਟ੍ਠਿ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਸਗ੍ਗਗੁਣਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਾ। ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਥਯਨ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮੁਖਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਗ੍ਗਕਥਂ ਕਥੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਏਵਂ ਸਗ੍ਗਕਥਾਯ ਪਲੋਭੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਹਤ੍ਥਿਂ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸੋਣ੍ਡਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਯਮ੍ਪਿ ਸਗ੍ਗੋ ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਅਦ੍ਧੁਵੋ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾ ਕਾਮਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੭; ਪਾਚਿ॰ ੪੧੭) ਨਯੇਨ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਦੀਨ**ਵੋਤਿ ਦੋਸੋ, ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਨਾ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਤਾਦਿਨਾ ਚ ਦੂਸਿਤਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਆਦੀਨਂ ਵਾਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਆਦੀਨ**ਵੋ, ਪਰਮਕਪਣਤਾ। ਤਥਾ ਚ ਕਾਮਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਓਕਾਰੋ**ਤਿ ਲਾਮਕਭਾਵੋ ਨਿਹੀਨਭਾਵੋ ਅਸੇਟ੍ਠੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤਾ ਸੇਟ੍ਠੇਹਿ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤਾ ਚ। **ਸਂਕਿਲੇਸੋ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨਂ, ਵਿਬਾਧੇਤਬ੍ਬਤਾ ਉਪਤਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਕਾਮਾਦੀਨਵੇਨ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਕਾਸੇਸਿ**। ਯਤ੍ਤਕਾ ਚ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਾ, ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਤਤ੍ਤਕਾਵ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਾ। ਅਪਿਚ ''ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਨਾਮੇਤਂ ਅਸਮ੍ਬਾਧਂ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਕਾਸੇਸਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਝਾਨਾਦੀਸੁ ਚ ਗੁਣੇ ਵਿਭਾਵੇਸਿ ਵਣ੍ਣੇਸਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਗ੍ਗਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਾਯਂ ਸਗ੍ਗੋ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ, ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। ਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਤਦਧਿਗਮੁਪਾਯਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਪਿ ਪਗੇਵ ਇਤਰੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਾਮਾ ਨਾਮ ਬਹ੍ਵਾਦੀਨਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਅਦ੍ਧੁਵਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾਤਿ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵੋ, ਹੀਨਾ ਗਮ੍ਮਾ ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕਾ ਅਨਰਿਯਾ ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਾਤਿ ਤੇਸਂ ਓਕਾਰੋ ਲਾਮਕਭਾਵੋ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਭਵਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਂਕਿਲੇਸੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਕਿਲੇਸਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸੋ ਚ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵੋ ਓਕਾਰੋ ਸਂਕਿਲੇਸੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਚ ਆਨਿਸਂਸੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਯਚਿਤ੍ਤਂ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਦੇਸਨਾਯ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਦੋਸਾਨਂ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਉਪਰਿਦੇਸਨਾਯ ਭਾਜਨਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦਯੋ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰੋਗਭੂਤਾ ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤਂ ਅਰੋਗਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਦਿਕਿਲੇਸਵਿਗਮੇਨ **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤਂ**, ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਿਗਮੇਨ **ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤਂ**, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਉਲ਼ਾਰਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਯੋਗੇਨ **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ**। ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਂ ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਥ ਵਾ **ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਵਿਗਮੇਨ ਅਰੋਗਚਿਤ੍ਤਂ। **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਗਮੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਵਸੇਨ ਅਕਠਿਨਚਿਤ੍ਤਂ। **ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਗਮੇਨ ਵਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਅਪਿਹਿਤਚਿਤ੍ਤਂ। **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਿਗਮੇਨ ਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਅਲੀਨਚਿਤ੍ਤਂ। **ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਵਿਗਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਾਮੁਕ੍ਕਂਸਿਕਾ**ਤਿ ਸਾਮਂ ਉਕ੍ਕਂਸਿਕਾ, ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਾ, ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾ ਅਸਾਧਾਰਣਾ ਅਞ੍ਞੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾ ਚ ਪਨ ਸਾਤਿ? ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਦੇਸਨਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮੁਦਯਂ ਨਿਰੋਧਂ ਮਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ।

ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਮਾਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੁਪ੍ਪਾਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਗਤਕਾਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਕਾਲ਼ਕਂ। **ਸਮ੍ਮਦੇ**ਵਾਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਏਵ। **ਰਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਰਙ੍ਗਜਾਤਂ। **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਪਭਸ੍ਸਰਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਸਨੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਂਯੇਵ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਂ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਲਹੁਵਿਪਸ੍ਸਕਤਾ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਤਾ ਸੁਖਪਟਿਪਦਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਤਾ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਵਿਰਜ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤੁਕਮਲੇਹਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਿਮਲੇਹਿ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋ, ਧੋਵਨਸਿਲਾ ਵਿਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ, ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾ, ਉਦਕੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਊਸਗੋਮਯਛਾਰਿਕਖਾਰਕੇਹਿ ਕਾਲ਼ਕਪਦੇਸੇ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਧੋਵਨਪਯੋਗੋ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾਸਿਨੇਹੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਸਤਿਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਹਿ ਦੋਸੇ ਸਿਥਿਲੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਲਸੁਤਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਧਨੇ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ, ਤੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਵਤ੍ਥੇ ਕਾਲ਼ਕਾਪਗਮੋ ਵਿਯ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੇਨ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਂ, ਰਙ੍ਗਜਾਤਂ ਵਿਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵੋ ਵਿਯ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਯੋਦਪਨਨ੍ਤਿ।

੨੭. **ਅਸ੍ਸਦੂਤੇ**ਤਿ ਆਰੁਲ੍ਹਅਸ੍ਸੇ ਦੂਤੇ। **ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਕਿਰਿਯਂ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੇਸੀ**ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿ, ਅਕਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਵਿਸੇਸਨ੍ਤਰਾਯਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ। ਯਦਿ ਹਿ ਸੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸਪਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਪਟਿਲਾਭੋ ਨ ਸਿਯਾ। ਅਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚੋਪਿ ਹਿ ''ਦੇਹਿ ਤੇ ਮਾਤੁਯਾ ਜੀਵਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ ਪਟਿਲਭੇਯ੍ਯ, ਯਸੋ ਚ ਏਵਂ ਤੇਨ ਯਾਚਿਯਮਾਨੋ ਕਥਂ ਤਂ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ।

ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਮਾਨੋ ਏਤਂ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚਾਯਮਿਧ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

> ''ਭਯੇ ਕੋਧੇ ਪਸਂਸਾਯਂ, ਤੁਰਿਤੇ ਕੋਤੂਹਲਚ੍ਛਰੇ।
> ਹਾਸੇ ਸੋਕੇ ਪਸਾਦੇ ਚ, ਕਰੇ ਆਮੇਡਿਤਂ ਬੁਧੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਿਨਾਵ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਇਧ ਪਸਾਦਵਸੇਨ ਪਸਂਸਾਵਸੇਨ ਚਾਯਂ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਤੂਹਿ ਉਪਮਾਹਿ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਂ ਥੋਮੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਧੋਮੁਖਠਪਿਤਂ, ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖਜਾਤਂ ਵਾ। **ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਮੁਖਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦਿਛਾਦਿਤਂ। **ਵਿਵਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਘਾਟੇਯ੍ਯ। **ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਸਾਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ। **ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿ ਘਨਵਨਸਣ੍ਡਮੇਘਪਟਲੇਹਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਤਮੇ।

ਏਵਂ ਦੇਸਨਂ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ ਇਮਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **''ਏਸਾਹ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਸਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਸੋ ਅਹਂ। **ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੂ**ਤਿ ਮਂ ਭਗਵਾ ''ਉਪਾਸਕੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਧਾਰੇਤੁ, ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯਂ **ਅਗ੍ਗ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਅਜ੍ਜਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਜ੍ਜਤਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਜਭਾਵਂ। ''ਅਜ੍ਜਦਗ੍ਗੇ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, **ਦ**-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਅਜ੍ਜ ਅਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਣੁਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣੇਹਿ ਉਪੇਤਂ। ਯਾਵ ਮੇ ਜੀਵਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਉਪੇਤਂ, ਅਨਞ੍ਞਸਤ੍ਥੁਕਂ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਸਰਣਂ ਗਤਂ ਉਪਾਸਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਜਾਨਾਤੁ। ਅਹਞ੍ਹਿ ਸਚੇਪਿ ਮੇ ਤਿਖਿਣੇਨ ਅਸਿਨਾ ਸੀਸਂ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਨੇਵ ਬੁਦ੍ਧਂ ''ਨ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਾ, ਧਮ੍ਮਂ ''ਨ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵਾ, ਸਙ੍ਘਂ ''ਨ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਯ੍ਯਾਤਨੇਨ ਸਰਣਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਏਵਂ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਆਗਤੋਯੇਵਾਤਿ ਇਧ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

੨੮. **ਭੂਮਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਸੇਟ੍ਠਿ ਗਹਪਤਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਯਸਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਧਿਵਾਸੇਤੂ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੁ। **ਅਜ੍ਜਤਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਂ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਤੋ ਅਜ੍ਜ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਞ੍ਚ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ। **ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਕਾਯਙ੍ਗਂ ਵਾ ਵਾਚਙ੍ਗਂ ਵਾ ਅਚੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਯੇਵ ਖਨ੍ਤਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ, ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਮਨਸਾਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **''ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਨੇਕਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਚੀਵਰਾਦਿਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਦਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਅਵੋਚ। ਸੋ ਤਾਵਦੇਵ ਭਣ੍ਡੁ ਕਾਸਾਵਵਸਨੋ ਅਟ੍ਠਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹਿ ਸਰੀਰੇ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕੇਹੇਵ ਵਸ੍ਸਸਟ੍ਠਿਕਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋਵ ਨਿਸੀਦਿ। ਯੋ ਹਿ ਚੀਵਰਾਦਿਕੇ ਅਟ੍ਠ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮੇਵ ਵਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਿਅਰਿਯਸ੍ਸ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਦਾਨਂ ਅਨਾਗਤੇ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਸਤਿ ਅਧਿਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੇ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਲਾਭਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੯. **ਪਣੀਤੇਨਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੇਨ। **ਸਹਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਹਤ੍ਥੇਨ। **ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਸੁਹਿਤਂ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਅਲਂ ਅਲਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਸਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਭੁਤ੍ਤਾਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਵਨ੍ਤਂ ।

ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਤੋ ਓਨੀਤਪਾਣਿੰ, ਅਪਨੀਤਹਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਓਨਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਓਨਿਤ੍ਤੰ ਨਾਨਾਭੂਤੰ ਵਿਨਾਭੂਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਾਣਿਤੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਓਨਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿ, ਤੰ **ਓਨਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿੰ,** ਹਤ੍ਥੇ ਚ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੂ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਵੰਭੂਤੰ ਞਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਓਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿੰਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪਾਯ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਅਤ੍ਥੰ **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ** ਕੁਸਲੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ **ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ** ਤਤ੍ਥ ਚ ਨੰ **ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ** ਸਉਸ੍ਸਾਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਚ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤਾਯ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣੇਹਿ **ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤ੍ਵਾ** ਧਮ੍ਮਰਤਨਵਸ੍ਸੰ ਵਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਯਸਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਗਿਹਿਸਹਾਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦. ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਾਨੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਅਸ੍ਸੋਸੁੰ ਖੋ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਚ ਅਨੁਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਚ ਯੇਸੰ ਕੁਲਾਨੰ ਤਾਨਿ ਸੇਟ੍ਠਾਨੁਸੇਟ੍ਠੀਨਿ ਕੁਲਾਨਿ, ਤੇਸੰ **ਸੇਟ੍ਠਾਨੁਸੇਟ੍ਠੀਨੰ ਕੁਲਾਨੰ,** ਪਵੇਣਿਵਸੇਨ ਆਗਤੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠੀਹਿ ਚ ਅਨੁਸੇਟ੍ਠੀਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਨੰ ਕੁਲਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਮਲੋ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਤੇਸੰ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਨਾਮਾਨਿ। **ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੇਸਞ੍ਚ ਮਸ੍ਸੁਞ੍ਚ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ। **ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨੀ**ਤਿ ਕਸਾਯਰਸਪੀਤਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ। **ਓਰਕੋ**ਤਿ ਊਨਕੋ ਲਾਮਕੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਚਤੁਗਿਹਿਸਹਾਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਞਾਸਗਿਹਿਸਹਾਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧. ਪਞ੍ਞਾਸਮਤ੍ਤਾਨੰ ਗਿਹਿਸਹਾਯਾਨੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਪਿ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਇਮੇਸੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **‘‘ਯਸਆਦੀਨੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਅਯੰ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗੋ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਗ੍ਗਬਨ੍ਧਨੇਨਾ**ਤਿ ਗਣਬਨ੍ਧਨੇਨ, ਏਕੀਭੂਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਨਾਥਸਰੀਰਾਨੀ**ਤਿ ਅਨਾਥਾਨਿ ਮਤਕਲ਼ੇਵਰਾਨਿ। **ਪਟਿਜਗ੍ਗਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਝਾਪੇਨ੍ਤਾ।

ਪਞ੍ਞਾਸਗਿਹਿਸਹਾਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨. ਇਦਾਨਿ ਸਰਣਗਮਨੂਪਸਮ੍ਪਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **‘‘ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ’’**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੪੧) – **ਮੁਤ੍ਤਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤੋ ਅਹੰ। **ਚਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਗਮਨਚਾਰਿਕੰ, ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਗਮਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਚਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਰਥਾ**ਤਿ ਦਿਵਸੰ ਯੋਜਨਪਰਮੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਚਰਥ। **ਮਾ ਏਕੇਨ ਦ੍ਵੇ ਅਗਮਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਕੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਗਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ ਏਕੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਠਾਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣੰ ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਭਦ੍ਦਕੰ, ਤਥਾ **ਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ**। ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮੇਤੰ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਚ ਵਸੇਨ ਦੁਬ੍ਬਿਧੰ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਸੀਲੰ ਆਦਿ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਾ ਮਜ੍ਝੰ, ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ। ਸੀਲਸਮਾਧਯੋ ਵਾ ਆਦਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਾ ਮਜ੍ਝੰ, ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ। ਸੀਲਸਮਾਧਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਾ ਆਦਿ, ਮਗ੍ਗੋ ਮਜ੍ਝੰ, ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ। ਦੇਸਨਾਯ ਪਨ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ਪਠਮਪਾਦੋ ਆਦਿ, ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝੰ, ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ। ਪਞ੍ਚਪਦਛਪ੍ਪਦਾਨੰ ਪਠਮਪਾਦੋ ਆਦਿ, ਅਵਸਾਨਪਾਦੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਸੇਸਾ ਮਜ੍ਝੰ। ਏਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨੰ ਆਦਿ, ਇਦਮਵੋਚਾਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਸੇਸੰ ਮਜ੍ਝੰ। ਅਨੇਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਬਹੁਕਮ੍ਪਿ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ ਮਜ੍ਝਮੇਵ, ਨਿਦਾਨੰ ਆਦਿ, ਇਦਮਵੋਚਾਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ। **ਸਾਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਤ੍ਥਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਥ। **ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ

ਬਜਵ੍ਜਨੇਹਿ ਚੇਵ ਪਦੇਹਿ ਚ ਪਰਿਪੂਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਥ। **ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸੰ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੰ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ। **ਪਕਾਸੇਥਾ**ਤਿ ਆਵਿ ਕਰੋਥ।

ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਕਿਲੇਸਰਜਸਭਾਵਾ, ਦੁਕੂਲਸਾਣਿਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਵਿਯ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਲਾਭਪਰਿਹਾਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਤੋ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਅਨਧਿਗਤੰ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਤੋ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਸੇਨਾਨਿਗਮੋ**ਤਿ ਸੇਨਾਯ ਨਿਗਮੋ। ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਾਨੰ ਕਿਰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਸੇਨਾਯ ਨਿਵੇਸੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ''ਸੇਨਾਨਿਗਮੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਸੇਨਾਨਿਗਾਮੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੇਨਾਨਿ ਨਾਮ ਸੁਜਾਤਾਯ ਪਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਗਾਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਨਾਹੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਾਦੀਨਿ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਦੀਹਿ ਪਰਿਚਰਿਯਮਾਨੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਿਣ੍ਣੰ ਪਨ ਜਟਿਲਾਨੰ ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਦੇਸੇਤੁੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਿ।

੩੩. **ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਸਤ੍ਤੇ ਮਾਰੇਤੀਤਿ **ਮਾਰੋ,** ਪਰੇ ਪਾਪੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ, ਸਯੰ ਵਾ ਪਾਪੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਪਾਪਿਮਾ**। ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿਸ੍ਸ ਕਣ੍ਹੋ ਅਧਿਪਤਿ ਵਸਵਤ੍ਤੀ ਅਨ੍ਤਕੋ ਨਮੁਚਿ ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁਤਿਆਦੀਨਿ ਬਹੂਨਿ ਨਾਮਾਨਿ, ਇਧ ਪਨ ਨਾਮਦ੍ਵਯਮੇਵ ਗਹਿਤੰ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ''ਅਯੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਮਹਾਯੁਦ੍ਧੰ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ 'ਮਾ ਏਕੇਨ ਦ੍ਵੇ ਅਗਮਿਤ੍ਥ, ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਥਾ'ਤਿ ਸਟ੍ਠਿ ਜਨੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ ਮਯ੍ਹੰ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵੰ ਬਹੂਸੁ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇਸੁ ਕੁਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਟਿਬਾਹਾਮਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਸਬ੍ਬਪਾਸੇਹੀਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਕਿਲੇਸਪਾਸੇਹਿ। **ਯੇ ਦਿਬ੍ਬਾ ਯੇ ਚ ਮਾਨੁਸਾ**ਤਿ ਯੇ ਦਿਬ੍ਬਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਾ ਮਾਨੁਸਕਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚ ਕਿਲੇਸਪਾਸਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਤੇਹਿ ਤ੍ਵੰ ਬਦ੍ਧੋਤਿ ਵਦਤਿ। **ਮਹਾਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਮਹਤਾ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧੋ, ਮਹਤਿ ਵਾ ਬਨ੍ਧਨੇ ਬਦ੍ਧੋ, ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਠਾਨਭੂਤੇ ਭਵਚਾਰਕੇ ਬਦ੍ਧੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਮੇ ਸਮਣ ਮੋਕ੍ਖਸੀ**ਤਿ ਸਮਣ ਤ੍ਵੰ ਮਮ ਵਿਸਯਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਸਿ। ''ਨ ਮੇ ਸਮਣ ਮੋਕ੍ਖਸੀ''ਤਿ ਚ ਇਦੰ ਮਾਰੋ ''ਮੁਤ੍ਤਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਪਾਸੇਹੀ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੰ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ, ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋਪਿ ਵਾ ''ਏਵਮਯੰ ਪਰੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਮੋਕ੍ਖਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹੰ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਕੋਹਞ੍ਞੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ।

ਨਿਹਤੋਤਿ ਤ੍ਵੰ ਮਯਾ ਨਿਹਤੋ, ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਭਾਵੰ ਗਮਿਤੋ ਪਰਾਜਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਚਰਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞੇਪਿ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰੋ**। ਰਾਗਪਾਸੋ ਹਿ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰੇਸੁਪਿ ਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਤੋ ''ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਨੰ ਮਾਰੋਪਿ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰੋਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਮਨਸਿ ਜਾਤੋਤਿ **ਮਾਨਸੋ,** ਮਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਮਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪. ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਯੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਤੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਯੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਾਦੀਨਿ ਸਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨੰ ਕਾਸਾਯਚ੍ਛਾਦਨੰ ਸਰਣਦਾਨਨ੍ਤਿ ਹਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **"ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਏਕੰ ਦ੍ਵੇ ਵਾਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਥਾ ਵੋਹਰੀਯਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ **ਏਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ**ਤਿ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨੰ ਕਾਸਾਯਚ੍ਛਾਦਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਖਣ੍ਡਸੀਮੰ ਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਰੋਚਨਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ''ਏਤਸ੍ਸ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਸਰਣਦਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨੇਵਾਹ

“**ਸਾਮਣੇਰੋ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਭਬ੍ਬਰੂਪੋ**ਤਿ ਭਬ੍ਬਸਭਾਵੋ। ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤਿ “**ਸਹੇਤੁਕੋ**”ਤਿ। **ਞਾਤੋ**ਤਿ ਪਾਕਟੋ। **ਯਸਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਗਨ੍ਧਾਸਯੋਕਾਸਵਸੇਨ ਅਸੁਚਿਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕ੍ਕੂਲਭਾਵੰ ਪਾਕਟੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇਸਾ** ਨਾਮੇਤੇ ਵਣ੍ਣਤੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾ, ਸਣ੍ਠਾਨਤੋਪਿ ਗਨ੍ਧਤੋਪਿ ਆਸਯਤੋਪਿ ਓਕਾਸਤੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾ। ਮਨੁਞ੍ਞੇਪਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੮੩; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੬; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡ ੨.੧੬੨) ਹਿ ਯਾਗੁਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਭਤ੍ਤਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਕੇਸਵਣ੍ਣੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਕੇਸਮਿਸ੍ਸਕਮਿਦੰ, ਹਰਥ ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਕੇਸਾ **ਵਣ੍ਣਤੋ** ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾ। ਰਤ੍ਤਿੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਪਿ ਕੇਸਸਣ੍ਠਾਨੰ ਅਕ੍ਕਵਾਕੰ ਵਾ ਮਕਚਿਵਾਕੰ ਵਾ ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ **ਸਣ੍ਠਾਨਤੋ** ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾ। ਤੇਲਮਕ੍ਖਨਪੁਪ੍ਫਧੂਮਾਦਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਰਹਿਤਾਨਞ੍ਚ ਕੇਸਾਨੰ ਗਨ੍ਧੋ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਜੇਗੁਚ੍ਛਤਰੋ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੰ। ਕੇਸਾ ਹਿ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਪਿ ਸਿਯੁੰ, **ਗਨ੍ਧੇਨ** ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਯੇਵ। ਯਥਾ ਹਿ ਦਹਰਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸ ਵਚ੍ਚੰ ਵਣ੍ਣਤੋ ਹਲਿਦ੍ਦਿਵਣ੍ਣੰ, ਸਣ੍ਠਾਨਤੋਪਿ ਹਲਿਦ੍ਦਿਪਿਣ੍ਡਿਸਣ੍ਠਾਨੰ। ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਛਡ੍ਡਿਤਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਕਾਲਸੁਨਖਸਰੀਰੰ ਵਣ੍ਣਤੋ ਤਾਲਪਕ੍ਕਵਣ੍ਣੰ, ਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੰ, ਦਾਠਾਪਿਸ੍ਸ ਸੁਮਨਮਕੁਲਸਦਿਸਾ, ਤੰ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਸਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ, ਗਨ੍ਧੇਨ ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਮੇਵ, ਏਵੰ ਕੇਸਾਪਿ ਸਿਯੁੰ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾ, ਗਨ੍ਧੇਨ ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਯੇਵਾਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਅਸੁਚਿਟ੍ਠਾਨੇ ਗਾਮਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਜਾਤਾਨਿ ਸੂਪੇਯਜਪਣ੍ਣਾਨਿ ਨਾਗਰਿਕਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਜੇਗੁਚ੍ਛਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਭੋਗਾਨਿ, ਏਵੰ ਕੇਸਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਮੁਤ੍ਤਕਰੀਸਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦਿਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛਾਤਿ ਏਵੰ **ਆਸਯਤੋ** ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾ। ਇਮੇ ਚ ਕੇਸਾ ਨਾਮ ਗੂਥਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਉਟ੍ਠਿਤਕਣ੍ਣਕੰ ਵਿਯ ਏਕਤਿੰਸਕੋਟ੍ਠਾਸਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤਾ, ਤੇ ਸੁਸਾਨਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਜਾਤਸਾਕੰ ਵਿਯ ਪਰਿਖਾਦੀਸੁ ਜਾਤਕਮਲਕੁਵਲਯਾਦਿਪੁਪ੍ਫੰ ਵਿਯ ਚ ਅਸੁਚਿਟ੍ਠਾਨੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛਾਤਿ ਏਵੰ **ਓਕਾਸਤੋ** ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਚਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਿਜ੍ਜੀਵਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੰ ਵਾ ਪਾਕਟੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਇਮੇ ਕੇਸਾ ਨਾਮ ਸੀਸਕਟਾਹਪਲਿਵੇਠਨਚਮ੍ਮੇ ਜਾਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਵਮ੍ਮਿਕਮਤ੍ਥਕੇ ਜਾਤੇਸੁ ਕੁਣ੍ਠਤਿਣੇਸੁ ਨ ਵਮ੍ਮਿਕਮਤ੍ਥਕੋ ਜਾਨਾਤਿ ‘‘ਮਯਿ ਕੁਣ੍ਠਤਿਣਾਨਿ ਜਾਤਾਨੀ’’ਤਿ, ਨਾਪਿ ਕੁਣ੍ਠਤਿਣਾਨਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ‘‘ਮਯੰ ਵਮ੍ਮਿਕਮਤ੍ਥਕੇ ਜਾਤਾਨੀ’’ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਨ ਸੀਸਕਟਾਹਪਲਿਵੇਠਨਚਮ੍ਮੰ ਜਾਨਾਤਿ ‘‘ਮਯਿ ਕੇਸਾ ਜਾਤਾ’’ਤਿ, ਨਾਪਿ ਕੇਸਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ‘‘ਮਯੰ ਸੀਸਕਟਾਹਪਲਿਵੇਠਨਚਮ੍ਮੇ ਜਾਤਾ’’ਤਿ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਆਭੋਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਰਹਿਤਾ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ। ਇਤਿ ਕੇਸਾ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਰੀਰੇ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਅਚੇਤਨੋ ਅਬ੍ਯਾਕਤੋ ਸੁਞ੍ਞੋ ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤੋ ਥਦ੍ਧੋ ਪਥਵੀਧਾਤੂਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਿਜ੍ਜੀਵਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। **ਮਦ੍ਦਿਤਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਚੇਵ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਚ ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਸਙ੍ਖਾਰੋ। **ਭਾਵਿਤਭਾਵਨੋ**ਤਿ ਕਲਾਪਸਮ੍ਮਸਨਾਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕੁਸਲਭਾਵਨਾਯ ਪੂਰਣੇਨ ਭਾਵਿਤਭਾਵਨੋ।

ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਉਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। **ਠਾਨਕਰਣਸਮ੍ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਰਾਦੀਨਿ ਠਾਨਾਨਿ, ਸੰਵੁਤਾਦੀਨਿ ਕਰਣਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਨੁਨਾਸਿਕਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਨੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮ-ਕਾਰਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਸਮਯੇ ਵਿਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਮਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੰ ਪਰਾਮਾਸਾਪਰਾਮਾਸਾਦਿਭੇਦੰ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੇਸੁ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੇਖਿਯਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦਿਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਸੀਲਮਨੇਨ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੰ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਕਰਣੇ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਾਰਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਮਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਵਸ੍ਸਂਵੁਟ੍ਠੋਤਿਆਦਿਕਾਯ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਯਂ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ। **ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾ**ਤਿ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੇਨ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਮਨਸਿਕਰਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੋਨਿਸੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ**ਤਿ ਉਪਾਯਵੀਰਿਯੇਨ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕੁਸਲਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਵੀਰਿਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਜ੍ਝਭਾਸੀ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੀਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ 'ਪਾਪੁਣਾਥਾ'ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਟਿਬਾਹੇਸ੍ਸਾਮਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਭਾਸਿ। **ਮਾਰਪਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਾਸੇਨ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਦੁਤਿਯਮਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭਦ੍ਦਵਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਤਿਂਸਭਦ੍ਦਵਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਛਾਯੂਦਕਾਦੀਨਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਅਫਾਸੁਕਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦਿਭਾਵਂ ਵਾ ਆਗਮ੍ਮ ਅਨਭਿਰਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ''ਇਧ ਫਾਸੁਂ ਵਿਹਰਾਮਾ''ਤਿ ਅਭਿਰਮਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰਵਿਹਾਰੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਤਥਾਗਤੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਰਣੇਸੁ ਵਾ ਤੀਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਸੀਲਾਨਿ ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾਦੀਨਂ ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਤ੍ਤੇ ਤਾਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਸਂ ਅਭਾਵੇ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਯਥਾਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਤਿਂਸਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਿਂਸਪਮਾਣਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਭਦ੍ਦਵਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਰੁਵੇਲਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭-੩੮. ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਜਟਿਲੋ**ਤਿ ਜਟਾਧਰੋ। ਜਟਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਹਿ **ਜਟਿਲੋ**। ਨੇਤੀਤਿ **ਨਾਯਕੋ**, ਸਾਮਂ ਵਿਨੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੀਤਿ **ਵਿਨਾਯਕੋ। ਸਚੇ ਤੇ ਕਸ੍ਸਪ ਅਗਰੂ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਪ ਸਚੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਭਾਰਿਯਂ ਅਫਾਸੁਕਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਗਜਾਗਾਰੇ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਾਲਾਯਂ। **ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਜੋਤਿਭੂਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਭੋਸੁ ਸਜੋਤਿਭੂਤੇਸੁ ਪਜ੍ਜਲਿਤੇਸੁ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੋ ਨਾਮ।

੩੯. **ਅਜ੍ਜਣ੍ਹੋ**ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਏਕਦਿਵਸਂ। **ਅਗ੍ਗਿਸਾਲਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਅਗਜਾਗਾਰੇ। **ਸੁਮਨਮਨਸੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਮਨੋ। **ਤੇਜੋਧਾਤੂਸੁ ਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਤੇਜੋਕਸਿਣਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਕੁਸਲੋ। **ਉਦਿਚ੍ਛਰੇ**ਤਿ ਉਲ੍ਲੋਕੇਸੁਂ, ਪਰਿਵਾਰੇਸੁਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਓਦਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਧੁਵਭਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤੇਨ।

੪੦. ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਖਯੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਯਰਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਸਮਨਨ੍ਤਰੇ ਆਗਤਾ। ਨਿਯਾਮੋ ਕਿਰੇਸ ਦੇਵਤਾਨਂ, ਯਦਿਦਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਂ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਸਮਨਨ੍ਤਰੇ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਅਭਿਰੂਪਛਵਿਵਣ੍ਣਾ, ਇਟ੍ਠਵਣ੍ਣਾ ਮਨਾਪਵਣ੍ਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੇਵਤਾ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਂ ਆਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਪਕਤਿਵਣ੍ਣਂ ਪਕਤਿਇਦ੍ਧਿਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਓਲਾਰਿਕਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਵਣ੍ਣਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਕਾਯਾਦੀਹਿ ਓਭਾਸਂ ਮੁਞ੍ਚਮਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਦਿਬ੍ਬਂ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਞ੍ਚ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਨਟਸਮਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਯ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੇਨ ਕਾਯੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤੇਨਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਓਲਾਰਿਕਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਭਕ੍ਖਾ, ਰੂਪਾਵਚਰਾ ਪਨ ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤੇਨ ਕਾਯੇਨ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਸੁਖੁਮਤਰਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਅਤਿਸੁਖੁਮੋਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਨ ਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥਕਪ੍ਪਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤਰੂਪੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਮੂਲਪਟਿਸਨ੍ਧਿਰੂਪਞ੍ਹਿ ਨੇਸਂ ਅਤਿਵਿਯ ਸੁਖੁਮਮਹਾਰੂਪਂ, ਕੇਵਲਂ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਾਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਸਣ੍ਠਾਨਵਨ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕੇਵਲ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥੋ, **ਕਪ੍ਪ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ ਵਨਸਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਨਸਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨਵਸੇਸਂ ਫਰਿਤ੍ਤਂ ਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸਪਿ ਹਿ ਓਭਾਸਸ੍ਸ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਏਕਦੇਸਫਰਣਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਫਰਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਤਂ ਸਮਨ੍ਤਤ੍ਥੋ ਕਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਗਹਿਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਈਸਂ ਅਸਮਤ੍ਥਂ ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ। ਭਗਵਤੋ ਪਭਾਯ ਅਨੋਭਾਸਿਤਮੇਵ ਹਿ ਪਦੇਸਂ ਦੇਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਭਾਯ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਪਭਾ ਕਾਯਚਿ ਪਭਾਯ ਅਭਿਭੂਯਤਿ, ਸੂਰਿਯਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਪਨ ਪਭਂ ਸਾ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ। **ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਸਰੀਰਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਆਭਾਯ ਫਰਿਤ੍ਵਾ, ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਏਕੋਭਾਸਂ ਏਕਪਜ੍ਜੋਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਹਿ ਸਰੀਰਾਭਾ ਦਸਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਮਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਤਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਥਾ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦੀਸੁ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਪਭਾ। **ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯਂ ਨਾਮ।

੪੩. **ਅਙ੍ਗਮਗਧਾ**ਤਿ ਉਭੋ ਅਙ੍ਗਮਗਧਰਟ੍ਠਵਾਸਿਨੋ। **ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਭੂਤਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ, ਨ ਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨੀਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਿਵਿਧਞ੍ਹਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਆਦੇਸਨਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਅਨੁਸਾਸਨੀਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਤਿ, ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਤਿ ਆਵਿਭਾਵਂ ਤਿਰੋਭਾਵ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੮-੨੩੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੭; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੦; ੫.੮੩੪) ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਮੇਵ **ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ**। ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਆਦਿਸਤਿ, ਚੇਤਸਿਕਮ੍ਪਿ ਆਦਿਸਤਿ, ਵਿਤਕ੍ਕਿਤਮ੍ਪਿ ਆਦਿਸਤਿ, ਵਿਚਾਰਿਤਮ੍ਪਿ ਆਦਿਸਤਿ 'ਏਵਮ੍ਪਿ ਤੇ ਮਨੋ, ਇਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਤੇ ਮਨੋ'''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੩੦) ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਕਥਨਂ **ਆਦੇਸਨਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ**। ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਮਨੁਸਾਸਤਿ 'ਏਵਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਥ, ਮਾ ਏਵਂ ਵਿਤਕ੍ਕਯਿਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ, ਮਾ ਏਵਂ ਮਾਨਸਾ ਕਰਿਤ੍ਥ, ਇਦਂ ਪਜਹਥ, ਇਦਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਥਾ'''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੩੦) ਏਵਮਾਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ **ਅਨੁਸਾਸਨੀਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ**।

ਤਤ੍ਥ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧) ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਦਸ੍ਸ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਹਰਣਤੋ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਪਨਯਨਤੋ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਯੇ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਅਟ੍ਠਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਹਤਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਵੋਹਾਰੇਨ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਧ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਗਤਾ ਚ ਕਿਲੇਸਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ, ਤੇਸਂ ਹਰਣਤੋ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਚ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਤੇਸਂ ਹਰਣਤੋ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ**। ਤੇ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਹਰਣਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਕਾਸਨੇ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਚ ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨੀਹਿ ਹਰਿਤਾ ਅਪਨੀਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਪਟੀ**ਤਿ ਵਾ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਛਾਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਬੋਧੇਤਿ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਪਵਿਟ੍ਠਮ੍ਹਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਆਗਞ੍ਛਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲਨਿ॰ ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾ ੪) ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ ਕਤਕਿਚ੍ਚੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਟਿਹਾਰਿਯਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮਗ੍ਗੇਹਿ ਹਰਿਤੇਸੁ ਪਚ੍ਛਾ ਹਰਣਂ ਪਟਿਹਾਰਿਯਂ, ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨਿਯੋ ਚ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ ਕਤਕਿਚ੍ਚੇਨ ਸਤ੍ਤਹਿਤਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ, ਹਰਿਤੇਸੁ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਹਰਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਹਾਰਿਯਮੇਵ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ**। ਪਟਿਹਾਰਿਯੇ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨੀਸਮੁਦਾਯੇ ਭਵਂ ਏਕੇਕਂ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਟਿਹਾਰਿਯਂ ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਮਗ੍ਗੋ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਹਰਣਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤੇ, ਤਤੋ ਵਾ ਆਗਤਨ੍ਤਿ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ। ਸ੍ਵਾਤਨਾਯਾ**ਤਿ ਸ੍ਵੇ ਦਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ।

੪੪. **ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਵਿਚਿਤ੍ਤਪਾਟਿਹਾਰਿਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਸਾ ਪਰਿਯੇਸਨਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਾਣਿਨਾ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ ਸਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਪਾਣਿਨਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਖਣਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ।

੪੬-੪੯. **ਜਟਿਲਾ**ਤਿ ਤਾਪਸਾ। ਤੇ ਹਿ ਜਟਾਧਾਰਿਤਾਯ ਇਧ ''ਜਟਿਲਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕਾਸੁ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਤੁਨੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਭੂਤੇ ਮਾਘਮਾਸਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨੇ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਫਗ੍ਗੁਣਮਾਸਸ੍ਸ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਚਤਸ੍ਸੋਤਿ ਏਵਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮਨ੍ਤਰੇ ਅਟ੍ਠਰਤ੍ਤੀਸੁ ਹਿਮਪਤਨਕਾਲੇ। **ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇਚਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਿਤ੍ਥਸਮ੍ਮਤੇ ਉਦਕੇ ਪਠਮਂ ਨਿਮੁਗ੍ਗਸਕਲਸਰੀਰਾ ਤਤੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਿਲਵਨ੍ਤਿ। **ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਸੀਸਂ ਉਦਕੇ ਓਸੀਦਨ੍ਤਿ। **ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਨਿਮੁਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ

ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਨਿਮੁਜ੍ਜਨਾਨਿਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕੇਚਿ ‘‘ਏਕੁਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨੇਨੇਵ ਪਾਪਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕਾ, ਤੇ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਂ ਪਨ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਮਨ੍ਤਰੇਨ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਵਿਨਾਭਾਵਤੋ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਤੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਯੇਪਿ ‘‘ਏਕਨਿਮੁਜ੍ਜਨੇਨੇਵ ਪਾਪਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕਾ, ਤੇਪਿ ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਵਿਨਾਭਾਵਤੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਨਿਮੁਜ੍ਜਨਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਹਾਤੇ ਪਾਪਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕਾ, ਤੇ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਨਿਮੁਜ੍ਜਨਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਨਿਮੁਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਪੁਬ੍ਬਕਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਂ, ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਮੇਵ ਪਨ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਕਤਿਪਯਾ, ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਂ ਤਦੁਭਯਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਬਹੂਤਿ ਤੇਸਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਂ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੫੦-੫੧. **ਉਦਕਵਾਹਕੋ**ਤਿ ਉਦਕੋਘੋ। **ਰੇਣੁਹਤਾਯਾ**ਤਿ ਰਜੋਗਤਾਯ, ਰਜੋਕਿਣ੍ਣਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨੇਵ ਚ ਖੋ ਤ੍ਵਂ ਕਸ੍ਸਪ ਅਰਹਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਦਾ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਅਸੇਕ੍ਖਭਾਵਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, **ਨਾਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਸੇਕ੍ਖਭਾਵਂ। ਉਭਯੇਨਪਿਸ੍ਸ ਅਨਰਿਯਭਾਵਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਾਪਿ ਤੇ ਪਟਿਪਦਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਾਯ ਤ੍ਵਂ ਅਰਹਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਸਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਯੋ ਛ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ। ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ ਏਤਾਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਤਿ **ਪਟਿਪਦਾ। ਅਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯਾਸਿ। **ਚਿਰਪਟਿਕਾ**ਤਿ ਚਿਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਨਾਗਦਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖਾਰਿਕਾਜਮਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਖਾਰੀ**ਤਿ ਅਰਣੀਕਮਣ੍ਡਲੁਸੂਚਿਆਦਯੋ ਤਾਪਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ, ਤਂ ਹਰਣਕਾਜਂ **ਖਾਰਿਕਾਜਂ। ਅਗ੍ਗਿਹੁਤਮਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਦਬ੍ਬਿਆਦਿਅਗ੍ਗਿਪੂਜੋਪਕਰਣਂ।

੫੨-੫੩. **ਉਪਸਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਉਪਦ੍ਦਵੋ। ਇਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਏਕਤੋ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਞ੍ਚ ਕਟ੍ਠਸਤਾਨਿ ਨ ਫਾਲਿਯਿਂਸੂ’’**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਨਾਗਦਮਨਾਦੀਨਿ ਪਨ ਸੋਲ਼ਸ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਇਧ ਨ ਗਣਿਤਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੋਲ਼ਸਾਤਿਰੇਕਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪. ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ’’**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਗਯਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਗਯਾਸੀਸੇ**ਤਿ ਗਯਾਨਾਮਿਕਾਯ ਨਦਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਭਵਤ੍ਤਾ ਗਾਮੋ ਗਯਾ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸਂ ਗਯਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। ਗਯਾਗਾਮਸ੍ਸ ਹਿ ਅਵਿਦੂਰੇ ਗਯਾਤਿ ਏਕਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਨਦੀਪਿ ਗਯਾਸੀਸਨਾਮਕੋ ਹਤ੍ਥਿਕੁਮ੍ਭਸਦਿਸੋ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੋਪਿ। ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਪਹੋਤਿ, ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਗਯਾਸੀਸੇ’’**ਤਿ, ਗਯਾਗਾਮਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੇ ਗਯਾਸੀਸਨਾਮਕੇ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੇ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਪ੍ਪਾਯਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਤਂ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰਂ ਸਮਣਸਹਸ੍ਸਂ ਆਦਾਯ ਗਯਾਸੀਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਤਰਾ ਨੁ ਖੋ ਏਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਕਥਾ ਸਪ੍ਪਾਯਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਇਮੇ ਸਾਯਂ ਪਾਤਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਪਰਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਆਦਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਾਨਿ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਵਂ ਇਮੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਮਕਾਸਿ। ਅਥ ਨੇਸਂ ਤਥਾ ਦੇਸੇਤੁਂ ‘‘ਸਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਦਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਮਂ ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੪.੨੩) ਸਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਂ ਆਯਤਨਸਬ੍ਬਂ ਸਕ੍ਕਾਯਸਬ੍ਬਂ ਪਦੇਸਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ –

‘‘ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮਿਧਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ।
ਅਥੋ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਮਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ।
ਸਬ੍ਬਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਿ ਯਦਤ੍ਥਿ ਨੇਯ੍ਯਂ।
ਤਥਾਗਤੋ ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂ’’ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੫੬; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਧੋਤਕਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੩੨; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੨੧) –

ਇਦਂ **ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਂ** ਨਾਮ। ''ਸਬ੍ਬਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਂ ਸੁਣਾਥਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩) ਇਦਂ **ਆਯਤਨਸਬ੍ਬਂ** ਨਾਮ। ''ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਮੂਲਪਰਿਯਾਯਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧) ਇਦਂ **ਸਕ੍ਕਾਯਸਬ੍ਬਂ** ਨਾਮ। ''ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਾ ਪਠਮਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮਨੋ ਮਾਨਸਂ ਤਜ੍ਜਾ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੂ''ਤਿ ਇਦਂ **ਪਦੇਸਸਬ੍ਬਂ** ਨਾਮ। ਇਤਿ ਪਞ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਮਤ੍ਤਂ ਪਦੇਸਸਬ੍ਬਂ, ਤੇਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕਾਯਸਬ੍ਬਂ, ਚਤੁਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਆਯਤਨਸਬ੍ਬਂ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨੇਯ੍ਯਂ ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਂ। ਪਦੇਸਸਬ੍ਬਂ ਸਕ੍ਕਾਯਸਬ੍ਬਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਏਕਦੇਸਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਤੋ। ਸਕ੍ਕਾਯਸਬ੍ਬਂ ਆਯਤਨਸਬ੍ਬਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਤੋ। ਆਯਤਨਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਆਯਤਨਸਬ੍ਬੇਨ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਵ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ , ਨ ਲਕ੍ਖਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਯਤਨਸਬ੍ਬਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਇਧ ਵਿਪਸ੍ਸਨੁਪਗਧਮ੍ਮਾਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਚਕ੍ਖੁਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੯੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੪.੧) ਦ੍ਵੇ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁ ਚੇਵ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੂਤਿ। ਤੇਸੁ **ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁ** ਨਾਮ ਆਸਯਾਨੁਸਯਞਾਣਞ੍ਚੇਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਞਾਣਞ੍ਚ, ਯਂ ''ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੩) ਆਗਤਂ। **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ** ਨਾਮ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗਾ ਤੀਣਿ ਚ ਫਲਾਨਿ, ਯਂ ''ਵਿਰਜਂ ਵੀਤਮਲਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੫੫; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧) ਆਗਤਂ। **ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ** ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ, ਯਂ ''ਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੨) ਆਗਤਂ। **ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ** ਨਾਮ ਆਲੋਕਵਡ੍ਢਨੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞਾਣਂ, ਯਂ ''ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੮, ੨੮੪) ਆਗਤਂ। **ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁ** ਨਾਮ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਂ, ਯਂ ''ਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੫) ਆਗਤਂ। ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਪਿ ਦੁਵਿਧਂ ਸਸਮ੍ਭਾਰਚਕ੍ਖੁ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੂਤਿ। ਤੇਸੁ ਯ੍ਵਾਯਂ ਅਕ੍ਖਿਕੂਪਕੇ ਅਕ੍ਖਿਪਟਲੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਮਂਸਪਿਣ੍ਡੋ, ਯਤ੍ਥ ਚਤਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਰਸੋਜਾ ਸਮ੍ਭਵੋ ਜੀਵਿਤਂ ਭਾਵੋ ਚਕ੍ਖੁਪ੍ਪਸਾਦੋ ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦੋਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਤੇਰਸ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਰਸੋਜਾ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਇਮੇ ਨਵ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਜੀਵਿਤਂ ਭਾਵੋ ਚਕ੍ਖੁਪ੍ਪਸਾਦੋ ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦੋਤਿ ਇਮੇ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਤਾਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਦਂ **ਸਸਮ੍ਭਾਰਚਕ੍ਖੁ** ਨਾਮ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੇਤਮਣ੍ਡਲਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨ ਕਣ੍ਹਮਣ੍ਡਲੇਨ ਪਰਿਵਾਰਿਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿਮਣ੍ਡਲੇ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਂ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥਂ ਪਸਾਦਮਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ **ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਤਤੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਸੋਤਾਦੀਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੪੩੬) ਵੁਤ੍ਤਾਵ।

ਤਤ੍ਥ ਯਦਿਦਂ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁ, ਤਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ **''ਚਕ੍ਖੁ ਆਦਿਤ੍ਤ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਆਦਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਿਤ੍ਤਂ, ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਂ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਏਕਜਾਲੀਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਕ੍ਖੁਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ,** ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਰਣਭੂਤਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ**। ਕਾਮਂ ਰੂਪਾਲੋਕਮਨਸਿਕਾਰਾਦਯੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ, ਤੇ ਪਨ ਸਾਧਾਰਣਕਾਰਣਂ, ਚਕ੍ਖੁ ਅਸਾਧਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਕਾਰਣੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਯਥਾ ''ਯਵਙ੍ਕੁਰੋ''ਤਿ। **ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀ**ਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਚਕ੍ਖੁਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਫਸ੍ਸੋ **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ,** ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਫਸ੍ਸਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦੀ**ਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਵੇਦਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ ਮੂਲਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਸਨ੍ਤੀਰਣਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਜਵਨਵੇਦਨਾ। ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯ ਪਨ ਵੇਦਨਾਯ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਹਿ ਸਹਜਾਤਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਸਹਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨ, ਅਸਹਜਾਤਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ''ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਵੇਦਯਿਤਂ ਸੁਖਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਵੇਦਨਾਦੀ**ਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਮਨੋ**ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਂ। **ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਾਵਜ੍ਜਨਕਂ ਜਵਨਂ। **ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਸਹਜਾਤੋ ਫਸ੍ਸੋ। **ਵੇਦਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨਵੇਦਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਵਨਵੇਦਨਾ। ਭਵਙ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯ ਪਨ ਵੇਦਨਾਯ ਗਹਣੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਆਵਜ੍ਜਨਂ ਵਾ ਭਵਙ੍ਗਤੋ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾ **ਮਨੋ**ਤਿ ਸਾਵਜ੍ਜਨਂ ਭਵਙ੍ਗਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਮੇਵ। **ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਜਵਨਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। **ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਾਵਜ੍ਜਨਸਹਜਾਤੋ ਫਸ੍ਸੋ। **ਵੇਦਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਵਨਸਹਜਾਤਾ ਵੇਦਨਾ, ਭਵਙ੍ਗਾਵਜ੍ਜਨਸਹਜਾਤਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ।

ਰਾਗਗ੍ਗਿਨਾਤਿਆਦੀਸੁ ਰਾਗੋਵ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ਅਗ੍ਗੀਤਿ **ਰਾਗਗ੍ਗਿ**। ਰਾਗੋ ਹਿ ਤਿਖਿਣੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨੁਦਹਤਿ ਝਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੦੫; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੨੪) – ਏਕਾ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤਵਿਹਾਰੇ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲਰੂਪੰ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਠਿਤਾ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਅਨ੍ਤੋ ਰਾਗੋ ਤਿਖਿਣਤਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਅਤਿਵਿਯ ਤਿਖਿਣਭਾਵੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹਜਾਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਹਦਯਪਦੇਸੰ ਝਾਪੇਸਿ ਯਥਾ ਤੰ ਬਾਹਿਰਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੰ, ਤੇਨ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ''ਅਯੰ ਦਹਰਾ ਠਿਤਾ, ਪਕ੍ਕੋਸਥ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਏਕਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਸ੍ਮਾ ਠਿਤਾਸੀ''ਤਿ ਹਤ੍ਥੇ ਗਣ੍ਹਿ। ਗਹਿਤਮਤ੍ਤਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਪਤਾ। ਇਦੰ ਤਾਵ ਰਾਗਸ੍ਸ ਅਨੁਦਹਨਤਾਯ ਵਤ੍ਥੁ।

ਦੋਸਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨੁਦਹਨਤਾਯ ਮਨੋਪਦੋਸਿਕਾ ਦੇਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤੇਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੭-੪੮) ਕਿਰ ਏਕੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ''ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਕੀਲਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਰਥੇਨ ਵੀਥਿੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਥਞ੍ਞੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਤੰ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਭੋ ਅਯੰ ਕਪਣੋ ਅਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੰ ਵਿਯ ਏਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੀਤਿਯਾ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤੋ ਵਿਯ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਵਿਯ ਚ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਤਿ। ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਕੁਦ੍ਧੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਸੁਵਿਜਾਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕੁਦ੍ਧਭਾਵਮਸ੍ਸ ਞਤ੍ਵਾ ''ਤ੍ਵੰ ਕੁਦ੍ਧੋ ਮਯ੍ਹੰ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ, ਅਯੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਮਯਾ ਦਾਨਸੀਲਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਾ, ਨ ਤੁਯ੍ਹੰ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕੁਦ੍ਧੇ ਇਤਰੋ ਅਕੁਦ੍ਧੋ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਕੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਹਿ ਸੋ ਕੋਧੋ ਇਤਰਸ੍ਮਿੰ ਅਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤੇ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਸੇਵਨੋ ਚਾਵੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਉਦਕੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਕੁਦ੍ਧੋ ਤੰ ਚਵਨਤੋ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਉਭੋਸੁ ਪਨ ਕੁਦ੍ਧੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਕੋਧੋ ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਕੋਧੋ ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਉਭੋ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਾਨੰਯੇਵ ਓਰੋਧਾਨੰ ਚਵਨ੍ਤਿ। ਉਭੋਸੁ ਹਿ ਕੁਦ੍ਧੇਸੁ ਭਿਯ੍ਯੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮ੍ਹਿ ਪਰਿਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਤਿਖਿਣਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਨਿਸ੍ਸਯਦਹਨਰਸੋ ਕੋਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁੰ ਨਿਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਖੁਮਾਲੰ ਕਰਜਕਾਯੰ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਤਤੋ ਸਕਲੋਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਇਦੰ ਦੋਸਸ੍ਸ ਅਨੁਦਹਨਤਾਯ ਵਤ੍ਥੁ।

ਮੋਹਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨੁਦਹਨਤਾਯ ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਾ ਦੇਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਮੋਹਵਸੇਨ ਹਿ ਤੇਸੰ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਖਿਡ੍ਡਾਵਸੇਨ ਆਹਾਰਕਾਲੰ ਅਤਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫-੪੬) ਕਿਰ ਪੁਞ੍ਞਵਿਸੇਸਾਧਿਗਤੇਨ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਿਰਿਵਿਭਵੇਨ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਕੀਲਨ੍ਤਾ ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ''ਆਹਾਰੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਮ੍ਹ, ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਮ੍ਹਾ''ਤਿਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਏਕਾਹਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਖਾਦਨ੍ਤਾਪਿ ਪਿਵਨ੍ਤਾਪਿ ਚਵਨ੍ਤਿਯੇਵ ਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਮ੍ਮਜਤੇਜਸ੍ਸ ਬਲਵਤਾਯ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋ ਮਨ੍ਦੋ, ਕਰਜਕਾਯੋ ਬਲਵਾ। ਤੇਸੰ ਤੇਜਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਤਾਯ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਬਲਵਤਾਯ ਸਤ੍ਤਾਹਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਣ੍ਹੋਦਕਅਚ੍ਛਯਾਗੁਆਦੀਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਥੁੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤੁੰ। ਦੇਵਾਨੰ ਪਨ ਤੇਜੋ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ ਉਲ਼ਾਰਪੁਞ੍ਞਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਲ਼ਾਰਗਰੁਸਿਨਿਦ੍ਧਸੁਧਾਹਾਰਜਿਰਣਤੋ ਚ, ਕਰਜੰ ਮਨ੍ਦੰ ਮੁਦੁਸੁਖੁਮਾਲਭਾਵਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਭਗਵਾ ਇਨ੍ਦਸਾਲਗੁਹਾਯੰ ਪਕਤਿਪਥਵਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੰ ਸਕ੍ਕੰ ਦੇਵਰਾਜਾਨੰ ''ਓਲ਼ਾਰਿਕਕਾਯੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਏਕੰ ਆਹਾਰਵੇਲੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਗਿਮ੍ਹਾਨੰ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਤਤ੍ਤਪਾਸਾਣੇ ਠਪਿਤੰ ਪਦੁਮੰ ਵਾ ਉਪ੍ਪਲੰ ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਘਟਸਤੇਨਪਿ ਸਿਞ੍ਚਿਯਮਾਨੰ ਪਾਕਤਿਕੰ ਨ ਹੋਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿਯੇਵ, ਏਵਮੇਵ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਖਾਦਨ੍ਤਾਪਿ ਪਿਵਨ੍ਤਾਪਿ ਚਵਨ੍ਤਿਯੇਵ ਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ।

ਕੋ ਪਨ ਤੇਸੰ ਆਹਾਰੋ, ਕਾ ਆਹਾਰਵੇਲਾਤਿ? ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਾਨੰ ਸੁਧਾ ਆਹਾਰੋ, ਸੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਹਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਹਿ ਉਪਰਿਮਾਨੰ ਉਪਰਿਮਾਨੰ ਪਣੀਤਤਮੋ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਯਥਾਸਕੰ ਦਿਵਸਵਸੇਨ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਬਿਲ਼ਾਰਪਦਪ੍ਪਮਾਣੰ ਸੁਧਾਹਾਰੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਠਪਿਤਮਤ੍ਤੋ ਯਾਵ ਕੇਸਗ੍ਗਨਖਗ੍ਗਾ ਕਾਯੰ ਫਰਤਿ, ਤੇਸੰਯੇਵ ਦਿਵਸਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸੰ ਯਾਪਨਸਮਤ੍ਥੋਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕੇ ਪਨ ਤੇ ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਾ ਨਾਮ ਦੇਵਾਤਿ? ਇਮੇ ਨਾਮਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਕਰਜੰ ਮਨ੍ਦ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਯੇ ਕੇਚਿ ਕਬਲੀਕਾਰਾਹਾਰੂਪਜੀਵਿਨੋ ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਏਵੰ ਚਵਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ ''ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ ਤੇ ਦੇਵਾ। ਖਿਡ੍ਡਾਯ ਪਦੁਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਹੇਤੇ ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਮਨੋਪਦੋਸਿਕਾ ਪਨ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਾਪਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਤਾਵ ਰਾਗਾਦਯੋ

ਤਯੋ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ''ਅਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਜਾਤਿਆਦਿਤ੍ਤਯਂ ਪਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਭਾਵੇਨ ਅਨੁਦਹਨਤੋ ਅਗ੍ਗਿ। ਸੋਕਾਦੀਨਂ ਅਨੁਦਹਨਤਾ ਪਾਕਟਾਯੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਂ ਕਥਿਤਂ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਦੁਕ੍ਖਮਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਭਾਵਸ੍ਸ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ।

ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਰੁਵੇਲਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸਮਾਗਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ਇਦਾਨਿ ''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਗਯਾਸੀਸੇ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਾ ਸਾ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਲਟ੍ਠਿਵਨੇਤਿ ਤਾਲੁਯ੍ਯਾਨੇ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਤਾਲੁਯ੍ਯਾਨੇ**ਤਿ ਤਾਲਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਬਹੁਭਾਵਤੋ ਏਵਂਲਦ੍ਧਨਾਮੇ ਉਯ੍ਯਾਨੇ। **ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੇ ਉਭਤੋਪਕ੍ਖਿਕਾ, ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਕਿਰ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ ''ਸਚੇ ਨੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਚੋਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ 'ਕਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ, ਤੇਸਂ 'ਕਿਂ ਅਞ੍ਜਲਿਮਤ੍ਤਕਰਣੇਨਪਿ ਵਨ੍ਦਿਤਂ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮ। ਸਚੇ ਨੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਚੋਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ 'ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ, 'ਕਿਂ ਸੀਸੇਨ ਭੂਮਿਂ ਪਹਰਨ੍ਤੇਨੇਵ ਵਨ੍ਦਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਨਨੁ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਵਨ੍ਦਨਾ ਏਵਾ'ਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮਾ''ਤਿ। **ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਹਂ ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਮਿਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਇਧ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਨਾਮਂ ਸਾਵੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ''ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਹਂ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਕਚ੍ਚਾਨੋ ਨਾਮ ਇਧਾਗਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਗੋਤ੍ਤਂ ਸਾਵੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਏਤੇ ਕਿਰ ਦਲਿਦ੍ਦਾ ਜਿਣ੍ਣਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਾਕਟਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਅਕਂਸੁ। ਯੇ ਪਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ, ਤੇ ਕੇਰਾਟਿਕਾ ਚੇਵ ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਰਾਟਿਕਾ ''ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇ ਸਤਿ ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖਾ ਅਦਾਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਨ੍ਤਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਅਞ੍ਞਾਣਤਾਯੇਵ ਅਵਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ।

ਕਿਸਕੋਵਦਾਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਸਕਾਨਂ ਓਵਦਾਨੋ **ਕਿਸਕੋਵਦਾਨੋ**ਤਿ ਇਮਂ ਤਾਵ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਾਪਸਚਰਿਯਾਯ ਕਿਸਸਰੀਰਤ੍ਤਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਚਰਣਂ। ਰੂਪਾਦਯੋਵ ਇਧ ਕਾਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ''ਕਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਏਤੇ ਰੂਪਾਦਯੋ ਕਾਮੇ"**ਤਿ। **ਯਞ੍ਞਾ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਾਗਹੇਤੁ ਇਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਪਧੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਉਪਧੀ ਕਾਮੁਪਧਿ ਖਨ੍ਧੁਪਧਿ ਕਿਲੇਸੁਪਧਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੁਪਧੀਤਿ। ਕਾਮਾਪਿ ਹਿ ''ਯਂ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੁਖਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ, ਅਯਂ ਕਾਮਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਦੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੬) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਉਪਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨਤ੍ਥੇਨ ''ਉਪਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਖਨ੍ਧਾਪਿ ਖਨ੍ਧਮੂਲਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ, ਕਿਲੇਸਾਪਿ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਪਿ ਭਵਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ''ਉਪਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਖਨ੍ਧੁਪਧਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਖਨ੍ਧੁਪਧੀਸੁ ਮਲਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਯਞ੍ਞਾ ਮਲਮੇਵ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਾਗਹੇਤੁ ਮਲਮੇਵ ਇਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਯਿਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਮਹਾਯਾਗੇ। **ਹੁਤੇ**ਤਿ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਅਗ੍ਗਿਪਰਿਚਰਣੇ। **ਕਾਮਭਵੇ ਅਸਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਭਵੇ ਅਲਗ੍ਗਂ, ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੫੭-੫੮. ਆਸੀਸਨਾਤਿ ਪਤ੍ਥਨਾ। ਦਿਬ੍ਬਸੁਵਣ੍ਣੇਸੁਪਿ ਸਿਙ੍ਗੀਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **"ਸਿਙ੍ਗੀਨਿਕ੍ਖਸਵਣ੍ਣੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਪਰਿਭੋਗੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਯੁਤ੍ਤਿਕਤਂ ਹੀਨਂ, ਤਤੋ ਰਸਵਿਦ੍ਧਂ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਰਸਵਿਦ੍ਧਤੋ ਆਕਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਬ੍ਬਂ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਏਵਂ ਦਿਬ੍ਬਸੁਵਣ੍ਣੇਸੁਪਿ ਚਾਮੀਕਰਤੋ ਸਾਤਕੁਮ੍ਭਂ, ਸਾਤਕੁਮ੍ਭਤੋ ਜਮ੍ਬੁਨਦਂ, ਜਮ੍ਬੁਨਦਤੋ ਸਿਙ੍ਗੀਸੁਵਣ੍ਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਂ। **ਸਿਙ੍ਗੀਨਿਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਨਿਕ੍ਖਪਰਿਮਾਣੇਨ ਸਿਙ੍ਗੀਸੁਵਣ੍ਣੇਨ ਕਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟਂ। ਊਨਕਨਿਕ੍ਖੇਨ ਕਤਞ੍ਹਿ ਘਟ੍ਟਨਮਜ੍ਜਨਕ੍ਖਮਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਤਿਰੇਕੇਨ ਕਤਂ ਘਟ੍ਟਨਮਜ੍ਜਨਂ ਖਮਤਿ, ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤਂ ਪਨ ਨ ਹੋਤਿ, ਫਰੁਸਧਾਤੁਕਂ ਖਾਯਤਿ, ਨਿਕ੍ਖੇਨ ਕਤਂ ਘਟ੍ਟਨਮਜ੍ਜਨਞ੍ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ਨਿਕ੍ਖਂ ਪਨ ਵੀਸਤਿਸੁਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ । ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਸੁਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। **ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਨਿਕ੍ਖਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਸੁਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਵਣ੍ਣੋ** ਨਾਮ ਚਤੁਧਰਣਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਦਸਸੁ ਅਰਿਯਵਾਸੇਸੁ ਵੁਤ੍ਥਵਾਸੋਤਿ –

''ਇਧ, (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੦) ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ ਛਲਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਏਕਾਰਕ੍ਖੋ ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨੋ ਪਨੁਣ੍ਣਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚੋ ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨੋ ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞੋ।

''ਕਥਞ੍ਚ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੰ ਪਹੀਨੰ ਹੋਤਿ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਪਹੀਨੰ ਹੋਤਿ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਪਹੀਨਾ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਲਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨੇਵ ਸੁਮਨੋ ਹੋਤਿ ਨ ਦੁਮ੍ਮਨੋ, ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤਿ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ। ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਘਾਨੇਨ ਗਨ੍ਧੰ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ... ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਰਸੰ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾ... ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ... ਮਨਸਾ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯ ਨੇਵ ਸੁਮਨੋ ਹੋਤਿ ਨ ਦੁਮ੍ਮਨੋ, ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤਿ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਲਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਾਰਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤਾਰਕ੍ਖੇਨ ਚੇਤਸਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਾਰਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਵਿਨੋਦੇਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਨੁਣ੍ਣਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਪੁਥੁਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚਾਨਿ , ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨਿ ਨੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਨੁਣ੍ਣਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਨਿ ਵਨ੍ਤਾਨਿ ਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਹੀਨਾਨਿ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਨੁਣ੍ਣਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਾਮੇਸਨਾ ਪਹੀਨਾ ਹੋਤਿ, ਭਵੇਸਨਾ ਪਹੀਨਾ ਹੋਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਸਨਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਵਿਹਿੰਸਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਰਾਗਾਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਦੋਸਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਮੋਹਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ 'ਰਾਗੋ ਮੇ ਪਹੀਨੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤੋ ਅਨਭਾਵੰਕਤੋ ਆਯਤਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, 'ਦੋਸੋ ਮੇ ਪਹੀਨੋ...ਪੇ॰... ਮੋਹੋ ਮੇ ਪਹੀਨੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ

ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤੋ ਅਨਭਾਵਂਕਤੋ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮੋ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੦) –

ਏਵਮਾਗਤੇਸੁ ਦਸਸੁ ਅਰਿਯਵਾਸੇਸੁ ਵੁਤ੍ਥਵਾਸੋ।

ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾਸਾ, ਅਰਿਯਾਨਂ ਏਵ ਵਾਸਾਤਿ **ਅਰਿਯਵਾਸਾ** ਅਨਰਿਯਾਨਂ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਵਾਸਾਨਂ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਅਰਿਯਾਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਖੀਣਾਸਵਾ ਗਹਿਤਾ। **ਏਕਾਰਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਏਕਾ ਸਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਆਰਕ੍ਖਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਾਰਕ੍ਖੋ। ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੪੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੦.੨੦) ਹਿ ਤੀਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬਕਾਲੇ ਸਤਿ ਆਰਕ੍ਖਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਚਰਤੋ ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਪਸ੍ਸੇਨਾਨਿ ਅਪਸ੍ਸਯਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨੋ। **ਸਙ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੦੮)। **ਪਟਿਸੇਵਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਮੇਵ ਸੇਵਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ‘‘ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮) ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਅਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਮੇਵ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ‘‘ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਖਮੋ ਹੋਤਿ ਸੀਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪) ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਮੇਵ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ‘‘ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚਣ੍ਡਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਵਿਨੋਦੇਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਵਿਨੋਦੇਤਬ੍ਬਮੇਵ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਨੁਦਤਿ ਨੀਹਰਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ‘‘ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਨੁਣ੍ਣਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚੋਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪.੩੮; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੪੮) ‘‘ਇਦਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੇਕਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਨੁਣ੍ਣਾਨਿ ਨੀਹਟਾਨਿ ਪਹੀਨਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਪਨੁਣ੍ਣਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚੋ। **ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੂਨਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਮਣਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਗਤਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਭੋਵਾਦਿਨੋ। **ਪੁਥੁਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਬਹੂਨਿ ਪਾਟੇਕ੍ਕਸਚ੍ਚਾਨਿ, ‘‘ਇਦਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਗਹਿਤਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੁਣ੍ਣਾਨੀ**ਤਿ ਨੀਹਟਾਨਿ। **ਪਨੁਣ੍ਣਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਨੀਹਤਾਨਿ। **ਚਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨਿ। **ਵਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਵਮਿਤਾਨਿ। **ਮੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਕਤਾਨਿ। **ਪਹੀਨਾਨੀ**ਤਿ ਪਜਹਿਤਾਨਿ। **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਨ ਪੁਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਚੇਤਾਨਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਵੇਵਚਨਾਨਿ।

ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨੋਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੪੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੦.੨੦) ਏਤ੍ਥ **ਅਵਯਾ**ਤਿ ਅਨੂਨਾ। **ਸਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ। ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਯਾ ਸਟ੍ਠਾ ਏਸਨਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨੋ,** ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਬ੍ਬਏਸਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **‘‘ਰਾਗਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤ’’**ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਕਥਿਤਾ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਪਹੀਨਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। **‘‘ਰਾਗੋ ਮੇ ਪਹੀਨੋ’’**ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਮੁਖੇਨ ਅਰਿਯਫਲਂ ਕਥਿਤਂ। ਅਧਿਗਤੇ ਹਿ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹਾਨਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚਾਪਨੋਦਨਏਸਨਾਸਮਵਯਸਜ੍ਜਨਾਨਿ ‘‘ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਪਸ੍ਸੇਨੇਸੁ ਵਿਨੋਦਨਾ ਚ ਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਾਨੇਵ, ਇਤਰੇ ਚ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਮਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ।

ਦਸਬਲੋਤਿ ਕਾਯਬਲਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਞਾਣਬਲਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਚ ਦਸ ਬਲਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸਬਲੋ। ਦੁਵਿਧਞ੍ਹਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਬਲਂ ਕਾਯਬਲਂ ਞਾਣਬਲਞ੍ਚ। ਤੇਸੁ ਕਾਯਬਲਂ ਹਤ੍ਥਿਕੁਲਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪੋਰਾਣੇਹਿ –

‘‘ਕਾਲਾਵਕਞ੍ਚ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਂ, ਪਣ੍ਡਰਂ ਤਮ੍ਬਪਿਙ੍ਗਲਂ।
ਗਨ੍ਧਮਙ੍ਗਲਹੇਮਞ੍ਚ, ਉਪੋਸਥਛਦ੍ਦਨ੍ਤਿਮੇ ਦਸਾ’’ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੪੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨.੨੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੦.੨੧; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ ੭੬; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੫; ਬੁ॰ ਵਂ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੯; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨.੪੪; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੧)।

ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਦਸ ਹਤ੍ਥਿਕੁਲਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲ਼ਾਵਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥਿਕੁਲਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਕਾਯਬਲਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਾਵਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨੋ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਕਾਲ਼ਾਵਕਾਨਂ ਬਲਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਰਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪਣ੍ਡਰਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਤਮ੍ਬਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਤਮ੍ਬਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਪਿਙ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪਿਙ੍ਗਲਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥਿਨੋ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥੀਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਮਙ੍ਗਲਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਹੇਮਵਤਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਹੇਮਵਤਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਉਪੋਸਥਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਬਲਂ। ਨਾਰਾਯਨਸਙ੍ਘਾਤਬਲਨ੍ਤਿਪਿ ਇਦਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਾਰਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਰਸ੍ਮਿਯੋ, ਤਾ ਬਹੂ ਨਾਨਾਵਿਧਾ ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਾਰਾਯਨਂ,** ਵਜਿਰਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਜਿਰਸਙ੍ਘਾਤਬਲਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਦੇਤਂ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥਿਗਣਨਾਯ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ, ਪੁਰਿਸਗਣਨਾਯ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਸਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਬਲਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ਤਾਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ **ਕਾਯਬਲਂ**।

ਞਾਣਬਲਂ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਮੇਵ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੧) –

‘‘ਦਸ ਖੋ ਪਨਿਮਾਨਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਬਲਾਨਿ, ਯੇਹਿ ਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਤਥਾਗਤੋ ਆਸਭਂ ਠਾਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਪਰਿਸਾਸੁ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਦਸ? ਇਧ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਯਮ੍ਪਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਬਲਂ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਬਲਂ ਆਗਮ੍ਮ ਤਥਾਗਤੋ ਆਸਭਂ ਠਾਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਪਰਿਸਾਸੁ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। (੧)

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾਨਂ ਠਾਨਸੋ ਹੇਤੁਸੋ ਵਿਪਾਕਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰...। (੨)

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰...। (੩)

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਅਨੇਕਧਾਤੁਂ ਨਾਨਾਧਾਤੁਂ ਲੋਕਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰...। (੪)

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰...। (੫)

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰...। (੬)

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮਾਧਿਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ ਵੋਦਾਨਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰...। (੭)

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ...ਪੇ॰...। (੮)

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ, ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰...। (੯)

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵਂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ...ਪੇ॰... ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਬਲਂ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਬਲਂ ਆਗਮ੍ਮ ਤਥਾਗਤੋ ਆਸਭਂ ਠਾਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਪਰਿਸਾਸੁ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਖੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਬਲਾਨੀ’’ਤਿ। (੧੦)

ਤਤ੍ਥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੪੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੦.੨੧; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬੦) **ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ**ਤਿ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਕਾਰਣਤੋ। ''ਯੇ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਸੰ ਯੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਹੇਤੂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਤੰ ਤੰ ਠਾਨੰ। ਯੇ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਸੰ ਯੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨ ਹੇਤੂ ਨ ਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਤੰ ਤੰ ਅਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਞਾਣੇਨ।

ਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾਨੰ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨੰ, ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਵਾ ਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨੰ। **ਠਾਨਸੋ ਹੇਤੁਸੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਚੇਵ ਹੇਤੁਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਗਤਿਉਪਧਿਕਾਲਪਯੋਗਾ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਠਾਨੰ, ਕਮ੍ਮੰ ਹੇਤੁ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਗਤਿਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚ ਅਗਤਿਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚ। **ਪਟਿਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗੰ। **ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਬਹੂਸੁਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਏਕਮੇਵ ਪਾਣੰ ਘਾਤੇਨ੍ਤੇਸੁ ਕਾਮੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਚੇਤਨਾ ਤਸ੍ਸੇਵੇਕਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰਮ੍ਮਣਾ, ਤੰ ਪਨ ਕਮ੍ਮੰ ਤੇਸੰ ਨਾਨਾਕਾਰੰ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਏਕੋ ਆਦਰੇਨ ਛਨ੍ਦਜਾਤੋ ਕਰੋਤਿ, ਏਕੋ ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਕਰੋਤਿ, ਏਕੋ ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਬਾਹਿਯਮਾਨੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਤੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਏਕੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯੰ, ਏਕੋ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇ। ਤੰ ਤਥਾਗਤੋ ਆਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ''ਇਮਿਨਾ ਨੀਹਾਰੇਨ ਆਯੂਹਿਤਤ੍ਤਾ ਏਸ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯੰ, ਏਸ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਪਿ ''ਏਸ ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਉਸ੍ਸਦਨਿਰਯੇ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਪਿ ''ਏਸ ਅਪਾਦਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਦ੍ਵਿਪਾਦਕੋ, ਏਸ ਚਤੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਏਸ ਬਹੁਪ੍ਪਾਦੋ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਪਿ ''ਏਸ ਨਿਜ੍ਝਾਮਤਣ੍ਹਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਿਕੋ, ਏਸ ਪਰਦਤ੍ਤੂਪਜੀਵੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਤੇਸੁ ਚ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ''ਇਦੰ ਕਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਆਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤੰ ਅਞ੍ਞੇਨ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਉਪਧਿਵੇਪਕ੍ਕੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ।

ਤਥਾ ਸਕਲਗਾਮਵਾਸਿਕੇਸੁ ਏਕਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਦਦਮਾਨੇਸੁ ਕਾਮੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਚੇਤਨਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਰਮ੍ਮਣਾਵ, ਤੰ ਪਨ ਕਮ੍ਮੰ ਤੇਸੰ ਨਾਨਾਕਾਰੰ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਏਕੋ ਆਦਰੇਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਚ ਕੇਚਿ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ। ਤੰ ਤਥਾਗਤੋ ਆਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਜਾਨਾਤਿ। ''ਇਮਿਨਾ ਨੀਹਾਰੇਨ ਆਯੂਹਿਤਤ੍ਤਾ ਏਸ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਦੇਵਲੋਕੇ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ, ਏਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ, ਏਸ ਵੇਸ੍ਸਕੁਲੇ, ਏਸ ਸੁਦ੍ਦਕੁਲੇ, ਏਸ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀਸੁ, ਏਸ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀਸੁ, ਏਸ ਤੁਸਿਤੇਸੁ, ਏਸ ਯਾਮੇਸੁ, ਏਸ ਤਾਵਤਿੰਸੇਸੁ, ਏਸ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇਸੁ, ਏਸ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਹੀਨਪਣੀਤਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਅਪ੍ਪਪਰਿਵਾਰਮਹਾਪਰਿਵਾਰਤਾਦਿਭੇਦੰ ਤੰ ਤੰ ਵਿਸੇਸੰ ਆਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਜਾਨਾਤਿ।

ਤਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੇਸੁਯੇਵ ''ਇਮਿਨਾ ਨੀਹਾਰੇਨ ਏਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਮਹਾਭੂਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਵਤ੍ਥਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਏਵ ਠਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਅਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੇਯੇਵ, ਏਸ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੇਯੇਵ, ਏਸ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇਯੇਵ, ਏਸ ਲਕ੍ਖਣਾਰਮ੍ਮਣਿਕਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਮੇਵ, ਏਸ ਪਠਮਫਲੇਯੇਵ, ਏਸ ਦੁਤਿਯਫਲੇ ਏਵ, ਏਸ ਤਤਿਯਫਲੇ ਏਵ, ਏਸ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ''ਇਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਅਪ੍ਪਨੰ ਏਵ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਝਾਨੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ।

ਅਨੇਕਧਾਤੁਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁਆਦੀਹਿ, ਕਾਮਧਾਤੁਆਦੀਹਿ ਵਾ ਧਾਤੂਹਿ ਬਹੁਧਾਤੁੰ। **ਨਾਨਾਧਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਸੰਯੇਵ ਧਾਤੂਨੰ ਵਿਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਧਾਤੁੰ। **ਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਲੋਕੰ। **ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਤਾਸੰ ਧਾਤੂਨੰ ਅਵਿਪਰੀਤਤੋ ਸਭਾਵੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ।

ਨਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਤਨ੍ਤਿ ਹੀਨਾਦੀਹਿ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ ਨਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਭਾਵੰ। **ਪਰਸਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਸਤ੍ਤਾਨੰ। **ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਰੇਸੰ ਹੀਨਸਤ੍ਤਾਨੰ। ਏਕਤ੍ਥਮੇਵ ਵਾ ਏਤੰ ਪਦਦ੍ਵਯੰ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਪਨ ਦ੍ਵੇਧਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਰਭਾਵਞ੍ਚ ਅਪਰਭਾਵਞ੍ਚ, ਵੁਦ੍ਧਿਞ੍ਚ ਹਾਨਿਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮਾਧਿਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਨ੍ਤਿ ਪਠਮਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ, ''ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਨੰ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨੰ, ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਾਦੀਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਮਾਧੀਨੰ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਆਦੀਨਞ੍ਚ ਨਵਨ੍ਨੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ। **ਸੰਕਿਲੇਸ**ਨ੍ਤਿ

ਹਾਨਭਾਗਿਯਧਮ੍ਮਂ। **ਵੋਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਧਮ੍ਮਂ। **ਵੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਵੋਦਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਮ੍ਹਾ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭਂ॰ ੮੨੮) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਗੁਣਜ੍ਝਾਨਞ੍ਚੇਵ ਭਵਙ੍ਗਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਞ੍ਹਿ ਪਗੁਣਜ੍ਝਾਨਂ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵੋਦਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਵਙ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਝਾਨੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਮੇਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਤਮ੍ਹਾ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਞਾਣਾਨਞ੍ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾਯ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਵਿਭਂ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬੦) ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਕਥਾ ਪਨ **ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡੇ** (ਪਾਰਾ॰ ੧੨) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਯੇਵ।

ਇਮਾਨਿ ਖੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਦਸ ਖੋ ਪਨਿਮਾਨਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਬਲਾਨੀ''ਤਿ ਅਵੋਚਂ, ਇਮਾਨਿ ਤਾਨੀਤਿ ਅਪ੍ਪਨਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਵਾਦਿਕਥਾ ਹੋਤਿ ''ਦਸਬਲਞਾਣਂ ਨਾਮ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸੇਵਾਯਂ ਪਭੇਦੋ''ਤਿ, ਤਂ ਨ ਤਥਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਹਿ ਦਸਬਲਞਾਣਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ। ਦਸਬਲਞਾਣਂ ਸਕਸਕਕਿਚ੍ਚਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਤਮ੍ਪਿ ਤਤੋ ਅਵਸੇਸਮ੍ਪਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਦਸਬਲਞਾਣੇਸੁ ਹਿ ਪਠਮਂ ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਦੁਤਿਯਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਮੇਵ, ਤਤਿਯਂ ਕਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤਕਾਰਣਮੇਵ , ਪਞ੍ਚਮਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਮੇਵ, ਛਟ੍ਠਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਤਿਕ੍ਖਮੁਦੁਭਾਵਮੇਵ, ਸਤ੍ਤਮਂ ਝਾਨਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤੇਸਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਦਿਮੇਵ, ਅਟ੍ਠਮਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਤਿਮੇਵ, ਨਵਮਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਮੇਵ, ਦਸਮਂ ਸਚ੍ਚਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਪਨ ਏਤੇਹਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਏਤੇਸਂ ਪਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨ ਸਬ੍ਬਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਝਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਇਦ੍ਧਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਕੁਬ੍ਬਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਮਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਇਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਯਬਲੇਨ ਚੇਵ ਞਾਣਬਲੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ ''ਦਸਬਲੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਦਸਹਿ ਅਸੇਕ੍ਖੇਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਉਪੇਤੋਤਿ ''ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ, ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੋ, ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ, ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ, ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਅਸੇਕ੍ਖਂ ਸਮ੍ਮਾਞਾਣਂ, ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੮, ੩੬੦) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਦਸਹਿ ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮ੍ਮਾਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਵ ਕਥਿਤਾ ''ਸਮ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਪਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ ਸਮ੍ਮਾਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਹਿ ਦਸ੍ਸਨਜਾਨਨਾਨਂ ਵਿਸਯੇ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸੋ। **ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਹਗਤਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ । ਅਰਿਯਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਪਿ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਨ੍ਤਿ।

੫੯. ਵਚਨਸਦ੍ਦੇਨ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਨ੍ਤਿ ਆਰਾਮੂਪਚਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਦ੍ਧਿਕਜਨਸ੍ਸਪਿ ਵਚਨਸਦ੍ਦੇਨ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਂ। **ਨਗਰਨਿਗ੍ਘੋਸਸਦ੍ਦੇਨਾ**ਤਿ ਅਵਿਭਾਵਿਤਤ੍ਥੇਨ ਨਗਰੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਿਗ੍ਘੋਸਸਦ੍ਦੇਨ। ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸਮਾਗਮ੍ਮ ਏਕਜ੍ਝਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ। **ਅਨੁਸਞ੍ਚਰਣਜਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਞ੍ਚਾਰਿਨੋ ਜਨਸ੍ਸ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਰਹਸ੍ਸਕਿਰਿਯਟ੍ਠਾਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਰਹਸ੍ਸਕਰਣਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ। **ਵਿਵੇਕਾਨੁਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੀਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸਮਾਗਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦. ਇਦਾਨਿ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਞ੍ਚਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਰੀਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ**, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲੀਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ **ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ**। ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਿਰ (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੮੯-੧੯੦; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ) ਭਗਵਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਗਹਨਗਰਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਉਪਤਿਸ੍ਸਗਾਮੇ ਸਾਰੀਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਨਾਮ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਂਦਿਵਸਮੇਵਸ੍ਸ ਸਹਾਯੋਪਿ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸੇਵ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕੋਲਿਤਗਾਮੇ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲੀਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਾਨਿ ਕਿਰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਕੁਲਾਨਿ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ

ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟਾ ਆਬਦ੍ਧਪਟਿਬਦ੍ਧਸਹਾਯਾਨੇਵ। ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਗਬ੍ਭਪਰਿਹਾਰਂ ਅਦਂਸੁ। ਦਸਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਜਾਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਛਸਟ੍ਠਿ ਧਾਤਿਯੋ ਉਪਨਯਿਂਸੁ। ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਸਾਰੀਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਤਿਸ੍ਸਗਾਮੇ ਜੇਟ੍ਠਕੁਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਕੋਲਿਤਗਾਮੇ ਜੇਟ੍ਠਕੁਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਕੋਲਿਤੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ ਕੋਲਿਤੋਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਨਾਮਾ"**ਤਿ।

ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਸਤਮਾਣਵਕਪਰਿਵਾਰਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਚਸਤਮਾਣਵਕਪਰਿਵਾਰਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੮੯-੧੯੦) –

> ''ਉਪਤਿਸ੍ਸਮਾਣਵਕਸ੍ਸ ਕੀਲਨਤ੍ਥਾਯ ਨਦਿਂ ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਵਾ ਗਮਨਕਾਲੇ ਪਞ੍ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਸਿਵਿਕਾਸਤਾਨਿ ਪਰਿਵਾਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕੋਲਿਤਮਾਣਵਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਆਜਞ੍ਞਰਥਸਤਾਨਿ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਚਮਾਣਵਕਸਤਪਰਿਵਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਰਾਜਗਹੇ ਚ ਅਨੁਸਂਵਚ੍ਛਰਂ ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਮਞ੍ਚਕਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਏਕਤੋਵ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮਜ੍ਜਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਹਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਹਸਨ੍ਤਿ, ਸਂਵੇਗਟ੍ਠਾਨੇ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਦਾਯਂ ਦਾਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਦਾਯਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਇਮਿਨਾਵ ਨਿਯਾਮੇਨ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਮਜ੍ਜਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਪਾਕਗਤਤ੍ਤਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਦਿਵਸੇਸੁ ਵਿਯ ਹਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਹਾਸੋ ਵਾ ਸਂਵੇਗਟ੍ਠਾਨੇ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨਂ ਵਾ ਦਾਯਂ ਦਾਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਦਾਯਦਾਨਂ ਵਾ ਨਾਹੋਸਿ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਨ ਜਨਾ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ ''ਕਿਂ ਏਤ੍ਥ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵਸ੍ਸਸਤੇ ਅਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਕਭਾਵਂ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪਨ ਏਕਂ ਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮਂ ਗਵੇਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਕੋਲਿਤੋ ਉਪਤਿਸ੍ਸਂ ਆਹ ''ਸਮ੍ਮ ਉਪਤਿਸ੍ਸ, ਨ ਤ੍ਵਂ ਅਞ੍ਞਦਿਵਸੇਸੁ ਵਿਯ ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠੋ, ਅਨਤ੍ਤਮਨਧਾਤੁਕੋਸਿ, ਕਿਂ ਤੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਸਮ੍ਮ ਕੋਲਿਤ, ਏਤੇਸਂ ਓਲੋਕਨੇ ਸਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਨਿਰਤ੍ਥਕਮੇਤਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮਂ ਗਵੇਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਮ੍ਹੀਤਿ। ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਕਸ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋਤਿ। ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਆਹ। ਅਥਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ ਏਵਮਾਹ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸੁਚਿਨ੍ਤਿਤਂ, ਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮਂ ਪਨ ਗਵੇਸਨ੍ਤੇਹਿ ਏਕਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਾਮਾ''ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਞ੍ਚਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਰਾਜਗਹੇ ਪਟਿਵਸਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਤੇ ''ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਮਾਣਵਕਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਞ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਞ੍ਚਯੋ ਅਤਿਰੇਕਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਸਞ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਮਯਂ ਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਆਚਰਿਯ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਜਾਨਨਸਮਯੋ ਏਤ੍ਤਕੋਵ, ਉਦਾਹੁ ਉਤ੍ਤਰਿਪਿ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਸਞ੍ਚਯੋ ''ਏਤ੍ਤਕੋਵ, ਸਬ੍ਬਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ ''ਏਵਂ ਸਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ, ਮਯਂ ਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮਂ ਗਵੇਸਿਤੁਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਸੋ ਇਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਮਹਾ ਖੋ ਪਨ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ, ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨਿਯੋ ਚਰਨ੍ਤਾ ਅਵਸ੍ਸਂ ਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮਦੇਸਕਂ ਆਚਰਿਯਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ''ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਸਾਕਚ੍ਛਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਪੁਟ੍ਠਂ ਪਞ੍ਹਂ ਅਞ੍ਞੇ ਕਥੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਪਨ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸਕਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਸਮ੍ਮ ਕੋਲਿਤ, ਯੋ ਪਠਮਂ ਅਮਤਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ , ਸੋ ਆਰੋਚੇਤੂ''ਤਿ ਕਤਿਕਂ ਅਕਂਸੁ। ਇਮਮੇਵ ਵਤ੍ਥੁਂ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤ੍ਰ ਨੇਸਂ ਮਹਾਜਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ…ਪੇ॰… ਕਤਿਕਂ ਅਕਂਸੂ"**ਤਿ ਆਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਛਨ੍ਨਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੇਤਪਟਧਰਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ। ਤੇਨ ਨਾਯਂ ਨਗ੍ਗਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਪਾਸਾਦਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਸਾਦਾਵਹੇਨ ਸਾਰੁਪ੍ਪੇਨ ਸਮਣਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇਨ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਗਮਨੇਨ। **ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਨੇਨ। **ਆਲੋਕਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਦਸ੍ਸਨੇਨ। **ਵਿਲੋਕਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਦਸ੍ਸਨੇਨ। **ਸਮਿਞ੍ਜਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਸਙ੍ਕੋਚਨੇਨ। **ਪਸਾਰਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਪਸਾਰਣੇਨ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਕੇਹਿ ਵਿਭਿਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ ਪਾਸਾਦਿਕਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਆਲੋਕਿਤਵਿਲੋਕਿਤਸਮਿਞ੍ਜਿਤਪਸਾਰਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁ। **ਇਰਿਯਾਪਥਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤਾਯ ਪਾਸਾਦਿਕਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਦਿਤਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਇਰਿਯਾਪਥੋ। **ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਉਪਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਰਣੇ ਸਤਿ ਅਮਤੇਨਪਿ

ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਨੁਮਾਨਞਾਣੇਨ ''ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਉਪਗਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਾਮ, ਤੰ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਯਨ੍ਨੂਨਾਹੰ ਇਮੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸੁਦਿਨ੍ਨਕਣ੍ਡੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਦਾਨਪਤੀਨੰ ਘਰੇਸੁ ਸਾਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਸਨਾਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤੰ ਉਦਕਕਞ੍ਜਿਯੰ, ਤਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦਾਨਪਤੀਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਕੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਈਦਿਸਾਯ ਸਾਲਾਯ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਕੁਟ੍ਟਮੂਲਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੰ।

ਅਪ੍ਪੰ ਵਾ ਬਹੁੰ ਵਾ ਭਾਸਸ੍ਸੂਤਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ''ਅਹੰ ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮ, ਤ੍ਵੰ ਯਥਾਸਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪੰ ਵਾ ਬਹੁੰ ਵਾ ਪਾਵਦ, ਏਤੰ ਨਯਸਤੇਨ ਨਯਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਮਯ੍ਹੰ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ। ਨਿਰੋਧੋ ਚ ਨਿਰੋਧੁਪਾਯੋ ਚ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸਨਯੇਨ ''ਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਥ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪਟਿਪਾਦੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ। **ਇਮੰ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਰਜੰ ਵੀਤਮਲੰ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁੰ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਪਠਮਪਦਦ੍ਵਯਮੇਵ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਨਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। ਇਤਰਪਦਦ੍ਵਯੰ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਨਿਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਬਹੁਕੇਹਿ ਕਪ੍ਪਨਹੁਤੇਹੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਸ ਦਸਕਾਨਿ ਸਤੰ, ਦਸ ਸਤਾਨਿ ਸਹਸ੍ਸੰ, ਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ, ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਕੋਟਿ, ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਪਕੋਟਿ, ਪਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਕੋਟਿਪਕੋਟਿ, ਕੋਟਿਪਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਏਕਨਹੁਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੬੧. ਅਥ ਖੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਯੇਨ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੮੯-੧੯੦; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ) ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਵਿਸੇਸੇ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ''ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਆਹ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾ ਉਪਰਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਵਡ੍ਢਯਿਤ੍ਥ, ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਹੋਤੁ, ਕਹੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਤ੍ਥਾ ਵਸਤੀ''ਤਿ। ਵੇਲੁਵਨੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਤਿ। ''ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪੁਰਤੋ ਯਾਥ, ਮਯ੍ਹੰ ਏਕੋ ਸਹਾਯਕੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਕਤਿਕਾ ਕਤਾ 'ਯੋ ਪਠਮੰ ਅਮਤੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਆਰੋਚੇਤੂ'ਤਿ, ਅਹੰ ਤੰ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਹਾਯਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਦੇਸੁ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮਾਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ।

੬੨. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ''ਅਜ੍ਜ ਮਯ੍ਹੰ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਮੁਖਵਣ੍ਣੋ ਨ ਅਞ੍ਞਦਿਵਸੇਸੁ ਵਿਯ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਨੇਨ ਅਮਤੰ ਅਧਿਗਤੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਮਤਾਧਿਗਮੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ। ਸੋਪਿਸ੍ਸ ''ਆਮਾਵੁਸੋ, ਅਮਤੰ ਅਧਿਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਥ ਖੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁੰ ਉਦਪਾਦੀ"**ਤਿ। **ਗਚ੍ਛਾਮ ਮਯੰ, ਆਵੁਸੋ, ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ''ਕਹੰ ਸਮ੍ਮ ਸਤ੍ਥਾ ਵਸਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਿਰ ਸਮ੍ਮ, ਏਵੰ ਨੋ ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਵਮਾਹ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਨਾਮੇਸ ਸਦਾਪਿ ਆਚਰਿਯਪੂਜਕੋਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਹਾਯੰ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਏਵਮਾਹ ''ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਅਧਿਗਤੰ ਅਮਤੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਞ੍ਚਯਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸਪਿ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮ, ਬੁਜ੍ਝਮਾਨੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਪ੍ਪਟਿਵੇਧੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਸਞ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਅਗਮੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਥ ਖੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ ਯੇਨ ਸਞ੍ਚਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੂ"**ਤਿ। ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚ ''ਆਚਰਿਯ, ਤ੍ਵੰ ਕਿੰ ਕਰੋਸਿ, ਲੋਕੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੋ, ਆਯਾਮ ਦਸਬਲੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਸੋ ''ਕਿੰ ਵਦਥ ਤਾਤਾ''ਤਿ ਤੇਪਿ ਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮੇਵ ਨੇਸੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਏਵਰੂਪੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਾਸੋ ਨਿਚ੍ਚਮੇਵ ਹੋਤੁ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਨ ਗਮਨੰ ਵਾ ਅਗਮਨੰ ਵਾ ਜਾਨਾਥਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਸਞ੍ਚਯੋ ''ਇਮੇ ਏਤ੍ਤਕੰ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਮਮ ਵਚਨੰ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਾਤਾ, ਅਹੰ ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਾਸੰ ਵਸਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਅਨੇਕੇਹਿਪਿ ਕਾਰਣਸਤੇਹਿ ਤੰ ਬੋਧੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਜਨੰ ਆਦਾਯ ਵੇਲੁਵਨੰ ਅਗਮੰਸੁ। ਪਞ੍ਚਸੁ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸਤੇਸੁ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਸਤਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿੰਸੁ, ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਸਤਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਗਮੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਥ ਖੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ ਤਾਨਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਤਾਨਿ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਵੇਲੁਵਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੂ"**ਤਿ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤੇਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੇ ਨੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ ਬਜਾਕਾਸੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਏਵੰ ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਚ ਸਤ੍ਥਾ ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨੇਸੰ ਪਰਿਸਾਯ ਚਰਿਯਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਸਿ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯਜਸਤਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਏਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਸਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ, ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੰ ਅਹੋਸਿ। ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਆਗਤੰ, ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਕਿਚ੍ਚੰ ਪਨ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ। ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਕਲ੍ਲਵਾਲਗਾਮਕੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੰ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸੰਵੇਜਿਤੋ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੰ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋਵ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਤ੍ਤੋ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਮੇਵ ਰਾਜਗਹੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸੂਕਰਖਤਲੇਣੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਗਿਨੇਯਜਸ੍ਸ ਦੀਘਨਖਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਹਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਣੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਤਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਤ੍ਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **''ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਤਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸੇਨਾ**''ਤਿ।

ਯਦਿਪਿ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਤਤੋ ਚਿਰੇਨ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਵ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਰੋ। ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ਹਿ ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੰ ਯਟ੍ਠਿਕੋਟਿਯਾ ਉਪ੍ਪੀਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਏਕਦੇਸਮੇਵ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਵਾਯਮਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੰ ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੰ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸੰ ਸਮ੍ਮਸਿ, ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸੰ ਵਾਯਮਿ। ਉਕ੍ਕੰਸਗਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਤਥਾ ਪਰਿਪਾਚੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸੋ ''ਵੇਣੁਯਟ੍ਠਿੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਹਾਜਟੰ ਵੇਣੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਜਟੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਪਞ੍ਚੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਹਤ੍ਥੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵ ਯਟ੍ਠਿੰ ਮੂਲੇ ਚ ਅਗ੍ਗੇ ਚ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮੇਯਜ, ਸੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਠਮਤਰੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਟ੍ਠਿੰ ਪਨ ਸਾਰੰ ਵਾ ਉਜੁੰ ਵਾ ਨ ਲਭਤਿ। ਅਪਰੋ ਤਥਾਰੂਪਮੇਵ ਵੇਣੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਚੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਯਟ੍ਠਿੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਾਰੰ ਵਾ ਉਜੁੰ ਵਾ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਕਚ੍ਛੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਸਤ੍ਥੇਨ ਵੇਣੁਜਟੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਾਰਾ ਚੇਵ ਉਜੂ ਚ ਯਟ੍ਠਿਯੋ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮੇਯਜ, ਅਯੰ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਟ੍ਠਿਯੋ ਪਨ ਸਾਰਾ ਚੇਵ ਉਜੂ ਚ ਲਭਤਿ, ਏਵੰਸਮ੍ਪਦਮਿਦੰ ਇਮੇਸੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਥੇਰਾਨੰ ਪਧਾਨੰ।

ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੋ ਚ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭੂਮਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਸਮ੍ਮਸਨੰ ਚਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੋ ਦਸਸਹਸ੍ਸਲੋਕਧਾਤੁਯੰ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਗਤਾ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਾ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੂਤਿ ਅਪਰੇ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਿਯਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਨਯੰ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤਿੰਸਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮੁਖੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤੰ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਸਨ੍ਤਾਨਗਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਵਾਸੀਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਗਤਾ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਾ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸੀਸਨ੍ਤਾਨਗਤਾਤਿ ਕੇਚਿ। ਸਸਨ੍ਤਾਨਗਤੇ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਪਰਸਨ੍ਤਾਨਗਤੇ ਚ ਸਨ੍ਤਾਨਵਿਭਾਗੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਸਮ੍ਮਸਨੰ, ਅਯੰ ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੋ। ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਧਮ੍ਮੇਪਿ ਸਸਨ੍ਤਾਨਵਿਭਾਗੇਨ ਕੇਚਿ ਕੇਚਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਸਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਞਾਣੇਨ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯਟ੍ਠਿਕੋਟਿਯਾ ਉਪ੍ਪੀਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਏਕਦੇਸਮੇਵ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਞਾਣੇਨ ਨਾਮ ਯਾਵਤਾ ਨੇਯਜੰ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਾਵਤਾ ਅਵਤ੍ਤਨਤੋ ''ਯਟ੍ਠਿਕੋਟਿਯਾ ਉਪ੍ਪੀਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਨੁਪਦਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ''ਏਕਦੇਸਮੇਵ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਾਵਕਾਨੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਭੂਮਿਯੇਵ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਥੇਰੋ ਸਾਤਿਸਯੰ ਨਿਰਵਸੇਸੰ ਅਨੁਪਦਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਪਸ੍ਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੰ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸੰ ਸਮ੍ਮਸੀ''ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਾ ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਕਤਿਸਾਵਕਾ ਮਹਾਸਾਵਕਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਤਿ ਛਸੁ ਜਨੇਸੁ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਾਨਂ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਹਿ ਅਨਧਿਗਤਪਞ੍ਞਾਨੇਪੁਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਧਾਨਂ ਵਿਯ ਇਚ੍ਛਿਤਪਦੇਸੋਕ੍ਕਮਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਾਲੇ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਧਮ੍ਮਭਾਵਨਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਯਥਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ। ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪਕਤਿਸਾਵਕਾ ਯੇਨ ਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਵਿਪੁਲਞਾਣਤ੍ਤਾ। ਮਹਾਸਾਵਕਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਸਾਤਿਸਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਸੁ ਦੁਤਿਯੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾਧਾਨਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਤਤੋਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਪਠਮੋ ਪਨ ਤਤੋਪਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ ਸਾਵਕੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਤੇਹਿਪਿ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰਾਨੁਰੂਪਂ ਤਤੋਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਰਿਪੂਰਿਤਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮੀਪਭਾਵਿਤਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਕਤਵਾਲਵੇਧਪਰਿਚਯੇਨ ਸਰਭਙ੍ਗਸਦਿਸੇਨ ਧਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਖਿਤ੍ਤੋ ਸਰੋ ਅਨ੍ਤਰਾ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦੀਸੁ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਲਕ੍ਖੇਯੇਵ ਪਤਤਿ, ਨ ਸਜ੍ਜਤਿ ਨ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਵਿਰਜ੍ਜਮਾਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸਮ੍ਮਸਨੀਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯਾਥਾਵਤੋ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਂ ''ਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਏਤੇਸੁ ਚ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਾਰੋ ਖਜ੍ਜੋਤਪ੍ਪਭਾਸਦਿਸੋ, ਅਭਿਞ੍ਞਪ੍ਪਤ੍ਤਪਕਤਿਸਾਵਕਾਨਂ ਦੀਪਪ੍ਪਭਾਸਦਿਸੋ, ਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ ਉਕ੍ਕਾਪ੍ਪਭਾਸਦਿਸੋ, ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਓਸਧਿਤਾਰਕਪ੍ਪਭਾਸਦਿਸੋ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਚਨ੍ਦਪ੍ਪਭਾਸਦਿਸੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਰਸ੍ਮਿਸਹਸ੍ਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸਰਦਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਸਦਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਤਥਾ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਾਰੋ ਅਨ੍ਧਾਨਂ ਯਟ੍ਠਿਕੋਟਿਯਾ ਗਮਨਸਦਿਸੋ, ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਪ੍ਪਤ੍ਤਪਕਤਿਸਾਵਕਾਨਂ ਦਣ੍ਡਕਸੇਤੁਗਮਨਸਦਿਸੋ, ਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ ਜਙ੍ਘਸੇਤੁਗਮਨਸਦਿਸੋ, ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਸਕਟਸੇਤੁਗਮਨਸਦਿਸੋ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮਹਾਜਙ੍ਘਮਗ੍ਗਗਮਨਸਦਿਸੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮਹਾਸਕਟਮਗ੍ਗਗਮਨਸਦਿਸੋ। ਤਥਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਞਾਣਸਂਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣਭੂਤਾ, ਇਤਰੇਸਂ ਸੁਤਮਯਞਾਣਸਂਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰੋਪਦੇਸਸਮ੍ਭੂਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਥੇਰਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਤੀਤੇ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੬੩. **ਗਿਰਿਬ੍ਬਜਨਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਤਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਜਸਦਿਸਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਗਿਰਿਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਏਵਂਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਰਾਜਗਹਨਗਰਂ। ਉਸ੍ਸੁਯਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ** ਵਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਕੇਨ ਗਰੁਨਾ ਵਿਰਹਿਤਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਵਜ੍ਜਂ। ਵੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਮਕਾਰੋ ''ਫਲਾਫਲ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠ-ਸਦ੍ਦਸਮਾਨਤ੍ਥੋ **ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠ**-ਸਦ੍ਦੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਣਕਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਕਪ੍ਪਨਾਯ ਕਾਰਣਂ ਵਿਭਾਵਿਤਂ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਣਕਪਤ੍ਤੇ।

੬੫. **ਸਗਾਰਵਾ ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਰੁਭਾਵੋ ਗਾਰਵਂ, ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਗਰੁਕਰਣੀਯਤਾ। ਸਹ ਗਾਰਵੇਨਾਤਿ ਸਗਾਰਵਾ। ਗਰੁਨਾ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਗਾਰਵਵਸੇਨ ਪਤਿਸ੍ਸਵਨਂ ਪਤਿਸ੍ਸੋ, ਪਤਿਸ੍ਸਵਭੂਤਂ ਤਂਸਭਾਗਞ੍ਚ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਗਾਰਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਹ ਪਤਿਸ੍ਸੇਨਾਤਿ ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ, ਓਵਾਦਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਪਤਿਸ੍ਸੀਯਤੀਤਿ ਵਾ ਪਤਿਸ੍ਸੋ, ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਸਹ ਪਤਿਸ੍ਸੇਨਾਤਿ **ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ**। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਵਿਚਾਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਗਰੁਕਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਜੇਟ੍ਠਕਭਾਵਞ੍ਚ**

ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਾਹੂ**ਤਿ ਸਾਧੁ। **ਲਹੂ**ਤਿ ਅਗਰੁ, ਮਮ ਤੁਯ੍ਹੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਭਾਵੇ ਭਾਰਿਯੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਪਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਯਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣੰ ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਤ੍ਵੰ ਮੇ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਾਰੋ ਜਾਤੋਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਪਤਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰੂਪੰ ਤਵ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਸਾਦਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਸਾਦਾਵਹੇਨ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗੇਨ। **ਸਮ੍ਪਾਦੇਹੀ**ਤਿ ਤਿਵਿਧਸਿਕ੍ਖੰ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਯੇਨ** ਵਾਤਿ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਦਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। **ਗਹਿਤੋ ਤਯਾ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ''ਸਾਹੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਕੰ ਵਦਨ੍ਤੋਯੇਵ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਇਦਮੇਵ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਾਧੂਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ''ਸਾਹੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਵਚਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਕਸ੍ਮਾ ਨਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਆਯਾਚਨਦਾਨਮਤ੍ਤੇਨ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ''ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਹੀ''ਤਿ ਆਯਾਚਨਮਤ੍ਤੇਨ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਚ ''ਸਾਹੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਾਨਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੰ ਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਵਚਨੰ ਏਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣੇ ਅਙ੍ਗੰ ਨ ਹੋਤਿ।

੬੬. **ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਵਤ੍ਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ। **ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਮੁਖਧੋਵਨੋਦਕੰ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਉਤੁਮ੍ਹਿ ਸਰੀਰਸਭਾਵੇ ਚ ਏਕਾਕਾਰੇ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। **ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਰੁਪਨੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ''ਸਙ੍ਘਾਟਿਯੋ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਟਿਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਾਟੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿ। **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਦੰ ਵੀਤਿਹਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੋ,** ਪਦਵੀਤਿਹਰਣਟ੍ਠਾਨੰ ਦੁਤਵਿਲਮ੍ਬਿਤੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਮਗਮਨੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਦਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨਮਤ੍ਤੰ। ਪਦਾਨੰ ਵਾ ਵੀਤਿਹਰਣੰ ਅਭਿਮੁਖੰ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ''ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤ **ਨ**-ਕਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ** **ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ''ਈਦਿਸੇਸੁ ਗਿਲਾਨੋਪਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤੰ ਅਨਾਦਰਿਯੇਨ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਭੇਦੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਗਿਲਾਨੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸੇਨਪਿ ਸਬ੍ਬੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਅਨਾਦਰੇਨ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਭੇਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਨ-ਕਾਰਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਪਦੇਸੁ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੪)। **ਆਪਤ੍ତਿਯਾ ਆਸਨ੍ਨਵਾਚ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਜਨਕਮੇਵ ਵਚਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਯਾਯ ਹਿ ਵਾਚਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਾ ਵਾਚਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਸਨ੍ਨਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਚੀਵਰੇਨ ਪਤ੍ਤੰ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਏਕੇਨ ਕਣ੍ਣੇਨ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਗਾਮੇ**ਤਿ ਗਾਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਤਾਦਿਸੇ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਪਦੇਸੇ। **ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ। **ਪਟਿਕ੍ਕਮਨੇ**ਤਿ ਆਸਨਸਾਲਾਯੰ। ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਾਨੀਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਮਜ੍ਝੇ ਅਨ੍ਤੇਤਿ ਏਵੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਕਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਆਸਨ੍ਨੋ। **ਧੋਤਵਾਲਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਰਜਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਾਲਿਕਾਯ। **ਸਚੇ ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਨ ਕੇਨਚਿ ਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਪਰਿਵੇਣੰ ਗਨ੍ਤੁ**ਵਾਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਣੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬੭. ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਯੇਵ।

ਨਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮. ਨਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾਦਿਕਥਾਯੰ **ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਿਤਾ ਮੇ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੇਮੰ। ਉਪਜ੍ਝਾਯਮ੍ਹਿ ਪਿਤੁਚਿਤ੍ਤੁਪਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਹਿ ਇਧ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮੰ ਨਾਮ। ਨ ਹਿ ਇਦੰ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖਿਯੰ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚਾਨੰ ਪਹੀਨਾਨੁਗੇਧਾਨੰ ਤਦਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਨ ਚ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੰਕਿਲੇਸੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ, ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪੇਮਮੁਖੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹੋ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਤੇਸੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਚੇ ਏਕੋ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਹੋਥ, ਅਹੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੰ ਵਾ ਗਿਲਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਓਵਦਿਤਬ੍ਬੰ ਓਵਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਤਿ

ਕਰਣੀਯੇਸੁ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤੇ ਏਵ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਯੋ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਕੇਵਲਂ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਹੋਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਤ੍ਤਂ ਵਾ ਨ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿ , ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਨਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰਾਧਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯. ਰਾਧਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਕਿਸੋ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਤਨੁਕੋ ਅਹੋਸਿ ਅਪ੍ਪਮਂਸਲੋਹਿਤੋ। **ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੁਪ੍ਪਣ੍ਡੁਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤੁਪ੍ਪਣ੍ਡੁਪ੍ਪਣ੍ਡੁਕਭਾਵੋ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੋ। **ਧਮਨਿਸਨ੍ਥਤਗਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਮਂਸਲੋਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਿਰਾਜਾਲੇਨੇਵ ਸਨ੍ਥਰਿਤਗਤ੍ਤੋ। **ਅਧਿਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਿਰਿਯਂ, ਸਕ੍ਕਾਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਤਞ੍ਞੁਨੋ,** ਕਤਂ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਤਵੇਦਿਨੋ**। ਕਿਂ ਪਨ ਥੇਰੋ ਭਗਵਤਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਕਥਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਮਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਮੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਹਾਤਿ ਇਮਂ ਅਨੁਯੋਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੇਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਹਿ। **ਅਞ੍ਞਥਾ** ਵਾ **ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਦਤੀ**ਤਿ ''ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ''ਬਨ੍ਧੇ''ਤਿ ਵਦਤਿ।

੭੧-੭੩. **ਸਮਨਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਂ। **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਨਿਸ੍ਸੀਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਯਾ,** ਪਿਣ੍ਡਿਯਾਲੋਪਭੋਜਨਾਦਿਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਿਣ੍ਡਿਯਾਲੋਪਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਙ੍ਘਪਿਣ੍ਡਿਯਬਲੇਨ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਲੋਪਮਤ੍ਤਂ ਲਦ੍ਧਭੋਜਨਂ। **ਅਤਿਰੇਕਲਾਭੋ**ਤਿ ''ਪਿਣ੍ਡਿਯਾਲੋਪਭੋਜਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖਾਹਾਰਲਾਭਤੋ ਅਧਿਕਲਾਭੋ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਕਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ **ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ**। ਕਤਿਪਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ **ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ**। ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ **ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ**। ਸਲਾਕਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ **ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਂ**। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਏਕਦਿਵਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ **ਪਕ੍ਖਿਕਂ**। ਉਪੋਸਥੇ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ **ਉਪੋਸਥਿਕਂ**। ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ **ਪਾਟਿਪਦਿਕਂ**। ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਨੇਸਂ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਵਿਹਾਰੋਤਿ ਪਾਕਾਰਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਸਕਲੋ ਆਵਾਸੋ। **ਅਡ੍ਢਯੋਗੋ**ਤਿ

ਦੀਘਪਾਸਾਦੋ। ਗਰੁਲ਼ਸਣ੍ਠਾਨਪਾਸਾਦੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਾਸਾਦੋ**ਤਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਪਾਸਾਦੋ। **ਹਮ੍ਮਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਣ੍ਡਚ੍ਛਦਨਪਾਸਾਦੋ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਦੀਘਮੁਖਪਾਸਾਦੋ, ਅਡ੍ਢਯੋਗੋ ਏਕਪਸ੍ਸਚ੍ਛਦਨਕਸੇਨਾਸਨਂ , ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਭਿਤ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚਤਰਾ ਹੋਤਿ, ਇਤਰਪਸ੍ਸੇ ਨੀਚਾ, ਤੇਨ ਤਂ ਏਕਪਸ੍ਸਚ੍ਛਦਨਕਂ ਹੋਤਿ, ਪਾਸਾਦੋ ਆਯਤਚਤੁਰਸ੍ਸਪਾਸਾਦੋ, ਹਮ੍ਮਿਯਂ ਮੁਣ੍ਡਚ੍ਛਦਨਂ ਚਨ੍ਦਿਕਙ੍ਗਣਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। **ਗੁਹਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਗੁਹਾ। **ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਪਿ ਕਾਯੋ ''ਪੂਤਿਕਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਅਭਿਨਵਮ੍ਪਿ ਮੁਤ੍ਤਂ ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਰਾਧਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੭੫. ਉਪਸੇਨਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਆਚਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਰਿਤਂ ਵਤ੍ਤਂ ਅਨੁਧਮ੍ਮਤਾ। **ਕਚ੍ਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਖਮਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਚ੍ਚਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਇਦਂ ਚਤੁਚਕ੍ਕਂ ਨਵਦ੍ਵਾਰਂ ਸਰੀਰਯਨ੍ਤਂ ਖਮਨੀਯਂ ਸਕ੍ਕਾ ਖਮਿਤੁਂ ਸਹਿਤੁਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ। **ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਚ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਯਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ। **ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਤਥਾਗਤਾ**ਤਿਏਵਮਾਦਿ ਯਂ ਪਰਤੋ ''ਕਤਿ ਵਸ੍ਸੋਸਿ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਤਥਾਗਤਾ ਨਾਮ ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਸਚੇ ਤਾਦਿਸਂ ਪੁਚ੍ਛਾਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਾਦਿਸਂ ਪੁਚ੍ਛਾਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਜਾਨਨਂ ਨਾਮ

ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪੀ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕਾਲੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਸੋ ਕਾਲੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਤੰ ਕਾਲੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਕਾਲੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਵ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਚ ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤੰ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਯੰ ਅਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਕਾਰਣਨਿਸ੍ਸਿਤੰ, ਤਦੇਵ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤੇ ਸੇਤੁਘਾਤੋ ਤਥਾਗਤਾਨੰ। ਸੇਤੁ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਗ੍ਗੋ, ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਘਾਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੰ ਅਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਵਚਨੰ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਦ੍ਵੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਆਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਕਾਰਣੇਹਿ । **ਧਮ੍ਮੰ ਵਾ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਤਕਾਰਣਯੁਤ੍ਤੰ ਜਾਤਕੰ ਵਾ ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮ। **ਸਾਵਕਾਨੰ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਸਾਵਕਾਨੰ ਵਾ ਤਾਯ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਪਾਕਟੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੰ ਵਾ ਲਹੁਕੰ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮ ਆਣੰ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮ। **ਅਤਿਲਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਸੀਘੰ।

੧੬. ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਭੂਤੋਤਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩.੬੨) ਚ ਤਿਤ੍ਥੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ , ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ **ਤਿਤ੍ਥੰ** ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਤਰਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਿਲਵਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਿਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਾਸੰ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ **ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ** ਨਾਮ ਪੂਰਣਕਸ੍ਸਪਾਦਿਕੋ। ਤਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ **ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ** ਨਾਮ। ਤੇ ਹਿ ਤਿਤ੍ਥੇ ਜਾਤਾਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਤਿਤ੍ਥੰ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਕਾ, ਤਿਤ੍ਥਿਕਾ ਏਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ। ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾ **ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ**ਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ, ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੰ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ''ਸਹਧਮ੍ਮਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਸੂਰੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ**ਤਿ ਗਿਹਿਬਨ੍ਧਨੰ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਗਤੋ।

ਤੰਯੇਵ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਤਿਤ੍ਥਮੇਵ ਆਯਤਨਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੰ, ਤਿਤ੍ਥੰ ਵਾ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਨੋ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਤੇਸੰ ਆਯਤਨਨ੍ਤਿਪਿ **ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੰ। ਆਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਅਸ੍ਸਾਨੰ ਕਮ੍ਬੋਜੋ ਆਯਤਨੰ, ਗੁਨ੍ਨੰ ਦਕ੍ਖਿਣਪਥੋ ਆਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਞ੍ਜਾਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਆਯਤਨੰ ਨਾਮ।

> ''ਮਨੋਰਮੇ ਆਯਤਨੇ, ਸੇਵਨ੍ਤਿ ਨੰ ਵਿਹਙ੍ਗਮਾ।
> ਛਾਯੰ ਛਾਯਤ੍ਥਿਨੋ ਯਨ੍ਤਿ, ਫਲਤ੍ਥੰ ਫਲਭੋਜਿਨੋ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੮) –

ਏਤ੍ਥ ਸਮੋਸਰਣਟ੍ਠਾਨੰ। ''ਪਞ੍ਚਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਾਨੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੬) ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ, ਤੰ ਇਧ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਸਞ੍ਜਾਯਮਾਨਾ ਇਮਾਸੁਯੇਵ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਸਮੋਸਰਮਾਨਾਪਿ ਏਤਾਸੁਯੇਵ ਸਮੋਸਰਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਭਾਵੇ ਚ ਨੇਸੰ ਇਮਾਯੇਵ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਕਾਰਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਤਿਤ੍ਥਮੇਵ ਸਞ੍ਜਾਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਆਯਤਨਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੰ, ਤੇਨੇਵਤ੍ਥੇਨ ਤਿਤ੍ਥੀਨੰ ਆਯਤਨਨ੍ਤਿਪਿ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੰ।

ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਯਸ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਜਤ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤੁਲਕ੍ਖਣੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਪਕਬਹੁਸ੍ਸੁਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਪਞ੍ਚਹੁਪਾਲਿ ਅਙ੍ਗੇਹੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਪਰਤੋ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਣਾਮਨਾਖਮਾਪਨਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦. ਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ''ਤੇਨੇਵ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਨ ਤੇਨੇਵ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਠੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਵਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਹਿ ਯਾਵ ਆਚਰਿਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਤਿ, ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਂ ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਅਮੁਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸੇਵ ਵਤ੍ਤਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਤ੍ਤਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਮੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਮੁਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇਪਿ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੧) **ਞਾਤਿਪਲਿਬੋਧਕਥਾਯਂ** –

> ''ਞਾਤੀਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸਮਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਸਮਾਨਾਚਰਿਯਕਾ, ਘਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭਗਿਨੀ ਭਾਤਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ। ਤੇ ਗਿਲਾਨਾ ਇਮਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਪਲਿਬੋਧੋ ਉਪਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪਾਕਤਿਕਕਰਣੇਨ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਤਾਵ ਗਿਲਾਨੋ ਸਚੇ ਲਹੁਂ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤਪਬ੍ਬਾਜਿਤਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸਮਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾ ਚ। ਨਿਸ੍ਸਯਾਚਰਿਯ ਉਦ੍ਦੇਸਾਚਰਿਯ ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕ ਉਦ੍ਦੇਸਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸਮਾਨਾਚਰਿਯਕਾ ਪਨ ਯਾਵ ਨਿਸ੍ਸਯਉਦ੍ਦੇਸਾ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਤਾਵ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ –

ਵਿਭਾਗੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਞ੍ਚ ਵਿਭਾਗੋ ''ਤੇਨੇਵ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਾਠੇ ਸਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਾਠੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਤ੍ਤਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਮੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਉਪਸਮ੍ਪਦਧਮ੍ਮਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਪਨ...ਪੇ॰... ਤਾਵ ਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯਧਮ੍ਮਾਚਰਿਯਾਨਂ

ਏਤੇਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਯੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ, ਅਯਂ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯੋ**। ਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਯਂ **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯੋ**। ਯੋ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਂ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਅਯਂ **ਧਮ੍ਮਾਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਣਾਮਨਾਖਮਾਪਨਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩. ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਥਾਯਂ **ਦਿਸਂ ਗਤੋ**ਤਿ ਪੁਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਨਾਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਞ੍ਚਿ ਦਿਸਂ ਗਤੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਭਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੇਸਲਭਾਵਂ। **ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਤਦਹੇਵ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਕਤਿਪਾਹੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਮਨੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹੋ ਹੋਤਿ, ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਾ ਇਧ ਪਟਿਕ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਮਾ ਇਧ ਪਵਿਸਿ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਂਯੇਵ ਵਿਹਾਰਂ...ਪੇ॰... ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਮੋਧਾਨਪਰਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਮੋਧਾਨਗਤਸ੍ਸਪਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਗਹਿਤਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ।

ਆਚਰਿਯਮ੍ਹਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੀਸੁ ਆਚਰਿਯੋ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਾ **ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ ਦਿਸਂ ਗਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਕ੍ਕਮਨੇ ਯੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਇਧਾਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਕੋਚਿ ਆਚਰਿਯੋ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞੋਯੇਵ ਨਯੋ ਆਰਦ੍ਧੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਪਕ੍ਕਮਨੇਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਯੇਵ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਹਿ ਠਾਨੇਸੁ ਏਕਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। **ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਦ੍ਵੇ**

ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਸਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ‘‘ਸਚੇਪਿ ਆਚਰਿਯੋ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪਣਾਮਨਾਯ ਪਣਾਮੇਤੀ’’ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਪਞ੍ਚਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪. **ਪਞ੍ਚਹਿ** , **ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਨ ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੫.੨੫੧-੨੫੩) ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

> ‘‘ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਪਠਮਂ, ਪਤਿਰੂਪੇ ਨਿਵੇਸਯੇ।
> ਅਥਞ੍ਞਮਨੁਸਾਸੇਯ੍ਯ, ਨ ਕਿਲਿਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਪਣ੍ਡਿਤੋ’’ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੫੮) –

ਇਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਵਸੇਨ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਯੋਜੇਤੁਂ **‘‘ਨ ਅਸੇਕ੍ਖੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਆਪਤ੍ਤਿਅਙ੍ਗਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ **ਅਸੇਕ੍ਖੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਅਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਯਨ੍ਤਿ ਹਿ ਅਸੇਕ੍ਖੋ, ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸਪਿ ਅਸੇਕ੍ਖਤਾ ਉਪਪਨ੍ਨਾ। **ਅਸੇਕ੍ਖਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਨ ਮਗ੍ਗਫਲਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਅਸੇਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਸੀਲਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਸੀਲਸ੍ਸ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਮਿਸ੍ਸਕਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਏਵਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋਪੀਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਯੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਨ ਲੋਕਿਯਮੇਵ। ਤੇਨੇਵ **ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੩੫) ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਪਦੇਹਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ ਕਥਿਤਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਲੋਕਿਯਮੇਵਾ’’ਤਿ।

ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋਤਿਆਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਦ੍ਧਾ ਏਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ**। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਸਦ੍ਦਹਤੀਤਿ **ਸਦ੍ਧੋ**, ਸਦ੍ਧਾ ਵਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿਪਿ ਸਦ੍ਧੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਹਿਰੀਤਿ **ਅਹਿਰਿਕੋ**, ਅਕੁਸਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਹਿਰੀ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਹਿਰਿਮਾ**। ਨ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪੀ**, ਅਕੁਸਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਭਾਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੋ **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੀ**। ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਸੀਦਤੀਤਿ **ਕੁਸੀਤੋ**, ਹੀਨਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਵੀਰਿਯਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ**, ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਮੁਟ੍ਠਾ ਸਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ**, ਨਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ**, ਨਿਚ੍ਚਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖਪ੍ਪਵਤ੍ਤਸਤਿਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ ਚ **ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੇ ਆਚਾਰਵਿਪਨ੍ਨੋ** ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੋ। ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਨ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਗਾਹਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਾ**, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। **ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨੀ**ਤਿ ‘‘ਨ ਪਟਿਬਲੋ ਹੋਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਂ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਂ ਵਾ ਗਿਲਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਵਾ, ਅਨਭਿਰਤਂ ਵੂਪਕਾਸੇਤੁਂ ਵਾ ਵੂਪਕਾਸਾਪੇਤੁਂ ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ।

ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਉਤ੍ਤਮੋ ਸਮਾਚਾਰੋਤਿ ਅਭਿਸਮਾਚਾਰੋ, ਅਭਿਸਮਾਚਾਰੋਵ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਤਿ **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਾ ਸਿਕ੍ਖਾ**, ਅਭਿਸਮਾਚਾਰਂ ਵਾ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਾ**। ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਭੂਤਾਤਿ **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਾ**, ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤੇਨੇਵ ‘‘ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਂ, ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕ’’ਨ੍ਤਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ **ਸੇਕ੍ਖਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਬ੍ਬਾਪਿ

ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨੇਵ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ**ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੇਕ੍ਖਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਪਞ੍ਚਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬. ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਆਜੀਵਕੋ ਅਚੇਲਕੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਨਗ੍ਗਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋਤਿ ਆਹ **"ਨਗ੍ਗਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸੇਵ ਆਜੀਵਕਸ੍ਸ ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਜੀਵਕੋ** ਉਪਰਿ ਏਕਮੇਵ ਵਤ੍ਥਂ ਉਪਕਚ੍ਛਕੇ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਦਹਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਗ੍ਗੋ। **ਅਚੇਲਕੋ** ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਨਗ੍ਗੋਯੇਵ।

੮੭. **ਆਮਿਸਕਿਞ੍ਚਿਕ੍ਖਸਮ੍ਪਦਾਨਂ** ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸੇਵ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਨਂ। **ਰੂਪੂਪਜੀਵਿਕਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੂਪਂਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਨ੍ਤਿਯੋ। ਵੇਸਿਯਾ ਗੋਚਰੋ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਵੇਸਿਯਾਗੋਚਰੋ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਯੋਬ੍ਬਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਯੋਬ੍ਬਨਾਤੀਤਾ** ਵਾਤਿ ਉਭਯੇਨਪਿ ਮਹਲ੍ਲਿਕਾ ਅਨਿਵਿਦ੍ਧਕੁਮਾਰਿਯੋਵ ਵਦਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ** ਨਾਮ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ, ਤਥਾ **ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ**। ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ ਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੇ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੋ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਸੀਲਂ ਭਿਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਾਬਾਧਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮. ਪਞ੍ਚਾਬਾਧਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਿਨਖਪਿਟ੍ਠਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਤਞ੍ਚੇ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਸੁ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਞ੍ਚੇ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਞ੍ਚੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ, ਤਞ੍ਚ ਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਪਦੇਸਵਿਸੇਸੇਯੇਵ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਚੇ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਚੇ ਹਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ''ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨੇਹਿ ਪਕਤਿਪਅਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਠਾਨੇ''ਤਿ ਪਦੇਸਨਿਯਮਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨੇਹਿ ਪਕਤਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰਂ ਪਨ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਵਾ ਠਿਤਂ ਹੋਤੁ, ਵਟ੍ਟਤਿ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਮੁਖਾਦੀਸੁਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਗਣ੍ਡੇਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਮੁਖਾਦੀਸੁ ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰੋਪਿ ਗਣ੍ਡੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਸੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ''ਮੁਖਾਦਿਕੇ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਕੁਟ੍ਠੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮੁਖਾਦੀਸੁ ਕੋਲਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰੋਪਿ ਗਣ੍ਡੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰੋਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਯੇਵਾਤਿ ਅਯਮਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ। **ਪਕਤਿਵਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇ**ਤਿ ਰੋਗਹੇਤੁਕਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਕੋ**ਤਿ ਬਦਰਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣੋ। **ਸੁਛਵਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਛਵਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ। ''ਸਞ੍ਛਵਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਛਵਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਦੁਮਪੁਣ੍ਡਰੀਕਪਤ੍ਤਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਪਦੁਮਸੇਤਪਦੁਮਵਸੇਨ ਪਦੁਮਪਤ੍ਤਵਣ੍ਣਂ। **ਸੋਸਬ੍ਯਾਧੀ**ਤਿ ਖਯਰੋਗੋ।

ਪਞ੍ਚਾਬਾਧਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰਾਜਭਟਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦-੯੬. ਰਾਜਭਟਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁ **ਆਹੰਸੂ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਦਿੰਸੁ। **ਤਸ੍ਮਾ…ਪੇ॰… ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਯੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਪਬ੍ਬਾਜਿਤਬ੍ਬੰ ਚੋਰੰ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿੰ ਅਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੋ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਜਬਨ੍ਧੋ ਚੋਰੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਹ। **ਉਪਰਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਰਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਲਿਕਬਨ੍ਧਨੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਾਮਬਨ੍ਧਨਾਦੀਸੁ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰਾਦੀਨਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ। **ਅਪਸ੍ਸਮਾਨਾਨੰ ਵਾ ਪਲਾਯਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਗੁਤ੍ਤਿਯੰ ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਅਪਸ੍ਸਮਾਨਾਨੰ ਪਲਾਯਤਿ। **ਉਪਡ੍ਢੁਪਡ੍ਢ**ਨ੍ਤਿ ਥੋਕੰ ਥੋਕੰ।

੯੭. ਅਭਿਸੇਕਾਦੀਸੁ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਾਦੀਨਿ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣੇਨ ਵਾ ਨਯੇਨਾ"**ਤਿ। **ਸਚੇ ਸਯਮੇਵ ਪਣ੍ਣੰ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਤਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯੋ ''ਮਯਮ੍ਪਿ ਦਾਸਿਯੋ ਹੋਮਾ''ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਦਾਸਿਪਣ੍ਣੰ ਲਿਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਕ੍ਕੰ ਸੀਸੇ ਆਸਿਤ੍ਤਕਸਦਿਸਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਦਾਸੇ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤਕ੍ਕੇਨ ਸੀਸੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਆਰਾਮਿਕਵਚਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਦਾਸਾਵ ਤੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਕ੍ਕਾਸਿਞ੍ਚਨੰ ਪਨ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਚਾਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨੇਵ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰਾਮਿਕਦਾਸਤ੍ਤਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਸ੍ਸਾਮਿਕਦਾਸੋ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕਾ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਯੋ ਮਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਕੋਚਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕੋ, ਸੋਪਿ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੰ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੇ ਵਾ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਰਟ੍ਠੇ ਸਾਮਿਨੋ, ਤੇਹਿਪਿ ਕਾਰਾਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਦੇਵਦਾਸਿਪੁਤ੍ਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਤੀਸੁ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦਾਸਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਰਾਜਭਟਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਚ੍ਚਨਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩. ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਚ੍ਚਨਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਕਛਕ੍ਕੇਸੁ ਪਨ **ਉਭਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ…ਪੇ॰… ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚਾਯੰ ਪਭੇਦੋ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਞਾਤਾਯੰ ਞਾਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ **ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਚ ''ਪਾਠੇ ਅਵਤ੍ਤਮਾਨੇਪਿ 'ਇਦੰ ਨਾਮ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਚੇ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਾਠੇ ਪਗੁਣੇ ਕਤੇਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ ਚ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਚ੍ਚਨਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰਾਹੁਲਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫. ਰਾਹੁਲਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਿਹਰਿੰਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਰਿਯਾ ਨਾਮ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪਹਿਤਸਾਸਨੰ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਿੰਸੁ। **ਏਕਦਿਵਸੰ ਜਾਤੰ ਕਾਲ਼ੁਦਾਯਿੰ ਨਾਮ ਅਮਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਕਿਰ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੨੫) ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਹੰਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਕੁਲਪ੍ਪਸਾਦਕਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੰ ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਥੇਸਿ। ਸੋ ਯਾਵਜੀਵੰ ਕੁਸਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਮਚ੍ਚਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਗਣ੍ਹਿ। ਜਾਤਦਿਵਸੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰਯੇਵ ਜਾਤੋਤਿ ਤੰ ਦਿਵਸੰਯੇਵ ਦੁਕੂਲਚੁਮ੍ਬਟਕੇ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਾਯ ਨਯਿੰਸੁ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋ ਰਾਹੁਲਮਾਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭਿਯੋ ਆਰੋਹਨਿਯਹਤ੍ਥੀ ਕਣ੍ਡਕੋ ਛਨ੍ਨੋ ਕਾਲ਼ੁਦਾਯੀਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਏਕਦਿਵਸੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਸਹਜਾਤਾ ਨਾਮ ਅਹੇਸੁੰ। ਅਥਸ੍ਸ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਸਕਲਨਗਰਸ੍ਸ ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਦਿਵਸੇ ਜਾਤੋਤਿ ਉਦਾਯੀਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ। ਥੋਕੰ ਕਾਲ਼ਧਾਤੁਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਕਾਲ਼ੁਦਾਯੀ ਨਾਮ ਜਾਤੋ। ਸੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕੁਮਾਰਕੀਲ਼ੰ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਵੁਦ੍ਧਿੰ ਅਗਮਾਸਿ।

ਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾਹਿ ਗਾਥਾਹੀਤਿ –

> ‘‘ਅਙ੍ਗਾਰਿਨੋ ਦਾਨਿ ਦੁਮਾ ਭਦਨ੍ਤੇ।
> ਫਲੇਸਿਨੋ ਛਦਨਂ ਵਿਪ੍ਪਹਾਯ।
> ਤੇ ਅਚ੍ਚਿਮਨ੍ਤੋਵ ਪਭਾਸਯਨ੍ਤਿ।
> ਸਮਯੋ ਮਹਾਵੀਰ ਭਾਗੀਰਸਾਨਂ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੫੨੭)
>
> ‘‘ਨਾਤਿਸੀਤਂ ਨਾਤਿਉਣ੍ਹਂ, ਨਾਤਿਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਛਾਤਕਂ।
> ਸਦ੍ਦੂਲਾ ਹਰਿਤਾ ਭੂਮਿ, ਏਸ ਕਾਲੋ ਮਹਾਮੁਨੀ’’ਤਿ॥ –

ਆਦਿਕਾਹਿ ਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ। **“ਪੋਕ੍ਖਰਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਕ੍ਖਰਪਤ੍ਤਵਣ੍ਣਮੁਦਕ’’ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੋਕ੍ਖਰਪਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਤਪਟਲਂ ਸਹਸ੍ਸਪਟਲਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਨਕਵਸ੍ਸਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਤੇਮੇਤੁਕਾਮਾਵ ਤੇਮੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਤਰੇ। **ਏਕੋਪਿ ਰਾਜਾ ਵਾ…ਪੇ॰… ਗਤੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਞਾਤੀਸੁ ਏਕੋਪਿ ਰਾਜਾ ਵਾ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੋ ਵਾ ‘‘ਸ੍ਵੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਿਤਾਪਿਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਮ ਗੇਹਂ ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਹਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਅਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਵ ਅਗਮਾਸਿ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨ ਗੇਹੇ ਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਯਾਗੁਆਦੀਨਿ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ।

ਕੁਲਨਗਰੇਤਿ ਞਾਤਿਕੁਲਸ੍ਸ ਨਗਰੇ। **ਉਣ੍ਹੀਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਸੀਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਉਣ੍ਹੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਉਣ੍ਹੀਸਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨਲਾਟਸ੍ਸ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਸਸ੍ਸ ਚ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਦਕ੍ਖਿਣਕਣ੍ਣਚੂਲ਼ਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਂਸਪਟਲਂ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਕਲਨਲਾਟਂ ਛਾਦਯਮਾਨਂ ਪੂਰਯਮਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾਮਕਣ੍ਣਚੂਲ਼ਿਕਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਸਣ੍ਹਤਮਤਾਯ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਤਾਯ ਪਭਸ੍ਸਰਤਾਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਚ ਰਞ੍ਞੋ ਬਦ੍ਧਉਣ੍ਹੀਸਪਟ੍ਟੋ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਕਿਰ ਇਮਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਜੂਨਂ ਉਣ੍ਹੀਸਪਟ੍ਟਂ ਅਕਂਸੁ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ਜਨਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਕਪ੍ਪਸੀਸਾ, ਕੇਚਿ ਫਲਸੀਸਾ, ਕੇਚਿ ਅਟ੍ਠਿਸੀਸਾ, ਕੇਚਿ ਤੁਮ੍ਬਸੀਸਾ, ਕੇਚਿ ਕੁਮ੍ਭਸੀਸਾ, ਕੇਚਿ ਪਬ੍ਭਾਰਸੀਸਾ, ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਆਰਗ੍ਗੇਨ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਵਿਯ ਸੁਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਉਦਕਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਸਦਿਸਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਉਣ੍ਹੀਸਵੇਠਿਤਸੀਸਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਉਣ੍ਹੀਸਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਸੀਸਤ੍ਤਾ ਚ ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸੋਤਿ ਭਗਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਨਰਸੀਹਗਾਥਾਹਿ ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਾਥਾਹੀਤਿ –

> ‘‘ਸਿਨਿਦ੍ਧਨੀਲਮੁਦੁਕੁਞ੍ਚਿਤਕੇਸੋ।
> ਸੂਰਿਯਨਿਮ੍ਮਲਤਲਾਭਿਨਲਾਟੋ।
> ਯੁਤ੍ਤੁਤੁਙ੍ਗਮੁਦੁਕਾਯਤਨਾਸੋ।
> ਰਂਸਿਜਾਲਵਿਤਤੋ ਨਰਸੀਹੋ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਸਨ੍ਤਿਕੇਨਿਦਾਨਕਥਾ; ਅਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਸਨ੍ਤਿਕੇਨਿਦਾਨਕਥਾ) –

ਏਵਮਾਦਿਕਾਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਾਥਾਹਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ –

> ‘‘ਚਕ੍ਕਵਰਙ੍ਕਿਤਰਤ੍ਤਸੁਪਾਦੋ।
> ਲਕ੍ਖਣਮਣ੍ਡਿਤਆਯਤਪਣ੍ਹਿ।
> ਚਾਮਰਛਤ੍ਤਵਿਭੂਸਿਤਪਾਦੋ।
> ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥
>
> ‘‘ਸਕ੍ਯਕੁਮਾਰਵਰੋ ਸੁਖੁਮਾਲੋ।

ਲਕ੍ਖਣਚਿਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਸਰੀਰੋ।
ਲੋਕਹਿਤਾਯ ਗਤੋ ਨਰਵੀਰੋ।
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

''ਪੁਣ੍ਣਸਸਙ੍ਕਨਿਭੋ ਮੁਖਵਣ੍ਣੋ।
ਦੇਵਨਰਾਨ ਪਿਯੋ ਨਰਨਾਗੋ।
ਮਤ੍ਤਗਜਿਨ੍ਦਵਿਲਾਸਿਤਗਾਮੀ।
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

''ਖਤ੍ਤਿਯਸਮ੍ਭਵਅਗ੍ਗਕੁਲੀਨੋ।
ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਨਮਸ੍ਸਿਤਪਾਦੋ।
ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ।
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

''ਆਯਤਯੁਤ੍ਤੁਸੁਸਣ੍ਠਿਤਨਾਸੋ।
ਗੋਪਖੁਮੋ ਅਭਿਨੀਲਸੁਨੇਤ੍ਤੋ।
ਇਨ੍ਦਧਨੂਅਭਿਨੀਲਭਮੂਕੋ।
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

''ਵਟ੍ਟਸੁਵਟ੍ਟਸੁਸਣ੍ਠਿਤਗੀਵੋ ।
ਸੀਹਹਨੂ ਮਿਗਰਾਜਸਰੀਰੋ।
ਕਞ੍ਚਨਸੁਚ੍ਛਵਿਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣੋ।
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

''ਸਿਨਿਦ੍ਧਸੁਗਮ੍ਭਿਰਮਞ੍ਜੁਸਘੋਸੋ।
ਹਿਙ੍ਗੁਲਬਨ੍ਧੁਕਰਤ੍ਤਸੁਜਿਵ੍ਹੋ।
ਵੀਸਤਿਵੀਸਤਿਸੇਤਸੁਦਨ੍ਤੋ।
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

''ਅਞ੍ਜਨਵਣ੍ਣਸੁਨੀਲਸੁਕੇਸੋ ।
ਕਞ੍ਚਨਪਟ੍ਟਵਿਸੁਦ੍ਧਨਲਾਟੋ।
ਓਸਧਿਪਣ੍ਡਰਸੁਦ੍ਧਸੁਉਣ੍ਣੋ।
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

''ਗਚ੍ਛਤਿਨਿਲਪਥੇ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦੋ।
ਤਾਰਗਣਾਪਰਿਵੇਠਿਤਰੂਪੋ।
ਸਾਵਕਮਜ੍ਝਗਤੋ ਸਮਣਿਨ੍ਦੋ।
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਸਨ੍ਤਿਕੇਨਿਦਾਨਕਥਾ) –

ਇਮਾ ਨਵ ਗਾਥਾਯੋਪਿ ਏਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਤਾ ਪਨ ‘‘ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਾਥਾਹੀ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਨ ਸਮੇਨ੍ਤਿ। ਉਣ੍ਣੀਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਾਦਤਲਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਮੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਤੀਤਿ **ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੋ**।

ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠੇਤਿ ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਪਿਣ੍ਡੇ। **ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤਂ ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਿ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠੇ ਪਮਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ, ਸਪਦਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਪਨ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠੇ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਸਨਂ ਪਹਾਯ ਸਪਦਾਨਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਤਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਸੁਚਰਿਤਂ ਚਰੇ। **ਸੁਖਂ ਸੇਤੀ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਏਵਂ ਪਨੇਤਂ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਇਧਲੋਕੇ ਚ ਪਰਲੋਕੇ ਚ ਚਤੂਹਿਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਨ ਨਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਸਿਯਾਦਿਭੇਦੇ ਅਗੋਚਰੇ ਚਰਨ੍ਤੋ ਨਂ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਚਰਤਿ ਨਾਮ, ਏਵਂ ਅਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਚਰੇ ਸੁਚਰਿਤਂ, ਨ ਨਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਚਰੇ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। ਇਮਂ ਪਨ ਦੁਤਿਯਗਾਥਂ ਪਿਤੁ ਨਿਵੇਸਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਭਾਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਥੇਰਗਾਥਾਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫੬ ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) **ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ** ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ‘ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠੇ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪਿਤਰਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵੇਸਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘ਧਮ੍ਮਂ ਚਰੇ ਸੁਚਰਿਤ’ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਰਾਜਾਨਞ੍ਚ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸੀ’’ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ** (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੨ ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ) ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ‘ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠੇ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪਿਤਰਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘ਧਮ੍ਮਂ ਚਰੇ’ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਰਾਜਾਨਞ੍ਚ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸੀ’’ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਪਾਲਜਾਤਕਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਪੁਨੇਕਦਿਵਸਂ ਰਾਜਨਿਵੇਸਨੇ ਕਤਪਾਤਰਾਸੋ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਕਾਲੇ ਏਕਾ ਦੇਵਤਾ ਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ‘ਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇ ਕਾਲਕਤੋ’ਤਿ ਆਹ। ਅਹਂ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨਂ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ‘ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਬੋਧਿਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤੀ’ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਦਾਨਿ ਕਥਂ ਸਦ੍ਦਹਿਸ੍ਸਥ, ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਅਟ੍ਠਿਕਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ‘ਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇ ਮਤੋ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਾਧਮ੍ਮਪਾਲਜਾਤਕਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ।

ਕੇਸਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਕੁਲਮਰਿਯਾਦਵਸੇਨ ਕੇਸੋਰੋਪਨਂ। **ਪਟ੍ਟਬਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਯੁਵਰਾਜਪਟ੍ਟਬਨ੍ਧੋ। ਅਭਿਨਵਘਰਪ੍ਪਵੇਸਨਮਹੋ **ਘਰਮਙ੍ਗਲਂ,** ਵਿਵਾਹਕਰਣਮਹੋ **ਆਵਾਹਮਙ੍ਗਲਂ। ਛਤ੍ਤਮਙ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੁਵਰਾਜਛਤ੍ਤਮਙ੍ਗਲਂ। **ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ**ਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨) ਜਨਪਦਮ੍ਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣੀ ਉਤ੍ਤਮਾ ਛਸਰੀਰਦੋਸਰਹਿਤਾ ਪਞ੍ਚਕਲ੍ਯਾਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਸਾ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਤਿਦੀਘਾ ਨਾਤਿਰਸ੍ਸਾ ਨਾਤਿਕਿਸਾ ਨਾਤਿਥੂਲਾ ਨਾਤਿਕਾਲ਼ਾ ਨਾਚ੍ਚੋਦਾਤਾਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਮਾਨੁਸਂ ਵਣ੍ਣਂ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਂ ਵਣ੍ਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਛਸਰੀਰਦੋਸਰਹਿਤਾ। ਛਵਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਂਸਕਲ੍ਯਾਣਂ ਨਹਾਰੁਕਲ੍ਯਾਣਂ ਅਟ੍ਠਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਯਕਲ੍ਯਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਕਲ੍ਯਾਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸਾ ਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋਭਾਸਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੋਭਾਸੇਨੇਵ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨੇ ਆਲੋਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਿਯਙ੍ਗੁਸਾਮਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਸਾਮਾ ਵਾ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ **ਛਵਿਕਲ੍ਯਾਣਤਾ**। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ ਮੁਖਪਰਿਯੋਸਾਨਞ੍ਚ ਲਾਖਾਰਸਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਂ ਵਿਯ ਰਤ੍ਤਪਵਾਲ਼ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਸਦਿਸਂ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ **ਮਂਸਕਲ੍ਯਾਣਤਾ**। ਵੀਸਤਿ ਪਨ ਨਖਪਤ੍ਤਾਨਿ ਮਂਸਤੋ ਅਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਲਾਖਾਰਸਪੂਰਿਤਾਨਿ ਵਿਯ ਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਖੀਰਧਾਰਾਸਦਿਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ **ਨਹਾਰੁਕਲ੍ਯਾਣਤਾ**। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ ਦਨ੍ਤਾ ਸੁਫੁਸਿਤਾ ਸੁਧੋਤਵਜਿਰਪਨ੍ਤਿ ਵਿਯ ਖਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ **ਅਟ੍ਠਿਕਲ੍ਯਾਣਤਾ**। ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਤਿਕਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਾ ਵਿਯ ਹੋਤਿ ਨਿਵਲਿਪਲਿਤਾ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ ਵ**ਯਕਲ੍ਯਾਣਤਾ**। ਇਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਤੁਵਟਨ੍ਤਿ ਸੀਘਂ। ਸੋਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ‘‘ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਵਿਸਹਮਾਨੋ ਵਿਹਾਰਂਯੇਵ ਅਗਮਾਸੀਤਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਤਥਾਗਤੇ ਗਾਰਵੇਨ ‘‘ਪਤ੍ਤਂ ਵੋ ਭਨ੍ਤੇ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਏਵਂ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਸੋਪਾਨਸੀਸੇ ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਠਾਨੇ ਨ ਗਣ੍ਹਿ। ਇਤਰੋ ‘‘ਸੋਪਾਨਪਾਦਮੂਲੇ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਿ। ਇਤਰੋ ‘‘ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਕਾਮੋ ਅਰੁਚਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਗਾਰਵੇਨ ‘‘ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ‘‘ਇਧ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤ੍ਥ

ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਤਸ੍ਸ ਹਦਯੇ ਤਿਰਿਯੰ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਠਿਤੰ। ਨਨ੍ਦਕੁਮਾਰਞ੍ਹਿ ਅਭਿਸੇਕਮਙ੍ਗਲੰ ਨ ਤਥਾ ਪੀਲ਼ੇਸਿ, ਯਥਾ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪੋ ਬਲਵਾ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਨੰ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਨਿਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਨਿਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਮੇਵ ਸਤ੍ਥਾ ਵਿਹਾਰੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਸਿ ਨਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਗਾਰਵੇਨ ''ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਆਮ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਤੇਨ ਹਿ ਨਨ੍ਦੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨੰਯੇਵ ਭਗਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੀ"**ਤਿ। ''ਸਤ੍ਥਾ ਕਪਿਲਪੁਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਨਨ੍ਦੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੀ''ਤਿ **ਧਮ੍ਮਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੨ ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ) ਵੁਤ੍ਤੰ, **ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੩੦) ਪਨ –

> ''ਮਹਾਸਤ੍ਤੋਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਲੋਕਾਨੁਗ੍ਗਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਰਾਜਗਹਤੋ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਪਿਤਰੰ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਿਤੁ ਨਿਵੇਸਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਹੁਲਮਾਤਾਯ ਓਵਾਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਸਜਨਸ੍ਸਪਿ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਸਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਨਨ੍ਦਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਅਭਿਸੇਕਗੇਹਪ੍ਪਵੇਸਨਆਵਾਹਮਙ੍ਗਲੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁ ਤਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰੰ ਪਤ੍ਤੰ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਵਿਹਾਰਾਭਿਮੁਖੋ ਪਾਯਾਸੀ''ਤਿ –

ਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਧ ਪਨ ''ਭਗਵਾ ਕਪਿਲਪੁਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਨਨ੍ਦੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤੰ ਆਚਰਿਯੇਨ ਤੰਤੰਭਾਣਕਾਨੰ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਨੁਸ੍ਸਵਵਸੇਨ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤਭਾਵਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਆਚਰਿਯਵਚਨੇ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧੋ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਰੂਪਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਰੂਪਸਮਾਨਰੂਪੰ। **ਤਜਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੇ ਅਸ੍ਸ। **ਵਟ੍ਟਾਨੁਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੰ। **ਸਵਿਘਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਵਿਘਾਤੰ, ਸਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤ੍ਤਵਿਧੰ ਅਰਿਯਧਨ**ਨ੍ਤਿ –

> ''ਸਦ੍ਧਾਧਨੰ ਸੀਲਧਨੰ, ਹਿਰਿਓਤ੍ਤਪ੍ਪਿਯੰ ਧਨੰ।
> ਸੁਤਧਨਞ੍ਚ ਚਾਗੋ ਚ, ਪਞ੍ਞਾ ਵੇ ਸਤ੍ਤਮੰ ਧਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੫-੬) –

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਤ੍ਤਵਿਧੰ ਅਰਿਯਧਨੰ। **ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਯ। ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਕਲਸਰੀਰੰ ਖੋਭੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜੰ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪੁਤ੍ਤਪੇਮੰ ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜੰ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀ"**ਤਿ। ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੋ ਹਿ ਬਲਵਭਾਵਤੋ ਸਹਜਾਤਪੀਤਿਵੇਗਸ੍ਸ ਸਵਿਪ੍ਫਾਰਤਾਯ ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਧਮ੍ਮੇਹਿ ਫਰਣਵਸੇਨ ਸਕਲਸਰੀਰੰ ਆਲੋਲੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜੰ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੋ ਨਾਮ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਰਾਹੁਲਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬. ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਮਣੇਰਾਨੰ ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀਤਿਆਦੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਪਦਾਨਿ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ,** ਸਿਕ੍ਖਾਕੋਟ੍ਠਾਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਪਦਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ, ਅਧਿਸੀਲਅਧਿਚਿਤ੍ਤਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਰਤਿਯੋ, ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਰਸੇਨੇਵ ਪਤਨਸਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਵ ਅਤਿਪਾਤਨੰ ਅਤਿਪਾਤੋ, ਸਣਿਕੰ ਪਤਿਤੁੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸੀਘੰ ਪਾਤਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਨੰ ਅਤਿਪਾਤੋ, ਪਾਣਸ੍ਸ ਅਤਿਪਾਤੋ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ,** ਪਾਣਵਧੋ ਪਾਣਘਾਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਪਾਣੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਵੋਹਾਰਤੋ ਸਤ੍ਤੋ, ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਪਾਣੇ ਪਾਣਸਞ੍ਞਿਨੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਕਉਪਕ੍ਕਮਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਧਕਚੇਤਨਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ, ਤਤੋ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ**।

ਵੇਰਮਣੀਤਿ ਵੇਰਹੇਤੁਤਾਯ ਵੇਰਸਞ੍ਞਿਤੰ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮੰ ਮਣਤਿ, ‘‘ਮਯਿ ਇਧ ਠਿਤਾਯ ਕਥਮਾਗਚ੍ਛਸੀ’’ਤਿ ਵਾ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਨੀਹਰਤੀਤਿ ਵੇਰਮਣੀ। ਵਿਰਮਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਵਾ ਵਿਰਮਣੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ‘‘ਵੇਰਮਣੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ **ਵੇਰਮਣੀ**ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਰਤਿਯੋ। ਸਾ ‘‘ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿੰ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਆਰਤਿ ਵਿਰਤਿ ਪਟਿਵਿਰਤਿ ਵੇਰਮਣੀ ਅਕਿਰਿਯਾ ਅਕਰਣੰ ਅਨਜ੍ਝਾਪਤ੍ਤਿ ਵੇਲਾਨਤਿਕ੍ਕਮੋ ਸੇਤੁਘਾਤੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** (ਵਿਭ॰ ੭੦੪) ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਸਾ ਵੇਰਮਣੀ ਨਾਮ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਧ ਪਨ ਸਮਾਦਾਨਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਿਰਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਵਿਰਤਿਯਾ ਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਰਤਿਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਵੇਰਮਣੀਤਿਆਦੀਸੁ ਅਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਦਾਨੰ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ,** ਪਰਸ੍ਸਹਰਣੰ, ਥੇਯ੍ਯੰ ਚੋਰਿਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ। ਯਤ੍ਥ ਪਰੋ ਯਥਾਕਾਮਕਾਰਿਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਦਣ੍ਡਾਰਹੋ ਅਨੁਪਵਜ੍ਜੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞਿਨੋ ਤਦਾਦਾਯਕਉਪਕ੍ਕਮਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਥੇਯ੍ਯਚੇਤਨਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ।

ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਨਾਮ ਅਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯੰ ਦ੍ਵਯੰਦ੍ਵਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਹਿ ‘‘ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾ ਕਾਮਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੭; ੨.੪੨) ਹੀਲਿਤਤ੍ਤਾ ਅਸੇਟ੍ਠਾ ਅਪ੍ਪਸਤ੍ਥਾ ਚਰਿਯਾਤਿ ਵਾ ਅਸੇਟ੍ਠਾਨੰ ਨਿਹੀਨਾਨੰ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨੰ ਚਰਿਯਾਤਿ ਵਾ ਅਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯੰ, ਅਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ , ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗੇਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ।

ਮੁਸਾਤਿ ਅਭੂਤੰ ਅਤਚ੍ਛੰ ਵਤ੍ਥੁ, **ਵਾਦੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭੂਤਤੋ ਤਚ੍ਛਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੰ। ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਪਨ ਅਤਥੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਤਥਤੋ ਪਰੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਤਥਾਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ **ਮੁਸਾਵਾਦੋ** ਮੁਸਾ ਵਦੀਯਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪ੍ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੁਰਾ**ਤਿ ਪੂਵਸੁਰਾ ਪਿਟ੍ਠਸੁਰਾ ਓਦਨਸੁਰਾ ਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਭਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਪਞ੍ਚ ਸੁਰਾ। **ਮੇਰਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਾਸਵੋ ਫਲਾਸਵੋ ਮਧ੍ਵਾਸਵੋ ਗੁਲਾਸਵੋ ਸਮ੍ਭਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਪਞ੍ਚ ਆਸਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਪੂਵੇ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜੰ ਉਦਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਪੂਵਸੁਰਾ**। ਏਵੰ ਸੇਸਸੁਰਾਪਿ। **ਕਿਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਸੁਰਾਯ ਬੀਜੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯੇ ਸੁਰਾਮੋਦਕਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ**। ਹਰੀਤਕੀਸਾਸਪਾਦਿਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਸੰਯੋਜਿਤਾ **ਸਮ੍ਭਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤਾ**। ਮਧੁਕਤਾਲਨਾਲਿਕੇਰਾਦਿਪੁਪ੍ਫਰਸੋ ਚਿਰਪਰਿਵਾਸਿਤੋ **ਪੁਪ੍ਫਾਸਵੋ**। ਪਨਸਾਦਿਫਲਰਸੋ **ਫਲਾਸਵੋ**। ਮੁਦ੍ਦਿਕਾਰਸੋ **ਮਧ੍ਵਾਸਵੋ**। ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ **ਗੁਲਾਸਵੋ**। ਹਰੀਤਕਆਮਲਕਕਟੁਕਭਣ੍ਡਾਦਿਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰਾਨੰ ਰਸੋ ਚਿਰਪਰਿਵਾਸਿਤੋ **ਸਮ੍ਭਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤੋ**। ਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਮਦਕਰਣਵਸੇਨ **ਮਜ੍ਜੰ** ਪਿਵਨ੍ਤੰ ਮਦਯਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਦਕਾਰਣੰ। ਯਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਤੰ ਮਜ੍ਜੰ ਪਿਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਏਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜੇ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨੰ ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪ੍ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪ੍ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਾ**।

ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾ। ਅਯੰ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਅਰਿਯਾਨੰ ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣੋ ਭੋਜਨਸ੍ਸ ਕਾਲੋ ਨਾਮ, ਤਦਞ੍ਞੋ ਵਿਕਾਲੋ। ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਭੋਜਨੰ, ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਯਾਵਕਾਲਿਕਵਤ੍ਥੁ। ਯਥਾ ਚ ‘‘ਰਤ੍ਤੂਪਰਤੋ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ੧.੧੦, ੧੯੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੩; ੩.੧੪) ਏਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਭੋਜਨੰ ਰਤ੍ਤੀਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਭੋਜਨਜ੍ਝੋਹਰਣੰ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ। ਵਿਕਾਲੇ ਭੋਜਨੰ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨੰ, ਤਤੋ **ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ,** ਵਿਕਾਲੇ ਯਾਵਕਾਲਿਕਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਨ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਭੋਜਨਸਦ੍ਦੋ, ਅਥ ਖੋ ਭਾਵਸਾਧਨੋ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ , ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਕਾਲੇ ਭੋਜਨੰ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੰ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨੰ। ਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ? ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਾ ਯਾਵਕਾਲਿਕਜ੍ਝੋਹਰਣੇ ਨਿਰੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾ ਯਾਵਕਾਲਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਿਕਾਲੇ ਯਾਵਕਾਲਿਕਜ੍ਝੋਹਰਣਚੇਤਨਾ ‘‘ਵਿਕਾਲਭੋਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਨਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਵਿਸੂਕਂ ਪਟਾਣੀਭੂਤਂ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਂ। ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਦਸ੍ਸਨਂ ਸਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ''ਸਬ੍ਬਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੦; ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੩) ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਂ ਨ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ। ਨਚ੍ਚਞ੍ਚ ਗੀਤਞ੍ਚ ਵਾਦਿਤਞ੍ਚ ਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚ **ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਂ**। ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਯੋਜਿਯਮਾਨਂ ਪਰੇਹਿ ਪਯੋਜਾਪਿਯਮਾਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਚ੍ਚਂ ਨਚ੍ਚਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਏਕੇਨੇਵ ਨਚ੍ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਹਿਤਂ, ਤਥਾ ਗੀਤਵਾਦਿਤ-ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਗਾਯਨਗਾਯਾਪਨਵਾਦਨਵਾਦਾਪਨਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਚ੍ਚਨਨਚ੍ਚਾਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਚ੍ਚਾ ਚ ਗੀਤਾ ਚ ਵਾਦਿਤਾ ਚ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਯੂਰਨਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨਪਿ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਵਿਸੂਕਭੂਤਾ ਦਸ੍ਸਨਾ ਚ ਵੇਰਮਣੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਯੋਜੇਤੁਂ ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਪਯੋਜਾਪੇਤੁਂ ਵਾ ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਵਾ ਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਵਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਵਿਰੂਪੇਕਸੇਸਨਯੇਨ। ਯਥਾ ਸਕਂ ਵਿਸਯਆਲੋਚਨਸਭਾਵਤਾਯ ਵਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਯਪਿ ਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖੇਪਸਮ੍ਭਵਤੋ ''ਦਸ੍ਸਨਾ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਨ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਭਿਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਦਸ੍ਸਨਕਮਜਤਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਏਵ ਚੇਤ੍ਥ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਹੋਤਿ, ਠਿਤਨਿਸਿਨ੍ਨਸਯਨੋਕਾਸੇ ਪਨ ਆਗਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਆਪਾਥਗਤਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਸਿਯਾ ਸਂਕਿਲੇਸੋ, ਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ।

ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਧਾਰਣਮਣ੍ਡਨਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਾਲਾ**ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਪ੍ਫਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਮਾਲਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੋਕੇ ਬਦ੍ਧਮਾਲਵਾਚਕੋ, ਸਾਸਨੇ ਪਨ ਰੁਲ਼੍ਹਿਯਾ ਪੁਪ੍ਫੇਸੁਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਪ੍ਫਂ ਬਦ੍ਧਮਬਦ੍ਧਂ ਵਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ''ਮਾਲਾ''ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਗਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਸਚੁਣ੍ਣਧੂਮਾਦਿਕਂ ਵਿਲੇਪਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਨ੍ਧਜਾਤਂ। **ਵਿਲੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਲੇਪਨਤ੍ਥਂ ਪਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਛਵਿਰਾਗਕਰਣਂ। ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ **ਧਾਰਣਂ,** ਊਨਟ੍ਠਾਨਪੂਰਣਂ **ਮਣ੍ਡਨਂ,** ਗਨ੍ਧਵਸੇਨ ਛਵਿਰਾਗਵਸੇਨ ਚ ਸਾਦਿਯਨਂ **ਵਿਭੂਸਨਂ**। ਤੇਨੇਵ **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦) **ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੯੩) ''ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਧਾਰੇਤਿ ਨਾਮ, ਊਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਮਣ੍ਡੇਤਿ ਨਾਮ, ਗਨ੍ਧਵਸੇਨ ਛਵਿਰਾਗਵਸੇਨ ਚ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਵਿਭੂਸੇਤਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯਂ** ਪਨ **ਖੁਦ੍ਦਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਪਚ੍ਛਿਮਪਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਮਾਲਾਦੀਸੁ ਧਾਰਣਾਦੀਨਿ ਯਥਾਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਠਾਨਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਰਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਯ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਚੇਤਨਾਯ ਤਾਨਿ ਮਾਲਾਧਾਰਣਾਦੀਨਿ ਮਹਾਜਨੋ ਕਰੋਤਿ, ਸਾ ਧਾਰਣਮਣ੍ਡਨਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਂ।

ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਏਕਂ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਂ। ਸੇਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਯਨਂ, ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਞ੍ਚ ਮਹਾਸਯਨਞ੍ਚ **ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਂ। ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਮਞ੍ਚਾਦਿ। **ਮਹਾਸਯਨਂ** ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥਤਂ ਆਸਨ੍ਦਾਦਿ। ਆਸਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਯਨੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਆਧਾਰੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਤਦਾਧਾਰਾ ਕਿਰਿਯਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਾ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਤਦੁਪਭੋਗਭੂਤਨਿਸਜ੍ਜਾਨਿਪਜ੍ਜਨੇਹਿ ਵਿਰਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਸਯਨਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਏਕਸੇਸਨਯੇਨ ਅਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ ਯਥਾ ''ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ, ਆਸਨਕਿਰਿਯਾਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ ਸਯਨਕਿਰਿਯਾਯ ਸਯਨਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਆਸਨਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਜਾਤਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਂ। **ਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਹਾਪਣੋ ਲੋਹਮਾਸਕੋ ਜਤੁਮਾਸਕੋ ਦਾਰੁਮਾਸਕੋਤਿ ਯੇ ਵੋਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਭਯਸ੍ਸਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ। ਤਿਵਿਧਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਕਾਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਮਨਸਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ, ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਉਗ੍ਗਹਾਪਨਂ, ਮਨਸਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਸਾਦਿਯਨਂ। ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਸਾਮਞ੍ਞਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਏਕਸੇਸਨਯੇਨ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਵ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਉਗ੍ਗਹਾਪੇਤੁਂ ਨ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਗਹਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧੩) ''ਉਪਾਸਕਉਪਾਸਿਕਾਨਂ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ, ਸਤਿ ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇ ਦਸ, ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਾਤਿ ਇਦਂ ਗਹਟ੍ਠਸੀਲ''ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਦਸਾ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸੀਲਮਾਹ ਘਟਿਕਾਰਾਦੀਨਂ ਵਿਯ। **ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯਂ** ਪਨ **ਖੁਦ੍ਦਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਸਾਧਾਰਣਵਿਸੇਸਵਵਤ੍ਥਾਨ) ''ਆਦਿਤੋ ਦ੍ਵੇ ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਾਨਿ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਸਾਮਣੇਰਾਨਞ੍ਚ ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਵਸੇਨ, ਉਪੋਸਥਸੀਲਵਸੇਨ ਪਨ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮਂ ਚੇਕਂ ਅਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਵਜ੍ਜਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ,

ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪਨ ਸਾਮਣੇਰਾਨਮੇਵ ਵਿਸੇਸਭੂਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ‘‘ਸਤਿ ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇ ਦਸਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਸਮੇਤਿ। **ਨਾਸਨਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯ ਵਤ੍ਥੁ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੧੦੭. **ਕਿਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਉਪਾਯੇਨ। **‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਗਣ੍ਠਿਪਦਕਾਰਾਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ‘‘ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤੰ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵੇਣ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸੇਨਾਸਨੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਖਨ੍ਤਿ – ‘‘ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਵਸਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਬਦ੍ਧਵਸਨਕਸੇਨਾਸਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਯੰ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਿਬਦ੍ਧੰ ਪਵਿਸਤਿ, ਤੰ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **‘‘ਉਭਯੇਨਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵੇਣਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤ**’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ, **ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਵਾ, ਆਵਰਣੰ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ। **ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ। **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। ਦਣ੍ਡੇਨ੍ਤਿ ਵਿਨੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਦਣ੍ਡੋ, ਸੋਯੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੰ,** ਆਵਰਣਾਦਿ।

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਵਰਣਵਤ੍ਥੁਆਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮. **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਮਸ੍ਸ ਕਰੋਥਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੰ ਯੋਜੇਥ ਆਣਾਪੇਥ। **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਗ੍ਗਹਮਸ੍ਸ ਕਰੋਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ। **ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਚੇ ਆਕਿਣ੍ਣਦੋਸੋਵ ਹੋਤਿ, ਆਯਤਿੰ ਸੰਵਰੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਯਾਵਤਤਿਯੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਨ ਓਰਮਤਿ, ਸਙ੍ਘੰ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ। ਪੁਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਮਾਨੋਪਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਲਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਪੁਨ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ ਲਚ੍ਛਤਿ। **ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਲਾਭੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਇਤਰਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ। **ਅਚ੍ਚਯੰ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ‘‘ਅਚ੍ਚਯੋ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚ੍ਚਗਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਵਰਣਵਤ੍ਥੁਆਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਣ੍ਡਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯. ਪਣ੍ਡਕਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ‘‘ਯੋ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਇਤ੍ਥੀ ਹੋਤਿ, ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਪੁਰਿਸੋ, ਅਯੰ **ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੋ**’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ‘‘ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਪਣ੍ਡਕੋ ਹੋਤਿ, ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਪਨਸ੍ਸ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤੀ’’ਤਿ ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਪਰਿਲ਼ਾਹਵੂਪਸਮਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਪਰਿਲ਼ਾਹਤਾ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮੇਵੇਤ੍ਥ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਪੁਮ੍ਭਾਵੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਭਾਵਕੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਯੇਵਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ **ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਚੇ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਨ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਮਤਿਮਤ੍ਤੰ ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਖੀਣਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਚ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਾਨੁਪਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਥਾਯਞ੍ਹਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਆਸਿਤ੍ਤੁਉਸੂਯਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯੇਵ ਪਣ੍ਡਕਸਭਾਵੋ, ਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯੰਯੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਬਧਿਰਾਦਯੋ ਵਿਯ ਪਣ੍ਡਕੋ ਜਾਤਿਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਇਧਾਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯੰ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੩੩) ‘‘ਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ

ਪਣ੍ਡਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾ ਤਯੋ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਾ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ, ਤੇਸਂ ਸਗ੍ਗੋ ਅਵਾਰਿਤੋ, ਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਵਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਣ੍ਡਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦. ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਕੋਲਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਵਂਸੇ ਪਿਤੁਵਂਸੇ ਚ ਜਾਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੁਪ੍ਪਭੁਤਿਸਬ੍ਬਞਾਤਯੋ। ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਸਂਵਾਸੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ**। ਸੋ ਚ ਨ ਸਂਵਾਸਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਥੇਨਕੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਚ ਥੇਨਕੋਪੀਤਿ ਆਹ **''ਤਯੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਾ''**ਤਿਆਦਿ। **ਨ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨਂ ਸਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਵਾ ਵਨ੍ਦਨਂ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ। **ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨਂ ਸਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਵਸ੍ਸਾਨੁਰੂਪਂ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨਂ ਸਾਦਿਯਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਗਣਨਾਦਿਕੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਕੋਵ ਇਧ ਸਂਵਾਸੋ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਰਾਜ…ਪੇ॰… ਭਯੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਭਯ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ''ਰਾਜਭਯੇਨ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਭਯੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ । **ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਯਾਵ ਸੋ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ**ਤਿ ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਤਾਯ ਸੋ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ ਯਾਵ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਹਿ ਰਾਜਭਯਾਦਿਂ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਲਿਙ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਲਿਙ੍ਗਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸੇਨ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਞ੍ਚੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਯਾਵ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਤਾਵ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ''ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਾਨਂ 'ਗਿਹੀ ਮਂ ਸਮਣੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੂ'ਤਿ ਵਞ੍ਚਨਾਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਞ੍ਚੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਾਵਾ ਦੋਸੋ ਨ ਜਾਤੋ''ਤਿ **ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯਤਾ ਇਧ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਸੋ ਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯੋ ਯਾਵ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਤਾਵ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯਸ੍ਸ ਸਂਵਾਸਸਾਦਿਯਨੇਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਤਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯਸ੍ਸ ਸਂਵਾਸਸਾਦਿਯਨੇਪਿ ਅਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯੇਨਪਿ ਸਂਵਾਸਂ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ **ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਾਸਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਤਾਯੇਵੇਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸਾਮਯਿਕਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੀਥਿਚਤੁਕ੍ਕਾਦੀਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਾਨਿ। **ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਨੁਟ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿਕਮ੍ਮਕਰਣੇਨ। **ਤਦੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਵਸੇਨ ਆਦਾਯ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਂਸਕੂਟੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਨਾਪਿ ਸਯਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ''ਯੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਸੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਏਵਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਣੋ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। **ਯੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਸੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇ**ਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਚੇਪਿ ਨਾਰੋਚੇਤਿ, ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ…ਪੇ॰… ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਦਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਲਿਙ੍ਗਥੇਨਕੋ ਹੋਤਿ, ਲਿਙ੍ਗਾਨੁਰੂਪਸ੍ਸ ਸਂਵਾਸਸ੍ਸ ਸਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਨਾਪਿ ਸਂਵਾਸਥੇਨਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਸਾਯੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹੋਵ ਓਦਾਤਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਇਦਮੇਵ ਕਾਰਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਰਤੋ **ਸਾਮਣੇਰੋ ਸਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਨੇਸੁਪਿ ਅਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਪਕ੍ਖੇ ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ **''ਸਾਪਿ ਹਿ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ''**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। **ਯੋ ਕੋਚਿ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤੋ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਪੇਲ਼ਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਸਯਂ**

ਸਾਮਣੇਰੋਵ…ਪੇ॰… ਥੇਯਜਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਥੇਯਜਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਥੇਯਜਸਂਵਾਸਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਕਥਾਯਂ **ਤੇਸਂ ਲਿਙ੍ਗੇ ਆਦਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਤਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਤੇਸਂ ਲਦ੍ਧਿਪਿ ਗਹਿਤਾਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕੇਨਚਿ** ਪਨ ''ਤੇਸਂ ਲਿਙ੍ਗੇ ਆਦਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਗਹਿਤਾਯਪਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਯਪਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਤਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਲਦ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਲਿਙ੍ਗਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਨੇਵ ਹਿ ਸੋ ਗਹਿਤਲਦ੍ਧਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ "**ਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥਂ ਕੁਸਚੀਰਾਦੀਨਿ…ਪੇ॰… ਯਾਵ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਤਂ ਲਦ੍ਧਿ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਗ੍ਗੋਵ ਆਜੀਵਕਾਨਂ ਉਪਸ੍ਸਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਦਵਾਰੇ ਪਦਵਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ''ਆਜੀਵਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਗ੍ਗੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿਯੇਵ। **ਕੂਟਵਸ੍ਸਂ ਗਣੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕੂਟਵਸ੍ਸਂ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਸਂਵਾਸਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧੧. ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਵਤ੍ਥੁ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਮਾਤੁਘਾਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੨. ਮਾਤੁਘਾਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁ **ਅਪਵਾਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਗਮਨਂ, ਪਤਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਵਿਕੋਪਨੇ ਕਮ੍ਮਂ ਗਰੁਤਰਂ, ਨ ਤਥਾ ਵਿਜਾਤਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ "**ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਭੂਤਾ**"ਤਿ । ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਮਾਤੁਪਿਤੁਸਮਞ੍ਞਾ , ਦਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਿਮਾਦਿਵਸੇਨਪਿ ਪੁਤ੍ਤਵੋਹਾਰੋ ਲੋਕੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਪਰਿਯਾਯਤੋਤਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਸਿਦ੍ਧਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਜਨਿਕਾ ਮਾਤਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਸੂਰਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਬੋਧਿਤ੍ਤਯਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਂ, ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਸੂਰਭਾਵਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਯਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇਨੇਵਾ**"ਤਿ। ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰਂ ਫਲਂ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਂਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਕਰਣਸੀਲਂ, ਅਨਨ੍ਤਰਪਯੋਜਨਂ ਵਾ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਂ, ਤੇਨ **ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੇਨ ਮਾਤੁਘਾਤਕਕਮ੍ਮੇਨ**। ਪਿਤੁਘਾਤਕੇਪਿ ਯੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਜਨਕੋ ਪਿਤਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇਨੇਵ ਸਤਾ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਿਤੋ, ਅਯਂ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੇਨ ਪਿਤੁਘਾਤਕਕਮ੍ਮੇਨ ਪਿਤੁਘਾਤਕੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਿਤੁਘਾਤਕੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ**"ਤਿ।

ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਲਿਙ੍ਗਮ੍ਪਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੨੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੭੫; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੦੯) ਮਾਤਰਂ ਪਿਤਰਂ ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਸਤਿਪਿ ਹਿ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਸੋ ਏਵ ਏਕਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਭਵਙ੍ਗਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ਚ, ਨਾਞ੍ਞੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਸਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤਂ ਮਾਤਰਂ ਵਾ ਪਿਤਰਂ ਵਾ, ਸਯਂ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਂ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤੋਯੇਵ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਭਾਰਿਯਂ ਪਨ ਹੋਤਿ, ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਂ ਆਹਚ੍ਚੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਲ਼ਕਚਤੁਕ੍ਕਂ ਸਙ੍ਗਾਮਚਤੁਕ੍ਕਂ ਚੋਰਚਤੁਕ੍ਕਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਏਲ਼ਕਂ ਮਾਰੇਮੀ''ਤਿ ਅਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾਪਿ ਹਿ ਏਲ਼ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਂ ਮਾਤਰਂ ਵਾ ਪਿਤਰਂ ਵਾ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਂ ਫੁਸਤਿ ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨੇਵ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਵਤ੍ਥੁਨੋ ਵਿਕੋਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਲ਼ਕਾਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾ ਪਨ ਮਾਤਾਪਿਤਿਅਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾ ਵਾ ਏਲ਼ਕਂ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਂ ਨ ਫੁਸਤਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਵਤ੍ਥੁਅਭਾਵਤੋ। ਮਾਤਾਪਿਤਿਅਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਫੁਸਤੇਵ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚਤੁਕ੍ਕਦ੍ਵਯੇ। ਯਥਾ ਚ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ, ਏਵਂ ਅਰਹਨ੍ਤੇਪਿ ਏਤਾਨਿ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਹਿ ਪੁਰਿਮਂ ਅਭਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਵਧਕਚਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਚ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਾਨਾਨਨ੍ਤਰਭਾਵੇ ਪਮਾਣਂ। ਕਤਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮੋ ਚ ''ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਂ ਪਟਿਬਾਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ

ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲਂ ਮਹਾਚੇਤਿਯਪ੍ਪਮਾਣੇਹਿ ਕਞ੍ਚਨਥੂਪੇਹਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾਪਿ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣਂ ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਨਿਰਯਮੇਵ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਞ੍ਚ ਨ ਲਭਤਿ।

੧੧੫. ਇਚ੍ਛਮਾਨਨ੍ਤਿ ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਵਸਨਂ ਇਚ੍ਛਮਾਨਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇ**ਵਾ"ਤਿ। ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਕਥਾਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਰਤੋ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਨ੍**ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ। **ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ "**ਵਧਕਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**"ਤਿ। ਵਧਕਚੇਤਨਾਯ ਹਿ ਦੂਸਿਤਚਿਤ੍ਤਂ ਇਧ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। **ਲੋਹਿਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਭੇਜ੍ਜਕਾਯਤਾਯ ਪਰੂਪਕ੍ਕਮੇਨ ਚਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲੋਹਿਤਪਗ੍ਘਰਣਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਲੋਹਿਤਂ ਸਮੋਸਰਤਿ, ਆਘਾਤੇਨ ਪਕੁਪ੍ਪਮਾਨਂ ਸਞ੍ਚਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ਪਵਿਦ੍ਧਸਿਲਤੋ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਤਸਕ੍ਖਲਿਕਾਪਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਾਦਨ੍ਤਂ ਪਹਰਿ, ਫਰਸੁਨਾ ਪਹਟੋ ਵਿਯ ਪਾਦੋ ਅਨ੍ਤੋਲੋਹਿਤੋਯੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਜੀਵਕੋ ਪਨ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਰੁਚਿਯਾ ਸਤ੍ਥਕੇਨ ਚਮ੍ਮਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਦੁਟ੍ਠਲੋਹਿਤਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਫਾਸੁਮਕਾਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਮੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਜੀਵਕੋ ਵਿਯਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਅਥ ਯੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਤਥਾਗਤੇ ਚੇਤਿਯਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਬੋਧਿਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਧਾਤੁਮ੍ਹਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਕਿਂ ਹੋਤੀਤਿ? ਭਾਰਿਯਂ ਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਸਦਿਸਂ। ਸਧਾਤੁਕਂ ਪਨ ਥੂਪਂ ਵਾ ਪਟਿਮਂ ਵਾ ਬਾਧਮਾਨਂ ਬੋਧਿਸਾਖਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਲੀਨਾ ਸਕੁਣਾ ਚੇਤਿਯੇ ਵਚ੍ਚਂ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਪਰਿਭੋਗਚੇਤਿਯਤੋ ਹਿ ਸਰੀਰਚੇਤਿਯਂ ਗਰੁਤਰਂ। ਚੇਤਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਬੋਧਿਮੂਲੇਪਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਾ ਪਨ ਬੋਧਿਸਾਖਾ ਬੋਧਿਘਰਂ ਬਾਧਤਿ, ਤਂ ਗੇਹਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਬੋਧਿਅਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਗੇਹਂ, ਨ ਗੇਹਤ੍ਥਾਯ ਬੋਧਿ। ਆਸਨਘਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਆਸਨਘਰੇ ਧਾਤੁ ਨਿਹਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਬੋਧਿਸਾਖਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਬੋਧਿਜਗ੍ਗਨਤ੍ਥਂ ਓਜੋਹਰਣਸਾਖਂ ਵਾ ਪੂਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ, ਸਤ੍ਥੁ ਰੂਪਕਾਯਪਟਿਜਗ੍ਗਨੇ ਵਿਯ ਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ।

ਮਾਤੁਘਾਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬. ਉਭਤੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਵਿਸਯੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋਯਂ, ਪੁਰਿਮਪਦੇ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਨ੍**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਅਥ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਏਕਮੇਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਉਦਾਹੁ ਦ੍ਵੇਤਿ? ਏਕਮੇਵ ''ਯਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨੋ। ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਨ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨੋ''ਤਿ (ਯਮ॰ ੩.ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਯਮਕ.੧੮੮) ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਦੁਤਿਯਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨ ਤਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦੁਤਿਯਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਰਣਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਦਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਹਿ ਯਦਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਪੁਰਿਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਗੁਲ੍ਹਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਇਤਰਸ੍ਸ ਇਤਰਂ। ਯਦਿ ਚ ਤੇਸਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦੁਤਿਯਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਰਣਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਦਾਪਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਦ੍ਵਯਂ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਮੇਤਂ ''ਨ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਰਣਂ, ਕਮ੍ਮਸਹਾਯਂ ਪਨ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤਮੇਵੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਏਕਮੇਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਰਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ। ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਪਰਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ, ਸਯਂ ਪਨ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਦਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ, ਯਦਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਲਿਙ੍ਗਸਬ੍ਭਾਵੋ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ**ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਚ ਅਯੁਤ੍ਤੋ। ਪਵਤ੍ਤਿਯਂਯੇਵ ਹਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨਿ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਪਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੇਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਨ ਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨਿ। ਨ ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੇਵ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਭਿਨ੍ਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੩੨) –

‘‘ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋਤਿ ਉਭਯਂ ਏਕਤ੍ਥਂ, ਇਤ੍ਥਿਸਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਕਮ੍ਮਜੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦਿ ਪਨ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ। ਯਥਾ ਬੀਜੇ ਸਤਿ ਬੀਜਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਬੀਜਪਚ੍ਚਯਾ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਸਾਖਾਵਿਟਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਬੀਜਂ ਵਿਯ ਹਿ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਬੀਜਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ, ਮਨੋਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨਿਪਿ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨਿਪੀ’’ਤਿ।

ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰਣਕ੍ਕਮੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ।

ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੭. ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਇਧੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਪਜ੍ਝਂ ਅਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਹੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਉਪਜ੍ਝਂ ਅਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਕਿਤ੍ਤਨਂ ਕਤਂਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਤੇਨੇਵ ‘‘ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਅਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਪਜ੍ਝਂ ਅਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਚ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਵਤ੍ਥੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਤਾਯਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤਿ, ਏਵਂ ‘‘ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ’’ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਸਨ੍ਤਪਦਨੀਹਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤੀ**”ਤਿ। ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ “**ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਕਰਣਞ੍ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਮਂ ਪਣ੍ਡਕਪਞ੍ਚਮੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਕਮ੍ਮਂ ਨ ਚ ਕਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੦) ਪਣ੍ਡਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਂ ਗਣਪੂਰਕਭਾਵੇਯੇਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਆਹ “**ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੁਪਜ੍ਝਾਯਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ**”ਤਿ।

ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਪਤ੍ਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੮. ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਨਾਮਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਪਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਅਗ੍ਗਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ। **ਸਾਮਣੇਰਭਾਗਸਮਕੋ ਆਮਿਸਭਾਗੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਆਮਿਸਭਾਗਸ੍ਸ ਸਮਕਮੇਵ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਂ ਸਾਮਣੇਰਭਾਗੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਪਨ ਭਤ੍ਤਂ ਕਦਾਚਿ ਮਨ੍ਦਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਰਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਪਾਲਿਯਾਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨਿਯਤਪਬ੍ਬਜ੍ਜਸ੍ਸੇਵ ਚਾਯਂ ਭਾਗੋ ਦੀਯਤਿ। ਤੇਨੇਵ “**ਅਪਕ੍ਕਂ ਪਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਪਤ੍ਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯. ਅਜਪਦਕੇਤਿ ਅਜਪਦਸਣ੍ਠਾਨੇ ਪਦੇਸੇ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਿਯ ਉਜੁਗਤ੍ਤੋ। **ਅਵਸੇਸੋ ਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਰਹਿਤਸਤ੍ਤੋ। ਏਤੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਇਤਰੇ ਸਤ੍ਤਾ ਖੁਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਕਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਖਨ੍ਧੇ ਕਟਿਯਂ

ਜਾਣੂਸੂਤਿ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਮਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਕਟਿਯਂ ਨਮਨ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਨਮਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਮਨ੍ਤਾ ਪੁਰਤੋ ਨਮਨ੍ਤਿ। ਦੀਘਸਰੀਰਾ ਪਨ ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਵਙ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਮੁਖਂ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ ਗਣਯਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਅਪ੍ਪਮਂਸਲੋਹਿਤਾ ਸੂਲਸਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਪੁਰਤੋ ਪਬ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਵੇਧਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਵਟੁਮੋ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਟ੍ਟਲੋ।

ਅਟ੍ਠਿਸਿਰਾਚਮ੍ਮਸਰੀਰੋਤਿ ਅਟ੍ਠਿਸਿਰਾਚਮ੍ਮਮਤ੍ਤਸਰੀਰੋ। **ਕਪ੍ਪਸੀਸੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਭੂਤਸੀਸੋ। **ਕੇਕਰੋ**ਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। **"ਉਦਕਤਾਰਕਾ** ਨਾਮ ਉਦਕਪੁਬ੍ਬੁਲ਼''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਭਣ੍ਡਕਾ। **ਨਿਪ੍ਪਖੁਮਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਦਲਲੋਮੇਹਿ ਵਿਰਹਿਤਅਕ੍ਖਿਕੋ। ਪਖੁਮ-ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਲੋਕੇ ਅਕ੍ਖਿਦਲਲੋਮੇਸੁ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋ। **ਪਟਙ੍ਗਮਣ੍ਡੂਕੋ** ਨਾਮ ਮਹਾਮੁਖਮਣ੍ਡੂਕੋ। **ਏਲ਼ਮੁਖੋ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਪਗ੍ਘਰਣਕਲਾਲਮੁਖੋ। **ਸਬ੍ਬਦ੍ਵੇਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਚ੍ਛੁਗਤ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਵਾਤਣ੍ਡਿਕੋ**ਤਿ ਅਣ੍ਡਕੇਸੁ ਵੁਦ੍ਧਿਰੋਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਵਿਕਟੋ**ਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਗਮਨਪਾਦੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਚ ਚਙ੍ਕਮਤੋ ਜਾਣੁਕਾ ਬਹਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਪਣ੍ਹੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਪਾਦੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਤੋ ਜਾਣੁਕਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ।

ਕੁਦਣ੍ਡਪਾਦਤਾਯ ਕਾਰਣਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਮਜ੍ਝੇ ਸਙ੍ਕੁਟਿਤਪਾਦਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਅਗ੍ਗੇ ਸਙ੍ਕੁਟਿਤਪਾਦਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੁਣ੍ਡਪਾਦਤਾਯ ਕਾਰਣਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਕੁਣ੍ਡਪਾਦਸ੍ਸੇਵ ਗਮਨਸਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਗ੍ਗੇਨ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ**"ਤਿ। **ਮਮ੍ਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਖਲਿਤਵਚਨਂ। ਯੋ ਏਕਮੇਵ ਅਕ੍ਖਰਂ ਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਲਜ੍ਜੀਨਿਸ੍ਸਯਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੦. ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮਾਨੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਭਾਗੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗਤਾ। ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗਤਂ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਵਿਨਾਪਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗਤਂ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ''ਸ੍ਵੇ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਂ ਮੇ ਨਿਸ੍ਸਯੇਨਾ''ਤਿ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ''ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗੇਨ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਚੇ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। **"ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ"ਤਿ ਆਲਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ''ਸਤ੍ਤਾਹਮਤ੍ਤਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗਤਾਜਾਨਨੇਨਾ''ਤਿ ਜਾਨਨੇ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗਤਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਗਮਿਕਾਦਿਨਿਸ੍ਸਯਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧. **ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਵਿਸ੍ਸਮਨ੍ਤੋ ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਸਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਯਕੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਅਨੁਰੂਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਚੇ ਪਨ ਆਸਾਲ਼੍ਹੀਮਾਸੇ...ਪੇ॰... ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਸੋ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਆਸਨ੍ਨਾਯ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਸੁਣਾਤਿ ''ਅਸੁਕੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਤਞ੍ਚੇ ਆਗਮੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਗਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਚੇ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੋ ਹੋਤਿ, ਹੋਤੁ, ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਤ੍ਥ, ਯਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਯਕਂ ਲਭਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਚੇ ਸੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੨. ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਨਾਮਕਿਤ੍ਤਨਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ **"ਨਾਹਂ ਉਸ੍ਸਹਾਮਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਿਪ੍ਪਲਿਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਉਸ੍ਸਹਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਗੋਤ੍ਤੇਨਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯੇਨ ਵੋਹਾਰੇਨ ਵੋਹਰਤਿ, ਤੇਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ''ਕੋਨਾਮੋ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੇਨਪਿ ਗੋਤ੍ਤਮੇਵ ਨਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਸੁ ਨਾਮੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਨਾਮੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਬਹੂਨਿ

ਨਾਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਏਕਂ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ, ਏਕਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਚ ਅਭਿਨ੍ਨਾਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ‘‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਆਯਸ੍ਮਤੋ’’ਤਿ ਪਦਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ‘‘ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਠਮਂ ਲਿਖਿਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ‘‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ‘‘ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਯੋਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ‘‘ਨ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠੋ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਚ੍ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ’’ਤਿ ਚ ਪਠਮਂ ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ’’ਤਿ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ‘‘ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੇਵਲਂ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸਾਵੇਤਿ, ਸਾਵਨਂ ਹਾਪੇਤੀਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਾਮਸ੍ਸ ਅਹਾਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਸਚੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ‘‘ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਰਅਖਤਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ’’ਤਿ ਸਾਵੇਤਿ, ਪਾਠਾਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ ਖੇਤ੍ਤਮੇਵ ਓਤਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਭੇਦਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਨਂ ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਏਤੇਨੇਵ ਪਕਾਰੇਨ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਦ੍ਵੇਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੩. **ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ**ਤਿ ਅਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਵਿਸਯੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ **‘‘ਦ੍ਵੇ ਏਕਤੋਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ’’**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੇਨ ਚਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵ **ਏਕਤੋਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਏਕੇਨ ਏਕਸ੍ਸ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਇਤਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਏਕੇਨ ਵਾ ਏਕਤੋਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁਂ।

ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੬. **ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਦ੍ਦਸਮਾਨਤ੍ਥੋ ਉਪਜ੍ਝਾਸਦ੍ਦੋਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੦. **ਸਮ੍ਭੋਗੇ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਭੋਗੇ ਆਮਿਸਸਮ੍ਭੋਗੇ ਚ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗੇ ਸਂਵਾਸੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਓਸਾਰਣਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਪਕਤਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਭੋਗਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਨਾਪਿ ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਅਲਜ੍ਜੀਲਕ੍ਖਣਾਨੁਪਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਯੋ ਹਿ ਉਚ੍ਛੁਰਸਕਸਟਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ ਵਿਕਾਲੇ ਉਚ੍ਛੁ ਖਾਦਿਤੁਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ‘‘ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਤਥਾਸਞ੍ਞਿਤਾਯ, ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਮਾਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਪਟਿਕਰੋਮੀ’’ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਤਿ, ਅਯਂ –

> ‘‘ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਗੂਹਤਿ।
> ਅਗਤਿਗਮਨਞ੍ਚ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਦਿਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਲਜ੍ਜੀਪੁਗ੍ਗਲੋ’’ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੩੫੯) –

ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਅਪਤਨਤੋ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਾਵ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤਾਵ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਭੋਗੇ ਸਂਵਾਸੇ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪੀਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ । ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵੇ ਸਤਿ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗੇ ਸਂਵਾਸੇ’’ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਤੋ ਯਮੇਤ੍ਥ ਕੇਨਚਿ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗੇ ਸਂਵਾਸੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ‘‘ਅਲਜ੍ਜੀਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਪਪਞ੍ਚਿਤਂ, ਨ ਤਂ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਇਤਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ

ਮਹਾਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਨੁਜਾਨਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੨. ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਤਰਨ੍ਤਿ ਪ੍ਲਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬਾਲਾਤਿ **ਤਿਤ੍ਥਂ। ਇਤੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਲਦ੍ਧਿਤੋ। **ਤਂ ਕਥੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਦਿਵਸੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਇਦਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਥੇਨ੍ਤਿ।

੧੩੪. ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਆਗਤਮੇਵਾਤਿ ਨ ਇਧ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਪਨ ਤਤੋਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੩੫. **ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਰੋਚਿਤਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਤੀ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਏਵਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ਵੁਟ੍ਠਿਤਾ ਵਾ ਦੇਸਿਤਾ ਵਾ ਆਰੋਚਿਤਾ ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਤੀ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਨਾਮ ਵਚੀਭੇਦਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨ ਮੁਸਾਵਾਦਲਕ੍ਖਣੇਨਾ"**ਤਿ। **ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਵਚਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਕਿਂ ਹੋਤਿ? ''ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ। **ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਆਵਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਨ ਆਵਿ ਅਕਾਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ।

ਵਾਚਾਤਿ ਵਾਚਾਯ, ਯ-ਕਾਰਲੋਪੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਕੇਨਚਿ ਮਨੁਜੇਨ ਵਾਚਾਯ ਅਨਾਲਪਨ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਗਿਰਂ ਨੋ ਚ ਪਰੇ ਭਣੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਸੋਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਨ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਯ੍ਯ। **ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਾਚਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਚਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੋਤਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਪਾਮੋਜ੍ਜਾਦਿਸਮ੍ਭਵਂ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਅਧਿਗਮਾਯ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੋ। **ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਮੂਲਕਾਨਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੁਖਾ ਪਟਿਪਦਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਨੁਜਾਨਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੀਮਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੮. **ਇਤਰੋਪੀ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ** ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਮਰਤਨੁਬ੍ਬੇਧੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਪਲਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਤਾ** ਥੂਲਤਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਤੁਲਗਣਨਾਯ। **ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਮਿਸ੍ਸਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸਕਾਨਂ। **ਸੂਚਿਦਣ੍ਡਕਪ੍ਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਲੇਖਨਦਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਚ ਕਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਿਪਰਿਮਾਣੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਮੂਲਸਾਖਾਨਿਗ੍ਗਮਨਂ। **ਪਰਭਾਗੇ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਦਿਸਾਯ ਏਕਂ, ਅਪਰਾਯ ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ ਤੇਮਿਯਤੀਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਕਰਣੀਯੇ ਆਗਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਤਿਮਣ੍ਡਲੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੰ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਿਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਅਤਿਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਕਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ ਤੇਮਿਯਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਵ ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਸੇਨ ਨਦੀਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਕਤੰ। **ਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾਨੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਯੰ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾ ਨਦੀ ਸਮੁਦ੍ਦੰ ਵਾ ਪਵਿਸਤੁ ਤਲਾਕੰ ਵਾ, ਪਭਵਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਆਵਰਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿਯੇ**ਵਾਤਿ ਆਵਰਣੰ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਤਿਯੇਵ। **ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਦਮਾਨੁਦਕਾ। ਆਵਰਣਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਵਾ ਨਦਿਯਾ ਯਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਉਦਕੰ ਅਸਨ੍ਦਮਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਨਦੀਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਪਰਿ ਸਨ੍ਦਮਾਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਸਨ੍ਦਮਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ਉਦਕਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਠਿਤਮੇਵ ਹਿ ਉਦਕਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਸਨ੍ਦਮਾਨੰ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਦੀਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ। **ਨਦਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਮੁਖਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਦੀਕੂਲੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਉਕ੍ਖੇਪਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਕੂਪਤੋ ਵਿਯ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਸਣ੍ਠਾਨਾਤਿ ਤਿਕੋਣਰਚ੍ਛਾਸਣ੍ਠਾਨਾ। **ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਮੁਦਿਙ੍ਗਭੇਰੀ ਵਿਯ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਤ੍ਥਤਾ ਉਭੋਸੁ ਕੋਟੀਸੁ ਸਙ੍ਕੋਟਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਉਪਚਾਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾਨੰ ਸੀਮਾਯ ਓਕਾਸੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਞ੍ਞੋਨਿਮਿਤ੍ਤਗਤੇਹਿ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢੰ ਅਞ੍ਞੋ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਆਗਮਨੇ ਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਾਮੀਚਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਾਯੰ ਨਿਯਮੋ ''ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਾ''ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਆਗਮਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਮਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ। ਅਬਦ੍ਧਾਯ ਹਿ ਸੀਮਾਯ ਨਾਨਾਗਾਮਖੇਤ੍ਤਾਨੰ ਨਾਨਾਸੀਮਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ ਅਨਾਗਮਨੇਪਿ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਗਮਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਬਦ੍ਧਾਯ ਪਨ ਸੀਮਾਯ ਏਕਸੀਮਭਾਵਤੋ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਅਞ੍ਞੋ ਸੀਮਗਤੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ…ਪੇ॰… ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਕਾਲੇ ਅਸੋਧਿਤਾਯਪਿ ਸੀਮਾਯ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਭਾਵਤੋ।

ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਪੁਚ੍ਛਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ**-ਗਹਣੰ। **ਸੁਖਕਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਨਪਰਿਸ੍ਸਮੰ ਪਹਾਯ ਅਪ੍ਪਤਰੇਹਿ ਸੁਖਕਰਣਤ੍ਥੰ। **ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਪਰਮਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਹੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਹਿ ਯਤ੍ਥ ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯ ਬਦ੍ਧਭਾਵੰ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਮੇਵ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਬਦ੍ਧਾਯ ਹਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯ ਤੰ ਅਸਮੂਹਨਿਤ੍ਵਾ ''ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮੰ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਕਤਾਯਪਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਸਮੂਹਤਾਵ ਹੋਤਿ ਸੀਮਾ। ਪਠਮਞ੍ਹਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੰ ਸਮੂਹਨਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਕਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਰਾ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਏਕਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ। ਏਕਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਾਪਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਹਿ ਸੀਮਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਵ ਹੋਤਿ।

ਅਵਸੇਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਬਾਹਿਰਪਸ੍ਸੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬਨ੍ਧਨੰ ਆਚਿਣ੍ਣੰ, ਆਚਿਣ੍ਣਕਰਣੇਨੇਵ ਚ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋਵ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿ। **ਕੁਟਿਗੇਹੇ**ਤਿ ਕੁਟਿਘਰੇ, ਭੂਮਿਘਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਦੁਕ੍ਖਲ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾਵਾਟੰ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਰਾਜਿੰ ਵਾ ਉਦੁਕ੍ਖਲੰ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ।

ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਤੋ ਓਰੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਕਾਸਪ੍ਪਦੇਸੰ ਨ ਓਤਰਤਿ। **ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਓਤਰਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਞ੍ਞੋਭਿਤ੍ਤਿਯੰ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਓਕਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਓਤਰਤਿ। ਓਤਰਮਾਨਾ ਚ ਉਪਰਿਸੀਮਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਭਿਤ੍ਤਿਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਓਤਰਤਿ। **ਓਤਰਣਾਨੋਤਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਓਕਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਓਤਰਤਿ। ਨੋ ਚੇ, ਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਬ੍ਬੋ ਪਾਸਾਦੋ ਸੀਮਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਤਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਾਬਦ੍ਧਭਿਤ੍ਤਿਕੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਮਾ ਵਾ, ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਪਾਸਾਦੋ ਸੀਮਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ।

ਤਾਲਮੂਲਕਪਬ੍ਬਤੇਤਿ ਤਾਲਮੂਲਸਦਿਸੇ ਪਬ੍ਬਤੇ। ਸੋ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਮਹਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਤਨੁਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਪਣ੍ਵਸਣ੍ਠਾਨੇ** ਮਜ੍ਝੇ ਤਨੁਕੋ ਹੋਤਿ ਮੂਲੇ ਅਗ੍ਗੇ ਚ ਵਿਤ੍ਥਤੋ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ** ਵਾਤਿ ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਣ੍ਵਸਣ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ। **ਆਕਾਸਪਬ੍ਭਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਬ੍ਭਾਰਂ। **ਅਨ੍ਤੋਲੇਣਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਲੇਣਂ ਹੋਤਿ। **ਸੀਮਾਮਾਲ਼ਕੇ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਮਾਲ਼ਕੇ। **ਮਹਾਸੀਮਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸੀਮਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਾ ਆਨੇਤਬ੍ਬਾ, ਸੀਮਤੋ ਵਾ ਬਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ ''ਮਹਾਸੀਮਗਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਂ ਸਾਖਂ ਵਾ ਪਾਰੋਹਂ ਵਾ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਪੀ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਓਣਤਰੁਕ੍ਖੇਪਿ। **ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂਯੇਵ ਆਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੧੪੦. ਪਾਰਯਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ। **ਪਾਰਾ**ਤਿ ਸੀਮਾਪੇਕ੍ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨਾਵਾਯ ਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਯਾ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ…ਪੇ॰… ਤਯੋ ਜਨੇ ਵਹਤੀ"**ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਾ ਨਾਵਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਇਧ ਅਸਨ੍ਤਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਵਸ੍ਸਂ ਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਾ ਧੁਵਨਾਵਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਰੁਕ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਪਰਤੀਰੇ ਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਓਰਿਮਤੀਰੇ ਸਬ੍ਬਪਰਿਯਨ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਗਤੇ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਏਕਂ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਉਭੋਸੁ ਤੀਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਗਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਨਾਨਾਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਚੇ, ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਯਂ ਪਨ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਉਭੋਸੁ ਤੀਰੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਮਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪਕੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੀਪਕੇਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਸੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਨੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਦੀਪਕਸ੍ਸ ਓਰਿਮਨ੍ਤੇ ਚ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤੇ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। **ਦੀਪਕਸਿਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਪਕਮਤ੍ਥਕਂ। **ਪਬ੍ਬਤਸਣ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਦੀਪਕਸ੍ਸ ਏਕਤੋ ਅਧਿਕਤਰਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸੀਮਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੨. ਵ**ਤ੍ਥੁਵਸੇਨ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਮਯਞ੍ਹਿ ਅਸਮ੍ਮਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਅਸ੍ਸੁਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਵਨਸ੍ਸ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਪੋਸਥਪ੍ਪਮੁਖਂ** ਨਾਮ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਪਠਮਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਯਂ ਵਿਯ ''ਪਬ੍ਬਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਸਾਣਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ **"ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਵਾ…ਪੇ॰… ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੪. ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ। **ਦ੍ਵੇਪਿ ਸੀਮਾਯੋ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾ ਚ। **ਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਵਗ੍ਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਨ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ। **ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਨ ਓਤ੍ਥਰਤੀ**ਤਿ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਸੀਮਾਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਏਕਮ੍ਪਿ ਕੁਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠਂ** ਵਾਤਿ ਅਭਿਨਵਕਤਗੇਹੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਕੁਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਅਗਤਂ** ਵਾਤਿ ਪੋਰਾਣਕਗਾਮੇ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਗੇਹਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਏਕਮ੍ਪਿ ਕੁਲਂ ਅਗਤਂ ਅਤ੍ਥਿ।

ਅᩅਿਪ੍ਪᩅਾਸਸੀਮਾ ਨ ਸਮੂਹਨ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਮਹਾਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ᩅਦਤਿ। **ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਠਤ੍ᩅਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਾਦੀਨਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਅਨੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ᩅੁਤ੍ਤਂ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਞ੍ਹਿ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸਂ ਠਾਨਂ ਪਹਾਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ᩅਿᩅਿਤ੍ਤੇ ਓਕਾਸੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ । **ਅਪ੍ਪੇᩅ ਨਾਮ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅᩅਿਪ੍ਪᩅਾਸਸੀਮਂਯੇᩅ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ। **ਪਟਿਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਪਨ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇᩅਾ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ᩅਿਸੁਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅᩅਸੇਸਕਮ੍ਮᩅਸੇਨ ਸਮਾਨਸਂᩅਾਸਤਾ ᩅੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਗਾਮਸੀਮਾਦਿਕਥਾᩅਣ੍ਣਨਾ

੧੪੭. ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯਾਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾᩅਸੇਨ ਅਕਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਯ। **ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਖਣਿਤ੍ᩅਾ ਅਕਤੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇਨਪਿ ਖਣਿਤ੍ᩅਾ ਅਕਤੋ। **ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ᩅਿਜਹਿਤ੍ᩅਾ ਠਿਤੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਹਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤੋ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਂ ਪਨ ᩅੁਤ੍ਤਂ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨᩅਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ᩅਿਜਹਿਤ੍ᩅਾ ਠਿਤੋਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿ ਅਞ੍ਞਂ ਤਤ੍ਤਕਂਯੇᩅ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ᩅਾ ਠਿਤੋਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤਿ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਞ੍ਞਂ ਤਤ੍ਤਕਂਯੇᩅ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ᩅਾ ਠਿਤੋਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਨੇᩅ ਪਾਲ਼ਿਯਂ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਦਿ ਚੇਤਂ ਦ੍ᩅਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਾਨਂ ᩅਿਸੁਂ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਮ੍ਮਕਰਣਾਧਿਕਾਰੇ ᩅੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਤੋ ਬਹਿ ਅਞ੍ਞਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ᩅਾ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਠਿਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸਮ੍ਭᩅਤੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ᩅੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ, ਏᩅਂ ਸਤਿ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤੇਨੇᩅ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਿਯਂ** ᩅੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਅਞ੍ਞਂ ਤਤ੍ਤਕਂਯੇᩅ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਪਿ ਕੋਪੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਪਰੇਸਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੋਪੇਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ᩅੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਾਸੁਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇᩅ ਹਿ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਞ੍ਞੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਤ੍ਥਾਯ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘੋ ਨਿਸੀਦਤੀਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅᩅਿਜਹਿਤ੍ᩅਾ ਨਿਸੀਦਤਿ। **ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਨਦੀਪਦੇਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ , ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਨਦਿਯਾ ਅਭਾᩅਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੇ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪ੍ਪਮਾਣਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਸੁᩅਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਰਾ ਹੋਤਿ, ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸਙ੍ਕਾ ਨ ਚ ਸਿਯਾਤਿ ਸਾਮੀਚਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **“ਅਞ੍ਞੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਤ੍ਥਾਯ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਂ। ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਪਨ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਠਪੇਤੁਂ ᩅਟ੍ਟਤਿਯੇᩅ। ਤੇਨੇᩅਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ ‘‘ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਸੀਮਾਸਙ੍ਕਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਠਪੇਤੁਂ ᩅਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ। **ਊਨਕਂ ਪਨ ਨ ᩅਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਪਰਿਸᩅਸੇਨ ᩅਡ੍ਢਨਤੋ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸਙ੍ਕਾ ਸਿਯਾਤਿ ਤਂਨਿᩅਾਰਣਤ੍ਥਮੇᩅ ᩅੁਤ੍ਤਂ।

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਨਾᩅਾਯ ਕਾਤੁਂ ਨ ᩅਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਮਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ᩅਾ ਪਰਿᩅਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਕਾਤੁਂ ᩅਟ੍ਟਤੀਤਿ ᩅੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸੀਮਂ ᩅਾ ਸੋਧੇਤ੍ᩅਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੀਮਸੋਧਨਂ** ਨਾਮ ਗਾਮਸੀਮਾਦੀਸੁ ਠਿਤਾਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨਾਦਿ। **“ਨਦਿਂ ᩅਿਨਾਸੇਤ੍ᩅਾ ਤਲ਼ਾਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਮੇᩅਤ੍ਥਂ ᩅਿਭਾᩅੇਤਿ **“ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਲ਼ਿ ਬਦ੍ਧਾ**”ਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾਨਦਿਂ ਆᩅਰਿਤ੍ᩅਾ ਪਾਲ਼ਿ ਬਦ੍ਧਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਡ੍ਡਿਤਮੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਲ਼ਾਕਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਏਕਮਨ੍ਤੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤਮੁਦਕਂ। **ਦੇᩅੇ ਅᩅਸ੍ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਦੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਿਕਾਲੇ ᩅਸ੍ਸਾਨੇਪਿ ਦੇᩅੇ ਅᩅਸ੍ਸਨ੍ਤੇ। **ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ᩅਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ᩅਾ। **ਗਾਮਨਿਗਮਸੀਮਂ ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ᩅਾ ਪᩅਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ᩅਸ੍ਸਕਾਲੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪᩅਤ੍ਤਤਿ। **ᩅਿਹਾਰਸੀਮ**ਨ੍ਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ᩅਦਤਿ।

ਅਗਮਨਪਥੇਤਿ ਯਤ੍ਥ ਤਦਹੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਪਦੇਸੇ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਾਨਂ। **ਗਮਨਪਰਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਰਤੋ**ਤਿ ਗਮਨਪਰਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਰਿਮਭਾਗੇ ਦੀਪਕਂ ਪਬ੍ਬਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਸਮੁਦ੍ਦਪ੍ਪਦੇਸਂ।

੧੪੮. ਸਂਸਟ੍ਠਵਿਟਪਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਸ੍ਸਾ ਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਦੇਸਂ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਠਿਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਦੇਸਂ ਅਨ੍ਤੋਕਰਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਮਤੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੀਮਾਸਙ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਸੀਮਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਗਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਨ ਹਿ ਸੀਮਾ ਤਤ੍ਤਕੇਨ ਅਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਸੀਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਡ੍ਢਿਤੇਨ ਰੁਕ੍ਖੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਤ੍ਤਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਇਤਰਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਗਾਮਸੀਮਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪੋਸਥਭੇਦਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੯. ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ। ਯਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ। ਇਧ ਪਨ ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਧਮ੍ਮੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ, ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਚ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਂਯੇਵ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਗਣਮਜ੍ਝਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਵਗ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੦. ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀਤਿ ‘‘ਸੁਤਾ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇਹੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਨਿਦਾਨਂ, ਸੁਤਾ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਤਤ੍ਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਕਚ੍ਚਿਤ੍ਥ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ…ਪੇ॰… ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਨਿਦਾਨ’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਵਸੇਸੇ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵਿਤੇ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਤਪਦੇਨ। **ਸਵਰਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਨਚਰਕਭਯਂ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਅਟਵਿਮਨੁਸ੍ਸਭਯ’’**ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਵਸੇਸਂ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸੇ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **‘‘ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ ਉਦ੍ਦੇਸੇਸੂ’’**ਤਿ। ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਉਦ੍ਦੇਸਾਪੇਕ੍ਖਞ੍ਹਿ ਅਵਸੇਸਗ੍ਗਹਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਦਾਨੇ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਪਾਰਾਜਿਕੁਦ੍ਦੇਸਾਦੀਸੁ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪ੍ਪਕਤੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਵਸੇਸਂ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ।

ਤੀਹਿਪਿ ਵਿਧੀਹੀਤਿ ਓਸਾਰਣਕਥਨਸਰਭਞ੍ਞੇਹਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਭਣਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਓਸਾਰਣਾ **ਓਸਾਰਣਂ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ **ਕਥਨਂ** ਨਾਮ। ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਾ ਸਰੇਨ ਭਣਨਂ **ਸਰਭਞ੍ਞਂ** ਨਾਮ। **ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਮੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਓਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਨ ‘‘ਭਣਾਹੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਚ੍ਚਤਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਭਣਾਹੀਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾਯੇਵ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ। **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ। **ਏਕਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਕਂ ਵੁਡ੍ਢਤਰਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਅਪਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਅਪਰੋ ਤਤੋਪਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਅਜ੍ਝੇਸਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੫. ਚੋਦਨਾਵਤ੍ਥੂ ਨਾਮ ਏਕਂ ਨਗਰਂ। **ਸਙ੍ਘਉਪੋਸਥਾਦਿਭੇਦੇਨ ਨਵਵਿਧਨ੍ਤਿ** ਸਙ੍ਘੇ ਉਪੋਸਥੋ ਗਣੇ ਉਪੋਸਥੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਉਪੋਸਥੋਤਿ ਏਵਂ ਕਾਰਕਵਸੇਨ ਤਯੋ, ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸੋ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪੋਸਥੋਤਿ ਏਵਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਵਸੇਨ ਤਯੋ, ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕੋ ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥੋਤਿ ਏਵਂ ਦਿਵਸਵਸੇਨ ਤਯੋਤਿ ਨਵਵਿਧਂ। **ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ** ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ, ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਗ੍ਗਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਗ੍ਗਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ। **ਦ੍ਵਿਧਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ** ਭਿਕ੍ਖੁਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ। **ਨਵਵਿਧਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਨ੍ਤਿ** ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਞ੍ਚ ਉਦ੍ਦੇਸਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਯਤੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਵਸੇਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਨਵਵਿਧਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ।

ਪਕ੍ਖਗਣਨਾਦਿਉਗ੍ਗਹਣਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੮-੧੬੧. ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਥਾਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਥ। **ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੇਨ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਦਿਸਂਗਮਿਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੩. ਉਤੁਵਸ੍ਸੇਯੇਵਾਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹੇਸੁਯੇਵ।

ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ ਮਨਸਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਯੋਗਾਦਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। **ਸਙ੍ਘੋ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਾਤੁਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। **ਇਤਰਾ ਪਨ ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਬਦ੍ਧਾਵ ਹੋਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਏਵ ਸਮ੍ਪਯੋਜਨਤ੍ਤਾ, ਯਥਾ ਸਾ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾ ਸਾਪਿ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਤਰਥਾ ਵਿਸੇਸਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਯਥਾ ਬਹੂਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਏਕਸ੍ਸ ਬਿਲ਼ਾਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਗੀਵਾਯ ਆਬਦ੍ਧਾ ਬਿਲ਼ਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਆਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਬਿਲ਼ਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਨਾਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਬਹੂਹਿ ਸਙ੍ਖਲਿਕਸਦਿਸਾ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਸਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਵਿਯ ਆਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਨ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋ – ਯਥਾ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾਯ ਪਠਮਵਲਯਂ ਦੁਤਿਯਂਯੇਵ ਵਲਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਨ ਤਤਿਯਂ, ਏਵਮਯਮ੍ਪਿ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਦਾਯਕੇਨ ਯਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖਲਿਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ''ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਾਸਂ ਕਾਸਞ੍ਚਿ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾਨਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਛਨ੍ਦਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੫. ''ਸਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਰਣੀਯਾਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ''ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਆਨੇਤਬ੍ਬੋਯੇਵਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੮. ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਨਿਪਾਤਤੋ ਪਠਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ **ਪੁਬ੍ਬਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਂ, ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਕਾਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਤੋ ਪਠਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬੱਤਾ **ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਤੋ ਪਠਮਂ ਕੱਤੁਬ੍ਬੱਤਾ ਕੱਥਚਿ **ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ**ਮਿੱਚੇਵ ਵੋਹਰੀਯਤਿ ''ਕਿਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ।

ਉਪੋਸਥੋਤਿ ਤੀਸੁ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਦਿਵਸੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਪੱਤਕੱਲਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨਾਸਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩)। **ਯਾਵਤਿਕਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪੱਤਾ**ਤਿ ਯੱਤਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੱਤਾ ਯੁੱਤਾ ਅਨੁਰੂਪਾ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚੱਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਕਤੱਤਾ, ਤੇ ਚ ਖੋ ਹੱਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤਾ। **ਸਭਾਗਾਪੱਤਿਯੋ ਚ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏੱਥ ਯਂ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਦਿਨਾ ਸਭਾਗਵੱਥੁਨਾ ਲਹੁਕਾਪੱਤਿਂ ਆਪੱਜਤਿ, ਏਵਰੂਪਾ "**ਵੱਥੁਸਭਾਗਾ**"ਤਿ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ। ਏਤਾਸੁ ਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁ ਵਿਸਭਾਗਾਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁਪਿ **ਪੱਤਕੱਲਂ** ਹੋਤਿਯੇਵ।

ਵੱਜਨੀਯਾ ਚ ਪੁੱਗਲਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਗਹੱਠਾਯ ਪਰਿਸਾਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੪) ਵਚਨਤੋ ਗਹੱਠੋ, ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਰਿਸਾਯ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉੱਦਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩) ਨਯੇਨ ਵੁੱਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਸਾਮਣੇਰੀ ਸਿਕ੍ਖਾਪੱਚਕ੍ਖਾਤਕੋ ਅਨ੍ਤਿਮਵੱਥੁਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਕੋ ਆਪੱਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਉਕ੍ਖਿੱਤਕੋ ਆਪੱਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਉਕ੍ਖਿੱਤਕੋ ਪਾਪਿਕਾਯ ਦਿੱਠਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸੱਗੇ ਉਕ੍ਖਿੱਤਕੋ ਪਣ੍ਡਕੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਤਿੱਥਿਯਪੱਕਨ੍ਤਕੋ ਤਿਰੱਚ੍ਛਾਨਗਤੋ ਮਾਤੁਘਾਤਕੋ ਪਿਤੁਘਾਤਕੋ ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਕੋ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋ ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਕੋ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋਤਿ ਇਮੇ ਵੀਸਤਿ ਚਾਤਿ ਏਕਵੀਸਤਿ ਪੁੱਗਲਾ ਵੱਜਨੀਯਾ ਨਾਮ, ਤੇ ਹੱਥਪਾਸਤੋ ਬਹਿਕਰਣਵਸੇਨ ਵੱਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਤਿਵਿਧੇ ਉਕ੍ਖਿੱਤਕੇ ਸਤਿ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਾਚਿੱਤਿਯਂ ਆਪੱਜਤਿ, ਸੇਸੇਸੁ ਦੁੱਕਟਂ। ਏੱਥ ਚ **ਤਿਰੱਚ੍ਛਾਨਗਤੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿੱਤਾ, ਸੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਿੱਥਿਯਾ ਗਹੱਠੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਏਤੇਪਿ ਹਿ ਵੱਜਨੀਯਾ। ਏਵਂ ਪੱਤਕੱਲਂ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅੱਜ ਮੇ ਉਪੋਸਥੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋਤਿਪੀਤਿ **ਪਿ**-ਸੱਦੇਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ''ਅੱਜ ਮੇ ਉਪੋਸਥੋ''ਤਿਪਿ ਵੱਤੁਂ ਵੱਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅੱਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਪਨ ''ਅੱਜ ਮੇ ਉਪੋਸਥੋ ਚਾਤੁੱਦਸੋਤਿ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸੋਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿੱਠਾਮੀਤਿ ਵੱਤੁਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਂ।

ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿੱਠਿਤਾ।

ਆਪੱਤਿਪਟਿਕਮ੍ਮਵਿਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੯. ਨਨੁ ਚ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਪੱਤਿਕੇਨ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਆਪੱਤਿ ਦੁੱਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਾਪੱਤਿਕਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਕਰਣੇ ਵਿਸੁਂ ਪਞ੍ਞੱਤਾ ਆਪੱਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞੱਤਂ ''ਨ ਸਾਪੱਤਿਕੇਨ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਆਪੱਤਿ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਞੱਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਿਸੁਂ ਪਞ੍ਞੱਤਾ ਆਪੱਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਖੋ ''ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਆਪੱਤਿ, ਸੋ ਆਵਿਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਅੱਥਤੋ ਪਞ੍ਞੱਤਾਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਾਰਿਸੁੱਦ੍ਧਿਦਾਨਪਞ੍ਞਾਪਨੇਨ ਚਾਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ''ਸਾਪੱਤਿਕੇਨ ਪਾਰਿਸੁੱਦ੍ਧਿਪਿ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਾਪੱਤਿਕੋ ਸਮਾਨੋ ''ਪਾਰਿਸੁੱਦ੍ਧਿਂ ਦਮ੍ਮਿ, ਪਾਰਿਸੁੱਦ੍ਧਿਂ ਮੇ ਹਰ, ਪਾਰਿਸੁੱਦ੍ਧਿਂ ਮੇ ਆਰੋਚੇਹੀ''ਤਿ ਵੱਤੁਮਰਹਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਿਸੁੱਦ੍ਧਿਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਸਨ੍ਤੀ ਆਪੱਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ ''ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਇੱਥਨ੍ਨਾਮਾਯ ਆਪੱਤਿਯਾ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਯਦਾ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਦਾ ਤਂ ਆਪੱਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਸੋਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਾਵ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਨ

ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਪੁਨ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੰ ਨ ਚਾ''ਤਿ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਦੇਸਿਤੇ ਪਨ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਇਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੰ ਕਾਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਏਵੰ ਤੀਹਿ ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਭਾਗੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਨ੍ਨਾ। ਯਦਾ ਅਞ੍ਞੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸੁਦ੍ਧੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਗਣਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਕੇਨਪਿ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਆਪਤ੍ਤਿਪਟਿਕਮ੍ਮਵਿਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਲਿਙ੍ਗਾਦਿਦਸ੍ਸਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੯. ਆਚਾਰਸਣ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਆਚਾਰਸਣ੍ਠਿਤਿ। ਆਕਰੀਯਤਿ ਪਕਾਸੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਆਕਾਰੋ**। ਲੀਨੰ ਗਮਯਤਿ ਬੋਧੇਤੀਤਿ **ਲਿਙ੍ਗੰ**। ਨਿਮਿਯਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਞਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ**। ਉਦ੍ਦਿਸੀਯਨ੍ਤਿ ਅਪਦਿਸੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਉਦ੍ਦੇਸੋ**। ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤੰ ਅਵਿਦਿਤਨ੍ਤਿ **ਅਞ੍ਞਾਤਕੰ**। ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਰਸਨ੍ਤਕੰਯੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਸਨ੍ਤਕ"**ਨ੍ਤਿ।

੧੮੦. ਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕਭਾਵਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕਭਾਵੰ। ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਭਵੋ ਨਾਮ ਤੇਸੰ ਲਦ੍ਧਿਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਨ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ।

ਨਗਨ੍ਤਬ੍ਬਗਨ੍ਤਬ੍ਬਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੧. ਉਪੋਸਥਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥੰ ਸੀਮਾਪਿ ਨਦੀਪਿ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਗਰੁਕੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਲਹੁਕਸ੍ਸ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਰਞ੍ਞਕੇਨਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਏਕਚਾਰਿਕੇਨ ਆਰਞ੍ਞਕਭਿਕ੍ਖੁਨਾ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਸਙ੍ਘਪਹੋਨਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ। **ਤਤ੍ਥ ਉਪੋਸਥੰ ਕਤ੍ਵਾਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਪੋਸਥਨ੍ਤਰਾਯੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪੋਸਥਨ੍ਤਰਾਯੋ।

ਵਜ੍ਜਨੀਯਪੁਗ੍ਗਲਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੩. ਹਤ੍ਥਪਾਸੁਪਗਮਨਮੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਆਦਯੋ ਠਿਤਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਵਾ, ਤੇਸੰ ਹਤ੍ਥਪਾਸੁਪਗਮਨਮੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਸੀਮਾਯਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਜਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੪. ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਇਧ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਓਕਾਸਪਰਿਦੀਪਨਸ੍ਸਪਿ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਅਬੋਧਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਵਿਸਯੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਰਜ੍ਜੂ**ਤਿ ਆਸਾਲ੍ਹੀਪੁਣ੍ਣਮਿਤੋ ਅਪਰਂ ਦਿਨਂ, ਪਾਟਿਪਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਸਾਲ੍ਹੀਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ।

ਵਸ੍ਸਾਨੇ ਚਾਰਿਕਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੫. **ਅਨਪੇਕ੍ਖਗਮਨੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਪੇਕ੍ਖਗਮਨੇਨ ਉਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਾਪੇਕ੍ਖਗਮਨੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੭-੧੮੯. **ਤੀਣਿ ਪਰਿਹੀਨਾਨੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਆਦੀਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਹੀਨਾਨਿ। **ਵਾਰੇਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਮਙ੍ਗਲਂ। **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਗੁਣਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ। **ਨ ਪਲੁਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਨ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ।

ਪਹਿਤੇਯੇਵ ਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੯. **ਭਿਕ੍ਖੁਗਤਿਕੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸ੍ਸਿਤਕੋ। ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਸਨਕਪੁਰਿਸੋ**"ਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨਂ **ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣਂ ਵਿਨਾ ਤਿਰੋਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋਪਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਚ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤੇਨੇਵ ''ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਆਭੋਗਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭਣ੍ਡਕ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਹਿਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਧੋਵਨਾਦਿਕਮ੍ਮੇਨ ਪਹਿਣਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਜ੍ਜੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਚੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਂ ਹੋਤਿ, ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **"ਆਚਰਿਯਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ"ਤਿ ਪਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਲਭਤੀ**ਤਿ ''ਅਗਿਲਾਨਮ੍ਪਿ ਆਚਰਿਯਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਲਭਤਿ। **ਸਚੇ ਪਨ ਨਂ ਆਚਰਿਯੋ "ਅਜ੍ਜ ਮਾ ਗਚ੍ਛਾ"ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਤਂ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇਯੇਵ ਪੁਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਸਚੇ ਆਚਰਿਯੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ''ਅਜ੍ਜ ਮਾ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੀਤਿਨਾਮਿਤਤ੍ਤਾ।

ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੧. **ਸਚੇ ਦੂਰਂ ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਵਜਾਦੀਸੁ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੩. “**ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ**”ਤਿ **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਸ੍ਸਾਵਿਹਾਰਤ੍ਤਾ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਸਤ੍ਥੇ ਪਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕੁਟਿਕਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇ ‘‘ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ’’ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਲਯਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਤੀ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਵਿਯੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨੇ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਪਵਾਰੇਤੁਞ੍ਚ ਨ ਲਭਤਿ।

ਵਸ੍ਸਂ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੪. **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪਿਸਾਚਿਲ੍ਲਿਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਿਸਾਚਾ ਏਵ **ਪਿਸਾਚਿਲ੍ਲਿਕਾ**, ਪਿਸਾਚਦਾਰਕਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਵਿਸਨਦ੍ਵਾਰਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਕਵਾਟਬਦ੍ਧਮੇਵ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਛਦਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣਪਣ੍ਣਇਟ੍ਠਕਸਿਲਾਸੁਧਾਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਛਦਨਾਨਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਪਦਰਚ੍ਛਦਨਾਯਪਿ ਕੁਟਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਨ ਆਲਯਕਰਣਵਸੇਨ ਉਪਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੪) ‘‘ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਨਾਲ਼ਕਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਨਪਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਛਦਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਛਨ੍ਨੇਯੇਵ ਸਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਸਚੇ ਸੇਨਾਸਨਂ ਲਭਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ। ਨੋ ਚੇ ਲਭਤਿ, ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਸਾਮਮ੍ਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਦਲ਼੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਸੇਨਾਸਨਿਕਸ੍ਸ ਨਾਵਾਦਿਂ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਆਲਯੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ। ਨਾਵਾਸਤ੍ਥਵਜੇਸੁਯੇਵ ਹਿ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਾਵਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਤਿ ਅਸਤਿ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਤਤ੍ਥ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਸਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਆਲਯਵਸੇਨਪਿ ਨਾਵਾਦੀਸੁ ਉਪਗਮਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ** ਨਾਮ ਦੀਘੇ ਮਞ੍ਚਪਾਦੇ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਟਨਿਯੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਮਞ੍ਚੋ। ਤਸ੍ਸ ਇਦਂ ਉਪਰਿ ਇਦਂ ਹੇਟ੍ਠਾਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਤੋਪਿ ਤਾਦਿਸੋਵ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸੁਸਾਨੇ ਦੇਵਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਾਸਾਣਾਨਂ ਉਪਰਿ ਪਾਸਾਣਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਗੇਹਮ੍ਪਿ ‘‘ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਵਸ੍ਸਂ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਧਮ੍ਮਿਕਕਤਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੫. **ਤਸ੍ਸਾ ਲਕ੍ਖਣਂ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ‘‘ਯੋ ਇਮਮ੍ਹਾ ਆਵਾਸਾ ਪਠਮਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਮਯਂ ਅਰਹਾਤਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੨੮) ਏਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਅਧਮ੍ਮਿਕਕਤਿਕਵਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ, ਪਰਤੋਪਿ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਅਧਮ੍ਮਿਕਂ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵ।

ਪਟਿਸ੍ਸਵਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੭. ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਨਾਸੀਮਾਯਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਆਵਾਸੇਸੁ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯੇ ‘‘ਵਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪੁਨ ਪਠਮੇਯੇਵ ‘‘ਵਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਦੁਤਿਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਵਿਸਂਵਾਦਨਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਤਿਯੇਵ ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਦੁਕ੍ਕਟ**”ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਤਞ੍ਚ ਖੋ…ਪੇ॰… ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਸਂਵਾਦਨਪਚ੍ਚਯਾ**”ਤਿ।

ਅਕਰਣੀਯੋਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਅਕਰਣੀਯੋ। **ਸਕਰਣੀਯੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨੇਵ ਸਕਰਣੀਯੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਅਕਰਣੀਯੋ ਸਕਰਣੀਯੋ’’ਤਿ ਚ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ‘‘ਅਕਰਣੀਯੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਸਕਰਣੀਯਾਕਰਣੀਯਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਪਰਤੋ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਵਾਰਦ੍ਵਯੇਪਿ ‘‘ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੋ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤੀਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਧਿਕਤਤ੍ਤਾ ਸੋ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬਹਿ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾਰਾ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰਾ ਵਸ੍ਸਂ ਅਨੁਪਗਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰਾ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰਾ ਸਾਪੇਕ੍ਖਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਠਮਵਾਰੋ ਸਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਤਰੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ‘‘ਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਨਾਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਅਯਂ ਪਨ ਵਾਰੋ ਨਵਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਅਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਦੁਤਿਯਵਾਰਸ੍ਸ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਨਵਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਪਿ ਸਤਿਯੇਵ ਕਰਣੀਯੇ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨਾਸਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮੇ ਚ ਸਤ੍ਤ ਵਾਰਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਤਉਪੋਸਥਿਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾ, ਅਪਰੇ ਸਤ੍ਤ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਤਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਏਵਂ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸੇਨ ਚੁਦ੍ਦਸ ਵਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸੇਨ ਤੇਯੇਵ ਚੁਦ੍ਦਸ ਵਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਸੋ ਤਦਹੇਵ ਅਕਰਣੀਯੋਤਿਆਦੀਸੁ’’**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। **ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ, ਕਥਾ ਏਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਸਤਿਯਾ ਪਨ ਵਸ੍ਸਂ ਨ ਉਪੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ’’ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਉਪੇਤਿ।

ਕੋਮੁਦਿਯਾ ਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਯਾਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ। ਸਾ ਹਿ ਕੁਮੁਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਕੋਮੁਦੀ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਿਕਾਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਤ੍ਤਾ ‘‘ਚਾਤੁਮਾਸਿਨੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਦਾ ਹਿ ਕੁਮੁਦਾਨਿ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਮੁਦਾਨਂ ਸਮੂਹੋ, ਕੁਮੁਦਾਨਿ ਏਵ ਵਾ **ਕੋਮੁਦਾ**, ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **‘‘ਕੋਮੁਦੀ’’**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕੁਮੁਦਵਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਟਿਸ੍ਸਵਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਵਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਅਫਾਸੁਕਵਿਹਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੯. ਪਵਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਦਿਤੋ ਲਾਪੋ **ਆਲਾਪੋ,** ਵਚਨਪਟਿਵਚਨਵਸੇਨ ਸਮਂ ਲਾਪੋ **ਸਲ੍ਲਾਪੋ। ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਟਿਕ੍ਕਮੇਯਜਾ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛੇਯਜ। **ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਯਜਾ**ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਠਪਨਤ੍ਥਾਯ ਏਕਂ ਸਮੁਗ੍ਗਪਾਤਿਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਯਜ। **ਸਮੁਗ੍ਗਪਾਤਿ** ਨਾਮ ਸਮੁਗ੍ਗਪੁਟਸਦਿਸਾ ਪਾਤਿ। **ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇ**ਤਿ ਅਪਰੂਲ੍ਹਹਰਿਤੇ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਨਧਮ੍ਮਾਨਿ ਤਿਣਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਨਿਤ੍ਤਿਣਞ੍ਚ ਮਹਾਤਿਣਗਹਨਞ੍ਚ ਯਤ੍ਥ ਸਕਟੇਨਪਿ ਛਡ੍ਡਿਤੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਤਿਣਾਨਿ ਨ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਠਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਹਿ ਅਵਿਕੋਪਨਤ੍ਥਮੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪ੍ਪਾਣਕੇ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਾਣਕੇ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣੇਨ ਮਰਿਤਬ੍ਬਪਾਣਕਰਹਿਤੇ ਵਾ ਮਹਾਉਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। ਪਰਿਤ੍ਤੋਦਕੇ ਏਵ ਹਿ ਭਤ੍ਤਪਕ੍ਖੇਪੇਨ ਆਲੁਲਿਤੇ ਸੁਖੁਮਪਾਣਕਾ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕਾਦੀਸੂਤਿ। ਪਾਣਕਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਓਪਿਲਾਪੇਯਜਾ**ਤਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਾਪੇਯਜ।

ਵਚ੍ਚਘਟਨ੍ਤਿ ਆਚਮਨਕੁਮ੍ਭੀ। **ਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਿਤ੍ਤਕਂ। **ਤੁਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਅਵਿਸਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਂ ਅਤਿਭਾਰਿਕਂ। **ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਸਞ੍ਞਾਯ। ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਉਕ੍ਖਿਪਨਂ ਹਤ੍ਥਵਿਲਙ੍ਘਨਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਹਤ੍ਥੁਕ੍ਖੇਪਕੇਨਾ**"ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਲਙ੍ਘੇਤਿ ਦੇਸਨ੍ਤਰਂ ਪਾਪੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਿਲਙ੍ਘਕੋ, ਹਤ੍ਥੋ ਏਵ ਵਿਲਙ੍ਘਕੋ ਹਤ੍ਥਵਿਲਙ੍ਘਕੋ, ਤੇਨ **ਹਤ੍ਥਵਿਲਙ੍ਘਕੇਨ,** ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤਹਤ੍ਥੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਹਿ ਜਨਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਸਂਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਵਿਲਙ੍ਘਕੇਨ ਉਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਂ।

ਅਫਾਸੁਕਵਿਹਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਵਾਰਣਾਭੇਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੨. **ਦ੍ਵੇਮਾ** , **ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਵਾਰਣਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਚ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕਾ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਚੇ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕੇਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਪਵਾਰਣਂ ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਵਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਏਵ ਵਾਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਪਵਾਰਣਦਿਵਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਕਤਿਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨ ਸਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਨਂ ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇਸੁਪਿ ਪਵਾਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਾ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਾ ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਚੇਤਿਯਗਿਰਿਮਹਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਮਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਪਵਾਰੇਤੁਕਾਮਾਨਞ੍ਞੇਵ ਹੋਤਿ।

ਪਵਾਰਣਾਦਾਨਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੩. **ਸਚੇ ਪਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਪਵਾਰਣਦਾਯਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਹੋਤਿ। **ਤੇਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਦਾਯਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਨ੍ਨਰਸਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੨. ਪਨ੍ਨਰਸਕੇਸੁ **ਪਵ◌ਾਰਿਤਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਪਵ◌ਾਰਿਤਸਮਨਨ੍ਤਰਂ। **ਅਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਪਵ◌ਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾ। **ਏਕਚ੍ਚਾਯ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਸਕਸਕਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤੇਸੁ। **ਪੁਨ ਪਵ◌ਾਰਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। **ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਮਸਮਾ, ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਗਤੇ ਅਨਾਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਞ੍ਞੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਬ੍ਬਾਯ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਮਸਮਾ, ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿ ਸਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤਾ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤੁਞ੍ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਭਾਵ◌ਾ ਵਗ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਉਪੋਸਥੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਪਵ◌ਾਰਣਾਠਪਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੭. ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ**। ''ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ , ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਨ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਾ**।

ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੦. **ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਕਤੇ ਸੁਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕੁਪੋਸਥੇ ਕਤੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਵ◌ਾਰਣਂ ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। **ਏਵਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵ◌ੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵ◌ੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਪਵ◌ਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੧. ਅਯਂ ਪਵ◌ਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹੋ ਏਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋਪਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਿਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **''ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਵਸੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''**ਤਿ। **ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਤੇਸਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। **ਪਵ◌ਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਾਪਿ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਵ◌ਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹੇ ਕਤੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮਾ ਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਾਰੇਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਪਵ◌ਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਸੋਣਕੋਲ਼ਿਵਿਸਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੨. ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਉਣ੍ਣਪਾਵਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਉਣ੍ਣਾਮਯਂ ਪਾਵਾਰਣਂ। **ਵਿਹਾਰਪਚ੍ਛਾਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਛਾਯਾਯਂ। ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਮਾਨਚ੍ਛਾਯਾਯਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸੋਣਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੩. ਸੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਤੋਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ। **ਸੀਤਵਨੇ**ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੬.੫੫) ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਵਨੇ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਚਙ੍ਕਮਨਸਤਾਨਿ ਮਾਪਿਤਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਚਙ੍ਕਮਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਤੋ ਪਾਦਤਲਾਨਿ ਭਿਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਜਾਣੂਹਿ ਚਙ੍ਕਮਤੋ ਜਾਣੁਕਾਨਿਪਿ ਹਤ੍ਥਤਲਾਨਿਪਿ ਭਿਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਛਿਦ੍ਦਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਏਵਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਓਭਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਤਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯੇਨ ਕਿਲਮਿਤਕਾਯਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਨਕੋਟਿਯਂ ਪਾਸਾਣਫਲਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯਾ। **ਨ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ‘‘ਸਚੇ ਅਹਂ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ ਵਾ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ ਵਾ ਨੇਯ੍ਯੋ ਵਾ, ਨ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਅਦ੍ਧਾ ਪਨ ਪਦਪਰਮੋ, ਯੇਨ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ **“ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦੀਨਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਭੋਗਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ।

ਪਾਤੁਰਹੋਸੀਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਸੋਣੋ ਅਜ੍ਜ ਸੀਤਵਨੇ ਪਧਾਨਭੂਮਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਇਮਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਹੋਡ੍ਢਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੀਣੋਪਮਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸੀਤਵਨੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ**ਤਿ ਪਧਾਨਿਕਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਓਵਦਿਤੁਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਨਿਸੀਦਨਤ੍ਥਂ ਯਥਾਲਾਭੇਨ ਆਸਨਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾਵ ਪਧਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ , ਅਞ੍ਞਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਾਨਿ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾਵ ਪਧਾਨਂ ਅਕਾਸਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ’’ਤਿ।

ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸੀਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਵਸੇਸਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯਂ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਸਿਪ੍ਪੇ ਛੇਕੋ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਕਥਿਯਮਾਨੇ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵੀਣੋਪਮਂ ਕਥੇਤੁਂ ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵੀਣਾਯ ਤਨ੍ਤਿਸ੍ਸਰੇ ਕੁਸਲਤਾ** ਨਾਮ ਵੀਣਾਯ ਵਾਦਨਕੁਸਲਤਾ, ਸੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਕੁਸਲੋ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਹਿਸ੍ਸ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਕਾਯੇਨ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਂ ਪਨ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਸਿਪ੍ਪਮੇਵ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਸੁਂ। ਤਸ੍ਸ –

‘‘ਸਤ੍ਤ ਸਰਾ ਤਯੋ ਗਾਮਾ, ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਏਕਵੀਸਤਿ।
ਠਾਨਾ ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ, ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਸਰਮਣ੍ਡਲਾ’’ਤਿ॥ –

ਆਦਿਕਂ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਸਿਪ੍ਪਂ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਪਗੁਣਂ ਅਹੋਸਿ। **ਅਚ੍ਚਾਯਤਾ**ਤਿ ਅਤਿਆਯਤਾ ਖਰਮੁਚ੍ਛਨਾ। **ਸਰਵਤੀ**ਤਿ ਸਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮਾ ਕਮ੍ਮਯੋਗ੍ਗਾ। **ਅਤਿਸਿਥਿਲਾ**ਤਿ ਮਨ੍ਦਮੁਚ੍ਛਨਾ। **ਸਮੇ ਗੁਣੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਸਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ।

ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਤਿਗਾਲ੍ਹੰ। **ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਤਭਾਵਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ। **ਅਤਿਲੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਸਿਥਿਲੰ। **ਕੋਸਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਕੁਸੀਤਭਾਵਤ੍ਥਾਯ। **ਵੀਰਿਯਸਮਥੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਹੀ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਸਮਥੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਹਿ, ਵੀਰਿਯੰ ਸਮਥੇਨ ਯੋਜੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਞ੍ਚ ਸਮਤੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਹੀ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਸਮਤੰ ਸਮਭਾਵੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧੰ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਸਦ੍ਧਾਯ, ਵੀਰਿਯੰ ਸਮਾਧਿਨਾ, ਸਮਾਧਿਞ੍ਚ ਵੀਰਿਯੇਨ ਯੋਜਯਤਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਸਮਤਾ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਤਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਾ, ਸਾ ਸਦਾਪਿ ਬਲਵਤੀਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਨੇਸੰ ਯੋਜਨਾਵਿਧਾਨੰ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੬੦-੬੨) ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਤਤ੍ਥ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਾਹੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਭਾਵੇ ਸਤਿ ਯੇਨ ਆਦਾਸੇ ਮੁਖਬਿਮ੍ਬੇਨੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਮਗ੍ਗਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਫਲਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਹੀਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਕਥੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸੀਤਿ ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। **ਏਕੋ**ਤਿ ਅਸਹਾਯੋ। **ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਹਿ ਚ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿ ਚ ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤਿਂ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੋ। **ਆਤਾਪੀ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਾਤਾਪੇਨ ਆਤਾਪੋ। ਆਤਪ੍ਪਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹੀਤਿ ਆਤਾਪੋ, ਵੀਰਿਯੰ। **ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਪੇਸਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਵਾ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਰਮ੍ਭਤੋ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ। **ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਏਕੋ। **ਅਰਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਏਕੋ ਮਹਾਸਾਵਕੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੪੪. **ਵੁਸਿਤ**ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਥਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ। **ਕਤਕਰਣੀਯੋ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਓਹਿਤਭਾਰੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਭਾਰੰ ਕਿਲੇਸਭਾਰੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਭਾਰਞ੍ਚ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਸਦਤ੍ਥੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸੰਯੋਜਨੋ**ਤਿ ਖੀਣਭਵਬਨ੍ਧਨੋ। **ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਛ ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਛ ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਅਰਹਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੰ,** ਤੇਹੇਵ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪਵਿਵੇਕੋ,** ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਾਭਾਵਤੋ **ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੰ,** ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਖਯਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯੋ,** ਤਣ੍ਹਾਯ ਖਯਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ,** ਸਮ੍ਮੋਹਾਭਾਵਤੋ **ਅਸਮ੍ਮੋਹੋ**ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਕੇਵਲੰ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਪਟਿਵੇਧਰਹਿਤੰ ਕੇਵਲੰ ਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾਯ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੰ। **ਪਟਿਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਕਰਣੇਨ ਵਡ੍ਢਿਂ। **ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਵੇਧੇਨ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵਿਹਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਮਾਨਸੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਲਾਭਞ੍ਚ ਤੇਸੰਯੇਵ ਸੁਕਤਭਾਵਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਭਣਨਞ੍ਚ। **ਨਿਕਾਮਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਮਾਨੋ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ। **ਪਵਿਵੇਕਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਪਵਿਵੇਕੇ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਨ੍ਤਿ ਸੀਲਞ੍ਚ ਵਤਞ੍ਚ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤੰ। **ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਾਰਭਾਵੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੰ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ। ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ''ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਕਥਿਤੰ, ਸੇਸੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੇ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ''ਅਸਮ੍ਮੋਹਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਕਥਿਤੰ, ਸੇਸੇਸੁ ਅਰਹਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋ – ''ਸਬ੍ਬੇਸ੍ਵੇਵੇਤੇਸੁ ਅਰਹਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਕਥਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਭੁਸਾਤਿ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਦਿਬ੍ਬਰੂਪਸਦਿਸਾ। **ਨੇਵਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਿਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਕਿਲੇਸਾ ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਅਮਿਸ੍ਸੀਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਿਸ੍ਸਕਤੰ। ਕਿਲੇਸਾ ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਿਤ੍ਤੰ ਮਿਸ੍ਸੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਭਾਵਾ ਅਮਿਸ੍ਸੀਕਤੰ। **ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ। **ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਚਲਨਪ੍ਪਤ੍ਤੰ। **ਵਯਞ੍ਚਸ੍ਸਾਨੁਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ

ਤਸ੍ਸ ਚੇਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਮ੍ਪਿ ਵਯਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਭੁਸਾ ਵਾਤਵੁਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਬਲਵਾ ਵਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। **ਨੇਵ ਨੰ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਕਭਾਗੇਨ ਚਾਲੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ। **ਨ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਥੂਣੰ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਕਮ੍ਪੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ। **ਨ ਸਮ੍ਪਵੇਧੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵੇਧੇਤ੍ਵਾ ਪਵੇਧੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ।

ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੰ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮੇਵ ਕਥਿਤੰ। **ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਅਸਮ੍ਮੋਹਞ੍ਚ ਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਸਮ੍ਮੋਹੰ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਯਤਨੁਪ੍ਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਆਯਤਨਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਞ੍ਚ ਵਯਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਨਯੇਨ ਇਮਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ ਕਥਿਤਾ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਆਯਤਨੁਪ੍ਪਾਦੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਮਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਧਿਗਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵੰ **ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ**। ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਸੋਣਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਬ੍ਬਨੀਲਿਕਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੬. **ਅਦ੍ਦਾਰਿਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਅਭਿਨਵਾਰਿਟ੍ਠਫਲਵਣ੍ਣਾ। ਉਦਕੇਨ ਤਿਨ੍ਤਕਾਕਪਤ੍ਤਵਣ੍ਣਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੇ ਉਪਾਹਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੮. ਅਭਿਜੀਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਭਿਜੀਵਨਿਕੰ**। ਕਿਨ੍ਤੰ? ਸਿਪ੍ਪੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੇਨ ਸਿਪ੍ਪੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਕਟ੍ਠਪਾਦੁਕਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੧. **ਉਣ੍ਣਾਹਿ ਕਤਪਾਦੁਕਾ**ਤਿ ਉਣ੍ਣਾਲੋਮਮਯਕਮ੍ਬਲੇਹਿ, ਉਣ੍ਣਾਲੋਮੇਹਿ ਏਵ ਵਾ ਕਤਪਾਦੁਕਾ। **ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਾਵੀਨੰ ਵਿਸਾਣੇਸੁ ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਿਸਾਣਾਦੀਸੁ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯਾਨਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੩. **ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸਯੁਤ੍ਤੰ ਹਤ੍ਥਵਟ੍ਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸਯੁਤ੍ਤੰ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹਤ੍ਥਵਟ੍ਟਕ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਚ੍ਚੇਕਵਾਕ੍ਯਪਰਿਸਮਾਪਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪੁਰਿਸਯੁਤ੍ਤੰ ਇਤ੍ਥਿਸਾਰਥਿ ਵਾ...ਪੇ॰... ਪੁਰਿਸਾ ਵਾ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ**"ਤਿ। **ਪੀਠਕਸਿਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੀਠਕਯਾਨੰ। **ਪਾਟਙ੍ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਦੋਲਿਕਾਯੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ।

ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੪. **ਵਾਲ਼ਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਆਹਰਿਮਾਨਿ ਵਾਲ਼ਰੂਪਾਨਿ। ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਰੂਪਾਕੁਲੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੋ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ''ਤਿ **ਸਾਰਸਮਾਸੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। "**ਦੀਘਲੋਮਕੋ ਮਹਾਕੋਜਵੋ**ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਲੋਮੋ ਕਾਲ਼ਕੋਜਵੋ। ''ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਾਨਿ ਕਿਰ ਤਸ੍ਸ ਲੋਮਾਨੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਵਾਨਚਿਤ੍ਰੋ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੋ**ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਚਿਤ੍ਰੋ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੋ। **ਘਨਪੁਪ੍ਫਕੋ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੋ**ਤਿ ਉਣ੍ਣਾਮਯਲੋਹਿਤਤ੍ਥਰਣੋ। **ਪਕਤਿਤੂਲਿਕਾ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਤੂਲਲਤਾਤੂਲਪੋਟਕੀਤੂਲਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਤੂਲਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਪੁਣ੍ਣਾ ਤੂਲਿਕਾ। "**ਉਦ੍ਦਲੋਮੀ**ਤਿ ਉਭਤੋਦਸੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੰ। **ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀ**ਤਿ ਏਕਤੋਦਸੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣ''ਨ੍ਤਿ

ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫) ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਸਾਰਸਮਾਸੇ** ਪਨ ‘‘ਉਦ੍ਦਲੋਮੀਤਿ ਏਕਤੋ ਉਗ੍ਗਤਪੁਪ੍ਫਂ। ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀਤਿ ਉਭਤੋ ਉਗ੍ਗਤਪੁਪ੍ਫ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **‘‘ਕੋਸੇਯ੍ਯਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਕਸਟਮਯ’’ਨ੍ਤਿ **ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਦ੍ਧਕੋਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਨਰਹਿਤਂ। **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨੇਤ੍ਥ ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕਂ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਗੋਨਕਾਦੀਨਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਨਰਹਿਤਾਪਿ ਤੂਲਿਕਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਯਾਨਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਵਸੇਨ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਚ ਉਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੇ ਠਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਦੇਸਨਾਯਂ ਪਨ ਗਹਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕਂ…ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ।

ਅਜਿਨਚਮ੍ਮੇਹੀਤਿ ਅਜਿਨਮਿਗਚਮ੍ਮੇਹਿ। ਤਾਨਿ ਕਿਰ ਚਮ੍ਮਾਨਿ ਸੁਖੁਮਤਰਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਪਟ੍ਟਤਿਪਟ੍ਟਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਅਜਿਨਪਵੇਣੀ**’’ਤਿ। ਉਤ੍ਤਰਂ ਉਪਰਿਭਾਗਂ ਛਾਦੇਤੀਤਿ **ਉਤ੍ਤਰਚ੍ਛਦੋ**, ਵਿਤਾਨਂ, ਤਞ੍ਚ ਲੋਹਿਤਵਿਤਾਨਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **‘‘ਉਪਰਿਬਦ੍ਧੇਨ ਰਤ੍ਤਵਿਤਾਨੇਨਾ**’’ਤਿ। ‘‘ਰਤ੍ਤਵਿਤਾਨੇਸੁ ਚ ਕਾਸਾਵਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕੁਸੁਮ੍ਭਾਦਿਰਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਉਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਉਪਧਾਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫) ‘‘ਅਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਦਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਞ੍ਚੇ ਤਿਰਿਯਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਦਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੭) ਪਨ ‘‘ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਸੀਸੁਪਧਾਨਞ੍ਚ ਪਾਦੁਪਧਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਨਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਦਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਿਲਾਨੋਯੇਵ ਮਞ੍ਚੇ ਤਿਰਿਯਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਗਿਹਿਵਿਕਤਾਨੁਞ੍ਞਾਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੬. ਅਭਿਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਪਸ੍ਸਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ।

ਸੋਣਕੁਟਿਕਣ੍ਣਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੭. ਪਪਤਕੇ ਪਬ੍ਬਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਵਤ੍ਤੇ ਪਬ੍ਬਤੇ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਪਵਤ੍ਤਨਾਮਕੇ ਪਬ੍ਬਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੬) ਨਾਮੇਨ ਸੋਣੋ ਨਾਮ, ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਉਪਾਸਕਤ੍ਤਪਟਿਵੇਦਨੇਨ ਉਪਾਸਕੋ, ਕੋਟਿਅਗ੍ਘਨਕਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਧਾਰਣੇਨ ‘‘ਕੋਟਿਕਣ੍ਣੋ’’ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ, ਨ ਸੁਕੁਮਾਰਸੋਣੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਪਤਕੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਠਾਨੇ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਤਤ੍ਥ ਵਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਹੋਤੀ**’’ਤਿ।

ਸੋ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਥੇਰੋ ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਸਂਵੇਗਬਹੁਲੋ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਯਂ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਾ ਸਤ੍ਥੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਾਣਿਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਉਜ੍ਜੇਨਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਅਟਵਿਯਂ ਸਤ੍ਥੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੇ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਜਨਸਮ੍ਬਾਧਭਯੇਨ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਪਕ੍ਕਮ੍ਮ ਨਿਦ੍ਦਂ ਉਪਗਞ੍ਛਿ। ਸਤ੍ਥੋ ਪਚ੍ਚੂਸਵੇਲਾਯਂ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਤੋ, ਨ ਏਕੋਪਿ ਸੋਣਂ ਪਬੋਧੇਸਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਵਿਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਅਗਮਿਂਸੁ। ਸੋ ਪਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਕਞ੍ਚਿ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੇਨ ਗਤਮਗ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੀਘਂ ਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਕਂ ਵਟਰੁਕ੍ਖਂ ਉਪਗਞ੍ਛਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਦ੍ਦਸ ਏਕਂ ਮਹਾਕਾਯਂ ਵਿਰੂਪਦਸ੍ਸਨਂ ਬੀਭਚ੍ਛਂ ਪੁਰਿਸਂ ਅਟ੍ਠਿਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਂਸਾਨਿ

ਸਯਮੇਵ ਖਾਦਨ੍ਤੰ, ਦਿਸ੍ਵਾਨ ''ਕੋਸਿ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਪੇਤੋਸ੍ਮਿ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਕਰੋਸੀਤਿ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ। ਕਿੰ ਪਨ ਤੰ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ? ਅਹੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਾਰੁਕਚ੍ਛਨਗਰਵਾਸੀ ਕੂਟਵਾਣਿਜੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸੰ ਸਨ੍ਤਕੰ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿੰ, ਸਮਣੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਉਪਗਤੇ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਮੰਸੰ ਖਾਦਥਾ''ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿੰ, ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਏਤਰਹਿ ਇਮੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭਵਾਮੀਤਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਣੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸੰਵੇਗੰ ਪਟਿਲਭਿ।

ਤਤੋ ਪਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਮੁਖਤੋ ਪਗ੍ਘਰਿਤਕਾਲ਼ਲੋਹਿਤੇ ਦ੍ਵੇ ਪੇਤਦਾਰਕੇ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤੇਪਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੰ ਕਥੇਸੁੰ। ਤੇ ਕਿਰ ਭਾਰੁਕਚ੍ਛਨਗਰੇ ਦਾਰਕਕਾਲੇ ਗਨ੍ਧਵਾਣਿਜ੍ਜਾਯ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤਰਿ ਖੀਣਾਸਵੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਨ੍ਤਿਯਾ ਗੇਹੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਕੰ ਕਸ੍ਮਾ ਸਮਣਾਨੰ ਦੇਸਿ, ਤਯਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਨਕਸਮਣਾਨੰ ਮੁਖਤੋ ਕਾਲ਼ਲੋਹਿਤੰ ਪਗ੍ਘਰਤੂ''ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿੰਸੁ। ਤੇ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਪੇਤਯੋਨਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਇਮੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਣੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸੰਵੇਗਜਾਤੋ ਅਹੋਸਿ।

ਸੋ ਉਜ੍ਜੇਨਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੰ ਕਰਣੀਯੰ ਤੀਰੇਤ੍ਵਾ ਕੁਰਰਘਰੰ ਪਚ੍ਚਾਗਤੋ ਥੇਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਥੇਰੋਪਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤੀਸੁ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸੇ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਥੇਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗੇਹੰ ਗਤੋ ਸਾਯਮਾਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨੰ ਉਪਗਤੋ ਥੋਕੰਯੇਵ ਨਿਦ੍ਦਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨਤਲੇ ਨਿਸਜ੍ਜ ਯਥਾਸੁਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਤੇ ਚ ਪੇਤਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖੰ ਅਤਿਵਿਯ ਭਯਾਨਕੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਮਿ। ਸੋ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਥ ਖੋ ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ…ਪੇ॰… ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ"**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾ ਯਥਾ**ਤਿਆਦਿਪਦਾਨੰ ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯੇਨ ਯੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਤਿ ਵਿਵਰਤਿ ਵਿਭਜਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨਿੰ ਕਰੋਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਮੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤੋ ਏਵੰ ਹੋਤਿ ''ਯਦੇਤੰ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਏਕਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸੰ ਅਖਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ**, ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਕਿਲੇਸਮਲੇਨ ਅਮਲੀਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ, ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤੰ** ਲਿਖਿਤਸਙ੍ਖਸਦਿਸੰ ਧੋਤਸਙ੍ਖਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ ਚਰਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਦੰ ਨ ਸੁਕਰੰ ਅਗਾਰੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ…ਪੇ॰… ਚਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ।

ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤੰ ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ **"ਇਚ੍ਛਾਮਹੰ ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਞਾਣੰ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕੰ ਆਗਮਯਮਾਨੋ **"ਦੁਕ੍ਕਰੰ ਖੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਛਨ੍ਦੰ ਨਿਵਾਰੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਦੁਤਿਯਸੇਯ੍ਯੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੇਯ੍ਯਾਸੀਸੇਨ ''ਏਕੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਕੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਕੋ ਨਿਸੀਦਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਕਾਯਵਿਵੇਕੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਨ ਏਕਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਯਨਮਤ੍ਤੰ। **ਏਕਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਰਤ੍ਤੂਪਰਤੋ ਵਿਰਤੋ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦, ੧੯੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੩ ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੧) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ ਵਿਰਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਾਨੁਯੋਗਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਵਾ। **ਇਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਚੋਦਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਗੇਹੇਯੇਵ। **ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਾਸਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਉਪੋਸਥਸੀਲਨਿਯਮਾਦਿਭੇਦੰ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੰ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੰ ਦਸਙ੍ਗਞ੍ਚ ਸੀਲੰ ਤਦਨੁਰੂਪਞ੍ਚ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਭਾਵਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜ। ਏਤਞ੍ਹਿ ਉਪਾਸਕੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੰ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ **"ਕਾਲਯੁਤ੍ਤੰ ਏਕਸੇਯ੍ਯੰ ਏਕਭਤ੍ਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ"**ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਪਞ੍ਚਦ੍ਦਸੀਅਟ੍ਠਮੀਪਾਟਿਹਾਰਿਕਪਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਾਲੇਨ ਯੁਤ੍ਤੰ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਵਾ ਤੁਯ੍ਹੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤੰ ਪਤਿਰੂਪੰ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੰ, ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ

ਕਾਮਾਨਂ ਦੁਪ੍ਪਹਾਨਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਯੋਗਜਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ ਵਦਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਛਨ੍ਦਂ ਨਿਵਾਰੇਤੁਂ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਆਰਮ੍ਭੋ ਉਸ੍ਸਾਹੋ। **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੀ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਸਂਵੇਗਸ੍ਸ ਚ ਨਾਤਿਤਿਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਵੂਪਸਮਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿ, ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਂ ਪਨ ਅਨੁਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਆਰੋਚੇਸਿ, ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਥੇਰੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਪਨ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਕ੍ਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿ ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਕਾਲੋ''ਤਿ ਥੇਰੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਞ੍ਚ ਤਂ ਤੀਣਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਣਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋਣੋ…ਪੇ॰… ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸੀ**"ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਭਿਕ੍ਖੁਕੋ**ਤਿ ਕਤਿਪਯਭਿਕ੍ਖੁਕੋ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇਯੇਵ ਵਸਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਕਤਿਪਯਾ ਏਵ ਅਹੇਸੁਂ । ਤੇ ਚ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਏਕੋ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਨਿਗਮੇ ਦ੍ਵੇਤਿ ਏਵਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਸਿਂਸੁ। **ਕਿਚ੍ਛੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ। **ਕਸਿਰੇਨਾ**ਤਿ ਆਯਾਸੇਨ। **ਤਤੋ ਤਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦਿਤੋ। ਥੇਰੇਨ ਹਿ ਕਤਿਪਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਆਨੀਯਮਾਨੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਨੀਤਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ, ਕਞ੍ਚਿ ਕਾਲਂ ਆਗਮੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੇਸੁ ਆਨੀਯਮਾਨੇਸੁ ਇਤਰੇ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਨਯਨੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਚਿਰੇਨੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਤਦਾ ਏਕਵਿਹਾਰੀ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ…ਪੇ॰… ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ।

ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸ੍ਸਾਤਿ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੁਸਿਤਵਤੋ। **ਏਦਿਸੋ ਚ ਏਦਿਸੋ ਚਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੋ ਚ ਏਵਰੂਪੋ ਚ। ''ਏਵਰੂਪਾਯ ਨਾਮ ਰੂਪਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਏਵਰੂਪਾਯ ਧਮ੍ਮਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ **ਸੁਤੋਯੇਵ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ। ਨ ਚ ਮਯਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਦ੍ਧਾਯ ਏਵ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯਂ ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ ਸੋਲ਼ਸ ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗਿਯਾਨਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਚੇਤਸਾ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਣਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੁਪਸਞ੍ਹਿਤਪਾਮੋਜ੍ਜਾਦਿਮੁਖੇਨ ਸਮਾਹਿਤੋ ਸਰਭਞ੍ਞਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਏਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਵਾਸੋ ਆਣਤ੍ਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ ''ਨ ਚ ਮਯਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਇਦਂ ਰੂਪਕਾਯਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਸੋਣੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ 'ਉਪਾਸਕਾਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇਯੇਵ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰੇਸਿ। ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ 'ਯੋ ਖੋ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੭)। ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਾਯਦਸ੍ਸਨਂ ਪਗੇਵ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਰੂਪਕਾਯਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ।

ਪਾਸਾਦਿਕਨ੍ਤਿਆਦਿਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਸੂਕਾਯਿਕਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਚਿਤ੍ਤਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਸਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦) ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਕੇਤੁਮਾਲਾਲਙ੍ਕਤਾਯ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਕਾਯਦਸ੍ਸਨਬ੍ਯਾਵਟਸ੍ਸ ਜਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਪਸਾਦਾਵਹਂ। **ਪਸਾਦਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਬਲਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਛਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਅਟ੍ਠਾਰਸਆਵੇਣਿਕਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਪ੍ਪਭੁਤਿਅਪਰਿਮਾਣਗੁਣਗਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਯ ਧਮ੍ਮਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਕਜਨਸ੍ਸ ਪਸਾਦਨੀਯਂ ਪਸੀਦਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦਕਂ ਵਾ। **ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਲੋਲ਼ਤਾਵਿਗਮੇਨ ਵੂਪਸਨ੍ਤਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। **ਸਨ੍ਤਮਾਨਸ**ਨ੍ਤਿ ਛਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ

ৱੂਪਸਨ੍ਤਮਾਨਸਂ। **ਉਤ੍ਤਮਦਮਥਸਮਥਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾৱਿਮੁਤ੍ਤਿਚੇਤੋৱਿਮੁਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਦਮਥਂ ਸਮਥਞ੍ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ৱਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ৱਾ ਠਿਤਂ। **ਦਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਤਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਭਾৱਤੋ ਦৱਾਦਿਅਭਾৱਤੋ ਚ ਕਾਯੇਨ ਦਨ੍ਤਂ। **ਗੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧৱਚੀਸਮਾਚਾਰਤਾਯ ਨਿਰਤ੍ਥਕৱਾਚਾਭਾৱਤੋ ਰৱਾਦਿਅਭਾৱਤੋ ਚ ৱਾਚਾਯ ਗੁਤ੍ਤਂ। **ਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮਨੋਸਮਾਚਾਰਤਾਯ ਅਰਿਯਿਦ੍ਧਿਯੋਗੇਨ ਅਬ੍ਯਾৱਟਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖੁਪੇਕ੍ਖਾਭਾৱਤੋ ਚ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯৱਸੇਨ ਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। **ਨਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਾਦਿৱਸੇਨ ਅਗਮਨਤੋ, ਪਹੀਨਾਨਂ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਪੁਨਾਗਮਨਤੋ ਅਪਚ੍ਚਾਗਮਨਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਆਗੁਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਕਰਣਤੋ, ਪੁਨਬ੍ਭৱਸ੍ਸ ਚ ਅਗਮਨਤੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਨਾਗਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਪਾਸਾਦਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰੂਪਕਾਯੇਨ ਭਗৱਤੋ ਪਮਾਣਭੂਤਤਂ ਦੀਪੇਤਿ, ‘‘ਪਸਾਦਨੀਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮਕਾਯੇਨ। ‘‘ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੇਸੇਹਿ ਪਮਾਣਭੂਤਤਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਤੇਨ ਚਤੁਪ੍ਪਮਾਣਿਕੇ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿৱਾਸੇ ਅਨৱਸੇਸਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਭਗৱਤੋ ਪਮਾਣਭਾৱੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ৱੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਏਕৱਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ। ਗਨ੍ਧਕੁਟਿ ਹਿ ਇਧ ‘‘ৱਿਹਾਰੋ’’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ৱਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ৱਸਿਤੁਂ।

੨੫੮. ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ৱੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ৱਾਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੬) ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ৱੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ৱਾ। ‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਭਗৱਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਾৱਕਸਾਧਾਰਣਾ ਸਬ੍ਬਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਬਹੁਦੇৱ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ৱੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ৱਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ৱਾ ৱਿਹਾਰਂ ਪਾৱਿਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਸੋਣੋ ਭਗৱਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ৱਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਸਬ੍ਬਾ ਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਬਹੁਦੇৱ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ৱੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ৱਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ৱਾ ৱਿਹਾਰਂ ਪਾৱਿਸੀ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ৱਦਨ੍ਤਿ। ਪৱਿਸਿਤ੍ৱਾ ਚ ਭਗৱਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਚੀৱਰਂ ਤਿਰੋਕਰਣੀਯਂ ਕਤ੍ৱਾਪਿ ਭਗৱਤੋ ਪਾਦਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ৱੀਤਿਨਾਮੇਸਿ। **ਅਜ੍ਝੇਸੀ**ਤਿ ਆਣਾਪੇਸਿ। **ਪਟਿਭਾਤੁ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੁਯ੍ਹਂ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਸਿਤੁਂ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁ ਞਾਣਮੁਖਂ ਆਗਚ੍ਛਤੁ, ਯਥਾਸੁਤਂ ਯਥਾਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਬ੍ਬਾਨੇৱ ਅਟ੍ਠਕৱਗ੍ਗਿਕਾਨੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕৱਗ੍ਗਭੂਤਾਨਿ **ਕਾਮਸੁਤ੍ਤਾ**ਦੀਨਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧) ਸੋਲ਼ਸ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਸਰੇਨ ਅਭਾਸੀ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੁਸ੍ਸਾਰਣਸਰੇਨ ਅਭਾਸਿ, ਸਰਭਞ੍ਞৱਸੇਨ ਕਥੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਰਭਞ੍ਞਪਰਿਯੋਸਾਨੇ**ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਰਣਾৱਸਾਨੇ। **ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਸੁਮਨਸਿਕਤਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਨਸਿ ਕਤਾਨਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਉਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਸਮ੍ਮਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ৱਾਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸਜ੍ਝਾਯਾਦਿৱਸੇਨ ਮਨਸਿਕਰਣਕਾਲੇ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ৱਾ ਮਿਚ੍ਛਾ ਰੋਪੇਤਿ, ਪਦਪਚ੍ਚਾਭਟ੍ਠਂ ৱਾ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਏৱਮਯਂ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਦੇৱ ਯਥੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਮਨਸਿ ਕਤਾਨਿ। ਤੇਨ ৱੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸੁਮਨਸਿਕਤਾਨੀਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਨਸਿ ਕਤਾਨੀ’’ਤਿ। **ਸੂਪਧਾਰਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਧਾਰਿਤਾਨਿ। ਅਤ੍ਥੇ ਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਧਾਰਿਤੇ ਸਕ੍ਕਾ ਪਾਲ਼ਿ ਸਮ੍ਮਾ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤੁਂ। **ਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾਪਿ ৱਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਸਿਥਿਲਧਨਿਤਾਦੀਨਂ ਯਥਾৱਿਧਾਨਂ ৱਚਨੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯ ਪੋਰਿਯਾ ৱਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ৱਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ৱਿਮੁਤ੍ਤਾਯ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ৱਿਮੁਤ੍ਤৱਾਦਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਨੇਲਗਲਾਯਾ**ਤਿ ਏਲਂ ৱੁਚ੍ਚਤਿ ਦੋਸੋ, ਤਂ ਨ ਪਗ੍ਘਰਤੀਤਿ ਅਨੇਲਗਲਾ, ਤਾਯ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ৱਾ **ਅਨੇਲਗਲਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੇਲਾਯ ਚ ਅਗਲਾਯ ਚ, ਨਿਦ੍ਦੋਸਾਯ ਅਗਲਿਤਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯ ਅਪਰਿਹੀਨਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਂ ਭਗৱਾ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖৱੇ, ਮਮ ਸਾৱਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਲ੍ਯਾਣৱਾਕ੍ਕਰਣਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਸੋਣੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੮, ੨੦੬) ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ। **ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ৱਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਞਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਯ।

ਕਤਿৱਸ੍ਸੋਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਮਜ੍ਝਿਮৱਯਸ੍ਸ ਤਤਿਯੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਠਿਤੋ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਪਰੇਸਂ ਚਿਰਤਰਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ৱਿਯ ਖਾਯਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗৱਾ ਪੁਚ੍ਛੀਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਂ ਅਕਾਰਣਂ। ਏৱਂ ਸਨ੍ਤਂ ਸਮਾਧਿਸੁਖਂ ਅਨੁਭৱਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਕਸ੍ਮਾ ਪਮਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀਤਿ ਪਨ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਕਤਿৱਸ੍ਸੋਸੀ’’ਤਿ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨੇৱਾਹ “**ਕਿਸ੍ਸ ਪਨ ਤ੍ৱਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏৱਂ ਚਿਰਂ ਅਕਾਸੀ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਂਕਾਰਣਾ। **ਏৱਂ ਚਿਰਂ ਅਕਾਸੀ**ਤਿ ਏৱਂ ਚਿਰਾਯਿ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਏৱਂ ਚਿਰਕਾਲਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ৱਾ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ৱਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਿਰਂ ਦਿਟ੍ਠੋ ਮੇ**ਤਿ ਚਿਰੇਨ ਚਿਰਕਾਲੇਨ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠੋ। **ਕਾਮੇਸੂ**ਤਿ ৱਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ ਚ। **ਆਦੀਨৱੋ**ਤਿ ਦੋਸੋ। **ਅਪਿਚਾ**ਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨৱੋ ਕੇਨਚਿ ਪਕਾਰੇਨ ਦਿਟ੍ਠੋਪਿ ਨ ਤਾৱਾਹਂ ਘਰਾৱਾਸਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਂ

ਅਸਕ੍ਖਿਂ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ,** ਉਚ੍ਚਾਵਚੇਹਿ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਹਿ ਸਮੁਪਬ੍ਯੂਲ੍ਹੋ ਅਗਾਰਿਯਭਾਵੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਬਹੁਕਿਚ੍ਚੋ ਬਹੁਕਰਣੀਯੋ**”ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਯਥਾਭੂਤਂ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਿਰਾਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਘਰਾਵਾਸੇ ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਪਦੁਮਪਲਾਸੇ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਤਿਯੇਵਾਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਚ ਨ ਕਦਾਚਿਪਿ ਰਮਤੀਤਿ ਇਦਮਤ੍ਥਦੀਪਕਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦੀਨਵਂ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੇ ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਦੁਕ੍ਖੋ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿਆਦੀਨਵਂ ਦੋਸਂ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਾਰੋ ਕਥਿਤੋ। **ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਨਿਰੂਪਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਨਿਰੁਪਧਿਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕਾਸਙ੍ਖਤਾਮਤਸਭਾਵਤੋ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ ਞਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ‘‘ਘਤਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਬਲਂ ਹੋਤਿ, ਸੀਹਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਯਂ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੧) ਵਿਯ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਅਰਿਯੋ ਨ ਰਮਤੀ ਪਾਪੇ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਪਿ ਪਾਪੇ ਨ ਰਮਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਪਾਪੇ ਨ ਰਮਤੀ ਸੁਚੀ**ਤਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਤਾਯ ਸੁਚਿ ਸੁਦ੍ਧਪੁਗ੍ਗਲੋ ਰਾਜਹਂਸੋ ਵਿਯ ਉਚ੍ਚਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਪੇ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਨ ਰਮਤਿ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤਿ। ‘‘ਪਾਪੋ ਨ ਰਮਤੀ ਸੁਚਿ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਾਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੁਚਿਂ ਅਨਵਜ੍ਜਂ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਂ ਨ ਰਮਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਗਾਮਸੂਕਰਾਦਯੋ ਵਿਯ ਉਚ੍ਚਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਅਸੁਚਿਂ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਰਮਤੀਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਦੇਸਨਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ।

ਸੋਣਕੁਟਿਕਣ੍ਣਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੫੯. **ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਮੁਖਵਾਨਰਜਾਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ।

ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕੰ

ਪਞ੍ਚਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੧. ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਨਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੁਚਿੰ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ।

੨੬੨. **ਸੁਸੁਕਾ**ਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਭਵਾ ਏਕਾ ਮਚ੍ਛਜਾਤਿ। ਕੁਮ੍ਭੀਲਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸੰਸਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੰ। **ਤੇਲਪਰਿਭੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਪਰਿਭੋਗੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੨੬੩. **ਪਿਟ੍ਠੇਹੀ**ਤਿ ਪਿਸਿਤੇਹਿ। **ਉਬ੍ਭਿਦੰ** ਨਾਮ ਊਸਰਪੰਸੁਮਯੰ।

੨੬੪. **ਛਕਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮਯੰ। **ਪਾਕਤਿਕਚੁਣ੍ਣੰ** ਨਾਮ ਅਪਕ੍ਕਕਸਾਵਚੁਣ੍ਣੰ। ਤੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੨੬੫. **ਸੁਵਣ੍ਣਗੇਰੁਕੋ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਤੁਤ੍ਥਾਦਿ। **ਅਞ੍ਜਨੂਪਪਿਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਪਿਸਿਤਬ੍ਬੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚੁਣ੍ਣਜਾਤੰ।

੨੬੮. **ਸਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਦਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਸਾਮੰ ਗਹਿਤਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੨੬੯. **ਘਰਦਿਨ੍ਨਕਾਬਾਧੋ** ਨਾਮ ਵਸੀਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਘਰਣਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨਭੇਸਜ੍ਜਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ ਆਬਾਧੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਸੀਕਰਣਪਾਣਕਸਮੁਟ੍ਠਿਤਰੋਗੋ**"ਤਿ। **ਘਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਭੇਦੇਨ ਘਰਣਿਯਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। "**ਅਕਟਯੂਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤੇਨ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸੇਨ। **ਕਟਾਕਟੇਨਾ**ਤਿ ਮੁਗ੍ਗੇ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੇਨ ਮੁਗ੍ਗਸੂਪੇਨਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਗੁਲ਼ਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੨. **ਗੁਲ਼ਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੁਲ਼ਕਰਣਟ੍ਠਾਨੰ, ਉਚ੍ਛੁਸਾਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੨੭੪. **ਅਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਾ।

੨੭੬. **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ତਕੇਪਿ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਪਿ ਗਹਿਤੇ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ''ਬਹੁਮ੍ਹਿ ਗਹਿਤੇ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਦਿਵਾ ਭੋਜਨਤ੍ਥਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ।

੨੭੯. ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਦਹਨਕਮ੍ਮੰ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵੋ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੮੦. **ਉਭਤੋਪਸਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਉਭਯਤੋ ਪਸਨ੍ਨਾ। **ਮਾਘਾਤੋ**ਤਿ ''ਮਾ ਘਾਤੇਥ ਪਾਣਿਨੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਮਾਘਾਤਘੋਸਿਤਦਿਵਸੋ।

ਯਾਗੁਮਧੁਗੋਲ਼ਕਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੨. **ਮਧੁਗੋਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਰਾਦਿਸੰਯੁਤ੍ਤਪੂਵੰ। **ਆਯੁੰ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਆਯੁਦਾਨੰ ਦੇਤਿ। **ਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੰ। **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਸੁਖੰ। **ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਥਾਮੰ। **ਪਟਿਭਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨੰ। **ਵਾਤੰ ਅਨੁਲੋਮੇਤੀ**ਤਿ ਵਾਤੰ ਅਨੁਲੋਮੇਤ੍ਵਾ ਹਰਤਿ।

ਵਟ੍ਟਿੰ ਸੋਧੇਤੀਤਿ ਧਮਨਿਯੋ ਸੁਦ੍ਧੰ ਕਰੋਤਿ। **ਆਮਾਵਸੇਸੰ ਪਾਚੇਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਆਮਾਵਸੇਸਕੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਪਾਚੇਤਿ। **ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਦੇਤਿ। ਵਾਤਞ੍ਚ ਬਜਪਨੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ।

੨੮੩. ਨਨੁ ਚ ‘‘ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਞ੍ਹਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਇਮੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿੰਸੁ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਭੋਜਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁਯਾ ਹਿ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁਪਿ ਓਦਨਗਤਿਕਾਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੮੪. **ਸੁਖੁਮੋਜੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿੰਸੂ**ਤਿ ‘‘ਭਗਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿੰਸੁ।

ਪਾਟਲਿਗਾਮਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੫. **ਪਾਟਲਿਗਾਮੋ**ਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬) ਏਵੰਨਾਮਕੋ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਏਕੋ ਗਾਮੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਗਾਮਸ੍ਸ ਮਾਪਨਦਿਵਸੇ ਗਾਮਙ੍ਗਣਟ੍ਠਾਨੇ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਪਾਟਲਙ੍ਕੁਰਾ ਪਥਵਿਤੋ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ। ਤੇਨ ਤੰ ‘‘ਪਾਟਲਿਗਾਮੋ’’ ਤ੍ਵੇਵ ਵੋਹਰਿੰਸੁ। **ਤਦਵਸਰੀ**ਤਿ ਤੰ ਪਾਟਲਿਗਾਮੰ ਅਵਸਰਿ ਅਨੁਪਾਪੁਣਿ। **ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਕਾ**ਤਿ ਪਾਟਲਿਗਾਮਵਾਸਿਨੋ। **ਉਪਾਸਕਾ**ਤਿ ਤੇ ਕਿਰ ਭਗਵਤੋ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨੇਨ ਕੇਚਿ ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਉਪਾਸਕਾ’’ਤਿ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੂ**ਤਿ ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਕਿਰ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨੋ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜੂਨਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗੇਹਸਾਮਿਕੇ ਗੇਹਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਾਸਮ੍ਪਿ ਅਡ੍ਢਮਾਸਮ੍ਪਿ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਪਾਟਲਿਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਚ੍ਚੁਪਦ੍ਦੁਤਾ ‘‘ਏਤੇਸਞ੍ਚੇਵ ਆਗਤਕਾਲੇ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਇਸ੍ਸਰਾਨੰ ਭਣ੍ਡਪਟਿਸਾਮਨਟ੍ਠਾਨੰ, ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ, ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨੰ ਅਦ੍ਧਿਕਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ, ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਦਲਿਦ੍ਦਾਨੰ ਕਪਣਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ, ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਗਿਲਾਨਾਨੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਅਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨਪ੍ਪਹੋਨਕੰ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਮਹਤਿੰ ਸਾਲੰ ਕਾਰੇਸੁੰ, ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ **ਆਵਸਥਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ। ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਤਿ ਆਵਸਥੋ, ਤਦੇਵ ਆਗਾਰੰ **ਆਵਸਥਾਗਾਰੰ**।

ਤੰ ਦਿਵਸਞ੍ਚ ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਕਮ੍ਮਸੁਧਾਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਸੁਸਜ੍ਜਿਤੰ ਦੇਵਵਿਮਾਨਸਦਿਸੰ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦੰ ਆਵਸਥਾਗਾਰੰ ਅਤਿਵਿਯ ਮਨੋਰਮੰ ਸਸ੍ਸਿਰਿਕੰ, ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਪਠਮੰ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁੰ, ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਚ ਖਣੇ ‘‘ਭਗਵਾ ਤੰ ਗਾਮੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਅਸ੍ਸੋਸੁੰ, ਤੇਨ ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਾ ‘‘ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਆਨੇਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਸੋ ਸਯਮੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਅਜ੍ਜ ਮਯੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਇਧ ਵਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਾਪੇਸ੍ਸਾਮ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਆਗਤੇ ਤੇਪਿਟਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਆਗਤਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਮਙ੍ਗਲੰ ਵਦਾਪੇਸ੍ਸਾਮ, ਧਮ੍ਮੰ ਕਥਾਪੇਸ੍ਸਾਮ, ਇਤਿ ਤੀਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਪਰਿਭੋਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵੰ ਨੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹੰਸੁ “**ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਵਸਥਾਗਾਰ**”ਨ੍ਤਿ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੂ**ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੨੯੭-੨੯੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੨) ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੰ ਦਿਵਸਮੇਵ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਦੇਵਵਿਮਾਨੰ ਵਿਯ ਸੁਸਜ੍ਜਿਤੰ ਸੁਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤੰ, ਬੁਦ੍ਧਾਰਹੰ ਪਨ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਨਾਮ ਅਰਞ੍ਞਜ੍ਝਾਸਯਾ ਅਰਞ੍ਞਾਰਾਮਾ, ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਸੇਯ੍ਯੁੰ ਵਾ ਨੋ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਰੁਚਿੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਵ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ, ਇਦਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਰੁਚਿੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁਕਾਮਾ ਯੇਨਾਵਸਥਾਗਾਰੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ। **ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿੰ ਆਵਸਥਾਗਾਰੰ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਥਰਣੰ ਸਨ੍ਥਰਿ, ਸਬ੍ਬੋ ਸਕਲੋ ਸਨ੍ਥਰਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿ**। ਅਥ ਵਾ ਸਨ੍ਥਤਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਥਰਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਸਨ੍ਥਰਿ ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿ, ਤੰ **ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿੰ**।

ਭਾਵਨਪੁੰਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋਵਾਯੰ, ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਸਨ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਪਠਮੰ ਤਾਵ ‘‘ਗੋਮਯੰ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਮਙ੍ਗਲੇਸੁ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਸੁਧਾਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਮ੍ਪਿ ਭੂਮਿੰ ਅਲ੍ਲਗੋਮਯੇਨ ਓਪੁਞ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸੁਕ੍ਖਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਦੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵੰ ਚਾਤੁਜ੍ਜਾਤਿਯਗਨ੍ਧੇਹਿ ਲਿਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣਕਟਸਾਰਕੇ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਉਪਰਿ ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਕਕੋਜਵੇ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਰਣਾਦੀਹਿ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕੰ ਸਬ੍ਬੋਕਾਸੰ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਸੁੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿੰ ਆਵਸਥਾਗਾਰੰ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ।

ਆਸਨਾਨੀਤਿ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨੇ ਤਾਵ ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਥਮ੍ਭੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਹਾਰਹੰ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਯੰ ਯੰ ਮੁਦੁਕਞ੍ਚ ਮਨੋਰਮਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ, ਤੰ ਤੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਭਤੋਲੋਹਿਤਕੰ ਮਨੁਞ੍ਞਦਸ੍ਸਨੰ ਉਪਧਾਨੰ ਉਪਦਹਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਤਾਰਕਵਿਚਿਤ੍ਤਵਿਤਾਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਦਾਮਪੁਪ੍ਫਦਾਮਪਤ੍ਤਦਾਮਾਦੀਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਠਾਨੇ ਪੁਪ੍ਫਜਾਲੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਿੰਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤੰ ਠਾਨੰ ਪਟਸਾਣਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਭਿਤ੍ਤਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਪੀਠਅਪਸ੍ਸਯਪੀਠਮੁਣ੍ਡਪੀਠਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਞਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਸੇਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਲਾਯ ਪਾਚੀਨਪਸ੍ਸੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯੋਗ੍ਗੰ ਕਾਰੇਸੁੰ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ।

ਉਦਕਮਣਿਕਨ੍ਤਿ ਮਹਾਕੁਚ੍ਛਿਕੰ ਸਮੇਖਲੰ ਉਦਕਚਾਟਿੰ। ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਚ ਯਥਾਰੁਚਿਯਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਧੋਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮੁਖੰ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਮਣਿਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਨਾਨਾਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਚੇਵ ਉਦਕਵਾਸਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਚ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਦਲਿਪਣ੍ਣੇਹਿ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸੁੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਉਦਕਮਣਿਕੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ।

ਤੇਲਪਦੀਪੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਰਜਤਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯਦਣ੍ਡਾਸੁ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਸੁ ਯੋਨਕਰੂਪਕਾਦੀਨੰ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਮਯਕਪਲ੍ਲਿਕਾਸੁ ਚ ਤੇਲਪਦੀਪੇ ਜਲਯਿਤ੍ਵਾ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਤੇ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਕਉਪਾਸਕਾ ਨ ਕੇਵਲੰ ਆਵਸਥਾਗਾਰਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਸਕਲਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਗਾਮੇ ਵੀਥਿਯੋ ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਧਜੇ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪੁਣ੍ਣਘਟੇ ਚ ਕਦਲਿਆਦਯੋ ਚ ਠਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਗਾਮੰ ਦੀਪਮਾਲਾਹਿ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਤਾਰਕੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਖੀਰਪਕੇ ਦਾਰਕੇ ਖੀਰੰ ਪਾਯੇਥ, ਦਹਰਕੁਮਾਰੇ ਲਹੁੰ ਲਹੁੰ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਯਾਪੇਥ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦੰ ਮਾ ਕਰਿਤ੍ਥ, ਅਜ੍ਜ ਏਕਰਤ੍ਤਿੰ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਭੇਰਿੰ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਆਵਸਥਾਗਾਰੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਤੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਕਿਰ ਤੇਹਿ ਕਾਲੇ ਆਰੋਚਿਤੇ ਭਗਵਾ ਲਾਖਾਰਸੇਨ ਤਿਨ੍ਤਰਤ੍ਤਕੋਵਿਲਾਰਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣੰ ਸੁਰਤ੍ਤੰ ਦੁਪਟ੍ਟੰ ਕਤ੍ਤਰਿਯਾ ਪਦੁਮੰ ਕਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸੰਵਿਧਾਯ ਤਿਮਣ੍ਡਲੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਮਙ੍ਗੇਨ ਪਦੁਮਕਲਾਪੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾਸਸ੍ਸਿਰਿਕੰ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲੇਨ ਗਜਕੁਮ੍ਭੰ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਰਤਨਸਤੁਬ੍ਬੇਧੇ ਸੁਵਣ੍ਣਗ੍ਘਿਕੇ ਪਵਾਲਜਾਲੰ ਖਿਪਮਾਨੋ ਵਿਯ, ਮਹਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯੇ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਕਞ੍ਚੁਕੰ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੰ ਰਤ੍ਤਵਲਾਹਕੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਯਮਾਨੋ ਵਿਯ, ਕਞ੍ਚਨਗਿਰਿਮਤ੍ਥਕੇ ਸੁਪਕ੍ਕਲਾਖਾਰਸੰ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਚਿਤ੍ਤਕੂਟਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੰ ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾਜਾਲੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਸਚਕ੍ਕਵਾਲਸਿਨੇਰੁਯੁਗਨ੍ਧਰਮਹਾਪਥਵਿੰ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਨਿਗ੍ਰੋਧਪਲ੍ਲਵਸਮਾਨਵਣ੍ਣੰ ਰਤ੍ਤਵਰਪੰਸੁਕੂਲੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਵਨਗਹਨਤੋ ਕੇਸਰਸੀਹੋ ਵਿਯ, ਉਦਯਪਬ੍ਬਤਕੂਟਤੋ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ, ਬਾਲਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤਰੁਸਣ੍ਡਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿ।

ਅਥਸ੍ਸ ਕਾਯਤੋ ਮੇਘਮੁਖਤੋ ਵਿਜ੍ਜੁਕਲਾਪਾ ਵਿਯ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਧਾਰਾਪਰਿਸੇਕਪਿਞ੍ਜਰਪਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫਫਲਸਾਖਾਵਿਟਪੇ ਵਿਯ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਰੁਕ੍ਖੇ ਕਰਿਂਸੁ। ਤਾਵਦੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਸਿ। ਤੇ ਚ ਨਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਰੂਪਾ ਅਹੇਸੁਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਾ ਅਸਂਸਟ੍ਠਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਵਚਨਕ੍ਖਮਾ ਚੋਦਕਾ ਪਾਪਗਰਹਿਨੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਭਗਵਾ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਰਤ੍ਤਪਦੁਮਸਣ੍ਡਮਜ੍ਝਗਤਾ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਨਾਵਾ, ਪਵਾਲ਼ਵੇਦਿਕਾਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਸਾਦੋ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਪ੍ਪਮੁਖਾ ਪਨ ਮਹਾਥੇਰਾ ਮੇਘਵਣ੍ਣਂ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਮਣਿਵਮ੍ਮਵਮ੍ਮਿਤਾ ਵਿਯ ਮਹਾਨਾਗਾ ਪਰਿਵਾਰਯਿਂਸੁ ਵੀਤਰਾਗਾ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾ ਵਿਜਟਿਤਜਟਾ ਛਿਨ੍ਨਬਨ੍ਧਨਾ ਕੁਲੇ ਵਾ ਗਣੇ ਵਾ ਅਲਗ੍ਗਾ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਸਯਂ ਵੀਤਰਾਗੋ ਵੀਤਰਾਗੇਹਿ, ਵੀਤਦੋਸੋ ਵੀਤਦੋਸੇਹਿ, ਵੀਤਮੋਹੋ ਵੀਤਮੋਹੇਹਿ , ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ, ਸਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਪਤ੍ਤਪਰਿਵਾਰਿਤਂ ਵਿਯ ਕੇਸਰਂ, ਕੇਸਰਪਰਿਵਾਰਿਤਾ ਵਿਯ ਕਣ੍ਣਿਕਾ, ਅਟ੍ਠਨਾਗਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨਾਗਰਾਜਾ, ਨਵੁਤਿਹਂਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਧਤਰਟ੍ਠੋ ਹਂਸਰਾਜਾ, ਸੇਨਙ੍ਗਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਮਰੁਗਣਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਹਾਰਿਤਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਤਾਰਾਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਵਿਯ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਅਸਮੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵੇਸੇਨ ਅਪਰਿਮਾਣੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵਿਲਾਸੇਨ ਪਾਟਲਿਗਾਮੀਨਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ।

ਅਥਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਕਾਯਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਯਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸਤੋ ਵਾਮਪਸ੍ਸਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਘਨਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਉਪਰਿਕੇਸਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਕੇਸਾਵਤ੍ਤੇਹਿ ਮੋਰਗੀਵਵਣ੍ਣਾ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਗਨਤਲੇ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਦਤਲੇਹਿ ਪਵਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਘਨਪਥਵਿਯਂ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਦਨ੍ਤਤੋ ਅਕ੍ਖੀਨਂ ਸੇਤਟ੍ਠਾਨਤੋ, ਨਖਾਨਞ੍ਚ ਮਂਸਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਓਦਾਤਾ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਰਤ੍ਤਪੀਤਵਣ੍ਣਾਨਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਪਭਸ੍ਸਰਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨਾ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨਾ ਵਿਧਾਵਮਾਨਾ ਕਞ੍ਚਨਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਹਿ ਨਿਚ੍ਛਰਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਮਾਨਾ ਮਹਾਪਦੀਪਜਾਲਾ ਵਿਯ, ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਕਮਹਾਮੇਘਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ ਵਿਯ ਚ ਦਿਸੋਦਿਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਂਸੁ। ਯਾਹਿ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਭਾਗਾ ਸੁਵਣ੍ਣਚਮ੍ਪਕਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਵਿਕਿਰਿਯਮਾਨਾ ਵਿਯ, ਸੁਵਣ੍ਣਘਟਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਰਸਧਾਰਾਹਿ ਆਸਿਞ੍ਚਿਯਮਾਨਾ ਵਿਯ, ਪਸਾਰਿਤਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ, ਵੇਰਮ੍ਭਵਾਤਸਮੁਦ੍ਧਤਕਿਂਸੁਕਕਣਿਕਾਰਕਿਕਿਰਾਤਪੁਪ੍ਫਚੁਣ੍ਣਸਮੋਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯ ਚੀਨਪਿਟ੍ਠਚੁਣ੍ਣਸਮ੍ਪਰਿਰਞ੍ਜਿਤਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਿਂਸੁ।

ਭਗਵਤੋਪਿ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨਬਜਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਸਰੀਰਂ ਅਬ੍ਭਮਹਿਕਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਸਮੁਜ੍ਜਲਤਾਰਕਪਭਾਸਿਤਂ ਵਿਯ ਗਗਨਤਲਂ, ਵਿਕਸਿਤਂ ਵਿਯ ਪਦੁਮਵਨਂ, ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋ ਵਿਯ ਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ, ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪਿਤਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਚਨ੍ਦਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਸੂਰਿਯਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਦੇਵਰਾਜਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਿਰਿਯਾ ਸਿਰਿਂ ਅਭਿਭਵਮਾਨਂ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ, ਯਥਾ ਤਂ ਦਸਹਿ ਪਾਰਮੀਹਿ ਦਸਹਿ ਉਪਪਾਰਮੀਹਿ ਦਸਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਪਾਰਮੀਹੀਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਰਿਪੂਰਿਤਾਹਿ ਸਮਤਿਂਸਾਯ ਪਾਰਮੀਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤਂ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖੇਜਜਾਨਿ ਦਿਨ੍ਨੇਨ ਦਾਨੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤੇਨ ਸੀਲੇਨ ਕਤੇਨ ਕਲਜਾਣਕਮ੍ਮੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਮੋਸਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਂ ਦਾਤੁਂ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨੇਨ ਸਮ੍ਬਾਧਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਂ ਨਾਵਾਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਂ

ਏਕੰ ਨਾਵਂ ਆਰੋਪਨਕਾਲੇ ਵਿਯ, ਸਕਟਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡੰ ਏਕੰ ਸਕਟੰ ਆਰੋਪਨਕਾਲੋ ਵਿਯ, ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਗਙ੍ਗਾਨੰ ਸਮ੍ਭਿਜ੍ਜ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰੇ ਏਕਤੋ ਰਾਸੀਭੂਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਚ ਅਹੋਸਿ।

ਇਮਾਯ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯਾ ਓਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਅਨੇਕਾਨਿ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿੰਸੁ, ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾਮਪਸ੍ਸੇ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ। ਜਾਤਿਸੁਮਨਚਮ੍ਪਕਵਨਮਾਲਿਕਾਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਨੀਲੁਪ੍ਪਲਬਕੁਲਸਿਨ੍ਦੁਵਾਰਾਦਿਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਚੇਵ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਵਣ੍ਣਸੁਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਚ ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਕਮਹਾਮੇਘਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਸਲਿਲਵੁਟ੍ਠਿਯੋ ਵਿਯ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿੰਸੁ। ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਤੂਰਿਯਨਿਗ੍ਘੋਸਾ ਚੇਵ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਗੁਣਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਥੁਤਿਘੋਸਾ ਚ ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਪੂਰਯਮਾਨਾ ਮੁਖਰਾ ਵਿਯ ਅਕੰਸੁ। ਦੇਵਸੁਪਣ੍ਣਨਾਗਯਕ੍ਖਗਨ੍ਧਬ੍ਬਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਅਮਤਪਾਨੰ ਵਿਯ ਲਭਿੰਸੁ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਦਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਗਮਨਵਣ੍ਣੰ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਮੁਖਮਤ੍ਤੰ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੨; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬) –

‘‘ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਕਮ੍ਪਯਨ੍ਤੋ ਵਸੁਨ੍ਧਰੰ।
ਅਹੇਠਯਨ੍ਤੋ ਪਾਣਾਨਿ, ਯਾਤਿ ਲੋਕਵਿਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਦਕ੍ਖਿਣੰ ਪਠਮੰ ਪਾਦੰ, ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਨਰਾਸਭੋ।
ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਿਰਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋਭਤੇ ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਗਚ੍ਛਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਦਤਲੰ ਮੁਦੁ।
ਸਮੰ ਸਮ੍ਫੁਸਤੇ ਭੂਮਿੰ, ਰਜਸਾਨੁਪਲਿਮ੍ਪਤਿ॥

‘‘ਨਿਨ੍ਨੰ ਠਾਨੰ ਉਨ੍ਨਮਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਲੋਕਨਾਯਕੇ।
ਉਨ੍ਨਤਞ੍ਚ ਸਮੰ ਹੋਤਿ, ਪਥਵੀ ਚ ਅਚੇਤਨਾ॥

‘‘ਪਾਸਾਣਾ ਸਕ੍ਖਰਾ ਚੇਵ, ਕਥਲਾ ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਮਗ੍ਗਾ ਵਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਲੋਕਨਾਯਕੇ॥

‘‘ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਚ ਨਿਕ੍ਖਿਪੰ।
ਅਘਟ੍ਟਯਨ੍ਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ, ਉਭੋ ਜਾਣੂ ਚ ਗੋਪ੍ਫਕੇ॥

‘‘ਨਾਤਿਸੀਘੰ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਚਰਣੋ ਮੁਨਿ।
ਨ ਚਾਤਿਸਣਿਕੰ ਯਾਤਿ, ਗਚ੍ਛਮਾਨੋ ਸਮਾਹਿਤੋ॥

‘‘ਉਦ੍ਧੰ ਅਧੋ ਤਿਰਿਯਞ੍ਚ, ਦਿਸਞ੍ਚ ਵਿਦਿਸੰ ਤਥਾ।
ਨ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਸੋ ਯਾਤਿ, ਯੁਗਮਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਪੇਕ੍ਖਤਿ॥

‘‘ਨਾਗਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਚਾਰੋ ਸੋ, ਗਮਨੇ ਸੋਭਤੇ ਜਿਨੋ।
ਚਾਰੁ ਗਚ੍ਛਤਿ ਲੋਕਗ੍ਗੋ, ਹਾਸਯਨ੍ਤੋ ਸਦੇਵਕੇ॥

‘‘ਉਸਭਰਾਜਾਵ ਸੋਭਨ੍ਤੋ, ਚਾਤੁਚਾਰੀਵ ਕੇਸਰੀ।
ਤੋਸਯਨ੍ਤੋ ਬਹੂ ਸਤ੍ਤੇ, ਗਾਮਸੇਟ੍ਠੰ ਉਪਾਗਮੀ’’ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੨; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬)।

ਵਣ੍ਣਕਾਲੋ ਨਾਮ ਕਿਰੇਸ। ਏਵਂਵਿਧੇਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੇ ਵਾ ਗੁਣਵਣ੍ਣੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਥਾਮੋਯੇਵ ਪਮਾਣਂ। ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦੇਹਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧੇਹਿ ਵਾ ਯਤ੍ਤਕਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ''ਦੁਕ੍ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਅਤਿਤ੍ਥੇਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਵਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਰਿਮਾਣਵਣ੍ਣਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ, ਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਵਣ੍ਣਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾ। ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕਪ੍ਪਂ ਵਦਨ੍ਤਾ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਇਤਰਾ ਪਜਾਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਸਿਰਿਵਿਲਾਸੇਨ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਪਾਟਲਿਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਜਨੇਨ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਧੂਮਵਾਸਚੁਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਪੂਜਿਯਮਾਨੋ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ''ਤਿ।

ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯਦਿਪਿ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਕੁਸਲਾਭਿਵੁਦ੍ਧਿਂ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਰੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸਿ। ਅਪਿਚ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਰੀਰਂ ਨਾਮ ਸੀਤਿਕਾਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਤਦਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਨਹਾਨਪਾਦਧੋਵਨਾਨਿ ਕਰੋਤਿਯੇਵ। **ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚੇਵ ਉਪਾਸਕਾਨਞ੍ਚ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਗਨ੍ਧੋਦਕੇਨ ਨਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕੂਲਚੁਮ੍ਬਟੇਨ ਵੋਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨ ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਪਲਿਵੇਠਿਤੇ ਪੀਠੇ ਠਪਿਤਾ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਘਨਪਟਿਮਾ ਵਿਯ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪੋਰਾਣਾਨਂ ਵਣ੍ਣਭਣਨਮਗ੍ਗੋ –

''ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲਂ, ਨਾਗਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਚਾਰਣੋ।
ਓਭਾਸਯਨ੍ਤੋ ਲੋਕਗ੍ਗੋ, ਨਿਸੀਦਿ ਵਰਮਾਸਨੇ॥

''ਤਹਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਰਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ,
ਦੇਵਾਤਿਦੇਵੋ ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੋ।
ਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਮਜ੍ਝਗਤੋ ਵਿਰੋਚਤਿ,
ਸੁਵਣ੍ਣਨੇਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ॥

''ਨੇਕ੍ਖਂ ਜਮ੍ਬੋਨਦਸ੍ਸੇਵ, ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ।
ਵਿਰੋਚਤਿ ਵੀਤਮਲੋ, ਮਣਿ ਵੇਰੋਚਨੋ ਯਥਾ॥

''ਮਹਾਸਾਲੋਵ ਸਮ੍ਫੁਲ੍ਲੋ, ਮੇਰੁਰਾਜਾਵਲਙ੍ਕਤੋ।
ਸੁਵਣ੍ਣਯੂਪਸਙ੍ਕਾਸੋ, ਪਦੁਮੋ ਕੋਸਕੋ ਯਥਾ॥

''ਜਲਨ੍ਤੋ ਦੀਪਰੁਕ੍ਖੋਵ, ਪਬ੍ਬਤਗ੍ਗੇ ਯਥਾ ਸਿਖੀ।
ਦੇਵਾਨਂ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤੋਵ, ਸਬ੍ਬਫੁਲ੍ਲੋ ਵਿਰੋਚਥਾ''ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੨; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬)।

ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਕੇ ਉਪਾਸਕੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਉਪਾਸਕੇਸੁ ਬਹੂ ਜਨਾ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਦੀਨਵਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਞ੍ਚਿਮੇ ਗਹਪਤਯੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲੋ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੪੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੫.੨੧੩; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬)। ਅਭਾਵਤ੍ਥੋ ਹੇਤ੍ਥ **ਦੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਵਿਪਨ੍ਨਸੀਲੋ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੀਲਾਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਪਨਸ੍ਸ ਸੀਲਾਭਾਵੋ ਦੁਵਿਧੋ ਅਸਮਾਦਾਨੇਨ ਵਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭੇਦੇਨ ਵਾਤਿ। ਤੇਸੁ ਪੁਰਿਮੋ ਨ ਤਥਾ ਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਯਥਾ ਦੁਤਿਯੋ ਸਾਵਜ੍ਜਤਰੋ। ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਦੀਨਵਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੀਲਾਭਾਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ''ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਮਾਦਾਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਦਕਾਰਣਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਂ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ

ਵਸੇਨ ਆਗਤੰ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਨ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਗਹਟ੍ਠੋ ਹਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਸਿਪ੍ਪਟ੍ਠਾਨੇਨ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਯਦਿ ਕਸਿਯਾ ਯਦਿ ਵਣਿਜ੍ਜਾਯ ਯਦਿ ਗੋਰਕ੍ਖੇਨ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਮਤ੍ਤੋ ਤੰ ਤੰ ਯਥਾਕਾਲੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਮਾਘਾਤਕਾਲੇ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੰ ਪਨ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦੀਨਿ ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਦਣ੍ਡਵਸੇਨ ਮਹਤਿੰ ਭੋਗਜਾਨਿੰ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਮਾਦਕਾਰਣਾ ਸੀਲਤੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਤੋ ਝਾਨਤੋ ਸਤ੍ਤਅਰਿਯਧਨਤੋ ਚ ਜਾਨਿੰ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ।

ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋਤਿ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ''ਅਸੁਕੋ ਅਸੁਕਕੁਲੇ ਜਾਤੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕੋ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ''ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਸੀਲਾਨਿ ਰਕ੍ਖਿਤੁੰ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁੰ, ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਜੀਵਤਿ, ਛਹਿ ਅਗਾਰਵੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਅਵਿਸਾਰਦੋਤਿ ਗਹਟ੍ਠੋ ਤਾਵ ''ਅਵਸ੍ਸੰ ਬਹੂਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ਕੋਚਿ ਮਮ ਕਮ੍ਮੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਮੰ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਾ, ''ਰਾਜਕੁਲਸ੍ਸ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਭਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਧੋਮੁਖੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਵਿਸਾਰਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ''ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ, ਅਵਸ੍ਸੰ ਕੋਚਿ ਮਮ ਕਮ੍ਮੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਮੇ ਉਪੋਸਥਮ੍ਪਿ ਪਵਾਰਣਮ੍ਪਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਚਾਵੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਭਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਵਿਸਾਰਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਦਪ੍ਪਿਤੋ ਵਿਯ ਵਦਤਿ, ਸੋਪਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਮਙ੍ਕੁ ਹੋਤਿਯੇਵ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀਭਾਵਤੋ।

ਸਮ੍ਮੂਲ਼੍ਹੋ ਕਾਲੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਹਿ ਮਰਣਮਞ੍ਚੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲਕਮ੍ਮਾਨੰ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਤਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਇਧਲੋਕੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਪਰਲੋਕੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਪਾਯਾ ਕਮ੍ਮਾਨੁਰੂਪੰ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਤਿਸਤੇਨ ਪਹਰਿਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਯ ਆਲਿਙ੍ਗਿਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਚ ਹੋਤਿ। ਸੋ ''ਵਾਰੇਥ ਵਾਰੇਥਾ''ਤਿ ਵਿਰਵਨ੍ਤੋਵ ਮਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਮ੍ਮੂਲ਼੍ਹੋ ਕਾਲੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ।

ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾ। **ਪਰੰ ਮਰਣਾ**ਤਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਗ੍ਗਹਣੇ। ਅਥ ਵਾ **ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦਾ। **ਪਰੰ ਮਰਣਾ**ਤਿ ਚੁਤਿਤੋ ਉਦ੍ਧੰ। **ਅਪਾਯ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਨਿਰਯਵੇਵਚਨੰ। ਨਿਰਯੋ ਹਿ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਹੇਤੁਭੂਤਾ ਪੁਞ੍ਞਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਯਾ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਖਾਨੰ ਵਾ ਆਯਸ੍ਸ ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਅਪਾਯੋ। ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਤਿ ਪਟਿਸਰਣਨ੍ਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਤਿ,** ਦੋਸਬਹੁਲਤਾਯ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਗਤੀਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਤਿ**। ਵਿਵਸਾ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਕਾਰਿਨੋਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤੋ,** ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ ਸੰਭਿਜ੍ਜਮਾਨਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤੋ**। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਾਦਸਞ੍ਞਿਤੋ ਅਯੋਤਿ **ਨਿਰਯੋ**।

ਅਥ ਵਾ ਅਪਾਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ ਹਿ ਅਪਾਯੋ ਸੁਗਤਿਤੋ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨੰ ਨਾਗਰਾਜਾਦੀਨੰ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਦੁਗ੍ਗਤਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਅਪਾਯੋ ਚੇਵ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਚ ਸੁਗਤਿਤੋ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਗਤਿਭੂਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਤੁ ਵਿਨਿਪਾਤੋ ਅਸੁਰਸਦਿਸੰ ਅਵਿਨਿਪਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਪੇਤਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾਨੰ ਵਿਮਾਨਾਨਿਪਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਵਿਨਿਪਾਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਸੁਰਕਾਯੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਅਪਾਯੋ ਚੇਵ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਚ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮੁਸ੍ਸਯੇਹਿ ਵਿਨਿਪਾਤਤ੍ਤਾ ਵਿਨਿਪਾਤੋਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਿਰਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਨ ਅਵੀਚਿਆਦਿਕੰ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੰ ਨਿਰਯਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ।

ਆਨਿਸੰਸਕਥਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – **ਸੀਲਵਾ**ਤਿ ਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਸੀਲਵਾ। **ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਭੋਗਰਾਸਿੰ। **ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ**

ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਗਤਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਗਤਿਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ, ਸਗ੍ਗਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦੇਵਗਤਿ ਏਵ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਗਤੀਤਿ **ਸੁਗਤਿ,** ਰੂਪਾਦੀਹਿ ਵਿਸਯੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਗ੍ਗੋਤਿ **ਸਗ੍ਗੋ,** ਸੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੁਜ੍ਜਨਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਲੋਕੋ**ਤਿ।

ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਕੇ ਉਪਾਸਕੇ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾਤਿ ਅਞ੍ਞਾਯਪਿ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਚੇਵ ਆਵਸਥਾਨੁਮੋਦਨਕਥਾਯ ਚ। ਤਦਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਨਗਰਂ ਮਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਯੇ ਸੀਲਾਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਾ, ਤੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਧਨਧਞ੍ਞਾਨਿ ਘਰਵਤ੍ਥੁਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਚੇਵ ਪਰਿਹਾਰਞ੍ਚ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵੇਸਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਕਾ ਉਪਾਸਕਾ ਆਨਿਸਂਸਦਸ੍ਸਾਵਿਤਾਯ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸੀਲਗਰੁਕਾਤਿ ਸਬ੍ਬਗੁਣਾਨਞ੍ਚ ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਤੇਸਂ ਪਠਮਂ ਸੀਲਾਨਿਸਂਸੇ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਂ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਥਵੋਜਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਮਹਾਜਮ੍ਬੁਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਮਹਾਮਧੁਂ ਚਕ੍ਕਯਨ੍ਤੇਨ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਸੁਮਧੁਰਰਸਂ ਪਾਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਚ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਕਾਨਂ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਪਿ ''ਆਵਾਸਦਾਨਂ ਨਾਮੇਤਂ ਗਹਪਤਯੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਆਵਾਸੋ ਮਯਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋ, ਮਯਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਚ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮਰਤਨੇਨਪਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਤੀਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੋਵ ਵਿਪਾਕੋ, ਅਪਿਚ ਆਵਾਸਦਾਨਸ੍ਮਿਂ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਦਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਭੂਮਟ੍ਠਕਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਵਾ ਸਾਖਾਮਣ੍ਡਪਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਸ੍ਸ ਆਨਿਸਂਸੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਆਵਾਸਦਾਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਹਿ ਭਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਸਮ੍ਪੀਲ਼ਿਤਗਬ੍ਭਵਾਸੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੋ ਓਵਰਕੋ ਵਿਯਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿ ਅਸਮ੍ਬਾਧੋਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਨਾਨਯਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਬਹੁਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ –

''ਸੀਤਂ ਉਣ੍ਹਂ ਪਟਿਹਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਵਾਲ਼ਮਿਗਾਨਿ ਚ।
ਸਰੀਸਪੇ ਚ ਮਕਸੇ, ਸਿਸਿਰੇ ਚਾਪਿ ਵੁਟ੍ਠਿਯੋ॥

''ਤਤੋ ਵਾਤਾਤਪੋ ਘੋਰੋ, ਸਞ੍ਜਾਤੋ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ।
ਲੇਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸੁਖਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਝਾਯਿਤੁਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤੁਂ॥

''ਵਿਹਾਰਦਾਨਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਅਗ੍ਗਂ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਵਣ੍ਣਿਤਂ।
ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪੋਸੋ, ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਂ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਨੋ॥

''ਵਿਹਾਰੇ ਕਾਰਯੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਵਾਸਯੇਤ੍ਥ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ।
ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਨਞ੍ਚ ਪਾਨਞ੍ਚ, ਵਤ੍ਥਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਚ॥

''ਦਦੇਯ੍ਯ ਉਜੁਭੂਤੇਸੁ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ।
ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾਪਨੂਦਨਂ।
ਯਂ ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਇਧਞ੍ਞਾਯ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ ਅਨਾਸਵੋ''ਤਿ॥ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੯੫, ੩੧੫) –

ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਵਾਸਦਾਨੇ ਆਨਿਸਂਸੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਵਾਸਦਾਨੇ ਆਨਿਸਂਸੋਤਿ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਤਿਰੇਕਦਿਯਡ੍ਢਯਾਮਂ ਆਵਾਸਦਾਨਾਨਿਸਂਸਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਇਮਾ ਗਾਥਾਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੂਲ਼੍ਹਾ, ਪਕਿਣ੍ਣਕਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਪਨ ਸਙ੍ਗਹਂ ਨ ਆਰੋਹਤਿ। **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਯਾਮਾ ਗਤਾ। **ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਗਮਨਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਗਮਨਕਾਲੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ, ਗਚ੍ਛਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਤੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸੀਤਿ? ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ। ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿਞ੍ਹਿ

ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਸਰੀਰੇ ਆਬਾਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਚ ਮਹਾ, ਤਸ੍ਸ ਸਯਨਨਿਸਜ੍ਜਾਨਂ ਓਕਾਸਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਤਿ ਉਭਯਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ।

ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਨ੍ਤਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਨਾਮ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇ ਕਿਰ ਗਹਪਤਯੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਵਸਥਾਗਾਰਸ੍ਸ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਪਟਸਾਣਿਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਾਨਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਤਾਰਕਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦਿਦਾਮਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਵਿਤਾਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਤੇਲਪਦੀਪਂ ਆਰੋਪਯਿਂਸੁ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਾਸਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਥੋਕਂ ਵਿਸ੍ਸਮੇਤੁਕਾਮੋ ਇਧ ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਨੋ ਇਦਂ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਭਗਵਤਾ ਚਤੂਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਤਦੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਪਾਵਿਸੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਦਧੋਵਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਧਮ੍ਮਾਸਨਾ ਅਗਮਾਸਿ, ਏਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਗਮਨਂ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ। ਧਮ੍ਮਾਸਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਇਦਂ ਤਤ੍ਥ ਠਾਨਂ। ਦ੍ਵੇ ਯਾਮੇ ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ, ਏਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ। ਉਪਾਸਕੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਸਨਤੋ ਓਰੁਯ੍ਹ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ । ਏਤਂ ਠਾਨਂ ਭਗਵਤਾ ਚਤੂਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਾਟਲਿਗਾਮਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੬. **ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ**ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੩; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬) ਸੁਨਿਧੋ ਚ ਵਸ੍ਸਕਾਰੋ ਚ ਦ੍ਵੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। **ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਗਧਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਅਮਚ੍ਚਾ, ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਵਾ ਮਹਾਮਤ੍ਤਾ, ਮਹਤਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰਿਯਮਤ੍ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ। **ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਾਟਲਿਗਾਮਨ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੇ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੇ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਪਾਟਲਿਗਾਮੋ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਠਾਨਂ ਇਦਾਨਿ ਨਗਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਜ੍ਜੀਨਂ ਪਟਿਬਾਹਾਯਾ**ਤਿ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜੂਨਂ ਆਯਮੁਖਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਂ। **ਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਘਰਵਤ੍ਥੂਨਿ ਘਰਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। **ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਪਾਠਕਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਕਿਰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਿਪ੍ਪਾਨੁਭਾਵੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾਪਥਵਿਯਂ ਤਿਂਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ''ਇਧ ਨਾਗਾਨਂ ਨਿਵਾਸਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਇਧ ਯਕ੍ਖਾਨਂ, ਇਧ ਭੂਤਾਨਂ ਨਿਵਾਸਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਇਧ ਪਾਸਾਣੋ ਵਾ ਖਾਣੁਕੋ ਵਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤਦਾ ਸਿਪ੍ਪਂ ਜਪ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਸਾਰਮ੍ਭਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਰਮ੍ਭੇ ਠਾਨੇ ਤਾਹਿ ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾਹਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤਯਮਾਨਾ ਵਿਯ ਤਂਤਂਗੇਹਾਨਿ ਮਾਪੇਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਨੇਸਂ ਸਰੀਰੇ ਦੇਵਤਾ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮੇਨ੍ਤਿ। ਤਾ ਚਤੂਸੁ ਕੋਣੇਸੁ ਖਾਣੁਕੇ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇ ਪਟਿਵਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸਦ੍ਧਾਨਂ ਕੁਲਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾ ਦੇਵਤਾ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਨਂ ਕੁਲਾਨਂ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਦੇਵਤਾ ਚ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਸਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਇਧ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਵੇਸਨਂ ਮਾਪੇਨ੍ਤਾ ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਂ ਵਦਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਮਯਂ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਅਨੁਮੋਦਨਞ੍ਚ ਸੋਤੁਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਦੇਵਤਾਪਿ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਨੁਰੂਪਂ ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਕਥਞ੍ਚ ਸੋਤੁਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਤਾਵਤਿਂਸੇਹੀਤਿ ਯਥਾ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਏਕਂ ਪਣ੍ਡਿਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸਂ, ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਅਸੁਕਕੁਲੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ, ਅਸੁਕਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਰਾਜਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਤਾਵਤਿਂਸੇਹੀ''ਤਿ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਵੇਹਿ ਤਾਵਤਿਂਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਯਾਵਤਾ ਅਰਿਯੰ ਆਯਤਨਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੰ ਅਰਿਯਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਓਸਰਣਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। **ਯਾਵਤਾ ਵਣਿਪ੍ਪਥੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੰ ਵਾਣਿਜਾਨੰ ਆਹਟਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਰਾਸਿਵਸੇਨੇਵ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ, ਵਾਣਿਜਾਨੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ। **ਇਦੰ ਅਗ੍ਗਨਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਅਰਿਯਾਯਤਨਵਣਿਪ੍ਪਥਾਨੰ ਇਦੰ ਨਗਰੰ ਅਗ੍ਗੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਪਾਮੋਕ੍ਖੰ। **ਪੁਟਭੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਪੁਟਭੇਦਨਟ੍ਠਾਨੰ, ਭਣ੍ਡਗਣ੍ਠਿਕਾਨੰ ਮੋਚਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਅਲਦ੍ਧਭਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਹਿ ਇਧੇਵ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਿਕ੍ਕਯੰ ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਇਧ ਵਿਕ੍ਕਯੰ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧੇਵ ਪੁਟੰ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਯਨ੍ਤਿ ਯਾਨਿ ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਸਭਾਯੰ ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਪਞ੍ਚਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਉਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿਸ੍ਸ ਭਾਵੀਨਿ ਆਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਗ੍ਗਿਤੋ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਚ-ਕਾਰਤ੍ਥੋ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ, ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਚ ਉਦਕੇਨ ਚ ਮਿਥੁਭੇਦੇਨ ਚ ਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਏਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਨੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਕੰ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਗਙ੍ਗਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਕੋ ਇਮਿਨਾ ਅਕਥਿਤੰ ਅਮੁਸ੍ਸ, ਅਮੁਨਾ ਅਕਥਿਤੰ ਇਮਸ੍ਸ ਵਦਨ੍ਤਾਨੰ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਨੰ ਵਸੇਨ ਭਿਨ੍ਨਾਨੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਭੇਦੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ।

ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਤਮੁਖਧੋਵਨੋ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਕਾਲੰ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾਪਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਰਾਜਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ, ਸੋ ਅਮ੍ਹੇ ਉਪਗਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ 'ਸਤ੍ਥਾ ਕਿਰ ਪਾਟਲਿਗਾਮੰ ਅਗਮਾਸਿ, ਕਿੰ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਥ, ਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ, 'ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਮ੍ਹਾ'ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ 'ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥ, ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, 'ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਮ੍ਹਾ'ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਦੋਸੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਞ੍ਚਾਪਿ ਮਯੰ ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਗਰੰ ਮਾਪੇਮ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਣਿਸਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਮਯੰ ਨਗਰਮਙ੍ਗਲੰ ਵਾਚਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤਯਿੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਥ ਖੋ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਕਾਲੇ। **ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਨੀਹਾਰੇਨ ਨਿਵਾਸਨੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਤ੍ਥਾਤਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸਞ੍ਞਤੇ**ਤਿ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਞ੍ਞਤੇ। **ਤਾਸੰ ਦਕ੍ਖਿਣਮਾਦਿਸੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਤਾਸੰ ਘਰਦੇਵਤਾਨੰ ਆਦਿਸੇਯ੍ਯਪਤ੍ਤਿੰ ਦਦੇਯ੍ਯ। **ਪੂਜਿਤਾ ਪੂਜਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਞਾਤਕਾਪਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਨੋ ਪਤ੍ਤਿੰ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਰਕ੍ਖੰ ਸੁਸੰਵਿਹਿਤੰ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਰਕ੍ਖੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਮਾਨਿਤਾ ਮਾਨਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਾਲਾਨੁਕਾਲੰ ਬਲਿਕਮ੍ਮਕਰਣੇਨ ਮਾਨਿਤਾ ''ਏਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਞਾਤਕਾਪਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਚਤੁਮਾਸਛਮਾਸਨ੍ਤਰੇ ਨੋ ਬਲਿਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਯੰ ਹਰਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਨੰ ਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਿਕੰ ਮਨੁਸ੍ਸੰ। **ਓਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੰਵਡ੍ਢਿਤੰ, ਯਥਾ ਮਾਤਾ ਓਰਸੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਯਹਰਣਤ੍ਥਮੇਵਸ੍ਸ ਵਾਯਮਤਿ, ਏਵੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ।

ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਤੇਹਿ ਤਦਾ ਪਸੁਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨੁਮੋਦਨਵਸੇਨ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾਪਿ ''ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਤਾ ਆਸੁੰ, ਤਾਸੰ ਦਕ੍ਖਿਣਮਾਦਿਸੇ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦੇਵਤਾਨੰ ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਦੰਸੁ। **ਤੰ ਗੋਤਮਦ੍ਵਾਰੰ ਨਾਮ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਯੇਨ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਭਗਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿ, ਤੰ ਗੋਤਮਦ੍ਵਾਰੰ ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਗਙ੍ਗਾਯ ਪਨ ਉਤ੍ਤਰਣਤ੍ਥੰ ਅਨੋਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਗੋਤਮਤਿਤ੍ਥੰ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ। **ਪੂਰਾ**ਤਿ ਪੁਣ੍ਣਾ। **ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਤੀਰਸਮੰ ਉਦਕਸ੍ਸ ਤਿਤ੍ਤਾ ਭਰਿਤਾ। **ਕਾਕਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤੀਰੇ ਠਿਤਕਾਕੇਹਿ ਪਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਉਦਕਾ। ਤੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਉਭਤੋਕੂਲਸਮੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵਮੇਵ ਵਦਤਿ। **ਉਲ਼ੁਮ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਲਹੁਕੇ ਦਾਰੁਦਣ੍ਡੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਵਾਟਫਲਕੇ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਕਾਤੁੰ ਆਣਿਯੋ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਨਾਵਾਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤੰ। **ਕੁਲ਼੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਲ਼ੁਨਲ਼ਾਦਿਕੇ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਹਿ ਕਲਾਪਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤੰ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਗਙ੍ਗਾਦਕਮਤ੍ਤੁਸ੍ਸਪਿ ਕੇਵਲੰ ਤਰਿਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਤੰ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਵਿਤ੍ਥਤੰ ਸੰਸਾਰਮਹਣ੍ਣਵੰ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਭਾਵਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਉਦਾਨਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਦਸ੍ਸਿਤੋਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਉਦਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਏਤੰ ਅਣ੍ਣਵਨ੍ਤਿ ਅਧਿਵਚਨੰ, ਨ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਨਦੀ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਸਰਤਿ ਸਨ੍ਦਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਵਿਤ੍ਥਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਗਾਧਟ੍ਠੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰੰ, ਸਕਲਲੋਕਤ੍ਤਯਬ੍ਯਾਪਿਤਾਯ ਵਿਤ੍ਥਤੰ। **ਵਿਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਨਾਸਜ੍ਜ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਏਵ ਪਲ੍ਲਲਾਨਿ ਤੇਸੰ ਅਤਰਣਤੋ। **ਕੁਲ੍ਲਞ੍ਹਿ ਜਨੋ ਬਨ੍ਧਤੀ**ਤਿ ਕੁਲ੍ਲੰ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਆਯਾਸੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਵਿਨਾ ਏਵ ਕੁਲ੍ਲੇਨਾ**ਤਿ ਈਦਿਸੰ ਉਦਕੰ ਕੁਲ੍ਲੇਨ ਈਦਿਸੇਨ ਵਿਨਾ ਏਵ। **ਤਿਣ੍ਣਾ ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਜਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਮੇਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ ਚ ਤਿਣ੍ਣਾ ਪਰਤੀਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕੋਟਿਗਾਮੇ ਸਚ੍ਚਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੭. **ਕੋਟਿਗਾਮੋ**ਤਿ ਮਹਾਪਨਾਦਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਾਸਾਦਕੋਟਿਯੰ ਕਤਗਾਮੋ, ਪਤਿਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਥੁਪਿਕਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਗਾਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਾਨੰ ਸਚ੍ਚਾਨੰ। **ਅਨਨੁਬੋਧਾ**ਤਿ ਅਬੁਜ੍ਝਨੇਨ ਅਜਾਨਨੇਨ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵੇਧਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨੇਨ। **ਅਨੁਬੋਧੋ** ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਞਾਣੰ, **ਪਟਿਵੇਧੋ** ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਅਭਿਸਮਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਬੋਧਪੁਬ੍ਬਕੋ ਪਟਿਵੇਧੋ ਅਨੁਬੋਧੇਨ ਵਿਨਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਬੋਧੋਪਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਟਿਵੇਧਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਤਦੁਭਯਾਭਾਵਹੇਤੁਕਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟੇ ਸੰਸਰਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਨਨੁਬੋਧਾ...ਪੇ॰... ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਭਵਤੋ ਭਵਨ੍ਤਰੂਪਗਮਨੇਨ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤੰ। **ਸੰਸਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਾਪਰੰ ਚਵਨੁਪਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਸੰਸਰਿਤੰ। **ਮਮਞ੍ਚੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਯਾ ਚ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਚ। ਅਥ ਵਾ **ਸਨ੍ਧਾਵਿਤੰ ਸੰਸਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਧਾਵਨੰ ਸੰਸਰਣੰ ਮਮਞ੍ਚੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਅਹੋਸੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸੰਸਿਤਨ੍ਤਿ ਸੰਸਰਿਤੰ। **ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ**ਤਿ ਦੀਘਰਜ੍ਜੁਯਾ ਬਦ੍ਧਸਕੁਣੰ ਵਿਯ ਰਜ੍ਜੁਹਤ੍ਥੋ ਪੁਰਿਸੋ ਦੇਸਨ੍ਤਰੰ, ਤਣ੍ਹਾਰਜ੍ਜੁਯਾ ਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਭਵਨ੍ਤਰੰ ਨੇਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਭਵਤੋ ਭਵੰ ਨਯਨਸਮਤ੍ਥਾ ਤਣ੍ਹਾਰਜ੍ਜੁ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਹਤਾ ਛਿਨ੍ਨਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਤਾਤਿ ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ।

ਅਮ੍ਬਪਾਲੀਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੮. **ਯਾਨਸ੍ਸ ਭੂਮੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਯਾਨੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਯਾਨੇਨ ਗਨ੍ਤੁੰ, ਅਯੰ ਯਾਨਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਨਾਮ। **ਯਾਨਾ ਪਚ੍ਚੋਰੋਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਯਾਨਤੋ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ।

ਲਿਚ੍ਛਵੀਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੯. **ਨੀਲਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਚਨੰ। **ਨੀਲਵਣ੍ਣਾ**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਤੇਸੰ ਪਕਤਿਵਣ੍ਣੋ ਨੀਲੋ, ਨੀਲਵਿਲੇਪਨਵਿਲਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨੀਲਵਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਟਦੁਕੂਲਕੋਸੇਯ੍ਯਾਦੀਨਿਪਿ ਨੇਸੰ ਨੀਲਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਨੀਲਾਲਙ੍ਕਾਰਾ**ਤਿ ਨੀਲਮਣਿਅਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਨੀਲਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਚ ਅਲਙ੍ਕਤਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਿਚਿਤ੍ਤਾਪਿ ਇਨ੍ਦਨੀਲਮਣਿਓਭਾਸੇਹਿ ਏਕਨੀਲਾ ਵਿਯ ਖਾਯਨ੍ਤਿ, ਰਥਾਪਿ ਨੇਸੰ ਨੀਲਮਣਿਖਚਿਤਾ ਨੀਲਵਤ੍ਥਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਨੀਲਧਜਨੀਲਵਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਨੀਲਾਭਰਣੇਹਿ ਨੀਲਅਸ੍ਸੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਪਤੋਦਯਟ੍ਠਿਯੋਪਿ ਨੀਲਾਯੇਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਟਿਵਟ੍ਟੇਸੀ**ਤਿ ਪਹਰਿ। **ਕਿਸ੍ਸ ਜੇ ਅਮ੍ਬਪਾਲੀ**ਤਿ **ਜੇ**-ਤਿ ਆਲਪਨੰ, ਭੋਤਿ ਅਮ੍ਬਪਾਲਿ ਕਿੰਕਾਰਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਸਾਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਹਰਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਾ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਬਲਿਨ੍ਤਿ **ਆਹਾਰੋ,**

ਤਬ੍ਭੁਤ੍ਤੁਜਨਪਦੋ। ਤੇਨ ਸਹਿਤਂ ਸਾਹਾਰਂ, ਸਜਨਪਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਫੋਟੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਚਾਲੇਸੁਂ। **ਅਮ੍ਬਕਾਯਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ। ਉਪਚਾਰਵਚਨਞ੍ਹੇਤਂ, ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਯਦਿਦਂ ਅਮ੍ਬਕਾ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਜਨਨਿਕਾਤਿ। **ਓਲੋਕੇਥਾ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਥ। **ਅਪਲੋਕੇਥਾ**ਤਿ ਅਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਥ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਂਹਰਥਾ**ਤਿ ਉਪਨੇਥ, ਇਮਂ ਲਿਚ੍ਛਵੀਪਰਿਸਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤਾਵਤਿਂਸਸਦਿਸਂ ਉਪਸਂਹਰਥ ਉਪਨੇਥ ਅਲ੍ਲੀਯਾਪੇਥ। ਯਥੇਵ ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਨੀਲਾਦਿਨਾਨਾਵਣ੍ਣਾ, ਏਵਮਿਮੇ ਲਿਚ੍ਛਵੀਰਾਜਾਨੋਪੀਤਿ ਤਾਵਤਿਂਸੇਹਿ ਸਮਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਅਨੇਕਸਤੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਇਧ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੇ ਨਿਯੋਜੇਤੀਤਿ? ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯਥਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤਤ੍ਰ ਕਿਰ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਓਸਨ੍ਨਵੀਰਿਯਾ, ਤੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਲੋਭੇਨ੍ਤੋ ''ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਏਵਰੂਪਾ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸੁਲਭਾ''ਤਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੇ ਉਸ੍ਸਾਹਜਨਨਤ੍ਥਂ ਆਹ। ਅਥ ਵਾ ਨਯਿਦਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੇ ਨਿਯੋਜਨਂ, ਕੇਵਲਂ ਪਨ ''ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਾ ਏਤੇਸਂ ਰਾਜੂਨਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਥਨਂ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਞ੍ਚਾਪਿ ਏਵਮਾਹ। ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵਿਨਾਸਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਨੇਸਂ ਰਜ੍ਜਸਿਰਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੂ ''ਤਥਾਰੂਪਾਯਪਿ ਨਾਮ ਸਿਰਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਨਾਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਂ ਆਹ।

ਅਧਿਵਾਸੇਤੂਤਿ ਅਮ੍ਬਪਾਲਿਯਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੀਤਿ? ਅਸਦ੍ਦਹਨਤਾਯ ਚ ਵਤ੍ਤਸੀਸੇਨ ਚ। ਸਾ ਹਿ ਧੁਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥੀ ਅਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਪਿ ''ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤੇਸਂ ਅਹੋਸਿ। ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕਾਲੇ ਚ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਤ੍ਤਮੇਵ।

ਲਿਚ੍ਛਵੀਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੀਹਸੇਨਾਪਤਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੦. ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੮.੧੨) ਞਾਤਾ ਪਞ੍ਞਾਤਾ ਪਾਕਟਾ। **ਸਨ੍ਥਾਗਾਰੇ**ਤਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਨਾਗਾਰੇ ਵਿਸ੍ਸਮਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਅਗਾਰੇ। ਸਾ ਕਿਰ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਸਾਲਾ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਅਹੋਸਿ, ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਠਿਤਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਚਤੂਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਆਗਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਠਮਂ ਤਤ੍ਥ ਵਿਸ੍ਸਮਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਕੁਲਾਨਂ ਰਜ੍ਜਕਿਚ੍ਚਸਨ੍ਥਰਣਤ੍ਥਂ ਕਤਂ ਅਗਾਰਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਲਿਚ੍ਛਵੀਰਾਜਾਨੋ ਰਜ੍ਜਕਿਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਥਰਨ੍ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਨਿਸੀਦਨਤ੍ਥਂਯੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਰਹਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇਸੁ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤੇਸੁ ਆਸਨੇਸੁ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ। **ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰਾਜਕੁਲਕਿਚ੍ਚਞ੍ਚੇਵ ਲੋਕਤ੍ਥਕਿਰਿਯਞ੍ਚ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ। ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਹਿ ਤੇ ਰਾਜਾਨੋ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਪਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋਪਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋਪਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਲੋਕਿਯਜਟਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਰਤਨਾਨਂ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਤਿਵਿਧੋ ਬੁਦ੍ਧਵਣ੍ਣੋ ਨਾਮ ਚਰਿਯਵਣ੍ਣੋ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੋ ਗੁਣਵਣ੍ਣੋਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਰਾਜਾਨੋ ਚਰਿਯਾਯ ਵਣ੍ਣਂ ਆਰਭਿਂਸੁ – ''ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਵਤ ਕਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਦਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਦਸ ਉਪਪਾਰਮਿਯੋ ਦਸ ਪਰਮਤ੍ਥਪਾਰਮਿਯੋਤਿ ਸਮਤਿਂਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨ ਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਂ ਲੋਕਤ੍ਥਚਰਿਯਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਥਚਰਿਯਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਅਡ੍ਢਚ੍ਛਕ੍ਕੇਹਿ ਜਾਤਕਸਤੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾ ਤੁਸਿਤਭਵਨਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਯਿਂਸੁ। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਾ ਪਨੇਤੇ ''ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ, ਨਿਕਾਯਤੋ ਪਞ੍ਚ ਨਿਕਾਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਿਟਕਤੋ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ, ਅਙ੍ਗਤੋ ਨਵ ਅਙ੍ਗਾਨਿ, ਖਨ੍ਧਤੋ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਹਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਗੁਣਂ ਕਥਯਿਂਸੁ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਾ ''ਸਤ੍ਥ

ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਉਪਰਜ੍ਜਸੇਨਾਪਤਿਸੇਟ੍ਠਿਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਰਾਦੀਨਿ ਅਗਣਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਸਤ੍ਥੁ ਵਰਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ, ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਭਦ੍ਦਿਯਮਹਾਰਾਜਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਪੁਕ੍ਕੁਸਾਤਿਆਦਿਰਾਜਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂਯੇਵ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਅਸੀਤਿ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ, ਅਨੇਕਕੋਟਿਧਨਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਪਨ ਯਸਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸੋਣਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਰਟ੍ਠਪਾਲਪੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਰੂਪਾ ਚ ਏਵਰੂਪਾ ਚ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਗੁਣਂ ਕਥਯਿਂਸੁ।

ਸੀਹੋ ਸੇਨਾਪਤੀਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਸੇਨਾਯ ਅਧਿਪਤਿ। ਵੇਸਾਲਿਯਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਸਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਚ ਰਾਜਾਨੋ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਮਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਰਟ੍ਠਂ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਏਕਂ ਵਿਚਿਨਥਾ''ਤਿ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਾ ਸੀਹਰਾਜਕੁਮਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਮਣਿਵਣ੍ਣਕਮ੍ਬਲਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਂ ਸੇਨਾਪਤਿਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਅਦਂਸੁ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੀਹੋ ਸੇਨਾਪਤੀ''ਤਿ। **ਨਿਗਣ੍ਠਸਾਵਕੋ**ਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ। ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤਲਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਤਯੋ ਜਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਕਾ – ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯਂ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ, ਕਪਿਲਪੁਰੇ ਵਪ੍ਪੋ ਸਕ੍ਕੋ, ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਅਯਂ ਸੀਹੋ ਸੇਨਾਪਤੀਤਿ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸੇਸਰਾਜੂਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਸਾਯ ਅਨ੍ਤਰੇ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਿਂਸੁ, ਸੀਹਸ੍ਸ ਪਨ ਮਜ੍ਝੇ ਠਾਨੇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਮਹਾਰਹੇ ਰਾਜਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਂਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਅਦ੍ਧਾ ਏਕਂਸੇਨ। ਨ ਹੇਤੇ ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਸ੍ਸ ਏਵਂ ਅਨੇਕਸਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ।

ਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਕਿਰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ''ਸਚਾਯਂ ਸੀਹੋ ਕਸ੍ਸਚਿਦੇਵ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਰਿਹਾਨਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਤਰਂਯੇਵ ਸੀਹਂ ਸੇਨਾਪਤਿਂ ਏਤਦਵੋਚ ''ਸੇਨਾਪਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ 'ਅਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ'ਤਿ ਬਹੂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ਕਞ੍ਚਿ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਮਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਅਹਂ ਤੇ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਞੇਵ ਪੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਕਥਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਮਂ ਪੇਸੇਸ੍ਸਤਿ, ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਨੋ ਚੇ, ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਅਥਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਮਹਾਪਬ੍ਬਤੇਨ ਵਿਯ ਬਲਵਸੋਕੇਨ ਓਤ੍ਥਟੋ ''ਯਤ੍ਥ ਦਾਨਿਸ੍ਸਾਹਂ ਗਮਨਂ ਨ ਇਚ੍ਛਾਮਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਜਾਤੋ, ਹਤੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਪਟਿਬਾਹਨੁਪਾਯਮਸ੍ਸ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ **"ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਚਰਨ੍ਤਂ ਗੋਣਂ ਤੁਣ੍ਡੇ ਪਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਜਲਮਾਨਂ ਪਦੀਪਂ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਭਤ੍ਤਭਰਿਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਸੀਹਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪੀਤਿਂ ਵਿਨਾਸੇਸਿ। **ਗਮਿਕਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਾਦੀਨਂ ਯੋਜਾਪਨਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਪਯੋਗੋ। **ਸੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੀ**ਤਿ ਸੋ ਵੂਪਸਨ੍ਤੋ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋਤਿ ਦੁਤਿਯਵਾਰਮ੍ਪਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਵਾਰੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਾ ਤੁਸਿਤਭਵਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਦਤਲੇਹਿ ਉਪਰਿ ਕੇਸਗ੍ਗੇਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਵਸੇਨ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣਂ ਕਥਯਿਂਸੁ। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਾ ''ਏਕਪਦੇਪਿ ਏਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਪਿ ਅਵਕ੍ਖਲਿਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਸੁਕਥਿਤਵਸੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਗੁਣਂ ਕਥਯਿਂਸੁ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਾ ''ਏਵਰੂਪਂ ਯਸਸਿਰਿਵਿਭਵਂ ਪਹਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨ ਕੋਸਜ੍ਜਪਕਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਰਸਸੁ ਪਨ ਧੁਤਗੁਣੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਸੁ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸੁ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਟ੍ਠਤਿਂਸ ਆਰਮ੍ਮਣਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਪਦਾਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਗੁਣੇ ਕਥਯਿਂਸੁ।

ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਮਾਨਾ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਕਥਯਿਂਸੁ, ''ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਗੁਣੇ, ''ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ

ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਸਙ੍ਘਗੁਣੇ ਚ ਕਥਯਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਸੀਹੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਇਮੇਸਂ ਲਿਚ੍ਛਵੀਰਾਜਕੁਲਾਨਂ ਤਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਗੁਣੇ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਂ ਮੁਖਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਨੋਮਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸੋ ਭਗਵਾ, ਇਮਂ ਦਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪੀਤਿਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾਵ ਅਹਂ ਅਜ੍ਜ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ‘‘ਕਿਞ੍ਹਿ ਮੇ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠਾ’’ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿਞ੍ਹਿ ਮੇ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਨਾਮ ਮਯ੍ਹਂ ਨਿਗਣ੍ਠਾ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਅਪਲੋਕਿਤਾ ਵਾ ਅਨਪਲੋਕਿਤਾ** ਵਾਤਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਵਾ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਵਾ। ਨ ਹਿ ਮੇ ਤੇ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਯਾਨਵਾਹਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਇਸ੍ਸਰਿਯਯਸਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨਾਪਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਮਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਫਲਂ ਏਤੇਸਂ ਆਪੁਚ੍ਛਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾਤਿ ਦਿਵਸ੍ਸ ਦਿਵਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ। **ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਹਿ ਗਿਮ੍ਹਕਾਲੇ ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇ ਉਦਕਂ ਸਨ੍ਦਮਾਨਂ ਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਥੋਕਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਂ ਸੀਹਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸੇ ‘‘ਦਸਬਲਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਪਟਿਬਾਹਿਤਕਾਲੋ, ਯਥਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇ ਉਦਕਂ ਸਨ੍ਦਮਾਨਂ ਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾਲਿਕਾਪੁਞ੍ਜਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸੀਹਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ‘‘ਦਸਬਲਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਪਟਿਬਾਹਿਤਕਾਲੋ, ਯਥਾ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇ ਉਦਕਂ ਸਨ੍ਦਮਾਨਂ ਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਸੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਕਨਲ਼ਕਚਵਰਾਦੀਨਿ ਪਰਿਕਡ੍ਢਨ੍ਤਂ ਵਾਲਿਕਾਪੁਞ੍ਜਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਨਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸੀਹੋ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਗੁਣਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੇ ‘‘ਅਫਲਾ ਨਿਗਣ੍ਠਾ, ਨਿਪ੍ਫਲਾ ਨਿਗਣ੍ਠਾ, ਕਿਂ ਮੇ ਇਮੇ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਗਮਨਂ ਅਭਿਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਸਿ। ਨਿਯ੍ਯਨ੍ਤੋ ਚ ‘‘ਚਿਰਸ੍ਸਾਹਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਜਾਤੋ, ਨ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵੇਸੇਨ ਗਨ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ‘‘ਯੇ ਕੇਚਿ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਘੋਸਨਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਰਥਸਤਾਨਿ ਯੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਮਰਥੇ ਠਿਤੋ ਤੇਹਿ ਚੇਵ ਪਞ੍ਚਹਿ ਰਥਸਤੇਹਿ ਮਹਤਿਯਾ ਚ ਪਰਿਸਾਯ ਪਰਿਵੁਤੋ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਚੁਣ੍ਣਵਾਸਾਦੀਨਿ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਸਿ।

ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਆਰਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਦੂਰਤੋਵ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਏਵਰੂਪਂ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸਂ ਏਵਂ ਆਸਨ੍ਨੇ ਵਸਨ੍ਤਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਨਾਦ੍ਦਸਂ, ਵਞ੍ਚਿਤੋ ਵਤਮ੍ਹਿ, ਅਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਨਿਧਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਲਿਦ੍ਦਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਸਞ੍ਜਾਤਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾਨੁਧਮ੍ਮਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਨੁਕਾਰਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਕਾਰਣਵਚਨੋ ਹੇਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੭੨੦) ਵਿਯ। **ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭਾਵਤੋ। ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਹਿ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ। **ਅਨੁਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਸੋ ਏਵ ਪਰੇਹਿ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ। **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ ਵਾਦਾਨੁਵਾਦੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨ ਸਕਾਰਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾਦੋ ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਵਾਦੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੋਪਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਂ ਠਾਨਂ ਕਾਰਣਂ ਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਕਿਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨਪਿ ਤਵ ਵਾਦੇ ਗਾਰਯ੍ਹਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। **ਅਨਬ੍ਭਕ੍ਖਾਤੁਕਾਮਾ**ਤਿ ਨ ਅਭੂਤੇਨ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਾ।

੨੯੧-੨੯੨. ਅਤ੍ਥਿ ਸੀਹ ਪਰਿਯਾਯੋਤਿਆਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡੇ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਰਮੇਨ ਅਸ੍ਸਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਚਤੁਫਲਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਉਤ੍ਤਮਅਸ੍ਸਾਸੇਨ। **ਅਸ੍ਸਾਸਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਨਤ੍ਥਾਯ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਨਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਟ੍ਠਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸੀਹਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ।

੨੯੩. ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਾਰਨ੍ਤਿ ਅਨੁਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਰੋਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ ਹੋਤਿ। **ਸਾਧੁ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਹੋਤਿ। ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ‘‘ਕਿਂ ਅਯਂ ਸੀਹੋ ਦਿਟ੍ਠਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਗਰਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਾਰੋ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨਂ ਸਾਧੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਟਾਕਂ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਕਿਰ ਏਵਰੂਪਂ ਸਾਵਕਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਵਾ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿ ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਰਣਂ ਗਤੋ ਸਾਵਕੋ ਜਾਤੋ’’ਤਿ

ਪਟਾਕਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰੇ ਘੋਸੇਨ੍ਤਾ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਏਵਂ ਨੇ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚ, ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ''ਕਿਮਹਂ ਏਤੇ ਸਰਣਂ ਗਤੋ''ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਮ੍ਪਿ ਸੋ ''ਏਤੇਸਂ ਮੇ ਸਰਣਗਤਭਾਵਂ ਬਹੂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਦਾਨਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਨ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਚ। ਤੇਨਾਹ ''ਪਟਾਕਂ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ। **ਓਪਾਨਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਯਤ੍ਤਉਦਪਾਨੋ ਵਿਯ ਠਿਤਂ। **ਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਵ ਨਿਵੇਸਨਂ। **ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਦਸਪਿ ਵੀਸਤਿਪਿ ਸਟ੍ਠਿਪਿ ਜਨੇ ਆਗਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿ, ਇਦਾਨਿ ਮਂ ਸਰਣਂ ਗਤਕਾਰਣਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਮਾ ਇਮੇਸਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਥ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਓਵਦਤਿ। **ਸੁਤਂ ਮੇ ਤਂ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਕੁਤੋ ਸੁਤਂ? ਨਿਗਣ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਕੁਲਘਰੇਸੁ ਏਵਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ ''ਮਯਂ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮ, ਸਮਣੋ ਪਨ ਗੋਤਮੋ 'ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਦਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ...ਪੇ॰... ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਾਵਕਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲ'ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਦਤੀ''ਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਯਂ ''ਸੁਤਂ ਮੇ ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੨੯੪. ਪਵਤ੍ਤਮਂਸਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ, ਮੂਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਣੇ ਪਰਿਯੇਸਾਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਨਿਗਣ੍ਠਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤਾ ਨਿਗਣ੍ਠਾ। **ਥੂਲਂ ਪਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਥੂਲਂ ਮਹਾਸਰੀਰਂ ਗੋਕਣ੍ਣਮਹਿਂਸਸੂਕਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਸੁਂ। **ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ, ਮਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕੋਤਿ ਆਹ **''ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਤ''**ਨ੍ਤਿ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ''ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਫੁਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੪.੭੫) ਵਿਯ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਕਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਨ ਕਰਣਕਾਰਾਪਨਵਸੇਨ। **ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮਂ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਮਂਸਂ ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮਂ ਯਥਾ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਫੁਸਤੀਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਸ੍ਵਾਯਂ ਏਤਂ ਮਂਸਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਂ ਪਾਣਵਧਕਕਮ੍ਮਂ ਫੁਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਕੁਸਲਂ ਉਪਡ੍ਢਂ ਦਾਯਕਸ੍ਸ, ਉਪਡ੍ਢਂ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਹੋਤੀਤਿ ਨੇਸਂ ਲਦ੍ਧਿ। **ਉਪਕਣ੍ਣਕੇ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ। **ਅਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਂ, ਹੋਤੁ ਕਿਂ ਇਮਿਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਚ ਪਨ ਤੇ**ਤਿ ਏਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਵਣ੍ਣਕਾਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਾਪਿ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਨ ਜਿਰਿਦਨ੍ਤਿ, ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਲਜ੍ਜਨਤ੍ਥੇ ਇਦਂ **ਜਿਰਿਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਨ ਲਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੀਹਸੇਨਾਪਤਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੫. ਅਭਿਲਾਪਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਂ। **ਆਮਿਸਖਾਦਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਛਡ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਆਮਿਸਸ੍ਸ ਖਾਦਨਤ੍ਥਾਯ। **ਅਨੁਪ੍ਪਗੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਪਾਤੋਯੇਵ। **ਓਰਵਸਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ। **ਤਂ ਪਨ ਅਵਤ੍ਵਾਪੀਤਿ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾਪਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਥਾ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਸੇਸਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਂ ਕਰੋਮਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟੀ'ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਉਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿਕਾਕੁਟਿਕਰਣਲਕ੍ਖਣਂ। **ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਯਤੋ ਇਟ੍ਠਕਤੋ ਸਿਲਤੋ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡਤੋ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਪਠਮਿਟ੍ਠਕਾਦੀਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮਿਟ੍ਠਕਾਦੀਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਯਮਾਨਾ ਇਟ੍ਠਕਾਦਯੋ ਭੂਮਿਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਯਮਾਨਾ ਥਮ੍ਭਾ ਕਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਵਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **''ਥਮ੍ਭਾ ਪਨ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''**ਤਿ। **ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਮੇਵਾ**ਤਿ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਨ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਏਵ ਕਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸੇਨਾਸਨਂ। **ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਦੀਪਿਤਂ।

ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕੇਣਿਯਜਟਿਲਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੦. **ਯੇਨ ਆਪਣੰ ਤਦਵਸਰੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਆਪਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਨਿਗਮਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਿਰ ਨਿਗਮੇ ਵੀਸਤਿ ਆਪਣਮੁਖਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਅਹੇਸੁੰ। ਇਤਿ ਸੋ ਆਪਣਾਨੰ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਆਪਣ''ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਗਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਨਿਗਮਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਦੀਤੀਰੇ ਘਨਚ੍ਛਾਯੋ ਰਮਣੀਯਭੂਮਿਭਾਗੋ ਮਹਾਵਨਸਣ੍ਡੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। **ਕੇਣਿਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। **ਜਟਿਲੋ**ਤਿ ਆਹਰਿਮਜਟਾਧਰੋ ਤਾਪਸੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲੋ, ਧਨਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਸਮਾਦਾਯ ਰਞ੍ਞੋ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰੰ ਦਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਭਾਗੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਮੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਕਟਸਤੇਹਿ ਵਣਿਜ੍ਜੰ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕੁਲਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਤਿ। ਅਸ੍ਸਮੇਪਿ ਚਸ੍ਸ ਏਕੋ ਤਾਲਰੁਕ੍ਖੋ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਏਕੰ ਸੋਵਣ੍ਣਮਯੰ ਫਲੰ ਮੁਞ੍ਚਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਦਿਵਾ ਕਾਸਾਵਾਨਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਜਟਾ ਚ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਰਤ੍ਤਿੰ ਕਾਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਤਿ।

ਪਵਤ੍ਤਾਰੋਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੮੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੨੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੫.੧੯੨) ਪਵਤ੍ਤਯਿਤਾਰੋ , ਪਾਵਚਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਸੰ ਸਨ੍ਤਕੰ। **ਮਨ੍ਤਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਬਹਿਕਤ੍ਵਾ ਰਹੋ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਮਨ੍ਤਾ ਏਵ ਤੰਤੰਅਤ੍ਥਪਟਿਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤਾਯ ਪਦਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤਪਦੰ, ਵੇਦਵਚਨੰ। **ਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਦਸਹਿ ਪੋਰਾਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਉਦਾਤ੍ਤਾਨੁਦਾਤ੍ਤਾਦਿਸਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤੰ। **ਪਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਵਚਨਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਵਾਚਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਿਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਪਬ੍ਯੂਲ੍ਹੰ ਰਾਸਿਕਤੰ, ਇਰੁਵੇਦਯਜੁਵੇਦਸਾਮਵੇਦਾਦਿਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਮਨ੍ਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਿਵਸੇਨ ਸਜ੍ਝਾਯਨਵਾਚਕਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਪਿਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਦਨੁਗਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤਰਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤੰ ਤੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗੀਤੰ ਅਨੁਗਾਯਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ। **ਤਦਨੁਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਅਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ, ਇਦੰ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। **ਭਾਸਿਤਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਭਾਸਿਤੰ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤੰ ਅਨੁਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ। **ਵਾਚਿਤਮਨੁਵਾਚੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਵਾਚਿਤੰ ਅਨੁਵਾਚੇਨ੍ਤਿ। **ਸੇਯ੍ਯਥਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਕਤਮੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਟ੍ਠਕੋ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਤੇਸੰ ਨਾਮਾਨਿ। ਤੇ ਕਿਰ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਰਿਭਣ੍ਡੇਨ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗਞਾਣੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦਿੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇਨ ਅਤੀਤਕਪ੍ਪੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਮਨ੍ਤਜ੍ਝੇਨਵਿਧਿਞ੍ਚ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਰੂਪਘਾਤੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਵਚਨੇਨ ਸਹ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਥੇਸੁੰ। ਅਪਰਾਪਰੇ ਪਨ ਓਕ੍ਕਾਕਰਾਜਕਾਲਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਿਰੁਦ੍ਧੇ ਅਕੰਸੁ। ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨੰ ਰਤ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਉਪਰਤਾਤਿ **ਰਤ੍ਤੂਪਰਤਾ**। ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਯਾਵ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਾ ਭੋਜਨੰ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨੰ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਵਿਰਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਰਤਾ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ।** **ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਸਕ੍ਕਰਾਦੀਹਿ ਚੇਵ ਮਰਿਚੇਹਿ ਚ ਸੁਸਙ੍ਖਤੰ ਪਾਨੰ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ।

"ਮਹਾ ਖੋ ਕੇਣਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ"ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ? ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਸਨ੍ਨਤਾਯ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਹਿ ''ਅਹੋ ਵਤਾਯੰ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਯੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਯਮਾਨੋਪਿ ਨ ਸਾਦਿਯਤੀ''ਤਿ ਉਪਨਿਮਨ੍ਤਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ ਪਸੀਦਨ੍ਤੀਤਿ ਕੇਚਿ, ਅਕਾਰਣਞ੍ਚੇਤੰ। ਨਤ੍ਥਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਹੇਤੁ ਏਵਰੂਪੰ ਕੋਹਞ੍ਞੰ, ਅਯੰ ਪਨ ਅਡ੍ਢਤੇਲਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਤ੍ਤਕਾਨੰਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੰ ਪਟਿਯਾਦੇਸ੍ਸਤਿ, ਸ੍ਵੇਵ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੀਹਿ ਪੁਰਿਸਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਖੋ ਪਨ ਨਵਕੇ ਅਞ੍ਞਤੋ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਇਮੇਹੇਵ ਸਦ੍ਧਿੰ ਗਨ੍ਤੁੰ, ਇਮੇ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤੋ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਵਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਗਨ੍ਤੁੰ। ਅਥਾਪਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਾਹਾਰੋ ਨਪ੍ਪਹੋਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ''ਚਿਰਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਕੇਣਿਯੋ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯਾਪਨਮਤ੍ਤੰ ਦਾਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖੀ''ਤਿ, ਸਯਞ੍ਚ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ ਪਨ ਕਤੇ ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ 'ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਨਾਮੰ ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਪਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੁਕਾਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸ੍ਸਤਿ, ਤੇ ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਅਨੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। **ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੋ ਭੋ ਗੋਤਮਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਦੰ ਦੀਪੇਤਿ ''ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਿੰ ਜਾਤੰ, ਯਦਿ ਅਹੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ, ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ, ਅਹੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪੀ''ਤਿ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਧਞ੍ਞਫਲਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਣ੍ਡੁਲਧੋਵਨੋਦਕਮ੍ਪਿ ਧਞ੍ਞਰਸੋਯੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਛੁਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਕ੍ਕਸਟੋ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹੀਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੦੦) ਇਮਾਹਿ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਕੂਲਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਚਰਿਯਂ ਵਿਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਯਞ੍ਞਾਭਾਵਤੋ “**ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਮੁਖਾ ਯਞ੍ਞਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਾ ਅਗ੍ਗਿਜੁਹਨਪ੍ਪਧਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਹਿ ‘‘ਅਗ੍ਗਿਮੁਖਾ ਦੇਵਾ’’ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਜੁਹਨਪੁਬ੍ਬਕਂ ਯਞ੍ਞਂ ਵਿਦਹਨ੍ਤਿ। ਵੇਦੇ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੇਹਿ ਪਠਮਂ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਾਵਿਤ੍ਤੀ ‘‘ਛਨ੍ਦਸੋ ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾਵਿਤ੍ਤੀ ਵੇਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਤਂਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ ਵੇਦਸਵਨਸ੍ਸ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ ਰਾਜਾ ‘‘ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਓਗਾਹਨ੍ਤੀਨਂ ਨਦੀਨਂ ਆਧਾਰਭਾਵਤੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ ਪਟਿਸਰਣਤੋ ਚ ਸਾਗਰੋ ‘‘ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਚਨ੍ਦਸਮਾਯੋਗੇਨ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਕਤ੍ਤਿਕਾ, ਅਜ੍ਜ ਰੋਹਿਣੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯਨਤੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਆਲੋਕਕਰਣਤੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਹਿ ਅਤਿਵਿਸੇਸਸੋਮ੍ਮਭਾਵਤੋ ਚ ‘‘ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਂ ਮੁਖਂ ਚਨ੍ਦੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਦੀਪਸਿਖਾ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾ ਅਸਨਿਵਿਚਕ੍ਕ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਤਪਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਆਦਿਚ੍ਚੋ ‘‘ਤਪਤਂ ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਾਨਂ ਪਨ ਅਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਪੁਞ੍ਞਂ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾਨਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਵੇ ਯਜਤਂ ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਯਮੁਖਂ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਭਾਵੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕੇਣਿਯਜਟਿਲਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰੋਜਮਲ੍ਲਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੧. ਰੋਜਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਆਹਂਸੁ। **ਅਤਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਤੁਰਨ੍ਤੋ, ਸਣਿਕਂ ਪਦਪ੍ਪਮਾਣਟ੍ਠਾਨੇ ਪਦਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਸਮ੍ਮਟ੍ਠਂ ਮੁਤ੍ਤਾਦਲਸਿਨ੍ਦੁਵਾਰਸਨ੍ਥਰਸਦਿਸਂ ਵਾਲਿਕਂ ਅਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਲ਼ਿਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਮੁਖਂ। **ਉਕ੍ਕਾਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਗ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਵਾਟਂ। **ਆਕੋਟੇਹੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਨਖੇਨ ਈਸਕਂ ਕੁਞ੍ਚਿਕਛਿਦ੍ਦਸਮੀਪੇ ਕੋਟੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦ੍ਵਾਰਂ ਕਿਰ ਅਤਿਉਪਰਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਅਤਿਹੇਟ੍ਠਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਜਾਤਿਕਾ ਕੋਟੇਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਛਿਦ੍ਦਸਮੀਪੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕੋਟੇਨ੍ਤਿ, ਇਦਂ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟਕਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਵਿਵਰਿ ਭਗਵਾ ਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਭਗਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿ, ਵਿਵਰਤੂਤਿ ਪਨ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਸਿ। ਤਤੋ ‘‘ਭਗਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਨੇਕਾਸੁ ਕਪ੍ਪਕੋਟੀਸੁ ਦਾਨਂ ਦਦਮਾਨੇਹਿ ਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਦ੍ਵਾਰਵਿਵਰਣਕਮ੍ਮਂ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਟਂ। ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਮਨੇਨ ਵਿਵਟਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਵਿਵਰਿ ਭਗਵਾ ਦ੍ਵਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਰੋਜਮਲ੍ਲਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੩. ਆਤੁਮਾਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਭਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੁਡ੍ਢਕਾਲੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਦ੍ਵੇ ਦਾਰਕਾ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤਾ ਦ੍ਵੇ ਪੁਤ੍ਤਾ। **ਨਾਲ਼ਿਯਾਵਾਪਕੇਨਾ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਚੇਵ ਥਵਿਕਾਯ ਚ। **ਸਂਹਰਿਂਸੂ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੇ ਦਾਰਕੇ ਮਞ੍ਜੁਭਾਣਿਨੇ ਪਟਿਭਾਨਵਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਾਰੇਤੁਕਾਮਾਪਿ ਅਕਾਰੇਤੁਕਾਮਾਪਿ ਕਾਰੇਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਕਤਕਾਲੇ ਚ ‘‘ਕਿਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਥ ਤਾਤਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਪਿਤਾ ਪਨ ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਆਗਤਕਾਲੇ ਯਾਗੁਦਾਨਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ’’ਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਪਰਿਗਣੇਤ੍ਵਾਵ ਯਂ ਤੇ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਹਰਿਤੁਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਦਾਰਕਾ ਬਹੁਂ ਲੋਣਮ੍ਪਿ ਤੇਲਮ੍ਪਿ ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਡੁਲਮ੍ਪਿ ਖਾਦਨੀਯਮ੍ਪਿ ਸਂਹਰਿਂਸੁ।

ਆਤੁਮਾਯਂ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਆਤੁਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ। **ਭੁਸਾਗਾਰੇ**ਤਿ ਭੁਸਮਯੇ ਅਗਾਰਕੇ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋ ਪਲਾਲਂ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਸਾਲਾਸਦਿਸਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਵਸਨਯੋਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਸਦਿਸਂ ਕਤਂ, ਤਦਾ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿ। ਅਥ

ਭਗਵਤਿ ਆਤੁਮਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੁਸਾਗਾਰਕਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਸੁਭਦ੍ਦੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ ''ਉਪਾਸਕਾ ਨਾਹਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਾਮਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਦਾਰਕੇਹਿ ਆਨੀਤਤੇਲਾਦੀਨਿਯੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਹੋਨ੍ਤਿ, ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤਂ ਮੇ ਦੇਥਾ''ਤਿ। ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਰੋਮਾਤਿ? ''ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੂਪਕਰਣਾਨਿ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਉਦ੍ਧਨਾਨਿ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਕਾਲ਼ਕਂ ਕਾਸਾਵਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਕਰੋਥ, ਇਦਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁਞ੍ਚ ਮਧੁਗੋਲ਼ਕਞ੍ਚ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਸਿ। **ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁ** ਨਾਮ ਪਠਮਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਬ੍ਬਯਾਗੁ, ਤਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਫਾਣਿਤਮਚ੍ਛਮਂਸਪੁਪ੍ਫਫਲਰਸਾਦਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਕੀਲ਼ਿਤੁਕਾਮਾਨਂ ਸੀਸਮਕ੍ਖਨਯੋਗ੍ਗਾ ਹੋਤਿ ਸੁਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧਾ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁਂ ਆਤੁਮਗਾਮਨਗਰਾਭਿਮੁਖੋ ਪਾਯਾਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸੁਂ ''ਭਗਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਯਾ ਕਸ੍ਸ ਯਾਗੁ ਪਟਿਯਾਦਿਤਾ''ਤਿ। ਸੋ ਯਥਾਨਿਵਤ੍ਥਪਾਰੁਤੇਹੇਵ ਤੇਹਿ ਕਾਲ਼ਕਕਾਸਾਵੇਹਿ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਦਬ੍ਬਿਞ੍ਚ ਕਟਚ੍ਛੁਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਿਯ ਦਕ੍ਖਿਣਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਯਾਗੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਬਹੁਤਰਂ ਯਾਗੁਂ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਉਪਨਾਮੇਸੀ''**ਤਿ। **ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਕੁਤਾਯਨ੍ਤਿ** ਕੁਤੋ ਅਯਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੩੦੪. ਦਸਭਾਗਂ ਦਤ੍ਵਾਤਿ ਦਸਮਭਾਗਂ ਦਤ੍ਵਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **''ਦਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਭੂਮਿਸਾਮਿਕਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''**ਤਿ।

ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਮਹਾਪਦੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੫. ਪਰਿਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਦੇਸੇ ਸਞ੍ਜਾਤਵਤ੍ਥਂ **ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਂ**। ਕੋਸੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸੋਤਿ ਹਿ ਅਭਿਧਾਨਕੋਸੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚੀਨਦੇਸੇ ਸੋਮਾਰਦੇਸੇ ਚ ਸਞ੍ਜਾਤਵਤ੍ਥਾਨਿ **ਚੀਨਸੋਮਾਰਪਟਾਨਿ**। ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਾਨਿ ਪਾਣਕੇਹਿ ਕਤਸੁਤ੍ਤਮਯਤ੍ਤਾ। **ਇਦ੍ਧਿਮਯਿਕਂ** ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਚੀਵਰਂ। ਤਂ ਖੋਮਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਅਨੁਲੋਮਂ। ਦੇਵਤਾਹਿ ਦਿਨ੍ਨਚੀਵਰਂ **ਦੇਵਦਤ੍ਤਿਯਂ**। ਤਂ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਜਾਲਿਨੀਦੇਵਕਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥਸਦਿਸਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਖੋਮਾਦੀਨਞ੍ਞੇਵ ਅਨੁਲੋਮਂ ਹੋਤਿ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਭਾਵਤੋ। **ਦ੍ਵੇ ਪਟਾ ਦੇਸਨਾਮੇਨੇ**ਵ **ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨਪਰਮੇਤਂ, ਨਾਞ੍ਞਂ ਨਿਵਤ੍ਤਨਪਰਂ ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਪਟਸ੍ਸਪਿ ਦੇਸਨਾਮੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਤੁਮ੍ਬਾ**ਤਿ ਭਾਜਨਾਨਿ । **ਫਲਤੁਮ੍ਬੋ**ਤਿ ਲਾਬੁਆਦਿ। **ਉਦਕਤੁਮ੍ਬੋ**ਤਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖਿਪਨਕਕੁਟਕੋ। **ਕਿਲਞ੍ਜਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਲ਼ੁਵਿਲੀਵੇਹਿ ਵਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਛਤ੍ਤਂ। **ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਿਤਰਸਂ। **ਪਾਨਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਬਪਾਨਾਦਿਪਾਨਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਕਪ੍ਪਤਿ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਤ੍ਤਾ। **ਤੇਨ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਚਤੁਮਹਾਪਦੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਕਥਿਨਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੬. ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਸੀਸਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਧਾਨਙ੍ਗਵਸੇਨ। “**ਕਥਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਥਿਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। “**ਸੋ ਨੇਸਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**”**ਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ''ਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਨੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਯੇ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਮੇਵ, ਯੇ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਚਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕੁਲੇਸੁ ਚਰਣਂ। **ਮਤਕਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਚੀਵਰਂ। **ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਆਭਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰਸਨ੍ਤਕੇਨ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਆਦਿਨਾ ਆਨੀਤਂ।

ਪਠਮਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾਤਿ ਇਦਂ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਭਾਵਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਰਾਯੇਨ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇਨੇਵ ''ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾ ਵਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਵਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਾਨਾਸੀਮਾਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖਲਿਮਕ੍ਖਿਤਸਾਟਕੋ**ਤਿ ਅਹਤਵਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾ**ਤਿ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾ। **ਅਕਾਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨਾਦਰਿਯੇਨ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਪਨ ਏਕਾਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸਾਟਕਸ੍ਸ ਦਾਨਕਾਲੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਕਾਯੇਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੁਨ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੇ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪਲੋਕਨਮੇਵ ਅਲਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੩੦੮. **ਮਹਾਭੂਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵਿਸਯਂ, ਚਤੁਵੀਸਤਿਆਕਾਰਵਨ੍ਤਤਾਯ ਮਹਾਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਞ੍ਚਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਖਣ੍ਡਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਪਠਮਚਿਮਿਲਿਕਾ**ਤਿ ਕਥਿਨਵਤ੍ਥਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਚਿਮਿਲਿਕਾ। “**ਕੁਚ੍ਛਿਚਿਮਿਲਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤਮਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਥਿਰਜਿਣ੍ਣਾਨਂ ਚਿਮਿਲਿਕਾਨਂ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਞ੍ਚ** ''ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਬਜਞ੍ਜਨੇ ਏਵ ਭੇਦੋ, ਅਤ੍ਥੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਿਟ੍ਠਿਅਨੁਵਾਤਾਰੋਪਨਮਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਅਨੁਵਾਤਸ੍ਸ ਆਰੋਪਨਮਤ੍ਤੇਨ। **ਕੁਚ੍ਛਿਅਨੁਵਾਤਾਰੋਪਨਮਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਥੁਲਤੋ ਅਨੁਵਾਤਸ੍ਸ ਆਰੋਪਨਮਤ੍ਤੇਨ। **ਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਹੋਤਿ। **ਰਤ੍ਤਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ।

ਕਥਿਨਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਦਾਯਸਤ੍ਤਕਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੧. **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕੋ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੋ। **ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਮਾਤਿਕਾਪਦਭਾਜਨੇ ਸਵਨਨ੍ਤਿਕਾਨਨ੍ਤਰਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੇ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੇ। ''ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ ਨਾਮ ਚੀਵਰਕਾਲਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ''ਤਿ **ਕੇਨਚਿ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਬਹਿਸੀਮਾਯਂ ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯਸ੍ਸ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ''ਤਿ ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ। ਸਹੁਬ੍ਭਾਰੇ ''ਸੋ ਕਤਚੀਵਰੋ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੋ ਪਠਮਂ ਛਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ ''ਦ੍ਵੇ ਪਲਿਬੋਧਾ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੧੫) ਵਚਨਤੋ ਤਂ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ।

੩੧੨. ''ਸਮਾਦਾਯਵਾਰੋ ਆਦਾਯਵਾਰਸਦਿਸੋ, ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਅਨਵਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ 'ਸਮਾਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤੀ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਸਮਾਦਾਯਵਾਰੇਪਿ ਤੇਯੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵਿਪ੍ਪਕਤਚੀਵਰੇ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ “**ਯਥਾਸਮ੍ਭਵ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕੋ ਹਿ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤੋ ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਅੱਤ੍ਥਤਕਥਿਨੇ ਕਤਚੀਵਰੰ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੁੱਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਵਿਪ੍ਪਕਤਚੀਵਰੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਛਲੇਵ ਉਬ੍ਭਾਰਾ ਤੱਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਾਰਵਿਭਾਵਨਾ – ਆਦਾਯਵਾਰਾ ਸੱਤ, ਤਥਾ ਸਮਾਦਾਯਵਾਰਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸੱਤਕਵਾਰਾ, ਤਤੋ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕੰ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਆਦਾਯਸਮਾਦਾਯਵਾਰਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਛਕ੍ਕਵਾਰਾ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਨਿਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਤਿਕਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਤੱਤ੍ਥ ਪਠਮਤ੍ਤਿਕੰ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯੰ ''ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸੰ ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਵਿਧਿੰ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਸੀਮਾਯਮੇਵ ''ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਪਵੱਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਸਉਬ੍ਭਾਰਾ ਤੱਤ੍ਥ ਨ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯੱਤ੍ਤਿਕੰ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯੰ ''ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਪਵੱਤੰ। ਤਤਿਯੱਤ੍ਤਿਕੰ **ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤ**-ਪਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਵੱਤੰ, ਅੱਤ੍ਤੋ ਪਠਮਤ੍ਤਿਕੇਨ ਸਮੇਤਿ। **ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਚ ''ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸੰ ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੇਨ, ਅਨਿਯਮਿਤੇਨਾਤਿ ਅੱਤ੍ਥੋ। ਤਤਿਯੱਤ੍ਤਿਕਾਨਨ੍ਤਰੰ ਚਤੁੱਤ੍ਥੱਤ੍ਤਿਕੰ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯੰ ''ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਵਿਸੇਸੇਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤਥਾ ਚ ਯੋਜਿਯਮਾਨੰ ਇਤਰੇਹਿ ਸਵਨਨ੍ਤਿਕਾਦੀਹਿ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤੀਤਿ ਚਤੁੱਤ੍ਥੱਤ੍ਤਿਕੰ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਛਕ੍ਕੰ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਤੀਣਿ ਤਿਕਾਨਿ ਏਕੰ ਛਕ੍ਕਞ੍ਚਾਤਿ ਪਠਮੰ ਪਨ੍ਨਰਸਕੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੩੧੬-੩੨੦. ਤਤੋ ਇਦਮੇਵ ਪਨ੍ਨਰਸਕੰ ਉਪਸਗ੍ਗਵਿਸੇਸੇਨ ਦੁਤਿਯੰ ਸਮਾਦਾਯਪਨ੍ਨਰਸਕੰ ਨਾਮ ਕਤੰ। ਪੁਨ ''ਵਿਪ੍ਪਕਤਚੀਵਰੰ ਆਦਾਯਾ''ਤਿ ਤਤਿਯੰ ਪਨ੍ਨਰਸਕੰ, ''ਸਮਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਚਤੁੱਤ੍ਥੰ ਪਨ੍ਨਰਸਕੰ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਚੱਤਾਰਿ ਪਨ੍ਨਰਸਕਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੱਤ੍ਥ ਪਠਮਦੁਤਿਯੇਸੁ ਪਨ੍ਨਰਸਕੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਕਤਚੀਵਰੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਇਤਰੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਿਪ੍ਪਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤੋ ਪਰੰ ''ਚੀਵਰਾਸਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਿਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਾਸਨਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕਵਸੇਨ ਏਕੋ ਵਾਰੋਤਿ ਇਦਮੇਕੰ ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਜਾਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁੱਤਾਨਿ ਤਿਕਾਨਿ ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕਾਨਿ ਤੀਣਿ ਚ ਤਿਕਾਨੀਤਿ ਏਤੰ ਅਨਾਸਾਯਦ੍ਵਾਦਸਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਦਨਨ੍ਤਰੇ ਆਸਾਯਦ੍ਵਾਦਸਕੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਠਮੰ ਦ੍ਵਾਦਸਕੰ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਤੰ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਨ੍ਤਿ ਤਮੇਕੰ ਦ੍ਵਾਦਸਕੰ ਅਵੁੱਤਸਿਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ''ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯੰ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਤੰ ਦੁਤਿਯਚਤੁਕ੍ਕੇ ''ਸੋ ਬਹਿਸੀਮਗਤੋ ਸੁਣਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਸ੍ਸ ਤਤਿਯਚਤੁਕ੍ਕੇ ਸਵਨਨ੍ਤਿਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਓਕਾਸਕਰਣੱਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਦੰ ਪਨ ਦ੍ਵਾਦਸਕੰ ਅਨਾਸਾਯਵਸੇਨਪਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨੰ ਇਮਿਨਾ ਅਵੁੱਤਸਿਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵਮੇੱਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵਾਦਸਕਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਕਰਣੀਯਦ੍ਵਾਦਸਕੇਪਿ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤੰ ਅਨਾਸਾਯਦ੍ਵਾਦਸਕੰ ਅਵੁੱਤਸਿਦ੍ਧੰ ਆਸਾਯਦ੍ਵਾਦਸਕਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵਾਦਸਕਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੩੨੧-੩੨੨. ਯਸ੍ਮਾ ਦਿਸੰਗਮਿਕਨਵਕੇ ''ਦਿਸੰਗਮਿਕੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨੇਵ ''ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਅਵੁੱਤਸਿਦ੍ਧਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਨ ਵੁੱਤੰ। ਏੱਤਾਵਤਾ ਚ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧਾਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਚੀਵਰਪਟਿਵੀਸੰ ਅਪਵਿਲਾਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧਸਮਙ੍ਗਿਤਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੱਤ੍ਥ **ਚੀਵਰਪਟਿਵੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਅੱਤਨੋ ਪੱਤਬ੍ਬਚੀਵਰਭਾਗੰ। **ਅਪਵਿਲਾਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਲਾਭੇ ਸਤਿ ਵਸ੍ਸੰਵੁੱਤ੍ਥਾਵਾਸੇ ਨਿਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਏਕੰ ਤਿਕੰ, ਤੇਸੰਯੇਵ ਵਸੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕੰ, ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਤਿਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਏਕੰ ਨਵਕੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੩੨੪. ਤਤੋ ਪਰੰ ਨਿਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਸਉਬ੍ਭਾਰਾਨੰ ਵਸੇਨ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਪਞ੍ਚਕੰ ਵੁੱਤੰ। ਸੇਸਮੇੱਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਆਦਾਯਸੱਤਕਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਜੀਵਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੯-੩੩੦. ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਜਰੋਗਂ। **ਸਂਯਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਨਿਸਂਸਸ੍ਸ, ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ।

ਪਜ੍ਜੋਤਰਾਜਵਤ੍ਥੁਕਥਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੪-੩੩੬. **ਵਿਚ੍ਛਿਕਸ੍ਸ ਜਾਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਮਾਤੁਯਾ ਉਤੁਸਮਯੇ ਸਯਨਗਤਾਯ ਵਿਚ੍ਛਿਕੋ ਨਾਭਿਪ੍ਪਦੇਸਂ ਆਰੂਲ੍ਹੋ, ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਵਿਚ੍ਛਿਕਸ੍ਸ ਜਾਤੋ''ਤਿ। **ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਦੋਸੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਚਿਤਪਿਤ੍ਤਾਦਿਦੋਸੋ।

ਵਰਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੭. **ਇਤਰੀਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਇਤਰੇਨ ਇਤਰੇਨ। **ਇਤਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਅਨਿਯਮਵਚਨੋ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ-ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਪ੍ਪਗ੍ਘੇਨਪਿ ਮਹਗ੍ਘੇਨਪਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚੀ"**ਤਿ। **ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਯਕੋਜਵ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠੀਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਯਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਮਞ੍ਞਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪੁਪ੍ਫਂ ਕੋਜਵਂ।

ਕਮ੍ਬਲਾਨੁਜਾਨਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੦. **ਉਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਸੁਸਾਨਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੇ ਪਦੇਸੇ। **ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾਯੇਵ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾ। **ਸੋ ਏਵ ਸਾਮੀ**ਤਿ ਅਕਤਾਯ ਕਤਿਕਾਯ ਯੇਨ ਗਹਿਤਂ, ਸੋਵ ਸਾਮੀ।

ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸਮ੍ਮੁਤਿਆਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੨-੩੪੩. **ਧੁਰਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ। **ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਜਾਨਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤੁਲਾਭੂਤੋ**ਤਿ ਤੁਲਾਸਦਿਸੋ। **ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਗ੍ਘਤੋ ਸਮਕੇ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਸਮੇ ਪਟਿਵੀਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਉਪਡ੍ਢਪਟਿਵੀਸਸ੍ਸ ਦਾਨਂ। **ਫਾਤਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨੀਬਨ੍ਧਨਾਦਿਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ । **ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਸਮਪਟਿਵੀਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਸਮਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ।

ਚੀਵਰਰਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੪. **ਰਜਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਰਜਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਾਧਾਰਕੇ ਅਨ੍ਤੋਰਜਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝੇ ਉਦਕਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਵਟ੍ਟਾਧਾਰਕਤੋ ਬਹਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੋਕੁਮ੍ਭਿਯਂ ਰਜਨਚ੍ਛਲ੍ਲਿ। **ਰਜਨਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਨਚ੍ਛਲ੍ਲਿਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ।

ਤਿਚੀਵਰਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੬. **ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਤੇ ਅਰੁਣਸੀਸੇ। **ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਮੁਖਿਯਾ।

ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੮. **ਅਚ੍ਛੁਪੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਯ੍ਯਂ। **ਹਤਵਤ੍ਥਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਾਤੀਤਵਤ੍ਥਾਨਂ। **ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਲ੍ਲੀਯਾਪਨਖਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਲ੍ਲੀਯਾਪਨਵਤ੍ਥਖਣ੍ਡਂ।

ਵਿਸਾਖਾਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੯-੩੫੧. ਵਿਸਾਖਾਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਕਲ੍ਲਕਾਯਾ**ਤਿ ਅਕਿਲਨ੍ਤਕਾਯਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਫੁਟਸਰੀਰਾ। **ਗਤੀ**ਤਿ ਞਾਣਗਤਿ ਞਾਣਾਧਿਗਮੋ। **ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ**ਤਿ ਞਾਣਾਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ ਞਾਣਸਹਿਤੋ ਪੇਚ੍ਚਭਾਵੋ।

ਤਂ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ‘‘ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਸਕਦਾਗਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਞਾਣਗਤਿਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ‘‘ਨਿਯਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੦੪) ਞਾਣਾਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਞ੍ਚ ਆਵਿ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। **ਸੋਵਗ੍ਗਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਗ੍ਗਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਂ। ਸੋਕਂ ਨੁਦਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤੀਤਿ **ਸੋਕਨੁਦਂ**।

ਨਿਸੀਦਨਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੩. **ਦੁਕ੍ਖਂ ਸੁਪਤੀ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਸੁਪਿਨਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸੁਪਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋਪਿ ਉਤ੍ਤਸਿਤ੍ਵਾ ਸਲੋਮਹਂਸੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤਿ।

ਪਚ੍ਛਿਮਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਚੀਵਰਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੯-੩੬੨. **ਅਟ੍ਠਪਦਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਪਤ੍ਤਮੁਖਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਪਦਫਲਕਾਕਾਰੇਨ ਪਤ੍ਤਮੁਖੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਬ੍ਭਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਂ। **ਅਗ੍ਗਲ਼ਗੁਤ੍ਤਿਯੇਵ ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਨਿਕ੍ਖੇਪਕਾਰਣੇਹਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨਪਿ ਅਗ੍ਗਲ਼ਗੁਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਙ੍ਘਿਕਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੩. **ਪਞ੍ਚ ਮਾਸੇ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਵਡ੍ਢਿਂ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਤ੍ਥਾਯ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੇਹਿ ਵਡ੍ਢਿਂ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਤੋ। **ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਤੋ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਆਰਾਮਾਦਿਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਤੋ। ‘‘ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭਵਸੇਨ ਵਾ ਮਤਕਚੀਵਰਵਸੇਨ ਵਾ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸੇ, ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸ ਏਕਂ ਚੀਵਰਮਾਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਨ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਯਂ ਪਨ ਇਦ’’**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਅਭਿਲਾਪਮਤ੍ਤਮੇਤਂ। ‘‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸੋਯੇਵ ਨਯੋ। **ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸਪਿ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸੇ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸਪਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਕੇਨਚਿ** ਪਨ ‘‘ਇਧ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਅਕਾਰਣਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਇਧ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾਪਿ ‘‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਹੇਮਨ੍ਤੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭਵਸੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਂ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸਪਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਰਤੋ ਅਟ੍ਠਸੁ ਮਾਤਿਕਾਸੁ ‘‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਮਾਤਿਕਾਪਦਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ‘‘ਚੀਵਰਮਾਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਦਿਵਸੋ, ਤਾਵ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦੇਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਤਂ

ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਨਤ੍ਥਤਂ ਵਾ, ਅਤੀਤਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਾਸਤੋ ਪਰਂ, ਗਿਮ੍ਹਾਨਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

''ਕਸ੍ਮਾ? ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ''ਉਦਾਹੁ ਅਨਾਗਤਵਸ੍ਸੇ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਰਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਗਿਮ੍ਹਾਨਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਹਿ ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਕਿਂ ਅਤੀਤਵਸ੍ਸੇ ਇਦਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਤੇਨੇਵ ਪਰਤੋਪਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਮਾਤਿਕਾ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬਾ 'ਅਤੀਤਵਸ੍ਸਾਵਾਸਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਅਨਾਗਤੋ ਚਾਤੁਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਤਰਵਸ੍ਸਾਵਾਸਸ੍ਸ ਦੇਸੀ'ਤਿ। ਸਚੇ 'ਅਤੀਤਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਂ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਂਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯)। ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਨ ''ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸਪਿ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸੇ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਰਂ ''ਕਸ੍ਮਾ? ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹਿ ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸਪਿ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸੇ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਚ ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਸ੍ਸੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਸੁਕਵਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਯਾਵ ਕਥਿਨਸ੍ਸੁਬ੍ਭਾਰਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਵਂ ਵਦਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯)।

ਠਿਤਿਕਾ ਪਨ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਿਤਾਯ ਠਿਤਿਕਾਯ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਚੇ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਠਿਤਾਯ ਪਨ ਠਿਤਿਕਾਯ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਚੇ ਨਵਕਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਠਿਤਿਕਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਚੇ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਠਿਤਿਕਾ ਉਦ੍ਧਮਾਰੋਹਤਿ। ਅਥ ਅਞ੍ਞੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਿਕਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਗਹਿਤਮੇਵ ਨਾਮਾ**ਤਿ ''ਇਮਸ੍ਸ ਇਦਂ ਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਵਿਦਿਤਂ, ਤੇ ਪਨ ਭਾਗਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤੇਸਂ ਪਤ੍ਤਾਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਇਤੋ**ਵਾਤਿ ਥੇਰਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਤੋਯੇਵ।

ਸਙ੍ਘਿਕਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਨਨ੍ਦਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੪. **ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣਮੇਵ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤਂ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਾਧਿਪ੍ਪਾਯਦਾਨਂ। **ਨਾਨਾਲਾਭੇਹੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਾਨਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਲਾਭੋ ਏਤੇਸੂਤਿ ਨਾਨਾਲਾਭਾ, ਦ੍ਵੇ ਵਿਹਾਰਾ, ਤੇਹਿ **ਨਾਨਾਲਾਭੇਹਿ**। ਨਾਨਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਪਾਕਾਰਾਦੀਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਉਪਚਾਰੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਨਾਨੂਪਚਾਰਾ, ਤੇਹਿ **ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਹਿ। ਏਕਸੀਮਵਿਹਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਏਕੂਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਹਾਰੇਹਿ।

ਗਿਲਾਨਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੫. **ਪਲਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ, ਮਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਸਮਾਨਾਚਰਿਯਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਏਕਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਏਕੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ, ਏਤੇਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮਾਨਾਚਰਿਯਕਾ ਏਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੩੬੬. **ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਯੋਜੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵੇਜ੍ਜੇਨ ''ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਥਾ ਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੀਹਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਨੀਹਰਿਤੁਂ, ਛਡ੍ਡੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਤਸਨ੍ਤਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੭-੩੬੯. ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਕਾਲਕਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਾਲਕਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਭਾਵਸਾਧਨੋਤਿ ਆਹ **“ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯਾ”**ਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ।

ਸਙ੍ਘੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੬. ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਰਟ੍ਠੇ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਪਅਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਮਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਸਮੁਦ੍ਦੇ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ।

੩੭੮. ਮਤਕਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਚੇ ਦ੍ਵਾਦਸਰਤਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਚੀਵਰਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਸ੍ਵਾਧਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਅਟ੍ਠਚੀਵਰਮਾਤਿਕਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੯. ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸੀਮਾਯਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਸੀਮਾਯ ਦੇਤੀ’’ਤਿਆਦਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਧੁਵਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਾਦਿਤੋ ਪਠਮਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਦੁਤਿਯਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਪਿਚਾ”**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਧੁਵਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤਗਤਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਆਰਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਸੇਨਾਸਨਾਪੁਚ੍ਛਨਾਦਿ ਪਰਿਵਾਸਮਾਨਤ੍ਤਾਰੋਚਨਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਨਿਸ੍ਸਯਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਦਿ ਵਿਧਾਨਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਠਪਿਤਸੀਮਾ **ਲਾਭਸੀਮਾ**। ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸੁ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਇਦਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ – ‘‘ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਗਾਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਨ ਗਾਮੇ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ।

ਬੁਦ੍ਧਾਧਿਵੁਤ੍ਥੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਧਿਵੁਤ੍ਥੋ। **ਏਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ। **ਪਾਕਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਵਟ੍ਟਂ। **ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ‘‘ਤੁਯ੍ਹਂ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦੇਮ, ਥੇਰਾਨਂ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਵਿਚਾਰਿਤਮੇ**ਵਾਤਿ ਉਪਾਹਨਤ੍ਥਵਿਕਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯ ਵਿਚਾਰਿਤਮੇਵ।

ਉਪਡ੍ਢਂ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯਂ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਉਪਡ੍ਢਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਉਪਡ੍ਢਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇਪਿ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ ਏਕਾ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਉਪਡ੍ਢਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। **“ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਸੁਂ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਾਮਞ੍ਞਵਿਸੇਸਵਚਨੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਸੁਂ ਲਭਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਿਸੇਸਵਚਨਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਭਵਿਤਬ੍ਬਮੇਵ ਵਿਸੁਂ ਪੁਗ੍ਗਲਪਟਿਵੀਸੇਨਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ। **ਪਾਪੁਣਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਕਮੇਵ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਕਮੇਵ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਲਭਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **“ਕਸ੍ਮਾ? ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ”**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਪਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਹਰਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਈਦਿਸਂ ਗਿਹਿਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਇਦਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਚਨਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ…ਪੇ॰… ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਕਾਲਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤੋ ‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਵਦਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ

ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ ‘‘ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਸ੍ਸ ਅਨਨੁਰੂਪੇ ਪਦੇਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਂ ਅਵੁਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ‘‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਏਵਂ ਵਦਤੀ**ਤਿ ‘‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਹੇਤੁਂ ਆਗਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਗਹਿਤਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਗਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਟ੍ਠਚੀਵਰਮਾਤਿਕਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਕਸ੍ਸਪਗੋਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੦. ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਚਮ੍ਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਨਗਰਸ੍ਸ ਆਰਾਮਪੋਕ੍ਖਰਣੀਆਦੀਸੁ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਚਮ੍ਪਕਰੁਕ੍ਖਾਵ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਮ੍ਪਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਅਗਮਾਸਿ। **ਗਗ੍ਗਰਾਯ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਚਮ੍ਪਾਨਗਰਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਗਗ੍ਗਰਾਯ ਨਾਮ ਰਾਜਮਹੇਸਿਯਾ ਖਣਿਤਤ੍ਤਾ ''ਗਗ੍ਗਰਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਤੀਰੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਨੀਲਾਦਿਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਕੁਸੁਮਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਚਮ੍ਪਕਵਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਗਵਾ ਕੁਸੁਮਗਨ੍ਧਸੁਗਨ੍ਧੇ ਚਮ੍ਪਕਵਨੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਗਗ੍ਗਰਾਯ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਨ੍ਤਿਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ **ਤਨ੍ਤਿ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ, ਤਤ੍ਥ ਬਦ੍ਧੋ ਪਸੁਤੋ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਅਕਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਜਿਣ੍ਣਂ ਪਟਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ, ਕਤੇ ਇਸ੍ਸਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਨ੍ਤਿਪਟਿਬਦ੍ਧੋ"**ਤਿ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇ ਉਸ੍ਸਾਹਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਞਤ੍ਤਿਵਿਪਨ੍ਨਕਮ੍ਮਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੫-੩੮੭. **ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤੇਸੁ। **ਹਾਪਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਰਣਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਏਕਾਯ ਏਵ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਹਾਪਨਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਞਤ੍ਤਿਠਪਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਞਤ੍ਤੀਹਿ ਕਰਣਵਸੇਨ ਚ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੯. ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤੋ **ਕਮ੍ਮਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ,** ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਕੋ **ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ**।

ਦ੍ਵੇਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੫. **ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਕੁਲਦੂਸਕਾਨਞ੍ਞੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਅਯਞ੍ਚ ''ਬਾਲੋ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਕੁਲਦੂਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ । ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਥਂ ਸੁਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ? ਬਾਲਅਬ੍ਯਤ੍ਤਤਾਦਿਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ''ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੨੭) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਤਞ੍ਚੇਸ...ਪੇ॰... ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਨ੍ਤਿ** ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ। **ਏਸੋ**ਤਿ ''ਬਾਲੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। **ਆਵੇਣਿਕੇਨ ਲਕ੍ਖਣੇਨਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਵੇਣਿਕਭੂਤੇਨ ਕੁਲਦੂਸਕਭਾਵਲਕ੍ਖਣੇਨ।

ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤਿ, ਸੁਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਦਿ ''ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਦਾ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋਯੇਵ ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤੋਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ **"ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤੀ"**ਤਿ ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਕਥਿਤੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਪਦਾਨਂ ਅਵਖਣ੍ਡਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੋਤਿ **ਅਨਪਦਾਨੋ। ਏਕੇਕੇਨਪਿ ਅਙ੍ਗੇਨ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਦ੍ਵੇਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਕੋਸਮ੍ਬਕਵਿਵਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੧. ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਸਚੇ ਹੋਤਿ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਸੁਬ੍ਬਚਤਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਤਾਯ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਸ੍ਸਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਕ੍ਖੋਪਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਹ। ਸਾ ਪਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਤੇਨਾਹ “**ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿ ਅਹੋਸੀ**”ਤਿ।

੪੫੩-੪੫੪. **ਸਮ੍ਭਮਅਤ੍ਥਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤੁਰਿਤਤ੍ਥਵਸੇਨ। **“ਅਕਾਰਣੇ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ”ਤਿ ਵਦੇਯਜਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਨਯਧਰਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ ‘‘ਸਚੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਨੇਨ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਂ, ਇਦਾਨਿਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਚਨੇਨ ‘‘ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਕਤਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞੀ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਕਾਰਣੇ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਉਕ੍ਖੇਪਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਦਿ ਵਦੇਯਜਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਕੇ ਵਾ “ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਾ”ਤਿ ਵਦੇਯਜਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨਾਯਂ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਉਦਕਾਵਸੇਸੇ ਉਦਕਾਵਸੇਸਸਞ੍ਞੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸੇਵ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਥਾ’’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਾ’’ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਕੇ ਵਦੇਯਜ।

੪੫੫-੪੫੬. **ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਚਤੁਤ੍ਥੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯਜ, ਅਕਮ੍ਮਂ ਨ ਚ ਕਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੯) ਸਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਤਂ ਗਣਪੂਰਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯਜ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਪਚਾਰਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਪਚਾਰੋ** ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਾਪੁਣਨਟ੍ਠਾਨਂ।

੪੫੭. **ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਲਹਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਭਣ੍ਡਨਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਜਾਤਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ,** ਹਤ੍ਥਪਰਾਮਾਸਾਦਿਵਸੇਨ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ ਕਲਹੋ ਜਾਤੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਲਹਜਾਤਾ,** ਵਿਰੁਦ੍ਧਵਾਦਭੂਤਂ ਵਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ **ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ। ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹੀ**ਤਿ ਵਾਚਾਸਤ੍ਤੀਹਿ। **ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ । **ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ‘‘ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਨੇਵ ਪਿਯਕਮ੍ਯਤਾਯ, ਨ ਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ। ਸਾਮਗ੍ਗੀਕਾਰਕੋ ਕਿਰੇਸ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ ‘‘ਯਥਾ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਵਾਦਂ ਆਰਦ੍ਧਾ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਮਯਾ, ਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮਗ੍ਗੇ ਕਾਤੁਂ, ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ ਭਗਵਾ ਸਯਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਖਨ੍ਤਿਮੇਤ੍ਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਕਰੇਯਜਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵੋਚ। **ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤ੍ਤਾ ਏਵਮਾਹ, ਨ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋ। ਯੇ ਪਨ ਤਦਾ ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨਂ ਨ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਤੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਯੇਸਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਗਾਰਵਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਨਾਹੋਸਿ।

ਕੋਸਮ੍ਬਕਵਿਵਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੀਘਾਵੁਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੮. **ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਭੂਤਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਭਗਵਾ ਪਥਵੀਗਤਂ ਨਿਧਿਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਰਾਸਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਭਵਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਪੁਰਾਵੁਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। **ਅਡ੍ਢੋ**ਤਿ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇਨ ਵਿਭਵੇਨ ਅਡ੍ਢੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਡ੍ਢੋਯੇਵ, ਮਹਦ੍ਧਨੋ ਮਹਤਾ ਅਪਰਿਮਾਣਸਙ੍ਖੇਨ ਧਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਆਹ “**ਮਹਦ੍ਧਨੋ**”ਤਿ। ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਕਾਮਾ ਭੋਗਾ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਵਸੇਨ ਮਹਨ੍ਤਾ ਉਲ਼ਾਰਾ ਭੋਗਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਭੋਗੋ**। ਮਹਨ੍ਤਂ ਸੇਨਾਬਲਞ੍ਚੇਵ ਥਾਮਬਲਞ੍ਚ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਬ੍ਬਲੋ**। ਮਹਨ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਵਾਹਨੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਵਾਹਨੋ**।

ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਿਜਿਤੰ ਰਟ੍ਠੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਵਿਜਿਤੋ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕੋਸਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੋ**ਤਿ **ਕੋਸੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸਾਰਗਬ੍ਭੋ, **ਕੋਟ੍ਠੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਠਪਨਟ੍ਠਾਨੰ, ਕੋਟ੍ਠਭੂਤੰ ਅਗਾਰੰ **ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੰ**, ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇਨ ਧਨੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕੋਸੋ ਧਞ੍ਞਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਵਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਕੋਸੋ ਹਤ੍ਥੀ ਅਸ੍ਸਾ ਰਥਾ ਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਅਸਿਨੋ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵਪਰਿਪਾਲਕੋ ਪਰਿਚ੍ਛਦੋ ''ਕੋਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰ ਰਞ੍ਞੋ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵਪਰਿਪਾਲਕਤ੍ਤਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨੀ ਸੇਨਾ ''ਕੋਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਿਵਿਧੰ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੰ ਧਨਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੰ ਧਞ੍ਞਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੰ ਵਤ੍ਥਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕੋਸਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੋ। ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿੰ ਸੇਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਸੇਨੰ। **ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਪਟਿਮੁਞ੍ਚਨਾਦੀਹਿ ਸਨ੍ਨਾਹੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਅਬ੍ਭੁਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਅਭਿਉਯ੍ਯਾਸਿ, ਅਭਿਮੁਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਸਙ੍ਘਾਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰਮ੍ਪਿ। **ਧੋਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਧੋਵਨੁਦਕੰ। **ਪਰਿਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ। ''ਅਨਤ੍ਥਦੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਦ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਤ-ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਨਤ੍ਥਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਥ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ।

੪੬੪. ਵਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਵਾ ਪੁਥੁ ਨਾਨਾ ਸਦ੍ਦੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪੁਥੁਸਦ੍ਦੋ। ਸਮਜਨੋ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਨੇ ਸਮਜ੍ਜਾਸਯੋ ਜਨੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਜਨਕਾਯੇ। **ਅਹੰ ਬਾਲੋਤਿ ਨ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਬਾਲਲਕ੍ਖਣੇ ਠਿਤੋਪਿ ''ਅਹੰ ਬਾਲੋ''ਤਿ ਨ ਮਞ੍ਞਿ। **ਭਿਯ੍ਯੋ ਚਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਾਲਭਾਵਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਚ ਭਣ੍ਡਨਸ੍ਸ ਉਪਰਿਫੋਟੋ ਵਿਯ ਸਙ੍ਘਭੇਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਣਭਾਵਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਨ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥ ਨਾਞ੍ਞਾਸਿ।

ਕਲਹਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਵਾਚਾਯੇਵ ਗੋਚਰਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਵਾਚਾਗੋਚਰਾ। ਮੁਖਾਯਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਦਨਵਸੇਨ ਮੁਖੰ ਆਯਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਾਣਿਨੋ। **ਨ ਤੰ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਕਲਹੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਕਲਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚ ਤੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਆਹ "**ਏਵੰ ਸਾਦੀਨਵੋ ਅਯ**"ਨ੍ਤਿ, ਅਯੰ ਕਲਹੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਹਾਪਨਤੋ ਅਨਤ੍ਥੁਪ੍ਪਾਦਨਤੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਚ ਸਾਦੀਨਵੋ ਸਦੋਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਕਲਹੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਕਥੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਏਵੰ ਸਾਦੀਨਵੋ ਅਯ**"ਨ੍ਤਿ, ''ਏਵੰ ਸਾਦੀਨਵੋ ਅਯੰ ਕਲਹੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਤੰ ਕਲਹੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਕ੍ਕੋਚ੍ਛਿ ਮਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਅਕ੍ਕੋਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿ। **ਅਵਧੀ**ਤਿ ਪਹਰਿ। **ਅਜਿਨੀ**ਤਿ ਕੂਟਸਕ੍ਖਿਓਤਾਰਣੇਨ ਵਾ ਵਾਦਪਟਿਵਾਦੇਨ ਵਾ ਕਰਣੁਤ੍ਤਰਿਯਕਰਣੇਨ ਵਾ ਅਜੇਸਿ। **ਅਹਾਸੀ**ਤਿ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕੰ ਪਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਵਹਰਿ । **ਯੇ ਚ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਦੇਵਾ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਾ ਗਹਟ੍ਠਾ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਵਾ ਤੰ ''ਅਕ੍ਕੋਚ੍ਛਿ ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਤ੍ਥੁਕੰ ਕੋਧੰ ਸਕਟਧੁਰੰ ਵਿਯ ਨਦ੍ਧਿਨਾ ਪੂਤਿਮਚ੍ਛਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਚ ਕੁਸਾਦੀਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵੇਠੇਨ੍ਤਾ **ਉਪਨਯ੍ਹਨ੍ਤਿ** ਉਪਨਾਹਵਸੇਨ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਸਕਿੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵੇਰੰ ਨ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੇ ਚ ਤੰ ਨੁਪਨਯ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਅਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਯੇ ਤੰ ਅਕ੍ਕੋਸਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕੰ ਕੋਧੰ ''ਤਯਾਪਿ ਕੋਚਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸੋ ਪੁਰਿਮਭਵੇ ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਹਟੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੂਟਸਕ੍ਖਿੰ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਜਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਤੇ ਪਸਯ੍ਹ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਦ੍ਦੋਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸਾਦੀਨਿ ਪਾਪੁਣਾਸੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਨ ਉਪਨਯ੍ਹਨ੍ਤਿ , ਤੇਸੁ ਪਮਾਦੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵੇਰੰ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਪਨਯ੍ਹਨੇਨ ਨਿਰਿਨ੍ਧਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਉਪਸਮ੍ਮਤਿ।

ਨ ਹਿ ਵੇਰੇਨ ਵੇਰਾਨੀਤਿ ਯਥਾ ਹਿ ਖੇਲਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਦਿਅਸੁਚਿਮਕ੍ਖਿਤੰ ਠਾਨੰ ਤੇਹੇਵ ਅਸੁਚੀਹਿ ਧੋਵਨ੍ਤੋ ਸੁਦ੍ਧੰ ਨਿਗ੍ਗਨ੍ਧੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤੰ ਠਾਨੰ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋ ਮਤ੍ਤਾਯ ਅਸੁਦ੍ਧਤਰਞ੍ਚ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਤਰਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੋ ਪਹਰਨ੍ਤੰ ਪਟਿਪਹਰਨ੍ਤੋ ਵੇਰੇਨ ਵੇਰੰ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਵੇਰਮੇਵ ਕਰੋਤਿ। ਇਤਿ ਵੇਰਾਨਿ ਨਾਮ ਵੇਰੇਨ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਪਿ ਕਾਲੇ ਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਅਵੇਰੇਨ ਚ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਪਨ ਤਾਨਿ ਖੇਲਾਦੀਨਿ ਅਸੁਚੀਨਿ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਉਦਕੇਨ

ਧੋਵਿਯਮਾਨਾਨਿ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਠਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ ਨਿਗ੍ਗਨ੍ਥਂ, ਏਵਮੇਵ ਅਵੇਰੇਨ ਖਨ੍ਤਿਮੇਤ੍ਤੋਦਕੇਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਵੇਰਾਨਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤਿ ਅਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ ਸਨਨ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਏਸ ਅਵੇਰੇਨ ਵੇਰੂਪਸਮਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪੋਰਾਣਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਗਤਮਗ੍ਗੋ।

ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਨ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਤੋ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮੇਧਗਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਰਣਾ ਮੇਧਗਾ ਕਲਹਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਤੇ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਏਵਞ੍ਚੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ ਜਾਨਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ''ਮਯਂ ਮਚ੍ਚੁਸਮੀਪਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਮੇਧਗਾਨਂ ਕਲਹਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਨੇਸਂ ਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੇ ਮੇਧਗਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਗਤੀਤਿ ਯੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਪਾਣੇ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਗਵਾਦੀਨਿ ਚ ਪਸਯ੍ਹ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਰਟ੍ਠਂ ਵਿਲੁਮ੍ਪਮਾਨਾਨਂ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਤਿ ਹੋਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਵ**ਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਦੀਪਨਤ੍ਥਂ** ਵ**ੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਬਾਲਸਹਾਯਤਾਯ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਲਹਪਸੁਤਾ, ਪਣ੍ਡਿਤਸਹਾਯਾਨਂ ਪਨ ਇਦਂ ਨ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਸਹਾਯਸ੍ਸ ਬਾਲਸਹਾਯਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਨਿਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਨੇਪਕ੍ਕਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। **ਸਾਧੁਵਿਹਾਰਿ ਧੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਭਦ੍ਦਕਵਿਹਾਰਿਂ ਪਣ੍ਡਿਤਂ। **ਪਾਕਟਪਰਿਸ੍ਸਯੇ ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਯੇ ਚ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਯੋ ਪਾਕਟਪਰਿਸ੍ਸਯੇ ਚ ਰਾਗਭਯਦੋਸਭਯਾਦਯੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਯੇ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਪਰਿਸ੍ਸਯੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ।

ਏਕਕਾ ਚਰਿਂਸੂਤਿ ''ਇਦਂ ਰਜ੍ਜਂ ਨਾਮ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਂ, ਕਿਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰਜ੍ਜੇਨ ਕਾਰਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਰਟ੍ਠਂ ਪਹਾਯ ਤਤੋ ਮਹਾਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਏਕਕਾ ਚਰਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਕਸ੍ਸ ਚਰਿਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕੀਭਾਵਾਭਿਰਤਸ੍ਸ ਏਕਕਸ੍ਸੇਵ ਚਰਿਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਤ੍ਥਿ ਬਾਲੇ ਸਹਾਯਤਾ**ਤਿ ਚੂਲ਼ਸੀਲਂ ਮਜ੍ਝਿਮਸੀਲਂ ਮਹਾਸੀਲਂ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਤੇਰਸ ਧੁਤਗੁਣਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਫਲਾਨਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਸਹਾਯਤਾ ਨਾਮ, ਸਾ ਬਾਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਬਾਲੇ ਸਹਾਯਤਾ। ਮਾਤਙ੍ਗੋ ਅਰਞ੍ਞੇ **ਮਾਤਙ੍ਗਰਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਸਰਲੋਪੇਨ ਸਨ੍ਧਿ। ''ਮਾਤਙ੍ਗਰਞ੍ਞੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਰਞ੍ਞਕੋ ਮਾਤਙ੍ਗੋ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਾਤਙ੍ਗ**-ਸਦ੍ਦੇਨੇਵ ਹਤ੍ਥਿਭਾਵਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਾਗਵਚਨਂ ਤਸ੍ਸ ਮਹਤ੍ਤਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨਾਗੋਤਿ ਮਹਨ੍ਤਾਧਿਵਚਨਮੇਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਮਹਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੋ ਹਿ **ਨਾਗ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ''ਏਤਂ ਨਾਗਸ੍ਸ ਨਾਗੇਨ, ਈਸਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੩੫)।

ਦੀਘਾਵੁਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬਾਲਕਲੋਣਕਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੫. **ਬਾਲਕਲੋਣਕਾਰਗਾਮੋ**ਤਿ ਉਪਾਲਿਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਭੋਗਗਾਮੋ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੇਸੁ ਵਾ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕੇਸੁ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਂ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਮ੍ਪਿ ਕਞ੍ਚਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਅਨੀਕਨਿਸ੍ਸਟੋ ਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ ਯੂਥਨਿਸ੍ਸਟੋ ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ ਵਿਯ ਵਾਤਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਵਲਾਹਕੋ ਵਿਯ ਚ ਏਕਕੋਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਗਣੇ ਕਿਰਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਵਿਹਾਰਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਕਾਮਤਾ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਤਾਦਿਪੀਲ਼ਿਤੋ ਉਣ੍ਹਾਦਿਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸੋ ਆਦੀਨਵੋ ਪਗੇਵ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋ, ਨ ਤੇਨ ਸਤ੍ਥਾ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਕੇਚਿ ਬੁਦ੍ਧਵੇਨੇਯ੍ਯਾ ਨਾਹੇਸੁਂ, ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਮਨਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਮਨੁਪਾਯੋਤਿ

ਪਾਲਿਲੇਯਜਕਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਕਵਿਹਾਰਿਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਭਗੁਂ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤੁਂ ਤਤ੍ਥ ਗਤੋ। ਏਵਂ ਗਤੇ ਚ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਚ੍ਛਾਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਹਂਸੁ ''ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ ਸਤ੍ਥਾ ਏਕਕੋਵ ਗਤੋ, ਮਯਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ''ਆਵੁਸੋ, ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਸਾਮਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇ ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਅਦੁਤਿਯੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਏਕਚਾਰਿਕਂ ਚਰਿਤੁਂ ਭਗਵਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਸਾਵਕੇਨ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਇਮੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਭਗਵਾ ਅਨੁਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਸਿ, ਸਯਮ੍ਪਿ ਨਾਨੁਗਚ੍ਛਿ। **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਕੀਭਾਵੇ ਆਨਿਸਂਸਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ।

ਬਾਲਕਲੋਣਕਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਚੀਨਵਂਸਦਾਯਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੬. **ਯੇਨ ਪਾਚੀਨਵਂਸਦਾਯੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਯਥਾ ਨਾਮ ਜਿਘਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇ, ਪਿਪਾਸਿਤਸ੍ਸ ਪਾਨੀਯੇ, ਸੀਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹੇ, ਉਣ੍ਹੇਨ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸੀਤੇ, ਦੁਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਸੁਖੇ ਅਭਿਰੁਚਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਤੋ ਕੋਸਮ੍ਬਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨੇ ਅਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੇ, ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੇ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਮੇ ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਆਪਾਥਮਾਗਮਿਂਸੁ, ਅਥ ਨੇਸਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ ''ਏਵਾਯਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕੋਸਮ੍ਬਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਨਯਨੂਪਾਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। **ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

ਦਾਯਪਾਲੋਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੨੫) ਅਰਞ੍ਞਪਾਲੋ। ਸੋ ਅਰਞ੍ਞਂ ਯਥਾ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਸਂ ਵਾ ਦਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰਂ ਵਾ ਨ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਵਤਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਸ ਯੋਜਿਤੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਦਾਯਪਾਲੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਤ੍ਤਕਾਮਰੂਪਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਂ ਕਾਮਯਮਾਨਸਭਾਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਦੂਤਕਮ੍ਮਪਹਿਣਗਮਨਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਏਕਵੀਸਤਿਅਨੇਸਨਾਹਿ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਅਯਂ ਨ ਅਤ੍ਤਕਾਮਰੂਪੋ ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਵੀਸਤਿਅਨੇਸਨਂ ਪਹਾਯ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਧੁਤਙ੍ਗਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਯਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨ੍ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਰੁਮਾਨੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਕਾਮੋ ਨਾਮ। ਤੇਪਿ ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਏਵਰੂਪਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਤ੍ਤਕਾਮਰੂਪਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਮਾ ਤੇਸਂ ਅਫਾਸੁਮਕਾਸੀਤਿ ਤੇਸਂ ਅਫਾਸੁਕਂ ਮਾ ਅਕਾਸੀਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਾਰੇਸਿ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਇਮੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮਗ੍ਗਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਭਣ੍ਡਨਕਲਹਵਿਵਾਦਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਿਖਿਣਸਿਙ੍ਗੋ ਚਣ੍ਡਗੋਣੋ ਵਿਯ ਓਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਅਥੇਕਮਗ੍ਗੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਗਮਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਇਮੇਸਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਚ ਪਨੇਸ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਰਸਗਿਦ੍ਧੋ ਮਞ੍ਞੇ, ਗਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਣੀਤਦਾਯਕਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਵਣ੍ਣਕਥਨਾਦੀਹਿ ਇਮੇਸਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਚਾਪਿ ਏਤੇਸਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਬਦ੍ਧਾਨਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਤਿਸ੍ਸੋਵ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾ ਤਯੋ ਚਙ੍ਕਮਾ ਤੀਣਿ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਤੀਣਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਸਮਣੋ ਮਹਾਕਾਯੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਮਞ੍ਞੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਅਕਾਲੇ ਇਮੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਸੇਨਾਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਏਤੇਸਂ ਅਫਾਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਮਾ ਤੇਸਂ ਅਫਾਸੁਮਕਾਸੀ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਾਰੇਤਿ।

ਕਿਂ ਪਨੇਸ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਾਰੇਸਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਤਿ? ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹਿ ਨਾਮ ਯਦਾ ਅਨੇਕਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਯ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸਿਰਿਯਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਤਦਾ ''ਕੋ

ਏਸੋ''ਤਿ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਤਦਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ''ਮਾਸ੍ਸੁ ਕੋਚਿ ਮਮ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਅਞ੍ਞਾਸੀ''ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇਨ ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਚੀਵਰਗਬ੍ਭੇਨ ਵਿਯ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਲਾਹਕਗਬ੍ਭੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸਯਮੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵੇਸੇਨ ਅਗਮਾਸਿ। ਇਤਿ ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ਦਾਯਪਾਲੋ ਵਾਰੇਸਿ।

ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ਥੇਰੋ ਕਿਰ ''ਮਾ ਸਮਣਾ''ਤਿ ਦਾਯਪਾਲਸ੍ਸ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਮਯਂ ਤਯੋ ਜਨਾ ਇਧ ਵਿਹਰਾਮ, ਅਞ੍ਞੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਦਾਯਪਾਲੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤਿ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਭਗਵਾਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਹ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਸਰੀਰੋਭਾਸਂ ਮੁਞ੍ਚਿ, ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਵਿਰਾਜਿਤਾ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾ ਪਸਾਰਿਤਸੁਵਣ੍ਣਪਟੋ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਥੇਰੋ ''ਅਯਂ ਦਾਯਪਾਲੋ ਫਣਕਤਆਸੀਵਿਸਂ ਗੀਵਾਯ ਗਹੇਤੁਂ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਵ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਞ੍ਞਤਰਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤੋ ਏਤਂ ''ਮਾਵੁਸੋ, ਦਾਯਪਾਲਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ।

ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਮਯਂ ਤਯੋ ਜਨਾ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਵਸਾਮ, ਸਚਾਹਂ ਏਕਕੋਵ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਮਗ੍ਗਵਾਸੋ ਨਾਮ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਿਯਮਿਤ੍ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਯਥਾ ਚ ਭਗਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਯੋ, ਏਵਂ ਸਹਾਯਾਨਮ੍ਪਿ ਮੇ ਪਿਯੋ''ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਸਯਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤੇਸਂ ਥੇਰਾਨਂ ਪਣ੍ਣਸਾਲਦ੍ਵਾਰੇ ਚਙ੍ਕਮਨਕੋਟਿਯਾ ਭਗਵਤੋ ਆਗਮਨਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਸਞ੍ਞਂ ਦਦਮਾਨੋਵ ਗਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਕ੍ਕਮਥਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਆਗਚ੍ਛਥ। **ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸੀ**ਤਿ ਵਿਕਸਿਤਪਦੁਮਸਨ੍ਨਿਭੇਹਿ ਜਾਲਹਤ੍ਥੇਹਿ ਮਣਿਵਣ੍ਣਂ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੇਸੁ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੇਸੁ ਉਦਕਂ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਪਾਦਂ ਘਂਸੇਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਾਯੇ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸੀਤਿ? ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਉਤੁਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਤੇਸਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਹਂਸਨਤ੍ਥਂ। ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਅਭਿਹਟੇਨ ਉਦਕੇਨ ਭਗਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸਿ, ਪਰਿਭੋਗਂ ਅਕਾਸੀਤਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੀਣਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸਿ।

ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਤੇਸਂ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੇ ਕਤੇ ਸੇਸਾਨਂ ਕਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਥੇਰਞ੍ਞੇਵ ਏਤਂ ''ਕਚ੍ਚਿ ਵੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। **ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਵਾ ਏਕਸੇਸਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਰੂਪੇਕਸੇਸਸ੍ਸਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਚ ਸਮਤ੍ਥਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਕਚ੍ਚੀ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਵੋਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਕਚ੍ਚਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਖਮਨੀਯਂ, ਇਰਿਯਾਪਥੋ ਵੋ ਖਮਤਿ, ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਵੋ ਜੀਵਿਤਂ ਯਾਪੇਤਿ ਘਟਿਯਤਿ, ਕਚ੍ਚਿ ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਨ ਕਿਲਮਥ, ਕਚ੍ਚਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸੁਲਭਪਿਣ੍ਡਂ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕਯਾਗੁਂ ਵਾ ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਂ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਅਕਿਲਮਨ੍ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਕਾਤੁਂ, ਵਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਏਤਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ।

ਅਥ ਤੇਨ ਪਟਿਵਚਨੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ''ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਰਾਜਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਏਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਮਿਗਪੋਤਕਾ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਥ, ਉਦਾਹੁ ਸਾਮਗ੍ਗਿਭਾਵੋ ਵੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **''ਕਚ੍ਚਿ ਪਨ ਵੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ ਸਮਗ੍ਗਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਖੀਰੋਦਕੀਭੂਤਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਖੀਰਞ੍ਚ ਉਦਕਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਵਿਸੁਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਕਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਉਪੇਤਿ, ਕਚ੍ਚਿ ਏਵਂ ਸਾਮਗ੍ਗਿਵਸੇਨ ਏਕਤ੍ਤੁਪਗਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਵਿਹਰਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਪਿਯਚਕ੍ਖੂਹੀ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਨਤੋ ਪਿਯਭਾਵਦੀਪਕਾਨਿ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਪਿਯਚਕ੍ਖੂਨਿ ਨਾਮ, ''ਕਚ੍ਚਿ ਤਥਾਰੂਪੇਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਤਗ੍ਘਾ**ਤਿ ਏਕਂਸਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਏਕਂਸੇਨ ਮਯਂ ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਥਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, **ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣਪੁਚ੍ਛਾ, ਕਥਂ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵਂ ਵਿਹਰਥ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਹਰਥ, ਤਂ ਮੇ ਕਾਰਣਂ ਬ੍ਰੂਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ। **ਆਵਿ ਚੇਵ ਰਹੋ ਚਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਚੇਵ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਚ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮਾਨਿ ਸਹਵਾਸੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਇਤਰਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ, ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਸਹੇਵ ਵਸਨ੍ਤੇਸੁ ਏਕੇਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਵਾ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡੰ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਣ੍ਡੰ ਵਾ ਬਹਿ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੇਨਿਦੰ ਵਲਞ੍ਜਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਞ੍ਞੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਨ ਠਾਨੰ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਤੇਨ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਤਥੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਨ ਠਾਨੰ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਹਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਥੇਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਧੁਰੰ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਕਥੰ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯਕਥੰ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਸਰਭਞ੍ਞੰ ਸਾਕਚ੍ਛੰ ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨੰ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਰਣੇ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਥੇਰੇਸੁ ਪਨ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ''ਮਯ੍ਹੰ ਪਿਯਸਹਾਯੋ ਨਨ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਕਿਮਿਲਤ੍ਥੇਰੋ ਏਵੰ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਏਵੰ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਗੁਣਕਥਨੇ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਮਯ੍ਹੰ ਪਿਯਮਿਤ੍ਤੋ ਨਨ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਕਿਮਿਲਤ੍ਥੇਰੋ ਅਵੇਰੋ ਹੋਤੁ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੋ ਸੁਖੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਤੋ ਪਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਮੇਤ੍ਤੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿਯੇਵ।

ਨਾਨਾ ਹਿ ਖੋ ਨੋ ਭਨ੍ਤੇ ਕਾਯਾਤਿ ਅਯਞ੍ਹਿ ਕਾਯੋ ਪਿਟ੍ਠੰ ਵਿਯ ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਵਿਯ ਚ ਓਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। **ਏਕਞ੍ਚ ਪਨ ਮਞ੍ਞੇ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਨ ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਿਤਭਾਵੇਨ ਅਵਿਰੋਧਭਾਵੇਨ ਭੇਦਾਭਾਵੇਨ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਏਕਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਥੰ ਪਨੇਤੇ ਸਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸੰ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਿੰਸੂਤਿ? ਏਕਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਮਲੰ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਹੋਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਮਲੰ ਉਟ੍ਠਿਤੰ, ਤੇਨ ''ਮਮਾਵੁਸੋ ਪਤ੍ਤੇ ਮਲੰ ਉਟ੍ਠਿਤੰ, ਪਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਤਰੇ ''ਮਯ੍ਹੰ ਚੀਵਰੰ ਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਧੋਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਮਯ੍ਹੰ ਪਰਿਭਣ੍ਡੰ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰੂਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਕਟਾਹੇ ਬਹਲਤਨੁਮਤ੍ਤਿਕਾਹਿ ਲੇਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਚੀਵਰੰ ਵਾ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਭਣ੍ਡੰ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ''ਮਮਾਵੁਸੋ ਚੀਵਰੰ ਕਿਲਿਟ੍ਠੰ, ਧੋਵਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ''ਮਮ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾ ਉਕ੍ਲਾਪਾ, ਪਰਿਭਣ੍ਡੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪਠਮਤਰੰ ਆਰੋਚਿਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੰ ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਕਚ੍ਚਿ ਪਨ ਵੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਵੋਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ ਵਾ, ਕਚ੍ਚਿ ਤੁਮ੍ਹੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਤੀਸੁ ਜਨੇਸੁ। **ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਠਪਨਤ੍ਥਾਯ ਏਕੰ ਸਮੁਗ੍ਗਪਾਤਿੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ। **ਯੋ ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਤੇ ਕਿਰ ਥੇਰਾ ਨ ਏਕਤੋਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਰਤਾ ਹੇਤੇ ਪਾਤੋਵ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਯੋ ਪਠਮਤਰੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਠਮਤਰੰ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਸੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੋ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ ''ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਚ੍ਛਤੋ, ਅਹੰ ਪਠਮਤਰੰ ਆਗਤੋ''ਤਿ। ਅਥ ਪਤ੍ਤੰ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਪਤ੍ਤੇ ਪਟਿਵੀਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਯਦਿ ਅਤਿਰੇਕੰ ਹੋਤਿ, ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿਯੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿੰ ਪਿਧਾਯ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਪਤ੍ਤੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵੋਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਥਵਿਕਾਯ ਓਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪਵਿਸਤਿ।

ਦੁਤਿਯੋਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ ਜਾਨਾਤਿ ''ਏਕੋ ਪਠਮੰ ਆਗਤੋ, ਏਕੋ ਪਚ੍ਛਤੋ''ਤਿ। ਸੋ ਸਚੇ ਪਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤੰ ਪਮਾਣਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਮਨ੍ਦੰ, ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਅਤਿਰੇਕੰ ਹੋਤਿ, ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿਯੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਮੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪਵਿਸਤਿ। ਤਤਿਯੋਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ ਜਾਨਾਤਿ ''ਦ੍ਵੇ ਪਠਮੰ ਆਗਤਾ, ਅਹੰ ਪਚ੍ਛਿਮੋ''ਤਿ। ਸੋਪਿ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਪਤ੍ਤੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵੋਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਥਵਿਕਾਯ ਓਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨਾਨਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਤਿ, ਪਾਨੀਯਘਟੇ ਵਾ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਘਟੇ ਵਾ ਅਵਸੇਸਉਦਕੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇ ਨਿਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿਯੰ ਸਚੇ ਅਵਸੇਸਭਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਤਿ, ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੰ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ

ਕਚਵਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਇਦਂ ਥੇਰਾਨਂ ਬਹਿਵਿਹਾਰੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਕਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯ ਵਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਯੋ ਪਚ੍ਛਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯੋ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿਆਦਿ ਪਨ ਨੇਸਂ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵਚ੍ਚਘਟ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਮਨਕੁਮ੍ਭਿਂ। **ਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਿਤ੍ਤਕਂ। **ਤੁਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਅਵਿਸਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ ਅਤਿਭਾਰਿਯਂ। **ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਸਞ੍ਞਾਯ। ਤੇ ਕਿਰ ਪਾਨੀਯਘਟਾਦੀਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਤੁਚ੍ਛਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤੀਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰੇਨ ਆਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਓਦਿਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਵਾ ਸਦ੍ਦਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਓਦਿਸ੍ਸ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ? ਤਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਦ੍ਦੋ ਬਾਧੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ? ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ‘‘ਅਹਂ ਪੁਰੇ, ਅਹਂ ਪੁਰੇ’’ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਨਿਕ੍ਖਮੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਤੋ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਸਂਯਤਪਦਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਸਞ੍ਞਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਇਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤੋ ਦ੍ਵੇ ਜਨਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਸਂਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ‘‘**ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰੇਨ ਦੁਤਿਯਂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਵਿਲਙ੍ਘਕੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਮਾ**’’ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਂ ਖੋ ਪਨਾਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਅਟ੍ਠਮਿਯਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਤਾਵ ਪਕਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਮੇਵ, ਤਂ ਅਖਣ੍ਡਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮੇ ਪਞ੍ਚਮੇ ਦਿਵਸੇ ਦ੍ਵੇ ਥੇਰਾ ਨਾਤਿਵਿਕਾਲੇ ਨਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਯੋਪਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਿਟਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਅਰੁਣਂ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਥੇਰੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨੇਸੁਯੇਵ ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਪਵਿਸਨਕਾਲੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੋ ਨਿਵਾਸਨਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਚੀਵਰਪਾਰੁਪਨਂ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਣਂ ਧਮ੍ਮਕਥਨਂ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਕਰਣਂ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨਂ ਪਤ੍ਤਓਸਾਪਨਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਟਿਸਾਮਨਨ੍ਤਿ ਪਪਞ੍ਚਕਰਣਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਤਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਠਾਨਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਥਾਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਪਮਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨੇਸੁਯੇਵ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਇਮਿਨਾਵ ਏਤਾਨਿ ਠਾਨਾਨਿ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਵਲਞ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਮਾਦਕਾਲੋ ਨਾਮ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਪਾਚੀਨਵਂਸਦਾਯਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੧. **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸੇ ਆਨਿਸਂਸਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ** (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫) **ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਗਾਮਨਿਗਮਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ। **ਯੇਨ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਂ ਤਦਵਸਰੀ**ਤਿ ਏਕਕੋਵ ਯੇਨ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਗਾਮੋ, ਤਂ ਅਵਸਰਿ। ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਗਾਮਵਾਸਿਨੋਪਿ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਗਾਮਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਰਕ੍ਖਿਤਵਨਸਣ੍ਡੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਵਸਤੂ’’ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਵਾਸਯਿਂਸੁ। **ਭਦ੍ਦਸਾਲੋ**ਤਿ ਪਨ ਤਤ੍ਥੇਕੋ ਮਨਾਪੋ ਲਟ੍ਠਿਕੋ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋ। ਭਗਵਾ ਤਂ ਗਾਮਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਸਮੀਪੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਿਹਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘**ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕੇ ਵਿਹਰਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤਵਨਸਣ੍ਡੇ ਭਦ੍ਦਸਾਲਮੂਲੇ**’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿ ਭਗਵਤੋ ਵਿਵੇਕਸੁਖਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਦਸ੍ਸਨਂ। **ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਨ ਫਾਸੁ ਵਿਹਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਾਧਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਾਸਿਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਅਤ੍ਥਿ ਸਂਸਗ੍ਗੋ ਵਾਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਨ ਹਿ ਕੋਚਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਛਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਦੁਰਾਸਦਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਾ, ਹਿਤੇਸਿਤਾਯ ਪਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ

‘‘ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਨੁਰੂਪਂ ਚਤੁਰੋਘਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਪਰਿਸਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਯਞ੍ਚ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤੋ ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਂ। ਨਾਯਮਿਧ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਇਧ ਪਨ ਤੇਹਿ ਕਲਹਕਾਰਕੇਹਿ ਕੋਸਮ੍ਬਕਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾਸਂ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਦਾ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਅਹਂ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਨ ਫਾਸੁ ਵਿਹਾਸਿ’’ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **‘‘ਤੇਹਿ ਕੋਸਮ੍ਬਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕੇਹੀ**’’ਤਿਆਦਿ।

ਦਹਰਪੋਤਕੇਹੀਤਿ ਦਹਰੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਪੋਤਕੇਹਿ, ਯੇ ਭਿਙ੍ਕਾਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਤੇਹੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਹਿ। **ਕਦ੍ਦਮੋਦਕਾਨੀ**ਤਿ ਕਦ੍ਦਮਮਿਸ੍ਸਾਨਿ ਉਦਕਾਨਿ। **ਓਗਾਹਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਓਗਾਹ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ। **ਉਪਨਿਘਂਸਨ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿਯੋ। ਉਪਨਿਘਂਸਿਯਮਾਨੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਲ਼ਾਰਭਾਵੇਨ ਨ ਕੁਜ੍ਝਤਿ, ਤੇਨ ਤਾ ਘਂਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਦੂਰੀਭੂਤੋ।

ਯੂਥਾਤਿ ਹਤ੍ਥਿਘਟਾਯ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਯੂਥਵਾਸੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ ਤਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਘਟਸਹਸ੍ਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਪਿਤਸਨ੍ਤਾਪੋ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਤ੍ਤਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਦਸਾਲਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਚ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗੇਨ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਤਿ, ਭਗਵਤੋ ਮੁਖਧੋਵਨਂ ਦੇਤਿ, ਨਹਾਨੋਦਕਂ ਆਹਰਤਿ, ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਦੇਤਿ, ਅਰਞ੍ਞਤੋ ਮਧੁਰਾਨਿ ਫਲਾਫਲਾਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਨੇਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਭਗਵਤੋ ਪਾਨੀਯਂ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**’’ਤਿਆਦਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਦਾਰੂਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਰੂਨਿ ਜਾਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਸਾਣਖਣ੍ਡਾਨਿ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਨਿ ਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਸੋਣ੍ਡਿਯਂ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਤਤ੍ਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਭਗਵਾ ‘‘ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਮਮ ਨਹਾਨਂ ਇਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਹਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ। ਪਾਨੀਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੀਤਲੇ ਜਾਤੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਭਗਵਤੋ ਪਾਨੀਯਂ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**’’ਤਿ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਵਿਵੇਕਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਕੇਹਿਚਿ ਅਨਾਕਿਣ੍ਣਭਾਵਲਦ੍ਧਂ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਵਿਵੇਕਾ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ**ਤਿ ਇਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ ਚ ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਯਾ ਸਮਾਨਜ੍ਝਾਸਯਭਾਵਦੀਪਨਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਗਾਥਾਯ ਪਨ ਏਵਮਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫) – **ਏਤਂ ਈਸਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ** ਰਥਈਸਾਸਦਿਸਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ **ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਗੇਨ** ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਸ੍ਸ **ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮੇਤਿ** ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ। ਕਥਂ ਸਮੇਤਿ ਚੇ? **ਯਦੇਕੋ ਰਮਤੀ ਵਨੇ,** ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਨਾਗੋ ‘‘ਅਹਂ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਾਸਿ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਂ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵੇਕਂ ਉਪਬ੍ਰੂਹਯਮਾਨੋ ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ **ਏਕੋ** ਅਦੁਤਿਯੋ **ਵਨੇ** ਅਰਞ੍ਞੇ **ਰਮਤਿ** ਅਭਿਰਮਤਿ, ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਹਿ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ **ਏਕੋ** ਅਸਹਾਯੋ ਵਨੇ ਏਕਵਿਹਾਰਂ **ਰਮਤਿ** ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ **ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਗੇਨ ਸਮੇਤਿ,** ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੀਭਾਵਰਤਿਯਾ ਏਕਸਦਿਸਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੩. ਯੋ ਪਟਿਬਾਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਸੇਨਾਸਨਾਰਹਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਕਲਹਕਾਰਕਾਦੀਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ‘‘ਓਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਤਿਕਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ‘‘ਅਹਂ ਵੁਡ੍ਢੋ’’ਤਿ ਪਸਯ੍ਹ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ‘‘ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਿ। ‘‘ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਂ

ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਤੀਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕੁਲਦੂਸਕਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਾਨੁਞ੍ਞਾਯ ਚ ਇਧ ਕਲਹਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥੰ ਆਗਤਾਨੰ ਕੋਸਮ੍ਬਕਾਨਮ੍ਪਿ 'ਯਥਾਵੁਡ੍ਢ'ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ 'ਵਿਵਿਤ੍ਤੇ ਅਸਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੰ ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਉਪਾਲਿਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗੀਪੁਚ੍ਛਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੬. ਨ ਮੂਲਾ ਮੂਲੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਮੂਲਤੋ ਮੂਲੰ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਪਗਤਾ**ਤਿ ਸਾਮਗ੍ਗਿਸਙ੍ਖਾਤਅਤ੍ਥਤੋ ਅਪਗਤਾ।

੪੭੭. ਯੇਨ ਨੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ, ਤੰ ਨ ਹਿ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਨਪਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣਤੋ ਅਨਪੇਤੰ, ਸਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਉਸ੍ਸੂਯਾਯਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੋਸਾਗਤਿਗਮਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **"ਅਗਤਿਗਮਨੇਨਾ"**ਤਿ ਅਵਸੇਸਅਗਤਿਗਮਨੰ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਟ੍ਠਹਿ ਦੂਤਙ੍ਗੇਹੀ**ਤਿ ''ਸੋਤਾ ਚ ਹੋਤਿ ਸਾਵੇਤਾ ਚ ਉਗ੍ਗਹੇਤਾ ਚ ਧਾਰੇਤਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਾ ਚ ਕੁਸਲੋ ਚ ਸਹਿਤਾਸਹਿਤਦਸ੍ਸਨੋ ਚ ਅਕਲਹਕਾਰਕੋ ਚਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਦੂਤਙ੍ਗੇਹਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਤਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ

ਮਹਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਚੂਲ਼ਵੱਗ੍ਗ-ਟੀਕਾ

੧. ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਤਾਵ ''ਯਟ੍ਠਿਂ ਪਵੇਸਯ, ਕੁਨ੍ਤੇ ਪਵੇਸਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਹਚਰਣਵ੍ਯਾਯੇਨ ''ਮਞ੍ਚਾ ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਨਿਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਨਿਸ੍ਸਯਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਡੁਕਲੋਹਿਤਕਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪਣ੍ਡੁਕਲੋਹਿਤਕਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਤੇਸਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਾਪਿ ਪਣ੍ਡੁਕਲੋਹਿਤਕਾਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਪਟਿਵਦਥਾ**ਤਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦੇਥ।

ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਦਸਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪. **ਤੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਮੁਦਿਤੇਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। ਨ ਹਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਏਵ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਸਮੋਧਾਨੇਨ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਏਕੇਨਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ। ''ਅਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਕਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਲਜ੍ਜਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਕਥਿਤਂ।

ਨਨੁ ਚ ''ਅਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਤੋ ''ਤੀਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਙ੍ਘੋ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਅਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ''ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ? ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਆਗਤਨਿਦਾਨੇਨ ਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤਿਕੇਸੁਪਿ ਭਣ੍ਡਨਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਾ 'ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਾ ਪਰਭਾਗੇ ਵਾ ਚੋਦਨਾਸਾਰਣਾਦਿਕਾਲੇ ਭਣ੍ਡਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਅਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾਤਿ ਇਦਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ 'ਅਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, 'ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਨ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਾ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ 'ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤਂ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਪਿ ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨੀਵੋਹਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ''ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਨਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤਬ੍ਬਅਟ੍ਠਾਰਸਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮. **ਲੋਮਂ ਪਾਤੇਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾਯ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ।

ਨਿਯਸ੍ਸਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. ਨਿਯਸ੍ਸਕਮ੍ਮੇ **"ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਨਿਸ੍ਸਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਇਤਰ''ਨ੍ਤਿ **ਕੇਨਚਿ** ਲਿਖਿਤਂ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਨਿਯਸ੍ਸਕਮ੍ਮਂ ਯਸ੍ਮਾ ਬਾਲਵਸੇਨ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਪਿਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੁ**ਇਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਪਿ ਨਿਚ੍ਚਬਜਾਵਟਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯. ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮੇ **ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤੂ**ਤਿ ਇਦਂ ਤੇਸੁ ਵਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਟਿਸਾਰਣੀਯਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩. ਸੁਧਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਮਚ੍ਛਿਕਾਸਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੭੨ ਚਿਤ੍ਤਗਹਪਤਿਵਤ੍ਥੁ) ਚਿਤ੍ਤੋ ਗਹਪਤਿ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਮਹਾਨਾਮਤ੍ਥੇਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਆਦਾਯ ਗੇਹਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਚਲਸਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਬਾਟਕਵਨਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਉਦਕਂ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ''ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਕਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਮਹਾਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਸਿ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸੁਧਮ੍ਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਵਾਸਿਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੁਧਮ੍ਮੋ ਮਚ੍ਛਿਕਾਸਣ੍ਡੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਨੋ ਆਵਾਸਿਕੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਧੁਵਭਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਿਕੋ।

ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗੁਣਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ ਮਚ੍ਛਿਕਾਸਣ੍ਡਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਥੇਰਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਚਿਤ੍ਤੋ ਗਹਪਤਿ ਤੇਸਂ ਆਗਮਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਮਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇ ਆਦਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਥੋਕਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੋਤੁਕਾਮੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਂ ਯਾਚਿ। ਅਥ ਨਂ ਥੇਰੋ ''ਉਪਾਸਕ, ਅਦ੍ਧਾਨੇਨਾਮ੍ਹਾ ਕਿਲਨ੍ਤਰੂਪਾ, ਅਪਿਚ ਥੋਕਂ ਸੁਣਾਹੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਹਪਤਿਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਸੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋਵ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਪਾਪੁਣਿ।

੪੧. **ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਹਪਤਿਂ ਖਮਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਗਹਪਤਿ, ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਸੋ ਦੋਸੋ , ਖਮਾਹਿ ਮੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ''ਨਾਹਂ ਖਮਾਮੀ''ਤਿ ਤੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ ਤਂ ਖਮਾਪੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਪੁਨਦੇਵ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪਚ੍ਚਾਗਮਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਨਾਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕੋ ਖਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ''ਮਾਨਥਦ੍ਧੋ ਏਸ ਤਿਂਸਯੋਜਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਖਮਨੁਪਾਯਂ ਅਨਾਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਵ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਪੁਨ ਆਗਤਕਾਲੇ ਨਿਹਤਮਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਦੂਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛ, ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕਂ ਖਮਾਪੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸਮਣੇਨ ਨਾਮ 'ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਹਾਰੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਂ, ਮਯ੍ਹਂ ਉਪਾਸਕੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਉਪਾਸਿਕਾ'ਤਿ ਮਾਨਂ ਵਾ ਇਸ੍ਸਂ ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਇਚ੍ਛਾਮਾਨਾਦਯੋ ਕਿਲੇਸਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਓਵਦਨ੍ਤੋ –

''ਅਸਨ੍ਤਂ ਭਾਵਨਮਿਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸੁ।
ਆਵਾਸੇਸੁ ਚ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ, ਪੂਜਾ ਪਰਕੁਲੇਸੁ ਚ॥

''ਮਮੇਵ ਕਤ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੁ, ਗਿਹੀ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਉਭੋ।
ਮਮੇਵਾਤਿਵਸਾ ਅਸ੍ਸੁ, ਕਿਚ੍ਚਾਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਕਿਸ੍ਮਿਚਿ।
ਇਤਿ ਬਾਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਇਚ੍ਛਾ ਮਾਨੋ ਚ ਵਡ੍ਢਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੭੩-੭੪) –

ਧਮ੍ਮਪਦੇ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਸੁਧਮ੍ਮਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਇਮਂ ਓਵਾਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਅਨੁਦੂਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਪਥੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕਂ ਖਮਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਉਪਾਸਕੇਨ ''ਖਮਾਮਹਂ ਭਨ੍ਤੇ, ਸਚੇ ਮਯ੍ਹਂ ਦੋਸੋ

ਅਤ੍ਥਿ, ਖਮਥ ਮੇ’’ਤਿ ਪਟਿਖਮਾਪਿਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦਿਨ੍ਨਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ।

ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦. ਤਸ੍ਸਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇਯੇਵ **ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇਯੇਵ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਵਾ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਾਦਿਅਙ੍ਗੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੭੫. ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਨਵਕਤਰਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਂ। ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹਾਪਿ ਪਕਤਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੁਮਸੋ ਮੂਲਾਯਪਅਕਸ੍ਸਨਾਰਹਾਦੀਨਮ੍ਪੀ**"ਤਿ। ਪਾਦੇ ਘਂਸੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਾਦਘਂਸਨਂ,** ਸਕ੍ਖਰਕਥਲਾਦਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਾਦਘਂਸਨਿਯੋ ਸਕ੍ਖਰਂ ਕਥਲਂ ਸਮੁਦ੍ਦਫੇਣਕ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੯) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦਿਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ। ''ਮਾ ਮਂ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਪਿ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਯੋ ਯੋ ਵੁਡ੍ਢੋ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਯੋ ਯੋ ਵੁਡ੍ਢੋ। **ਨਵਕਤਰਸ੍ਸ ਸਾਦਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਨਵਕਤਰਸ੍ਸ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦਿਂ ਸਾਦਿਤੁਂ।

ਤਤ੍ਥਵਾਤਿ ਸਙ੍ਘਨਵਕਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਵਾਰਿਤੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਦਿ ਪਨ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਪੁਰਿਮਦਿਵਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। **ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਂ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਭਤ੍ਤਂ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨ।

੭੬. **ਅਞ੍ਞੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਉਪਜ੍ਝਂ ਦਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਸਾਮਣੇਰਾਪੀ**ਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤਕਾਲੇ ਉਪਜ੍ਝਂ ਦਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਸਾਮਣੇਰਾਪਿ। ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਕੇਨ ਆਣਤ੍ਤੋਪਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਓਵਦਿਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਟਿਬਲਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ। ਆਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਵਚਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦੋਸਂ । **ਜੇਟ੍ਠਕਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਂ ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ।

ਰਜੇਹਿ ਹਤਾ ਉਪਹਤਾ ਭੂਮਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਰਜੋਹਤਭੂਮਿ,** ਰਜੋਕਿਣ੍ਣਭੂਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਿਹਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਚ੍ਛਤੋ ਠਤ੍ਵਾ। **ਸੇਨਾਸਨਂ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਾਪਰਿਯਨ੍ਤਭਾਗਿਤਾਯ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। ''ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਉਭੋਹਿਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਬਹਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਰੋਚਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਤੇ ਪੁਨ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੇਨਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਰੋਚਿਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੮੧. **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਚ ਅਵਿਸੇਸੇਨ। **ਓਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਂ।

੮੩. **ਸਹਵਾਸੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਛਨ੍ਨੇ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਯਨਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਸੇਸਇਰਿਯਾਪਥਕਪ੍ਪਨਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੭. ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ **ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਏਕੇਨ ਵਾ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਂ। **ਵੇਦਿਯਾਮੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਾਮਿ, ਨ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਹਂ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਮਿ, ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਮੀ''ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਏਕੇਨ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਰੋਚਨੇਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਜ੍ਝਾਯਨਸਦ੍ਦਸ੍ਸਵਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਮਹਾਮਗ੍ਗਤੋ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥਂ, **ਗੁਮ੍ਬੇਨ ਵਾ ਵਤਿਯਾ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥਂ। ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **''ਅਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰੋ**''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਿਟ੍ਠਰੂਪਾਨਂ ਸੁਤਸਦ੍ਦਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਦਿਟ੍ਠਅਸੁਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ।

ਪਰਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੨. ''ਸਤਿਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਸਞ੍ਞੀ ਛਾਦੇਤਿ, ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕਸਞ੍ਞਾਯ ਛਾਦਯਤੋ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਅਵੇਰੀ**ਤਿ ਹਿਤਕਾਮੋ। **ਉਦ੍ਦਯਸ੍ਮਿਂ ਅਰੁਣੇ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਅਰੁਣੇ। **ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਸਭਾਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। **ਵਤ੍ਥੂ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਚਿਮੋਚਨਾਦਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ।

ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਤਿ ਵਤ੍ਥੁ ਚੇਵ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚਾਤਿ **ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਸੁਚਿਮੋਚਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਪਕਾਸਨਤੋ ਵਤ੍ਥੁ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਸਜਾਤਿਯਸਾਧਾਰਣਵਿਜਾਤਿਯਵਿਨਿਵਤ੍ਤਸਭਾਵਾਯ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਏਵ ਪਕਾਸਨਤੋ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਂ ਤਾਯਤੀਤਿ ਹਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਾ**ਤਿ **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਨਿਕਾਯਸ੍ਸ ਨਾਮਪ੍ਪਕਾਸਨਤੋ ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਸਭਾਗਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚ।

ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ –

> ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਏਕਾਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਸੋ ਸਙ੍ਘਂ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਯ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਏਕਾਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਏਕਾਹਪਰਿਵਾਸਂ ਯਾਚਿ। ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਯ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਏਕਾਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਏਕਾਹਪਰਿਵਾਸਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸੋ। ਅਯਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਸੋ ਸਙ੍ਘਂ ਤਾਸਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਨਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਨਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਛਾਰਤ੍ਤਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਯਾਚਤਿ। ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਨਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਨਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਛਾਰਤ੍ਤਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਤਿ।
>
> ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਸੋ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸੋ। ਅਯਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਸੋ ਸਙ੍ਘਂ ਤਾਸਂ...ਪੇ॰... ਯਾਚਤਿ। ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ

ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਨੰ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਨੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਛਾਰਤ੍ਤੰ ਮਾਨਤ੍ਤੰ ਦੇਤਿ। ਯਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਖਮਤਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਆਪਤ੍ਤੀਨੰ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਨੰ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਨੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਛਾਰਤ੍ਤੰ ਮਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਨੰ, ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸੋ ਭਾਸੇਯ੍ਯ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਦਾਮਿ…ਪੇ॰… ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਦਾਮਿ…ਪੇ॰…

ਦਿਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਆਪਤ੍ਤੀਨੰ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਨੰ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਨੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਚ ਛਾਰਤ੍ਤੰ ਮਾਨਤ੍ਤੰ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ। ਏਵਮੇਤੰ ਧਾਰਯਾਮੀਤਿ –

ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਨਤ੍ਤੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭਾਨੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ।

ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ। ਦਸਸਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਰਤ੍ਤਿਸਤੰ ਛਾਦਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਪਰਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਸੀਮਾਯਾਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰਤੋਪਿ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਹਾਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ ਗਾਮੂਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। **ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਹਾਰਸ੍ਸ। **ਗਾਮਸ੍ਸਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਾਮੂਪਚਾਰੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਾਨੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਠਾਨੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਵਾਸਵਤ੍ਤਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਆਦੀਨੰ। **ਯੁਤ੍ਤਤਰੰ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਪਿ ਅਞ੍ਞੋਉਪਚਾਰਸੀਮਗਤਾਨੰਯੇਵ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਗਾਮੇ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ। **ਬਹਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਤੋ ਬਹਿ ਠਤ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਸਹਵਾਸੇਪਿ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਹੋਤਿ।

ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮. ਵਿਸੁੰ ਮਾਨਤ੍ਤੰ ਚਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁੰ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਮਾਨਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਰਿਤਬ੍ਬੰ।

ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੪. ਏਕਾਪਤ੍ਤਿਮੂਲਕਨ੍ਤਿ ‘‘ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਕਾਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿਵਡ੍ਢਨਕ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਕਾਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦ੍ਵੀਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿਵਡ੍ਢਨਕਨਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ।

ਦ੍ਵੇਭਿਕ੍ਖੁਵਾਰਏਕਾਦਸਕਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੧. ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦੀਹਿ ਮਿਸ੍ਸਕਨ੍ਤਿ ਏਕਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਆਪਨ੍ਨਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸਕਂ। **ਮਕ੍ਖਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ ਛਾਦੇਤੁਕਾਮਤਾ।

੧੮੨. ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਪਰਿਮਾਣਮ੍ਪੀਤਿਆਦਿ ਜਾਤਿਵਸੇਨੇਕਵਚਨਂ, ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੭. ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਸਵ੍ਵਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਂ**-ਸਦ੍ਦੂਪਪਦੋ **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤੋਸਨਵਿਸਿਟ੍ਠੇ ਅਵਬੋਧਨੇ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਰਿਤੋਸੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਪੇਤੀ**"ਤਿ।

ਸਤਿਵਿਨਯਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੫-੨੦੦. **ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਞ੍ਞਮਾਨੀ''ਤਿ ਏਤਂ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਂ। ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਵਿਨਯੋ **ਸਤਿਵਿਨਯੋ**। ਅਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਵਿਨਯੋ **ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੋ**। ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੇਨ ਕਰਣਂ **ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂ**।

੨੧੨. **ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਂਸਦਿਸਤਾਯ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਯਥਾ ''ਏਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ''ਤਿ।

ਅਧਿਕਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੬. ਵਿਵਾ**ਦਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਕਿਂ ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਵਾ**ਦਮੂਲਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਵਾਦਸ੍ਸ ਮੂਲਾਨਿ। **ਕੋਧਨੋ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਕੋਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਉਪਨਾਹੀ**ਤਿ ਵੇਰਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣੇਨ ਉਪਨਾਹੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਅਗਾਰਵੋ**ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੨੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੪੪) ਗਾਰਵਵਿਰਹਿਤੋ। **ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਯੋ ਅਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਰਮਾਨੇ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਯਾਤਿ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਨੁਪਾਹਨੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਸਉਪਾਹਨੋ ਚਙ੍ਕਮਤਿ, ਨੀਚੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਉਚ੍ਚੇ ਚਙ੍ਕਮਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਸਨ੍ਤੇ ਉਪਰਿ ਵਸਤਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਉਭੋ ਅਂਸੇ ਪਾਰੁਪਤਿ, ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਉਪਾਹਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਨਹਾਯਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਰਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਵਾ ਪਨ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਯਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ''ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਕਰੋਸਿ, ਨ ਇਦਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਾਮ ਲਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤੁਣ੍ਹੀ ਹੋਹਿ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵਦਸਿ, ਕਿਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਭਣਤਿ, ਅਯਂ **ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ।

ਯੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸਵਨੇ ਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠੇ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਸੁਣਾਤਿ, ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿ ਵਾ ਸਲ੍ਲਪਨ੍ਤੋ ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਵਾਚੇਤਿ, ''ਕਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਅਗਾਰਵਂ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤੁਣ੍ਹੀ ਹੋਹਿ, ਧਮ੍ਮੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵਦਸਿ, ਕਿਂ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਅਯਂ **ਧਮ੍ਮੇ ਅਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਥੇਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਨਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਤਿ, ਵੁਡ੍ਢੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਉਭੋ ਅਂਸੇ ਪਾਰੁਪਤਿ, ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ''ਤੁਣ੍ਹੀ ਹੋਹਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਵਦਸਿ, ਕਿਂ ਸਙ੍ਘੋ, ਮਿਗਸਙ੍ਘੋ ਅਜਸਙ੍ਘੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਤਿ, ਅਯਂ **ਸਙ੍ਘੇ ਅਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ। ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਹਿ ਅਗਾਰਵੇ ਕਤੇ ਸਙ੍ਘੇ ਕਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਨ ਅਪੂਰਯਮਾਨੋ **ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਨ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ** ਨਾਮ।

ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੨੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੪੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੬.੩੬) ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਵਾਦੋ ਕਥਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ? ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵਿਯ ਹਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਿਵਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨੇਸੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਓਵਾਦਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਵਿਵਦਤਿ, ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨਂ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨਂ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨਿਯੋ। ਤਤੋ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾਨਂ ਮਿਤ੍ਤਾ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾ

ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇ ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਹਿ ਪਨ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋਵ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ''ਯਂ ਬਹੁਕੇਹਿ ਗਹਿਤਂ, ਤਂ ਤਚ੍ਛ''ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਬਹੁਤਰਾ ਅਧਮ੍ਮਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਧਮ੍ਮਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ਅਪਾਯੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਿਵਾਦੋ ਬਹੂਨਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਹੋਤਿ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸਾਯ ਵਾ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾ** ਵਾਤਿ ਪਰਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਪਰਿਸਾਯ ਵਾ। **ਆਯਤਿਂ ਅਨਵਸ੍ਸਵਾਯਾ**ਤਿ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ।

ਮਕ੍ਖੀਤਿ ਪਰੇਸਂ ਗੁਣਮਕ੍ਖਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਮਕ੍ਖੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਪਲ਼ਾਸੀ**ਤਿ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਲ਼ਾਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਇਸ੍ਸੁਕੀ**ਤਿ ਪਰਸਕ੍ਕਾਰਾਦੀਨਂ ਇਸ੍ਸਾਯਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਇਸ੍ਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਚ੍ਛਰੀ**ਤਿ ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਠੋ**ਤਿ ਕੇਰਾਟਿਕੋ। **ਮਾਯਾਵੀ**ਤਿ ਕਤਪਾਪਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕੋ। **ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਸਮ੍ਭਾਵਨਿਚ੍ਛਕੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿਕਵਾਦੀ ਅਹੇਤੁਕਵਾਦੀ ਅਕਿਰਿਯਵਾਦੀ। **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੀ**ਤਿ ਸਯਂ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਪਰਾਮਸਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਆਧਾਨਗ੍ਗਾਹੀ**ਤਿ ਦਲ਼੍ਹਗ੍ਗਾਹੀ। **ਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੀ**ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਗਹਿਤਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਕੋਧਨੋ ਹੋਤਿ ਉਪਨਾਹੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਨਯੇਨ ਕੋਧੂਪਨਾਹਾਦਯੋ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾ ਵਿਵਾਦਮੂਲਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਤਥਾ **ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਲੋਭਦੋਸਮੋਹਾ। **ਅਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਅਲੋਭਾਦਯੋ ਵਿਵਾਦਮੂਲਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ।

੨੧੭. ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋਤਿ ਪਂਸੁਪਿਸਾਚਕੋ ਵਿਯ ਝਾਮਖਾਣੁਵਣ੍ਣੋ। **ਦੁਦ੍ਦਸ੍ਸਿਕੋ**ਤਿ ਵਿਜਾਤਮਾਤੁਯਾਪਿ ਅਮਨਾਪਦਸ੍ਸਨੋ। **ਓਕੋਟਿਮਕੋ**ਤਿ ਲਕੁਣ੍ਡਕੋ। **ਕਾਣੋ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਿਕਾਣੋ ਵਾ ਉਭਯਕ੍ਖਿਕਾਣੋ ਵਾ। **ਕੁਣੀ**ਤਿ ਏਕਹਤ੍ਥਕੁਣੀ ਵਾ ਉਭਯਹਤ੍ਥਕੁਣੀ ਵਾ। **ਖਞ੍ਜੋ**ਤਿ ਏਕਪਾਦਖਞ੍ਜੋ ਵਾ ਉਭਯਪਾਦਖਞ੍ਜੋ ਵਾ। **ਪਕ੍ਖਹਤੋ**ਤਿ ਹਤਪਕ੍ਖੋ ਪੀਠਸਪ੍ਪੀ।

੨੨੦. ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲਂ ਅਕੁਸਲਂ ਅਬਜਾਕਤਨ੍ਤਿ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਕਿਂ ਕੁਸਲਂ ਅਕੁਸਲਂ ਉਦਾਹੁ ਅਬਜਾਕਤਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਕੁਸਲ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਵਾਦੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਯੇਨ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਵਿਵਾਦੋ"**ਤਿ। ਕਥਂ ਪਨ ਸੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਅਧਿਕਰਣਂ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ **"ਸਮਥੇਹਿ ਚ ਅਧਿਕਰਣੀਯਤਾਯ ਅਧਿਕਰਣ"**ਨ੍ਤਿ, ਸਮਥੇਹਿ ਸਮੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਧਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਵਾਦਹੇਤੁਭੂਤਸ੍ਸ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮੇਨ ਤਪ੍ਪਭਵਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਵੂਪਸਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਸਮਥੇਹਿ ਅਧਿਕਰਣੀਯਤਾ ਪਰਿਯਾਯੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ।

੨੨੨. ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾ ਅਬਜਾਕਤਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਲੋਕਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਨ੍ਧਾਯਭਾਸਿਤਵਸੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਧਾਯਭਾਸਿਤਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **"ਯਸ੍ਮਿਂ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਥਵੀਖਣਨਾਦਿਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬਜਤਾਦਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯੋ ਵਿਨਯੇ ਅਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਵਤ੍ਥੁਸੀਸੇਨ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਆਦਿਨਾ ਪਥਵੀਖਣਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾ ਤਸ੍ਸੁਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਅਙ੍ਗਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਥੁਸੀਸੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ''ਇਮਂ ਪਥਵਿਂ ਖਣਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਜਾਨਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ, ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਹਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਵੀਖਣਨਾਦੀਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤੇ ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤੇ ਸਤਿ ''ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਨਯਿਦਂ ਅਙ੍ਗਪ੍ਪਹੋਨਕਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾ ਅਬਜਾਕਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਭਾਵੇਨ ਅਙ੍ਗਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਭੂਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਇਦਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਗਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੇ ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਚੇ ਸੇਯਜਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸੇਯਜਾਕਾਰੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਰੂਪਮੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਕੁਸਲਾਦਿਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ…ਪੇ॰…**

ਸਹਸੇਯਜਾਦਿਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤੋ (ਪਰਿ॰ ੩੨੩ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) **ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ ਹੋਤੀ**’’ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਖਣੇ ਉਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੇ ਜਾਤੇ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਤਦਾਕਾਰਪਵਤ੍ਤੋ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋਵ ਆਪਤ੍ਤਿ।

‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕੁਸਲਮ੍ਪਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਨ। ਯੋ ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਤੀਸੁ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **‘‘ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ** ਵਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਪਥਵੀਖਣਨਾਦੀਸੁ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਰੂਪਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਰੂਪਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ। ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਚ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਹਸੇਯਜਾਦਿਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ।

ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯਜਾਤਿ ਏਲਕਲੋਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਦਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯਜ। **ਨ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਲਿਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਲਿਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ। ਚਲਿਤੋ ਕਾਯੋ, ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਾਚਾ। **ਅਞ੍ਞਤਰਮੇਵ ਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਵਾਚਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਮੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਞ੍ਚ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਮਾਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ, ਨਾਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਿਰਯਂ ਵਾ ਵਦਾਮਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਂ ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਬ੍ਯਾਕਤਸ੍ਸਪਿ ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਤਾ ਆਪਜ੍ਜੇਯਜਾਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜੇਯਜ। ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਨ੍ਨਾ ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਯਾਵ ਸੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਾਵ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਕਰਾ, ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਛਾਦਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਞ੍ਞਂ ਦੁਕ੍ਕਟਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਕੁਸਲਮਾਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਕੁਸਲਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਣਨ੍ਤਿ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਅਪਾਯਗਾਮਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਅਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਮੇਵਾਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ**ਪਿ ‘‘ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਸੇਕ੍ਖੋ ਅਰਹਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਅਰਹਤੋ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ, ਤਥਾ ਸੇਕ੍ਖਾਨਂ, ਤਥਾ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਕਾਲੇ ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤਮ੍ਪਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਕਾਲੇ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ’ਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਵਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤਨ੍ਤਿ ਵਿਪਾਕਾਭਾਵਮਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਯਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਅਕੁਸਲਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਦੇਸਿਤਂ ਵੁਟ੍ਠਿਤਂ ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਕਰਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਕਮ੍ਮਂ ਅਕੁਸਲਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਖਮਾਪਨੇਨ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਬਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਨ੍ਨਂ ਅਹੋਸਿਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਦਮ੍ਪਿ ਦੇਸਿਤਂ ਵੁਟ੍ਠਿਤਂ ਵਾ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਬਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਹੋਸਿਕਮ੍ਮਭਾਵੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਕਰਂ ਜਾਤਂ। ਤੇਨੇਵ ‘‘ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਿਰਯਂ ਵਾ ਵਦਾਮਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਂ ਵਾ’’ਤਿ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸੇਵ ਅਪਾਯਗਾਮਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਅਧਿਕਰਣਵੂਪਸਮਨਸਮਥਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੮. ਵਿਵਾਦਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ **ਅਤ੍ਥਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ**।

੨੨੯. ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਭਾਵੇ।

੨੩੦. ਅਨ੍ਤਰੇਨਾਤਿ ਕਾਰਣੇਨ।

੨੩੧. ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਖੀਯਨਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਦਾਨਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ।

੨੩੬. **ਤਸ੍ਸ ਖੋ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਖੋ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ।

੨੩੮. ''ਕਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। ''ਕਾ ਚ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਠੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੪੨. **ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੰ ਏਕੇਨ ਸਮਥੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਿਚ੍ਚਮੇਵ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫-੮੬) ਵਚਨਤੋ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਾਦੀਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤੰ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮੇਤਬ੍ਬੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੩. ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਅਟ੍ਠਪਦਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਪਦਫਲਕਾਕਾਰੇਨ, ਜੂਤਫਲਕਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਲ੍ਲਕਮੂਲਸਣ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਖੇਲ਼ਮਲ੍ਲਕਮੂਲਸਣ੍ਠਾਨੇਨ।

੨੪੫. **ਮੁਤ੍ਤੋਲਮ੍ਬਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੁਣ੍ਡਲਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਲਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਞੋਪਚਿਤਾਕਾਰੇਨ ਓਲਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤਂ।

੨੪੬. **ਚਿਕ੍ਕਲੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਲੇਸੇਨ।

੨੪੮. **ਸਾਧੁਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਗੀਤਂ।

੨੪੯. **ਚਤੁਰਸ੍ਸੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਨ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਤ੍ਤੇਨ। ਤਰਙ੍ਗਵਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਧਾਨਾਨਿ ਨਟ੍ਠਪ੍ਪਯੋਗਾਨਿ। **ਬਾਹਿਰਲੋਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਉਣ੍ਣਪਾਵਾਰਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਲੋਮਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੫੧. **ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਹਿਰਾਜਕੁਲਾਨੀ**ਤਿ (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪.੬੭) ਇਦਂ ਦਟ੍ਠਵਿਸੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਦਟ੍ਠਵਿਸਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਹਿਰਾਜਕੁਲਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਗੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ। **ਅਤ੍ਤਰਕ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ। **ਅਤ੍ਤਪਰਿਤ੍ਤਂਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕਾਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਤਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨.੧੦੫) **ਵਿਰੂਪਕ੍ਖੇਹੀ**ਤਿ ਵਿਰੂਪਕ੍ਖਨਾਗਕੁਲੇਹਿ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਹਯੋਗੇ ਚੇਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਏਤੇਹਿ ਸਹ ਮਯ੍ਹਂ ਮਿਤ੍ਤਭਾਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ **ਅਪਾਦਕੇਹੀ**ਤਿ ਅਪਾਦਕਸਤ੍ਤੇਹਿ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਠਾਨੇਨ ਓਦਿਸ੍ਸਕਮੇਤ੍ਤਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕਮੇਤ੍ਤਂ ਕਥੇਤੁਂ ਇਦਮਾਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਤ੍ਤਾ ਪਾਣਾ ਭੂਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਵਚਨਾਨੇਵ। **ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁ। **ਮਾ ਕਞ੍ਚਿ ਪਾਪਮਾਗਮਾ**ਤਿ ਕਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਤਂ ਪਾਪਕਂ ਲਾਮਕਂ ਮਾ ਆਗਚ੍ਛਤੁ।

ਅਪ੍ਪਮਾਣੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤੇ ਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਨਾਮ। ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ, **ਪਮਾਣਵਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਗੁਣਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਉਣ੍ਣਨਾਭੀ**ਤਿ ਲੋਮਸਨਾਭਿਕੋ ਮਕ੍ਕਟਕੋ। **ਸਰਬੂ**ਤਿ ਘਰਗੋਲ਼ਿਕਾ। **ਕਤਾ ਮੇ ਰਕ੍ਖਾ ਕਤਂ ਮੇ ਪਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਯਾ ਏਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਜਨਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਾ ਚ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਞ੍ਚ ਕਤਂ। **ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੁ ਭੂਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਮੇ ਕਤਪਰਿਤ੍ਤਾਣਾ ਸਤ੍ਤਾ ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ, ਮਾ ਮਂ ਵਿਹੇਠਯਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਮਮ ਏਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਮੇਤ੍ਤਂ, ਸੋ ਅਹਂ ਭਗਵਤੋ ਨਮੋ ਕਰੋਮਿ, ਵਿਪਸ੍ਸੀਆਦੀਨਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਮੋ ਕਰੋਮੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਅਞ੍ਞਮ੍ਹਿ ਛੇਤਬ੍ਬਮ੍ਹੀਤਿ ਰਾਗਾਨੁਸਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਤਾਦਿਸਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਆਦੀਹਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

੨੫੨. **ਜਾਲਾਨਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਮੋਚਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਪਮਾਦੇਨ ਗਲ਼ਿਤਾਨਂ ਆਭਰਣਾਦੀਨਂ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਜਾਲਾਨਿ ਕਰਣ੍ਡਕਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਚਨ੍ਦਨਗਣ੍ਠਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਾਲੇ ਲਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਏਕੋ ਕਿਰ ਰਤ੍ਤਚਨ੍ਦਨਰੁਕ੍ਖੋ ਗਙ੍ਗਾਯ ਉਪਰਿਤੀਰੇ ਜਾਤੋ ਗਙ੍ਗੋਦਕੇਨ ਧੋਤਮੂਲੋ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਸਾਣੇਸੁ ਸਮ੍ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿ। ਤਤੋ ਏਕਾ ਘਟਪ੍ਪਮਾਣਾ ਘਟਿਕਾ ਪਾਸਾਣੇਸੁ ਘਂਸਿਯਮਾਨਾ ਉਦਕਊਮੀਹਿ ਪੋਥਿਯਮਾਨਾ ਮਟ੍ਠਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਾ ਸੇਵਾਲਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ

ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਾਲੇ ਲਗ੍ਗਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਲੇਖ**ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਗਹਿਤਂ ਚੁਣ੍ਣਂ। **ਉਡ੍ਡਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੇਲੁਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਉਦ੍ਧਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਓਹਰਤੂ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੁ।

ਪੂਰਣਕਸ੍ਸਪਾਦਯੋ **ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ**। ਤਤ੍ਥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫੧-੧੫੨; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੧੨) **ਪੂਰਣੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਪਟਿਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਕਸ੍ਸਪੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਏਕੂਨਦਾਸਸਤਂ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਜਾਤੋ। ਤੇਨਸ੍ਸ ''ਪੂਰਣੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਮਙ੍ਗਲਦਾਸਤ੍ਤਾ ਚਸ੍ਸ ਕਤਂ ''ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਕਤਂ ਵਾ ''ਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ । ਸੋ ''ਕਿਮਹਂ ਏਤ੍ਥ ਵਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਲਾਯਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਚੋਰਾ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਂਸੁ। ਸੋ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਤਿਣੇਨ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਮ੍ਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਜਾਤਰੂਪੇਨੇਵ ਏਕਂ ਗਾਮਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਅਰਹਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦਿਸੋ''ਤਿ ਪੂਵਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਟਕਂ ਅਨਿਵਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਇਦਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾਟਕਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਨਿਵਾਸੇਸਿ, ਤਦੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਅਞ੍ਞੇਪੀਤਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਏਵਮਯਂ ਗਣਾਚਰਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ।

ਮਕ੍ਖਲੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਗੋਸਾਲਾਯ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਗੋਸਾਲੋ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਨਾਮਂ। ਤਂ ਕਿਰ ਸਕਦ੍ਦਮਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਤੇਲਘਟਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ''ਤਾਤ ਮਾ ਖਲੀ''ਤਿ ਸਾਮਿਕੋ ਆਹ। ਸੋ ਪਮਾਦੇਨ ਖਲਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਭਯੇਨ ਪਲਾਯਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਸਾਮਿਕੋ ਉਪਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਾਟਕਕਣ੍ਣੇ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਸੋ ਸਾਟਕਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਚੇਲਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿ। ਸੇਸਂ ਪੂਰਣਸਦਿਸਮੇਵ।

ਅਜਿਤੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਕੇਸਕਮ੍ਬਲਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ**। ਇਤਿ ਨਾਮਦ੍ਵਯਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਅਜਿਤੋ ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ** ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਕੇਸੇਹਿ ਕਤਕਮ੍ਬਲੋ। ਤਤੋ ਪਟਿਕਿਟ੍ਠਤਰਂ ਵਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਥਾਹ ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਤਨ੍ਤਾਵੁਤਾਨਂ ਵਤ੍ਥਾਨਂ, ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ ਤੇਸਂ ਪਟਿਕਿਟ੍ਠੋ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਤੇ ਸੀਤੋ ਉਣ੍ਹੇ ਉਣ੍ਹੋ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੩੮)।

ਪਕੁਧੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। ਇਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਪਕੁਧੋ ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੀਤੂਦਕਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਏਸ, ਵਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਉਣ੍ਹੋਦਕਂ ਵਾ ਕਞ੍ਜਿਯਂ ਵਾ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਨਦਿਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗੋਦਕਂ ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ''ਸੀਲਂ ਮੇ ਭਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾਲਿਕਥੂਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਲਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਰੂਪਨਿਸ੍ਸਿਰਿਕਲਦ੍ਧਿਕੋ ਏਸ।

ਸਞ੍ਚਯੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਬੇਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ **ਬੇਲਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ**। ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗਣ੍ਠਨਕਿਲੇਸੋ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਨਕਿਲੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਿਲੇਸਗਣ੍ਠਿਰਹਿਤਾ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਵਾਦਿਤਾਯ ਲਦ੍ਧਨਾਮਵਸੇਨ **ਨਿਗਣ੍ਠੋ**। ਨਾਟਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ**।

ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮) ਪਿਣ੍ਡਂ ਉਲਮਾਨੋ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿ **ਪਿਣ੍ਡੋਲੋ**। ਸੋ ਕਿਰ ਪਰਿਜਿਣ੍ਣਭੋਗੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਸੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਪਲ੍ਲਪਤ੍ਤਂ ''ਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਰਤਿ, ਕਪਲ੍ਲਪੂਰਂ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਤਿ, ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਪੂਵਖਜ੍ਜਕਞ੍ਚ ਖਾਦਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਹਗ੍ਘਸਭਾਵਂ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚਯਿਂਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਂ ਨਾਨੁਜਾਨਿ। ਥੇਰੋ ਹੇਟ੍ਠਾਮਞ੍ਚੇ ਪਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ। ਸੋ ਠਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਘਂਸੇਨ੍ਤੋਵ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਘਂਸੇਨ੍ਤੋਵ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਘਂਸਨੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ ਨਾਲ਼ਿਕੋਦਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਣ੍ਹਨਕਂ ਜਾਤਂ। ਤਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਂ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਥੇਰੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਇਤਿ ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਵਿਸੇਸਂ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਾਯ ਉਲਤੀਤਿ **ਪਿਣ੍ਡੋਲੋ**। ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਪਨ **ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ**ਤਿ ਉਭਯਂ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ''ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

‘‘ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ...ਪੇ॰... ਏਤਦਵੋਚਾ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹੰਸੁ? ਸੋ ਕਿਰ (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੮੦ ਦੇਵੋਰੋਹਣਵਤ੍ਥੁ) ਸੇਟ੍ਠਿ ਨੇਵ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਨ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਧਾਤੁਕੋ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਗੇਹੇ ਚਨ੍ਦਨਂ ਬਹੁ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਇਮਿਨਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ‘ਮਯਂ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਮਯਂ ਅਰਹਨ੍ਤੋ’ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਬਹੂ, ਅਹਂ ਏਕਂ ਅਰਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਗੇਹੇ ਭਮਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਲਿਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਕਾਯ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵੇਲ਼ੁਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਸਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇ ਆਕਾਸੇ ਓਲਮ੍ਬਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘ਸਚੇ ਅਰਹਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤੂ’ਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮਿ। ਯੋ ਤਂ ਗਹੇਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਸਰਣਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤਿਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਪਤ੍ਤਂ ਲਿਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੇਲ਼ੁਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਯੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਅਰਹਾ, ਸੋ ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤੂ’’ਤਿ ਆਹ।

ਤਦਾ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਮੇਵ ਨਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਦਿਂਸੁ। ਸੋ ‘‘ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਛਟ੍ਠੇ ਦਿਵਸੇ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਪੇਸੇਸਿ ‘‘ਗਚ੍ਛਥ ਸੇਟ੍ਠਿਂ ਏਵਂ ਵਦੇਥ ‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ, ਮਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਮਨਂ ਕਰਿ, ਦੇਹਿ ਕਿਰ ਤੇ ਪਤ੍ਤ’ਨ੍ਤਿ’’। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿਂ ਤਥਾ ਵਦਿਂਸੁ। ਸੇਟ੍ਠਿ ‘‘ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋਵ ਗਣ੍ਹਾਤੂ’’ਤਿ ਆਹ। ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਸਯਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ ‘‘ਅਹਂ ਏਕਂ ਹਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪਾਦਞ੍ਚ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਤਿਤੁਕਾਮੋ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਂ ‘ਆਚਰਿਯ ਕਿਂ ਕਰੋਥ, ਦਾਰੁਮਯਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਗੁਣਂ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਮਾ ਦਸ੍ਸਯਿਤ੍ਥਾ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਮਂ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਪਾਦੇਸੁ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਾ ਭੂਮਿਯਂ ਪਾਤੇਯ੍ਯਾਥਾ’’ਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿਂ ਆਹ ‘‘ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ ਅਯਂ ਪਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਨਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ, ਮਾ ਤੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਮਮ ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਨਂ ਰੁਚ੍ਚਿ, ਦੇਹਿ ਮੇ ਪਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਭਨ੍ਤੇ, ਆਕਾਸੇਨ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾਵ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ। ਤਤੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਤੇਨ ਹਿ ਅਪੇਥ ਅਪੇਥਾ’’ਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਕਂ ਹਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪਾਦਞ੍ਚ ਉਕ੍ਖਿਪਿ। ਅਥ ਨਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ‘‘ਆਚਰਿਯ, ਕਿਂ ਨਾਮੇਤਂ ਕਰੋਥ, ਛਵਸ੍ਸ ਦਾਰੁਮਯਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਗੁਣੇਨ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤੇਨ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਤਂ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਪਾਤੇਸੁਂ। ਸੋ ਸੇਟ੍ਠਿਂ ਆਹ ‘‘ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ, ਇਮੇ ਮੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਦੇਹਿ ਮੇ ਪਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾਵ ਗਣ੍ਹਥ ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਏਵਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਛ ਦਿਵਸਾਨਿ ਵਾਯਮਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਤ੍ਤਂ ਨ ਲਭਿਂਸੁਯੇਵ।

ਅਥ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਚ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਚ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ‘‘ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਨਕਾਲੇ ਧੁਤ੍ਤਕਾ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁਂ ‘‘ਹਮ੍ਭੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ‘ਮਯਂ ਅਰਹਨ੍ਤਮ੍ਹਾ’ਤਿ ਵਿਚਰਿਂਸੁ, ਰਾਜਗਹਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਪਨ ਅਜ੍ਜ ਸਤ੍ਤਮੋ ਦਿਵਸੋ ਪਤ੍ਤਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਯਤੋ ‘ਸਚੇ ਅਰਹਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤੂ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਏਕੋਪਿ ‘ਅਹਂ ਅਰਹਾ’ਤਿ ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਜ੍ਜ ਨੋ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਞਾਤੋ’’ਤਿ। ਤਂ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜਂ ਆਹ ‘‘ਸੁਤਂ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਇਮੇਸਂ ਵਚਨਂ, ਇਮੇ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ, ਗਚ੍ਛੇਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਹੀ’’ਤਿ। ‘‘ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਤ੍ਵਂ ‘ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ’ਤਿ ਪਾਕਟੋ, ਤ੍ਵਂ ਏਤਂ ਗਣ੍ਹ, ਤਯਿ ਪਨ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਅਹਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ‘‘ਗਣ੍ਹਾਵੁਸੋ’’ਤਿ ਆਹ। ਇਤਿ ਤੇ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ ਅਸੁਞ੍ਞਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਏਵਮਾਹਂਸੁ।

ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਰਾਜਗਹਂ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਰਾਜਗਹਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਭਮਿ। ‘‘ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਤਿਗਾਵੁਤਂ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣਂ ਅਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਤੂਲਪਿਚੁ ਵਿਯ ਆਕਾਸੇ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਨਗਰਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਿ। ਸੋ ਤਿਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਅਪਿਧਾਨਂ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯਿ। ਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ‘‘ਪਾਸਾਣੋ ਨੋ ਅਵਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤੀ’’ਤਿ ਭੀਤਾ ਸੁਪ੍ਪਾਦੀਨਿ ਮਤ੍ਥਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਲੀਯਿਂਸੁ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਵਾਰੇ ਥੇਰੋ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਮਹਾਜਨੋ ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਵ ਪਾਸਾਣਂ ਗਾਲ਼੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹ, ਮਾ ਨੋ ਸਬ੍ਬੇ ਨਾਸਯੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ਪਾਸਾਣਂ ਪਾਦਨ੍ਤੇਨ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ

ਯਥਾਠਾਨੇਯੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਗੇਹਮਤ੍ਥਕੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿ ਉਰੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਓਤਰ ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਤੋ ਓਤਿਣ੍ਣਂ ਥੇਰਂ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਮਧੁਰਪੂਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਾਭਿਮੁਖੋ ਪਾਯਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਯੇ ਅਰਞ੍ਞਗਤਾ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਨਾਦ੍ਦਸਂਸੁ, ਤੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਹੀ''ਤਿ ਥੇਰਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਂਸੁ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਉਨ੍ਨਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸੇਸੋ ਸਦ੍ਦੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਭਗਵਾ…ਪੇ॰… ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਸੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦੋ ਮਹਾਸਦ੍ਦੋ**''ਤਿ।

ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਿਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਿਦ੍ਧਿ** ਨਾਮ ''ਸੋ ਪਕਤਿਵਣ੍ਣਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰਕਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਨਾਗਵਣ੍ਣਂ ਵਾ, ਵਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੇਨਾਬ੍ਯੂਹਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੧੩) ਏਵਮਾਗਤਾ ਪਕਤਿਵਣ੍ਣਵਿਜਹਨਵਿਕਾਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਇਦ੍ਧਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਿਦ੍ਧਿ** ਪਨ ''ਪਕਤਿਯਾ ਏਕੋ ਬਹੁਕਂ ਆਵਜ੍ਜਤਿ ਸਤਂ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ, ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਞਾਣੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ 'ਬਹੁਕੋ ਹੋਮੀ'''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੧੦ ਦਸਇਦ੍ਧਿਨਿਦ੍ਦੇਸ) ਏਵਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ ਇਦ੍ਧਿ।

੨੫੩-੨੫੪. ਨ ਅਚ੍ਛੁਪਿਯਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਸੁਫਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਰੂਪਕਾਕਿਣ੍ਣਾਨੀ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਾਦੀਹਿ ਆਕਿਣ੍ਣਾਨਿ। **ਭੂਮਿਆਧਾਰਕੇ**ਤਿ ਵਲਯਾਧਾਰਕੇ। **ਦਾਰੁਆਧਾਰਕਦਣ੍ਡਾਧਾਰਕੇਸੂ**ਤਿ ਏਕਦਾਰੁਨਾ ਕਤਆਧਾਰਕੇ ਬਹੂਹਿ ਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਕਤਆਧਾਰਕੇ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੀਹਿ ਦਣ੍ਡੇਹਿ ਕਤੋ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਭੂਮਿਯਂ ਪਨ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਉਪਰਿ ਠਪਿਤਪਤ੍ਤਂ ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਭੂਮਿਯਂ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਆਲਿਨ੍ਦਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮੁਖਮਿਡ੍ਢਿਕਾਨਂ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਿਡ੍ਢਿਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਭਣ੍ਡਂ** ਨਾਮ ਗੇਹਸ੍ਸ ਬਹਿ ਕੁਟ੍ਟਪਾਦਸ੍ਸ ਥਿਰਭਾਵਤ੍ਥਂ ਕਤਾ ਤਨੁਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤਨੁਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਯ। ਮਿਡ੍ਢਨ੍ਤੇਪਿ ਆਧਾਰਕੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਧਾਰਕ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਮਿਡ੍ਢਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਆਧਾਰਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਆਧਾਰਕੇ ਠਪਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਪਤ੍ਤਮਾਲ਼ੋ ਨਾਮ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਅਗਮਨਤ੍ਥਂ ਵਟ੍ਟਂ ਵਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੫੫. ਘਟਿਕਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿ ਯੋਜਿਤਂ ਅਗ੍ਗਲ਼ਂ। **ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਕਿਦੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਆਮਿਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਘਟਿਕਟਾਹੇ**ਤਿ ਭਾਜਨਕਪਾਲੇ। **ਅਭੁਂ ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਵਤੀਤਿ **ਭੂ,** ਵਡ੍ਢਿ। ਨ ਭੂਤਿ **ਅਭੂ,** ਅਵਡ੍ਢਿ। ਭਯਵਸੇਨ ਪਨ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ''ਅਭੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ, ਵਿਨਾਸੋ ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਵਸੀਸਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਛਵਸੀਸਮਯਂ ਪਤ੍ਤਂ। ਪਕਤਿਵਿਕਾਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਚੇਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਅਭੇਦੇਪਿ ਵਾ ਭੇਦੂਪਚਾਰੇਨਾਯਂ ਵੋਹਾਰੋ ''ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ।

ਚਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾਤਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। **ਏਕਂ ਉਦਕਗਣ੍ਡੁਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਾਮਹਤ੍ਥੇਨੇਵ ਪਤ੍ਤਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖੇਨ ਗਣ੍ਡੁਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਹਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਮਿਸੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਏਕਗਣ੍ਡੁਸਗਹਣਮਤ੍ਤੇਨ। **ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਮਂਸਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

੨੫੬. ਕਿਣ੍ਣਚੁਣ੍ਣੇਨਾਤਿ ਸੁਰਾਕਿਣ੍ਣਚੁਣ੍ਣੇਨ। **''ਅਨੁਵਾਤਂ ਪਰਿਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲਞ੍ਜਾਦੀਸੁ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਬਿਦਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਗੁਣਕਰਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਕਸ੍ਸ ਦੁਗੁਣਕਰਣਂ? ਯੇਨ ਕਿਲਞ੍ਜਾਦਿਨਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਤਂ, ਤਸ੍ਸ। ਤਞ੍ਹਿ ਦਣ੍ਡਕਥਿਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਗੁਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਕਞ੍ਚੁਕਂ।

੨੫੭-੨੫੯. ਪਾਤਿ ਨਾਮ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਕਤੋ ਭਾਜਨਵਿਸੇਸੋ। **ਨ ਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ।

੨੬੦-੨੬੨. **ਨੀਚਵਤ੍ਥੁਕਂ ਚਿਨਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਕੁਟ੍ਟਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਨੀਚਵਤ੍ਥੁਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਨਿਤੁਂ। **ਅਰਹਟਘਟਿਯਨ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਸਕਟਚਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਂ ਅਰੇ ਅਰੇ ਘਟਿਕਾਨਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਭਮਿਯਮਾਨਂ ਯਨ੍ਤਂ।

੨੬੩. **ਆਵਿਦ੍ਧਪਕ੍ਖਪਾਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਣਿਕਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਠਪਿਤਪਕ੍ਖਪਾਸਕਂ। **ਮਣ੍ਡਲੇ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਿਕਮਣ੍ਡਲੇ। **ਪਕ੍ਖਪਾਸਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਕ੍ਖਪਾਸਕਫਲਕਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ।

੨੬੪. ''ਨਮਤਕਂ ਸਨ੍ਥਤਸਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡਪਰਿਹਾਰੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏਤ੍ਥੇਵ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨੀ**ਤਿ ਮਲੋਰਿਕਾਯ ਏਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਨਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਤ੍ਤਸਙ੍ਗੋਪਨਤ੍ਥਂ ਆਧਾਰਕੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਇਦਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਂ।

੨੬੫. **ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੇਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਪਤ੍ਤਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਧੋਮੁਖਠਪਨੇਨ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਲਾਭਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਅਲਾਭਤ੍ਥਾਯ। **ਅਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਦ੍ਦਵਾਯ ਅਵਡ੍ਢਿਯਾ।

੨੬੬. **ਪਸਾਦੇਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਆਯਾਚਿਸ੍ਸਾਮ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ''ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਂ ਮਯਾ ਕਤਂ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਮਹਨ੍ਤੇਪਿ ਅਗੁਣੇ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਅਚ੍ਚਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਏਤਂ ''ਅਚ੍ਚਯੋ ਮਂ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ । ਤਤ੍ਥ ਞਾਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਅਤਿਚ੍ਚ ਏਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਚ੍ਚਯੋ,** ਅਪਰਾਧੋ। **ਮਂ ਅਚ੍ਚਗਮਾ**ਤਿ ਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ। ਪੁਰਿਸੇਨ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋਪਿ ਹਿ ਅਪਰਾਧੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪੁਰਿਸਂ ਅਤਿਚ੍ਚ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੂ**ਤਿ ਖਮਤੁ। **ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਾਯਾ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਸਂਵਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪੁਨ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਅਪਰਾਧਸ੍ਸ ਦੋਸਸ੍ਸ ਖਲਿਤਸ੍ਸ ਅਕਰਣਤ੍ਥਾਯ। **ਤਗ੍ਘਾ**ਤਿ ਏਕਂਸੇਨ। **ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕਰੋਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਧਮ੍ਮੋ ਠਿਤੋ, ਤਥੇਵ ਕਰੋਸਿ, ਖਮਾਪੇਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਂ ਤੇ ਮਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਾ**ਤਿ ਤਂ ਤਵ ਅਪਰਾਧਂ ਮਯਂ ਖਮਾਮ। **ਵੁਡ੍ਢਿ ਹੇਸਾ, ਆਵੁਸੋ ਵਡ੍ਢ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ**ਤਿ ਏਸਾ, ਆਵੁਸੋ ਵਡ੍ਢ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਵੁਡ੍ਢਿ ਨਾਮ। ਕਤਮਾ? ਅਚ੍ਚਯਂ ਅਚ੍ਚਯਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕਰਿਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਾਪਜ੍ਜਨਾ। ਦੇਸਨਂ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ "**ਯੋ ਅਚ੍ਚਯਂ ਅਚ੍ਚਯਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕਰੋਤਿ, ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ ਆਹ।

੨੬੮. ਬੋਧਿਰਾਜਕੁਮਾਰਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੨੪ ਆਦਯੋ) **ਕੋਕਨਦੋ**ਤਿ **ਕੋਕਨਦਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਦੁਮਂ, ਸੋ ਚ ਮਙ੍ਗਲਪਾਸਾਦੋ ਓਲੋਕਨਪਦੁਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੋਕਨਦੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਲਭਿ। **ਯਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮਸੋਪਾਨਕਲ਼ੇਵਰਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਚ੍ਛਿਮਸੋਪਾਨਕਲ਼ੇਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਸੋਪਾਨਫਲਕਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਦੁਸ੍ਸੇਨ ਸਨ੍ਥਤਤ੍ਤਾ। ਉਪਰਿਮਸੋਪਾਨਫਲਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਸੋਪਾਨਂ ਸਨ੍ਥਤਂ। **ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ**ਤਿ ਓਲੋਕਨਤ੍ਥਂਯੇਵ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਠਿਤੋ ਅਦ੍ਦਸ।

ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀਤਿ ''ਕਿਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਰਾਜਕੁਮਾਰੇਨ ਅਯਂ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰੋ ਕਤੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਪੁਤ੍ਤਪਤ੍ਥਨਾਯ ਕਤਭਾਵਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਸੋ ਹਿ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਅਪੁਤ੍ਤਕੋ। ਸੁਤਞ੍ਚਾਨੇਨ ਅਹੋਸਿ ''ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਿਰ ਅਧਿਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਾ ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ''ਸਚਾਹਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਇਮਂ ਚੇਲਪਟਿਕਂ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ''ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ ਨੁ ਖੋ ਏਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ''ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਸੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦੀਪੇ ਵਸਮਾਨੋ ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦੇਨ ਸਕੁਣਪੋਤਕੇ ਖਾਦਿ। ਸਚਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਪੁਞ੍ਞਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭੇਯ੍ਯ। ਉਭੋਹਿ ਪਨ ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦੇਹਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਦੁਸ੍ਸੇ ਪਨ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ''ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਧਿਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਲੋਕੇ ਅਨੁਸ੍ਸਵੋ, ਮਯਾ ਚ ਮਹਾਅਧਿਕਾਰੋ ਕਤੋ, ਨ ਚ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭਾਮਿ, ਤੁਚ੍ਛਂ ਇਦਂ ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗਹਣਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ''ਨਤ੍ਥਿ ਸਮਣਾਨਂ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ, ਚੇਲਪਟਿਕਂ

ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਉਜ੍ਝਾਯੇਯ੍ਯੁਂ। ਏਤਰਹਿ ਚ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਸੁ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਰਿਚਿਤ੍ਤਵਿਦੁਨੋ, ਤੇ ਭਬ੍ਬਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਭਬ੍ਬਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਨ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਨਾਗਤੇ ਪਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਮਨ੍ਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਗਤਂ ਨ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਸੁ ਸਚੇ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਇਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ। ਨੋ ਚੇ ਇਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਧਿਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤੇਯੇਵ ਮਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਕਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਇਮੇ ਪਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਾ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਜਨਤਂ ਤਥਾਗਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਥੇਰੋ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਕਾਰਣੇਸੁ ਤਤਿਯਂ ਕਾਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਮਙ੍ਗਲਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਙ੍ਗਲਿਕਾ**।

੨੬੯. **ਬੀਜਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਬੀਜਨਿਂ। **ਤਾਲਵਣ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤਂ ਮਣ੍ਡਲਿਕਬੀਜਨਿਂ।

੨੭੦-੨੭੫. "**ਏਕਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਤਾਲਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਮ੍ਮਸਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੋ, ਅਨੇਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਮਹਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਰੁਧੀ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਵਣਂ।

੨੭੮. ''ਅਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇਨ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵਾ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮੁਰਜਵਟ੍ਟਿਸਣ੍ਠਾਨਂ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੂ ਰਜ੍ਜੁਕੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਮੁਰਜਵਟ੍ਟਿਸਦਿਸਂ ਕਤਂ। ਤੇਨੇਵ **ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੫ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯ) ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਬਹੂ ਰਜ੍ਜੁਕੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ** ਨਾਮ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜਿਤਂ। **ਪਾਮਙ੍ਗਦਸਾ** ਚਤੁਰਸ੍ਸਾ। **ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਵਰਕਸੀਸਾਕਾਰੇਨ। **ਪਾਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਦਸਾਮੂਲਂ।

੨੮੦-੨੮੨. **ਮੁਣ੍ਡਵਟ੍ਟੀ**ਤਿ ਮਲ੍ਲਕਮ੍ਮਕਰਾਦਯੋ। **ਪਮਾਣਙ੍ਗੁਲੇਨਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਕੀਅਙ੍ਗੁਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਵਿਹਾਰਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੪. ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਸੇਨਾਸਨਂ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਸੇਨਾਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਞ੍ਹਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੯੬) ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਿਹਾਰਸੇਨਾਸਨਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠਸੇਨਾਸਨਂ ਸਨ੍ਥਤਸੇਨਾਸਨਂ ਓਕਾਸਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਮਞ੍ਚੋਪਿ ਸੇਨਾਸਨਂ, ਪੀਠਮ੍ਪਿ ਭਿਸਿਪਿ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਮ੍ਪਿ ਵਿਹਾਰੋਪਿ ਅਡ੍ਢਯੋਗੋਪਿ ਪਾਸਾਦੋਪਿ ਹਮ੍ਮਿਯਮ੍ਪਿ ਗੁਹਾਪਿ ਅਟ੍ਟੋਪਿ ਮਾਲ਼ੋਪਿ ਲੇਣਮ੍ਪਿ ਵੇਲ਼ੁਗੁਮ੍ਬੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮ੍ਪਿ ਮਣ੍ਡਪੋਪਿ ਸੇਨਾਸਨਂ। ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਸੇਨਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੨੭) ਵਚਨਤੋ ਵਿਹਾਰੋ ਅਡ੍ਢਯੋਗੋ ਪਾਸਾਦੋ ਹਮ੍ਮਿਯਂ ਗੁਹਾਤਿ ਇਦਂ **ਵਿਹਾਰਸੇਨਾਸਨਂ** ਨਾਮ। ਮਞ੍ਚੋ ਪੀਠਂ ਭਿਸਿ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਨ੍ਤਿ ਇਦਂ **ਮਞ੍ਚਪੀਠਸੇਨਾਸਨਂ** ਨਾਮ। ਚਿਮਿਲਿਕਾ ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡੋ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰੋ ਪਣ੍ਣਸਨ੍ਥਾਰੋਤਿ ਇਦਂ **ਸਨ੍ਥਤਸੇਨਾਸਨਂ** ਨਾਮ। ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀਤਿ ਇਦਂ **ਓਕਾਸਸੇਨਾਸਨਂ** ਨਾਮ।

ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇਤਿਆਦੀਸੁ **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸੇਨਾਸਨਂ** ਨਾਮ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਨ੍ਦਚ੍ਛਾਯਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ। **ਪਬ੍ਬਤੋ** ਨਾਮ ਸੇਲੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਉਦਕਸੋਣ੍ਡੀਸੁ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਤਾਯ ਰੁਕ੍ਖਚ੍ਛਾਯਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਨਾਨਾਦਿਸਾਸੁ ਖਾਯਮਾਨਾਸੁ ਸੀਤੇਨ ਵਾਤੇਨ ਬੀਜਿਯਮਾਨਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਕਨ੍ਦਰੇ**ਤਿ **ਕਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਉਦਕਂ, ਤੇਨ ਦਾਰਿਤੋ ਉਦਕੇਨ ਭਿਨ੍ਨੋ ਪਬ੍ਬਤਪ੍ਪਦੇਸੋ **ਕਨ੍ਦਰਂ**। ਯਂ ''ਨਿਤਮ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਪਿ ''ਨਦੀਕੁਞ੍ਜ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਰਜਤਪਟ੍ਟਸਦਿਸਾ ਵਾਲਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਮਤ੍ਥਕੇ ਮਣਿਵਿਤਾਨਂ ਵਿਯ ਵਨਗਹਨਂ, ਮਣਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਦਿਸਂ ਉਦਕਂ ਸਨ੍ਦਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਕਨ੍ਦਰਂ ਓਰੁਯ੍ਹ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਸੀਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਲਿਕਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਗਿਰਿਗੁਹਾ** ਨਾਮ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ, ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਾ ਉਮਙ੍ਗਸਦਿਸਂ ਮਹਾਵਿਵਰਂ।

''ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦੂਰਾਨਮੇਤਂ ਸੇਨਾਸਨਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਵਿਭ॰ ੫੩੧) ਯਤ੍ਥ ਨ ਕਸਨ੍ਤਿ ਨ ਵਪਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਚਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਅਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਂ ''ਵਨਪਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੋ** ਨਾਮ ਕੇਨਚਿ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਪਦੇਸੋ। ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚੀਵਰਕੁਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਿ। **ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜੇ**ਤਿ ਪਲਾਲਰਾਸਿਮ੍ਹਿ। ਮਹਾਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜਤੋ ਹਿ ਪਲਾਲਂ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਭਾਰਲੇਣਸਦਿਸੇ ਆਲਯੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਗਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਉਪਰਿ ਪਲਾਲਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਞ੍ਚ ਲੇਣਾਨੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਲੀਯਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਨਿਲੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਲੇਣਾਨਿ, ਵਿਹਾਰਾਦੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸੁਪਣ੍ਣਵਙ੍ਕਗੇਹ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਲ਼ਪਕ੍ਖਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਕਤਗੇਹਂ।

੨੯੫. ਅਨੁਮੋਦਨਗਾਥਾਸੁ **ਸੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਵਸੇਨ ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਉਤੁਵਿਪਰਿਣਾਮਵਸੇਨ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸੀਤਂ। **ਉਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਨ੍ਤਾਪਂ, ਤਸ੍ਸ ਵਨਦਾਹਾਦੀਸੁ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਪਟਿਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਬਾਧਤਿ। ਯਥਾ ਤਦੁਭਯਵਸੇਨ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਬਾਧਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਤਿ। ਸੀਤੁਣ੍ਹਬ੍ਭਾਹਤੇ ਹਿ ਸਰੀਰੇ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੋਨਿਸੋ ਪਦਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਵਾਲ਼ਮਿਗਾਨੀ**ਤਿ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਿਵਾਲ਼ਮਿਗੇ। ਗੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਞ੍ਹਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤੇ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸਰੀਸਪੇ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਸਰਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦੀਘਜਾਤਿਕੇ। **ਮਕਸੇ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਡਂਸਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਏਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਿਸਿਰੇ**ਤਿ ਸਿਸਿਰਕਾਲਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਿਸਿਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ। **ਵੁਟ੍ਠਿਯੋ**ਤਿ ਯਦਾ ਤਦਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਸ੍ਸਵੁਟ੍ਠਿਯੋ।

ਵਾਤਾਤਪੋ ਘੋਰੋਤਿ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਉਮ੍ਮੂਲਭਞ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਘੋਰੋ ਸਰਜਅਰਜਾਦਿਭੇਦੋ ਵਾਤੋ ਚੇਵ ਗਿਮ੍ਹਪਰਿਲ਼ਾਹਸਮਯੇਸੁ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਘੋਰੋ ਸੂਰਿਯਾਤਪੋ ਚ **ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ** ਪਟਿਬਾਹੀਯਤਿ। **ਲੇਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ

ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾਰਾਮਤ੍ਥਂ। **ਸੁਖਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤੁਪਰਿਸ੍ਸਯਾਭਾਵੇਨ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਤ੍ਥਂ। **ਝਾਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤੁਂ। **ਵਿਪਸ੍ਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤੁਂ।

ਵਿਹਾਰੇਤਿ ਪਤਿਸ੍ਸਯੇ। **ਕਾਰਯੇ**ਤਿ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ। **ਰਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਮਨੋਰਮੇ ਨਿਵਾਸਸੁਖੇ। **ਵਾਸਯੇਤ੍ਥ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ**ਤਿ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਏਤ੍ਥ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੇ ਨਿਵਾਸੇਯ੍ਯ। ਤੇ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਤੇਸਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਯਥਾ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਿਲਮਥੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਅਨ੍ਨਞ੍ਚ ਪਾਨਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਚ ਦਦੇਯ੍ਯ ਉਜੁਭੂਤੇਸੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਮ੍ਮਫਲਾਨਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਾਨਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਹਨੇਨ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ।

ਇਦਾਨਿ ਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੂਪਕਾਰਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤੇ ਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇ**ਤਿ ਤੇ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ। **ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾਪਨੂਦਨਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। **ਯਂ ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਇਧਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਨਾਸਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ।

ਸੋ ਚ ਸਬ੍ਬਦਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਵਾਸਦਾਨਸ੍ਮਿਂ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਦਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੪੨) ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਲਦ੍ਧਾ ਆਗਤਸ੍ਸਪਿ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਆਰਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਸ੍ਸਯੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਬਲਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਬਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਾਯੇ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁ ਵਾਤਾਤਪੇਹਿ ਕਿਲਮਤਿ, ਪਤਿਸ੍ਸਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਸਨ੍ਤਤਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਸਭਾਗਸਨ੍ਤਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਵਣ੍ਣਧਾਤੁ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਬਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਾਦੇ ਕਣ੍ਟਕੋ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਖਾਣੁ ਪਹਰਤਿ, ਸਰੀਸਪਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਚੇਵ ਚੋਰਭਯਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਤਿਸ੍ਸਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਪੀਤਿਸੁਖਂ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮਸੁਖਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾਵਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ, ਬਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਫਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵਿਸਨਕ੍ਖਣੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਅਕ੍ਖਿਪਸਾਦੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਆਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੋ ਚ ਸਬ੍ਬਦਦੋ ਹੋਤਿ, ਯੋ ਦਦਾਤਿ ਉਪਸ੍ਸਯ''ਨ੍ਤਿ।

੨੯੬. **ਆਵਿਞ੍ਛਨਚ੍ਛਿਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਰਬਾਹਂ ਫੁਸਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਆਵਿਞ੍ਛਨਰਜ੍ਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਵਾਟੇਯੇਵ ਛਿਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਰਜ੍ਜੁਕੇਨ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਫੁਸਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਆਵਿਞ੍ਛਨਰਜ੍ਜੁਕਂ। ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ “**ਸਚੇਪਿ ਦੀਪਿਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਤਾ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇ**ਵਾ”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚੇਤਿਯੇ ਵੇਦਿਕਾਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਤਪਾਨਬਾਹਾਸੁ ਚੇਤਿਯੇ ਵੇਦਿਕਾਯ ਵਿਯ ਪਟ੍ਟਿਕਾਦੀਹਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ। **ਥਮ੍ਭਕਵਾਤਪਾਨਂ** ਨਾਮ ਤਿਰਿਯਂ ਦਾਰੂਨਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਂ ਠਿਤੇਹਿ ਏਵ ਵੇਣੁਸਲਾਕਾਦੀਹਿ ਕਤਂ।

ਵਿਹਾਰਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੭. **ਪੋਟਕਿਤੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਰਕਤਿਣਤੂਲਂ। ਪੋਟਕਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤਿਣਜਾਤੀਨਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਯੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਤਿਣਜਾਤਿਕਾਨ**”ਨ੍ਤਿ। **ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਉਣ੍ਣਾਦਿਤੂਲਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਤੂਲਪੂਰਿਤਂ ਭਿਸਿਂ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਪਰੇ। **ਉਪਦਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। **ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਗਲਵਾਟਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਸੀਸਂ ਉਪਦਹਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਤਞ੍ਚ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਤਿਰਿਯਂ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ

“**ਯਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਤੀਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਂ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਂ ਤਿਰਿਯਤੋ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਹੋਤਿ। **ਮਸੂਰਕੇ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਮਯਭਿਸਿਯਂ। **ਫੁਸਿਤਾਨਿ ਦਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਵ੍ਵਾਕਰਣਤ੍ਥਂ ਬਿਨ੍ਦੂਨਿ ਦਾਤੁਂ।

੨੯੮. ਨ ਨਿਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਅਨਿਬਨ੍ਧਨੀਯੋ**, ਨ ਅਲ੍ਲੀਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਬਾਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਇਟ੍ਠਕਾਚਯਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੦. **ਰੁਕ੍ਖਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਦਾਰੁਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਖਾਣੁਕੇ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਖਾਣੁਕੇ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ। **ਤਂ ਆਹਰਿਮਂ ਭਿਤ੍ਤਿਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਖਾਣੁਕੇ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਮੂਲੇਨ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਤ੍ਤਿਪਾਦਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਖਾਣੁਕੇਹਿ ਭਿਤ੍ਤਿਪਾਦਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਭਤੋ ਕੁਟ੍ਟਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਦੇਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਹਿ ਉਜੁਕਂ ਬਹਿ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਉਭੋਹਿ ਪਸ੍ਸੇਹਿ ਕੁਟ੍ਟਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਮੁਖੇ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਪਦੇਸਸ੍ਸ। **ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਰਿਯਾਗਾਰੋ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਵਿਦ੍ਧਪਮੁਖਂ। **ਉਗ੍ਘਾਟਨਕਿਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਦਣ੍ਡੇਹਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪਨਕਪਦਰਕਿਟਿਕਂ।

ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੪. ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸੇਟ੍ਠਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੪੨) **ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਵਾਣਿਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਕਿਰ ਰਾਜਗਹਸੇਟ੍ਠਿ ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਭਗਿਨਿਪਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਰਾਜਗਹੇ ਉਟ੍ਠਾਨਕਭਣ੍ਡਂ ਸਮਗ੍ਘਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਰਾਜਗਹਸੇਟ੍ਠਿ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਕਟਸਤੇਹਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤੇ ਠਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਗਤਭਾਵਂ ਜਾਨਾਪੇਤਿ। ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਯਾਨਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਸੋ ਸਚੇ ਭਣ੍ਡਂ ਲਹੁਕਂ ਵਿਕ੍ਕੀਯਤਿ, ਵਿਕ੍ਕਿਣਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ, ਭਗਿਨਿਘਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋਪਿ ਤਥੇਵ ਕਰੋਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਤਦਾਪਿ ਤੇਨੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਪਨ ਰਾਜਗਹਸੇਟ੍ਠਿ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤੇ ਠਿਤੇਨ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨ ਆਗਤਭਾਵਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਪੇਸਿਤਂ ਪਣ੍ਣਂ ਨ ਸੁਣਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਘਰੇ ਉਦ੍ਧਨਖਣਾਪਨਦਾਰੁਫਾਲਨਾਦੀਨਿ ਕਾਰੇਸਿ। ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋਪਿ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਮਯ੍ਹਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਮ੍ਪਿ ਨ ਬਹੁਂ ਅਲਤ੍ਥ। ‘‘ਕਿਂ ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ ਕੁਸਲਂ ਦਾਰਕਰੂਪਾਨਂ, ਨਸਿ ਮਗ੍ਗੇ ਕਿਲਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੋਵ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਥ ਖੋ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸੀ**”ਤਿਆਦਿ।

ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤ੍ਵਂ ਗਹਪਤਿ ਵਦੇਸੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਮੁਖਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਂ ਪੀਤਿਂ ਪਟਿਲਭਤਿ, ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸੀਸਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਭਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਮਜ੍ਝੇ ਓਸਰਤਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਉਟ੍ਠਾਯ ਉਭਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਪੀਤਿਯਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਫੁਟੋ ‘‘ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤ੍ਵਂ ਗਹਪਤਿ ਵਦੇਸੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। **ਅਕਾਲੋ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਇਮਂ ਕਾਲਂ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਦੁਰਾਸਦਾ ਆਸੀਵਿਸਸਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਸਿਵਥਿਕਾਯ ਸਮੀਪੇ ਵਸਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਇਮਾਯ ਵੇਲਾਯ ਇਮਿਨਾ ਗਨ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹ। **ਬੁਦ੍ਧਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਗਤਾਯ ਏਵ ਸਤਿਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਸਕਟੇਸੁ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇਸੁ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਸਾਯਮਾਸਮ੍ਪਿ ਨ ਅਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਤਭੂਮਿਕਂ ਪਨ ਪਾਸਾਦਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਲਙ੍ਕਤਵਰਸਯਨੇ ‘‘ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮਿ। **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ ਪਭਾਤਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ**ਤਿ ਪਠਮਯਾਮੇ ਤਾਵ

ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਉਟ੍ਠਾਯ ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਬਲਵਪ੍ਪਸਾਦੋ ਉਦਪਾਦਿ, ਪੀਤਿਆਲੋਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਸਬ੍ਬਤਮਂ ਵਿਗਚ੍ਛਿ, ਦੀਪਸਹਸ੍ਸੁਜ੍ਜਲਨਂ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦੁਟ੍ਠਾਨਸੂਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਚ ਜਾਤਂ। ਸੋ ''ਪਮਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨੋਮ੍ਹਿ, ਵਞ੍ਚਿਤੋਮ੍ਹਿ, ਸੂਰਿਯੋ ਉਗ੍ਗਤੋ''ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਯ ਆਕਾਸਤਲੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਨ੍ਦਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ''ਏਕੋਵ ਯਾਮੋ ਗਤੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ, ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਾਵਸਾਨੇਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਾਵਸਾਨੇਪਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਟ੍ਠਾਸਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਾਵਸਾਨੇ ਪਨ ਬਲਵਪਚ੍ਚੂਸੇਯੇਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਆਕਾਸਤਲਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰਾਭਿਮੁਖੋ ਅਹੋਸਿ, ਸਤ੍ਤਭੂਮਿਕਦ੍ਵਾਰਂ ਸਯਮੇਵ ਵਿਵਟਂ ਅਹੋਸਿ, ਪਾਸਾਦਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ।

੩੦੫. **ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਾ ਦੇਵਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਭਾਵਿਨਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨਾ ''ਅਯਂ ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ 'ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਤਿਣ੍ਣਂ ਰਤਨਾਨਂ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਸਦਿਸਂ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨਾਵਟਦ੍ਵਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਯੁਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਂਸੁ। **ਅਨ੍ਤਰਧਾਯੀ**ਤਿ ਰਾਜਗਹਂ ਕਿਰ ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸਂ, ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਨਵ ਕੋਟਿਯੋ ਬਹਿਨਗਰੇ ਨਵਾਤਿ ਤਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਮਨੁਸ੍ਸਕੋਟਿਯੋ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਅਵੇਲਾਯ ਮਤਮਨੁਸ੍ਸੇ ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਟ੍ਟਾਲਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰੇ ਖਿਪਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ ਨਗਰਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਮਤ੍ਤੋਵ ਅਲ੍ਲਸਰੀਰਂ ਪਾਦੇਨ ਅਕ੍ਕਮਿ, ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੇਨ ਪਹਰਿ, ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਕਿਰਿਂਸੁ, ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਨਾਸਾਪੁਟਂ ਅਭਿਹਨਿ, ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਸਾਦੋ ਤਨੁਤ੍ਤਂ ਗਤੋ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਆਲੋਕੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ ਪੀਤਿਵੇਗਸ੍ਸ ਤਨੁਭਾਵੇ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਿਤਰੂਪਾਨਂ ਪਰਿਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵਤੋ । **ਸਦ੍ਦਮਨੁਸ੍ਸਾਵੇਸੀ**ਤਿ ''ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਕਿਙ੍ਕਿਣਿਕਂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੇਨ ਸਦ੍ਦਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਸਿ।

ਸਤਂ ਕਞ੍ਞਾਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਪੁਰਿਮਪਦਾਨਿਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਹਸ੍ਸ-ਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਸਤਂ ਕਞ੍ਞਾਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਏਵਂ ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਹਤ੍ਥੀ, ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾ, ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਰਥਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਤਿ ਏਕੇਕਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਦਂ ਵੀਤਿਹਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੋ**। ਸੋ ਦੁਤਵਿਲਮ੍ਬਿਤਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਮਗਮਨੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨਮਤ੍ਤਂ। **ਕਲਂ ਨਾਗ੍ਘਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਏਕਂ ਪਦਵੀਤਿਹਾਰਂ ਸੋਲ਼ਸ ਭਾਗੇ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਪੁਨ ਸੋਲ਼ਸਧਾ, ਤਤੋ ਏਕੋ ਸੋਲ਼ਸਧਾਤਿ ਏਵਂ ਸੋਲ਼ਸ ਵਾਰੇ ਸੋਲ਼ਸਧਾ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਏਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਸੋਲ਼ਸੀ ਕਲਾ ਨਾਮ, ਤਂ ਸੋਲ਼ਸਿਂ ਕਲਂ ਏਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨ ਅਗ੍ਘਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਸਤਂ ਹਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤਂ ਅਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤਂ ਰਥਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤਂ ਕਞ੍ਞਾਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਤਾ ਚ ਖੋ ਆਮੁਕ੍ਕਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਰਾਜਧੀਤਰੋਵਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਤਕਾ ਲਾਭਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੋਲ਼ਸਿਕਲਾਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਦੇਸੇ ਲਙ੍ਘਨਸਾਧਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਚੇਤਨਾਵ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਾਤਿ। ਪਦਂ ਵਾ ਵੀਤਿਹਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੋ,** ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲਚੇਤਨਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਫਲਂ ਸੋਲ਼ਸਧਾ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਵਿਹਾਰਗਮਨਂ ਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ? ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ। ''ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਪੂਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮਿ, ਦੀਪਪੂਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਙ੍ਘਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਵਾ ਸਰਣੇਸੁ ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋਪਿ ਵਸੇਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ।

ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯੀਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਹਂ ਏਕਕੋਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਕਰੋਮਿ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਮੇ ਅਨੁਗਾਮਿਨੋ ਸਹਾਯਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਭਾਯਾਮੀ''ਤਿ ਸੂਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਬਲਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਸਾਦੋ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ। ਸੇਸਵਾਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਲੋਕੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਚਿਰਕਾਲਪਰਿਚਯਸਮ੍ਭੂਤਸ੍ਸ ਬਲਵਤੋ ਪਸਾਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨੋਭਾਸਸਦਿਸੋ ਸਾਤਿਸਯੋ ਚਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਆਲੋਕੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਦੇਵਤਾਹਿ ਕਤੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਮੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ। **ਏਹਿ ਸੁਦਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਸੇਟ੍ਠਿ ਗਚ੍ਛਮਾਨੋਵ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਬਹੂ ਪੂਰਣਕਸ੍ਸਪਾਦਯੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ 'ਮਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਮਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ

ਏਤਦਹੋਸਿ ''ਮਯ੍ਹੰ ਗੁਣᩅਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨਾਮੰ ਮਹਾਜਨੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਕੁਲਦਤ੍ਤਿਯੰ ਪਨ ਮੇ ਨਾਮੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਯਾ ਨ ਕੋਚਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਸਚੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭᩅਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੁਲਦਤ੍ਤਿਕਨਾਮੇਨ ਮੰ ਆਲਪਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਞਤ੍ᩅਾ ਏᩅਮਾਹ।

ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। **ਆਸਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਸਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਆਸਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਣ੍ਹਾਯੋ। **ਸਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸᩅੂਪਸਮੰ। **ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ᩅਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲਿਅਨੁਸਾਰੇਨੇᩅ ᩅੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਮਤ੍ਥੰ, ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ᩅੁਤ੍ਤਮੇᩅ।

੩੦੬. ᩅਯਮੇᩅ ᩅੇ**ਯ੍ਯਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "ᩅੇ**ਯ੍ਯਾਯਿਕਨ੍ਤਿ ᩅਯਕਰਣੰ** ᩅੁ**ਚ੍ਚਤੀ**"ਤਿ।

ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕᩅਤ੍ਥੁਕਥਾᩅਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਗ੍ਗਾਸਨਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾᩅਣ੍ਣਨਾ

੩੧੦-੩੧੧. **ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਤੋ ਉਪਨੀਯਮਾਨੰ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕੰ। **ਅਥ ਖੋ ਭਗᩅਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੩੬ ਤਿਤ੍ਤਿਰਜਾਤਕᩅਣ੍ਣਨਾ) ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿᩅਸੇਨ ਅਗ੍ਗਾਸਨਾਦਿਰਹਾਨੰ ਕਥਿਤਕਾਲੇ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖᩅੇ, ਮਯ੍ਹੰ ਸਾਸਨੇ ਅਗ੍ਗਾਸਨਾਦੀਨਿ ਪਤ੍ᩅਾ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਪਮਾਣੰ, ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ, ਨ ਗਹਪਤਿਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਨ ᩅਿਨਯਧਰੋ, ਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕੋ, ਨ ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕੋ, ਨ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਲਾਭਿਨੋ, ਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਪਮਾਣੰ, ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖᩅੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਯਥਾᩅੁਡ੍ਢੰ ਅਭਿᩅਾਦਨੰ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨੰ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮੰ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਅਗ੍ਗਾਸਨੰ ਅਗ੍ਗੋਦਕੰ ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡੋ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੋ, ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ᩅੁਡ੍ਢਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਤੇਸੰ ਅਨੁਚ੍ਛᩅਿਕੋ। ਇਦਾਨਿ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖᩅੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਮਯ੍ਹੰ ਅਗ੍ਗਸਾᩅਕੋ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪᩅਤ੍ਤਕੋ ਮਮਾਨਨ੍ਤਰਸੇਨਾਸਨੰ ਲਦ੍ਧੁੰ ਅਰਹਤਿ। ਸੋ ਇਮੰ ਰਤ੍ਤਿੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ᩅੀਤਿਨਾਮੇਸਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਦਾਨੇᩅ ਏᩅੰ ਅਗਾਰᩅਾ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਕਿਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ᩅਾ ᩅਿਹਰਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ᩅਤ੍ᩅਾ ਅਥ ਨੇਸੰ ਓᩅਾਦਦਾਨਤ੍ਥਾਯ ''ਪੁਬ੍ਬੇ, ਭਿਕ੍ਖᩅੇ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਪਿ 'ਨ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤਿਰੂਪੰ, ਯੰ ਮਯੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਅਗਾਰᩅਾ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ ਅਸਭਾਗᩅੁਤ੍ਤਿਨੋ ᩅਿਹਰੇਯ੍ਯਾਮ, ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਮਹਲ੍ਲਕਤਰੰ ਜਾਨਿਤ੍ᩅਾ ਤਸ੍ਸ ਅਭਿᩅਾਦਨਾਦੀਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਸਾਧੁਕੰ ᩅੀਮੰਸਿਤ੍ᩅਾ 'ਅਯੰ ਮਹਲ੍ਲਕੋ'ਤਿ ਞਤ੍ᩅਾ ਤਸ੍ਸ ਅਭਿᩅਾਦਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ᩅਾ ਦੇᩅਪਥੰ ਪੂਰਯਮਾਨਾ ਗਤਾ''ਤਿ ᩅਤ੍ᩅਾ ਅਤੀਤੰ ਆਹਰਿਤ੍ᩅਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਤੁੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਯੇ ᩅੁਡ੍ਢਮਪਚਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਜਾਤਿᩅੁਡ੍ਢੋ ᩅਯੋᩅੁਡ੍ਢੋ ਗੁਣᩅੁਡ੍ਢੋਤਿ ਤਯੋ ᩅੁਡ੍ਢਾ। ਤੇਸੁ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ **ਜਾਤਿᩅੁਡ੍ਢੋ** ਨਾਮ, ᩅਯੇ ਠਿਤੋ **ᩅਯੋᩅੁਡ੍ਢੋ** ਨਾਮ, ਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ **ਗੁਣᩅੁਡ੍ਢੋ** ਨਾਮ। ਤੇਸੁ ਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ᩅਯੋᩅੁਡ੍ਢੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ᩅੁਡ੍ਢੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਅਪਚਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਾਪਚਾਯਿਕਕਮ੍ਮੇਨ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੋᩅਿਦਾ**ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਾਪਚਾਯਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੋᩅਿਦਾ ਕੁਸਲਾ। **ਦਿਟ੍ਠੇ**ᩅ **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇᩅ ਅਤ੍ਤਭਾᩅੇ। **ਪਾਸੰਸਾ**ਤਿ ਪਸੰਸਾਰਹਾ। **ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਚ ਸੁਗ੍ਗਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਰੇਤਬ੍ਬੇ ਇਮੰ ਲੋਕੰ ਹਿਤ੍ᩅਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪਰਲੋਕੇਪਿ ਤੇਸੰ ਸੁਗਤਿਯੇᩅ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੋ – ਭਿਕ੍ਖᩅੇ, ਖਤ੍ਤਿਯਾ ᩅਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ᩅਾ ᩅੇਸ੍ਸਾ ᩅਾ ਸੁਦ੍ਦਾ ᩅਾ ਗਹਟ੍ਠਾ ᩅਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ᩅਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ ᩅਾ, ਯੇ ਕੇਚਿ ਸਤ੍ਤਾ ਜੇਟ੍ਠਾਪਚਿਤਿਕਮ੍ਮੇ ਛੇਕਾ ਕੁਸਲਾ ਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ᩅਯੋᩅੁਡ੍ਢਾਨੰ ਅਪਚਿਤਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਭਾᩅੇ ਜੇਟ੍ਠਾਪਚਿਤਿਕਾਰਕਾਤਿ ਪਸੰਸੰ ᩅਣ੍ਣਨੰ ਥੋਮਨੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਭੇਦਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ।

ਅਗ੍ਗਾਸਨਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾᩅਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਸਨਪ੍ਪਟਿਬਾਹਨਾਦਿਕਥਾᩅਣ੍ਣਨਾ

੩੧੩-੪. **ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀਹਿ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਂ। **ਗਿਹਿਵਿਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀਹਿ ਕਤਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਤਿਸਮੀਪਂ ਅਗਨ੍ਤੁ**ਵਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ ਠਾਨਂ ਅਗਨ੍ਤੁਵਾ।

ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸਮ੍ਮੁਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੮. **ਪਚ੍ਚਯੇਨੇਵ ਹਿ ਤਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਲਭਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਮਹਾਥੇਰਾ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਾਯੇਵ ਨਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਬ੍ਭਣ੍ਡਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਣ੍ਡਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੀਘਸਾਲਾ**ਤਿ ਚਙ੍ਕਮਨਸਾਲਾ। **ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ** ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾ। **ਅਨੁਦਹਤੀ**ਤਿ ਪੀਲ਼ੇਤਿ। **ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਪਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਦੇਸੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਕਿਰ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਨ ਗੋਚਰਗਾਮੋ ਘਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਨ ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਇਮਿਨਾ ਨੀਹਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਤੇਸੁ ਚੇ ਏਕੋ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਏਕੋ ਪਣ੍ਡਿਤਪੁਰਿਸੋ। **ਭਣ੍ਡਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਕਭਣ੍ਡਂ, ਸਰੀਰਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਂ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਾਦੀਹਿ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਮੁਣ੍ਡਵੇਦਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਹਮ੍ਮਿਯਵੇਦਿਕਾਯ। **ਹਮ੍ਮਿਯਵੇਦਿਕਾ**ਤਿ ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਵੇਦਿਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਟਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਤੋ ਅਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ। **ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਾ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਆਰਾਮਂ ਵਾ ਕਹਾਪਣਾਦੀਨਿ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕਾਦੀਨਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ''ਇਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਡ੍ਢਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ। **ਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਚੀਵਰੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਤਣ੍ਡੁਲਭਾਗਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਤੁਂ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲਪਰਾਮਾਸਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ''ਸਙ੍ਘੋ ਚੀਵਰੇਨ ਕਿਲਮਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਸਙ੍ਘਪਰਾਮਾਸਵਸੇਨ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਚ੍ਚਯਂ। **ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਏਵਞ੍ਹਿ ਨਵਕੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ, ਵੁਡ੍ਢੋ ਚ ਨਵਕਸ੍ਸ ਗਾਹੇਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਮ੍ਮਤੇਸੁ ਨਵਕੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ, ਵੁਡ੍ਢੋ ਚ ਨਵਕਸ੍ਸਾਤਿ ਉਭੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਗਾਹੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਮ੍ਮਤਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਾਹਿਤੇਪਿ ਗਾਹੋ ਰੁਹਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਟ੍ਠਪਿ ਸੋਲ਼ਸਪਿ ਜਨੇ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਏਕਤੋਤਿ? ਏਕਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਤਿਦਾਨਂ ਪਨ ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਸਤ੍ਤਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਂ ਅਟ੍ਠਪਿ ਜਨਾ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ।

ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਮਗ੍ਗੇ ਕਤਦੀਘਸਾਲਾ। **ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ**ਤਿ ਨਹਾਯਨ੍ਤਾਨਂ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ ਕਤਸਾਲਾ। **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾ**ਦਯੋ ਛਨ੍ਨਾ ਕਵਾਟਬਦ੍ਧਾਵ ਸੇਨਾਸਨਂ। **ਵਿਜਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਵਾਸੇਸੂ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ। **ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਕ੍ਖਿਪਨਂ** ਨਾਮ ਤੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਇਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਦਾਨਂ। **ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਲਾਭੇ ਪਰਿਵੇਣੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯੇ ਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾਵ ਲਾਭੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਚ੍ਚਯਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀਤਿ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਯਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ। **ਅਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਚ੍ਚਯੋਪਿ। **ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਵਾ ਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯੇ ਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਕਤ੍ਥ ਨੁ ਖੋ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਤ੍ਥ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਚਰਤੀਤਿ **ਵਿਤਕ੍ਕਚਾਰਿਕੋ**। ਅਰਞ੍ਞਵਿਹਾਰੇਸੁ ਪਰਿਸ੍ਸਯਵਿਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **"ਪਞ੍ਹੇ ਪਞ੍ਹੇ ਉਕ੍ਕਾ ਕੋਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਤ੍ਥੁਨ੍ਤਿ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤੰ। **ਤਿਵਿਧਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ। **ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾ**ਤਿ ਭਬ੍ਬੇ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ। **ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਕਥਾ** ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਕਥਾ ਪਵਿਵੇਕਕਥਾ ਅਸੰਸਗ੍ਗਕਥਾ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥਾ ਸੀਲਕਥਾ ਸਮਾਧਿਕਥਾ ਪਞ੍ਞਾਕਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕਥਾ।

ਵਿਗ੍ਗਹਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਵਚਨੰ **ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕੰ। ਚਤੁਰਾਰਕ੍ਖੰ ਅਹਾਪੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾ ਅਸੁਭੰ ਮਰਣਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮੰ ਚਤੁਰਾਰਕ੍ਖੰ ਅਪਰਿਹਾਪੇਨ੍ਤੋ। **ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਖਾਦਨਵਤ੍ਤੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਖਾਦਨਵਤ੍ਤੰ** ਯੋ ਦੇਵਸਿਕੰ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਓਸਰਤਿ, ਤੇਨ ਸਾਮਣੇਰਾਦੀਹਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮਾਲ਼ਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਸੁ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਸੁ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਏਕਮੇਵ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਯੋ ਪਨ ਦੇਵਸਿਕੰ ਨ ਓਸਰਤਿ, ਪਧਾਨਘਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਵਾ ਉਪੋਸਥਗ੍ਗੇ ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਨ ਪਮਾਣੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਞ੍ਚ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੇਸੁ ਖੀਣੇਸੁ ਸਚੇ ਪੁਨਪਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮਾਲ਼ਕੇ ਬਹੂਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਪੁਨਪਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਪਮਾਣੰ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਆਹਰਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਖੀਣੇਸੁਯੇਵ ਮਾਲ਼ਕੇ ਖੀਯਤਿ, ਤਤੋ ਕੇਚਿ ਥੇਰਾ ''ਯੇਹਿ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਤੇ ਪਟਿਹਰਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ, ਕੇਚਿ ''ਖਾਦਨ੍ਤੁ, ਪੁਨ ਸਾਮਣੇਰਾ ਆਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਵਾਦਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ਪਮਾਣੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੰ। ਗਹਣੇ ਪਨ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਗ੍ਗੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਪਿ ਏਕੰ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤੰ** ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤੇ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ। ਤੇਸੰ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ''ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਾਪਿ ਹਿ ਤੇ ਨੇਵ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਸਾਮਿਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਪਠਮੰਯੇਵ ਕਤਿਕਾਯ ਕਤਤ੍ਤਾ ਖੀਯਨ੍ਤਾਪਿ ਚ ਆਵਾਸਿਕਾ ਨੇਵ ਅਦਾਤੁੰ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਭਤਿਨਿਵਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਭਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਨਿਵਿਟ੍ਠੰ ਪਰਿਯਿਟ੍ਠੰ। **ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਪਨ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਗਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਯਕਾਨੰ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਗਾਹਿਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸੰਵੁਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਬ੍ਭਮਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵੇਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੭੪-੩੭੫) ਵਚਨਤੋ **"ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਮਨੁਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਦਾਯਕਮਨੁਸ੍ਸੇ। **ਵਰਭਾਗੰ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਠਮਭਾਗਸ੍ਸ ਗਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸਮ੍ਮੁਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਨਨ੍ਦਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੯. ਯੰ ਤਯਾ ਤਤ੍ਥ ਸੇਨਾਸਨੰ ਗਹਿਤੰ...ਪੇ॰... ਇਧ ਮੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੰ ਤਯਾ ਤਤ੍ਥ ਗਾਮਕਾਵਾਸੇ ਪਚ੍ਛਾ ਸੇਨਾਸਨੰ ਗਹਿਤੰ, ਤੰ ਤੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨੇਵ ਇਧ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਠਮਗਹਿਤਸੇਨਾਸਨੰ ਮੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਇਧ ਦਾਨਾਹੰ ...ਪੇ॰... ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਦਾਨਾਹੰ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮਕਾਵਾਸੇ ਗਹਿਤਸੇਨਾਸਨੰ ਮੁਞ੍ਚਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਗਾਮਕਾਵਾਸੇ ਗਹਿਤਸੇਨਾਸਨੰ ਮੁਤ੍ਤੰ।

੩੨੦. ਦੀਘਾਸਨੰ ਨਾਮ ਮਞ੍ਚਪੀਠਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਤੋ ਸੁਖੰ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਪਹੋਤਿ। ਹਤ੍ਥਿਮ੍ਹਿ ਨਖੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਹਤ੍ਥਿਨਖੋ**। ''ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਨਖੋ ਨਾਮ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਸੋ ਚ ਹਤ੍ਥਿਕੁਮ੍ਭੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਗਿਹਿਵਿਕਤਨੀਹਾਰੇਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਿਹਿਵਿਕਤਨੀਹਾਰੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾਨੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਯੰ ਅਤ੍ਥਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥਰਾਪਿਤਾਨਿ ਵਾ।

ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੧. ਅਰਞ੍ਜਰੋਤਿ ਬਹੁਉਦਕਗਣ੍ਹਨਕਾ ਮਹਾਚਾਟਿ। ਜਲੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਅਲਨ੍ਤਿ **ਅਰਞ੍ਜਰੋ**। ''ਵਟ੍ਟਚਾਟਿ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੋਕੰ ਦੀਘਮੁਖੋ ਮਜ੍ਝੇ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਞ੍ਚਨਿਮ੍ਮਲਲੋਚਨੇ**ਤਿ

ਮਂਸਦਿਬ੍ਬਧਮ੍ਮਬੁਦ੍ਧਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞੋਲੋਚਨੇ।

ਥਾਵਰੇਨ ਚ ਥਾਵਰਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡੇਨ ਚ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਪੁਰਿਮਦ੍ਵਯਂ ਥਾਵਰਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਤ੍ਤਯਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ ''ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਮਯਾਦਿਅਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੇਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਨ ਕੇਵਲਂ...ਪੇ॰... ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਥਾਵਰੇਨ ਥਾਵਰਮ੍ਪਿ ਅਥਾਵਰਮ੍ਪਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਥਾਵਰੇਨ ਅਥਾਵਰਮੇਵ ਹਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵਾ ਮਹਗ੍ਘਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਨਾਮ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਮਞ੍ਚਾਦਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਨਿ ਚ। **ਮਹਗ੍ਘਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਨਾਮ ਦਨ੍ਤਮਯਮਞ੍ਚਾਦਿ ਪਾਵਾਰਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਅਤ੍ਥਰਣਾਦੀਨਿ ਚ।

ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਗਿਹਿਵਿਕਤਨੀਹਾਰੇਨੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਚੇ ਆਰਾਮਿਕਾਦਯੋ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। "**ਪਣ੍ਣਸੂਚਿ** ਨਾਮ ਲੇਖਨੀ''ਤਿ **ਮਹਾਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

"**ਅਡ੍ਢਬਾਹੂ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਂਸਕੂਟ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਡ੍ਢਬਾਹੁ** ਨਾਮ ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਭੂਮਿਯਂ ਜਾਤਾ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੋ ਪਰਿਣਾਹਤੋ ਪਣ੍ਣਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋ। ਮੁਞ੍ਜਪਬ੍ਬਜਾਨਂਯੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵਿਸੁਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ "**ਮੁਞ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣੋ। **ਘਟ੍ਟਨਫਲਕਂ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਜਿਤਚੀਵਰਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ। **ਘਟ੍ਟਨਮੁਗ੍ਗਰੋ** ਨਾਮ ਅਨੁਵਾਤਾਦਿਘਟ੍ਟਨਤ੍ਥਂ ਕਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਮ੍ਬਣ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਕੇਹਿ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਸਦਿਸਂ ਕਤਪਾਨੀਯਭਾਜਨਂ। **ਰਜਨਦੋਣੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਪਕ੍ਕਰਜਨਂ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। **ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਗਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਪਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਾਵਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮ੍ਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਏਕੇ, ਨੋਤਿ ਅਪਰੇ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਮੁਟ੍ਠਿਪਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਵਕਮ੍ਮਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੩. **ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਾਮਿਕੋਯੇਵ ਕਞ੍ਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰੇਸ੍ਸਤਿ। **ਉਤੁਕਾਲੇ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। **ਤਿਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯਭਾਗਂ। **ਸਚੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਸੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਕਠਪਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਨਵਕਾਨਂ ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਞ੍ਞੇਵ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਞ੍ਚ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਂ ਦਾਤੁਂ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਏਤਂ ਤਤਿਯਭਾਗਂ ਉਪਡ੍ਢਭਾਗਂ ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਲਭਤਿ। **ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਤੋ ਬਹਿ ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਬਹਿਕੁਟ੍ਟੇ**ਤਿ ਕੁਟ੍ਟਤੋ ਬਹਿ।

ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਪਰਿਭੋਗਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੪. **ਚਕ੍ਕਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਬਲਾਦੀਹਿ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਯੋਗ੍ਗਂ ਕਤਂ। **ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਤਾ ਭੂਮਿ** ਨਾਮ ਸਣ੍ਹਮਤ੍ਤਿਕਾਹਿ ਕਤਾ ਕਾਲਵਣ੍ਣਾਦਿਭੂਮਿ। **ਸੇਨਾਸਨਂ** ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿ। **ਤਥੇਵ ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਨੀਹਾਰੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਨੇਵਾਸਿਕਾ ਪਕਤਿਯਾ ਅਨਤ੍ਥਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਦਯੋ ਅਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਪਿ ਨ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤਬ੍ਬਾ। **ਲੋਮੇਸੂ**ਤਿ ਲੋਮੇਸੁ ਫੁਸਨ੍ਤੇਸੁ।

ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੫. **ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ ਨਿਮਨ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਵੋਹਾਰਂ ਪਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ, ‘‘ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ ਨਿਮਨ੍ਤਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵੋਹਾਰਂ ਪਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਯਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ।

ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰਦ੍ਵਾਰੇਤਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸਮੀਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਯ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯ। **“ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਨਾ”**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਸੋ ਦਾਯਕੋ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸਙ੍ਘਤੋ ਭਨ੍ਤੇ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ। **ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਗਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰਵੀਥਿਚਤੁਕ੍ਕੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰੋ ਨਾਮ। ਅਨ੍ਤਰਘਰਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇ ਪਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਘਰੂਪਚਾਰੋ ਚੇਤ੍ਥਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਏਕਵਲਞ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਨ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਵਲਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨਾਨਾਨਿਵੇਸਨੇਸੂ**ਤਿ ਨਾਨਾਕੁਲਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇਸੁ। ਲਜ੍ਜੀ ਪੇਸਲੋ ਅਗਤਿਗਮਨਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਮੇਧਾਵੀ ਚ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ **“ਪੇਸਲੋ ਲਜ੍ਜੀ ਮੇਧਾਵੀ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ”**ਤਿ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਤਿਚੀਵਰਪਰਿਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਉਦਕਪਤ੍ਤਲਾਭੀ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਦਿਮਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਲਭਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਤ’’ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਹਰਿਤੁਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਦੂਤੋ** ਨਾਮ। **ਯਂ ਇਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ‘‘ਉਦ੍ਦੇਸਪਤ੍ਤਂ ਦੇਥਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ। **ਪੁਚ੍ਛਾਸਭਾਗੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਸਦਿਸੇਨ।

“ਏਕਾ ਕੂਟਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀ”ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਠਿਤਿਕਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **“ਰਞ੍ਞੋ ਵਾ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੇਹਿ ਅਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਠਿਤਿਕਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **“ਏਕਚਾਰਿਕਭਤ੍ਤਾਨੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਹਾਰਕਾ ਹਰਨ੍ਤਿ। **ਗੀਵਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਗੀਵਾ ਹੋਤਿ। **“ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਚਨਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ”ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਚਨਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਅਕਤਭਾਗੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਾਗੋ ਨਾਮ। **“ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੂ”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਠਮਮੇਵ ‘ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਪਤ੍ਤਂ ਦੇਥਾ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ‘ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੂ’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਿਮਨ੍ਤਨਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

‘‘ਏਤ੍ਤਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਙ੍ਘਤੋ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦੇਥਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ **ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ** ਨਾਮ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। **ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਪਦਂ ਅਵਤ੍ਵਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਵਦਨ੍ਤੇਨਾ”**ਤਿ। **ਆਲੋਪਸਙ੍ਖੇਪੇਨਾ**ਤਿ ਏਕੇਕਪਿਣ੍ਡਵਸੇਨ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇਯੇਵ, ਨ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੇ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਏਕਸ੍ਸ ਪਹੋਨਕਪ੍ਪਮਾਣਂਯੇਵ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੇ ਆਲੋਪਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **“ਏਕਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਸਬ੍ਬੇ ਲਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਏਕਵਾਰਨ੍ਤਿ ਨ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਤ੍ਤਕਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਗਹਿਤਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਦਾ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਏਕਵਾਰਂ ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੋਜਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਯੇ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾਤਿ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ। **ਨਿਗ੍ਗਹੇਨ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਗ੍ਗਹੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ । **ਏਕਗੇਹਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਾਯ ਘਰਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਸੇਨ। **ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ। ਦੂਰਤ੍ਤਾ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਵਾਰੇਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਗਾਮੋ **ਵਾਰਗਾਮੋ**। ਵਿਹਾਰਵਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ **ਵਿਹਾਰਵਾਰਿਕਾ**, ਵਾਰੇਨ ਵਿਹਾਰਰਕ੍ਖਣਕਾ। **ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਸਾਦਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ। **ਫਾਤਿਕਮ੍ਮਮੇਵ ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬਅਤਿਰੇਕਲਾਭਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਘਨਵਕੇਨ ਲਦ੍ਧਕਾਲੇ**ਤਿ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਪਾਪਿਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਏਕਚਾਰਿਕਭਤ੍ਤਾਨਿ ਤੇਨੇਵ ਨਿਯਾਮੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੁਣਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸਙ੍ਘਨਵਕੇਨ ਲਦ੍ਧਕਾਲੇ। **ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਸ੍ਸ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹਿਸੀਮਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਂ ਸਭਾਗਤ੍ਤਾ ਏਕੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਰਸਸਲਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੁਰਸਸਲਾਕਂ।

''ਸਙ੍ਘਤੋ ਨਿਰਾਮਿਸਸਲਾਕਾਪਿ ਵਿਹਾਰੇ ਪਕ੍ਕਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਏਵਂ ਗਾਹਿਤੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਸਲਾਕਾਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਸਲਾਕਵਸੇਨ ਗਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਦਿ ਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਸਲਾਕਾ ਸਲਾਕਵਸੇਨ ਗਾਹਿਤਾ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ, ਸਙ੍ਘਤੋ ਨਿਰਾਮਿਸਸਲਾਕਾ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾਤਿ ਨ ਵਦੇਯ੍ਯ, ''ਅਤਿਰੇਕਲਾਭੋ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੮) ''ਅਤਿਰੇਕਲਾਭਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਮੀ''ਤਿ ਸਲਾਕਵਸੇਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ। ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਹਿ ਚੁਦ੍ਦਸ ਭਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਤੇਨ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਖਨ੍ਧਕਭਾਣਕਾਨਂ ਵਾ ਮਤੇਨ ਇਧ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਗ੍ਗਤੋ ਦਾਤਬ੍ਬਭਿਕ੍ਖਾ **ਅਗ੍ਗਭਿਕ੍ਖਾ। ਲਦ੍ਧਾ ਵਾ ਅਲਦ੍ਧਾ ਵਾ**ਤਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਾ। ਨਿਬਦ੍ਧਾਯ ਅਗ੍ਗਭਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਏਵ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਗ੍ਗਭਿਕ੍ਖਾਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਤ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁਭਾਵਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ।

ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸੀਯਤਿ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਵਿਹਾਰੇ ਅਪਾਪਿਤਂ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਰ ਆਸਨਸਾਲਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਆਸਨਸਾਲਾਯ। **ਵਿਹਾਰਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਦਿਨ੍ਨਭਤ੍ਤਂ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਿਕਾਯ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਸਾਭਾਗੇ। **ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਵਾਰਗਾਮਸਲਾਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾਰਗਾਮਸਲਾਕਂ ਦਿਸਂਗਮਿਕਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ, ਤੇਨ। **ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਯੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਸ ਸਲਾਕਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਸਲਾਕਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਸਂਗਮਿਕੇ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਦਿਸਂਗਮਿਕਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸਲਾਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਅਨਾਗਤਦਿਵਸੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਥਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਗਤਾਨਾਗਤਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਆਗਤਾਨਾਗਤਭਾਵੋ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। **ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗੋਚਰਗਾਮੇ**ਤਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਦਾਯਕਾਨਂ ਗਾਮੇ। **ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਮਹਾਥੇਰੋ ਏਕਕੋਵ ਵਿਹਾਰੇ ਓਹੀਨੋ ਅਵਸ੍ਸਂ ਸਬ੍ਬਸਲਾਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

ਪਕ੍ਖਿਕਭਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਕ੍ਖਦਿਵਸੇਸੁ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ **ਪਕ੍ਖਿਕਂ। ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭੀ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ, ਲਕ੍ਖਣੀਯੇਸੁ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ, ਉਪੋਸਥਸਮਾਦਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੇਸੁ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੇਸੁ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸ੍ਵੇ ਪਕ੍ਖੋ**ਤਿ ''ਅਜ੍ਜ ਪਕ੍ਖਿਕਂ ਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਖਿਕਸ੍ਸ ਅਨਿਯਮਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸ੍ਵੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਘਰੇ ਲੂਖਭਤ੍ਤਂ

ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ‘‘ਪਕ੍ਖਭਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਪਾਠੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਉਪੋਸਥੇ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਉਪੋਸਥਿਕਂ।** **ਨਿਬਨ੍ਧਾਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਸੁਕਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਨਿਯਮਿਤਂ। **ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤੇਹਿ ਠਿਤਿਕਾਯ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿਪੇਸੇਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਹਟਭਿਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਨਾਮੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਥਕੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਗੁਲ਼ਕਭਤ੍ਤਂ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ। **ਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡੇਪਿ...ਪੇ॰... ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਂ** ਤਾਲਪਕ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵਾਤਿ।

ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੰ

ਛਸਕ੍ਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੦. ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਅਨੁਪਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਅਨੁਪਿਯਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਆਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਅਨੁਨਾਸਿਕਸ੍ਸ ਚ ਆਗਮੰ ਕਤ੍ਵਾ **''ਅਨੁਪਿਯੰ ਨਾਮਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਮਲ੍ਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਲ੍ਲਰਾਜੂਨੰ। **ਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਸਾਦਾ ਓਰੋਹਤੀ**ਤਿ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਤੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੰ ਨ ਓਰੋਹਤਿ, ''ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। **ਘਰਾਵਾਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਘਰਾਵਾਸਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ ਕਮ੍ਮੰ। **ਉਦਕੰ ਅਭਿਨੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕੰ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬੰ। **ਨਿਨ੍ਨੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਆਭਤਮੁਦਕੰ ਪੁਨ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬੰ। **ਨਿਦ੍ਧਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਉਟ੍ਠਿਤਤਿਣਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬੰ। **ਲਵਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪਕ੍ਕਕਾਲੇ ਲਵਾਪੇਤਬ੍ਬੰ। **ਉਬ੍ਬਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਖਲਮਣ੍ਡਲੰ ਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬੰ। **ਉਜੁੰ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਜੰ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬੰ। **ਪਲਾਲਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਾਪੇਤਬ੍ਬਾ**ਨੀਤਿ ਪਲਾਲਾਨਿ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਭੁਸਿਕਾ ਉਦ੍ਧਰਾਪੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਗੁਨ੍ਨੰ ਖੁਰਗ੍ਗੇਹਿ ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਭੁਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਨਾਲ਼ਦਣ੍ਡਾ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਾ। **ਓਪੁਨਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਤਮੁਖੇ ਓਪੁਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਲੰ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬੰ। **ਅਤਿਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੰ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬੰ। **ਨ ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਨ ਕਮ੍ਮਾਨਿ। **ਘਰਾਵਾਸਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨੰ। **ਉਪਜਾਨਾਹੀ**ਤਿ ਚ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤੋ **ਉਪ**-ਸਦ੍ਦੋ। ਤੇਨਾਹ **''ਘਰਾਵਾਸਤ੍ਥੰ ਜਾਨਾਹੀ''**ਤਿ। **ਜਾਨਾਹੀ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਕਾਮਕਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨਾ।

੩੩੧-੩੩੨. **ਯੰ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤੋ। **ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋ**ਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦) ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਅਵਸੇਸੰ ਅਰਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰੯੨) ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਰਞ੍ਞੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਾਦਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੰ ਜਨਸਮ੍ਬਾਧਾਭਾਵਤੋ ਇਧ ''ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਅਥ ਵਾ ਝਾਨਕਣ੍ਟਕਾਨੰ ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਗਾਰਮ੍ਪਿ ''ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੰ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੰ ਉਪਗਤੋ। **ਅਭਿਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਲੰ। **ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸੀ**ਤਿ ਸੋ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਉਪਗਤੋਪਿ ਰਤ੍ਤਿਵਾਸੂਪਗਤੋਪਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਸੁਖੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਨੁਭੂਤੰ ਸਭਯੰ ਸਪਰਿਲ਼ਾਹੰ ਰਜ੍ਜਸੁਖੰ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਅਹੋ ਸੁਖੰ ਅਹੋ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਿਤਞਾਣਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਪੀਤਿਸਮੁਗ੍ਗਾਰੰ ਸਮੁਗ੍ਗਿਰਤਿ। **ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪਨਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚੁੰ, ਨ ਉਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ। **ਨਿਸ੍ਸੰਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਦੇਹੇਨ, ਏਕਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਿਵੇਕਸੁਖੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਉਦਾਨੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵਮਾਹੰਸੁ। **ਸਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਵਸੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ।

ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੇਨ ਅਪਾਕਟੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ। **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਆਣਾਪੇਸਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਕਾਮੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ, ਸਾਧੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵੰ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਏਵੰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯੰ। ''ਅਭਿਕ੍ਖਣੰ 'ਅਹੋ ਸੁਖੰ ਅਹੋ ਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਏਵੰ ਤਥੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਦਾਨੰ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। **''ਕਿੰ ਪਨ ਤ੍ਵੰ ਭਦ੍ਦਿਯਾ''**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਕਿੰ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਨ ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੬, ੧੯੪)। **ਅਤ੍ਥਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣੰ।

ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇਤਿ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਸ੍ਸ ਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ਰਾਜਗੇਹਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ, ਯਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਨਹਾਨਭੋਜਨਸਯਨਾਦਿੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। **ਰਕ੍ਖਾ ਸੁਸੰਵਿਹਿਤਾ**ਤਿ ਆਰਕ੍ਖਾਦਿਕਤਪੁਰਿਸੇਹਿ ਗੁਤ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਿਹਿਤਾ। **ਬਹਿਪਿ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ**ਤਿ ਅਟ੍ਟਕਰਣਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕੇ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਤੋ ਬਹਿਭੂਤੇ ਰਾਜਗੇਹੇ। **ਏਵੰ ਰਕ੍ਖਿਤੋ ਗੋਪਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਰਾਜਗੇਹਰਾਜਧਾਨੀਰਜ੍ਜਦੇਸੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋ ਬਹਿ ਚ ਅਨੇਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਨੇਕਸਤੇਹਿ ਸੁਸੰਵਿਹਿਤਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਮਮੇਵ ਨਿਬ੍ਭਯਤ੍ਥੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ਰਕ੍ਖਿਤੋ ਗੋਪਿਤੋ ਸਮਾਨੋ।

ਭੀਤੋਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਅਥ ਵਾ **ਭੀਤੋ**ਤਿ ਪਰਰਾਜੂਹਿ ਭਾਯਮਾਨੋ। **ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਸਕਰਜੇਪਿ ਪਕਤਿਕ੍ਖੋਭਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਭਯੁਬ੍ਬੇਗੇਨ ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗੋ ਚਲਿਤੋ। **ਉਸ੍ਸਙ੍ਕੀ**ਤਿ ''ਰਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਅਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਵਿਸ੍ਸਾਸਨਵਸੇਨ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਚ ਉਦ੍ਧਮੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਕਮਾਨੋ। **ਉਤ੍ਰਾਸੀ**ਤਿ ''ਸਨ੍ਤਿਕਾਵਚਰੇਹਿਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਮੇ ਕਦਾਚਿ ਅਨਤ੍ਥੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਰੀਰਕਮ੍ਪਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਾਦਨਸਮਤ੍ਥੇਨ ਤਾਸੇਨ ਉਤ੍ਰਾਸਿ। ''ਉਤ੍ਰਸ੍ਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਵਿਹਰਾਮੀ**ਤਿ ਏਵਂਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਾਮਿ।

ਏਤਰਹੀਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਏਕੋ**ਤਿ ਅਸਹਾਯੋ। ਤੇਨ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਕਾਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਭੀਤੋ**ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਭਯਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਿਲੇਸਗਹਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨੇਵਸ੍ਸ ਅਭੀਤਾਦਿਤਾਤਿ ਏਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਗੁਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਰੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ। **ਪਨ੍ਨਲੋਮੋ**ਤਿ ਲੋਮਹਂਸੁਪ੍ਪਾਦਕਸ੍ਸ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨੁਗ੍ਗਤਲੋਮੋ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਰਦਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨੇਨ ਚੀਵਰਾਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ। ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਙ੍ਗਾਭਾਵਦੀਪਨਮੁਖੇਨ ਅਨਵਸੇਸਭਯਹੇਤੁਵਿਰਹਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਿਗਭੂਤੇਨ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਵਿਹਾਰਿਤਾਯ ਮਿਗਸ੍ਸ ਵਿਯ ਜਾਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। ਮਿਗੋ ਹਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਮਾਨੋ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਨਿਸੀਦਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ ਯੇਨਕਾਮਞ੍ਚ ਪਕ੍ਕਮਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਚਾਰੋ, ਏਵਂ ਅਹਮ੍ਪਿ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ –

> ''ਮਿਗੋ ਅਰਞ੍ਞਮ੍ਹਿ ਯਥਾ ਅਬਦ੍ਧੋ।
> ਯੇਨਿਚ੍ਛਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਗੋਚਰਾਯ।
> ਵਿਞ੍ਞੂ ਨਰੋ ਸੇਰਿਤ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ।
> ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੯; ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੯੫)।

ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਵਸਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾ ਯਦਿਦਂ ਮਮ ਏਤਰਹਿ ਪਰਮਂ ਵਿਵੇਕਸੁਖਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਂ, ਇਦਮੇਵ ਕਾਰਣਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ''ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਉਦਾਨੇਮਿ। **ਏਤਮਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਵਿਸਯਾਤੀਤਂ ਵਿਵੇਕਸੁਖਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਸਹੇਤੁਕਭਯਸੋਕਵਿਗਮਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਯਸ੍ਸਨ੍ਤਰਤੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕੋਪਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕਾਲੁਸ੍ਸਿਯਕਰਣਤੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਕੋਪਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁਆਦਿਕਾਰਣਭੇਦਤੋ ਅਨੇਕਭੇਦਾ ਦੋਸਕੋਪਾ ਏਵ ਵਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ **ਅਨ੍ਤਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਮਞ੍ਚ ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਕਿਮਨ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੮) ਕਾਰਣੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕੇ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੬) ਵੇਮਜ੍ਝੇ, ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਜੇਤਵਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੧੩, ੪੪) ਵਿਵਰੇ, ''ਭਯਮਨ੍ਤਰਤੋ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਇਤਿਵੁ॰ ੮੮; ਮਹਾਨਿ॰ ੫) ਚਿਤ੍ਤੇ, ਇਧਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਏਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇ ਕੋਪਾ ਨ ਸਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਅਭਵ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਵਿਭਵ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੇ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਵਿਭਵੋਤਿ ਚ ਅਭਵੋਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕ"**ਨ੍ਤਿ। **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਕਾਰਵਚਨੋਤਿ ਆਹ **"ਇਤਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾ ਭਵਾਭਵਤਾ"**ਤਿ। **ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ । ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਯੋ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਂ ਵਿਗਤਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਖੀਣਾਸਵਂ ਚਿਤ੍ਤਕੋਪਾਭਾਵਤੋ ਇਤਿਭਵਾਭਵਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਚ ਭਯਹੇਤੁਵਿਗਮੇਨ ਵਿਗਤਭਯਂ। ਵਿਵੇਕਸੁਖੇਨ ਅਗ੍ਗਫਲਸੁਖੇਨ ਚ **ਸੁਖਿਂ,** ਵਿਗਤਭਯਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਅਸੋਕਂ। ਦੇਵਾ ਨਾਨੁਭਵਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾਪਿ

ਚਿਤ੍ਤਚਾਰਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਦਟ੍ਠੁਂ ਨਾਨੁਭਵਨ੍ਤਿ ਨ ਅਭਿਸਮ੍ਭੁਣਨ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾ। ਸੇਕ੍ਖਾਪਿ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵਿਯ ਅਰਹਤੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਂ ਦੇਵਾਨਮ੍ਪਿ ਦੁਲ੍ਲਭ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਚਾਰਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਂ ਦੇਵਾਨਮ੍ਪਿ ਦੁਲ੍ਲਭਂ ਅਲਬ੍ਭਨੀਯਂ, ਦੇਵੇਹਿਪਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਾਪੁਣਿਤੁਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਭਾਵਤ੍ਥੋ ਹੇਤ੍ਥ **ਦੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ।

੩੩੩. ਭਤ੍ਤਾਭਿਹਾਰੋਤਿ ਅਭਿਹਰਿਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਞ੍ਚ ਚ ਥਾਲਿਪਾਕਸਤਾਨੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੋ ਥਾਲਿਪਾਕੋ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਲਾਭੋ** ਨਾਮ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਲਾਭੋ। **ਸਕ੍ਕਾਰੋ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਸੁਕਤਾਨਂ ਸੁਸਙ੍ਖਤਾਨਂ ਲਾਭੋ। **ਸਿਲੋਕੋ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਘੋਸੋ। **ਮਨੋਮਯਂ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਝਾਨਮਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਂ। **ਉਪਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਉਪਗਤੋ। **ਅਤ੍ਤਭਾਵਪ੍ਪਟਿਲਾਭੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਪਟਿਲਾਭੋ। **ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਮਾਗਧਕਾਨਿ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਾਗਧਕਂ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਂ** ਅਤ੍ਥਿ ਖੁਦ੍ਦਕਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਮਜ੍ਝਿਮਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਮਹਨ੍ਤਂ। **ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਂ** ਇਤੋ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਉਸਭਾਨਿ, ਏਤ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਉਸਭਾਨੀਤਿ ਗਾਵੁਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਜ੍ਝਿਮਂ** ਇਤੋ ਗਾਵੁਤਂ, ਏਤ੍ਤੋ ਗਾਵੁਤਨ੍ਤਿ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਂ ਹੋਤਿ। **ਮਹਨ੍ਤਂ** ਇਤੋ ਦਿਯਡ੍ਢਗਾਵੁਤਂ, ਏਤ੍ਤੋ ਦਿਯਡ੍ਢਗਾਵੁਤਨ੍ਤਿ ਤਿਗਾਵੁਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਸੁ ਖੁਦ੍ਦਕੇਨ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤੇਨ ਤੀਣਿ, ਖੁਦ੍ਦਕੇਨ ਚ ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਚ ਦ੍ਵੇ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਤਿਗਾਵੁਤਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ। **ਪਰਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮਿ ਗੋਪਯਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਰਕ੍ਖਸ੍ਸੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਸ੍ਸੁ ਏਤਂ।

ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੪. ਸਤ੍ਥਾਰੋਤਿ ਗਣਸਤ੍ਥਾਰੋ। **ਨਾਸ੍ਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨ ਏਤਸ੍ਸ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਮਨਾਪੇਨ। **ਸਮੁਦਾਚਰੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਕਥੇਯ੍ਯਾਮ। **ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਮ੍ਮਾਨਂ ਕਰੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਮ੍ਮਾਨੇਤੀ"**ਤਿ, **ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤੀ**ਤਿ ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾਨੀਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੩੫. ਨਾਸਾਯ ਪਿਤ੍ਤਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਪਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਮਚ੍ਛਪਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਨਾਸਾਪੁਟੇ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ। **ਪਰਾਭਵਾਯਾ**ਤਿ ਅਵਡ੍ਢਿਯਾ ਵਿਨਾਸਾਯ। **ਅਸ੍ਸਤਰੀ**ਤਿ ਵਲ਼ਵਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਗਦ੍ਰਭਸ੍ਸ ਜਾਤਾ, ਤਂ ਅਸ੍ਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵਿਜਾਯਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਪਾਦੇਹਿ ਭੂਮਿਂ ਪਹਰਨ੍ਤੀ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਥਸ੍ਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਦੇ ਚਤੂਸੁ ਖਾਣੁਕੇਸੁ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪੋਤਕਂ ਨੀਹਰਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਤ੍ਤਵਧਾਯ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ"**ਤਿ।

੩੩੯. ਪੋਤ੍ਥਨਿਕਨ੍ਤਿ ਛੁਰਿਕਂ, ਯਂ ਖਰਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਨਾਲ਼ਾਗਿਰਿਪੇਸਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੨. ਮਾ ਕੁਞ੍ਜਰ ਨਾਗਮਾਸਦੋਤਿ ਭੋ, ਕੁਞ੍ਜਰ, ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਂ ਵਧਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾ ਉਪਗਚ੍ਛ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਕਥਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨ ਹਿ ਨਾਗਹਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਨਾਗਹਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਸ੍ਸ ਘਾਤੋ ਦੁਗ੍ਗਤਿਦੁਕ੍ਖਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਤੋ**ਤਿ ਇਤੋ ਜਾਤਿਤੋ। **ਯਤੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ। **ਇਤੋ ਪਰਂ ਯਤੋ**ਤਿ ਇਤੋ ਪਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਦੋ**ਤਿ ਮਾਨਮਦੋ। **ਪਮਾਦੋ**ਤਿ ਪਮਤ੍ਤਭਾਵੋ। **ਪਟਿਕੁਟਿਤੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਕੁਟਿਤੋ। **ਅਲਕ੍ਖਿਕੋ**ਤਿ ਅਹਿਰਿਕੋ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੋ ਨਾਮ।

ਪਞ੍ਚਵਤ੍ਥੁਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੩. ਤਿਕਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਭੋਜਨਂ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਏਕਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੋਕਾਲਿਕੋ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਦੇਵਦਤ੍ਤਪਕ੍ਖਿਯਾਨਂ ਗਣਪਾਮੋਕ੍ਖਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ। **ਆਯੁਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਮਹਾਕਪ੍ਪਂ ਅਸੀਤਿਭਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਕਭਾਗਮਤ੍ਤਂ ਕਾਲਂ ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪਸਙ੍ਖਿਤਂ ਕਾਲਂ।

ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮) ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਭੇਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਅਜ੍ਜ ਆਵੇਣਿਕਂ ਉਪੋਸਥਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਤਂ **''ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ''**ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਭਗਵਤਾ**ਤਿ ਵਿਨਾ ਏਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਓਵਾਦਕਾਰਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਵਿਨਾ ਮਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਵੇਣਿਕਂ ਉਪੋਸਥਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਭੇਦਕਾਰਕਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ''ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਅਜ੍ਜ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹ। **ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਂ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਯਂ ਅਤੇਕਿਚ੍ਛਂ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ତਿਯਮਾਨਂ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਮ੍ਮਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲੇਸੁ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਸੁਕਰਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ਨੇਸਂ ਅਕੁਸਲਕੁਸਲੇਸੂਤਿ ਇਦਮਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਕਰਂ ਸਾਧੁਨਾ ਸਾਧੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਹਿਤਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ **ਸਾਧੁ,** ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਤੇਨ ਸਾਧੁਨਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਸਾਵਕੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਲੋਕਿਯਸਾਧੁਨਾ ਸਾਧੁ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਭਦ੍ਦਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਂ ਸੁਕਰਂ ਸੁਖੇਨ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ। **ਸਾਧੁ ਪਾਪੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੇਵ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਸਾਧੁ ਪਾਪੇਨ ਦੇਵਦਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਸੋ ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਪਂ ਪਾਪੇਨ ਸੁਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਂ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਂ ਪਾਪੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸੁਕਰਂ ਸੁਖੇਨ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ। **ਪਾਪਮਰਿਯੇਹਿ ਦੁਕ੍ਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਤਂ ਪਾਪਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਂ। ਸੇਤੁਘਾਤੋਯੇਵ ਹਿ ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੫. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਦੇਸਨਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨੁਸਾਸਨਿਯਾਤਿਆਦੀਸੁ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਕਥਨਂ **ਆਦੇਸਨਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ,** ਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਸਤਤਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ **ਅਨੁਸਾਸਨੀਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ,** ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਂ **ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ।** ਤਤ੍ਥ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨੁਸਾਸਨੀਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਚਿਣ੍ਣਂ, ਆਦੇਸਨਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨੁਸਾਸਨੀਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਦੇਸਨਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਓਵਦੀ''ਤਿਆਦਿ। ਤਦਾ ਹਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਸੁ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਥੇਰਾਨਂ ਦੇਸਨਾਯ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਪਟਿਲਾਭੋਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਦੀਘਭਾਣਕਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਭਗਵਤਾ ਪੇਸਿਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਸੁ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਅਥ ਨੇਸਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੂ''ਤਿ। **ਦੇਵਦਤ੍ਤਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਸੀ**ਤਿ ਜਣ੍ਣੁਕੇਨ ਹਦਯਮਜ੍ਝੇ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

੩੪੬. ਸਰਸੀਤਿ ਸਰੋ। **ਸੁਵਿਕ੍ਖਾਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਕ੍ਖਾਲਿਤਂ, ਸੁਵਿਸੋਧਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਂਖਾਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। **ਮਹਿਂ ਵਿਕੁਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਮਹਿਂ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਲਿਖਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਨਦੀਸੁ ਭਿਸਂ ਘਸਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਨਦੀ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਮਹਾਸਰੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਜਗ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਯੂਥਂ ਪਾਲੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਭਿਙ੍ਕੋਵਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪੋਤਕੋ ਵਿਯ। **ਮਮਾਨੁਕੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਮਂ ਅਨੁਕਰੋਨ੍ਤੋ।

੩੪੭. ਦੂਤੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਦੂਤਕਮ੍ਮਂ। **ਗਨ੍ਤੁਮਰਹਤੀ**ਤਿ ਦੂਤੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਾਸਨਂ ਹਰਿਤੁਂ ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਹਰਿਤੁਂ ਅਰਹਤਿ। **ਸੋਤਾ**ਤਿ ਯਂ ਅਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੋਤਾ। **ਸਾਵੇਤਾ**ਤਿ ਤਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਾਵੇਤਾ। **ਉਗ੍ਗਹੇਤਾ**ਤਿ ਸੁਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤਾ। **ਧਾਰੇਤਾ**ਤਿ ਸੁਧਾਰਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤਾ। **ਵਿਞ੍ਞਾਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਿਤਾ।

ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਾਤਿ ਪਰੰ ਵਿਜਾਨਾਪੇਤਾ। **ਸਹਿਤਾਸਹਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਇਦੰ ਸਹਿਤੰ, ਇਦੰ ਅਸਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਹਿਤਾਸਹਿਤਸ੍ਸ **ਕੁਸਲੋ** ਉਪਗਤਾਨੁਪਗਤੇਸੁ ਛੇਕੋ ਸਾਸਨੰ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਸਹਿਤਾਸਹਿਤੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਿ। **ਨ ਬ੍ਯਥਤੀ**ਤਿ ਨ ਵੇਧਤਿ ਨ ਛਮ੍ਭਤਿ। **ਉਗ੍ਗਵਾਦਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਫਰੁਸਵਚਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ। **ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਞ੍ਞਾਯ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ।

੩੪੮. **ਅਟ੍ਠਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੯) ਅਸਤੰ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਅਸਨ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਅਸੋਭਨੇਹਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਹਿ। **ਅਭਿਭੂਤੋ**ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ। **ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਖੇਪਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਲਾਭਾਦਿਹੇਤੁਕੇਨ ਇਚ੍ਛਾਚਾਰੇਨ ਮਾਨਮਦਾਦਿਨਾ ਚ ਖਯੰ ਪਾਪਿਤਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਤੋ ਆਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ, ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਅਕੁਸਲਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ ਯਥਾ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਗਹਿਤਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਾਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਾਰਹਤਾਯ **ਆਪਾਯਿਕੋ**। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਵੀਚਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਨੇਰਯਿਕੋ**। ਏਕੰ ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕਪ੍ਪਟ੍ਠੋ। ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿਪਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨੀਯਤ੍ਤਾ ਅਵੀਚਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਤਿਕਿਚ੍ਛਾਭਾਵਤੋ ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੋ, ਅਤਿਕਿਚ੍ਛਨੀਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਾਭੇਨਾ**ਤਿ ਲਾਭੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ। ਅਥ ਵਾ ਲਾਭਹੇਤੁਕੇਨ ਮਾਨਾਦਿਨਾ। ਲਾਭਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ ਇਚ੍ਛਾਪਕਤਾ ਇਚ੍ਛਾਚਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਲਾਭੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਅਨੇਸਨੰ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ ਅਪਾਯੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਯਥਾਲਾਭੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤੰਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਮਾਨਾਤਿਮਾਨਮਦਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਮਾਦੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ ਅਪਾਯੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਤਾਦਿਸੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਲਾਭੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਭਿਭੂਤੋ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਆਪਾਯਿਕੋ''ਤਿਆਦਿ। **ਅਸਕ੍ਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਹੀਲੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇਨ ਅਸਕ੍ਕਾਰੇਨ, ਅਸਕ੍ਕਾਰਹੇਤੁਕੇਨ ਵਾ ਮਾਨਾਦਿਨਾ। ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਾਪਾ ਇਚ੍ਛਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾ,** ਤਾਯ। ''ਅਹੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਪਰਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਕੋਕਾਲਿਕਾਦਯੋ ਪਾਪਾ ਲਾਮਕਾ ਮਿਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾ,** ਤਾਯ।

੩੪੯. **ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ।

੩੫੦. **ਤੀਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਓਰਮਤ੍ਤਕੇਨ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੋਸਾਨੰ ਆਪਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। **ਓਰਮਤ੍ਤਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤੇਨ। **ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੇਨਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਧਿਗਮੇਨ। **ਅਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਵੇਮਜ੍ਝੇ। **ਵੋਸਾਨੰ ਆਪਾਦੀ**ਤਿ ਅਕਤਕਿਚ੍ਚੋਵ ਸਮਾਨੋ ''ਕਤਕਿਚ੍ਚੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮਤੋ ਵਿਗਮੰ ਆਪਜ੍ਜਿ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਹਿ ਉਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯੇ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੇ ਮਗ੍ਗਫਲੇ ਅਨਧਿਗਤੇ ਸਤਿਯੇਵ ਤੰ ਅਨਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਤੋ ਵਿਗਮੰ ਆਪਜ੍ਜੀਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਇਮਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵੰ ਪਕਾਸੇਤਿ ''ਭਾਰਿਯੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੋ, ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨੇਕਾਨਤ੍ਥਾਵਹੰ ਨਾਨਾਵਿਧਦੁਕ੍ਖਹੇਤੁਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨੰ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਸੰਸਗ੍ਗੰ ਆਲਸਿਯਾਨੁਯੋਗਞ੍ਚ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੋ ਅਵੀਚਿਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਯੰ ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੰ ਕਿਬ੍ਬਿਸੰ ਪਸਵਤੀ''ਤਿ।

ਗਾਥਾਸੁ **ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਜਾਤੂ**ਤਿ ਏਕੰਸੇਨ। **ਕੋਚੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਚਨੰ। **ਲੋਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ ਕੋਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਏਕੰਸੇਨ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ ਮਾ ਹੋਤੂਤਿ। **ਤਦਮਿਨਾਪਿ ਜਾਨਾਥ, ਪਾਪਿਚ੍ਛਾਨੰ ਯਥਾ ਗਤੀ**ਤਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਯਥਾਗਤਿ ਯਾਦਿਸੀ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਯਾਦਿਸੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਥਾਤਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤੰ ਨਿਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾਤੋਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਞਾਤੋ। **ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਹਿ ਭਾਵਿਤਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ''ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਗੋਧਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਗੋਧਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾਪਿ ਪਸੰਸਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। **ਜਲੰਵ ਯਸਸਾ ਅਟ੍ਠਾ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਚ ਜਲਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਓਭਾਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਠਿਤੋ

ਦੇਵਦੱਤੋਤਿ ਏਵੰ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ। ‘‘ਮੇ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਮਯਾ ਸੁਤੰ ਸੁਤਮੱਤੰ, ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਅਤਥਾਭੂਤੱਤਾ ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਪਣ੍ਡਿੱਚਾਦਿਸਵਨਮੱਤਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋ ਪਮਾਦੰ ਅਨੁਚਿਣ੍ਣੋ, ਆਸਜ੍ਜ ਨੰ ਤਥਾਗਤਨ੍ਤਿ ਸੋ ਏਵੰਭੂਤੋ ਦੇਵਦੱਤੋ ‘‘ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਸਾਕਿਯਪੁੱਤੋ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਸਾਕਿਯਪੁੱਤੋ, ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਸਮਣੋ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਸਮਣੋ, ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਇਦ੍ਧਿਮਾ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਇਦ੍ਧਿਮਾ, ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੋ, ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਲਾਭੀ, ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪੱਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਧਮ੍ਮੇ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੇ ਜਾਨਾਮੀ’’ਤਿ ਅੱਤਨੋ ਪਮਾਣੰ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਅੱਤਨਾ ਸਮਸਮੱਠਪਨੇਨ ਪਮਾਦੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ‘‘ਇਦਾਨਾਹੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਪਰਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਭਿਮਾਰਪਯੋਜਨਾਦਿਨਾ ਤਥਾਗਤੰ ਆਸਜ੍ਜ ਆਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹੇਠੇਤ੍ਵਾ। ‘‘ਪਮਾਦਮਨੁਜਿਣ੍ਣੋ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸੱਥੋ – ਪਮਾਦੰ ਵੁੱਤਨਯੇਨ ਪਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਮਾਦੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੁਗੱਗ੍ਗਾਹਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਸਹੇਵ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਹਿ ਅਨੁਜਿਣ੍ਣੋ ਪਰਿਹੀਨੋਤਿ। **ਅਵੀਚਿਨਿਰਯੰ ਪੱਤੋ, ਚਤੁਦ੍ਵਾਰੰ ਭਯਾਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਲਾਨੰ ਤੱਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੱਤਾਨੰ ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਤਾਯ ‘‘ਅਵੀਚੀ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੰ ਚਤੂਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਚਤੁਮਹਾਦ੍ਵਾਰਯੋਗੇਨ ਚਤੁਦ੍ਵਾਰੰ ਅਤਿਭਯਾਨਕੰ ਮਹਾਨਿਰਯੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਪੱਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁੱਤੰ –

‘‘ਚਤੁਕ੍ਕਣ੍ਣੋ ਚਤੁਦ੍ਵਾਰੋ, ਵਿਭੱਤੋ ਭਾਗਸੋ ਮਿਤੋ।
ਅਯੋਪਾਕਾਰਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਅਯਸਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤੋ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਅਯੋਮਯਾ ਭੂਮਿ, ਜਲਿਤਾ ਤੇਜਸਾ ਯੁਤਾ।
ਸਮਨ੍ਤਾ ਯੋਜਨਸਤੰ, ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ’’ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੦, ੨੬੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੬)।

ਅਦੁੱਠਸ੍ਸਾਤਿ ਅਦੁੱਠਚਿੱਤਸ੍ਸ। **ਦੁਬ੍ਭੇ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। **ਤਮੇਵ ਪਾਪੰ ਫੁਸਤੀ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਅਦੁੱਠਦੁਬ੍ਭਿੰ ਪਾਪਪੁੱਗਲੰ ਪਾਪੰ ਨਿਹੀਨੰ ਪਾਪਫਲੰ ਫੁਸਤਿ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਅਭਿਭਵਤਿ। **ਭੇਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਭਾਵੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੇਨ ਚ ਭਿੰਸਾਪਨੇ, ਭਿੰਸਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵਿਪੁਲਗਮ੍ਭੀਰੋਤਿ ਅੱਥੋ। **ਵਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਦੋਸੇਨ। **ਉਪਹਿੰਸਤੀ**ਤਿ ਬਾਧਤਿ ਆਸਾਦੇਤਿ। **ਵਾਦੋ ਤਮ੍ਹਿ ਨ ਰੂਹਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਥਾਗਤੇ ਪਰੇਨ ਆਰੋਪਿਯਮਾਨੋ ਦੋਸੋ ਨ ਰੁਹਤਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਵਿਸਕੁਮ੍ਭੋ ਵਿਯ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰੰ ਜਨੇਤੀਤਿ ਅੱਥੋ।

ਏਵੰ ਛਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਨਿਰਯੂਪਗਭਾਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਪਰਿਮੁੱਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਤਾਦਿਸੰ ਮਿੱਤ’’**ਨ੍ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸੱਥੋ – **ਯਸ੍ਸ** ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ **ਮੱਗਾਨੁਗੋ** ਪਟਿਪੱਤਿਮੱਗੰ ਅਨੁਗਤੋ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ ਸਕਲਸ੍ਸ ਵੱਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ **ਖਯੰ** ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ, ਤਾਦਿਸੰ ਬੁਦ੍ਧੰ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੰ ਵਾ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਅੱਤਨੋ **ਮਿੱਤੰ ਕੁਬ੍ਬੇਥ** ਤੇਨ ਮੇੱਤਿੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, **ਤਞ੍ਚ ਸੇਵੇਥ** ਤਮੇਵ ਪਯਿਰੁਪਾਸੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਕਿੰ ਪਨੇਤੰ ਸੁੱਤੰ ਦੇਵਦੱਤਸ੍ਸ ਨਿਰਯੂਪਪੱਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਾਸਿਤੰ, ਉਦਾਹੁ ਪੱਛਾਤਿ? **ਇਤਿਵੁੱਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਇਤਿਵੁ॰ ਅੱਠ॰ ੮੯) ਤਾਵ –

‘‘ਦੇਵਦੱਤੇ ਹਿ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯੰ ਪਵਿੱਠੇ ਦੇਵਦੱਤਪਕ੍ਖਿਕਾ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ‘ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਅਭਿਸਪਿਤੋ ਦੇਵਦੱਤੋ ਪਥਵਿੰ ਪਵਿੱਠੋ’ਤਿ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਿੰਸੁ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਅਨਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ‘ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਏਤਦੇਵੰ, ਯਥਾ ਇਮੇ ਭਣਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਆਸਙ੍ਕੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੁੰ। ਤੰ ਪਵੱਤਿੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਿਸਪੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਦੇਵਦੱਤੋ ਮਯਾ ਅਭਿਸਪਿਤੋ, ਅੱਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨੇਵ ਨਿਰਯੰ ਪਵਿੱਠੋ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੰ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ ਇਮਾਯ ਅੱਠੁਪ੍ਪੱਤਿਯਾ ਇਦੰ ਸੁੱਤੰ ਅਭਾਸੀ’’ਤਿ –

ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਨਿਰਯੂਪਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਭਗਵਾ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਧ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਨਿਰਯੂਪਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਠਮਮੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਭਾਸਿਤਂ ਪਾਲ਼ਿਆਰੁਲ਼੍ਹਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ''ਅਵੀਚਿਨਿਰਯਂ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਆਸਂਸਾਯਂ ਅਤੀਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਆਸਂਸਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਵਸ੍ਸਮ੍ਭਾਵਿਨੀ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਅਵਸ੍ਸਮ੍ਭਾਵਿਨਿਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਭੂਤਂ ਵਿਯ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਾਲਿਪਞ੍ਹਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੧. ਉਪਾਲਿਪਞ੍ਹੇ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਨਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਭੇਦਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਵਾ ਬੋਧੇਨ੍ਤੋ, ਯਥਾ ਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

੩੫੨. ਅਟ੍ਠਾਰਸਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੂਮ੍ਹਿ ਦਸ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਤਾਯ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਪਅਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ''ਅਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਤਥਾ ਉਪਾਦਾਨਾਦਯੋ, ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਏਕਨ੍ਤਾਨਵਜ੍ਜਭਾਵਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਅਧਮ੍ਮਭਾਵੋ, ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਦੇਸਿਤਾਕਾਰੇਨ ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਥਨਂ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਅਕਥਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਮ੍ਮਭਾਵੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਤਯੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਪਾਟਿਹੀਰਂ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਥੇ**ਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਏਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਕਡ੍ਢਤਿ। **ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਕਰਣਤੋ **ਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ, ਇਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਅਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ।

ਰਾਗਵਿਨਯੋ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਵਿਨਯੋ ਨਾਮਾਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਵਿਨਯਨਤੋ ਸਂਵਰਣਤੋ ਪਜਹਨਤੋ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਤੋ ਚ **ਵਿਨਯੋ** ਨਾਮ, ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਇਤਰੋ **ਅਵਿਨਯੋ**। ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਨਂ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾਤਿ ਆਹ **"ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਵਿਨਯੋ ਨਾਮਾ"**ਤਿ। ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ **ਅਵਿਨਯੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਤ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਯਾਸਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਸਾਵਸੇਸਾ, ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ **ਸਾਵਸੇਸਾ**।

੩੫੪. **ਆਪਾਯਿਕੋ**ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਸੁ (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮) ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭੇਦਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਗ੍ਗੇ ਰਤੋਤਿ **ਵਗ੍ਗਰਤੋ**। ਅਧਮ੍ਮਿਕਤਾਯ ਅਧਮ੍ਮੇ ਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਸਙ੍ਖਾਤੇ ਏਵ ਚ ਅਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋਤਿ **ਅਧਮ੍ਮਟ੍ਠੋ। ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਾ ਪਧਂਸਤੀ**ਤਿ ਹਿਤਤੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਚਤੂਹਿਪਿ ਯੋਗੇਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਤ੍ਤਾ **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ** ਨਾਮ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ, ਤਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਧਂਸਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਸਙ੍ਘਟਟ੍ਠੇਨ **ਸਙ੍ਘਂ,** ਤਤੋ ਏਵ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਵਿਧਾਨਯੋਗੇਨ **ਸਮਗ੍ਗਂ** ਸਹਿਤਂ **ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ** ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਙ੍ਘਭੇਦੇਨ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਯੁਕਪ੍ਪਂ। **ਨਿਰਯਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯਮ੍ਹਿ।

ਸੁਖਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਾਮਗ੍ਗੀਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯) ਸੁਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ''ਸੁਖਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ''ਸੁਖੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮੁਪ੍ਪਾਦੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੯੪)। **ਸਮਗ੍ਗਾਨਞ੍ਚਨੁਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਸਮਗ੍ਗਾਨਂ ਸਾਮਗ੍ਗਿਅਨੁਮੋਦਨੇਨ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ ਸਾਮਗ੍ਗਿਅਨੁਰੂਪਂ ਵਾ, ਯਥਾ ਤੇ ਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਗਹਣਂ ਠਪਨਂ ਅਨੁਬਲਪ੍ਪਦਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸਙ੍ਘਰਾਜਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਮਗ੍ਗਂ ਸਹਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਆਯੁਕਪ੍ਪਮੇਵ। **ਸਗ੍ਗਮ੍ਹਿ ਮੋਦਤੀ**ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੇ ਅਞ੍ਞੇ ਦੇਵੇ ਦਸਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਇਚ੍ਛਿਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਮੋਦਤਿ ਪਮੋਦਤਿ ਲ਼ਲ਼ਤਿ ਕੀਲ਼ਤਿ।

੩੫੫. **ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋ**ਤਿਆਦਿ ਪਾਲ਼ਿਅਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਪਞ੍ਚਹਿ, ਉਪਾਲਿ, ਆਕਾਰੇਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਵੋਹਰਨ੍ਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਨ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ **ਪਰਿਵਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੪੫੮) ਆਗਤਮ੍ਪਿ

ਸਙ੍ਘਭੇਦਲਕ੍ਖਣੰ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਕਿੰ ਨਾਨਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪਰਿਵਾਰੇ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘੇ ਅਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਵਿਸੁੰ ਪਰਿਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਤਵੋਹਾਰਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸੰ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭੇਦੋ ਚ ਹੋਤਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚ। ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞਾਯ ਪਨ ''ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭੇਦੋਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮੰ। ਤਤੋ ਊਨਪਰਿਸਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਵ ਸਙ੍ਘਭੇਦੋ ਨ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੰ। ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਨਵਨ੍ਨੰ ਜਨਾਨੰ ਯੋ ਸਙ੍ਘੰ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਵਤ੍ਤਕਾਨੰ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨੰ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ਅਨਵਜ੍ਜਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਉਪਾਲਿਪਞ੍ਹਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ৱਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਆਗਨ੍ਤੁਕৱਤ੍ਤਕਥਾৱਣ੍ਣਨਾ

੩੫੬-੩੫੭. ৱਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਉਪਰਿਪਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਟਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗਤੋ, ਦ੍ৱਾਰਬਾਹਸ੍ਸ ਉਪਰਿਪਦੇਸਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ৱਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਾਪਨਤ੍ਥਂ ਆਤਪੇ ৱਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਭਿৱਾਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ৱਸ੍ਸੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਯਦਿ ਦਹਰੋ ਹੋਤਿ, ਸਯਮੇৱ ৱਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਇਮਿਨਾৱ ৱਨ੍ਦਾਪਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਨਿਲ੍ਲੋਕੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬੋ। **ਯਥਾਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਪਦੇਸਭਾਗਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ৱਾ। **ਸਨ੍ਤਾਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਣ੍ਣਨਾਭਿਸੁਤ੍ਤਂ। **ਉਲ੍ਲੋਕਾ**ਤਿ ਗੇਹਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਪਠਮਂ ਉਪਰਿਭਾਗੋ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ৱੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਆৱਾਸਿਕৱਤ੍ਤਕਥਾৱਣ੍ਣਨਾ

੩੫੯. ਮਹਾਆৱਾਸੇਤਿ ਮਹਾৱਿਹਾਰਸਦਿਸੇ ਮਹਾਆৱਾਸੇ।

ਅਨੁਮੋਦਨৱਤ੍ਤਕਥਾৱਣ੍ਣਨਾ

੩੬੨. ਪਞ੍ਚਮੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ। **ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਾ** ਨਾਮ ਬਹੂਸੁ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਪਰਿਕਥਾਕਥਨਂ।

ਭਤ੍ਤਗ੍ਗৱਤ੍ਤਕਥਾৱਣ੍ਣਨਾ

੩੬੪. ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਰਿৱਿਸਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ ਆৱਸਿਤ੍ৱਾ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਹਤ੍ਥਧੋৱਨਉਦਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਾৱਿਸ੍ਸ ਭੋਜਨਾৱਸਾਨੇ ਹਤ੍ਥਧੋৱਨਉਦਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਤੇਨੇৱਾਹ “**ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਿਪਾਸਿਤੇਨ ਪਨ…ਪੇ॰… ਹਤ੍ਥਾ ਨ ਧੋৱਿਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿ। ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਨ ‘‘ਪਾਨੀਯਂ ਪਿৱਿਤ੍ৱਾ ਹਤ੍ਥਾ ਨ ਧੋৱਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ‘‘ਹਤ੍ਥਾ ਧੋৱਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਪਾਠੇਨ ਭৱਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ‘‘ਨ ਤਾৱ ਉਦਕਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਹਤ੍ਥਧੋৱਨਉਦਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ৱੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ৱਤ੍ৱਾ ‘‘ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਿਪਾਸਿਤੇਨ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ৱੁਤ੍ਤৱਿਸੇਸੋ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਥ ਮਤਂ “**ਨ ਤਾৱ ਥੇਰੇਨ ਉਦਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਂ ਪਾਨੀਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ৱੁਤ੍ਤਂ, ਉਦਾਹੁ ਹਤ੍ਥਧੋৱਨਉਦਕਗ੍ਗਹਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾਨਿৱਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ‘ਇਦਂ ਹਤ੍ਥਧੋৱਨਉਦਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ৱੁਤ੍ਤ’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਕਥਿਤ’’ਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਨ, ਤਤ੍ਥ ਆਸਙ੍ਕਾਯ ਏৱ ਅਸਮ੍ਭৱਤੋ। ਨ ਹਿ ਭਗৱਾ ‘‘ਯਾৱ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਭੁਤ੍ਤਾৱਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾৱ ਪਾਨੀਯਂ ਨ ਪਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ৱਕ੍ਖਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ৱਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। ਯਦਿ ਚੇਤਂ ਪਾਨੀਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ৱੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਨ ਤਾৱ ਥੇਰੇਨ ਉਦਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ ਚ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ‘‘ਇਦਂ ਹਤ੍ਥਧੋৱਨਉਦਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ৱੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ৱਤ੍ৱਾ ਤੇਨ ਨਿৱਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਿਪਾਸਿਤੇਨ ਪਨ ਗਲੇ ৱਿਲਗ੍ਗਾਮਿਸੇਨ ৱਾ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿৱਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇৱ ৱਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਪਾਨੀਯਂ ਪਿৱਿਤ੍ৱਾ ਹਤ੍ਥਾ ਨ ਧੋৱਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਏৱਂ ਪਨ ਨ ৱਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਧੁਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦ੍ৱਾਰਸਮੀਪੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕৱਤ੍ਤਕਥਾৱਣ੍ਣਨਾ

੩੬੬. ਪਰਾਮਸਤੀਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਠਪੇਤਿ** ৱਾਤਿ ‘‘ਤਿਟ੍ਠਥ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ৱਦਨ੍ਤੀ ਠਪੇਤਿ ਨਾਮ।

ਆਰਞ੍ਞਿਕৱਤ੍ਤਕਥਾৱਣ੍ਣਨਾ

੩੬੭. ਕੇਨਜ੍ਜ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕੇਨ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਅਜ੍ਜ ਚਨ੍ਦੋ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏৱਂ ৱਦਨ੍ਤੇਨ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸੇਨਾਸਨਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੯-੩੭੦. ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇਤਿ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ। **ਨ ਵੁਡ੍ਢਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਓਵਰਕੇ ਤਦੁਪਚਾਰੇ ਚ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭੋਜਨਸਾਲਾਦੀਸੁਪਿ ਏਵਮੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਭੋਜਨਸਾਲਾਦੀਸੁਪਿ ਉਦ੍ਦੇਸਦਾਨਾਦਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੩-੩੭੪. ਇਦਂ ਅਤਿਵਿਵਟਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਗੁਮ੍ਬਾਦੀਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਪਕਾਸਨਂ। **ਨਿਬਦ੍ਧਗਮਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਬਦ੍ਧਗਮਨਤ੍ਥਾਯ। **ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਟ੍ਠਾਨਂ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਤਾਨਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਵਾਸਿਕਗਮਿਯਾਨੁਮੋਦਨਭਤ੍ਤਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਾਰਞ੍ਞਿਕ ਸੇਨਾਸਨ ਜਨ੍ਤਾਘਰ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿ ਉਪਜ੍ਝਾਚਰਿਯ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਾਨਿ **ਚੁਦ੍ਦਸ ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨਿ** ਨਾਮ, ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਪਨ ਕਦਾਚਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤਾਦਿਕਾਲੇਯੇਵ ਚਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ **ਅਸੀਤਿ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ ''ਇਮਾਨਿਯੇਵ ਚੁਦ੍ਦਸ ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਯਮਾਨਾਨਿ ਅਸੀਤਿ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਆਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੩. ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਤਦਹੂ**ਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫) ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਹਨਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ। **ਉਪੋਸਥੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਉਪੋਸਥੋ, ਉਪਵਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੀਲੇਨ ਵਾ ਅਨਸਨੇਨ ਵਾ ਉਪੇਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ **ਉਪੋਸਥ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਵਸਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੧; ੧੦.੪੬) ਸੀਲੇ ਆਗਤੋ। ''ਉਪੋਸਥੋ ਵਾ ਪਵਾਰਣਾ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੫) ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾਦਿਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇ। ''ਗੋਪਾਲਕੂਪੋਸਥੋ ਨਿਗਣ੍ਠੁਪੋਸਥੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੧) ਉਪਵਾਸੇ। ''ਉਪੋਸਥੋ ਨਾਮ ਨਾਗਰਾਜਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੮) ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ। ''ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੮) ਦਿਵਸੇ। ਇਧਾਪਿ ਦਿਵਸੇਯੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਭੂਤੇ ਅਹਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਰਤਨਪਾਸਾਦੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਏਕਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲਪੁਗ੍ਗਲਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਚਾਹਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਇਧ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਯੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਤ੍ਤਧਾਵਸ੍ਸ ਮੁਦ੍ਧਾ ਫਲਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਤੁਣ੍ਹੀਯੇਵ ਅਹੋਸਿ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ। **ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਤੇ ਅਰੁਣਸੀਸੇ। **ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਮੁਖਿਯਾ। **ਉਦ੍ਧਸ੍ਤਂ ਅਰੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ''ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਥੇਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਯਾਚਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਸਾ**ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਥੇਰੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਯਾਚਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ''ਅਸੁਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਸਾ''ਤਿ ਆਹ । ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿਂ ਤਥਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ? ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਂ।

ਅਦ੍ਦਸਾਤਿ ਕਥਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣੇਨ ਤਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੇ ਦਿਟ੍ਠੇ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **''ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲ**''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਅਨਾਗਤੇ ਸਤ੍ਤਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਰੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਲਾਭੀ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਅਤੀਤੇਪੀਤਿ। **ਦੁਸ੍ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲਂ, ਸੀਲਵਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਪਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਲਾਮਕਸਭਾਵਂ। **ਅਸੁਚਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਹਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸੁਚਿਂ। **ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਰਸਮਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਇਮਿਨਾ ਕਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰੇਸਂ ਆਸਙ੍ਕਨੀਯਤਾਯ ਸਙ੍ਕਾਯ ਸਰਿਤਬ੍ਬਸਮਾਚਾਰਂ। ਅਥ ਵਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਮਨ੍ਤਯਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇ ਮਯਾ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਸਙ੍ਕਾਯ ਸਰਿਤਬ੍ਬਸਮਾਚਾਰਂ। ਲਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਰਣਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ**। ਕੁਚ੍ਛਿਤਸਮਣਵੇਸਧਾਰਿਤਾਯ ਨ ਸਮਣਨ੍ਤਿ **ਅਸ੍ਸਮਣਂ**। ਸਲਾਕਗ੍ਗਹਣਾਦੀਸੁ ''ਕਿਤ੍ਤਕਾ ਸਮਣਾ''ਤਿ ਗਣਨਾਯ ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਸਮਣੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਞ੍ਞਾਯ **ਸਮਣਪਟਿਞ੍ਞਂ**। ਅਸੇਟ੍ਠਚਾਰਿਤਾਯ **ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ**। ਅਞ੍ਞੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥੇ ਸੁਪਾਰੁਤੇ ਕੁਸੁਮ੍ਭਕਪਟਧਰੇ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦੀਸੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਾਨੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਉਪੋਸਥਾਦੀਸੁ ਚ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਪਟਿਞ੍ਞਂ**। ਪੂਤਿਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਅਨ੍ਤੋਪੂਤਿਂ**। ਛਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਵਸ੍ਸਵੇਨ ਤਿਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਅਵਸ੍ਸੁਤਂ**। ਸਞ੍ਜਾਤਰਾਗਾਦਿਕਚਵਰਤ੍ਤਾ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਹਿ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ **ਕਸਮ੍ਬੁਜਾਤਂ। ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ।

ਦਿਟ੍ਠੋਸੀਤਿ ''ਅਯਂ ਨ ਪਕਤਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਸਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥਿ ਤੇ ਤਵ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਸਂਵਾਸੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ਸਂਵਾਸੋ ਤਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਆਵੁਸੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪਦਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ''ਥੇਰੋ ਸਯਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਓਰਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਇਮੇਸਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। **ਬਾਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਭਗਵਤਾ ਮਯਾ ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯਾਵਤਤਿਯਂ 'ਉਟ੍ਠੇਹੀ'ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਕਾਲੋ , ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਬਾਹਾਯਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। **ਬਹਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾ ਦ੍ਵਾਰਸਾਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵਾ, **ਬਹੀ**ਤਿ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਾਮਿਤਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਥ ਵਾ **ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾ**ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਤੋਪਿ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵਾ, ਨ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਤੋ ਏਵ। ਉਭਯਥਾਪਿ ਵਿਹਾਰਤੋ ਬਹਿਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੂਚਿਘਟਿਕਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਲਸੂਚਿਞ੍ਚ ਉਪਰਿਘਟਿਕਞ੍ਚ ਆਦਹਿਤ੍ਵਾ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਵਾਟਂ ਥਕੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਾਵ ਬਾਹਾਗਹਣਾਪਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ''ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਵ ਹਿ ਤੇਨ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਏਵਂ ਅਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਬਾਹਾਗਹਣਾਪਿ ਨਾਮ ਸੋ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਚ੍ਛਰਿਯਮਿਦਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਗਰਹਣਚ੍ਛਰਿਯਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਟ੍ਠਚ੍ਛਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੪. ਅਟ੍ਠਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫) ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ? ਯ੍ਵਾਯਂ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸੋ, ਸੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਤਂ ਅਪਰੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਅਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਤੇਸਂ ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਚ੍ਛਰਿਯਅਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ **"ਅਟ੍ਠਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਸੁਰਾ**ਤਿ ਦੇਵਾ ਵਿਯ ਨ ਸੁਰਨ੍ਤਿ ਨ ਈਸਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਰੋਚਨ੍ਤੀਤਿ ਅਸੁਰਾ। ਸੁਰਾ ਨਾਮ ਦੇਵਾ, ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਤਿ ਵਾ **ਅਸੁਰਾ,** ਵੇਪਚਿਤ੍ਤਿਪਹਾਰਾਦਾਦਯੋ। ਤੇਸਂ ਭਵਨਂ ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ, ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਾ ਸਿਨੇਰੁਪਾਦੇ ਮਣ੍ਡਪਾਦੀਨਿ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾਵ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਤੇਸਂ ਅਭਿਰਤਿ ਇਮੇ ਗੁਣੇ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਆਹ **"ਯੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਰਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰਤਿਂ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਮਾਨਾ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਨ੍ਨੋਤਿਆਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਿਨ੍ਨਭਾਵਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। **ਨ ਆਯਤਕੇਨੇਵ ਪਪਾਤੋ**ਤਿ ਨਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਟਮਹਾਸੋਬ੍ਭੋ ਵਿਯ ਆਦਿਤੋ ਏਵ ਪਪਾਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਤੀਰਦੇਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕਙ੍ਗੁਲਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਵਿਦਤ੍ਥਿਰਤਨਯਟ੍ਠਿਉਸਭਅਡ੍ਢਗਾਵੁਤਗਾਵੁਤਅਡ੍ਢਯੋਜਨਯੋਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਿਨੇਰੁਪਾਦਮੂਲੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਗਮ੍ਭੀਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਠਿਤਧਮ੍ਮੋਤਿ ਠਿਤਸਭਾਵੋ ਅਵਟ੍ਠਿਤਸਭਾਵੋ। **ਕੁਣਪੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਕਲ਼ੇਵਰੇਨ। **ਵਾਹੇਤੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਵੀਚਿਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਥਲੇ ਖਿਪਤਿ। **ਗਙ੍ਗਾ ਯਮੁਨਾ**ਤਿ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਮੁਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦੀ ਪਞ੍ਚਧਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਗਙ੍ਗਾਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਚਧਾ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨਦੀ ਨਿਨ੍ਨਗਾ**ਤਿਆਦਿਕਂ ਗੋਤ੍ਤਂ, **ਗਙ੍ਗਾ ਯਮੁਨਾ**ਤਿਆਦਿਕਂ ਨਾਮਂ। **ਸਵਨ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਯਾ ਕਾਚਿ ਸਵਮਾਨਾ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੋ ਮਹਾਨਦਿਯੋ ਵਾ ਕੁਨ੍ਨਦਿਯੋ ਵਾ। **ਅਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤਿ ਓਸਰਨ੍ਤਿ। **ਧਾਰਾ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਿਧਾਰਾ। **ਪੂਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਣ੍ਣਭਾਵੋ। ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਤਾ – ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਦੇਵੋ ਮਨ੍ਦੋ ਜਾਤੋ, ਜਾਲਕ੍ਖਿਪਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪੇ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਾ ਵੁਟ੍ਠਿ, ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ ਨੁ ਖੋ ਪਿਟ੍ਠਿਪਸਾਰਣਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਤੀਰਂ ਭਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਮੇਖਲਂ ਆਹਚ੍ਚ ਉਦਕਂ ਠਿਤਂ, ਤਤੋ ਏਕਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਦਕਂ ਨੇਵ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਤਰਤਿ, ਨ ਉਦ੍ਧਂ ਉਤ੍ਤਰਤਿ। **ਏਕਰਸੋ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸੋ।

ਮੁਤ੍ਤਾਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਹਨ੍ਤਵਟ੍ਟਦੀਘਾਦਿਭੇਦਾ ਅਨੇਕਵਿਧਮੁਤ੍ਤਾ। **ਮਣੀ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਨੀਲਾਦਿਭੇਦੋ ਅਨੇਕਵਿਧੋ ਮਣਿ। **ਵੇਲੁਰਿਯੋ**ਤਿ ਵਂਸਵਣ੍ਣਸਿਰੀਸਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਾਦਿਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨੇਕਵਿਧੋ। **ਸਙ੍ਖੋ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਟ੍ਟਕਤਮ੍ਬਕੁਚ੍ਛਿਧਮਨਸਙ੍ਖਾਦਿਭੇਦੋ ਅਨੇਕਵਿਧੋ। **ਸਿਲਾ**ਤਿ ਸੇਤਕਾਲ਼ਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣਾਦਿਭੇਦਾ ਅਨੇਕਵਿਧਾ। **ਪਵਾਲ਼ਮ੍ਪਿ** ਖੁਦ੍ਦਕਮਹਨ੍ਤਰਤ੍ਤਘਨਰਤ੍ਤਾਦਿਭੇਦਂ ਅਨੇਕਵਿਧਂ। **ਲੋਹਿਤਕੋ** ਪਦੁਮਰਾਗਾਦਿਭੇਦੋ ਅਨੇਕਵਿਧੋ। **ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਂ** ਕਬਰਮਣਿ। ਚਿਤ੍ਤਫਲਿਕਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਹਤਂ ਭੂਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। **ਤਿਮਿ ਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ ਤਿਮਿਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਮਚ੍ਛਜਾਤਿਯੋ। ਤਿਮਿਂ ਗਿਲਨਸਮਤ੍ਥੋ **ਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ,** ਤਿਮਿਞ੍ਚ ਤਿਮਿਙ੍ਗਲਞ੍ਚ ਗਿਲਨਸਮਤ੍ਥੋ ਤਿਮਿਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਾਗਾ**ਤਿ ਊਮਿਪਿਟ੍ਠਿਵਾਸਿਨੋਪਿ ਵਿਮਾਨਟ੍ਠਕਨਾਗਾਪਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਟ੍ਠਚ੍ਛਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੫. ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਤ੍ਥਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਸੋਲ਼ਸਪਿ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਪਿ ਤਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮੇ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ ਪਨ ਗਹਿਤਾਨਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਅਨੁਰੂਪਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠੇਵ ਤੇ ਉਪਮੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **"ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਟ੍ਠ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਅਬ੍ਭੁਤਾ ਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਯ** ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਗਹਿਤਾ, **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਯ** ਤੇਰਸ ਧੁਤਧਮ੍ਮਾ, **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਦਾਯ** ਸਤ੍ਤ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਮਹਾਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸ ਆਰਮ੍ਮਣਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਚ ਗਹਿਤਾ। **ਨ ਆਯਤਕੇਨੇਵ ਅਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੋ**ਤਿ ਮਣ੍ਡੂਕਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ ਵਿਯ ਆਦਿਤੋਵ ਸੀਲਪੂਰਣਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪਟਿਵੇਧੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਮ ਸਾਵਕਾਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਿਕੇ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਨ ਸਂਵਸਤੀ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਸਂਵਾਸਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਉਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਅਪਨੇਤਿ। **ਆਰਕਾਵਾ**ਤਿ ਦੂਰੇ ਏਵ। **ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ**ਤਿ ਤਥਾਗਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਸਾਵਕੇਸੁ ਦੇਸਿਤੇ ਅਕ੍ਖਾਤੇ ਪਕਾਸਿਤੇ। **ਨ ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਊਨਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪੂਰਤ੍ਤਂ ਵਾ**ਤਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇਪਿ ਮਹਾਕਪ੍ਪੇ ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਸੁ ਏਕਸਤ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਦਾਪਿ ''ਤੁਚ੍ਛਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੂ''ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਪਨ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਗਮੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਮਤਂ ਆਰਾਧੇਨ੍ਤਿ, ਤਦਾਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ''ਪੂਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੂ''ਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਰਸੋ। ਸਬ੍ਬਾ ਹਿ ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਯਾਵਦੇਵ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਰਤਨਾਨੀਤਿ ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਾਨਿ। ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਹਿ ਭਾਵਿਯਮਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਪਿ ਅਨੇਕਵਿਧਂ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਪਰਭਾਗੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
> ਲਭਤੀ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਅਮਤਂ ਤਂ ਵਿਜਾਨਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੪)।

ਲੋਕਿਯਰਤਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਨ ਤਸ੍ਸ ਕਲਭਾਗਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਘਤਿ। ਅਪਿਚ –

> ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਮਹਗ੍ਘਞ੍ਚ, ਅਤੁਲਂ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਂ।
> ਅਨੋਮਸਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਂ, ਰਤਨਨ੍ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੩)।

ਯਦਿ ਚ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਰਤਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਞ੍ਞੇਵ ਭੂਤੋ ਰਤਨਭਾਵੋ। ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਹਿ ਸੋ ਆਨੁਭਾਵੋ, ਯਂ ਸਾਵਕਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ, ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਂ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ

ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣਤ੍ਤਾ। ਪਰਮ੍ਪਰਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਦਾਨਾਦਿਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋਤਿ ਏਵੰ ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ ਚ ਰਤਨਭਾਵੋ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਾਤਿਸਯੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਰਤਨਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ - ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਸਤਿਯੇਵ ਪਟ੍ਠਾਨੰ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ**। ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਨ ਕਾਯਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ"**ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਕਾਯਵੇਦਨਾਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸੁਭਸੁਖਨਿਚ੍ਚਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਨੰ ਪਹਾਨਤੋ ਅਸੁਭਦੁਕ੍ਖਾਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤਭਾਵਗ੍ਗਹਣਤੋ ਚ ਨੇਸੰ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਭਾਵੋ ਵਿਭਤ੍ਤੋ।

ਸਮ੍ਮਾ ਪਦਹਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ, ਸਯੰ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਦਹਤਿ, ਪਸਤ੍ਥੰ ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਵਾ ਪਦਹਨਨ੍ਤਿ **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੰ,** ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਧਾਨਭਾਵਕਰਣਤੋ **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੰ,** ਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਪਹਾਨਵਸੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਕੁਸਲਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਨਠਾਪਨਵਸੇਨ ਚ ਚਤੁਕਿਚ੍ਚਸਾਧਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ"**ਤਿ।

ਇਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਇਦ੍ਧਿ,** ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਤਾਯ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾ ਇਦ੍ਧਾ ਵੁਦ੍ਧਾ ਉਕ੍ਕੰਸਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਇਦ੍ਧਿ**। ਪਠਮੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਇਦ੍ਧਿ ਏਵ ਪਾਦੋ **ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ,** ਇਦ੍ਧਿਕੋਟ੍ਠਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਦੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯੋਤਿ **ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ**। ਤੇਨ ਹਿ ਉਪਰੂਪਰਿਵਿਸੇਸਸਙ੍ਖਾਤੰ ਇਦ੍ਧਿੰ ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ ਯਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਦਾਦਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਧਿਪਤਿਧਮ੍ਮੇ ਧੁਰੇ ਜੇਟ੍ਠਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ"**ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੰ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣੇ ਇਨ੍ਦਟ੍ਠੰ ਕਾਰੇਤੀਤਿ **ਸਦ੍ਧਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ**। ਕੋਸਜ੍ਜੰ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣੇ, ਪਮਾਦੰ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੇ, ਵਿਕ੍ਖੇਪੰ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੇ, ਅਞ੍ਞਾਣੰ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣੇ ਇਨ੍ਦਟ੍ਠੰ ਕਾਰੇਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ**।

ਤਾਨਿਯੇਵ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਹਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤੋ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਥਿਰਭਾਵੇਨ ਚ **ਬਲਾਨਿ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਤਿ ਬੋਧਿਯਾ, ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਤਿ **ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ**। ਯਾ ਹਿ ਏਸਾ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਯਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਕਾਮਸੁਖਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਉਚ੍ਛੇਦਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸਾਦੀਨੰ ਅਨੇਕੇਸੰ ਉਪਦ੍ਦਵਾਨੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾਯ ਸਤਿਧਮ੍ਮਵਿਚਯਵੀਰਿਯਪੀਤਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮਾਧਿਉਪੇਕ੍ਖਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਕਿਲੇਸਨਿਦ੍ਦਾਯ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ **"ਬੋਧੀ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਬੋਧਿਯਾ ਅਙ੍ਗਾਤਿ **ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ** ਝਾਨਙ੍ਗਮਗ੍ਗਙ੍ਗਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਯੋਪੇਸ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ **"ਬੋਧੀ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਤਿਪਿ **ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ** ਸੇਨਙ੍ਗਰਥਙ੍ਗਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ ''ਬੁਜ੍ਝਨਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੫.੧੮੨; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੬੬; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੫), ''ਬੋਧਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੧੭) ਨਯੇਨਪਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਤੰਤੰਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਫਲਪਟਿਲਾਭਕਰਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਰਿਯੋ**। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨਿ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨਿਯੇਵ ਵਾ **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ**। ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸੇ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਵਾ ਮਗ੍ਗੀਯਤਿ, ਸਯੰ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਮਗ੍ਗਤੀਤਿ **ਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਏਵਮੇਤੇਸੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸੋਤਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਠਮਮਗ੍ਗਟ੍ਠੋ , ਯੋ ਅਟ੍ਠਮਕੋਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਕਦਾਗਾਮੀ**ਤਿ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਆਗਮਨਸੀਲੋ ਦੁਤਿਯਫਲਟ੍ਠੋ। **ਅਨਾਗਾਮੀ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਕਾਮਲੋਕਂ ਅਨਾਗਮਨਸੀਲੋ ਤਤਿਯਫਲਟ੍ਠੋ। ਯੋ ਪਨ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ ਏਕਬੀਜੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੋ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਾਗੋ, ਸੋ ਤੇਸਂਯੇਵ ਭੇਦੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਮਤਕੁਣਪਸਦਿਸੇਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਾਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਅਸਂਵਾਸਾਰਹਸਂਵਾਸਾਰਹਭਾਵਾਨਂ ਕਾਰਣਪਰਿਦੀਪਨਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਛਨ੍ਨਮਤਿਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨਵਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ

ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤੋ ਅਪਰਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਂ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਂ ਅਤਿਵਿਯ ਵਸ੍ਸਤਿ। **ਵਿਵਟਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਯਥਾਵਿਨਯਂ ਪਟਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨਵਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਤਂ ਵਿਵਟਂ ਪੁਨ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਂ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਂ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਏਤਦੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ **ਛਨ੍ਨਂ** ਛਾਦਿਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਵਰੇਥ। **ਏਵਂ ਤਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਨੇਨ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ ਨ ਤੇਮੇਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਸਮਾਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਟ੍ਠਚ੍ਛਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਵਨਾਰਹਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੬. ਅਥ ਭਗਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਇਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਅਬ੍ਬੁਦੋ ਜਾਤੋ, ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਉਪੋਸਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਤਥਾਗਤੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਉਪੋਸਥਂ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ, ਅਨੁਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥੋ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਯਨ੍ਨੂਨਾਹਂ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਞੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਞੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੁਜਾਨਿ । ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ…ਪੇ॰… ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਦਾਨਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਇਦਾਨਿ ਅਹਂ। ਉਪੋਸਥਂ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਨ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ **ਨ**-ਕਾਰੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਦੁਵਿਧਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਕਂ **ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ,** ਤਂ ਸਾਵਕਾਵ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਯਂ ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਂ ਉਦ੍ਦਿਸੀਯਤਿ। ''ਖਨ੍ਤੀ ਪਰਮਂ…ਪੇ॰… ਸਬ੍ਬਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣਂ…ਪੇ॰… ਅਨੁਪਵਾਦੋ ਅਨੁਪਘਾਤੋ…ਪੇ॰… ਏਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੦; ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੩-੧੮੫) ਇਮਾ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ **ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ** ਨਾਮ, ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਵ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਾਵਕਾ। ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ। ਦੀਘਾਯੁਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਅਯਮੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ, ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਪਠਮਬੋਧਿਯਂਯੇਵ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਇਤਰੋ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਮਤ੍ਤਂ ਇਮਂ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਨ ਉਦ੍ਦਿਸਿ।

ਅਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਕਾਰਣਂ। **ਅਨਵਕਾਸੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲਂ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ ''ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ''ਅਵਕਾਸੋ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨਂ। **ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਸੋਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਦਤ੍ਥਤੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਰੇ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ।

ਧਮ੍ਮਿਕਾਧਮ੍ਮਿਕਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੭. ਕਤਞ੍ਚ ਅਕਤਞ੍ਚ ਉਭਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਕਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਕਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਦੁਭਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ।

ਧਮ੍ਮਿਕਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੯. ਪਰਿਸਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਠਪਿਤਂ, ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ।

੩੯੩. ਪਚ੍ਚਾਦਿਯਤੀਤਿ ਪਤਿ ਆਦਿਯਤਿ, ''ਅਕਤਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਨ ਆਰਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਤ੍ਤਾਦਾਨਅਙ੍ਗਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੮. ਪਰਂ ਚੋਦੇਤੁਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਦਾਤਬ੍ਬਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਅਧਿਕਰਣਂ **ਅਤ੍ਤਾਦਾਨਂ**। ਤੇਨਾਹ "**ਸਾਸਨਂ ਸੋਧੇਤੁਕਾਮੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਵ**ਸ੍ਸਾਰਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਕਾਲੋ।

ਚੋਦਕੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੯. ਪਟਿਮਾਸਿਤੁਨ੍ਤਿ ਪਰਾਮਸਿਤੁਂ। **ਪਲਿਬੋਧੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍**ਵਾ...**ਪੇ॰... ਅਧਿਗਤਂ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਵਿਹਤਾਘਾਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਚੋਦਕੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੦. ਨੋ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੋ **ਅਨ੍ਤਰ**-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ "**ਨ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍**ਵਾ"ਤਿ।

ਚੋਦਕਚੁਦਿਤਕਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੧. ਕਰੁਣਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਕਰੁਣਜ੍ਝਾਨਂ। **ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕਮ੍ਮੁਪਚਾਰਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਕਰੁਣਂ। **ਮੇਤ੍ਤਞ੍ਚ ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕੰ

ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੨. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਗਮਨੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। **ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਗੋਤਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਗੋਤਮੀ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤੰ। ਨਾਮਕਰਣਦਿਵਸੇ ਪਨਸ੍ਸਾ ਲਦ੍ਧਸਕ੍ਕਾਰਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਅਯੰ ਧੀਤਰੰ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਞ੍ਞੋ ਮਹੇਸੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਚੇ ਪੁਤ੍ਤੰ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਉਭਯਥਾਪਿ ਮਹਤੀਯੇਵਸ੍ਸਾ ਪਜਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰਿੰਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਤ੍ਤਪਜਾਯ ਚੇਵ ਧੀਤੁਪਜਾਯ ਚ ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ''ਮਹਾਪਜਾਪਤੀ''ਤਿ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ, ਇਧ ਪਨ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਗੋਤਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਕਪਿਲਪੁਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਠਮਮੇਵ ਨਨ੍ਦੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ, ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰੰ। **ਚੁਮ੍ਬਟਕਕਲਹੇ** ਪਨ ਉਭਯਨਗਰਵਾਸਿਕੇਸੁ ਯੁਦ੍ਧਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਥਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇ ਰਾਜਾਨੋ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ **ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤੰ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੯੪੧ ਆਦਯੋ) ਕਥੇਸਿ। ਰਾਜਾਨੋ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਸਤੇ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਸਤੇ ਦਾਰਕੇ ਅਦੰਸੁ। ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਕੁਮਾਰਸਤਾਨਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ। ਅਥ ਨੇਸੰ ਪਜਾਪਤਿਯੋ ਸਾਸਨੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨਭਿਰਤਿੰ ਉਪ੍ਪਾਦਯਿੰਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੇਸੰ ਅਨਭਿਰਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤੇ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੂ ਕੁਣਾਲਦਹੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਣਾਲਕਾਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੇ ਪਾਸਾਣਤਲੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ **ਕੁਣਾਲਜਾਤਕ**ਕਥਾਯ (ਜਾ॰ ੨.੨੧.ਕੁਣਾਲਜਾਤਕ) ਤੇਸੰ ਅਨਭਿਰਤਿੰ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਪੁਨ ਮਹਾਵਨੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ। ਤੇਸੰ ਚਿਤ੍ਤਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਪੁਨਪਿ ਪਜਾਪਤਿਯੋ ਸਾਸਨੰ ਪਹਿਣਿੰਸੁ। ਤੇ ''ਅਭਬ੍ਬਾ ਮਯੰ ਘਰਾਵਾਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਟਿਸਾਸਨੰ ਪਹਿਣਿੰਸੁ। ਤਾ ''ਨ ਦਾਨਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਰਘਰੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤੰ, ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾਪਿ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਅਯ੍ਯੇ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਥਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਚ ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਕਾਲੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਪਕ੍ਕਾਮੀ**ਤਿ ਪੁਨ ਕਪਿਲਪੁਰਮੇਵ ਪਾਵਿਸਿ।

ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤੰ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਜਨਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਾਮੀ**ਤਿ ਮਹਾਜਨਸਙ੍ਗਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਮਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸਿਰਿਯਾ ਅਨੋਪਮੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵਿਲਾਸੇਨ ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਹਿ ਸਾਕਿਯਾਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਨਿਵੇਸਨਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਦਸਬਲੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵੇਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਾਪਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵੇਸੰਯੇਵ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਹਿਪਿ ਤਾਹਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਹਿ ਸਾਕਿਯਾਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ। **ਪਕ੍ਕਾਮੀ**ਤਿ ਗਮਨੰ ਅਭਿਨੀਹਰਿ। ਗਮਨਾਭਿਨੀਹਰਣਕਾਲੇ ਪਨਸ੍ਸਾ ''ਸੁਕੁਮਾਰਾ ਰਾਜਿਤ੍ਥਿਯੋ ਪਦਸਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਾਕਿਯਕੋਲਿਯਰਾਜਾਨੋ ਸੁਵਣ੍ਣਸਿਵਿਕਾਯੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪਯਿੰਸੁ, ਤਾ ਪਨ ''ਯਾਨੇ ਆਰੁਯ੍ਹ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਹਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਗਾਰਵੋ ਕਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਕਪਣ੍ਣਾਸਯੋਜਨਿਕੰ ਮਗ੍ਗੰ ਪਦਸਾਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿੰਸੁ। ਰਾਜਾਨੋਪਿ ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਆਰਕ੍ਖੰ ਸੰਵਿਦਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਡੁਲਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦੀਨੰ ਸਕਟਾਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ''ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਆਹਾਰੰ ਪਟਿਯਾਦੇਥਾ''ਤਿ ਪੁਰਿਸੇ ਪੇਸਯਿੰਸੁ। **ਸੂਨੇਹਿ ਪਾਦੇਹੀ**ਤਿ ਤਾਸਞ੍ਹਿ ਸੁਖੁਮਾਲਤ੍ਤਾ ਪਾਦੇਸੁ ਏਕੋ ਫੋਟੋ ਉਟ੍ਠੇਤਿ, ਏਕੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਉਭੋ ਪਾਦਾ ਕਟਕਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸੂਨੇਹਿ ਪਾਦੇਹੀ''ਤਿ। **ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਬਹਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਵੰ ਠਿਤਾਤਿ? ਏਵੰ ਕਿਰਸ੍ਸਾ ਅਹੋਸਿ ''ਅਹੰ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਸਯਮੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵੇਸੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿੰ, ਏਵੰ ਗਹਿਤਭਾਵੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਪਾਕਟੋ ਜਾਤੋ, ਸਚੇ ਸਤ੍ਥਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤੰ ਕੁਸਲੰ। ਸਚੇ ਨਾਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਹਤੀ ਗਰਹਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਿਹਾਰੰ ਪਵਿਸਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਰੋਦਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਕਿੰ ਨੁ ਤ੍ਵੰ ਗੋਤਮੀ**ਤਿ ਕਿੰ ਨੁ ਰਾਜਕੁਲਾਨੰ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਕੇਨ ਨੁ ਤ੍ਵੰ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵੰ ਵਿਵਣ੍ਣਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤਾ ਸੂਨੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ…ਪੇ॰… ਠਿਤਾਤਿ।

ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਕਾਰਣੇਨ। **ਆਪਾਦਿਕਾ**ਤਿ ਸੰਵਡ੍ਢਿਕਾ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇਸੁ ਹਤ੍ਥਪਾਦਕਿਚ੍ਚੰ ਅਸਾਧੇਨ੍ਤੇਸੁ ਹਤ੍ਥੇ ਚ ਪਾਦੇ ਚ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੋਸਿਕਾ**ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਨਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਾਯੇਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪੋਸੇਸਿ। **ਥਞ੍ਞੰ ਪਾਯੇਸੀ**ਤਿ ਨਨ੍ਦਕੁਮਾਰੋ ਕਿਰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਤੋ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਦਹਰਤਰੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਜਾਤੇ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤੰ ਧਾਤੀਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਾਤਿਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਞ੍ਞੰ ਪਾਯੇਸਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੇਰੋ ਏਵਮਾਹ। **ਸਾਧੁ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ''ਬਹੁਕਾਰਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਗੁਣੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੩. ਸਤ੍ਥਾਪਿ ''ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਨਾਮ ਪਰਿਤ੍ਤਸਦ੍ਧਾ, ਏਕਾਯਾਚਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਯ ਨ ਮਮ ਸਾਸਨੰ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਾਹਾਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ **"ਸਚੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਗੋਤਮੀ ਅਟ੍ਠ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਾਵਸ੍ਸਾ ਹੋਤੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾ ਏਵ ਅਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪਿ ਹੋਤੁ।

ਤਦਹੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਤੰ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਅਭਿਵਾਦਨੰ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨੰ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮੰ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਨਾਤਿਮਾਨੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਅਭਿਵਾਦਨੰ, ਆਸਨਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨੰ, ਦਸਨਖੇ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮੰ, ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਬੀਜਨਾਦਿਕੰ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਆਵਾਸੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਓਵਾਦਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਾਰਹੇ ਠਾਨੇ ਓਵਾਦਦਾਯਕੋ ਆਚਰਿਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯੰ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਨਾਮ, ਏਵਰੂਪੇ ਆਵਾਸੇ ਵਸ੍ਸੰ ਨ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪੋਸਥਿਕੰ। **ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਓਵਾਦਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੰ। **ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਟ੍ਠੇਨ। **ਸੁਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੋਤੇਨ ਸੁਤੇਨ। **ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਵਸੇਨ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇਨ। **ਗਰੁਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਕੰ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿੰ। **ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੂਨਾਨਿ ਪਨ੍ਨਰਸ ਦਿਵਸਾਨਿ ਮਾਨਤ੍ਤੰ। **ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਚ੍ਛਟ੍ਠੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ। **ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਸਿਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਅਖਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪੂਰਿਤਸਿਕ੍ਖਾਯ।

ਨ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬੋ ਨ ਪਰਿਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸਨ੍ਨੰ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੁਨਾ ਨ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਭਯੁਪਦੰਸਨਾਯ ਕਾਯਚਿ ਪਰਿਭਾਸਾਯ ਨ ਪਰਿਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ। **ਓਵਟੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਚਨਪਥੋ**ਤਿ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਧਮ੍ਮਕਥਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਚਨਪਥੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਓਵਟੋ ਪਿਹਿਤੋ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬੋ ਵਾ ਅਨੁਸਾਸਿਤਬ੍ਬੋ ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ ਪੋਰਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰਯਿੰਸੂ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਨ ਪਵੇਣਿਵਸੇਨ ਕਥੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਨੋਵਟੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੂ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਵਚਨਪਥੋ ਅਨਿਵਾਰਿਤੋ, ਯਥਾਰੁਚਿਯਾ ਓਵਦਨ੍ਤੁ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੁ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤੂਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਸਾ ਗਰੁਧਮ੍ਮਕਥਾ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਮੇ ਪਨ ਅਟ੍ਠ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਰੋਚਿਯਮਾਨੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਤਾਵਮਹਨ੍ਤੰ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਖਣੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿ। ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹਤੋ ਆਹਟੇਨ ਸੀਤੁਦਕਸ੍ਸ ਘਟਸਤੇਨ ਮਤ੍ਥਕੇ ਪਰਿਸਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਵਿਗਤਪਰਿਲਾਹਾ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਰੁਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੰ ਆਵਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ **"ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਕੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਹਰੋ**ਤਿ ਤਰੁਣੋ। **ਯੁਵਾ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਞ੍ਞਭਾਵੇ ਠਿਤੋ। **ਮਣ੍ਡਨਕਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਸਭਾਵੋ। ਤਤ੍ਥ ਕੋਚਿ ਤਰੁਣੋਪਿ ਯੁਵਾ ਨ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਅਤਿਤਰੁਣੋ। ਕੋਚਿ ਯੁਵਾਪਿ ਮਣ੍ਡਨਕਜਾਤਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਉਪਸਨ੍ਤਸਭਾਵੋ ਆਲਸਿਯਬ੍ਯਸਨਾਦੀਹਿ ਵਾ ਅਭਿਭੂਤੋ,

ਇਧ ਪਨ ਦਹਰੋ ਚੇਵ ਯੁਵਾ ਚ ਮਣ੍ਡਨਕਜਾਤਿਕੋ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨਿ ਲੋਕਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਯਂ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਸਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸੁਯੇਵ ਵਸ੍ਸਸਤੇਸੁ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਕਾਰਣਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਭੇਦਪ੍ਪਤ੍ਤਖੀਣਾਸਵਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤਖੀਣਾਸਵਗ੍ਗਹਣੇਨ ਝਾਨਾਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕਾਨਂ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਇਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਖੀਣਾਸਵਵਸੇਨ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਖਨ੍ਧਕਭਾਣਕਾਨਂ ਮਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੬੧) ਪਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤੇਹਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਛਲਭਿਞ੍ਞੇਹਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ, ਤੇਵਿਜ੍ਜੇਹਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ, ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੇਹਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠਾਸੀ''ਤਿ।

ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੩੦) –

> ''ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮੇਵ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਤਤੋ ਤਾਪਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਤਾਪਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ –

ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩.੧੫੬) –

> ''ਪਠਮਬੋਧਿਯਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਂਸੁ, ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਤੋ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਪਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਇਦਾਨਿ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਮਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ –

ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਭਾਣਕਾਨਂ ਮਤਮੇਵ ਆਚਰਿਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਹਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸੇਵ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾਤਿ।

ਤਾਨਿਯੇਵਾਤਿ ਤਾਨਿਯੇਵ ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮੂਲਕਂ ਸਾਸਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨ ਹਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਪਟਿਵੇਧੋ ਅਤ੍ਥੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਅਧਿਗਮੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਅਧਿਗਮਸ੍ਸ, ਇਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋਪਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯੇਵ ਪਮਾਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵੇਧੋ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿਪਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਪਟਿਵੇਧਕਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ''ਏਸ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ''ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਦੀਪੇ ਏਕਵਾਰਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਕਾਪਿ ਕਦਾਚਿ ਬਹੂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਅਪ੍ਪਾ, ਇਤਿ ਪਟਿਵੇਧੋ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿਪਿ। ਸਾਸਨਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਨ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯੇਵ ਪਮਾਣਂ। ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਹਿ ਤੇਪਿਟਕਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪੂਰੇਤਿ। ਯਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਆਲਾਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਾ ਸਤ੍ਤ ਚ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ

ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਸੋ ''ਨ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ, ਤਤੋ ਉਦਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸੰ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਸੋ ਆਚਿਕ੍ਖਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਤੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਏਵਮੇਵ ਪਞ੍ਞਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪੂਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਾਯ ਸਾਸਨੰ ਠਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਪਿ ਮਹਤੋ ਤਲ਼ਾਕਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਥਿਰਾਯ ਉਦਕੰ ਨ ਠਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਉਦਕੇ ਸਤਿ ਪਦੁਮਾਦੀਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਨ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਏਵਮੇਵ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕਸ੍ਸ ਥਿਰਪਾਲ਼ਿਸਦਿਸੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਸਤਿ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕੇ ਉਦਕਸਦਿਸਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਕਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੇਸੁ ਸਤਿ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕੇ ਪਦੁਮਾਦੀਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਿਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯੇਵ ਪਮਾਣੰ।

ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਰਿਯਤ੍ਤੀ**ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੩੦) ਤੇਪਿਟਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਸਾਟ੍ਠਕਥਾ ਪਾਲ਼ਿ। ਯਾਵ ਸਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਾਵ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਕਲਿਯੁਗਰਾਜਾਨੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਮਚ੍ਚਾਦਯੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਰਟ੍ਠਜਨਪਦਵਾਸਿਨੋਤਿ ਤੇਸੰ ਅਧਮ੍ਮਿਕਤਾਯ ਨ ਦੇਵੋ ਸਮ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਸਸ੍ਸਾਨਿ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਿਲਮਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਧਾਰੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨੇਵ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਾਲ਼ਿਮ੍ਪਿ ਸਕਲੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਪਠਮੰ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕੰ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਪਰਿਹਾਯਮਾਨੰ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਪਠਮਮੇਵ ਹਿ ਮਹਾਪਕਰਣੰ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਰਿਹੀਨੇ ਯਮਕੰ, ਕਥਾਵਤ੍ਥੁ, ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਧਾਤੁਕਥਾ, ਵਿਭਙ੍ਗੋ, ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹੋਤਿ।

ਏਵੰ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕੇ ਪਰਿਹੀਨੇ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕੰ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਪਠਮਞ੍ਹਿ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਪਠਮੰ ਏਕਾਦਸਕਨਿਪਾਤੋ...ਪੇ॰... ਤਤੋ ਏਕਕਨਿਪਾਤੋਤਿ। ਏਵੰ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯੇ ਪਰਿਹੀਨੇ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਪਠਮਞ੍ਹਿ ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਸਲ਼ਾਯਤਨਵਗ੍ਗੋ, ਖਨ੍ਧਕਵਗ੍ਗੋ, ਨਿਦਾਨਵਗ੍ਗੋ, ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗੋਤਿ। ਏਵੰ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ ਪਰਿਹੀਨੇ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਪਠਮਞ੍ਹਿ ਉਪਰਿਪਣ੍ਣਾਸਕੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਪਣ੍ਣਾਸਕੋ, ਤਤੋ ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਸਕੋਤਿ। ਏਵੰ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ ਪਰਿਹੀਨੇ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੀਘਨਿਕਾਯੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਪਠਮਞ੍ਹਿ ਪਾਥਿਕਵਗ੍ਗੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ, ਤਤੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਵਗ੍ਗੋਤਿ। ਏਵੰ ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਪਰਿਹੀਨੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕੰ ਪਰਿਹੀਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਵਿਨਯਪਿਟਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਜਾਤਕਮੇਵ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਵਿਨਯਪਿਟਕਞ੍ਹਿ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਲਾਭਕਾਮਾ ਪਨ ''ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਕਥਿਤੇਪਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਜਾਤਕਮੇਵ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਜਾਤਕਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨੇਸੰ ਪਠਮੰ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਜਾਤਕੰ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਪਟਿਲੋਮਕ੍ਕਮੇਨ ਪੁਣ੍ਣਕਜਾਤਕੰ, ਮਹਾਨਾਰਦਜਾਤਕਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਪਣ੍ਣਕਜਾਤਕੰ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਵਿਨਯਪਿਟਕਮੇਵ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ।

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਤਮ੍ਪਿ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਪਠਮਞ੍ਹਿ ਪਰਿਵਾਰੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਖਨ੍ਧਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੋ, ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੋਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਮਤ੍ਤਮੇਵ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਤਦਾਪਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਵ ਹੋਤਿ। ਯਾਵ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਗਾਥਾਪਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਵ ਹੋਤਿ। ਯਦਾ ਸਦ੍ਧੋ ਪਸਨ੍ਨੋ ਰਾਜਾ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਸੁਵਣ੍ਣਚਙ੍ਕੋਟਕਮ੍ਹਿ ਸਹਸ੍ਸਤ੍ਥਵਿਕੰ ਠਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਕਥਿਤੰ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕੰ ਗਾਥੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਇਮੰ ਸਹਸ੍ਸੰ ਗਣ੍ਹਤੂ''ਤਿ ਨਗਰੇ ਭੇਰਿੰ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨਕੰ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਏਕਵਾਰੰ ਚਰਾਪਿਤੇ ਨਾਮ ਸੁਣਨ੍ਤਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਸੁਣਨ੍ਤਾਪੀ''ਤਿ ਯਾਵਤਤਿਯੰ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨਕੰ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਸਹਸ੍ਸਤ੍ਥਵਿਕੰ ਪੁਨ ਰਾਜਕੁਲੰ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਚਿਰੰ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯਪਿ ਲਿਙ੍ਗਮਤ੍ਤੰ ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਥੰ? ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਹਿ ਕਾਲੇ ਚੀਵਰਗ੍ਗਹਣੰ ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੰ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪਸਾਰਣੰ ਆਲੋਕਿਤਵਿਲੋਕਿਤੰ ਨ ਪਾਸਾਦਿਕੰ ਹੋਤਿ, ਨਿਗਣ੍ਠਸਮਣਾ ਵਿਯ ਅਲਾਬੁਪਤ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੂ

ਪਤ੍ਤੁਂ ਅਗ੍ਗਬਾਹਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਲਿਙ੍ਗਂ ਅਨਨ੍ਤੁਰਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਨ ਕਾਲੇ ਅਗ੍ਗਬਾਹਤੋ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਸਿਕ੍ਕਾਯ ਵਾ ਓਲਮ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਰਜਨਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਓਟ੍ਠਟ੍ਠਿਵਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਜਨ੍ਤਿ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਰਜਨਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਦਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਓਵਟ੍ਟਿਕਾਵਿਜ੍ਝਨਂ ਕਪ੍ਪਮਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਵਲਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਪੁਨ ਓਵਟ੍ਟਿਕਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਦਸਾ ਛੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਵਿਯ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ''ਕੋ ਇਮਿਨਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਕਾਸਾਵਖਣ੍ਡਂ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਗੀਵਾਯਂ ਵਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਕੇਸੇਸੁ ਵਾ ਅਲ੍ਲੀਯਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਦਾਰਭਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਕਸਿਤ੍ਵਾ ਵਪਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਜਨੋ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਏਤੇਸਮ੍ਪਿ ਦੇਤਿ। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਨੋ ਕਾਸਾਵਕਣ੍ਠਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ, ਤੇਸੁ ਦੁਸ੍ਸੀਲੇਸੁ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਾਪਾਹਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਙ੍ਘਗਤਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੮੦)। ਤਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਨਾਨਾਵਿਧਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ''ਪਪਞ੍ਚੋ ਏਸ, ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਅਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਕਾਸਾਵਖਣ੍ਡਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਲਿਙ੍ਗਂ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਿਰ ਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯੋਨਕਾਨਂ ਸੇਤਵਤ੍ਥਾਨਿ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚਰਣਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਜਾਤਂ। ਏਵਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯਪਿ ਲਿਙ੍ਗਮਤ੍ਤਂ ਚਿਰਂ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੪-੪੦੫. **ਯਦਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਯਂ ਦਿਵਸਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤਦੇਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਦਿਵਸੇ। **ਅਨੁਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਯ। **ਏਕਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਰਂ ਯਾਚਾਮੀ**ਤਿ ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ ਯਾਵਜੀਵਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨੀਯੇ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵਰਂ ਯਾਚਤੀਤਿ ਚੇ? ਪਰੂਪਵਾਦਵਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਕੇਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਪਠਮਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਅਭਿਵਾਦਨਂ ਨਾਹੋਸਿ, ਸਾ ਚੇ ਵਰਂ ਯਾਚੇਯ੍ਯ, ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

੪੦੬. **ਸਰਾਗਾਯਾ**ਤਿ ਸਰਾਗਭਾਵਾਯ ਕਾਮਰਾਗਭਵਰਾਗਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਾਯ। **ਸਞ੍ਞੋਗਾਯਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟੇ ਸਂਯੋਜਨਤ੍ਥਾਯ। **ਆਚਯਾਯਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਤ੍ਥਾਯ। **ਮਹਿਚ੍ਛਤਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਿਚ੍ਛਭਾਵਾਯ। **ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਭਾਵਾਯ। **ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਗਣਸਙ੍ਗਣਵਿਹਾਰਾਯ। **ਕੋਸਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਕੁਸੀਤਭਾਵਾਯ। **ਦੁਬ੍ਭਰਤਾਯਾ**ਤਿ ਦੁਪ੍ਪੋਸਤਾਯ। **ਵਿਰਾਗਾਯਾ**ਤਿ ਸਕਲਵਟ੍ਟਤੋ ਵਿਰਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ। **ਵਿਸਞ੍ਞੋਗਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਾਦੀਹਿ ਵਿਸਂਯੁਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ। **ਅਪਚਯਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਅਪਚਯਤ੍ਥਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਇਚ੍ਛਾਪਗਮਾਯ। **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਭਾਵਾਯ। **ਪਵਿਵੇਕਾਯਾ**ਤਿ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਭਾਵਾਯ ਕਾਯਵਿਵੇਕਾਦਿਤਦਙ੍ਗਵਿਵੇਕਾਦਿਵਿਵੇਕਸਿਦ੍ਧਿਯਾ। **ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਸ੍ਸ ਚੇਵ ਚੇਤਸਿਕਸ੍ਸ ਚ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਾਯ। **ਸੁਭਰਤਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਖਪੋਸਨਤ੍ਥਾਯ। ਏਵਂ ਯੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਉਗ੍ਗਹਣਧਾਰਣਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਰਾਗਾਦਿਭਾਵਪਰਿਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਰਾਗਾਦਿਭਾਵਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਕਂਸਤੋ **ਏਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਸੋ ਵਿਨਯੋ** ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਪਾਯਾਦੀਸੁ ਅਪਤਨਵਸੇਨ ਧਾਰਣਤੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਨਯਨਤੋ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਓਵਾਦਾਨੁਸਿਟ੍ਠਿਭਾਵਤੋ **ਏਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਨ੍ਤਿ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾਸਿ** ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਅਵਬੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਪਠਮਵਾਰੇਨ ਵਟ੍ਟਂ, ਦੁਤਿਯਵਾਰੇਨ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਕਥਿਤਂ।

੪੦੯-੪੧੦. ਵਿਮਾਨੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਪਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯੋਪੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਰਹਾਪਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿਗਾਮਿਨਿਯੋਪੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਆਪਨ੍ਨਾਯੋਪਿ। ਵ**ਤ੍ਥੁਨਯੇਨੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਥਾਕਰਣਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

੪੧੩-੫. ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਤੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ। **ਨ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਸ੍ਸ ਨ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। **ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਨ੍ਤਿ। ਵਿ**ਸੇਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਭਙ੍ਗਂ।

੪੨੦. ਤੇਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਾਮੀਚਿਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ, ਨ ਪਨ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ।

੪੨੫. ਤਯੋ ਨਿਸ੍ਸਯੇਤਿ ਸੇਨਾਸਨਨਿਸ੍ਸਯਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰੇ ਤਯੋ ਨਿਸ੍ਸਯੇ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸੇਨਾਸਨਞ੍ਹਿ ਸਾ ਨ ਲਭਤਿ।

੪੨੮. ਅਨੁਵਾ**ਦਂ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ।

੪੩੦. ਭਿਕ੍ਖੁਦੂਤੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਯੇਵ ਦੂਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਦੂਤੋ, ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਦੂਤੇਨ, ਭਿਕ੍ਖੁਦੂਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੩੧. ਨ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। **ਨਵਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਤੂ''ਤਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕਭੂਮਿਦਾਨਂ।

੪੩੨. ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਗਬ੍ਭਾਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਗਬ੍ਭਾ।

੪੩੪. ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਅਭਬ੍ਬਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ ਨ ਲਭਤਿ। **ਇਦਂ ਓਦਿਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਵਾ ਉਭਤੋ ਵਾ ਅਵਸ੍ਸਵੇ ਸਤਿਪਿ ਓਦਿਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਪਞ੍ਚਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੰ

ਸਙ੍ਗੀਤਿਨਿਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੭. ਪਞ੍ਚਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਪਾਵਾਯ ਕੁਸਿਨਾਰ**ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੩੧) ਪਾਵਾਨਗਰੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕੁਸਿਨਾਰੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। **ਮਨ੍ਦਾਰਵਪੁਪ੍ਫੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਹਾਚਾਟਿਪ੍ਪਮਾਣੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਆਗਨ੍ਤੁਕਦਣ੍ਡਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਅਦ੍ਦਸ ਖੋ**ਤਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਦੂਰਤੋਵ ਅਦ੍ਦਸ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ‘‘ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੰ ਭਗਵਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਚੇ ਖੋ ਪਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕੋਵ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਗਾਰਵੋ ਕਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪਕ੍ਕਮ੍ਮ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਮਣਿਚਮ੍ਮੰ ਵਿਯ ਦਸਬਲਦਤ੍ਤਿਯੰ ਮੇਘਵਣ੍ਣਪੰਸੁਕੂਲਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸਨਖਸਮੋਧਾਨਸਮੁਜ੍ਜਲੰ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਸਿਰਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਤੇਨ ਗਾਰਵੇਨ ਆਜੀਵਕਸ੍ਸ ਅਭਿਮੁਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਪਾਵੁਸੋ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਜਾਨਾਸੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਕਿੰ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਤਿ? ਆਵਜ੍ਜਨਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੰ ਖੀਣਾਸਵਾਨੰ ਜਾਨਨੰ। ਅਨਾਵਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਪਨੇਸ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪੁਚ੍ਛੀਤਿ ਏਕੇ। ਥੇਰੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਲੇਣਮਣ੍ਡਪਾਦੀਸੁ ਨਿਚ੍ਚੰ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇਨੇਵ ਯਾਪੇਤਿ। ਕੁਲਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋਵ ਭਿਕ੍ਖੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਮਹਾਜਨਾਨੁਗ੍ਗਹੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯੇ ਮਯ੍ਹੰ ਭਿਕ੍ਖੰ ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਵਾ ਸਕ੍ਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਤੰ ਮਹਪ੍ਫਲੰ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਏਵੰ ਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲਤਾਯ ਨ ਜਾਨਿ। ਇਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ਪੁਚ੍ਛੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਅਜਾਨਨਕਾਰਣੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੰ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਹੋਸਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਕਮ੍ਪਨਾਦੀਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਪਰਿਸਾਯ ਕੇਹਿਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਗਵਾ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ, ਕੇਹਿਚਿ ਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਯੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ, ਤੇਪਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਕਾਮਾਵ। ਯੇਹਿਪਿ ਅਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ, ਤੇਪਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਕਾਮਾਵ। ਤਤ੍ਥ ਯੇਹਿ ਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ, ਤੇ ਅਭਿਦਸ੍ਸਨਕਾਮਤਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਕੁਹਿੰ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਚੀਵਰੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਏਕਵਤ੍ਥਾ ਵਾ ਦੁਨ੍ਨਿਵਤ੍ਥਾ ਵਾ ਉਰਾਨਿ ਪਟਿਪਿਸਨ੍ਤਾ ਪਰੋਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ‘‘ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਗਤਪੰਸੁਕੂਲਿਕਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਵਿਯ ਪਰੋਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਕਿੰ ਅਮ੍ਹੇ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਦੋਸੰ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਇਦੰ ਪਨ ਸੁਞ੍ਞੰ ਮਹਾਰਞ੍ਞੰ, ਇਧ ਯਥਾ ਤਥਾ ਰੋਦਨ੍ਤੇਸੁ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਪੁਰਿਮਤਰੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਾਮ ਸੋਕੋਪਿ ਤਨੁਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਲਾਭਤ੍ਥੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ਪੁਚ੍ਛਿ।

ਅਜ੍ਜ ਸਤ੍ਤਾਹਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਅਜ੍ਜ ਦਿਵਸਤੋ ਪਟਿਲੋਮਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਹਨਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। **ਤਤੋ ਮੇ ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਟ੍ਠਾਨਤੋ। **ਅਵੀਤਰਾਗਾ**ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਚੇਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਚ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਅਪ੍ਪਹੀਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਪਿ ਬਾਹਾ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਉਭੋ ਹਤ੍ਥੇ ਸੀਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰੋਦਨ੍ਤਿ। **ਛਿਨ੍ਨਪਾਤੰ ਪਪਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਾਨੰ ਪਾਤੋ ਵਿਯ ਛਿਨ੍ਨਪਾਤੋ, ਤੰ ਛਿਨ੍ਨਪਾਤੰ, ਭਾਵਨਪੁੰਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯੰ, ਮਜ੍ਝੇ ਛਿਨ੍ਨਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਤੋ ਵਾ ਤਤੋ ਵਾ ਪਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਤਿਤਾ, ਤਤੋ ਕਤਿਪਯਰਤਨਟ੍ਠਾਨੰ ਵਟ੍ਟਨਵਸੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਯਥਾਪਤਿਤਮੇਵ ਠਾਨੰ ਵਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਵਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਪਤਿਤਾ, ਤਤੋ ਨਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਰਭਾਗੰ ਵਟ੍ਟਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਪੁਰਤੋ ਵਟ੍ਟਨੰ **ਆਵਟ੍ਟਨੰ,** ਪਸ੍ਸਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਵਟ੍ਟਨੰ **ਵਿਵਟ੍ਟਨੰ**। ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੇ ਪਾਦੇ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਕਿੰ ਪੁਰਤੋ ਸਕਿੰ ਪਚ੍ਛਤੋ ਸਕਿੰ ਵਾਮਤੋ ਸਕਿੰ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਸਮ੍ਪਰਿਵਟ੍ਟਮਾਨਾਪਿ ਆਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਵੀਤਰਾਗਾ**ਤਿ ਪਹੀਨਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤਾਯ ਸਿਲਾਥਮ੍ਭਸਦਿਸਾ ਅਨਾਗਾਮਿਖੀਣਾਸਵਾ। ਕਾਮਞ੍ਹਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇ ਅਸਤਿਪਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਰਾਗੋ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਰਾਗੇ ਪਨ ਅਸਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੋਯੇਵ। ਤਦੇਕਟ੍ਠਭਾਵਤੋ ਹਿ ਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਹੀਨਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਖੀਣਾਸਵਾ ਏਵ।

ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਪਿਯੇਹੀਤਿਆਦੀਸੁ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਿਯੇਹਿ** ਮਨਵਡ੍ਢਨਤੋ **ਮਨਾਪੇਹਿ** ਮਾਤਾਪਿਤਾਭਾਤਾਭਗਿਨੀਆਦਿਕੇਹਿ। **ਨਾਨਾਭਾਵੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਨਾਨਾਭਾਵੋ, ਜਾਤਿਅਨੁਰੂਪਗਮਨੇਨ ਵਿਸੁਂ ਭਾਵੋ, ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਨਾਭਾਵੋ**ਤਿ ਮਰਣੇਨ ਵਿਨਾਭਾਵੋ, ਚੁਤਿਯਾ ਤੇਨਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਪੁਨਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਵਿਪ੍ਪਯੋਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋ**ਤਿ ਭਵੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋ, ਭਵਨ੍ਤਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ''ਕਾਮਾਵਚਰਸਤ੍ਤੋ ਰੂਪਾਵਚਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ''ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਦੇਵੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਪੁਰਿਮਾਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਾਕਾਰਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਨ੍ਤਿ** ਤਸ੍ਮਾ। **ਕੁਤੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਕੁਤੋ ਕੁਹਿਂ ਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਏਤ੍ਥ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇ ਯਂ ਤਂ ਜਾਤਂ... ਪੇ॰... ਮਾ ਪਲੁਜ੍ਜੀਤਿ ਲਦ੍ਧੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਏਵ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਪਿਯੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਨਾਨਾਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾਪਿ ਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਪਿ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਦੇਵੋਰੋਹਣਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਯਂ ਤਂ ਜਾਤਂ ਭੂਤਂ ਸਙ੍ਖਤਂ ਪਲੋਕਧਮ੍ਮਂ, ਤਞ੍ਚ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਪਿ ਸਰੀਰਂ ਮਾ ਪਲੁਜ੍ਜੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਰੋਦਨ੍ਤੇਨਪਿ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਲਦ੍ਧੁਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਸਮਯੇਨ ਸੁਭਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ) ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸਙ੍ਗੀਤਿਨਿਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੧. ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਮੂਹਨਤੁ, ਯਦਿ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਸਮੂਹਨਥਾ''ਤਿ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਵਚਨੇਨੇਵ ਭਗਵਾ ਠਪੇਸੀਤਿ? ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਞਾਣਬਲਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਪਸ੍ਸਤਿ ਹਿ ਭਗਵਾ ''ਸਮੂਹਨਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਕਸ੍ਸਪੋ ਨ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨੇਵ ਠਪੇਸਿ। ਯਦਿ ਅਸਮੂਹਨਨਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਤਦੇਵ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ''ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਮੂਹਨਤੂ''ਤਿ ਅਵੋਚਾਤਿ? ਤਥਾਰੂਪਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ। ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਕੇਚਿ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ ਤਥਾ ਅਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਭਗਵਤਿ ਵਿਘਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ। ਤਥਾ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਸਂ ਵਿਘਾਤੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਅਮ੍ਹਾਕਮੇਵਾਯਂ ਦੋਸੋ, ਯਤੋ ਅਮ੍ਹੇਸੁਯੇਵ ਕੇਚਿ ਸਮੂਹਨਨਂ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ । ਕੇਚਿ ''ਸਕਲਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤਭਾਵਕਰਣਤ੍ਥਂ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਂ ਵਿਯ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ''ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਮੂਹਨਤੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਨ ਸਮੂਹਨਿਂਸੁ। ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਪੁਰਤੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਪਿ ਰਕ੍ਖਿਂਸੁਯੇਵਾਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਕਤਮਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਖੁਦ੍ਦਕਂ, ਕਤਮਂ ਅਨੁਖੁਦ੍ਦਕ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ ਸਮੂਹਨਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਏਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹਂਸੁ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ''ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾ ਇਮੇ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ।

੪੪੨. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਸਙ੍ਘਂ ਞਾਪੇਸੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਭਨ੍ਤੇ ਨਾਗਸੇਨ, ਕਤਮਂ ਖੁਦ੍ਦਕਂ, ਕਤਮਂ ਅਨੁਖੁਦ੍ਦਕਨ੍ਤਿ ਮਿਲਿਨ੍ਦਰਞ੍ਞਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ 'ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਮਹਾਰਾਜ, ਖੁਦ੍ਦਕਂ, ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਅਨੁਖੁਦ੍ਦਕ'ਨ੍ਤਿ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੨.੧) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰੋ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਂ ਜਾਨਿ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ 'ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ ਆਵੁਸੋ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਸੀ''ਤਿ, ਨ ਤਂ ਏਵਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰੋ ਹਿ ਪਰੇਸਂ ਵਾਦਪਥੋਪਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਗਹਿਤਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ

ਅਨ੍ਤਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਿਲਿਨ੍ਦਰਾਜਾਨਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਸਿ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਏਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਅਸਮੂਹਨਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਤਥਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਗਿਹਿਗਤਾਨੀ**ਤਿ ਗਿਹਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਗਿਹੀਸੁ ਗਤਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਞਾਤਾਨਿ **ਗਿਹਿਗਤਾਨੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਧੂਮਕਾਲੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਧੂਮਕਾਲਿਕਂ** ਚਿਤਕਧੂਮਵੂਪਸਮਤੋ ਪਰਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੩੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੭.੨੩) ਨਵਂ ਅਧਮ੍ਮਿਕਂ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ **ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਯ। ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਸਾਸਨਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਵਸ੍ਸਸਤਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਭਗਵਤਿ ਵੇਸਾਲਿਕਾ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ ਵਿਯ। ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾ **ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਮਾਦਾਯ ਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ ਵਿਯ। ਨਵਂ ਪਨ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵਾ ਅਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਤੋ ਵਿਨਯਤੋ ਸਾਸਨਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ, ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਸਮੂਹਨਨ੍ਤਾ **ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਸੇਨੋ ਵਿਯ ਆਯਸ੍ਮਾ ਯਸੋ ਕਾਕਣ੍ਡਕਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ।

੪੪੩. ਭਗਵਤਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇਤਿ ਵੇਸਾਲਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚਾਪਾਲੇ ਚੇਤਿਯੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ –

> ‘‘ਰਮਣੀਯਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵੇਸਾਲੀ, ਰਮਣੀਯਂ ਉਦੇਨਚੇਤਿਯਂ, ਰਮਣੀਯਂ ਗੋਤਮਕਚੇਤਿਯਂ, ਰਮਣੀਯਂ ਸਤ੍ਤਮ੍ਬਚੇਤਿਯਂ, ਰਮਣੀਯਂ ਬਹੁਪੁਤ੍ਤਚੇਤਿਯਂ, ਰਮਣੀਯਂ ਸਾਰਨ੍ਦਦਚੇਤਿਯਂ, ਰਮਣੀਯਂ ਚਾਪਾਲਚੇਤਿਯਂ। ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਯਾਨੀਕਤਾ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਸੋ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਕਪ੍ਪਂ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸਂ ਵਾ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ, ਆਨਨ੍ਦ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਯਾਨੀਕਤਾ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਸੋ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤਥਾਗਤੋ ਕਪ੍ਪਂ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸਂ ਵਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੬) –

ਏਵਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ।

ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਮਾਰੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਚਿਤ੍ਤੋ। ਮਾਰੋ ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ, ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਮਾਰੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਕਰੋਤੀਤਿ? ਭੇਰਵਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਸਦ੍ਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਸਾਵੇਤਿ, ਤਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਤਿਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਟਮੁਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਮੁਖੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਹਦਯਂ ਮਦ੍ਦਤਿ, ਤਤੋ ਵਿਸਞ੍ਞਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ । ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨੇਸ ਮੁਖੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਪਵੇਸੇਤੁਂ ਕਿਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਭੇਰਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਭਾਸਂ ਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ।

ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੫. ਉਜ੍ਜਵਨਿਕਾਯਾਤਿ ਪਟਿਸੋਤਗਾਮਿਨਿਯਾ। **ਰਜੋਹਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਰਜੋਪੁਞ੍ਛਨੀ। **ਨ ਕੁਲਵਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਿਨਾਸਨਂ ਨ ਗਮੇਨ੍ਤਿ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਲਵੋ **ਕੁਲਵੋ,** ਅਨਯਵਿਨਾਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਙ੍ਗੀਤਿਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯਾ

ਵਿਨਯਪ੍ਪਧਾਨੱਤਾ "**ਵਿਨਯਸਙ੍ਗੀਤਿਯਾ**"ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਵਿਨਯਪ੍ਪਧਾਨਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿ **ਵਿਨਯਸਙ੍ਗੀਤਿ**। ਸੇਸਮੇੱਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ।

ਪਞ੍ਚਸਤਿਕੱਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਸਤ੍ਤੁਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਂ

ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੬. ਸਤ੍ਤੁਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਣਿਸੁਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਰੂਪਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਣਿਸੁਵਣ੍ਣਾ। ਤਤ੍ਥ ਮਣਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ, ਸੁਵਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਨਾਯ।

੪੪੭. **ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾ**ਤਿ ਵਿਰੋਚਿਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵਕਰਣੇਨ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾ। **ਮਹਿਕਾ**ਤਿ ਹਿਮਂ। ਧੂਮੋ ਚ ਰਜੋ ਚ **ਧੂਮਰਜੋ**। ਏਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾ ਤਯੋ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾ, ਰਾਹੁ ਪਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਕਥਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਨ ਤਪਨ੍ਤਿ ਨ ਭਾਸਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਰੋਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗੁਣਪਤਾਪੇਨ ਨ ਤਪਨ੍ਤਿ ਗੁਣੋਭਾਸੇਨ ਨ ਭਾਸਨ੍ਤਿ ਗੁਣਵਿਰੋਚਨੇਨ ਨ ਵਿਰੋਚਨ੍ਤਿ। **ਸੁਰਾਮੇਰਯਪਾਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਰਤਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾਯ ਸੁਰਾਯ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸ ਚ ਮੇਰਯਸ੍ਸ ਪਾਨਤੋ ਅਵਿਰਤਾ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਵੁਟਾਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨਿਵਾਰਿਤਾ ਪਿਹਿਤਾ। **ਪਿਯਰੂਪਾਭਿਨਨ੍ਦਿਨੋ**ਤਿ ਪਿਯਰੂਪਂ ਸਾਤਰੂਪਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਮਾਨਾ ਤੁਸ੍ਸਮਾਨਾ। **ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਅਵਿਦ੍ਦਸੂ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ। **ਸਰਜਾ**ਤਿ ਸਕਿਲੇਸਰਜਾ। **ਮਗਾ**ਤਿ ਮਿਗਸਦਿਸਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਸਯੇ ਭਵੇ ਵਾ ਨੇਤੀਤਿ ਨੇਤ੍ਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਾਯ ਸਹ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਨੇਤ੍ਤਿਕਾ**।

੪੪੮. ਤਂ ਪਰਿਸਂ ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੪.੩੬੨) ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਏਵਂ ਅਹੋਸਿ ''ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਞ੍ਚੇਵ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਞ੍ਚ ਪਹਾਯੇਵ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਯਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਤਂ ਏਤੇਹਿ ਗਾਹੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਨਯਗ੍ਗਾਹੇ ਠਤ੍ਵਾ ਏਤਂ **"ਮਾ ਅਯ੍ਯਾ"**ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। **ਏਕਂਸੇਨੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਕਪ੍ਪਨਂ ''ਅਸ੍ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਅਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਏਕਂਸੇਨ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾਸਿ।

ਤਿਣਨ੍ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਚ੍ਛਦਨਤਿਣਂ। **ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣਚ੍ਛਦਨੇ ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਚ੍ਛਦਨੇ ਵਾ ਗੇਹੇ ਪਲੁਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਯੇਹਿ ਤਂ ਕਾਰਿਤਂ, ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਕਾਰਿਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਓਵਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਡ੍ਢਕੀ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਥ, ਮਯਂ ਤੇ ਸਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਡ੍ਢਕੀਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਆਵਾਸਸਾਮਿਕਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤੇਨ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦਾਰੂਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਗੋਪਾਨਸਿਆਦੀਸੁ ਪਲੁਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਦਾਰੁ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹਿਵਿਕਟਂ ਵਾ ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕਟਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਸਕਟਮੇਵ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਾਸਿਫਰਸੁਕੁਦਾਲਾਦਿਉਪਕਰਣਂ ਏਵਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਪੁਰਿਸੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਹਿ ਪੁਰਿਸਂ ''ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਆਵੁਸੋ ਦਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਦਸ੍ਸਾਮਿ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਕਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਨ ਤ੍ਵੇਵਾਹਂ ਗਾਮਣਿ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਪਨਾਹਂ ਕੇਨਚਿਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨ ਵਦਾਮਿ।

੪੪੯. ਪਾਪਕਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਕਤਂ।

੪੫੦. ਅਹੋਗਙ੍ਗੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ।

੪੫੧. ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਗਚ੍ਛੇਯਜਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵੂਪਸਮੇਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਮੇਵ ਗਚ੍ਛੇਯਜਂ। **ਸਮ੍ਭਾਵੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ।

੪੫੨. ਅਲੋਣਕਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਲੋਣਕਂ ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਬਜਞ੍ਜਨਂ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਆਸੁਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰਸਜ੍ਜਿਤਾ। ''ਅਸੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ।

੪੫੩. ਉਜ੍ਜਵਿਸੂਤਿ ਨਾਵਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਪਟਿਸੋਤੇਨ ਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। **ਪਾਚੀਨਕਾ**ਤਿ ਪਾਚੀਨਦੇਸਵਾਸਿਨੋ।

੪੫੪. ਨਨੁ ਤ੍ਵਂ ਆਵੁਸੋ ਵੁਡ੍ਢੋ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋਸੀਤਿ ਨਨੁ ਤ੍ਵਂ ਆਵੁਸੋ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ, ਨ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਬਦ੍ਧੋ , ਕਸ੍ਮਾ ਤਂ ਥੇਰੋ ਪਣਾਮੇਤੀਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤਿ। **ਗਰੁਨਿਸ੍ਸਯਂ ਗਣ੍ਹਾਮਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਯਂ ਮਹਲ੍ਲਕਾ, ਏਤਂ ਪਨ ਥੇਰਂ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੪੫੫. ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਧਿਮਤ੍ਤਭਾਵਤੋ **"ਕੁਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਖੁਦ੍ਦਕੇਨ ਵਿਹਾਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਖੁਦ੍ਦਕਤਾ ਚਸ੍ਸ ਅਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਉਤ੍ਤਾਨਵਿਹਾਰੇਨਾ"**ਤਿ। **ਸੁਞ੍ਞਤਾਵਿਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਞ੍ਞਤਾਮੁਖੇਨ ਅਧਿਗਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੫੭. ਸੁਤ੍ਤਵਿਭਙ੍ਗੇਤਿ ਪਦਭਾਜਨੀਯੇ। **ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਲੋਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। **ਨ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਪ੍ਪਤਿ ਸਿਙ੍ਗਿਲੋਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਸਿਙ੍ਗਿਲੋਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਪੁਰੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਿਙ੍ਗੇਨ ਪਰਿਹਟਂ ਨ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ। **ਯਾਵਕਾਲਿਕਮੇਵ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਙ੍ਗਿਲੋਣੇਨ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਅਲੋਣਾਮਿਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਪੋਸਥਸਂਯੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇ, ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਤਿਸਰਣਂ ਅਤਿਸਾਰੋ, ਅਤਿਕ੍ਕਮੋ। ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਅਤਿਸਾਰੋ **ਵਿਨਯਾਤਿਸਾਰੋ। ਤਂ ਪਮਾਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਸੀਦਨੇ ਯਂ ਪਮਾਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦਸਾਯ ਵਿਨਾ ਤਂ ਪਮਾਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸਤ੍ਤਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦ੍ਵਿਵਗ੍ਗਸਙ੍ਗਹਾਤਿ ਚੂਲਵਗ੍ਗਮਹਾਵਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਗ੍ਗੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। **ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿਪਭੇਦਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਵਗ੍ਗੇ ਦਸ, ਚੂਲਵਗ੍ਗੇ ਦ੍ਵਾਦਸਾਤਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿਪ੍ਪਭੇਦਾ। **ਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ। ਯੇ ਖਨ੍ਧਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ

ਚੂਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਪਰਿ੧ਾਰ-ਟੀਕਾ

ਸੋਲ਼ਸਮਹਾਵਾਰੋ

ਪਵੑਵਤ੍ਤਿਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਿਸੁਦ੍ਧਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਖੀਣਾਸਵਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ। **ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਰੀਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਰੀਰਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਪਰਿਵਾਰੋ''ਤਿ ਯੋ ਸਙ੍ਗਹੰ ਆਰੁਲ਼੍ਹੋ, ਤਸ੍ਸ। **ਪੁਬ੍ਬਾਗਤੰ ਨਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਗਤੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ।

੧. ਪਕਤਤ੍ਥਪਟਿਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਤ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ''ਭਗਵਤਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਯਾਯ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਭਗਵਾ ਪਕਤੋ ਅਧਿਕਤੋ ਸੁਪਾਕਟੋ ਚ, ਤੰ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯਾਚਨਾਯ ਅਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯੋ ਸੋ... ਪੇ॰... ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਭੂਤੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ।

''ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ''ਤਿ ਇਮੇਸੰ ਪਦਾਨੰ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਅਧਿਕਤਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਾਵ ਅਤ੍ਥੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤਿਪਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ-ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਵੇਵਚਨਭਾਵੇ ਤੇਨ ਤੇਨ ਵਿਸੇਸੇਨ ਤੇਸੰ ਵਿਸਯਵਿਸੇਸਪਵਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵਿਜ੍ਜਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਨਾਵਰਣਞਾਣਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮੰਸਚਕ੍ਖੁਵਸੇਨ ਪਟਿਵੇਧਦੇਸਨਾਞਾਣਵਸੇਨ ਚ ਅਤ੍ਥੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੇਹਿ। **ਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ। **ਦੇਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਾ**ਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨੰ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੰ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਞ੍ਚ ਆਸਯਾਨੁਸਯਚਰਿਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਿਭੇਦੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਸ੍ਸਤਾ। **ਅਰਹਤਾ**ਤਿ ਅਰੀਨੰ, ਅਰਾਨਞ੍ਚ ਹਤਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਅਰਹਤਾ। **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ। ਅਥ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਧਮ੍ਮੇ **ਜਾਨਤਾ**, ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਧਮ੍ਮੇ **ਪਸ੍ਸਤਾ**, ਕਿਲੇਸਾਰੀਨੰ ਹਤਤ੍ਤਾ **ਅਰਹਤਾ**, ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮੰ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਵਸੇਨਪੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਪਿਚ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਿਭਾਗੰ **ਜਾਨਤਾ**, ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ **ਪਸ੍ਸਤਾ**, ਸਵਾਸਨਆਸਵਾਨੰ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਅਰਹਤਾ**, ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਦਿਭੇਦੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਦਿਤੋ ਅਵਿਪਰੀਤਾਵਬੋਧਤੋ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ**। ਅਥ ਵਾ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਤਾਯ **ਜਾਨਤਾ**, ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤੋ ਸਮ੍ਮਾ ਕਾਰਿਤਾਯ **ਪਸ੍ਸਤਾ**, ਦਵਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵਸਾਧਿਕਾਯ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾਯ **ਅਰਹਤਾ**, ਛਨ੍ਦਾਦੀਨੰ ਅਹਾਨਿਹੇਤੁਭੂਤਾਯ ਅਕ੍ਖਯਪਟਿਭਾਨਸਾਧਿਕਾਯ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਯ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਦਸਬਲਅਟ੍ਠਾਰਸਾਵੇਣਿਕਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਵਸੇਨਪਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

੨. **ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ। **ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇਯੇ**ਵ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਦੇਸੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਵਿਨੀਤਕਥਾ**ਤਿ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਕਥਾ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ।

ਕਾਯੇਨ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤੰ ਅਙ੍ਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਸਙ੍ਖਾਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਜਨਯਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸਙ੍ਖਾਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਧਿਤਤ੍ਤਾ ''ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਾਪਾਦਨਸ੍ਸ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਸਙ੍ਖਾਤਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਨ ਭਣ੍ਡਨਾਦਿਵੂਪਸਮੰ।

੩. **ਪੋਰਾਣਕੇਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹੀ**ਤਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪ੧ਾਸੀਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ। **ਠਪਿਤਾ**ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕਸਙ੍ਗਹਾਰੋਹਨਕਾਲੇ ਠਪਿਤਾ। ਚਤੁਤ੍ਥਸਙ੍ਗੀਤਿਸਦਿਸਾ ਹਿ ਪੋਤ੍ਥਕਾਰੋਹਸਙ੍ਗੀਤਿ। ਉਭਤੋ੧ਿਭਙ੍ਗੇ ਦ੍੧ਤ੍ਤਿੰਸ ੧ਾਰਾ ਸੁ੧ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ੧।

ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸဝਣ੍ਣਨਾ

੨੫੭. ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਕਥਾਯ ਪਨ ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਭਾဝੇਨ ਚਨ੍ਦਸਦਿਸਤ੍ਤਾ “**ਬੁਦ੍ਧਚਨ੍ਦੇ**”ਤਿ ဝੁਤ੍ਤੰ, ਕਿਲੇਸਤਿਮਿਰਪਹਾਨਤੋ “**ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਚ੍ਚੇ**”ਤਿ ဝੁਤ੍ਤੰ। **ਪਿਟਕੇ ਤੀਣਿ ਦੇਸਯੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਦੇਸਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੀਰਸੋਪਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਤੀਣਿ ਦੇਸਯਿ। ਤਾਨਿ ਕਤਮਾਨੀਤਿ ਆਹ “**ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਮਹਾਗੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਨਿਸੰਸੰ। **ਏဝੰ ਨੀਯਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ, ဝਿਨਯੋ ਯਦਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਯਦਿ ဝਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਪဝਤ੍ਤਤਿ, ਏဝੰ ਸਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿဝੇਧਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਨੀਯਤਿ ਪဝਤ੍ਤਤਿ। ဝਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਨ ਕਥੰ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਆਹ “**ਉਭਤੋਚਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਪਰਿဝਾਰੇਨ ਗਨ੍ਥਿਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। **ਤਸ੍ਸੇဝ ਪਰਿဝਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇဝ ਪਰਿဝਾਰੇ।

ਨਿਯਤਕਤਨ੍ਤਿ ਕਤਨਿਯਤੰ, ਨਿਯਮਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ। **ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਅਸਙ੍ਕਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ।

ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖੇਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ဝਿਨਯੇ ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ဝਿਨਯੋ ਚ ਪਰਿဝਾਰੇਨ ਗਨ੍ਥਿਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪਰਿဝਾਰੇ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ਪਰਿဝਾਰੰ, ਉਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਤਾဝ ਪੁਰਿਮਨਯੇਤਿ ‘‘ਛਨ੍ਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਕਤਿਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਏਕੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਾਯਤੋ ਚ ਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੧੮੭) ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿဝਾਰੇ ਸਕਿੰ ਆਗਤਨਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ဝੁਤ੍ਤੰ।

੨੫੮. **ਨਾਨੁਬਨ੍ਧੇ ਪဝਤ੍ਤਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ဝੁਟ੍ਠਾਪਿਤੰ ਪဝਤ੍ਤਿਨਿੰ ਦ੍ဝੇ ဝਸ੍ਸਾਨਿ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੧੧) ဝੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੨੭੦. **ਅਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਮਿਸ੍ਸੀਕਤੰ, ਨਿਯਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ဝੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਅਨੁਰਪੇਯਜਾਲਂ

ਕਤਿਪੁਚ੍ਛਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੧. **ਵੇਰਂ ਮਣਤੀ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਵੇਰਂ ਮਣਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ। **ਏਤਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਰਤਿਯਾ। **ਨਿਯਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਂ। **ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਬਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਬਿਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ।

੨੭੪. **ਸਾਰਣੀਯਾ**ਤਿ ਸਰਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਾਰਹਾ ਅਦ੍ਧਾਨੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਮਿਜ੍ਜਤਿ ਸਿਨਿਯ੍ਹਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾ, ਮਿਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਮੇਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮੇਤ੍ਤਂ** ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ। **ਆਵੀ**ਤਿ ਪਕਾਸਂ। ਪਕਾਸਭਾਵੋ ਚੇਤ੍ਥ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਮੁਖਾ"**ਤਿ। **ਰਹੋ**ਤਿ ਅਪਕਾਸਂ। ਅਪਕਾਸਤਾ ਚ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ"**ਤਿ। **ਉਭਯੇਹੀ**ਤਿ ਨਵਕੇਹਿ ਥੇਰੇਹਿ ਚ। ਪਿਯਂ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਪਿਯਕਰਣੋ**। ਗਰੁਂ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਗਰੁਕਰਣੋ। ਸਙ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁਵਿਸੇਸਭਾਵਤੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ। **ਅਵਿਵਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ ਏਵ ਨ ਵਿਵਾਦਾਯ। ਸਤਿ ਚ ਅਵਿਵਾਦਹੇਤੁਭੂਤਸਙ੍ਗਹਕਤ੍ਤੇ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵੋ ਭੇਦਾਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋਯੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਸਮਗ੍ਗਭਾਵਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਕੇਵਲਂ ''ਦੇਵੋ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ''ਤਿ ਗੁਣੇਹਿ ਥਿਰਭਾਵਜੋਤਨਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਚਨਂ। ਮਮਤ੍ਤਬੋਧਨਵਚਨਂ **ਮਮਾਯਨਵਚਨਂ**। ਏਕਨ੍ਤਤਿਰੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮਨੋਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਨਾਮ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਲੋਕੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਂ ਪਞ੍ਞਾਤਂ ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰਾਦਿਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾਯੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨਯਨਾਨਿ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਾਨਂ ਨਯਨਾਨਂ ਉਮ੍ਮੀਲਨਾ ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਮੁਖੇਨ ਓਲੋਕਨਞ੍ਚ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਮੇਵ, ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਨਯਨਾਨਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਤਾ ਮੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਸਨ੍ਨਤਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾ"**ਤਿ।

ਇਮਾਨਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੪੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੯੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੬.੧੧) ਚ ਮੇਤ੍ਤਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾਨਿ ਗਿਹੀਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਹਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦਿਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਧਮ੍ਮਪੂਰਣਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਅਨਵਜ੍ਜਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋਗਧਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਗਿਹੀਨਂ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਬੋਧਿਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘਨਿਮਨ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਗਮਨਂ, ਗਾਮਂ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ, ਪਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਂ, ਅਨੁਗਮਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਚਾਰਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਕਥਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਕਥਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਂ ਤੇਪਿਟਕਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਗਿਹੀਨਂ ''ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਬੋਧਿਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਦੀਪਮਾਲਾਪੁਪ੍ਫਪੂਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਤੀਣਿ ਸੁਚਰਿਤਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮ, ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਅਜ੍ਜ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਸਙ੍ਘਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨੀਯਾਦੀਨਿ ਸਂਵਿਦਹਥ, ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਥ, ਪਾਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਥ, ਸਙ੍ਘਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਨੇਥ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਥ, ਛਨ੍ਦਜਾਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿਆਦਿਕਥਨਕਾਲੇ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤੋਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਖੀ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਵੇਰਾ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਗਿਹੀਨਂ ''ਅਯ੍ਯਾ ਸੁਖੀ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਵੇਰਾ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ।

ਲਾਭਾਤਿ ਚੀਵਰਾਦਯੋ ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯਾ। **ਧਮ੍ਮਿਕਾ**ਤਿ ਕੁਹਨਾਦਿਭੇਦਂ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਵਤ੍ਤੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਤ੍ਤੇ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਗਤਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਾਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ਦੇਯ੍ਯਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ **ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗੀ**। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ ਆਮਿਸਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਜਨਂ **ਆਮਿਸਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ''ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਜਨਂ ਪਨ **ਪੁਗ੍ਗਲਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਯਂ **ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗੀ** ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ "**ਨੇਵ ਆਮਿਸਂ ਪਟਿਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਦਾਤੁਮ੍ਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਦਾਨਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਿਵਾਰਿਤਂ, ਤੇਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਸਤਿ ਸਮ੍ਭਵੇ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਕਰੁਣਾਯਨਵਸੇਨ, ਨ ਵਤ੍ਤਪੂਰਣਵਸੇਨ। ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗਿਤਾਯ "**ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਿਲਾਨਾਦੀਨਂ ਪਨ ਓਦਿਸ੍ਸਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਾਗਪਕ੍ਖਿਕਂ ''ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਪ੍ਪਧਾਨੋ ਹਿ ਪਟਿਵਿਭਾਗੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਗਿਲਾਨਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕ...ਪੇ॰... ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਦਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ।

ਸਾਧਾਰਣਭੋਗੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਨੋ ਇਦਂ ਲਕ੍ਖਣਂ – ਯਂ ਯਂ ਪਣੀਤਂ ਲਭਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਨੇਵ ਲਾਭੇਨ ਲਾਭਂ ਨਿਜਿਗੀਸਨਮੁਖੇਨ ਗਿਹੀਨਂ ਦੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਜੀਵਸੁਦ੍ਧਿਂ ਰਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਨ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ''ਮਯ੍ਹਂ ਅਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਤਾ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ। ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਘਣ੍ਟਿਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਲਾਭਸ੍ਸ ਤੀਸੁਪਿ ਕਾਲੇਸੁ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਠਪਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ''ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ''ਗਹੇਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਾਲੋ। ਤਦੁਭਯਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਵਿਨਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧੋ ਪੁਰਿਮਕਾਲੋ। ਤਯਿਦਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਵਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤੂਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤੂਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹੋਤਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤੂਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਮਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਤਿਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਲਾਭਂ ਓਸਾਨਲਕ੍ਖਣਂ ਅਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗੀ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗੀ ਚ ਹੋਤਿ।

ਇਮਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੪੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੯੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੬.੧੧) ਪਨ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਂ ਕੋ ਪੂਰੇਤਿ, ਕੋ ਨ ਪੂਰੇਤਿ? ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਤਾਵ ਨ ਪੂਰੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਪਨ ਵਤ੍ਤਂ ਅਖਣ੍ਡੇਨ੍ਤੋ ਪੂਰੇਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਤਂ – ਯੋ ਓਦਿਸ੍ਸਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਤੁ ਵਾ ਪਿਤੁ ਵਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨਂ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਦੇਤੁ, ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਪਨਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਲਿਬੋਧਜਗ੍ਗਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਮੁਤ੍ਤਪਲਿਬੋਧਸ੍ਸੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨ ਪਨ ਓਦਿਸ੍ਸਕਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਗਿਲਾਨਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਆਗਨ੍ਤੁਕਗਮਿਕਾਨਞ੍ਚੇਵ ਨਵਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਤੇਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਯੋ ਯਤ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਤਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਵਸਿਟ੍ਠੇ ਅਸਤਿ ਪੁਨ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਂ ਯਂ ਪਣੀਤਂ, ਤਂ ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਯਂ ਪਨ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਣਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਸੁਪੂਰੋ ਹੋਤਿ। ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯ ਹਿ ਪਰਿਸਾਯ ਯੋ ਅਞ੍ਞਤੋ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਞ੍ਞਤੋ ਅਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਅਤਿਰੇਕਂ। ਅਯਞ੍ਚ ਪਨ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਏਵਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਲਦ੍ਧਂ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਵਸ੍ਸੇਹਿ ਪੂਰਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਓਰਂ। ਸਚੇ ਹਿ ਦ੍ਵਾਦਸਮੇਪਿ ਵਸ੍ਸੇ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪੂਰਂ ਪਤ੍ਤਂ ਆਸਨਸਾਲਾਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਹਾਯਿਤੁਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ''ਕਸ੍ਸੇਸੋ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਆਹਰਥ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾਵ ਰਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤਿ। ਅਥ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਅਨਵਸੇਸੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਂਸੂ''ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਪੁਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਵਾਸਸਦਿਸੋ ਹੇਸ, ਸਕਿਂ ਖਣ੍ਡੇ ਜਾਤੇ ਪੁਨ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੋਵ। ਯੋ ਪਨ

''ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ, ਯਸ੍ਸ ਮੇ ਪਤ੍ਤਗਤਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਵ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਜਨੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਪੂਰਿਤਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਨ ਨੇਵ ਇਸ੍ਸਾ, ਨ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਸੁਲਭਪਚ੍ਚਯੋ, ਪਤ੍ਤਗਤਮਸ੍ਸ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਖੀਯਤਿ, ਭਾਜਨੀਯਭਣ੍ਡਟ੍ਠਾਨੇ ਅਗ੍ਗਭਣ੍ਡਂ ਲਭਤਿ, ਭਯੇ ਵਾ ਛਾਤਕੇ ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਦੇਵਤਾ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ – ਲੇਣਗਿਰਿਵਾਸੀ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਮਹਾਖੀਰਗਾਮਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਸਮਤ੍ਤਾ ਥੇਰਾ ਨਾਗਦੀਪਂ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਖੀਰਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਲਦ੍ਧਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਲਦ੍ਧਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ਵਿਚਰਿਮ੍ਹ, ਆਵੁਸੋਤਿ। ਸੋ ਅਲਦ੍ਧਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਆਹ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਯਾਵਾਹਂ ਆਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਤਾਵ ਇਧੇਵ ਹੋਥਾ''ਤਿ । ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਪਞ੍ਞਾਸ ਜਨਾ ਪਤ੍ਤਤੇਮਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਿਮ੍ਹਾਤਿ। ਭਨ੍ਤੇ, ਨੇਵਾਸਿਕਾ ਨਾਮ ਪਟਿਬਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਲਭਨ੍ਤਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗਸਭਾਗਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ। ਥੇਰਾ ਆਗਮਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਗਾਮਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਧੁਰਗੇਹੇਯੇਵ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾ ਖੀਰਭਤ੍ਤਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਠਿਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਆਦਾਯ ਥੇਰਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਗਣ੍ਹਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਂ ਆਹ। ਥੇਰੋ ''ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਲਦ੍ਧਂ, ਅਯਂ ਸੀਘਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਸੇਸਾਨਂ ਮੁਖਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਓਲੋਕਨਾਕਾਰੇਨੇਵ ਞਤ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਲਦ੍ਧੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ, ਨਿਕ੍ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਭੁਞ੍ਜਿ। ਅਥ ਨਂ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਥੇਰਾ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ ''ਕਦਾ, ਆਵੁਸੋ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀ''ਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋਤਿ। ਝਾਨਲਾਭੀਸਿ ਆਵੁਸੋਤਿ? ਏਤਮ੍ਪਿ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਨਨੁ, ਆਵੁਸੋ, ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ? ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੂਰਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਪੂਰਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਚੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ, ਪਤ੍ਤਗਤਂ ਨ ਖੀਯਤੀਤਿ। ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮਿਦਂ ਤੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਤਾਵ **ਪਤ੍ਤਗਤਂ ਨ ਖੀਯਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ।

ਅਯਮੇਵ ਪਨ ਥੇਰੋ ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤੇ ਗਿਰਿਭਣ੍ਡਮਹਾਪੂਜਾਯ ਦਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਾਨੇ ਕਿਂ ਵਰਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਦ੍ਵੇ ਸਾਟਕਾ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਏਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚੋ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ ''ਏਕੋ ਦਹਰੋ ਏਵਂ ਵਦਤੀ''ਤਿ। ''ਦਹਰਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਥੇਰਾਨਂ ਪਨ ਸੁਖੁਮਾ ਸਾਟਕਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਮਹਾਥੇਰਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਠਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਿਤੇ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪਿਤਾਪਿ ਤੇ ਸਾਟਕਾ ਹਤ੍ਥਂ ਨਾਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਵ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ। ਦਹਰਸ੍ਸ ਦਾਨਕਾਲੇ ਪਨ ਹਤ੍ਥਂ ਆਰੁਲ੍ਹਾ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚਸ੍ਸ ਮੁਖਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਦਹਰਂ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦਹਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕਦਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਪਰਿਯਾਯੇਨਪਿ ਅਸਨ੍ਤਂ ਅਵਦਨ੍ਤੋ ''ਨਤ੍ਥਿ ਮਯ੍ਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਆਹ। ਨਨੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਅਵਚੁਤ੍ਥਾਤਿ। ਆਮ ਮਹਾਰਾਜ, ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕੋ ਅਹਂ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੂਰਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਾਜਨੀਯਟ੍ਠਾਨੇ ਅਗ੍ਗਭਣ੍ਡਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ। ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮਿਦਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਇਦਂ **ਭਾਜਨੀਯਟ੍ਠਾਨੇ ਅਗ੍ਗਭਣ੍ਡਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ।

ਚਣ੍ਡਾਲਤਿਸ੍ਸਭਯੇਨ ਪਨ ਭਾਤਰਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਨਾਗਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਪਲਾਯਿਂਸੁ। ਥੇਰੀ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ''ਅਤਿ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਗਾਮੋ, ਉਪਧਾਰੇਥ ਤਾਵਾ''ਤਿ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਆਹ। ਤਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਗਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਆਗਮ੍ਮ ਥੇਰਿਯਾ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤੇਸਂ ਗਤਭਾਵਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਸੁਯੇਵ ਯੋਗਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਦ੍ਵਾਦਸਮਾ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਗ੍ਰੋਧਮੂਲੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਅਯ੍ਯੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਮਾ ਗਚ੍ਛਥ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਇਧੇਵ ਏਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰਿਯਾ ਪਨ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ ਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ''ਮਹਨ੍ਤਂ ਭਯਂ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਯਾਪੇਤੁਂ, ਪਰਤੀਰਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਥੇਰਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਭਾਤਰਗਾਮਂ ਆਗਤੋ। ਥੇਰੀ ''ਥੇਰਾ ਆਗਤਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ

ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿਂ ਅਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਸਾ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਏਕਦਿਵਸਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰਾ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਮਂਸੁ।

ਥੇਰੀ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ‘‘ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ ਥੇਰੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਤਾਤ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ, ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾਤਿ। ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ ਥੇਰੀਤਿ। ਸਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਖਿਪਿ। ਪਤ੍ਤੋ ਆਕਾਸੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਥੇਰੋ ‘‘ਸਤ੍ਤਤਾਲਮਤ੍ਤੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਭਤ੍ਤਮੇਵ ਥੇਰੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਯਂ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਭਯੇ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇ ਅਰਿਯਵਂਸਂ ਕਥਯਮਾਨੋ ‘ਭੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਨਾਮਯਿਤ੍ਥਾ’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਵਦਿਯਮਾਨੋ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਹੋਥ ਥੇਰਿਯੋ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗਂ ਆਰੁਹਿ। ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾਪਿ ‘‘ਸਚੇ ਥੇਰੋ ਥੇਰਿਯਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਚੇ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਮਾਨਾ ਠਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਮਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ‘‘ਪਤ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂਯੇਵ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਉਪਟ੍ਠਹਿ । ਇਦਂ **ਦੇਵਤਾ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਥੇਰੀ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਿਕਾ ਅਹੋਸਿ।

ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸਂ ਖਣ੍ਡਨ੍ਤਿ **ਅਖਣ੍ਡਾਨਿ,** ਤਂ ਪਨ ਨੇਸਂ ਖਣ੍ਡਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਯਸ੍ਸਾ’’**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾਨਂ ਉਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮੇਨ ਆਦਿਅਨ੍ਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਸਤ੍ਤਸੁ’’**ਤਿਆਦਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾਨਂ ਪਨ ਸਮਾਦਾਨਕ੍ਕਮੇਨਪਿ ਆਦਿਅਨ੍ਤਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਛਿਨ੍ਨਸਾਟਕੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਨ੍ਤੇ ਦਸਨ੍ਤੇ ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ। ਵਿਸਦਿਸੁਦਾਹਰਣਞ੍ਚੇਤਂ ‘‘ਅਖਣ੍ਡਾਨੀ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਕਤਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਸੇਸਾਨਿਪਿ ਉਦਾਹਰਣਾਨਿ। **ਖਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਖਣ੍ਡਵਨ੍ਤਂ, ਖਣ੍ਡਿਤਂ ਵਾ। **ਛਿਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਿਸਭਾਗਵਣ੍ਣੇਨ ਗਾਵੀ ਵਿਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵਿਸਭਾਗਵਣ੍ਣੇਨ ਉਪਡ੍ਢਂ ਤਤਿਯਭਾਗਂ ਵਾ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਵਣ੍ਣਂ **ਸਬਲਂ,** ਵਿਸਭਾਗਵਣ੍ਣੇਹੇਵ ਪਨ ਬਿਨ੍ਦੂਹਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਵਿਮਿਸ੍ਸਂ **ਕਮ੍ਮਾਸਂ**। ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ।

ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵਕਰਣਤੋਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬ੍ਯਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵਕਰਣਤੋ। ਸੀਲਸ੍ਸ ਚ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬ੍ਯਤੋ ਮੋਚਨਂ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਾਪਾਦਨਂ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ‘‘ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵਕਰਣਤੋ’’ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਕਰਾਨਿ **ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੇਰੀ ਸਯਂਵਸੀ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਨਿ। ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਪਾਸਂਸਤ੍ਤਾ **ਵਿਞ੍ਞੂਪਸਤ੍ਥਾਨਿ**। ਅਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਸਂਸਾਯ ਅਪ੍ਪਮਾਣਭਾਵਤੋ ਵਿਞ੍ਞੂਗਹਣਂ ਕਤਂ। **ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ**ਤਿ ‘‘ਇਮਿਨਾਹਂ ਸੀਲੇਨ ਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਦੇਵਞ੍ਞਤਰੋ ਵਾ’’ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਪਰਾਮਾਸੇਨ ‘‘ਇਮਿਨਾਹਂ ਸੀਲੇਨ ਦੇਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ ਸਸ੍ਸਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੇਨ ਚ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਤੇ ਸੀਲੇਸੁ ਦਾਸੋ’’ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਵਿਪਤ੍ਤੀਸੁ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਂ ਨਾਮ ਤ੍ਵਂ ਆਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਪਰਾਮਟ੍ਠੁਂ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ **ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਾਨੀ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸੀਲਂ ਨਾਮ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਦਿਪਾਰਮ੍ਪਰਿਯੇਨ ਯਾਵਦੇਵ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਹ **‘‘ਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾਨੀ’’**ਤਿ। ਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਪ੍ਪਯੋਜਨਾਨਿ **ਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾਨਿ**।

ਸਮਾਨਭਾਵੋ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵੇਨ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਿਯ ਭੇਦਾਭਾਵਤੋ ਸੀਲੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਤਂ ਗਤੋ ਉਪਗਤੋਤਿ **ਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ**। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਸਮਾਨਭਾਵੂਪਗਤਸੀਲੋ’’**ਤਿ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾਨਭਾਵਂ ਉਪਗਤਸੀਲੋ ਸਭਾਗਵੁਤ੍ਤਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਸੀਲਂ ਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਰੇਪਿ ਦੇਵਲੋਕੇਪਿ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਸੀਲੇਨ ਸਮਾਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਗ੍ਗਸੀਲੇ ਨਾਨਤ੍ਤਂ। ਕਾਮਞ੍ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮ੍ਪਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਨ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਪਨ ਨ ਏਕਨ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਮਗ੍ਗਸੀਲਂ ਪਨ ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ ਨਿਯਤਭਾਵਤੋਤਿ ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ **‘‘ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸੀਲਾਨੀ’’**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਾਯਨ੍ਤਿ ਯਾ ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਂਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਾ। **ਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। **ਨਿਦ੍ਧੋਸਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧੁਤਦੋਸਾ, ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰਾਗਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਤਿ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਯਂ ਨਿਯ੍ਯਨ੍ਤੀਯੇਵ ਹਿ ਤਂਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਪੇਤੀਤਿ ਵ◌ੁੱਚਤਿ। ਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿ, ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਤਕ੍ਕਰੋ,** ਤਸ੍ਸ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵ◌ੇਧੇਨ ਸਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵ◌ਂ ਉਪਗਤੋ।

ਕਤਿਪੁਚ੍ਛਾਵ◌ਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਛਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵ◌ਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੬. ਪਠਮੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨਾਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਉਦ੍ਦੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਂ ਅਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਤੁਂ।

ਸਮਥਭੇਦਂ

ਅਧਿਕਰਣਪਰਿਯਾਯਵ◌ਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੩. ਲੋਭੋ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਲੋਭਹੇਤੁ ਵ◌ਿਵਦਨਤੋ ''ਲੋਭੋ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਂ। ਏਵ◌ਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਾਨਿ। ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਠਾਨਂ**। ਕੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ? ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਾਦਯੋ। ਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ**। ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਭੂਮਿ**। ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਵ◌ਿਵਦਨਤੋ "**ਨਵ ਹੇਤੂ**"ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਂ। **ਦ੍ਵ◌ਾਦਸ ਮੂਲਾਨੀ**ਤਿ ''ਕੋਧਨੋ ਹੋਤਿ ਉਪਨਾਹੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸ ਮੂਲਾਨਿ।

੨੯੪-੨੯੫. ਇਮਾਨੇਵ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸ ਕਾਯਵ◌ਾਚਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ "**ਚੁਦ੍ਦਸ ਮੂਲਾਨੀ**"ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਾਨਿ। **ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਪਨ੍ਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੇ ਅਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਵਸੇਨ ਛ ਹੇਤੂ ਵ◌ੁੱਤਾ। ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਅਙ੍ਗਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਹੇਤੁ।

੨੯੬. ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਵ◌ਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ, ਯਥਾਠਿਤਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਕਿਰਿਯਾ **ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮ। ਞਤ੍ਤਿਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਾਨਿ ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਅਪਲੋਕਨਤੋਵ◌ਾਤਿ ਆਹ "**ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਵ◌ਾ ਅਪਲੋਕਨਤੋ ਵ◌ਾ**"ਤਿ। ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਂ ਏਕੇਨ ਸਮਥੇਨ **ਸਮ੍ਮਤਿ,** ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਹਿ ਸਮੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ''ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਾ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਂ।

ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਵ◌ਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੮. ਵ◌ਿਵ◌ਾ**ਦਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਵ◌ੂਪਸਮਤੋ ਤਪ੍ਪਕ੍ਖਿਕਾ।

ਸਮਥਾ ਸਮਥਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਵ◌ਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੯. ਏਕਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮਥਾ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ "**ਸਮਥਾ ਸਮਥਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਾ, ਸਮਥਾ ਸਮਥਸ੍ਸ ਅਸਾਧਾਰਣਾ**"ਤਿ ਆਹ। ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ ਸਮਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯਂ ਵ◌ਿਨਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਾ**"ਤਿ। ਸਤਿਵ◌ਿਨਯਾਦੀਹਿ ਸਮਨਸ੍ਸ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ "**ਸਤਿਵ◌ਿਨਯਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਅਸਾਧਾਰਣਾ**"ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਵ◌ਾਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਵਿਨਯਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੨. ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਸਮਥਾਨਂ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ **"ਵਿਨਯੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਨਯਵਾਰੋ ਉਦ੍ਧਟੋ। **ਸਿਯਾ ਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤਿਵਿਨਯਾਦਯੋ ਸੇਸਸਮਥਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ।

ਕੁਸਲਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੩. ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੇ ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨਂ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਕੁਸਲੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਅਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾਹਿ ਤਿਵਙ੍ਗਿਕੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਏਤੇਹਿ ਵਿਨਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਕਰਣਕਾਲੇ ਕੁਸਲੋ, ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ ਕਰਣਕਾਲੇ ਅਬ੍ਯਾਕਤੋ। ਏਤੇਸਂ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾਦੀਨਂ ਅਕੁਸਲਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਅਕੁਸਲੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਹਿ ਵੂਪਸਮਨਕਾਲੇ, ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਮ੍ਹਿ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਾਪਕੇ ਜਾਤੇ ਅਕੁਸਲਾ। ਸਤਿਵਿਨਯੋ ਅਨਰਹਤੋ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਸਤਿਵਿਨਯਦਾਨੇ ਅਕੁਸਲੋ। ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੋ ਅਨੁਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਦਾਨੇ, ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂ ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਅਜਾਨਤੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਕਰਣੇ, ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਰਣੇ, ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਂ ਮਹਾਕਲਹੇ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਕਰਣੇ ਚ ਅਕੁਸਲਂ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਰਹਤੋ ਵਸੇਨੇਵ ਅਬ੍ਯਾਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਮਥਵਾਰਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੪-੩੦੫. **ਯਤ੍ਥ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਪੁਚ੍ਛਾ। **ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚਾ**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ ਚ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਯਤ੍ਥ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਯਤ੍ਥ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਬਹੂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਇਮਂ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਸਤਿ ''ਆਮਾ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਨੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਂ ਚੇ, ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਦੇਸਿਤਂ ਚੇ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾਯੋਪਿ ਲਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਿਵਦਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੇਸਿਤਂ ਚੇ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾਯੋਪਿ ਲਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਕਾਲੇ ''ਪਸ੍ਸਸਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾਸਙ੍ਖਿਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਚ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਞ੍ਚ ਲਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ।

ਸਂਸਟ੍ਠਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੬. ਅਧਿਕਰਣਾਨਂ ਵੂਪਸਮੋਵ **ਸਮਥੋ** ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਧਿਕਰਣੇਨ ਵਿਨਾ ਸਮਥਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **"ਮਾ ਹੇਵਨ੍ਤਿਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ... ਪੇ॰... ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁ"**ਨ੍ਤਿ।

ਸਮਥਾਧਿਕਰਣਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੯-੩੧੦. **ਸਮਥਾ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਪੁਚ੍ਛਾ। **ਸਿਯਾ ਸਮਥਾ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮਥਾ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਧਿਕਰਣਾ ਵਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ

ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਸਤਿਵਿਨਯਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤੇਸਂ ਤਸ੍ਸਾ ਅਨੁਪਕਾਰਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੩੧੧. ''ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਨ ਕੇਨਚਿ ਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਅਵਸਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਸਯਂ ਸਮਥੇਨ ਵਾ ਅਧਿਕਰਣੇਨ ਵਾ ਸਮੇਤਬ੍ਬੋ ਨ ਹੋਤਿ।

੩੧੩. **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ...ਪੇ॰... ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਸਲਾਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੪. **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਨ ਕਤਮਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**ਤਿ ''ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਧਿਕਰਣਂ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਭਜਤਿਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੮-੯. **ਕਤਮਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਮਾਧਿਕਰਣਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਭਜਤੀ**ਤਿ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਵਾਦਂ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਜਤਿ। **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਦ੍ਵੇ ਸਮਥੇ ਭਜਤੀ**ਤਿ ''ਮਂ ਵੂਪਸਮੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਭਜਤਿ। **ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਯਂ ਤਂ ਵੂਪਸਮੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਯ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ।

ਖਨ੍ਧਕਪੁਚ੍ਛਾਵਾਰੋ

ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੦. **ਨਿਦਾਨੇਨ ਚ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਚ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨਿਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੇਸਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਨਿਦਾਨੇਨ। **ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ। ਉਭਯੇਨਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਖਨ੍ਧਕਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ। **ਉਤ੍ਤਮਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੯੯, ੧੨੪) ਨਯੇਨ ਉਤ੍ਤਮਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਚਮ੍ਮਸਂਯੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ।

ਏਕੁਤ੍ਤਰਿਕਨਯੋ

ਏਕਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੧. **ਮੂਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਆਪਨ੍ਨਾ। “**ਅਗ੍ਘਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਾਸੁ ਸਬ੍ਬਚਿਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਉਸ੍ਸਾਹੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਪੁਨਪਿ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਉਸ੍ਸਾਹੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਅਟ੍ਠਮੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। “**ਧਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਅਸਚ੍ਚਾਪਨੇ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਧਮ੍ਮਿਕਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਵਿਸਂਵਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨ ਹੋਤਿ। ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਬ੍ਭਮਥਾ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਨ ਵਿਬ੍ਭਮਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਪਞ੍ਚਦਸਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ‘‘ਕਾਲੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨੋ ਅਕਾਲੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਚਦਸਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਭਬ੍ਬਤਾਯ **ਭਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਕਾ**।

ਏਕਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੨. ਦੁਕੇਸੁ **ਨਿਦਹਨੇ**ਤਿ ਆਤਪੇ ਅਤਿਚਿਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦਹਨੇ। ਵਤ੍ਥੁਸਭਾਗਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ **ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ,** ਆਪਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ **ਨ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ**। ਰੋਮਜਨਪਦੇ ਜਾਤਂ **ਰੋਮਕਂ। ਪਕ੍ਕਾਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਵਕ੍ਖਾਰਂ। ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਲੋਣਤ੍ਤਾ ਲੋਣਾਨਿਪਿ ਦੁਕੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਦੁਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੩. ਤਿਕੇਸੁ **ਵਚੀਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਿਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਮੁਖਾਲਮ੍ਬਰਕਰਣਾਦਿਭੇਦੋ**ਤਿ ਮੁਖਭੇਰਿਵਾਦਨਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ। ਯਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਕਾਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਂ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਉਪਘਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ। **ਨ ਆਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰਾ ਪਰਮ੍ਪਿ ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮ, ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਚ੍ਛ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਕੁਸਲਾਨਿ ਚੇਵ ਮੂਲਾਨਿ ਚਾਤਿ ਅਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਭਾਵਤੋ ਅਕੁਸਲਾਨਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਸਾਧਨਤੋ ਮੂਲਾਨਿ, ਨ ਅਕੁਸਲਭਾਵਸਾਧਨਤੋ। ਨ ਹਿ ਮੂਲਤੋ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਅਕੁਸਲਭਾਵੋ, ਕੁਸਲਾਦੀਨਂ ਵਾ ਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵੋ। ਤਥਾ ਚ ਸਤਿ ਮੋਮੂਹਚਿਤ੍ਤਦ੍ਵਯਮੋਹਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਭਾਵੋ ਨ ਸਿਯਾ।

ਦੁਟ੍ਠੁ ਚਰਿਤਾਨੀਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਤੋ ਚ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਸਮ੍ਮਾਪਵਤ੍ਤਿਤਾਨਿ। **ਵਿਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਬੀਭਚ੍ਛਾਨਿ ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਅਨਿਟ੍ਠਰੂਪਤ੍ਤਾ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਰਿਤਾਨੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਚੇਤੇ ਤਿਕਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਕਮ੍ਮਪਥੇਹਿ ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਾ ਤਾਵ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ। ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ। ਉਭਯਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਤਯਿਦਂ

ਦ੍ਵਾਰਦ੍ਵਯੇ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋਵ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ। ਅਯਂ **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਕਥਾ**।

ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਯੋ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚੇਤਨਾ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਦ੍ਵਾਰਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਨਾਮਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਤੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਤਬ੍ਬਹੁਲਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚ। ਤੇਨਾਹੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ –

> ''ਦ੍ਵਾਰੇ ਚਰਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਦ੍ਵਾਰਚਾਰਿਨੋ।
> ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਵਤ੍ਥਿਤਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲ ਦ੍ਵਾਰਕਥਾ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰ)।

ਤਥਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਿਚੇਤਨਾ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਤਯੋ ਮਨੋਕਮ੍ਮਭੂਤਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮਭੂਤਾਯ ਪਨ ਚੇਤਨਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਤਂਤਂਪਕ੍ਖਿਕਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾ ਵਾ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਹਿ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚੇਤਨਾਪਿ ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ ਕਾਯਿਕਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਅਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਕਾਯੇਨ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਸਮਾਦਿਯਮਾਨੇ ਸੀਲਸ੍ਸ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਭਾਵੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਮੁਸਾਵਾਦਾਦੀਹਿ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤਸ੍ਸੋ ਚੇਤਨਾਪਿ ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ ਵਾਚਸਿਕਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਅਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਤਯੋ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਨ੍ਤਿ ਅਯਂ **ਕਮ੍ਮਪਥਕਥਾ**।

ਤਿਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਕ੍ਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੪. ਚਤੁਕ੍ਕੇਸੁ **ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰਾ**ਤਿ ਅਨਰਿਯਾਨਂ ਲਾਮਕਾਨਂ ਵੋਹਾਰਾ ਸਂਵੋਹਾਰਾ ਅਭਿਲਾਪਵਾਚਾ। **ਅਰਿਯਵੋਹਾਰਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਵੋਹਾਰਾ। **ਦਿਟ੍ਠਵਾਦਿਤਾ**ਤਿ ''ਦਿਟ੍ਠਂ ਮਯਾ''ਤਿ ਏਵਂਵਾਦਿਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਂਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕੇਸੁ ਪਠਮਂ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨਾ"**ਤਿ। **ਪੁਰਿਮਂ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ ਪਜਹਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਭਾਵਤੋ ਪੁਰਿਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ ਜਹਤਿ। **ਸਤਂ ਤਿਂਸਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀ**ਤਿ ਤਿਂਸਾਧਿਕਾਨਿ ਸਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ ਚਤੂਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕੇਸੂਤਿ ਸਾਧਾਰਣੇਸੁਯੇਵ ਚਤੂਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕੇਸੁ। **ਪਠਮੋ ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿ ''ਅਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਥੁਨਾਨਤ੍ਤਤਾ, ਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿਨਾਨਤ੍ਤਤਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਪਞ੍ਹੋ। ''ਅਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਿਸਭਾਗਤਾ, ਨੋ ਵਤ੍ਥੁਸਭਾਗਤਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਇਧ ਦੁਤਿਯੋ ਨਾਮ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸਾਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ, ਤਸ੍ਸ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਨ੍ਤਭਾਸਾ**ਤਿ ਮਤਿਯਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਭਾਸਨਤੋ ਅਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਵਾਚਾ ਇਧ ''ਮਨ੍ਤਭਾਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਨਵਮਭਿਕ੍ਖੁਨਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਪਿ ਅਭਿਵਾਦਨਾਰਹਾ ਨੇ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਾਰਹਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਯਥਾਗਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂਯੇਵ

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਅਵਸੇਸਾਨੰ ਆਗਤਪਟਿਪਾਟਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਵਮਭਿਕ੍ਖੁਨਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਾਰਹਾ, ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਾਹਿਯੇਵ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਭਿਵਾਦਨਾਰਹਾ। ਆਦਿਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸੁ ਪਨ ਅਟ੍ਠਸੁ ਯਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਿਮਾ ਅਞ੍ਞਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰੰ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਤਾਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਾਰਹਾ। ਯਾ ਪਨ ਅਟ੍ਠਹਿਪਿ ਨਵਕਤਰਾ, ਸਾ ਸਚੇਪਿ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਾ ਹੋਤਿ, ਆਗਤਪਟਿਪਾਟਿਯਾਵ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਲਭਤਿ।

ਇਧ ਨ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋਤਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਜਨਪਦੇਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਨ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਵਿਨਯਾਤਿਸਾਰਦੁਕ੍ਕਟੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਹਿ ''ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੁੰ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਨਾਮ। **ਇਧ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਚਤੁਕ੍ਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੫. ਪਞ੍ਚਕੇਸੁ ''ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸਭਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਸਨ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੯੪-੨੯੭) ਵਚਨਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨਾਮਨ੍ਤਚਾਰੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ "**ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਗਣਭੋਜਨਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਗਿਲਾਨਸਮਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨੰ। **ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਾ**ਤਿ ''ਮਯ੍ਹੰ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਾ।

ਅਯਸਤੋ ਵਾ ਗਰਹਤੋ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਅਗੁਣਵਚਨੰ **ਅਯਸੋ**। ਸਮ੍ਮੁਖਾ **ਗਰਹਾ**। ਵਿਯਸਤੀਤਿ **ਬਜਸਨੰ,** ਹਿਤਸੁਖੰ ਖਿਪਤਿ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਾਤੀਨੰ ਬਜਸਨੰ **ਞਾਤਿਬਜਸਨੰ,** ਚੋਰਰੋਗਭਯਾਦੀਹਿ ਞਾਤਿਵਿਨਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭੋਗਾਨੰ ਬਜਸਨੰ **ਭੋਗਬਜਸਨੰ,** ਰਾਜਚੋਰਾਦਿਵਸੇਨ ਭੋਗਵਿਨਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰੋਗੋ ਏਵ ਬਜਸਨੰ **ਰੋਗਬਜਸਨੰ**। ਰੋਗੋ ਹਿ ਆਰੋਗਜੰ ਬਜਸਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ ਬਜਸਨੰ। ਸੀਲਸ੍ਸ ਬਜਸਨੰ **ਸੀਲਬਜਸਨੰ,** ਦੁਸ੍ਸੀਲਜਸ੍ਸੇਤੰ ਨਾਮੰ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿੰ ਵਿਨਾਸਯਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵ ਬਜਸਨੰ **ਦਿਟ੍ਠਿਬਜਸਨੰ। ਞਾਤਿਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਞਾਤੀਨੰ ਸਮ੍ਪਦਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿ ਬਹੁਭਾਵੋ । **ਭੋਗਸਮ੍ਪਦਾਯ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਆਰੋਗਜਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਾ **ਆਰੋਗਜਸਮ੍ਪਦਾ**। ਪਾਰਿਪੂਰਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਅਰੋਗਤਾ। **ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਦਾ**ਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਵਤ੍ਤੁੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ ਕਾਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। **ਅਟ੍ਠ ਕਪ੍ਪੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਞਾਣੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਠਪਿਤਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਨ੍ਦਤ੍ਤਾ ਮੋਮੂਹਤ੍ਤਾਤਿ ਨੇਵ ਸਮਾਦਾਨੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਆਨਿਸੰਸੰ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਮਨ੍ਦਤ੍ਤਾ ਮੋਮੂਹਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਾਣੇਨੇਵ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੋਤਿ। **ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ ਇਚ੍ਛਾਪਕਤੋ**ਤਿ ''ਅਰਞ੍ਞੇ ਮੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ 'ਅਯੰ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ'ਤਿ ਚਤੁਪ੍ਪਚ੍ਚਯਸਕ੍ਕਾਰੰ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, 'ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਜ੍ਜੀ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ'ਤਿਆਦੀਹਿ ਚ ਗੁਣੇਹਿ ਸਮ੍ਭਾਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਾਪਿਕਾਯ ਇਚ੍ਛਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਏਵ ਇਚ੍ਛਾਯ ਅਭਿਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਲਾਭੰ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ**"ਤਿ। ਉਮ੍ਮਾਦਵਸੇਨ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ **ਉਮ੍ਮਾਦਾ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਵਣ੍ਣਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗੰ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਹਿ ਚ ਵਣ੍ਣਿਤੰ ਪਸਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੋਤਿ।

ਪਞ੍ਚਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਛਕ੍ਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੬. ਛਕ੍ਕੇਸੁ **ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਪਰਮਤਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਭਾਜਨੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਛਕ੍ਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਤ੍ਤਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੭. ਸਤ੍ਤਕੇਸੁ **ਛਕ੍ਕੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਸਤ੍ਤਕਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਛਕ੍ਕੇ ਵੁਤ੍ਤਚੁਦ੍ਦਸਪਰਮਾਨਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਤ੍ਤਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ''ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੬੬) **ਅਭਿਚੇਤੋ**ਤਿ ਪਾਕਤਿਕਕਾਮਾਵਚਰਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸੁਨ੍ਦਰਤਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਅਭਿਚੇਤਸਿ ਜਾਤਾਨਿ **ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਿ,** ਅਭਿਚੇਤੋਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨੀਤਿ ਵਾ **ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਿ। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੰ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸੁਖਵਿਹਾਰਭੂਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਝਾਯਿਨੋ ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸੁਖੰ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ**ਤਿ ਨਿਕਾਮੇਨ ਲਾਭੀ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਲਾਭੀ, ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ**ਤਿ ਸੁਖੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ**ਤਿ ਅਕਸਿਰਾਨੰ ਲਾਭੀ ਵਿਪੁਲਾਨੰ, ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਲਾਭੀਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁੰ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਤਥਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁੰ, ਪਾਰਿਪਨ੍ਥਿਕੇ ਪਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਤਥਾ ਚ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਰਿਪਨ੍ਥਿਕੇ ਚ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨੇਵ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਕਾਲਮਾਨਨਾਲ਼ਿਕਯਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਯੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਤੁੰ।

ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਨੰ ਖਯਾ। **ਅਨਾਸਵ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਵਵਿਰਹਿਤੰ। **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚੇਤੋ**-ਵਚਨੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿ, **ਪਞ੍ਞਾ**-ਵਚਨੇਨ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚ ਪਞ੍ਞਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਮਾਧਿ ਰਾਗਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਞਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ''ਯੋ ਹਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਾਧਿ, ਤਦਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੫੨੦)। ਯਾ ਹਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਞਾ, ਤਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੫੧੬)। ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਗਵਿਰਾਗਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਿਰਾਗਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੨)। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਸਮਥਫਲੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਫਲੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਤਮਯਞਾਣਾਦਿਨਾ ਵਿਯ ਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤੰ ਨਯਗ੍ਗਾਹਞ੍ਚ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਰਤੋਘੋਸਾਨੁਗਤਭਾਵਨਾਧਿਗਮਭੂਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਨ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣਭੂਤਾਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ।

ਸਤ੍ਤਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਟ੍ਠਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੮. ਅਟ੍ਠਕੇਸੁ **ਅਟ੍ਠਾਨਿਸੰਸੇ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ –

``ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ 'ਅਯਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਆਗਤਾਗਮੋ ਧਮ੍ਮਧਰੋ ਵਿਨਯਧਰੋ ਮਾਤਿਕਾਧਰੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਬਜਤ੍ਤੋ ਮੇਧਾਵੀ ਲਜ੍ਜੀ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ, ਸਚੇ ਮਯਂ ਇਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਾਮ, ਨ ਮਯਂ ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਵਿਨਾ ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਭਣ੍ਡਨਂ ਕਲਹੋ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਵਿਵਾਦੋ ਸਙ੍ਘਭੇਦੋ ਸਙ੍ਘਰਾਜਿ ਸਙ੍ਘਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਸਙ੍ਘਨਾਨਾਕਰਣ'ਨ੍ਤਿ, ਭੇਦਗਰੁਕੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੪੫੩) –

ਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਅਟ੍ਠਾਨਿਸਂਸੇ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੇਨ। ਤੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪੋਸਥਾਦਿਅਕਰਣੇ ਆਦੀਨਵੋ ਭੇਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਕਰਣੇ ਆਨਿਸਂਸੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇ ਅਟ੍ਠਾਨਿਸਂਸੇ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਅਟ੍ਠਕੇਪਿ **ਅਟ੍ਠਾਨਿਸਂਸੇ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੇਨ**ਾਤਿ –

``ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਂ ਜਾਨਾਤਿ 'ਇਮੇ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਆਗਤਾਗਮਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਵਿਨਯਧਰਾ ਮਾਤਿਕਾਧਰਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਬਜਤ੍ਤਾ ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕਾ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ, ਨਾਲਂ ਮਮਂ ਵਾ ਕਾਰਣਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਾ ਕਾਰਣਾ ਛਨ੍ਦਾ ਦੋਸਾ ਮੋਹਾ ਭਯਾ ਅਗਤਿਂ ਗਨ੍ਤੁਂ, ਸਚੇ ਮਂ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਵਿਨਾ ਮਯਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਭਣ੍ਡਨਂ ਕਲਹੋ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਵਿਵਾਦੋ ਸਙ੍ਘਭੇਦੋ ਸਙ੍ਘਰਾਜਿ ਸਙ੍ਘਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਸਙ੍ਘਨਾਨਾਕਰਣ'ਨ੍ਤਿ, ਭੇਦਗਰੁਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੪੫੩) –

ਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਅਟ੍ਠਾਨਿਸਂਸੇ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹੀਤਿ ``ਪੁਬ੍ਬੇਵਸ੍ਸ ਹੋਤਿ 'ਮੁਸਾ ਭਣਿਸ੍ਸ'ਨ੍ਤਿ, ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ 'ਮੁਸਾ ਭਣਾਮੀ'ਤਿ, ਭਣਿਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ 'ਮੁਸਾ ਮਯਾ ਭਣਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਿਧਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਂ, ਵਿਨਿਧਾਯ ਖਨ੍ਤਿਂ, ਵਿਨਿਧਾਯ ਰੁਚਿਂ, ਵਿਨਿਧਾਯ ਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੨੦) ਏਵਮਾਗਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ।

ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਤਿ ਅਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਤੋ। **ਰਤ੍ਤਿਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਵੁਤ੍ਥੋ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਞ੍ਚ ਦਿਵਾਵਿਕਾਲਭੋਜਨਞ੍ਚ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਮਞ੍ਚੇ ਛਮਾਯਂਵ ਸਯੇਥ ਸਨ੍ਥਤੇ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੇ ਵਾ ਸੁਧਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਯ ਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਤਿਣਪਣ੍ਣਪਲਾਲਾਦੀਨਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇ ਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਸਯੇਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਾਹੁਪੋਸਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਅਸਮਾਚਰਨ੍ਤੇਨ ਉਪਵੁਤ੍ਥਉਪੋਸਥਂ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ``ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

``ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਂ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਯੋ **ਅਟ੍ਠ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ। **ਸਪ੍ਪਿ**ਆਦਿ ਅਟ੍ਠਮੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਏਕਂ ਅਟ੍ਠਕਂ, ਤਤੋ ਏਕਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਕੇਕਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਟ੍ਠਕਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਟ੍ਠਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਵਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੯. ਨਵਕੇਸੁ **ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੪੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੯.੨੯) ਆਘਾਤਕਾਰਣਾਨਿ। **ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯਾਨੀ**ਤਿ ਆਘਾਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਨਯਕਾਰਣਾਨਿ। **ਤਂ ਕੁਤੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਾ**ਤਿ ‘‘ਤਂ ਅਨਤ੍ਥਚਰਣਂ ਮਾ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਾ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁਂ। ‘‘ਪਰੋ ਨਾਮ ਪਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਯਾ ਅਨਤ੍ਥਂ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਘਾਤਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਸਚਾਹਂ ਪਟਿਕ੍ਕੋਪਂ ਕਰੇਯ੍ਯਂ, ਤਂ ਕੋਪਕਰਣਂ ਏਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਾ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਕਸ੍ਸ ਰੁਚਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ ਸੁਖਿਤਾ ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੇਵਲਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਕੁਜ੍ਝਨਮਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਥ ਵਾ ਤਂ ਕੋਪਕਰਣਂ ਏਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਕੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕੁਜ੍ਝਨਕਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵਤੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਮਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਯਦਿਦਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਯਂ ‘‘ਸਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਇਤ੍ਤਰਕਾਲਾ ਖਣਿਕਾ, ਕਸ੍ਸ ਕੋ ਕੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਕੁਤੋ ਲਾਭਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸਚਾਹਂ ਏਤ੍ਥ ਕੋਪਂ ਕਰੇਯ੍ਯਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਮੇ ਕੋਪਕਰਣੇ ਕੁਤੋ ਲਾਭਾ, ਲਾਭਾ ਨਾਮ ਕੇ ਸਿਯੁਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਤਣ੍ਹਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੦੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੯.੨੩) ਦ੍ਵੇ ਤਣ੍ਹਾ ਏਸਨਤਣ੍ਹਾ ਏਸਿਤਤਣ੍ਹਾ ਚ। ਯਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਜਪਥਸਙ੍ਕੁਪਥਾਦੀਨਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭੋਗੇ ਏਸਤਿ ਗਵੇਸਤਿ, ਅਯਂ **ਏਸਨਤਣ੍ਹਾ** ਨਾਮ। ਯਾ ਤੇਸੁ ਏਸਿਤੇਸੁ ਗਵੇਸਿਤੇਸੁ ਪਟਿਲਦ੍ਧੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾ, ਅਯਂ **ਏਸਿਤਤਣ੍ਹਾ** ਨਾਮ। ਇਧ ਏਸਿਤਤਣ੍ਹਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਪਰਿਯੇਸਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਪਰਿਯੇਸਨਾ। ਸਾ ਹਿ ਏਸਨਤਣ੍ਹਾਯ ਸਤਿ ਹੋਤਿ। **ਲਾਭੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭੋ। ਸੋ ਹਿ ਪਰਿਯੇਸਨਾਯ ਸਤਿ ਹੋਤਿ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** ਪਨ ਞਾਣਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਿਤਕ੍ਕਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸੁਖਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਜਞ੍ਞਾ, ਸੁਖਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਖਮਨੁਯੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੨੩) ਅਯਂ **ਞਾਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**। ‘‘ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੦੨) ਏਵਂ ਆਗਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ **ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**। ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ **ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**। ‘‘ਛਨ੍ਦੋ ਖੋ, ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦ, ਵਿਤਕ੍ਕਨਿਦਾਨੋ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੮) ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਇਧ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ **ਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਯੇਵ ਆਗਤੋ। ਲਾਭਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਹਿ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਂ ਸੁਨ੍ਦਰਾਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਾਤਿ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਂ ਮੇ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਥਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਸਦ੍ਦਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਮਯ੍ਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਰਸ੍ਸ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਿਦਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਲਾਭਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ”**ਤਿ।

ਛਨ੍ਦਰਾਗੋਤਿ ਏਵਂ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕਿਤੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਦੁਬ੍ਬਲਰਾਗੋ ਚ ਬਲਵਰਾਗੋ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਅਜ੍ਝੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਹਂ, ਮਮ’’ਨ੍ਤਿ ਬਲਵਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਕਰਣਂ। **ਮਚ੍ਛਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਸ੍ਸ ਅਸਹਨਤਾ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਪੋਰਾਣਾ ਏਵਂ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਦਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਹੋਤੁ, ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਹੋਤੂਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਚ੍ਛਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ। **ਆਰਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਪਿਦਹਨਮਞ੍ਜੂਸਾਗੋਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਕ੍ਖਣਂ। ਅਧਿ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਧਿਕਰਣਂ,** ਕਾਰਣਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। **ਆਰਕ੍ਖਾਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ, ਆਰਕ੍ਖਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਣ੍ਡਾਦਾਨਾਦੀਸੁ ਪਰਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਆਦਾਨਂ **ਦਣ੍ਡਾਦਾਨਂ**। ਏਕਤੋਧਾਰਾਦਿਨੋ ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਦਾਨਂ **ਸਤ੍ਥਾਦਾਨਂ। ਕਲਹੋ**ਤਿ ਕਾਯਕਲਹੋਪਿ ਵਾਚਾਕਲਹੋਪਿ। ਪੁਰਿਮੋ ਪੁਰਿਮੋ ਵਿਰੋਧੋ **ਵਿਗ੍ਗਹੋ,** ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਪਚ੍ਛਿਮੋ **ਵਿਵਾਦੋ**। ਤੁਵਂ ਤੁਵਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਵਵਸੇਨ **“ਤੁਵਂ ਤੁਵ”**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ।

ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ

ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਜਹਿਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਵਿਜਹਿਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਦੁਕ੍ਕਟਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ‘‘ਵਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੧੫੦) ਨਯੇਨ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਦ੍ਵੇ ਨਵਕਾਨਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਨਵਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦਸਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੦. ਦਸਕੇਸੁ **ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਯਿਟ੍ਠਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਹੁਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਫਲਂ ਵਿਪਾਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਯਂ ਲੋਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਾਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਿਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਤ੍ਤਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ, ਯੇ ਇਮਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੪, ੨੨੫; ੩.੯੧, ੧੧੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੧੦) ਏਵਮਾਗਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋਤਿਆਦਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋਤਿ ਵਾ, ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋਤਿ ਵਾ, ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋਤਿ ਵਾ, ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋਤਿ ਵਾ, ਤਂ ਜੀਵਂ ਤਂ ਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਅਞ੍ਞਂ ਜੀਵਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾਤਿ ਵਾ, ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾਤਿ ਵਾ, ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾਤਿ ਵਾ, ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾਤਿ ਵਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬੯) ਏਵਮਾਗਤਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨਾਤਿ ''ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ ਮਿਚ੍ਛਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਆਜੀਵੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਯਾਮੋ ਮਿਚ੍ਛਾਸਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਮਾਧਿ ਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣਂ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੭੦) ਏਵਮਾਗਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਿਰਿਯਾਸੁ ਉਪਾਯਚਿਨ੍ਤਾਵਸੇਨ ਪਾਪਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸੁਕਤਂ ਮਯਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਕਾਰੇਨ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮੋਹੋ। **ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਿਤਾ। **ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ''ਓਰਮਤ੍ਤਕਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਗਤਿਗਤਂ, ਨ ਚ ਸਰਿਤਸਾਰਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲਵ॰ ੨੦੪) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ। ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦਯੋ **ਦਸ ਇਤ੍ਥਿਯੋ**। ਧਨਕ੍ਕੀਤਾਦਯੋ **ਦਸ ਭਰਿਯਾਯੋ**।

ਦਸਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਏਕਾਦਸਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੧. ਏਕਾਦਸਕੇਸੁ **ਨ ਵੇਦਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਪਕਾਸਨ੍ਤਿ। **ਯੁਗ੍ਗਯਾਨਸਦਿਸਾਯ ਕਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕਾਲੇ ਸੁਖੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਯੁਤ੍ਤਯਾਨਂ ਵਿਯ ਕਤਾਯ। **ਯਥਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਯਥਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ। **ਅਨੁ ਅਨੁ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਬਹੁਲੀਕਾਰੇਹਿ ਅਨੁ ਅਨੁ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਯ।

ਸੁਖਂ ਸੁਪਤੀਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੧.੧੫; ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ੧.੨੫੮) ਯਥਾ ਸੇਸਜਨਾ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਕਾਕਚ੍ਛਮਾਨਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸੁਪਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਸੁਪਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖਂ ਸੁਪਤਿ, ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋਪਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਸੁਖਂ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤਾ ਵਿਜਮ੍ਭਨ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਸਮਾਨਮਿਵ ਪਦੁਮਂ ਸੁਖਂ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਂ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤਿ। ਅਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬਵਸੇਨ ਦੇਵਤੂਪਸਂਹਾਰਵਸੇਨ ਚਸ੍ਸ ਭਦ੍ਦਕਮੇਵ ਸੁਪਿਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਾਪਕਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਾਪਕਮੇਵ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਹੇਤੁਕਮ੍ਪਿ ਚਸ੍ਸ ਬਹੁਲਂ ਭਦ੍ਦਕਮੇਵ ਸਿਯਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਾਨੁਗੁਣਤਾਯ ਉਤੁਆਹਾਰਜਰੂਪਾਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਪਕਮੇਵ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਚੋਰੇਹਿ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰਿਤਂ ਵਿਯ, ਵਾਲੇਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਂ ਵਿਯ, ਪਪਾਤੇ ਪਤਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਚ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਾਪਕਮੇਵ ਸੁਪਿਨਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਭਦ੍ਦਕਂ ਪਨ ਵੁਡ੍ਢਿਕਾਰਣਭੂਤਂ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਪੂਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਹੋਤਿ।

ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਉਰੇ ਆਮੁਕ੍ਕਮੁਤ੍ਤਾਹਾਰੋ ਵਿਯ, ਸੀਸੇ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਮਾਲਾ ਵਿਯ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪੋ। **ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਥੇਵ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ, ਏਵਂ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਮ੍ਪਿ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਵਿਸਾਖਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ। **ਨਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ**

ਵਾ ਵਿਸੰ ਵਾ ਸਤ੍ਥੰ ਵਾ ਕਮਤੀਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਿ ਵਾ, ਸੰਯੁਤ੍ਤਭਾਣਕਚੂਲ਼ਸੀਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸੰ ਵਾ, ਸੰਕਿਚ੍ਚਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸੇਵ ਸਤ੍ਥੰ ਵਾ ਨ ਕਮਤਿ ਨ ਪਵਿਸਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਾਯੰ ਵਿਕੋਪੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਧੇਨੁਵਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਕਥਯਨ੍ਤਿ, ਏਕਾ ਕਿਰ ਧੇਨੁ ਵਚ੍ਛਕਸ੍ਸ ਖੀਰਧਾਰੰ ਮੁਞ੍ਚਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕੋ ਲੁਦ੍ਦਕੋ ''ਤੰ ਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦੀਘਦਣ੍ਡਕੰ ਸਤ੍ਤਿੰ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰੰ ਆਹਚ੍ਚ ਤਾਲਪਣ੍ਣੰ ਵਿਯ ਵਿਵਟ੍ਟਮਾਨਾ ਗਤਾ, ਨੇਵ ਉਪਚਾਰਬਲੇਨ ਨ ਅਪ੍ਪਨਾਬਲੇਨ, ਕੇਵਲੰ ਪਨ ਵਚ੍ਛਕੇ ਬਲਵਹਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ। ਏਵੰ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਮੇਤ੍ਤਾ। **ਖਿਪ੍ਪੰ ਸਮਾਧਿਯਤੀ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਪਨ੍ਥੇਨ ਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਬਜਾਪਾਦਸ੍ਸ ਦੂਰਸਮਨੁਸ੍ਸਰਿਤਭਾਵਤੋ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। **ਮੁਖਵਣ੍ਣੋ ਵਿਪ੍ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਾ ਪਮੁਤ੍ਤਤਾਲਪਕ੍ਕੰ ਵਿਯ ਚਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਵਣ੍ਣੰ ਮੁਖੰ ਹੋਤਿ। **ਅਸਮ੍ਮੂਲ਼੍ਹੋ ਕਾਲੰ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਨੋ ਸਮ੍ਮੋਹਮਰਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਸਮ੍ਮੂਲ਼੍ਹੋਵ ਨਿਦ੍ਦੰ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਕਾਲੰ ਕਰੋਤਿ।

ਏਕਾਦਸਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਏਕੁਤ੍ਤਰਿਕਨਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪੋਸਥਾਦਿਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੨. ‘‘ਸਙ੍ਘਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਵਾਰੇਮੀਤਿਆਦਿ ਪਵਾਰਣਾਕਥਾ ਨਾਮਾ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਤ੍ਥਵਸਪਕਰਣਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੪. **ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ‘‘ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠੁਤਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯੋਜਨਾਯ ਪਦਸਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਏਕਮੂਲਕਨਯੇ ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯੋਜਨਾਯ ਕਤਾਯ ਸਙ੍ਖਲਿਕਨਯੇ ਵੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਦਸਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਏਕਮੂਲਕੇ ਏਵ ਨਯੇ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਦਸਤਂ ਲਦ੍ਧੁਂ। ਏਕਮੂਲਕਨਯੇਹਿ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਪਦਾਨਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਵਾਰੇ ਨਵ ਨਵ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯੋਜਨਾਯ ਨਵੁਤਿ ਪਦਾਨਿਯੇਵ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਨਵੁਤਿ ਪਦਾਨਿ ਸਙ੍ਖਲਿਕਨਯੇ ਬਦ੍ਧਚਕ੍ਕਵਸੇਨ ਯੋਜਿਤੇ ਦਸ ਪਦਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਦਸਤਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਨ ਉਭੋਸੁਪਿ ਨਯੇਸੁ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਅਤ੍ਥਸਤਂ ਧਮ੍ਮਸਤਞ੍ਚ ਯਥਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਥਾ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਮੇਵ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਪਦਾਨਿ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਦਸਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **‘‘ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਸਤਂ, ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਸਤ**’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦਸਤੇ ‘‘ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠੁ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪੁਰਿਮਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਸਤਂ, ‘‘ਸਙ੍ਘਫਾਸੂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪਚ੍ਛਿਮਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਸਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਹਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਗਾਥਾਸਙ੍ਗਣਿਕੰ

ਸਤ੍ਤਨਗਰੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੫. **ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਸਤਾਨੀ**ਤਿ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਸਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ। **ਵਿਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੰ। **ਅਤਿਰੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਾਹਪਰਮੰ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ। **ਕਾਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲ਼ਕੰ। **ਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਤਾਰੋਚਨੰ। **ਪਰਮ੍ਪਰਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੰ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਚ ਅਕ੍ਕੋਸੋ**ਤਿ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਅਕ੍ਕੋਸੇਯ੍ਯ ਵਾ ਪਰਿਭਾਸੇਯ੍ਯ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੨੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ। **ਰੂਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਿਯਸੰਵੋਹਾਰੰ। **ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਾਮੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਤਵਾਯੇਹੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੩੭) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ**ਤਿ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ ਖਿਯ੍ਯਨਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। **ਪਾਚਿਤਪਿਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਰਿਪਾਚਿਤੰ। **ਚੀਵਰੰ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਚੀਵਰੰ ਦਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੮੫) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਵੋਸਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨੇਵ ਕੁਲੇਸੁ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਚੇਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੫੮) ਵੁਤ੍ਤਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯੰ। **ਗਿਰਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਚ੍ਚੰ ਵਾ ਗੀਤੰ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੩੪) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਚਰਿਯਾ**ਤਿ ‘‘ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੰ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੭੦) ਚ, ‘‘ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾ ਚਾਰਿਕੰ ਨ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੭੪) ਚ ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯੰ। **ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨ।

ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ। **ਕੁਟੀ**ਤਿ ਕੁਟਿਕਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਕੋਸਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਸਿਯਮਿਸ੍ਸਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਖਣਨੇ**ਤਿ ਪਥਵੀਖਣਨੰ। **ਗਚ੍ਛ ਦੇਵਤੇ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਸਿਞ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਣਕਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨੰ। **ਮਹਾਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰੋ। **ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੰ। **ਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰਕੋਸਾ। **ਸਹਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ। **ਪਯੋਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਰੁਸੁਰੁਕਾਰਕੰ। **ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨੀ**ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਧੋਵਾਪਨੰ। **ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਪਤ੍ਤੋ। **ਓਵਾਦੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਓਵਾਦੋ। **ਭੇਸਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਭੇਸਜ੍ਜਵਿਞ੍ਞਾਪਨੰ। **ਸੂਚੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਮਯਾਦਿਸੂਚਿਘਰੰ। **ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ**ਤਿ ‘‘ਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਆਰਞ੍ਞਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੦) ਵੁਤ੍ਤਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯੰ । **ਓਵਾਦੋ**ਤਿ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਓਵਾਦਾਯ ਵਾ ਸੰਵਾਸਾਯ ਵਾ ਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੫੫) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀਤਿਆਦਿਨਾ ਛਸੁ ਨਗਰੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਵਿਸੁੰ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਰਾਸੀਹਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਸਤ੍ਤਨਗਰੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਵਿਪਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੬. **ਏਕਤਿੰਸ ਗਰੁਕਾ** ਨਾਮ ਉਭਤੋ ਅਟ੍ਠ ਪਾਰਾਜਿਕਾ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਤੇਰਸ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਦਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ। **ਅਟ੍ਠੇਵ ਅਨਵਸੇਸਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗਰੁਕੇਸੁ ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਅਨਵਸੇਸਾ ਨਾਮ।

ਅਸਾਧਾਰਣਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੮. ‘‘ਧੋਵਨਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ’’ਤਿ ਗਾਥਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨੰ। ਤਤ੍ਥ **ਧੋਵਨਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੀਵਰਧੋਵਾਪਨੰ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ। **ਕੋਸੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰... ਦ੍ਵੇ ਲੋਮਾ**ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਵਗ੍ਗੇ ਆਦਿਤੋ ਸਤ੍ਤ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਵ**ਸ੍ਸਿਕਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਆਰਞ੍ਞਕੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਣੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਣੀਤਭੋਜਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। **ਊਨ**ਨ੍ਤਿ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। **ਨਿਸੀਦਨੇ ਚ ਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾ,** ਵ**ਸ੍ਸਿਕਾ ਯਾ ਚ ਸਾਟਿਕਾ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਨਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਨੰ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਮੋ।

ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਚੇਵ ਉਪੋਸਥਾਦੀਨਿ ਚ ‘‘ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ **“ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਤੇਵੀਸਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਆਗਤਾਨਿ ਦਸ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਤੇਰਸਾਤਿ ਤੇਵੀਸਤਿ। **ਦ੍ਵੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਦ੍ਵੀਹਿ…ਪੇ॰… ਕਿਚ੍ਚੰ ਏਕੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣੰ, ਚਤੂਹਿ ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣੰ, ਤੀਹਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ, ਏਕੇਨ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੰ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੩੯. ਨਿਰਙ੍ਕਤੋਤਿ ਸਙ੍ਘਮ੍ਹਾ ਅਪਸਾਰਿਤੋ।

ਅਧਿਕਰਣਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੦. ਯਸ੍ਮਾ ਅਧਿਕਰਣਂ ਉਕ੍ਕੋਟੇਨ੍ਤੋ ਸਮਥਪ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵ ਉਕ੍ਕੋਟੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਉਕ੍ਕੋਟੇਨ੍ਤੋ ਕਤਿ ਸਮਥੇ ਉਕ੍ਕੋਟੇਤੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩੪੧. **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇਨਾਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਖਨ੍ਧਕਤੋ ਚ ਪਰਿਵਾਰਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰਤੋ ਆਨੀਤਸੁਤ੍ਤੇਨ। **ਨਿਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿ।

੩੪੨. **ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਕਿਚ੍ਚਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਕਿਚ੍ਚਾਨਂ। ਕੀਦਿਸਾਨਂ? ਯਾਵਤਤਿਯਸਮਨੁਭਾਸਨਾਦੀਨਂ।

੩੪੩. **ਤਂ ਹੀ**ਤਿ ਤਂ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ।

੩੪੪. **ਅਧਿਕਰਣੇਸੁ ਯੇਨ ਅਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ** ਵੁ**ਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਾ ਅਧਿਕਰਣੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਧਿਕਰਣੇਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੩੫੩. ‘‘ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਮਥਾਨਂ ਕਤਮੇ ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਪਿ ‘‘ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾ ਕਰਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਅਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾਵ ਸਤਿਵਿਨਯਾਦੀਨਂ ਛਨ੍ਨਞ੍ਞੇਵ ਛ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਂ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਆਹ “**ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਮਥਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਸਤਿਵਿਨਯਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾਦੀਨਂ ਕਿਚ੍ਚਯਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ “**ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹਾਭਾਵੇਨਾ**”ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਸਙ੍ਗਣਿਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੯. ਮਨੁਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਂਸਨ੍ਦਨਂ। ਅਨੁ ਅਨੁ ਸਨ੍ਧਾਨਂ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਤਨ੍ਤਿ ਭਾਵਸਾਧਨੋ **ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਤ**ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ "**ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਤਨ੍ਤਿ ਕਥਾਨੁਸਨ੍ਧੀ**"ਤਿ।

ਸਙ੍ਗਾਮਦ੍ਵਯਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੫. ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਵਤ੍ਤਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ''ਏਵਂ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ। **ਸਵ੍ਵਾਜਨਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਚੁਦਿਤਕਚੋਦਕਾਨਂ ਸਵ੍ਵੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ। **ਅਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤਂ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਕਿਂ ਅਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵਾ।

੩੭੫. ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਵਸੇਨਾਤਿ ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਆਰੋਗਜਤ੍ਥਾਦਿਅਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਚ।

ਕਥਿਨਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੪. ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨੇਸ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਏਸ ਉਦਕਾਹਰਣਾਦਿਪਯੋਗੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਵਸੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਸੁ ਧੋਵਨਾਦਿਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰੇਜਾਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ।

੪੧੨. ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠਕਧਮ੍ਮੇਸੁ।

੪੧੬. ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਕਾਰੇ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਸਹੁਬ੍ਭਾਰਾ, ਨ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾਦਯੋ ਦ੍ਵੇ ਉਦ੍ਧਾਰਾ।

ਉਪਾਲਿਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੦-੪੨੧. **ਓਮਦ੍ਦਕਾਰਕੋ**ਤਿ ਓਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਕਾਰਕੋ। **ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਸਾਮਗ੍ਗਿਵਿਨਾਸਾਯ ਅਨੁਬਲਂ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। **ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਨ ਮੇਤਂ ਖਮਤੀ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਆਵਿ ਕਤ੍ਵਾਪਿ।

ਵੋਹਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੪. ਕਾਯਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ **ਕਾਯਪ੍ਪਯੋਗਾ**। ਵਚੀਪਯੋਗੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ **ਵਚੀਪਯੋਗਾ। ਨਵਸੁ ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਓਸਾਰਣਾਦੀਸੁ ਨਵਸੁ ਠਾਨੇਸੁ। **ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇਸੁ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਾ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ। ਯਂ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੫. ''ਚਤੂਹਿ ਪਞ੍ਚਹੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਵਾ ਏਕਤੋ ਦੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਮਾਲ਼ਕਸੀਮਾਯਾ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ। **ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਾਸੀਮਾਯ।

ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੪. **ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਮੁਸਾਵਾਦੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮੁਸਾਵਾਦੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੪੬. **ਅਨੁਯੋਗੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੪. **ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਭੇਦਾਯਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਿਵਸੇਨ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਭੇਦਾਯ।

ਅਧਿਕਰਣਵੂਪਸਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੮. **ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਥਨਿਪ੍ਫਾਦਨਕਾਨਿ ਤੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾਨਿ ਚ ਕਾਰਣਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਮਾਨਯੋਗਕ੍ਖਮਤ੍ਤਾ। **ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਨਾ**ਤਿ ਭੇਦਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਸਾਵਨੇਨ। ਯਥਾ ਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਸ੍ਸ ਸਾਵਨੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਨੁ ਤੁਮ੍ਹੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੁਦੀਪਨਂ ਵੋਹਰਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤਂ ਰਹਸ੍ਸਵਸੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਵਾ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ** ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਪਮਾਣਂ, ਇਤਰੇ ਪਨ ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਭਾਰਭੂਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਵੋਹਾਰਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵੋਹਰਣੇ।

ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੭. **ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ''ਤਞ੍ਹਿ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਪਾਦਾਦੀਸੁਪਿ ਨਲਾਟਂ ਪਟਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨ।

ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵ੍ਣ੍ਣਨਾ

੪੭੦. ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁ**ਤ੍ਤਮੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ। **ਇਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ। **ਭਿਂਸਾਪਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਭਿਂਸਾਪਨਾਦਿਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਪਰਦੁਤਿਯਗਾਥਾਸਙ੍ਗਣਿਕਂ

ਕਾਯਿਕਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੪. ਵਿਨਯੇ ਗਰੁਕਾ **ਵਿਨਯਗਰੁਕਾ**। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਗਾਥਾਸੁ ਆਗਤਂ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਨ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ।

ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੫. **ਦ੍ਵੇ ਸਂਵਾਸਕਭੂਮਿਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਭੂਮੀ**ਤਿ ਅਵਤ੍ਥਾ। ਅਙ੍ਗਹੀਨਤਾ ਕਾਰਣਵੇਕਲ੍ਲਵਸੇਨਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ “**ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ**”ਤਿਆਦਿ। **ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ‘‘ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ। **ਵਨਪ੍ਪਤਿਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਵਨਪ੍ਪਤਿਕਥਾਯ ਆਗਤਂ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਛਡ੍ਡਨੇ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਮੋਚਨੇ। **ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਕਤਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਹਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਯੇਵ। ਆਮਕਧਞ੍ਞਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੬. **ਅਬ੍ਭੁਣ੍ਹਸੀਲੋ**ਤਿ ਅਭਿਨਵਸੀਲੋ।

੪੭੮. **ਅਸੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤਂ, ਸੁਤ੍ਤਤੋ ਅਪਨੀਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੇਦਮੋਚਨਗਾਥਾ

ਅৱਿਪ੍ਪৱਾਸਾਦਿਪਞ੍ਹৱਣ੍ਣਨਾ

੪੭੯. ਸੇਦਮੋਚਨਗਾਥਾਸੁ **ਤਹਿਨ੍ਤਿ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਮ੍ਭੋਗੋ ਨਾਮ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਾਦੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ৱੁਤ੍ਤੰ। **ਏਸਾ ਪਞ੍ਹਾ ਕੁਸਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗৱਿਪਲ੍ਲਾਸৱਸੇਨੇਤੰ ৱੁਤ੍ਤੰ, ਏਸੋ ਪਞ੍ਹੋ ਕੁਸਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਸਾਤਿ ਅৱਨ੍ਦਿਯੇ ਦਸ। **ਏਕਾਦਸਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਕਾਦਯੋ ਏਕਾਦਸ। **ਉਬ੍ਭਕ੍ਖਕੇ ਨ ৱਦਾਮੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮੁਖੇ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਾਭਾৱਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਧੋਨਾਭਿਂ ৱਿৱਜ੍ਜਿਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ৱਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾৱਮਗ੍ਗੇਸੁ।

ਗਾਮਨ੍ਤਰਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਨਦੀਪਾਰਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਦੀ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗਾਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ, ਪਰਤੀਰਂ ਗਾਮਨ੍ਤਰਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਤੀਰੇ ਪਠਮਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਪ੍ਪਮਾਣੇ ਗਾਮੂਪਚਾਰੋ ਨਦੀਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਤੀਰੇ ਰਤਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਰਞ੍ਞਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਤੀਰਞ੍ਚ ਤਿਣਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰৱਿਰਹਿਤਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਤੀਰੇ ਪਨ ਪਠਮਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਸਙ੍ਖਾਤੇ ਗਾਮੂਪਚਾਰੇਯੇৱ ਪਾਦਂ ਠਪੇਤਿ। ਅਨ੍ਤਰੇ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ৱੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਰਞ੍ਞਭੂਤਂ ਸਕਗਾਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ৱੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਪਮੁਖਾ ਪਞ੍ਚਸਤਸਾਕਿਨਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ। ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਪਿ ਹਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਦਿਨ੍ਨਓৱਾਦਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ।

ਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਪਞ੍ਹৱਣ੍ਣਨਾ

੪੮੦. ਸਹ ਦੁਸ੍ਸੇਨ ਮੇਥੁਨৱੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ **"ਦੁਸ੍ਸਕੁਟਿਆਦੀਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯਾ"**ਤਿ ৱੁਤ੍ਤੰ। **ਲਿਙ੍ਗਪਰਿৱਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ৱੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਲਿਙ੍ਗਪਰਿৱਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ৱਿਜਹਨਤੋ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ৱਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ৱਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿৱਤ੍ਤਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ৱੁਤ੍ਤਾ।

੪੮੧. **ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨਿਗ੍ਰੋਧਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਦ੍ৱਿਯੋਜਨਾਦਿਪਰਮਂ ਮਹਾਨਿਗ੍ਰੋਧਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ৱੁਤ੍ਤੰ।

ਸੇਦਮੋਚਨਗਾਥਾৱਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੋ

ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮੩. ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗੇ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੇ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਗਤੇ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਨਿਯਮਾਭਾਵਤੋ। ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਤੇ ਪਨ ਦੋਸਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਕਤਂ ਸੁਕਤਂ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੂਤੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨਾਨਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਪਤ੍ਤਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਾਦਯੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਅਪਨੀਤਮਤ੍ਤੇਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਾਵਤਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਆਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਟੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾ ਨ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਯੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਯੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ **ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਭੂਤਂ ਵਤ੍ਥੁ। **ਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਚੋਦਨਾ ਚੇਵ ਸਾਰਣਾ ਚ। **ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ** ਨਾਮ ਞਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾ ਚੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਮ੍ਪਦਾ ਚ। ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਭਾਵੋ **ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਮਾਸਤ੍ਤਾ “**ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਦਿਵਸੇ ਚਾ**ਤਿ ਕਾਲਪਕ੍ਖੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸਿਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵੇ ਚ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯੋ**ਤਿ ਪਠਮਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੮੫. ਠਾਨਕਰਣਾਨਿ ਸਿਥਿਲਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਅਕ੍ਖਰਂ **ਸਿਥਿਲਂ,** ਤਾਨਿਯੇਵ ਧਨਿਤਾਨਿ ਅਸਿਥਿਲਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਅਕ੍ਖਰਂ **ਧਨਿਤਂ**। ਦ੍ਵਿਮਤ੍ਤਕਾਲਂ **ਦੀਘਂ,** ਏਕਮਤ੍ਤਕਾਲਂ **ਰਸ੍ਸਂ। ਦਸਧਾ ਬਜਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਭੇਦੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਿਥਿਲਾਦਿਵਸੇਨ ਬਜਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਕ੍ਖਰੁਪ੍ਪਾਦਕਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਸਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਪਭੇਦੋ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਹਿ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਬਜਞ੍ਜਨਤੋ ਬਜਞ੍ਜਨਾਨਿ ਚ। ਸਂਯੋਗੋ ਪਰੋ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਸਂਯੋਗਪਰੋ, ਨ ਸਂਯੋਗਪਰੋ **ਅਸਂਯੋਗਪਰੋ**। **ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਥੇਰਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਨ ਖਮਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤ**-ਕਾਰ **ਨ**-ਕਾਰਸਹਿਤਾਕਾਰੋ ਅਸਂਯੋਗਪਰੋ। **ਕਰਣਾਨੀ**ਤਿ ਕਣ੍ਠਾਦੀਨਿ।

੪੮੮. ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ ਚ ਪਕਤਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ “**ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਦਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ। **ਨ ਤੇਸਂ ਛਨ੍ਦੋ ਵਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਵਾ ਏਤੀ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਆਹਟਾਪਿ ਅਨਾਹਟਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯੫-੪੯੬. **ਕਾਯਸਮ੍ਭੋਗਸਾਮਗ੍ਗੀ**ਤਿ ਸਹਸੇਯ੍ਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿ। **ਸੋ ਰਤੋ**ਤਿ ਸੁਭੇ ਰਤੋ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਓਰਤੋਤਿ ਵਾ **ਸੋਰਤੋ। ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿ। **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਞਾਣੇਨ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। ਯਂ ਤਂ ਅਵਨ੍ਦਿਯਕਮ੍ਮਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਇਮਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ **ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ**। ਓਸਾਰਣਨਿਸ੍ਸਾਰਣਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਨਾਮਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਲਕ੍ਖੀਯਤੀਤਿ ‘‘ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਏਤਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਮੇਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰਨਟ੍ਠਚੀਵਰਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਣਪਲਿਬੋਧਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਇਣਮੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋ ਇਣਪਲਿਬੋਧੋ, ਤਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਤਾਦਿਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਇਣਾਯਿਕਾ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਤੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਇਣਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਛਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵੇਦਿਕਂ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵੇਦਿਕਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਚਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਵਲਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਅਗ੍ਗਚਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿ ਚੇਤਿਯੇ ਨਵਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤੋ, ਚੇਤਿਯਸਨ੍ਤਕਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞਾ ਕਤਿਕਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਕਤਿਕਾਯ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤੇਹੀ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ।

ਦਸਭਾਗਨ੍ਤਿ ਦਸਮਭਾਗਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ। **ਮੂਲੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ। “**ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੂ**”ਤਿ ਵਚਨੇਨੇਵ ਯਥਾਸੁਖਂ ਪਰਿਭੋਗੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਪੁਰਿਮਕਤਿਕਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**”ਤਿ।

ਅਨੁਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੋ**ਨਾਤਿ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ

ਪਚ੍ਚਯਂ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨ। **ਮੂਲਭਾਗਨ੍ਤਿ** ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ “**ਦਸਭਾਗਮਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਅਕਤਾਵਾਸਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਆਯੇਨ ਕਤ੍ਵਾ। **ਜਗ੍ਗਿਤਕਾਲੇ ਚ ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਜਗ੍ਗਿਤਾਨਂ ਪੁਪ੍ਫਫਲਭਰਿਤਕਾਲੇ ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। **ਜਗ੍ਗਨਕਾਲੇ**ਤਿ ਜਗ੍ਗਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਕਾਲੇ। **ਵਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭੇਦੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਠਾਨਭੇਦੇ।

ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੦. ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਕੁਸਨ੍ਧਕੋਣਾਗਮਨਕਸ੍ਸਪਾ ਏਵ ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਞ੍ਞਪੇਸੁਂ, ਵਿਪਸ੍ਸੀਆਦਯੋ ਪਨ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਂਸੁ, ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸੁਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਕਕੁਸਨ੍ਧਞ੍ਚ…ਪੇ॰… ਅਨੁਰਾਕੇਨਚਿ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ**”ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਇਤਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ

ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਵਸਾਨਗਾਥਾਸੁ ਪਨ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। **ਵਿਭਤ੍ਤਦੇਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰੇਹਿ ਵਿਭਤ੍ਤਦੇਸਨਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਯਸ੍ਸ।

ਤਤ੍ਰਿਦਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸਤ੍ਥਮਹਾਬੋਧਿਵਿਭੂਸਿਤੋਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਮਹਾਬੋਧਿਵਿਭੂਸਿਤੋ ਮਣ੍ਡਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਭਾਗੇ ਉਤ੍ਤਮਂ ਯਂ ਪਧਾਨਘਰਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਪਧਾਨਘਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਂਨਾਮਕਂ ਪਰਿਵੇਣਂ। **ਸੁਚਿਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲੇਨ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਪਧਾਨਘਰਵਿਸੇਸਨਂ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਧਾਨਘਰੇ। **ਚਾਰੁਪਾਕਾਰਸਞ੍ਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨਾਪੇਨ ਪਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। **ਸੀਤਚ੍ਛਾਯਤਰੂਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਘਨਨਿਚਿਤਪਤ੍ਤਸਞ੍ਛਨ੍ਨਸਾਖਾਪਸਾਖਤਾਯ ਸੀਤਚ੍ਛਾਯੇਹਿ ਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਉਪੇਤਂ। ਵਿਕਸਿਤਕਮਲਕੁਵਲਯਪੁਣ੍ਡਰੀਕਸੋਗਨ੍ਧਿਕਾਦਿਪੁਪ੍ਫਸਞ੍ਛਨ੍ਨਮਧੁਰਸੀਤਲੁਦਕਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਲਿਲਾਸਯਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਲਿਲਾਸਯੋ। ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਿਰਿਂ ਨਾਮ ਥੇਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੇਸਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਇਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਦੀਹਿ ਇਦ੍ਧਾ ਫੀਤਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ।

ਸਿਰਿਨਿਵਾਸਸ੍ਸਾਤਿ ਸਿਰਿਯਾ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤਸ੍ਸ। **ਜਯਸਂਵਚ੍ਛਰੇ**ਤਿ ਜਯਪ੍ਪਤ੍ਤਸਂਵਚ੍ਛਰੇ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਥੇਰਂ ਬੁਦ੍ਧਸਿਰਿਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਯਾ ਵਿਨਯਵਣ੍ਣਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾ, ਅਯਂ। **ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ

ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਖਾਧਿਗਮਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤੋ “**ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਤਤ੍ਥ **ਸਮਾਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਚਿਤਂ। **ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾੵੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤੇਜੇਨ। **ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਾਣਿਨੋ**ਤਿ ਕਾਮਾੵਚਰਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ। **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਸਸੇੵਿਨੋ**ਤਿ ਯਥਾਰਹਂ ਬੋਧਿਤ੍ਤਯਾਧਿਗਮੵਸੇਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਸਸੇੵਿਨੋ ਭੵਨ੍ਤੁ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁੵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇੵ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾੵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾ

ਏਤ੍ਤਾੵਤਾ ਚ –

ੵਿਨਯੇ ਪਾਟੵਤ੍ਥਾਯ, ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚ ੵੁਡ੍ਢਿਯਾ।
ੵਣ੍ਣਨਾ ਯਾ ਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ੵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾ॥

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।
ਤਿਂਸਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੇਹਿ, ਗਨ੍ਥੇਹਿ ਪਰਿਮਾਣਤੋ॥

ਅਜ੍ਝੇਸਿਤੋ ਨਰਿਨ੍ਦੇਨ, ਸੋਹਂ **ਪਰਕ੍ਕਮਬਾਹੁਨਾ**।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਕਾਮੇਨ, ਸਾਸਨੁਜ੍ਜੋਤਕਾਰਿਨਾ॥

ਤੇਨੇੵ ਕਾਰਿਤੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਪਾਸਾਦਸਤਮਣ੍ਡਿਤੇ।
ਨਾਨਾਦੁਮਗਣਾਕਿਣ੍ਣੇ, ਭਾੵਨਾਭਿਰਤਾਲਯੇ॥

ਸੀਤਲੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ, ੵਸਂ **ਜੇਤੵਨੇ** ਇਮਂ।
ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਅਕਾਸਿਂ ਸੁੵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ॥

ਯਂ ਸਿਦ੍ਧਂ ਇਮਿਨਾ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਯਂ ਚਞ੍ਞਂ ਪਸੁਤਂ ਮਯਾ।
ਏਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ, ਦੁਤਿਯੇ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭੵੇ॥

ਤਾੵਤਿਂਸੇ ਪਮੋਦੇਨ੍ਤੋ, ਸੀਲਾਚਾਰਗੁਣੇ ਰਤੋ।
ਅਲਗ੍ਗੋ ਪਞ੍ਚਕਾਮੇਸੁ, ਪਤ੍ੵਾਨ ਪਠਮਂ ਫਲਂ॥

ਅਨ੍ਤਿਮੇ ਅਤ੍ਤਭਾੵਮ੍ਹਿ, ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਂ ਮੁਨਿਪੁਙ੍ਗੵਂ।
ਲੋਕਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨਾਥਂ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਹਿਤੇ ਰਤਂ॥

ਦਿਸ੍ੵਾਨ ਤਸ੍ਸ ਧੀਰਸ੍ਸ, ਸੁਤ੍ੵਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ।
ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ੵਾ ਫਲਂ ਅਗ੍ਗਂ, ਸੋਭੇਯ੍ਯਂ ਜਿਨਸਾਸਨਂ॥

ਸਦਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੁ ਰਾਜਾਨੋ, ਧਮ੍ਮੇਨੇੵ ਇਮਂ ਪਜਂ।
ਨਿਰਤਾ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਸੁ, ਜੋਤੇਨ੍ਤੁ ਜਿਨਸਾਸਨਂ॥

ਇਮੇ ਚ ਪਾਣਿਨੋ ਸਬ੍ਬੇ, ਸਬ੍ਬਦਾ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵਾ।
ਨਿਚ੍ਚਂ ਕਲ੍ਯਾਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ, ਪਪ੍ਪੋਨ੍ਤੁ ਅਮਤਂ ਪਦਨ੍ਤਿ॥

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀ ਨਾਮ ਵਿਨਯਟੀਕਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।